

214.

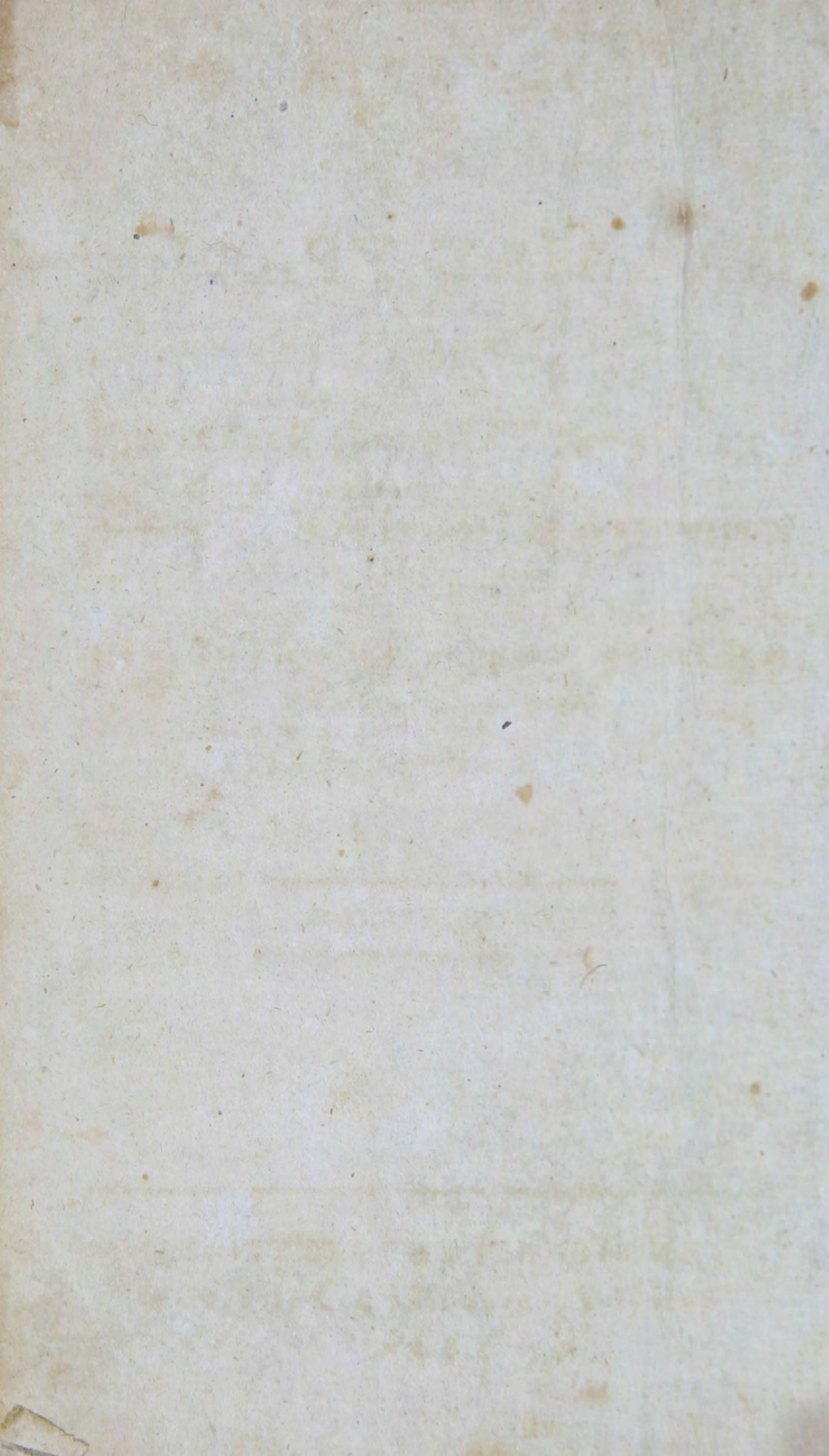
Thomas ...

...

...

...

...

ΙΣΤΟΡΙΑ

τῆς

ΠΑΛΑΙΑΣ ΓΡΑΦΗΣ

εἰς

Χρησιν τῆς Ἑλληνικῆς Νεολαίας,

μεταφρασθεῖσα ἐκ τοῦ Γερμανικοῦ εἰς τὴν ἡμετέραν καθο-
μιλουμένην γλῶσσαν

παρὰ Γρηγορίου Καλαγάννη Ἱεροδιακόνου τοῦ ἐκ τῆς
Ἀγιάσου τῆς Μιτυλήνης.

~~~~~  
ΤΟΜΟΣ ΠΡΩΤΟΣ.  
~~~~~

~~~~~
EN BIENNHI THS AYTPIAS.

Ἐκ τῆς Τυπογραφίας Δ. Δαβιδοβίχη.

1 8 1 9.

ΤΩΙ

ΠΑΝΙΕΡΩΤΑΤΩΙ, ΣΕΒΑΣΜΙΩΤΑΤΩΙ, ΚΑΙ
ΘΕΟΠΡΟΒΛΗΤΩΙ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΙ ΑΓΙΩΙ
ΗΡΑΚΛΕΙΑΣ

ΚΥΡΙΩΙ ΚΥΡΙΩΙ
ΜΕΛΕΤΙΩΙ,

τῷ Εὐεργετικωτάτῳ μοι Πατρὶ καὶ Δεσπότῃ, Εὐγνωμοσύνης
ἕνεκα τὴν Ἱστορίαν τῆς παλαιᾶς Γραφῆς ἀνατίθημι.

101

GEORGE BENTLEY MATHIAS
MATHIAS

REPTILES

MATHIAS

...

Πανιερώτατε, Σεβασμιώτατε, Αὐθέντα μοι
καὶ Δέσποτα!

Πολλῶν μὲν ἔνεκα καὶ ἄλλων ἦτον δίκαιον καὶ πρέπον, νὰ
ἀναθήσω τὰς ἀπαρχὰς τῶν περὶ τὴν παιδείαν πόνων μου τῇ
Ἑμετέρᾳ Θεοφρουρήτῳ Σεβασμιότητι· Διότι καὶ
γένους λαμπρότης, καὶ δυνατῶν φιλίας, καὶ ἀξιώματος
ὑψος, καὶ νοὸς εὐσοχον, καὶ φρονήσεως περιουσία, καὶ εὐ-
σεβείας ἀκρότης κατακοσμοῦσι τὴν σεβαστὴν τρώντι καὶ δε-
σποτικὴν Αὐτῆς κορυφὴν· βραβεῖα τῆς ἀρετῆς Αὐτῆς οὐ
μόνον οὐκ εὐκαταφρόνητα, ἀλλὰ καὶ λόγου πολλοῦ καὶ ἐγ-
κωμίων ἄξια! ἀλλ' ὅμως παραλείπω ταῦτα καὶ ἀκουσίως,
τὸν συγερόν εὐλαβοῦμενος φόβον, μήτι ἐπισπάσω κατ' ἑμαυ-
τοῦ κολακείας ὑπόνοιαν. Διότι πολλοὶ, τοὺς μὲν ἀξίους
τρώντι καὶ ἐπ' ἀρετῇ σεμνυνομένους, εὐφημουμένους καὶ ἐπαι-
νουμένους παρὰ πάντων βλέποντες, ἑαυτοὺς δὲ γυμνοὺς παν-

τάπασιν ἀπὸ τὰ καλὰ συναισθανόμενοι, ἀντὶ νὰ ἀναζωπυ-
ροῦται καὶ νὰ ἀναφλέγεται καὶ εἰς αὐτούς ὁ ζῆλος πρὸς ἀπό-
κτησιν τῆς ἀρετῆς, ἣτις μόνη ἀποδεικνύει τὸν ἔχοντα αὐτὴν
ἄξιον τῆς παρὰ πάντων εὐφημίας, ταύτης μὲν ἀμελοῦσι καὶ
οὐ δὲ λόγον τινὰ ποιοῦνται, φθονοῦσι δὲ τὸν κατ' ἀξίαν εὐ-
φημούμενον καὶ βασκαίνουσι, κακίζουσι δὲ καὶ τὸν ἐπαινε-
την, εἴρωνα ἢ ἀπειρόκαλον ἢ, τὸ χεῖρισον, καὶ κόλακα πολ-
λάκις ἀποκαλοῦντες· πρὸς δὲ τούτοις ἀποδειλιῶν καὶ ἐγὼ
αὐτὸς νὰ διαπλεύσω τὸ μέγα τῶν ἀρετῶν Σου πέλαγος μὲ
τὸ μικρὸν τοῦ νοός μου ἀκάτιον, τὰ μὲν ἄλλα πάντα σιωπῇ
παραπέμπων, θαυμάζω κατ' ἑμαυτὸν, ἀναφέρω δὲ μόνον
τοὺς ἐφεξῆς λόγους, διὰ τοὺς ὁποίους, θαρρήσας εἰς τὸ
πρᾶον καὶ χρισομίμητον τῆς μακαριωτάτης Αὐτῆς ψυχῆς,
ἐτόλμησα νὰ προσφέρω μὲ βαθύτατον σέβας τὴν λιτὴν ταύ-
την καὶ ἐλαχίστην προσφορὰν πρὸς τὴν Αὐτῆς Θεοφροῦ-
ρητον Σεβασμιότητα.

Ἡ ἀνὰ χεῖρας βίβλος, Σεβασμιώτατε Δέσπο-
τα! ἀπάνθισμα τῶν καθ' ἡμᾶς ἀγιωτάτων καὶ Θεοπνεύσων
Γραφῶν οὔσα, διπλοῦντινα ἔχει καὶ τὸν σκοπόν· Πρῶτον μὲν
νὰ φωτίξῃ τὸν νοῦν τῆς χριστιανικῆς τῶν ὁμογενῶν Νεολαίας
καὶ παντὸς εὐσεβοῦς ἀναγνώστου διὰ τῶν ἐν αὐταῖς αἰωνίων

καὶ θεσπεσίων ἀληθειῶν, ἐντυπώνουσα εἰς αὐτοὺς καὶ κρατύνουσα τὰ ὀρθὰ καὶ ὑγιῆ φρονήματα, καὶ ὀδηγοῦσα εἰς τὴν ὁδὸν τῆς ἀληθείας· Δεύτερον δὲ νὰ ἀγαθύνῃ καὶ τὴν καρδίαν, ἀποδεικνύουσα ταύτην εὐαίσθητον μὲν καὶ σταθερὰν εἰς τὰ καλὰ καὶ εἰς τὴν ἀρετὴν, ἀκαμπτον δὲ παντάπασι πρὸς τὴν κακίαν διὰ τῶν ἐν αὐτῇ καλλίστων καὶ τελειοτάτων παραδειγμάτων τῆς ἀρετῆς· Ἐπειδὴ, ὅταν καὶ οἱ παῖδες, καὶ πᾶς ἄλλος, διατρίβωσιν εἰς τὰς ἐν αὐτῇ ἱστορίας, καὶ ὑποθέχωνται διηγετικῶς εἰς τὰς ψυχάστων τὰς μνήμας τῶν ἀρίστων καὶ δοκιμητάτων ἀνδρῶν, συνειθίζουσι καὶ ἐτοιμάζονται νὰ ἀπορρίπτωσι μακρὰν ἀπ' αὐτῶν ὅτι φαῦλον, ἢ κακὸν ἢ ἄγενὲς προσβάλλωσιν εἰς αὐτοὺς αἱ κακαὶ ἀνατροφαὶ καὶ συνανατροφαὶ, ἀποσρέφοντες τὸν νοῦν των εἰς τὰ κάλλινα ταῦτα παραδείγματα.

Τοιαύτη λοιπὸν οὔσα ἡ βίβλος καὶ τοιοῦτον σκοπὸν ἔχουσα, τίνι ἄλλῳ ἦτον οἰκειότερον καὶ προπωδέστερον νὰ ἀφιερωθῇ, εἰμὴ τῇ Ἑμετέρᾳ Σεβασμιότητι, τῇ πρὸς φωτισμὸν τοῦ χριστιανικοῦ λαοῦ σπουδῇ λιπαρᾷ καὶ κηδεμονίᾳ ἀόκνῳ διενεργούσῃ; τίνι ἄλλῳ, εἰμὴ Αὐτῇ, ἣτις, διὰ τὸ λαμπρὸν καὶ ζηλωτὸν Αὐτῆς ἀξίωμα, συνεδρεύουσα καὶ διαπρέπουσα ἐν τῇ ἀγιωτάτῃ Συνόδῳ τῆς κατὰ τὴν

κρινήν ἡμῶν μητέρα μεγάλην τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίαν, γίνεται τύπος καὶ κανὼν τοῖς πᾶσιν ἀκριβέστατος τῆς εὐσεβείας, καὶ ὡς ἄλλος Ἀαρὼν ἐκλελεγμένος τῷ Θεῷ φροντίζει νὰ ὁδηγῇ τὸν περιούσιον λαὸν τοῦ Κυρίου εἰς τὴν ἀληθινὴν γῆν τῆς ἐπαγγελίας τὴν μακαριωτάτην τῶν εὐσεβῶν πατρίδα; τίνι ἄλλῳ τελευταῖον εἰμὴ Τάυτῃ, ἣτις καὶ τὰ ἀληθῆ συμφέροντα τῶν πνευματικῶν Τῆς τέκνων διὰ τῆς ἐν Ἐαυτῇ φρονήσεως ὀξέως καὶ ἀκριβῶς διακρίνει, καὶ διὰ τῆς ἀγαθῆς, καὶ φιλανθρώπου καὶ Θεομιμήτου Αὐτῆς προαιρέσεως συνεργεῖ πάσῃ δυνάμει εἰς ἐκτέλεσιν παντὸς καλοῦ καὶ χρησίμου, καὶ καθαρίζοντος μὲν τὰς ἀνθρωπίνους κηλίδας, τρέφοντος δὲ τὴν ψυχὴν καὶ αὐξάνοντος τὰ ὀρθὰ καὶ ὑγειῆ φρονήματα, ὧν ἀπάντων πρώτιστον καὶ κυριώτατον καὶ νομίζει καὶ κρίνει τὸν διὰ τῆς παιδείας φωτισμὸν, καθὼς αὐτὰ τὰ πράγματα μαρτυροῦσι καὶ μόνον φωνὴν δὲν ἐκβάλλουσι νὰ τὸ εἴπωσι; καὶ κατὰ ταύτην τὴν μαρτυρίαν εἶναι βέβαιον, ὅτι ἡ Ἰμετέρα Σεβασμιότης ἐγνώρισε καὶ δοξάζει ὀρθῶς, ὅτι μονῆ ἡ παιδεία καὶ ὁ ἐξ αὐτῆς φωτισμὸς εἶναι ἱκανὰ νὰ ἀποδειξῶσι τὸν ἄνθρωπον καὶ χριστιανὸν ἀληθῆ, καὶ συμπολίτην ἀγαθόν, καὶ μέλος τίμιον καὶ χρήσιμον ὅλης τῆς ἀνθρωπίνου κοινωνίας, ἐγνώρισεν, ὅτι χωρὶς τῆς παιδείας, οὔτε ἀγωγή καλὴ δύναται νὰ δοθῇ εἰς τὸν ἄνθρωπον,

δι' ἧς μόνης καὶ τὰ ἤθη μορφώνονται, καὶ ἡ καρδία ἀγαθύνεται, καὶ ἡ εὐσέβεια καὶ ὁ θεῖος φόβος ἐξηρίζεται καὶ κρατύνεται, καὶ ὁ ἄνθρωπος ἀποδεικνύεται ἀληθῆς καὶ τελεία καὶ ζῶσα εἰκὼν τοῦ Δημιουργοῦ του. Ἐπειδὴ πῶς ἀλλέως ἤθελε προτρέπει καὶ συνεργεῖ εἰς τὴν ἐξάπλωσιν τοῦ φωτισμοῦ, ὄχι μόνον τιμῶσα καὶ ὑπερασπιζομένη τοὺς καὶ μικρὰς παιδεῖας μετέχοντας, ἀλλὰ καὶ πρὸς πᾶν ὅτι συντείνει εἰς τοῦτο φιλοτιμουμένη; Πόσοι τῶν ἀγαθῶν μὲν προαίρεσιν περὶ τῆς παιδείας ἔχόντων νέων, μὴ εὐνοουμένων δὲ ὑπὸ τῆς βασικάνου τύχης, διὰ τῆς λαμπρᾶς καὶ μεγαλοπρεποῦς Αὐτῆς χορηγίας, δὲν διδάσκονται τὰ ἱερὰ τῆς παιδείας μαθήματα, καὶ γίνονται χρήσιμοι εἰς τοὺς ἀδελφούς των! Πόσοι τῶν ὁμογενῶν πτωχῶν μαθητῶν δὲν γνωρίζουσι καὶ δὲν ὁμολογοῦσιν Αὐτὴν αἴτιον τῆς εὐδαιμονίας των! Πόσοι δὲν ἐκφωνοῦσι μὲ δάκρυα χαρᾶς τὸ σεβάσμιον καὶ χρυσομίμητον ὑποκείμενόν Της μὲ τὸ πολίτιμον ὄνομα τοῦ Πατρὸς καὶ Εὐεργέτου, ὁμολογοῦντες κοινῶς, ὅτι εἶναι ὀφειλέται τοῦ εὖ εἶναι των εἰς τὴν γενναίαν, φιλόκαλον καὶ μακαριωτάτην Αὐτῆς ψυχὴν! Ἄλλ' ἐγὼ, εἰ καί τις ἄλλος, Σεβασμιωτάτη μοι Κορυφή! Ἐγὼ εἶμαι μάλιστα δίκαιος νὰ κηρύττω πάντοτε τὴν τοιαύτην Σοῦ γενναιότητα καὶ πατρικὴν πρόνοιαν, καὶ μετὰ μεγίστης εὐγνωμοσύνης νὰ Σὲ ὀνομα

μάζω μὲ τὸ κάλλιστον τῶν ὀνομάτων: Ἐὐεργέτην καὶ
σατέρα ἀγαθοποιόν, ὡς καὶ τὰ πλεῖστα ἀπολαύσας
τῆς τοιαύτης λαμπρᾶς περὶ τὰ καλὰ φιλοτιμίας· εἰς Ταύ-
την χρεωσῶ καὶ τὴν μικράν μου παιδείαν, καὶ τῶν ἠθῶν
τὴν μόρφωσιν, καὶ ὅλον μου τὸν ἀνθρωπισμὸν· τῆς πατρι-
αῆς Σου περὶ ἐμοῦ προνοίας εἶναι ἀποτέλεσμα καὶ ἢ εἰς τὴν
σοφὴν Εὐρώπην μετάβασίς μου καὶ εἴτε ὄφελος ἠδυνήθην νὰ
προσπορίσω ἀπ' αὐτὴν, πρέπει δικαίως νὰ ἀποδίδεται τῇ
Ἑμετέρᾳ Σεβασμιότητι. Ἄλλὰ τί μόνην πολυλογῶ;
οὔτε ἢ γλῶσσά μου εἶναι ἱκανὴ νὰ ἐκφράσῃ ἀκριβῶς τὰ
μεγάλα τῆς εὐγνωμοσύνης μου πρὸς Αὐτὴν αἰσθήματα, ἀπὸ
τὰ ὁποῖα καὶ εἶναι καὶ θέλει εἶσθαι παρὰ πάντα τὸν χρόνον
κίτοχος ἢ ψυχὴ μου, οὔτε αἰ παρὰ τῆς Ἑμετέρας Σε-
βασμιότητος ἀγαθοποιεῖαι ἀποβλέπουσι τὰς παρὰ τῶν εὐερ-
γετουμένων εὐφημίας· πλὴν καὶ οὕτω, Σεβασμιώτατε
Δέσποτα! ὁ μισθὸς τῆς περὶ τὰ καλὰ, καὶ τὸ κάλλιστον
πάντων, τὴν τοῦ γένους παιδείαν καὶ βελτίωσιν φιλοτιμίας
Τῆς, δὲν εἶναι ὁ μικρὸς οὗτος καὶ εὐτελής, εἶναι ἄλλος
μέγας τῶν ὄντων καὶ μεγίστης σπουδῆς ἄξιος, τὸν ὁποῖον ἀπο-
λαμβάνει δικαίως ἢ μακαριωτάτῃ Σου ψυχῇ· δηλαδὴ διὰ
τῶν λαμπρῶν τούτων τῆς φιλογενείας καὶ φιλομαθείας Σου
δειγμάτων, ἀποφράττονται τὰ ἀπύλωτα ὄματα τῶν φθορε-

ρῶν κατηγορῶν τοῦ γένους ἡμῶν, οἵτινες μὴ δυνάμενοι πλεον
νὰ κρατήσωσι τὴν ξεχειλισμένην αὐτῶν βασκανίαν ἐν ἑαυτοῖς
ἀποτοξεύουσι τὰ φαρμακερὰ τοῦ φθόνου των βέλη κατὰ τῶν
σεβασμιωτέρων ὑποκειμένων τοῦ γένους μας, ἐχθροὺς τῆς παι-
δείας καὶ διώκτας τοῦ φωτισμοῦ τῶν χριστιανῶν ὀνομάζοντες
τοὺς ἱεροὺς καὶ σεβασμίους αὐτοῦ ποιμένας· τὰ δείγματα
τῆς Ὑμετέρας φιλομαθείας ἀποπλύνουσι τὰς κηλίδας, ὅσας
προσάπτουσι κατὰ τοῦ ἱεροῦ Κλήρου οἱ πικροὶ οὔτοι συκοφάν-
ται· Οἱ πτωχοὶ μαθηταί, οἳ ὀλίγοι μὰ τὴν ἀλήθειαν ὄντες,
κηρύττοντες τὰς πρὸς αὐτοὺς εὐεργεσίας Τῆς καὶ ἐκφράζοντες
τὴν πρὸς Αὐτῆν εὐγνωμοσύνην των, φέλουσι σρέφει τὰς φλυα-
ρίας τῶν ψευδοκατηγόρων εἰς ἰδίαν των κατασχύνην, τὸ δὲ
σεβάσμιον Αὐτῆς ὄνομα φέλει ὑμνεῖσθαι καὶ μεγαλύνεσθαι πα-
ρὰ πᾶσιν, ὡς ἀληθοῦς ἐκτυπώματος τοῦ φιλανθρώπου καὶ ἀρ-
χιποῖμενος Ἰησοῦ: „Φεῦ, φεῦ, τί τοῦτου χάρμα
μεῖζον ἂν λάθοις;“ ἢ τί πρὸς ἐπανόρθωσιν ἡθῶν ἐνεργώ-
τερον; Διὰ ταῦτα λοιπὸν καὶ ἐτόλμησα νὰ καλλωπίσω
τοὺς εὐτελεῖς πούτους πόνους μου μὲ τὸ σεβάσμιον Αὐτῆς
ὄνομα, καὶ νὰ τοὺς ἀναθήσω εἰς τὴν Δεσποτικὴν Αὐτῆς
Κορυφὴν, οὗς δέξαιτο εὐμενῶς, μηδὲ ὅλως τὴν εὐτέλειαν καὶ
λιτότητα τῆς προσφορᾶς ἀποβλέπουσα, ἀλλὰ τὴν τοῦ προσ-
φέροντος προθυμίαν· Ἐγὼ δὲ πάντοτε εὐγνωμόνως, ὧν περ

ἕνεκα εὖ ἔπαθον παρ' Αὐτῆς, διατελῶν, ἱκετεύω τὴν ὕψιστον
σρόνοιαν, ἵνα προάγῃ ἐπιμήκισον τὴν κοινωφελῆ ζωὴν Αὐ-
τῆς ἐκ' ἀγαθῶ καὶ τοῦ λογικοῦ Αὐτῆς ποιμνίου, καὶ παν-
τὸς τοῦ χριστιανικοῦ πληρώματος, παράδειγμα δὲ κάλλιστον
καὶ πᾶσι τοῖς λοιποῖς εἰς τὴν περὶ τὰ καλὰ φιλοτιμίαν γνω-
μένην.

Ὁ τῆς Αὐτοῦ Σεβασμιότητος,

Ἐν Βιέννῃ τῆς Αὐστρίας τῇ 1. Ἰουλίου 1819.

ὑποκλινέσματος δοῦλος καὶ τῶν ἀρετῶν Τῆς
διαπρύσιος κήρυξ

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΙΕΡΟΔΙΑΚΟΝΟΣ.

Ἀγαπητοί μου Παῖδες!

Ὁ σκοπός, διὰ τὸν ὁποῖον συχνάζετε καθ' ἡμέραν εἰς τὰ σχολεῖα, δὲν εἶναι ἄλλος, εἰμὴ τὸ νὰ διδαχθῆτε ὅσα καὶ εἰς τὴν νεανικὴν, καὶ τὴν ἀνδρικὴν καὶ γεροντικὴν ἡλικίαν θέλουσας χρησιμεύσει, ἢ νὰ εἶπω καλῆτερα, θέλουσας εἶναι ἀναγκαῖα διὰ νὰ ἦσθε ἀγαθοὶ καὶ εὐτυχεῖς. Ἀλλὰ τὸ πρῶτον ἀπ' ὅλα καὶ ἀναγκαιότατον εἰς τὴν εὐδαιμονίαν εἶναι ἡ γνῶσις τῶν καθ' ἡμᾶς ἁγίων Γραφῶν, τοῦτ' ἔστι τῆς Παλαιᾶς καὶ τῆς Νέας. Ἐπειδὴ διὰ τούτων θέλετε γενεῖ καὶ εἰς τὴν εὐσέβειαν σταθεροὶ, καὶ εἰς τὰ ἦθη κόσμιοι, μαθάνοντες τὰ πρὸς τὸν Θεὸν καὶ τὰ πρὸς τὸν πλησίον καθήκοντά σας, καὶ ἐπομένως θέλετε ἀποκατασταθῆ εὐτυχεῖς μὲν καθ' ἑαυτοὺς, εὐδόκιμοι δὲ ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, ἀγαπητοὶ δὲ καὶ ἀπὸ τοῦς ἀνθρώπους. Διὰ ταῦτα λοιπὸν ἐπιθυμῶν καὶ ἐγὼ νὰ σᾶς βλέπω σολισμένους μὲ ταῦτα τὰ πολύτιμα προτερήματα, καὶ ἀπαντήσας τὴν παροῦσαν βίβλον, καὶ ἀναγνώσας αὐτὴν μετὰ προσοχῆς, ἐβεβαιώθην, ὅτι εἶναι προσφυστάτη, καὶ μάλισα ἰκανὴ νὰ σᾶς συμβοηθῆσῃ τὰ μέγιστα εἰς ταύτην τὴν ἐπιτυχίαν. Ὅθεν οὔτε κόπους ἐλυπήθην οὔτε δαπάνην, ἀλλ' ἐσπούδασα νὰ τὴν μεταφράσω εἰς τὴν μητρικὴν μας γλῶσσαν σαφῶς καὶ εὐκρινῶς, ὅσον ἡδυνάμην, καὶ νὰ σᾶς τὴν προσ-

φέρω, βέβαιος ὢν, ὅτι, ἐὰν τὴν ἀναγινώσκητε μετὰ προθυμίας, θέλετε κερδήσει ἐκ ταύτης μεγάλην τὴν ὠφέλειαν, καὶ ἐν ταύτῳ ἀνεκφρασον εὐχαρίστησιν. Ἐπειδὴ τί ἄλλο ἡδονικώτερον καὶ ὠφελιμώτερον δίδεται εἰς ἓνα νέον, παρὰ νὰ ἀκούη καὶ νὰ ἀναγινώσκη ὠραίας καὶ ὠφελίμους διηγήσεις. Καὶ τοιαῦται εἶναι ὅλαι, ὅσας θέλετε ἀπαντήσει, ἀγαπητοί μου Νέοι! εἰς τὸ βιβλίον τοῦτο, μάλιστα δὲ ἐν ᾧ εἶναι ὠραίαε καὶ ἀληθεῖς, ἀκολουθοῦν καὶ κατὰ χρονολογικὴν τάξιν ἢ μία κατόπιν τῆς ἄλλης, ὥστε σχηματίζουν ὅλαι ὁμοῦ τὴν παροῦσαν ἰσορίαν.

Ἐπι δεῖ ἡ ἰσορία αὕτη τῆς παλαιᾶς Γραφῆς εἶναι ἡ ὠραιότερα καὶ ὠφελιμώτερα ἰσορία τοῦ κόσμου, ὁ ἐπόμενος λόγος εἶναι ἰσχυρότατος νὰ ἐκβάλλη πάντα εὐσεβῆ ἀπὸ πᾶσαν ἀμφιβολίαν, καὶ νὰ τὸν βεβαιώσῃ περὶ τούτου· τοῦτ' ἔστιν: Ὁ ἴδιος Θεὸς ἐφώτισεν ἐκείνους τοὺς παλαιούς ἀγίους ἀνδρας, νὰ γράψωσι τὴν ἰσορίαν ταύτην, πρὸς καλὸν τῶν ἀνθρώπων, εἰς ξεχωριστὸν βιβλίον, τὸ ὁποῖον ὀνομάζεται ἁγία Γραφή ἢ παλαιὰ Διαθήκη. Ὅθεν καὶ ἡ παροῦσα ἰσορία ὀνομάσθη διὰ τοῦτο — Ἰσορία τῆς παλαιᾶς Γραφῆς.

Εἰς τὸ βιβλίον τοῦτο δὲν θέλετε εὔρει ὅλας τὰς ἰσορίας, ὅσαι ἐμπεριέχονται εἰς τὴν παλαιὰν Γραφήν· ἀλλ' ἐκεῖνας μόνον, ὅσαι ἀρμόζουσι κάλλιστα εἰς τὴν νεανικὴν σας ἡλικίαν — δηλαδὴ τὰς σαφεσέρας, ὠραιότερας καὶ διδακτικώτερας. Ὅσας δὲ διὰ τὸ νέον τῆς ἡλικίας σας δὲν δύνασθε ἀκόμη νὰ καταλάβητε, ἢ διὰ τὸ ἀδιάφορον τῆς πραγματείας των δὲν εἶναι ἀναγκαῖα εἰς τοὺς νέους ἢ γνῶσις των, ἐκεῖναι παρελείφθησαν. Διὰ τοῦτο καὶ ἡ ἰσορία αὕτη ὀνομάσθη — Ἰσορία τῆς παλαιᾶς Γραφῆς διὰ τοὺς παῖδας.

Εἰς τὴν ἱστορίαν ταύτην θέλετε πληροφορηθῆ καλῶς, ὅτι ὁ Θεὸς ἤδη ἀπὸ κτίσεως κόσμου ἐφέρτετο πρὸς τοὺς ἀνθρώπους πατρικῶς καὶ φιλανθρώπως· καὶ προχωροῦντες μάλιστα θέλετε γνωρίσει, ὅτι τελευταῖον, διὰ τὴν πρὸς αὐτοὺς ἀγάπην του ἔξελε καὶ τὸν μονογενῆ αὐτοῦ υἱόν, τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν, εἰς τὸν κόσμον, διὰ νὰ δεῖξῃ εἰς αὐτοὺς τὴν ὁδὸν τῆς σωτηρίας καὶ εὐδαιμονίας των· Σχεδὸν εἰς πᾶσαν ἱστορίαν θέλετε γνωρίσει πλησιέστερα τὴν παντοδυναμίαν, ἀγαθότητα, σοφίαν, παντογνωσίαν, ἀγιότητα, δικαιοσύνην καὶ πρόνοιαν τοῦ Θεοῦ· Ἀλλὰ ποῖποτε δὲν θέλετε ἀναγνώσει τὰ εἰρημένα τόσον καθαρῶς καὶ ὠραίως, ὅσον εἰς τὴν ἱστορίαν τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἣτις θέλει ἐκδοθῆ ὅσον εὖπω, καὶ εἰς ὅλα, ὅσα αὐτὸς καὶ ἐδίδαξε, καὶ ἔπραξε καὶ ἔπαθε· Διότι ἐν αὐτῷ μᾶς ἀποκαλύπτεται ἡ δόξα, ἡ εὐμένεια καὶ ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ· Ἡ ἱστορία τέλος πάντων τῆς παλαιᾶς Γραφῆς θέλει σᾶς εἶναι ἡ καλητέρα περὶ Θεοῦ καὶ περὶ τῆς Θείας καὶ ἱερᾶς ἡμῶν πίστεως διδασκαλία.

Εἰς τὴν ἱστορίαν ταύτην θέλετε ἀκούσει περὶ διαφόρων παιδῶν, ἧγον θέλετε ἀναγνώσει περὶ ἀγαθῶν καὶ ἐναρέτων τέκνων, καθὼς π. χ. περὶ τοῦ Ἄβελ, τοῦ Σὴμ, τοῦ Ἰάφεθ, τοῦ Ἰσαὰκ, τοῦ Ἰωσήφ, τοῦ Σαμουὴλ, τοῦ Δανιὴλ καὶ τοῦ Τωβίου, τῶν ὁποίων ἡ ἀνάγνωσις θέλει σᾶς χαροποιήσει βεβαιότατα· Εἰς τὴν ἐξισόρησιν αὐτῶν θέλετε ἰδεῖ ὡς εἰς καθρέπτην, τί ὠραῖον καὶ ἐπαινετὸν ἔργον εἶναι, τὸ νὰ εἶναί τις Θεοσεβὴς καὶ ἀγαθός. Πρὸς τούτοις θέλετε ἀναγνώσει εἰς τὸ βιβλίον τοῦτο καὶ περὶ ἀχρείων παιδῶν· τοῦτ' ἔστι περὶ τοῦ Κάιν, τοῦ Χάμ, τῶν ἀδελφῶν τοῦ Ἰωσήφ, τοῦ Ὀφνι, τοῦ Φινεὲς, τοῦ Ἀβεσσαλωμ, τῶν ὁποίων ὁ τρόπος βεβαίως θέλει σᾶς δυσαρεσῆσει· Ἀπὸ τὴν ἀνάγνωσιν τούτων θέλετε αἰσθανθῆ ἀπασροφὴν πρὸς τὰ κακὰ, καὶ οὕτως

Θέλετε γενεῖ φρόνιμοι ἀπὸ τὰ ξένα ἔλαττώματα καὶ πλημμελήματα. Ἡ ἱστορία τῆς παλαιᾶς Γραφῆς θέλει σᾶς εἶναι διὰ τῶν παραδειγμάτων καὶ ὁδηγὸς πρὸς ἀρετὴν — καὶ τερπνοτάτη διδασκαλία πρὸς διαμόρφωσιν καὶ ρύθμησιν τῶν ἡθῶν σας.

Ἀναγινωσικετέ λοιπὸν, ἀγαπητοί μου ἀναγνώσαι! τὸ βιβλίον τοῦτο ἐπιμελῶς, καὶ γίνεσθε θεοσεβεῖς καὶ καλοὶ, καθὼς τὰ καλὰ καὶ ἀγαθὰ τέκνα, τὰ ἀπαντώμενα εἰς τὴν ἱστορίαν ταύτην — πρὸ πάντων ὅμως μιμεῖσθε τὴν ἀγαθότητα καὶ ἐπιείκειαν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ· καὶ οὕτω θέλετε ζῆ εὐτυχῶς καὶ θεαρέτως, καὶ θέλετε ἔχει ἐν ταύτῃ καὶ τὴν μακαρίαν ἐλπίδα τῆς μελλούσης αἰδίου μακαριότητος πάντοτε ἀκμάζουσιν εἰς τὴν καρδίαν σας.

Ι. Ἀρχὴ καὶ Δημιουργία τοῦ παντός.

Πάντες ὁμοφώνως κηρύττουσι, καὶ ὁ ὀρθὸς λόγος βεβαιῶν, ὅτι ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ παρήχθησαν ἐκ τοῦ μὴ ὄντος εἰς τὸ εἶναι διὰ μόνου τοῦ Θεοῦ προσάγματος. Πῶς δὲ τοῦτο ἔγινε θέλω διηγηθῆ, καὶ σοχάζομαι, ὅτι ὁ ἀναγνώστης, ὅστις ἀρχισεν ὀπωσοῦν νὰ σκέπτεται, θέλει ἀκούσει μετὰ προσοχῆς. Ὅθεν ἀκούσατε, ἀγαπητοί μου ἀναγνώσται!

„Ἐν ἀρχῇ ἐποίησεν ὁ Θεὸς τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν· ἡ δὲ γῆ ἦν ἀόρατος, καὶ ἀκατασκεύαστος· καὶ σκότος ἐπέκειτο ἐπάνω τῆς ἀβύσσου· καὶ πνεῦμα Θεοῦ ἐπεφέρετο ἐπάνω τοῦ ὕδατος.“

Τὴν δημιουργίαν τοῦ παντός ἐτελείωσεν ὁ Θεὸς εἰς διάστημα ἕξ ἡμερῶν· κτίσας τῇ μὲν πρώτῃ ἡμέρᾳ τὸν οὐρανὸν, τὴν γῆν καὶ τὸ φῶς· τῇ δὲ δευτέρᾳ τὸ σερεῶμα, ἧτοι τὸ μεταξὺ τῆς γῆς, καὶ τοῦ οὐρανοῦ διάστημα, καὶ διεχώρισε τὰ ὕδατα τὰ ἐπάνω τοῦ σερεώματος, δηλονότι τὰς νεφέλας, ἀπὸ τὰ ὕδατα τὰ ὑποκάτω τοῦ σερεώματος, ἤγουν τοὺς ποταμούς, τὰς λίμνας καὶ τὰς θαλάσσας· τῇ τρίτῃ ἐχώρισε τὴν γῆν ἀπὸ τοῦ ὕδατος, καὶ τὸ συνῆξεν εἰς τόπον ἓνα, ἡ δὲ χωρισθεῖσα γῆ καταβολίσθη μὲ διάφορα δένδρα, ἄνθη καὶ χόρτα· τῇ τετάρτῃ ἡμέρᾳ ἔκτισε τοὺς φωστῆρας τοῦ σερεώματος, τὸν Ἥλιον, τὴν Σελήνην, καὶ τοὺς Ἀστέρας ἀπὸ τοῦ φῶς τὸ κτισθὲν τὴν Α΄ ἡμέραν· τῇ πέμπτῃ τοὺς ἰχθύας εἰς τὰ ὕδατα, καὶ τὰ πετεινὰ εἰς τὸν ἀέρα, ἀμφότερα τὰ γένη ἀπὸ τοῦ ὕδα-

τος τὴν οὐσίαν· τῇ ἕκτη τὰ θηρία, τὰ ἔρπετά, καὶ ὅλα τὰ χερσαῖα ζῶα, καὶ τελευταῖον τὸν ἄνθρωπον ἄρσεν καὶ θῆλυ.

Διὰ τὴν κτίσιν δὲ ὁ Θεὸς ταῦτα πάντα, ἀγαπητοί μου ἀναγνώσαι! μὴ νομίσητε, ὅτι ἐχρειάσθη πολλοῦ καιροῦ διάστημα· διότι φωνὴ θεόθεν ἐπέμπετο, καὶ τὸ φῶς ἐγένετο· δηλαδή ἐλεγε: „Γενηθήτω φῶς.“ καὶ ἐγένετο φῶς· διὰ τοῦ ὁποίου διεσκιδάσθη τὸ ἐπιπολάζον πρότερον παχύτατον καὶ τρομερώτατον σκότος. „Γενηθήτω σφαιρωμα τοῦ οὐρανοῦ.“ καὶ παρευθὺς ἐγένετο τὸ σφαιρωμα τοῦ οὐρανοῦ· δηλαδή ἡ ὠραία καὶ γαλαξίος καμάρα τοῦ οὐρανοῦ. „Συναχθήτω τὸ ὕδωρ, τὸ ὑποκάτω τοῦ οὐρανοῦ εἰς συναγωγὴν μίαν, καὶ ὀφθήτω ἡ ξηρὰ.“ καὶ ἐν ῥοπῇ ὀφθαλμοῦ ἐγένετο οὕτως. Γῆ καὶ θάλασσα, πηγαὶ καὶ λίμναι, ῥύακες καὶ ποταμοὶ ἔλαβον εὐθὺς ὑπαρξιν. „Βλασησάτω ἡ γῆ βοτάνην χόρτου, καὶ ξύλον κάρπιμον.“ καὶ ἐγένετο οὕτως· ἀμέσως ἡ γῆ ἐκαλλωπίσθη με ὠραιοτάτην χλόην, με ποικιλόμορφα καὶ ποικιλόχροα ἄνθη, καὶ με εὐθαλλῆ δένδρα. „Γενηθήτωσαν φωσῆρες ἐν τῷ σφαιρωματι τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἔξωσαν εἰς σημεῖα καιρῶν, ἡμερῶν, ἐνιαυτῶν, καὶ εἰς λάμπειν καὶ φωτισμὸν τῶν ἐπὶ γῆς ὄντων.“ καὶ ἐν ῥοπῇ ὀφθαλμοῦ ἐγένετο οὕτως. Εὐθὺς ἐφάνη τὸ μέγα φῶς, λάμπου ἐν τῷ σφαιρωματι τοῦ οὐρανοῦ πρὸς φωτισμὸν τῆς ἡμέρας, δηλονότι ὁ λαμπρὸς καὶ ἀκτινοβόλος ἥλιος. Εὐθὺς ἔλαμψεν ἡ χαρίεσσα σελήνη εἰς φωτισμὸν τῆς νυκτός. Εὐθὺς ἤσπραφαν τὰ ἀναρίθμητα ἄσπρα ἐν τῷ σφαιρωματι τοῦ οὐρανοῦ. „Ἐξαγαγέτω τὰ ὕδατα ἔρπετά ζῶα, καὶ ὁ ἀήρ πετεινὰ πετόμενα· ἡ δὲ γῆ ζῶα παντὸς γένους.“ καὶ ἀμέσως ὁ λόγος ἔργον ἐγένετο! Εὐθὺς μεγάλα καὶ μικρὰ ὀφάρια ἔπαιζον εἰς τὸ ὕδωρ· διάφορα εἶδη πτηνῶν ἐπλήρουν τὸν ἀέρα, τὰς πεδιάδας καὶ τὰ δάση πολυειδῆ κτήνη καὶ ἄγρια θηρία· τὰ χόρτα, ἄνθη καὶ τοὺς θάμνους παντοῖα εἶδη ζωῦφιων. Τελευταῖον δὲ ἐποίη-

σεν ὁ Θεὸς τὸν ἄνθρωπον· καὶ εἶδεν ὁ Θεὸς τὰ πάντα, ὅσα ἐποίησε, καὶ ἰδοὺ καλὰ λίαν.

Ἐκ τούτων ἀπάντων βλέπομεν καθαρώτατα, ἀγαπητοίμου ἀναγνώσαι! ὅτι ὁ Θεὸς ὄχι μόνον εἶναι ποιητῆς τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς, ἀλλ' εἶναι ἐν ταύτῳ καὶ παντοδύναμος· καθότι τὰ πάντα γίνονται κατὰ τὴν προσαγῆν του. Λέγει λόγον, καὶ ὁ λόγος του ἔργον εὐθύς γίνεται. Εἶναι προσέτι καὶ ἀγαθός. Διὰ τὴν πρὸς ἡμᾶς ἀγάπην του βεβαιότατα ἐποίησε τὰ πάντα, ὅσα ἐν τῷ οὐρανῷ ἄνω, καὶ ἐν τῇ γῇ κάτω βλέπομεν, ἀρχίζοντες ἀπὸ τὸν ἥλιον καὶ καταντωντες μέχρι τοῦ μικροτάτου κόκκου τῆς ἄμμου. Εἶναι καὶ πάνσοφος· διότι καὶ τὸ παραμικρότατον ἄνθος εἶναι τόσον τεχνιέντως κατασκευασμένον, ὡς ἄνθρώπινος νοῦς ἀδυνατεῖ νὰ τὸ φαντασθῇ. Ἀτενίζοντες εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ θεωροῦντες ἐπὶ τὴν γῆν βλέπομεν καθαρῶς, ὅτι ὁ κτίστης αὐτῶν εἶναι σοφός, ἀγαθός καὶ παντοδύναμος. Καὶ καθὼς εἰς τὴν παράστασιν μιᾶς ὠραίας εἰκόνας, ζωηρῶς παριζανομένης, θεωρεῖ τις τὴν ἐπιτηδειότητα καὶ ἀγχίνουαν τοῦ ζωγράφου, ἂν καὶ τὸν ἴδιον δὲν ἔχη πρὸ ὀφθαλμῶν του, τοιοῦτοτρόπως καὶ ἡμεῖς, διὰ τῆς καθημερινῆς θεωρίας τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς, βλέπομεν πόσον παντοδύναμος, σοφός καὶ ἀγαθός εἶναι ὁ Θεός, ἂν καὶ ὁ ὀφθαλμὸς μας δὲν ἐξαρκῇ νὰ ἐμβλέψῃ ἕως εἰς αὐτόν. Τόσον ὁ οὐρανός, ὅσον καὶ ἡ γῆ εἶναι κάτοπτρον τῆς παντοδυναμίας, ἀγαθότητος καὶ σοφίας τοῦ Θεοῦ. Ὅθεν ἂς θεωρῶμεν πάντοτε τὰ μεγαλοπρεπέστατα καὶ ὠραιότατα ἔργα τοῦ Θεοῦ συχνάκις μετ' εὐφροσύνης, χαρᾶς καὶ βασιυτάτου πρὸς τὸν κτίστην σεβασμοῦ.

Ἐνταῦθα πρέπει νὰ παρατηρήσωμεν ἀκόμη ἓν πρᾶγμα, τὸ ὁποῖον μᾶς διεγείρει εἰς εὐγνώμονα μνήμην τῆς δημιουργίας τοῦ Θεοῦ, καὶ εἰς εὐφρόσυνον θεωρίαν τῶν ἐργων του. Τοῦτο δὲ εἶναι, ὅτι ὁ Θεός, ἀφ' οὗ εἰς ἕξ ἡμέρας ἔκτισε τὸν

οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν, τὴν ἑβδόμην ἡμέραν ἔπαυσεν ἀπὸ τῆν δημιουργίαν του, θέλων νὰ μᾶς διδάξῃ διὰ τοῦ παραδείγματός του, ὅτι πρέπει καὶ ἡμεῖς νὰ ἐργαζώμεθα μόνον τὰς ἑξ ἡμέρας τῆς ἑβδομάδος, τὴν δὲ ἑβδόμην, ἣτις παρ' ἡμῖν εἶναι ἡ Κυριακὴ, νὰ ἀναπαυώμεθα ἀπὸ παντὸς ἔργου, ἀφιερώνοντες αὐτὴν ὀλόκληρον εἰς λατρείαν καὶ προσκύνησιν τοῦ ποιητοῦ. Δὲν πρέπει ὅμως νὰ νομίσωμεν ἐκ τούτου, ὅτι δηλαδὴ ὁ Θεὸς θέλει νὰ ἐνθυμώμεθα τὰς εὐεργεσίας τῆς δημιουργίας του μόνον τὴν ἑβδόμην τῆς ἑβδομάδος ἡμέραν, ἀλλ' ἀδιαλείπτως. Διότι διὰ τῆς καθημερινῆς ἀνατολῆς τοῦ ἡλίου, παριστάνει εἰς τοὺς ὀφθαλμούς μας τὴν ἀρχὴν καὶ τὸ τέλος τῆς δημιουργίας του καθαρώτατα. Παραδείγματος χάριν: ἐν ᾧ τὸ πᾶν εἶναι κεκαλυμμένον μὲ παχύτατον σκότος, ἀρχίζει κατ' ὀλίγον ὀλίγον νὰ φωτίζεται, καὶ ὁ φωτισμὸς νὰ προχωρῇ βαθμηδὸν, ὡς ἡ τελεία τῶν ἡλιακῶν ἀκτίνων ἐξέλευσις βοηθεῖ τοὺς ὀφθαλμούς μας, νὰ διακρίνωσι τὸν οὐρανὸν ἀπὸ τὴν γῆν, τὴν θάλασσαν ἀπὸ τὴν ξηρὰν, τὰ χόρτα ἀπὸ τὰ ἄνθη κ. τ. λ. Ὁ ἥλιος ἀνατάλλει, καὶ ἀρχίζουσι τὰ ὄψαρια νὰ παίζουσι εἰς τὰ ὕδατα, τὰ πτηνὰ νὰ κελαδῶσι, τὰ θηρία νὰ ἐξέρχωνται ἀπὸ τὴν κοίτην των, καὶ ὁ ἄνθρωπος τέλος πάντων νὰ ἀπέρχηται εἰς τὰς ἐργασίας του. Ἐκάστη ἀνοίξεως καὶ θέρους αὐγὴ εἶναι μία νέα εἰκὼν τῆς δημιουργίας τοῦ κόσμου. Καὶ ὅστις μὲ τὴν ἀρχὴν τῆς ἐξελεύσεως τῶν ἡλιακῶν ἀκτίνων γείρεται ἀπὸ τὴν κλίνην του καὶ ὑπάγει ἔξω, ἐκεῖνος καταλαμβάνει τὴν θελκτικότητά αὐτῆς τῆς εἰκόνας, καὶ ὑμνεῖ ἀπὸ ψυχῆς τὸν ἀγαθὸν καὶ σοφὸν τοῦ παντὸς Δημιουργόν.

2. Πλάσις τοῦ πρώτου ἀνθρώπου.

Πῶς ἐπλασεν ὁ Θεὸς τὸν πρῶτον ἄνθρωπον, ἐπιθυμεῖτε βέβαια, ἀγαπητοί μου ἀναγνώσαι! νὰ ἀκούσητε διεξοδικώτερον περὶ αὐτοῦ.

Ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ ἦσαν ἤδη ἔτοιμα, καὶ εἰς κατοίκησιν τοῦ ἀνθρώπου λαμπρῶς παρασκευασμένα. Ἄλλ' εἰς ὅλην τὴν ἔκτασιν τῆς γῆς δὲν ἦτον ἀκόμη κανεὶς ἄνθρωπος διὸ νὰ θεωρῇ ταῦτα τὰ μεγάλα καὶ ἐνδοξὰ ἔργα τοῦ Θεοῦ, νὰ χαίρῃ δι' αὐτὰ, καὶ νὰ δοξάζῃ τὸν δημιουργὸν περὶ τούτων. Τότε εἶπεν ὁ Θεός: „Ποιήσωμεν ἄνθρωπον κατ' εἰκόνα ἡμετέραν, καὶ καθ' ὁμοίωσιν, καὶ ἀρχέτωσαν τῶν ἰχθύων τῆς θαλάσσης, καὶ τῶν πετεινῶν τοῦ οὐρανοῦ, καὶ τῶν κτηνῶν, καὶ πάσης τῆς γῆς, καὶ πάντων τῶν ἑρπετῶν, τῶν ἐρπόντων ἐπὶ τῆς γῆς.“ Καὶ οὕτω λαβὼν χοῦν ἀπὸ τῆς γῆς ἐπλασε τὸν ἄνθρωπον· ἔπειτα ἐμφυσήσας εἰς τὸ πρόσωπον αὐτοῦ, ἔδωκεν αὐτῷ πνεῦμα ζωῆς· ὁ δὲ, ἐμφυχωθεὶς ἀμέσως, ἠγέρθη, καὶ ὁ Θεὸς ὠνόμασεν αὐτὸν Ἀδὰμ.

Ὁ ἄνθρωπος λοιπὸν, ἀγαπητοί μου ἀναγνώσαι! ἐπλάσθη κατ' εἰκόνα καὶ ὁμοίωσιν τοῦ Θεοῦ. Καὶ ὡς εἰκὸν τοῦ Θεοῦ εἶναι καὶ τὸ πλεονεξείρετον τῶν θείων δημιουργημάτων. Μόνον τὸ σῶμα του ἀνήκει εἰς τὴν γῆν, ἐπειδὴ ἐξ αὐτῆς ἐλήφθη. Ἡ δὲ ψυχὴ του, ὡς ὑπὸ τοῦ Θεοῦ εἰς αὐτὸν ἐμφυσηθεῖσα, ἔχει συμφώνους ιδιότητας μὲ τὰς τελειότητας τοῦ Θεοῦ, αἱ ὁποῖαι ὑφίστανται εἰς τὰ ἑξῆς: π. χ. Ὁ Θεὸς ἔχει νοῦν, καὶ ὁ ἄνθρωπος ἐπροικίσθη μὲ νοῦν. Ὁ Θεὸς ἐκλέγει φύσει τὸ ἀγαθὸν, καὶ ἀποσρέφεται τὸ κακὸν, καὶ ὁ ἄνθρωπος αἰσθάνεται ἐν ἑαυτῷ ἐμφυτούτινα ὀρμὴν εἰς ἀπόλαυσιν τοῦ καλοῦ.

καὶ ἀποφυγὴν τοῦ κακοῦ. Ὁ Θεὸς εἶναι κύριος πάσης κτίσεως, παρομοίως κατέστησε καὶ τὸν ἄνθρωπον δεσπότην ἐπὶ τῆς γῆς. Ὁ Θεὸς εἶναι πνεῦμα ἀσώματον, ἄρα καὶ ἡ εἰκὼν αὐτοῦ εἶναι ἀσώματος· ἡ δὲ εἰκὼν τοῦ Θεοῦ δὲν ἐτυπώθη εἰς τὸ ἀνθρώπινον σῶμα, ἀλλ' εἰς τὴν ἐνυπάρχουσαν εἰς αὐτὸ αὔλον δύναμιν. Εἰς τὴν ἀνθρώπινον ψυχὴν εἰκονίζεται ἐξαίρετα ἡ παντοδυναμία, ἀγαθότης καὶ σοφία τοῦ Θεοῦ, καθὼς καὶ ὁ ἥλιος φαίνεται εἰς τὰς σαρόνας τῆς πρωϊνῆς δρόσου. Ὅθεν ὡς εἰκὼν τοῦ Θεοῦ ὁ ἄνθρωπος χρεωσθεὶς νὰ τιμᾷ εἰς τὸν ἴδιον ἑαυτὸν τὸν τὴν εἰκόνα τοῦ πλάσσαντος, καὶ, ἀποφεύγων τὸ νὰ ἐξομοιοῦται μὲ τὰ ἀλογα ζῶα διὰ τῆς ἀγνωσίας, ἀναισθησίας, τοῦ θυμοῦ, τοῦ φθόνου, καὶ τῆς ὀνηρίας, νὰ ἐπιμελῆται διὰ νὰ φθάσῃ εἰς τὴν τελειότητα διὰ τῆς νουνεχίας, εὐσπλαγχνίας, φιλανθρωπίας, καλοκάγαθίας, εὐεργεσίας, καὶ νὰ γένη ἅγιος ὡς καὶ ὁ Θεός. Διότι πᾶν κακὸν ψυχικὸν πάθος, ὁμοιοῖ τὸν ἄνθρωπον μὲ τὰ ἄγρια θηρία· καθὼς ἡ εὐαισθησία ἐξ ἐναντίας καὶ ἡ ἀγαθοεργία, καὶ τῆς ἀρετῆς ἡ ἀσκησις τὸν ὁμοιοῖ πάλιν μὲ τὸν Θεόν.

Δὲν εἶναι ὅμως ἱκανὸν τὸ νὰ ζητῆ τις νὰ τιμᾷ τὸν πλάσσαντος μόνον εἰς τὸν ἴδιον ἑαυτὸν, ἀλλὰ καὶ εἰς τὸν πλησίον του. Διότι, ὅποιος καταφρονεῖ καὶ λυπεῖ τὸν ἐλάχιστον πτωχόν, οὗτος καθάπτεται τῆς θείας εἰκόνας, ἢ μᾶλλον εἰπεῖν αὐτοῦ τοῦ ἰδίου Θεοῦ· ἐπειδὴ πῶς εἶναι δυνατόν ἕνας υἱός, ὅστις καταπατεῖ τὴν εἰκόνα τοῦ ἰδίου αὐτοῦ πατρὸς, νὰ ἔχῃ πλέον σέβας καὶ ἀγάπην πρὸς αὐτὸν τὸν δοτῆρα τῆς ζωῆς του;

3. Ὁ Παράδεισος.

Μετὰ ταῦτα ἐφύτευσεν ὁ Θεὸς ἓνα ὠραιότατον κήπον εἰς τὴν Ἐδὲμ κατὰ ἀνατολὰς, καὶ ἐσόλισεν αὐτὸν μὲ διάφορα δένδρα ὠραῖα τὴν θεωρίαν καὶ ἡδυστάτους καρποὺς φέροντα, εἰς τοῦτον τὸν ὠραῖον κήπον ἀνέβλυζε καὶ μία ἄφθονος πηγὴ εἰς τέσσαρας ποταμοὺς διηρημένη, ὧν ὁ πρῶτος ὠνομάζετο Φισὼν, ὁ δεύτερος Γεὼν, ὁ τρίτος Τίγρις, καὶ ὁ τέταρτος Εὐφράτης. Ἡ διαίρεσις αὕτη τῶν ὑδάτων ἠῦξανε περισσότερον τὸν ὠραῖον τοῦ κήπου σολισμὸν, εἰς τὸν ὁποῖον ἔβαλεν ὁ Θεὸς τὸν Ἀδὰμ, διὰ νὰ ἐργάζεται καὶ νὰ φυλάττῃ αὐτόν.

Ἐκ τούτου δηλοῦται ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ πρὸς τοὺς ἀνθρώπους, ὅστις μᾶς ἔπλασε μὲν διὰ νὰ χαίρωμεν πάντοτε, ἀλλὰ καὶ διὰ νὰ κοπιῶμεν καὶ νὰ ἐργαζώμεθα ἀείποτε· ἐπειδὴ ἡ φιλοπονία καὶ φιλεργασία ἀποτελοῦσι μὲγα μέρος τῆς εὐδαιμονίας μας, ἢ μᾶλλον τῆς τελειότητός μας.

Εἰς τοῦτον τὸν ὠραῖον κήπον εὐρίσκετο προσέτι καὶ ἓνα δένδρον, τὸ ὁποῖον ἔφερε θανατηφόρον καρπὸν. Ὄθεν εἶπεν ὁ Θεὸς πρὸς τὸν Ἀδὰμ: „Ἀπὸ παντὸς ξύλου τοῦ ἐν τῷ παραδείσῳ βρώσει φαγῆ, ἀπὸ δὲ τοῦ ξύλου τοῦ γινώσκειν καλὸν καὶ πονηρὸν, οὐ φάγεσθε ἀπ' αὐτοῦ· ἢ δ' ἂν ἡμέρα φάγητε ἀπ' αὐτοῦ θανάτῳ ἀποθανεῖσθε.“

Καὶ ἐκ ταύτης τῆς πατριαῆς καὶ ἀγαθότητος πλήρους ἐντολῆς δηλοποιεῖται ἡ πρὸς ἡμᾶς αὐτοῦ ἀγάπη καὶ ἐπιθυμία, τοῦ νὰ μᾶς βλέπῃ πάντοτε ἀγαθοὺς καὶ μακαρίους. Ὄθεν καθὼς ἐσυγχώρησεν εἰς τὸν Ἀδὰμ ἐλευθέραν τὴν ἀπόλαυσιν ὅλου τοῦ παραδείσου, ἐξαιρουμένης μόνον τῆς βρώσεως, τοῦ θανατηφόρου δένδρου, οὕτως ἐπέτρεψε καὶ εἰς ἡμᾶς τὴν ἀπόλαυσιν

ἐκάστης ἀθώας χαρᾶς, καὶ ἐκείνην μόνον μᾶς ἐμπόδισεν, ἥτις δύναται νὰ μᾶς ἀποκαταστήσῃ ἀθλίους καὶ δυσυχεῖς· καθὼς π. χ. εἶναι αἱ κακαὶ ὀρέξεις, ἡ λαιμαργία, ἀμετρία, ἀτακτοὶ ἐπιθυμίαι, ἀπόλαυσις φαρμακερῶν ἡδονῶν κ. τ. λ.· τὴν ὁποίαν ἐντολὴν χρεωσοῦμεν καὶ ἡμεῖς νὰ φυλάττωμεν ἀκριβῶς, καὶ νὰ μὴ φαινώμεθε ἀπειθεῖς καὶ παραβάται· διότι ἡ πρὸς τὴν ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ ἀπειθειά μας εἶναι ἐπιβλαβὴς καὶ ὀλεθρία.

Μετὰ ταῦτα ἐπρόσαξεν ὁ Θεὸς ὅλα τὰ θηρία τοῦ ἀγροῦ, καὶ ὅλα τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ νὰ ἔλθωσιν ἔμπροσθεν τοῦ Ἀδάμ διὰ νὰ ὀνομάσῃ ἕκαστον τούτων μὲ τὸ προσῆκον αὐτῷ ὄνομα. Ἡ θεωρία τοσοῦτων ὠραίων καὶ ὠφελίμων ζώων ἐπροξένησε βέβαια εἰς τὸν Ἀδὰμ μεγάλην χαρὰν, καὶ ἐνέπλησε τὴν ψυχὴν του μὲ εὐχαριστίας αἶσθημα πρὸς τὸν ποιητήν.

Καὶ δι' ἡμᾶς αὐτοὺς, ἀγαπητοί μου ἀναγνώσαι! εἶναι τὰ ζῶα μεγάλη εὐεργεσία τοῦ Θεοῦ. Διότι ὁ μὲν ἵππος ὠφελεῖ τὸν ἄνθρωπον· καθότι τῷ εἶναι ἀναγκαῖος πρὸς ἵππευσιν· ὁ βοῦς τῷ χρησιμεύει πρὸς ἀροτρίωσιν τῆς γῆς· ἡ δάμαλις εἶναι ἀναγκαία· διότι δίδει εἰς αὐτὸν τὸ γάλα της· τὸ πρόβατον πάλιν εἶναι ὠφέλιμον διὰ τὸ μαλλίον καὶ τὸν τυρόν του· ἡ ὄρνιθα διὰ τὰ αὐγάτης, καὶ αἱ μέλισσαι διὰ τὸ μέλι των κ. τ. λ. Τὰ δὲ πετεινὰ εὐφραίνουσιν αὐτὸν πάλιν τὴν αὐγὴν διὰ τῶν κελαδισμάτων των· ὁ κύων φυλάττει αὐτὸν τὴν νύκτα. Ὅθεν καὶ διὰ τὴν ὑπαρξιν τῶν ζώων πρέπει νὰ θαυμάζωμεν τὴν σοφίαν καὶ ἀγαθότητα τοῦ Θεοῦ, ὡσαύτως καὶ νὰ τῷ εἴμεθα εὐχάριστοι καὶ εὐγνώμονες.

Ὁ δὲ Ἀδὰμ, ὡς εἴρηται, ἔπρεπε νὰ δώσῃ εἰς ἕκαστον τούτων τῶν ζώων τὸ προσῆκον ὄνομα. Ὅθεν ἐδίδαξεν αὐτὸν ὁ Θεὸς παρευθὺς καὶ τὴν χρῆσιν τοῦ λόγου. Καὶ ἰδοὺ ἀπαντῶμεν πάλιν νέαν εὐεργεσίαν τοῦ Θεοῦ. Τί ἄλλο καλῆτερον

καὶ τιμιώτερον εἰς τὸν ἄνθρωπον, παρὰ τὴν γλῶσσαν; Ὅποιά ἀθλιότης εἰς ἡμᾶς, εἰάν ἠθέλαμεν εἶσθαι ἄλαλοι! Λοιπὸν, φίλοι ἀναγνώσται! ἄς μὴ κακομεταχειριζώμεθα τὴν γλῶσσαν μας εἰς ψεύδη καὶ κατηγορίας. Ἄλλ' ἡ χρῆσις τοῦ παρὰ τοῦ ποιητοῦ μας τούτου δώρου, ἄς μᾶς ὑπηρετῇ καλλίτερα, ὡς ὠραῖον ὄργανον, εἰς τὴν ἀπὸ καρδίας πρὸς τὸν πλάστην μας εὐλογίαν καὶ εὐχαριστίαν.

4. Πλάσις τῆς Εὐας.

Εως τότε ἦτον ὁ Ἀδάμ ὁ μόνος ἄνθρωπος ἐπάνω εἰς ὅλην τὴν γῆν. Δὲν εἶχε κανένα διὰ τὰ συνομιλῆν, κανένα διὰ τὰ εἶναι βοηθὸς εἰς τὰς ἐργασίας του καὶ συμμετοχὸς τῆς χαρᾶς του. Ἐπειδὴ, ὅτι τὰ ζῶα δὲν ἦσαν ὅμοια μὲ αὐτὸν, τοῦτο ἐνόησεν ἀμέσως. Καὶ ὁ σοχασμὸς τοῦ τὰ ζῆ μόνος ἐν μέσῳ τοῦ Παραδείσου καὶ ἐπάνω εἰς ὅλην τὴν γῆν ἐξενοχῶρει αὐτόν. Ὁθεν εἶπεν ὁ Θεός: „Οὐ καλὸν εἶναι τὸν ἄνθρωπον μόνον ἐπὶ τὴν γῆν, ἀλλὰ ποιήσωμεν αὐτῷ βοηθὸν κατ' αὐτόν.“ Καὶ οὕτως ἐπέφερον ὁ Θεὸς εἰσασιν ἐπὶ τὸν Ἀδάμ, καὶ ἀπεκοιμήθη. Ἐπειτα λαβὼν μίαν τῶν πλευρῶν αὐτοῦ, ἐπλασεν ἀπ' αὐτῆς τὴν Εὐαν· τὴν ὁποίαν ἰδὼν ὁ Ἀδάμ, ἐγερθεὶς ἀπὸ τοῦ ὕπνου, εἶπε: „Τοῦτο νῦν ὅσοῦν ἐκ τῶν ὀσῶν μου, καὶ σὰρξ ἐκ τῆς σαρκός μου· αὕτη κληθήσεται γυνή, ὅτι ἐκ τοῦ ἀνδρός αὐτῆς ἐλήφθη.“

Ἡ παρουσία τῆς γυναικὸς ἐπροξένησεν εἰς τὸν Ἀδάμ μεγίστην χαράν. Ἦθελεν εἶσθαι τῶνόντι λυπηρὸν πρᾶγμα, εἰάν τις ἀπὸ ἡμᾶς εὐρίσκετο μόνος ἐπάνω εἰς ὅλην τὴν γῆν· ὥστε, τὸ τὰ ζῶμεν ὁμοῦ πολλοὶ ἄνθρωποι ἐπάνω εἰς τὴν γῆν ἢ εἰς ἕνα τόπον, εἶναι μεγίστη εὐτυχία, τὴν ὁποίαν δὲν πρέπει νὰ τα-

ράπτωμεν, ἔχοντες ἀναμεταξύ μας φιλονεικίας καὶ διχονοίας· ἀλλὰ νὰ εἴμεθα ὅλοι σύμφωνοι καὶ ἀγαπημένοι, νὰ βοηθῶμεν ἀλλήλους· καὶ τότε προκόπομεν εἰς τὰ καλὰ καὶ ἐπαινούμεθα παρὰ πάντων.

Ὁ Ἀδὰμ καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ Εὐὰ ἔζων εἰς τοῦτον τὸν ὠραῖον κήπον ἐν ἀθωότητι καὶ χαρᾷ. Ἡ τροφή αὐτῶν ἦτον λιτή, δηλαδὴ καρποὶ τῶν δένδρων· τὸ πιοτὸν αὐτῶν ἦτον τὸ ὑγιεινότερον ἀπὸ ὅλα, δηλαδὴ καθαρὸν καὶ ψυχρὸν πηγαῖον ὕδωρ· ἠγάπων τὸν Θεὸν ὑπὲρ πᾶν ἄλλο· καὶ τόσην ἀμοιβαίαν ἀγάπην εἶχον πρὸς ἀλλήλους, ὅσην ἕκαστος πρὸς τὸν ἴδιον ἑαυτόν του· ὅθεν ἕνεκα τούτου ἠγάπα καὶ ὁ Θεὸς αὐτοὺς τοσοῦτον, ὥστε καὶ συνεχῶς ὠμίλει μὲ αὐτοὺς καὶ τοὺς ἠγάπα ὡς τέκνα του· λύπη καὶ πόνος ἦσαν πράγματα διόλου ἀγνωστα εἰς αὐτούς· διότι ἦσαν ἀθάνατοι.

Πάλιν ἐκ τούτου βλέπομεν πόσον ἐπωφελὴς καὶ καλὴ εἶναι ἡ ἀθωότης καὶ ἀμοιβαία ἀγάπη· ὅθεν, ἀγαπητοί μου ἀναγνώσαι! μείνατε ἐν ἀθωότητι καὶ ἀγαθωσύνη, καὶ παρακαλεῖτε τὸν Θεὸν καθ' ἡμέραν, διὰ νὰ σᾶς βοηθήσῃ νὰ φυλάξητε τὸν μέγαν τοῦτον θησαυρὸν, τὴν ἀθωότητα, ἀνεπηρέασον· ἐπειδὴ τότε μόνον ἔχετε ἀληθῆ χαρὰν· τότε μόνον ἀπολαμβάνετε καὶ τὴν εὐτυχίαν τοῦ Παραδείσου.

5. Πρώτη ἁμαρτία.

Εἰς τὸν Παράδεισον εὐρίσκοντο, καθὼς εἶπαμεν, διάφορα καρποφόρα δένδρα. Ὅθεν εἶπεν ὁ Θεὸς πρὸς τὸν Ἀδὰμ: „Ἀπὸ ὅλων τῶν ἐν τῷ Παραδείσῳ δένδρων τοὺς καρποὺς δύνασθε νὰ φάγητε, μόνον ἀπὸ τοῦ ξύλου τοῦ γινώσκειν καλὸν

καὶ πονηρὸν δὲν ἔχετε τὴν ἄδειαν· διότι, καθ' ἣν ἂν ἡμέραν φάγητε ἀπ' αὐτοῦ, θέλετε ἀποθάνει·“

Τὸ δένδρον, φίλοι ἀναγνώσαι! καθ' ἑαυτὸ θεωρούμενον δὲν ἦτον οὔτε βλαβερὸν οὔτε φαρμακερὸν· ἀλλ' ὁ Θεὸς ἠθέλησε δι' αὐτοῦ νὰ δοκιμάσῃ τὴν ὑπακοὴν τοῦ Ἀδὰμ, καὶ νὰ διδάξῃ αὐτόν τε καὶ ἡμᾶς, πόσον βλαβερὰ καὶ ἀναπολόγητος εἶναι ἡ πρὸς αὐτὸν παρακοή μας. Ὅθεν ἄς μὴ φαινόμεθα ποτὲ παραβάται καὶ παρήγοροι εἰς τὰς ἐντολάς αὐτοῦ, τοῦ ἀγαθοῦ καὶ καλοθελητοῦ μας πατρός.

Ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν ὑπῆγεν ἡ Εὐὰ πλησίον τοῦ ἀπηγορευμένου δένδρου, ὅπου εὔρεν ἕνα ὄφι, ὅστις μὲ ὑποκριτικὸν σχῆμα ἄρχισεν ἀμέσως νὰ τῇ λαλῇ, λέγων: „Σᾶς εἶδον ἐν μέσῳ πολλῶν ἀγαθῶν, μὴ τολμῶντας ν' ἀπολάυσῃτε αὐτῶν, καὶ ἐν μέσῳ τοῦ Παραδείσου πεινῶντας, καὶ συμπαθεία κινηθεῖς, ἦλθον. Ἄλλ' εἰπέ μοι, γυνή! διὰ τί σᾶς ἐμπόδισεν ὁ Θεὸς τὴν βρώσιν ὅλων τῶν ἀγαθῶν τοῦ Παραδείσου; διὰ τί σᾶς ἔδειξεν αὐτὰ, ἔπειτα τὴν ἀπόλαυσιν αὐτῶν σᾶς ἐμπόδισε; διὰ ποῖον ἄλλον φυλάττει αὐτὰ; διὰ ποῖον φυλάττει τὸ δῶρον, καὶ τὸ ἀφῆρσεν ἀπὸ ἐσᾶς; κάλλιον ἦτο νὰ μὴ σᾶς τὸ ἔδιδεν, ἢ νὰ σᾶς ἐμποδίσῃ τὴν ἀπόλαυσιν αὐτοῦ, ἀφ' οὗ σᾶς τὸ ἔδωκε.“

Μὲ τοιούτους ἀπατηλοὺς λόγους πλήξας ὁ ὄφις τὴν ἀκοὴν τῆς Εὐὰς, ἔβλαψε τὴν συνείδησιν αὐτῆς· καὶ οὕτως ἄρχισεν ἡ Εὐὰ νὰ λέγῃ εἰς αὐτὸν τὸ ἀπόκρυφον: „Ἡμεῖς ἔχομεν τὴν ἄδειαν νὰ φάγωμεν ἀπὸ παντὸς ξύλου τοῦ ἐν τῷ Παραδείσῳ, μόνον ἀπὸ τοῦ ξύλου τοῦ γινώσκειν καλὸν καὶ πονηρὸν δὲν ἔχομεν· ἐπειδὴ οὕτω μᾶς ἐπρόσβαξεν ὁ Θεός, εἰπὼν: “ ἢ δ' ἂν ἡμέρα φάγητε ἀπ' αὐτοῦ, θανάτῳ ἀποθανεῖσθε.“ Ἄπαγε! ἀνταπεικρίθη ὁ ὄφις, δὲν εἶναι αὕτη ἡ αἰτία, διὰ τὴν ὁποίαν σᾶς ἐμπόδισεν ὁ Θεός τὴν βρώσιν τοῦ καρποῦ αὐτοῦ· ἀλλὰ σᾶς ἐμπόδισεν· ἐπειδὴ ἤξευρε, ὅτι καθ' ἣν

ἡμέραν ἠθέλετε φάγει ἀπ' αὐτοῦ φέλουσι διανοιχθῆν οἱ ὀφθαλμοί σας, καὶ γένητε ὅμοιοι μὲ αὐτὸν, γνωρίζοντες τὸ καλὸν καὶ τὸ πονηρὸν.“

Ἡ Εὐὰ ἀκούσασα τοὺς λόγους τούτους τοῦ ὄφρου ἐσρέφε τοὺς ὀφθαλμούς της εἰς τὸ ἀπηγορευμένον δένδρον, τοῦ ὁποίου οἱ καρποὶ ἐφάνησαν εἰς αὐτὴν πολὺ καλῆτεροι τῶν λοιπῶν· καὶ ὅσῳ περισσότερον ἐκύτταζεν αὐτοὺς, τοσούτῳ μᾶλλον ἠσθάνετο μεγαλητέραν ἐπιθυμίαν εἰς τὴν ἀπόλαυσιν αὐτῶν. Συμπεραίνουσα δὲ ἀπὸ τὴν φελιτικότητα τῆς θεωρίας των, ὅτι καὶ ἡ γεῦσις αὐτῶν μέλλει νὰ εἶναι γλυκεῖα καὶ νόστιμος, ἤπλωσε τὴν χεῖρα της, καὶ λαβοῦσα ἀπὸ τοῦ καρποῦ αὐτοῦ, ἔφαγε, καὶ ἔδωκε καὶ τῷ ἀνδρὶ αὐτῆς, ὅστις ἔφαγεν ἔξ αὐτοῦ μετ' αὐτῆς. Τοιοῦτοτρόπως λοιπὸν παρέβησαν τὴν ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ, καὶ τὸ πρῶτον ἀμάρτημα ἐτελέσθη. Καὶ ἀφ' οὗ διηνοιχθησαν αὐτῶν οἱ ὀφθαλμοί, εἶδον, ὅτι ἦσαν γυμνοί, τὴν ὁποίαν φέαν ἐντροπέμενοι, συνέρραψαν φύλλα συκῆς, καὶ ἔκαμαν εἰς ἑαυτοὺς ἐνδύματα, μὲ τὰ ὁποῖα ἐσκέπασαν τὰ μέλη των. Ἀκούσαντες δὲ περὶ τὸ δειλιὸν τῆς φωνῆς τοῦ Θεοῦ, περιπατοῦντος ἐν τῷ Παραδείσῳ, ἐκρύβησαν, τρέμοντες καὶ πεφοβισμένοι ἀπὸ τὸ πρόσωπον τοῦ Κυρίου, ὑποκάτω εἰς τοὺς θάμνους τῶν δένδρων.

Αὕτη ἡ περίστασις, ἣτις μᾶς παριστάνει τὴν Εὐὰν ὡς μίαν ἀξιοδάκρυτον εἰκόνα τῆς ἀπατηθείσης ἀθωότητος, πρέπει καὶ ἡμᾶς, ἀγαπητοί μου ἀναγνώσαι! νὰ διδάξῃ, διὰ νὰ μὴ γενώμεθα τόσο ἐυκολόπιστοι καὶ περιέργοι, καθὼς καὶ ἡ προμήτωρ μας· ἀλλὰ ν' ἀποφεύγωμεν τὴν ἀφορμὴν εἰς τὴν ἁμαρτίαν, νὰ μὴ δίδωμεν παντελῶς ἀκρόασιν εἰς τὰς κακὰς ὁμιλίαις, οὔτε νὰ ἐπιρρίπτωμεν τοὺς ὀφθαλμούς μας εἰς ἐκεῖνα τὰ πράγματα, τῶν ὁποίων ἡ θεωρία καὶ ἀπόλαυσις μᾶς εἶναι ἀπηγορευμένη.

Ἐν τῷ Ἀδὰμ βλέπομεν πάλιν πόσον ἴσχυσε τὸ καλὸν

παράδειγμα! διότι ἰδὼν τὴν Εὐαν ἁμαρτάνουνταν, συνήμαρτε καὶ αὐτὸς μὲ αὐτήν. Ὅθεν τοῦτο ἠξεύροντες, πρέπει καὶ ἡμεῖς νὰ προσέχωμεν μεγάλως ἀπὸ τὰ κακὰ παραδείγματα, φεύγοντες μακρὰν, ὅταν βλέπωμέντινα καταγιόμενον εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ κακοῦ. Καὶ ὅστις ἤθελε νὰ μᾶς παρακινήσῃ εἰς τὸ κακόν, λέγων, ὅτι αἱ ἐντολαὶ τοῦ Θεοῦ δὲν εἶναι τίποτε, ὅτι ἡ ἁμαρτία δὲν εἶναι τόσο κακὸν πρᾶγμα, ὅτι αὐτὴ δὲν βλάπτει, ἐκεῖνος φέρει τφόντι τὴν εἰκόνα τοῦ ὄφρου, καὶ πρέπει νὰ τὸν ἀποφεύγωμεν ὡς ἀληθῶς φαρμακερώτατον ὄφριν.

Πᾶσα ἁμαρτία ὁμοιάζει μὲ τὸν ἀπηγορευμένον καρπὸν· διότι κατ' ἀρχὰς μᾶς φαίνεται γλυκεῖα, καὶ μᾶς ὑπόσχεται ἡδονήν. Ἀλλ' ἡ ἀπόλαυσις αὐτῆς μᾶς προξενεῖ τὸν θάνατον.

Παρατηρήσατε προσέτι ἐνταῦθα τὰ δύο γνωριστικὰ σημεῖα τῆς ἁμαρτίας: δηλ. τὸν φόβον καὶ τὴν ἐντροπήν. Ὅθεν, ἀγαπητοί μου ἀναγνώσαι! φυλάττεσθε ἀπὸ τοῦ νὰ κάμητε τίποτε, διὰ τὸ ὁποῖον ἠθέλετε ἐντραπήν, ὅταν αὐτὸ εἰς τὸ φανερόν ἔλθῃ, ἢ διὰ τὸ ὁποῖον δὲν θέλετε ἡμπορεῖ οὔτε πρὸς τὸν οὐρανόν νὰ ἀτενίζητε τοὺς ὀφθαλμοὺς σας μὲ χαράν, οὔτε τοὺς ἀνθρώπους νὰ κυττάζητε χωρὶς συζολήν· ὅλα τὰ κακὰ ἔργα ἐσιξεν ὁ Θεὸς μὲ τὴν ἐντροπήν καὶ τὸν φόβον, διὰ νὰ γίνωνται τοῖς πᾶσι γνωσά.

6. Τιμωρία τῆς πρώτης ἁμαρτίας.

Ἦλθε καὶ τὸ ἑσπέρας ἐκείνης τῆς ἡμέρας, ἀλλὰ φεῦ! δὲν ἦτο πλέον εἰς αὐτοὺς τόσον τερπνόν, καθὼς τὸ πρότερον. Διότι ἡ πνοὴ τοῦ ἑσπερίου ἀέρου, ἀντὶ νὰ προξενήσῃ εἰς αὐτοὺς

τὴν προτέραν ἡδονὴν καὶ τέρψιν διὰ τῆς ἡσύχου κινήσεως τῶν
 δενδροφύλλων, τοὺς ἔφερεν εἰς φόβον καὶ εκπληξιν· ὥστε ἡ
 ἁμαρτία ἔκαμεν εἰς αὐτοὺς τὸν Παράδεισον, τόπον τῆς κολά-
 σεως. Τέλος πάντων ἤκουσαν καὶ τὴν φωνὴν τοῦ Θεοῦ, λέ-
 γοντος: „Ἀδὰμ ποῦ εἶ;“ ὁ δὲ εἶπε πρὸς αὐτόν, τρέμων ὅλως:
 „Τῆς φωνῆς σου ἤκουσα περιπατοῦντος ἐν τῷ Παραδείσῳ,
 καὶ ἐφοβήθην, ὅτι γυμνός εἰμι, καὶ ἐκρύβην.“ Καὶ ὁ Θεὸς
 εἶπε πρὸς αὐτόν: „Τίς ἀνήγγειλέ σοι, ὅτι γυμνός εἶ; μὴ ἀπὸ
 τοῦ ξύλου οὗ ἐνετείλαμην σοι τούτου μόνου μὴ φαγεῖν, ὅπ'
 αὐτοῦ ἔφαγες;“ Καὶ ὁ Ἀδὰμ εἶπεν: „Ἡ γυνή, ἣν μοι ἔδω-
 κας βοηθόν, αὕτη μοι ἔδωκεν ἀπὸ τοῦ ξύλου, καὶ ἔφαγον.“
 Καὶ εἶπε Κύριος ὁ Θεὸς τῇ γυναικί: „Τί τοῦτο, ὃ ἐποίησας;“
 Ἡ δὲ γυνή εἶπεν: „Ὁ ὄφιν ἠπάτησέ με, καὶ ἔφαγον.“ Ταῦ-
 τα προφασιζόμενοι, ἔλεγον, μὴ θέλοντες νὰ φανῆ κανεὶς αὐ-
 τῶν αἴτιος τῆς παραβάσεως· καθὼς συμβαίνει καὶ εἰς μερι-
 κούς νέους, οἳ τινες, ὅταν σφάλωσι κατὰ τι, ἀποδίδουσι τὸ
 πταῖσμα εἰς ἄλλους. Ὁ δὲ Κύριος εἶπε πρὸς τὸν ὄφιν: „Ὅτι
 ἐποίησας τοῦτο, ἐπικατάρατος σὺ ἀπὸ πάντων τῶν κτηνῶν,
 καὶ ἀπὸ πάντων τῶν θηρίων τῆς γῆς· ἐπὶ τῷ στήθει σου καὶ
 τῇ κοιλίᾳ πορεύσῃ· καὶ γῆν φαγῆ πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς
 σου. Καὶ ἔχθραν θήσω ἀνὰ μέσον σου, καὶ ἀνὰ μέσον τῆς
 γυναικὸς, καὶ ἀνὰ μέσον τοῦ σπέρματός σου, καὶ ἀνὰ μέσον
 τοῦ σπέρματος αὐτῆς· αὐτὸς σου τηρήσει κεφαλὴν, καὶ σὺ
 τηρήσεις αὐτοῦ πτέρναν. (Ἦτοι: εἰς τῶν ἀπογόνων τῆς γυ-
 ναικὸς θέλει σοῦ συντρίψει τὴν κεφαλὴν, καὶ σὺ θέλεις κεν-
 τήσει αὐτοῦ τὴν πτέρναν.)“ Πρὸς δὲ τὴν γυναῖκα εἶπε: „Πλη-
 θύνων πληθυνῶ τὰς λύπαις σου καὶ τὸν θναγμόν σου. Ἐν λύ-
 παῖς τέξῃ τέκνα, καὶ πρὸς τὸν ἄνδρα σου ἡ ἀποστροφή σου·
 (Ἦτοι: θέλεις εἶσθαι ὑποκειμένη εἰς τὸν ἄνδρα σου, καὶ αὐτὸς
 θέλει εἶναι κύριός σου).“ Καὶ τῷ Ἀδὰμ εἶπεν: „Ὅτι ἤκου-
 σας τῆς φωνῆς τῆς γυναικὸς σου, καὶ ἔφαγες ἀπὸ τοῦ ξύλου,

οὐ ἐνετειλάμην σοι μὴ φαγεῖν, ἐπικατάρατος ἢ γῆ ἐν τοῖς ἔργοις σου· ἐν λύκαις φαγῆ αὐτήν (ἦτοι: μὲ λύκας μεγάλας νὰ τρέφῃσαι ἐξ αὐτῆς) πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς σου, ἀκάνθας καὶ τριβόλους ἀνατελεῖ σοι. Ἐν ἰδρωτί τοῦ προσώπου σου φαγῆ τὸν ἄρτον σου, ἕως τοῦ ἀποσρέψαι σε εἰς τὴν γῆν, ἐξ ἧς ἐλήφθης, ὅτι γῆ εἶ, καὶ εἰς γῆν ἀπελεύσει.“

Μετὰ ταῦτα ὠνόμασεν ὁ Ἀδὰμ τὴν γυναῖκα του Ἐῦαν, Ζωὴν· ἐπειδὴ εἶναι μήτηρ πάντων τῶν ζώντων. Ἐπειτα ἐνέδυσεν αὐτοὺς ὁ Θεὸς μὲ δερμάτινα ἐνδύματα, καὶ ἀφ' οὗ ἐξέβαλεν αὐτοὺς ἀπὸ τὸν Παράδεισον, διώρισε τὰ Χερουβὶμ, καὶ τὴν φλογίνην ῥομφαίαν νὰ φυλάττωσι τὴν εἴσοδον τοῦ Παραδείσου.

Ἐκ τούτων ἀπάντων, ἀγαπητοῖμου ἀναγνώσαι! γίνεται δῆλον, ὅτι ὁ Θεὸς εἶναι παντεπόπτης καὶ παντογνώσης. Κανεὶς δὲν ἔμπορεῖ νὰ κρυφθῆ ἀπ' αὐτοῦ. Τὰ δικαιολογήματα δὲν ὠφελοῦσιν εἰς αὐτόν· καθότι δίκαιος ὢν, τὸ μὲν κακὸν βδελύττεται, τὸν δὲ πράξαντα αὐτὸ παιδεύει αὐστηρῶς. Εἶναι πρὸς τούτοις καὶ οἰκτίρμων· ἐλαφρύνει τὴν δυσυχίαν καὶ ταλαιπωρίαν τῶν ἀμαρτανόντων· καθὼς τὸ βλέπομεν εἰς τὰ ἐνδύματα, τὰ ὅποια ἔδωκεν εἰς τοὺς πρώτους ἀνθρώπους μετὰ τὴν παράβασιν τῆς ἐντολῆς του, διὰ νὰ μὴν βλάπτωνται, γυμνοὶ ὄντες, ἀπὸ τὸ φύχος, τὸ ὅποϊον ἔμελλον νὰ αἰσθανθῶσιν, ἐξερχόμενοι τοῦ Παραδείσου. Καὶ αὐταὶ αἱ ἴδιαι τιμωρίαι του εἶναι πρὸς τοὺς ἀνθρώπους νέαι εὐεργεσίαι· οὕτω παραδείγματος χάριν: ἡ ἐργασία καὶ ὁ κόπος συμβάλλουσι πρὸς τὴν εὐτυχίαν μας· ἡ δὲ δυσυχία καὶ ἀθλιότης φέρουσι τοὺς κουφόνους εἰς γνῶσιν καὶ μετάνοιαν. Πρὸς τούτοις ὑπεσχέθη ὁ Θεὸς εἰς τοὺς προπάτοράς μας, ὅτι μέλλει νὰ ἔλθῃ τις, ὅς τις θέλει ἐλευθερώσει αὐτοὺς καὶ τοὺς ἀπογόνους αὐτῶν ἀπὸ τὴν δυσυχίαν, εἰς τὴν ὁποίαν ἔρριψεν αὐτοὺς ἡ ἀμαρτία. Ποῖος δὲ θέλει εἶναι αὐτός, καὶ τί κυρίως

ὑπακύντεται μὲ τὸν ὄφιν, τοῦτο θέλουν σαφηνίσει αἱ ἀκόλουθοι ἰστορίαι καὶ μάλιστα ἡ τελευταία.

Ἄπὸ τούτων μάθετε, ἀγαπητοί μου ἀναγνώσαι! ὅτι ἡ ἁμαρτία εἶναι τὸ μέγιστον κακόν. Ἐπειδὴ δὲ αὐτῆς ἀπώλεσθη ὁ Παράδεισος, δι' αὐτῆς ἦλθον τὰ δάκρυα, οἱ πνευματοὶ, οἱ πόνοι, αἱ ἀσθένειαι καὶ τελευταῖον ὁ θάνατος εἰς τὸν κόσμον. Ὅποσον κακόν πρέπει νὰ εἶναι ἡ ἁμαρτία αὐτὴ καθ' ἑαυτὴν, ἀφ' οὗ ὅλα τὰ κακὰ καὶ αἱ δυσυχίαι εἶναι καρπὸς αὐτῆς;

7. Ἡ πρώτη θυσία.

Ο Ἀδὰμ καὶ ἡ Εὐὰ μετὰ τὴν δίωξιν ἀπὸ τὸν Παράδεισον ἀπέκτησαν δύο υἱούς, ὧν ὁ πρῶτος ὠνομάζετο Κάϊν, καὶ ὁ δεύτερος Ἄβελ. Ὁ Κάϊν ὡς δυνατώτερος ἔγινε γεωργός· ὁ δὲ Ἄβελ ὡς ἀπαλώτερος, ποιμὴν προβάτων. Καὶ οὕτως ἐκ μὲν τῆς γεωργίας ἀπελάμβανον τὸν ἄρτον, ἀπὸ δὲ τῆς ποιμαντικῆς τὸ μαλλίον πρὸς ἐνδυμασίαν.

Ἰδέτε, φίλοι ἀναγνώσαι! Ὁ ἄνθρωπος πρέπει νὰ ἐργάζεται κατὰ τὴν διάταξιν τοῦ Θεοῦ, ἂν θέλῃ νὰ ζῇ· καὶ αὐτοὶ ἀκόμη οἱ υἱοὶ τοῦ προπάτορός μας ἔπρεπε νὰ μάθωσι κάτι τι, διὰ νὰ ἀποκτῶσι τὰ πρὸς τροφήν καὶ ἱματισμόν των ἀναγκαῖα.

Ὁ Θεὸς εὐλόγησε τὰ ἔργα καὶ τῶν δύο τούτων ἀδελφῶν· καὶ μετὰ τινῶν ἡμερῶν παρέλευσιν ἐπέσφερε Κάϊν θυσίαν τῷ Κυρίῳ ἀπὸ τῶν καρπῶν τῆς γῆς, καὶ ὁ Ἄβελ ὡσαύτως τὸ πρωτότοκον τῶν προβάτων του.

Ἐκ τῆς ἰστορίας ταύτης δηλοποιεῖται, ὅτι πᾶσα ἐργασία χωρὶς θείας ἀντιλήψεως καὶ εὐλογίας, οὔτε καρποφορεῖ οὔτε

τελεσφορεῖ. Δι' αὐτοῦ ἀξάνουσιν οἱ καρποί μας. Δι' αὐτοῦ τὰ κτήνη μας πολλαπλασιάζονται. Δι' αὐτοῦ πᾶσα ἐργασία μας καὶ ἐπιχειρήσεις προκόπτει. Ὅθεν χρεωσοῦμεν πάντοτε ἐν εὐχαρίσῳ καρδίᾳ νὰ ὑψώνωμεν τοὺς ὀφθαλμοὺς μας πρὸς αὐτόν.

Ὁ Θεὸς ἐπέβλεψεν εὐμενῶς ἐπὶ τοῖς δώροις τοῦ Ἄβελ, ἐπὶ δὲ τοῦ Κάιν ταῖς θυσίαις δὲν ἐπρόσεξε.

Ἄλλ' ἤθελεν ἐρωτήσῃ τις. Διὰ τί ἄρά γε τοῦτο; ἐν ᾧ καὶ ὁ ἓνας καὶ ὁ ἄλλος ἐπρόσφερον εἰς τὸν Θεὸν ὅ,τι εἶχεν; Ὁ Θεὸς δὲν βλέπει εἰς τὴν προσφορὰν τῶν θυσιῶν, (τουτέστιν: εἰς τὸ ἐξωτερικόν) ἀλλὰ κυρίως εἰς τὸν τρόπον τῆς προσφορᾶς (τουτέστιν: εἰς τὰ τῆς ψυχῆς τοῦ προσφέροντος φρονήματα). Ὁ Ἄβελ εἶχεν εὐσεβῆ καὶ εὐχάριστον καρδίαν πρὸς τὸν Θεόν· τοῦ δὲ Κάιν ἡ εὐλάβεια ἦτο μόνον ἐξωτερικὴ· καὶ ἡ τοιαύτη εὐλάβεια εἶναι ὑπόκρισις· καὶ τὴν ὑπόκρισιν βδελύττεται ὁ Θεός.

8. Ἀδελφοκτονία τοῦ Κάιν.

Ὅστις δὲν σέβεται ἐν καθαρᾷ καρδίᾳ τὸν Θεόν, οὗτος οὐδ' τοὺς ἀνθρώπους ἀγαπᾷ. Ὁ Κάιν εἶδεν, ὅτι ὁ Θεὸς ἠγάπα περισσότερον τὸν ἀδελφόν του, καὶ ἔκτοτε δ' ἠμπόρει νὰ τὸν κυττάξῃ εἰς τὸ πρόσωπον, χωρὶς νὰ αἰσθάνεται ὀργὴν καὶ μῖσος κατ' αὐτοῦ. Ἡ ὄφτις του ἐκιτρίνιζε διόλου, καὶ τὸ πρόσωπόν του ἐμάραίνετο ἀπὸ τὸν κατατήκοντα αὐτὸν φθόνον, καὶ ἀπὸ τὸ μῖσος κατὰ τοῦ ἀδελφοῦ του· διότι πᾶν κακὸν ψυχῆς πάθος, καὶ ἐξαιρέτως ὁ φθόνος δυσμορφοῖ καὶ ξηραίνει τὸ ὠραῖον πρόσωπον τοῦ ἀνθρώπου.

Ὁ Θεὸς ἐνουθετεῖ τὸν Κάιν, λέγων εἰς αὐτὸν πολλὰ εὐμενῶς: „Ἴνα τί περίλυπος ἐγένου; καὶ ἵνα τί συνέπεσε τὸ

πρόσωπόν σου; οὐ γινώσκεις, ὅτι, ἐὰν ὀρθῶς προσενέγκῃς, καὶ μὴ ὀρθῶς διέλῃς, ἡμαρτες; ἰδοὺ, εἰ τὸ καλὸν πράττεις ἐνώπιόν μου, ἔσῃ μοι (ὡσπερ ὁ ἀδελφός σου) ἀγαπητὸς καὶ δεκτός. Εἰ δὲ μὴ, ἡ ἀμαρτία ἤδη σὲ ἐνεδρεύει, (ὡς αἰμοβόρος τις λέων) ὄπισθεν τῆς θύρας σου· ἀλλ' ἐὰν μόνον θελήσῃς καὶ ἀποφασίσῃς, καταδικᾶς καὶ κατακυριεύῃς αὐτήν.“

Καὶ ἡμᾶς αὐτοὺς, φίλτατοί μου ἀναγνώσαι! νουθετεῖ καὶ συμβουλεύει ὁ Θεὸς διὰ τῆς ἱσαῦς καὶ θείας φωνῆς τοῦ συνειδότος μας, ἵνα ἀποφεύγωμεν τὰ κακά· τὴν ὁποίαν φωνὴν χρεωσοῦμεν καὶ ἡμεῖς νὰ ἀκούωμεν καὶ νὰ ἀκολουθῶμεν πάντοτε, ἀποφεύγοντες τὴν ἀμαρτίαν ὡς ἄγριον θηρίον, τὸ ὁποῖον καιροφυλακτεῖ ὄπισθεν τῆς θύρας μας, διὰ νὰ μᾶς κατασπαράξῃ.

Ὁ Κάϊν ὅμως δὲν ἔβαλεν εἰς πρᾶξιν τὴν παραίνεσιν τοῦ Θεοῦ, διὰ νὰ ἀποφύγῃ τὴν ἀμαρτίαν· ἀλλὰ φυλάττων εἰς τὴν ψυχὴν του τὸ μῖσος κατὰ τοῦ ἀδελφοῦ του, ὑπεκρίθη μίαν ἡμέραν τὸν φίλον, καὶ εἶπε πρὸς τὸν εὐσεβῆ Ἄβελ: „Ἐλθὲ, ἀδελφέ! νὰ ὑπάγωμεν ὁμοῦ ὀλίγον ἔξω, διὰ νὰ περιδιαβάσωμεν εἰς τὴν πεδιάδα.“ Καὶ οὕτως ὁ καλὸς καὶ θεοσεβῆς Ἄβελ ἠκολούθησεν αὐτὸν μετὰ χαρᾶς. Ἄλλ' ὅταν ἀπεμακρύνθησαν ἀπὸ τὴν πατρικὴν αὐτῶν οἰκίαν, ὥρμησεν ὁ Κάϊν διαμιᾶς κατὰ τοῦ ἀδελφοῦ του, καὶ τὸν ἐφόνησεν. Ὡ ἀπάνθρωπος καὶ βδελυρὰ πρᾶξις!

Ἰδοτε, ἀγαπητοί μου ἀναγνώσαι! τί κακὸν εἶναι ὁ φθόνος καὶ ὁ θυμὸς, ὅταν ἀφήσῃ τις τὰ πάθη ταῦτα νὰ λάβωσιν ὑπεροχὴν ἐπάνω του! Ὁ Ἄβελ κεῖται ἤδη ἔξ αἰτίας τοῦ φθόνου νεκρὸς, ἄμορφος καὶ εἰς τὸ αἷμα του κυλιόμενος! Ἄλλὰ φεῦ! ποῖος θρῆνος ἄράγε δὲν κατεκυριεύσε τοὺς δυσυχεῖς γονεῖς του, ὅταν εὔρον αὐτὸν εἰς τὴν ἔλθειν ἡμέραν κατὰσπασιν; Ὡ ἀναγνώσαι! ἀναπολεῖτε καθ' ἡμέραν εἰς τὴν μνήμην σας τὴν οἰκτρὰν ταύτην ἰσορίαν, καὶ μὴν ἀφήσετε, δι' ἀγά-

πην του Θεού! να ἔλθῃ εἰς τὰς ἀπαλὰς ψυχὰς σας οὔτε κἀν ἓνας σπινθὴρ φθόνου, θυμοῦ, ἢ μίσους· διότι αὐτὰ τὰ ἀπεικταῖα πάθη καὶ τὴν ὑγίαν σας ἀφανίζουσι, καὶ τὴν ψυχὴν σας φέρουσιν εἰς ἀπώλειαν.

9. Τιμωρία τοῦ Κάϊν.

“**Α**ν καὶ οἱ γονεῖς τοῦ Κάϊν δὲν εἶδον τὴν ἀδελφοκτονίαν αὐτοῦ, δὲν ἔμεινεν ὅμως τὸ μισητόν του ἔργον κρυπτόν. Ὁ Θεός, ὅστις βλέπει τὰ πάντα, εἶδε καὶ αὐτὸν, φονεύοντα τὸν ἀδελφόν του, καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν: „Ποῦ ἔστιν Ἄβελ, ὁ ἀδελφός σου;“ ὁ δὲ Κάϊν ὀδηγούμενος ἀπὸ τὴν κακίαν του, ἀπεκρίθη μὲ πεισματικὸν τόνον πρὸς τὸν Θεόν: „Οὐ γινώσκω! μὴ φύλαξ τοῦ ἀδελφοῦ μου εἰμὶ ἐγώ;“ Καὶ εἶπε Κύριος: „Τί πεποίηκας; φωνὴ αἵματος τοῦ ἀδελφοῦ σου βοᾷ πρὸς με ἐκ τῆς γῆς· καὶ νῦν ἐπικατάρατος σὺ ἀπὸ τῆς γῆς, ἣτις ἤνοιξε τὸ σῶμα αὐτῆς, τοῦ δέξασθαι τὸ αἷμα τοῦ ἀδελφοῦ σου· αἱ ἐπ’ αὐτὴν ἐργασίαι σου ἔξωσαν ἄκαρποι· σένων καὶ τρέμων ἔση ἐπὶ τῆς γῆς.“ Ὁ δὲ Κάϊν πλήρης ἀδημονίας καὶ ἀπελπισίας ἔκραξε πρὸς Κύριον τὸν Θεόν, καὶ εἶπε: „Μαίζων ἡ αἰτία μου τοῦ ἀφεθῆναι με. Εἰ ἐκβάλλεις με σήμερον ἀπὸ προσώπου τῆς γῆς καὶ ἀπὸ προσώπου σου κρυθήσομαι, καὶ ἔσομαι σένων καὶ τρέμων ἐπὶ τῆς γῆς· καὶ ἔσαι πᾶς ὁ εὐρίσκων με ἀποκτενεῖ με. (Τουτέστιν: Τὸ πταῖσμα μου εἶναι τόσον μέγαλον, ὥστε δὲν ἐπιδέχεται συγγνώμην. Διὰ τοῦτο θέλω περιπλανᾶσθαι εἰς τὴν γῆν ὡς ἀποβεβλημένος, καὶ ὅστις μὴ ἀπαντήσῃ ἀφεύκτως θέλει μὲ θανατώσει.“) Ταῦτα εἰπὼν ὁ Κάϊν ἀνεχώρησεν ἀπὸ τοὺς γονεῖς του καὶ ἀπὸ τὴν πατρίδα του,

καὶ ἔλθὼν κατόκησεν ἐν γῆ Ναϊδ̄ κατέναντι Ἐδὲμ, ζῶν ἐκεῖ εἰς ξένους τόπους ζῶν τεθλιμμένην καὶ ὀδυνηράν.

Ἀκόμη καὶ τὴν σήμερον παιδεύει ὁ Θεὸς τοὺς κακοὺς ἀνθρώπους, καὶ κοινῶς ποτὲ τὰ πράγματά των δὲν ἀποβαίνουσιν εἰς καλόν. "Ολαι των αἱ ἐπιχειρήσεις ἔχουσι κακὰς ἐκβάσεις· καὶ εἰάν δὲν ἤθελον ἔχει καρμίαν ἐξωτερικὴν πληγὴν, ἔχουσιν ὅμως τὴν συνειδήσίν των, ἡ ὁποία πάντοτε τοὺς τύπτει. Διὰ τῆς φωνῆς τῆς συνειδήσεως λέγει ὁ Θεὸς πρὸς αὐτοὺς φανερά, ὅτι δὲν εἶναι εὐχαριστημένος μὲ τὸ πολίτευμά των· καὶ τοῦτο εἶναι ἡ ἐπὶ γῆς μεγίστη δυσυχία εἰς τὸν ἄνθρωπον· ἐπειδὴ οὔτε ἡσυχίαν εὐρίσκει που ὁ τοιοῦτος, οὔτε ἀνάπαυσιν, καθὼς δὲν εὐρίσκει καὶ αὐτὸς ὁ ἀδελφοκτόνος Κάιν. "Οθεν μεγάλην προσοχὴν πρέπει νὰ ἔχωμεν, ἀγαπητοίμου ἀναγνώσαι! εἰς τὸ νὰ φυλάττωμεν τὴν συνείδησίν μας ἀμόλυντον· καὶ τότε βέβαια ἀποφεύγομεν τὴν ἀκατάπαυσον καὶ τρομερὰν ἀνησυχίαν τῶν ἀμαρτανόντων, ἧτις εἶναι πάντοτε ἀφευκτος εἰς αὐτούς.

10. Διαφθορὰ τοῦ πρώτου Κόσμου.

Οἱ ἄνθρωποι αὐξανόμενοι κατ' ὀλίγον ὀλίγον εἰς τὸν τόπον, ὅπου ἦσαν, ἐβιάσθησαν ἐκ τούτου νὰ ἐκτανθῶσιν ἐπάνω εἰς ἄλλην τὴν γῆν. Πλὴν ὅσῳ περισσότερον ἠῦξανον κατὰ τὸν ἀριθμὸν, τοσοῦτω μᾶλλον ἤχρειοῦντο κατὰ τὰ ἦθη. Ἐξῶν ἐν ἡδοναῖς καὶ ἀσελγείαις· τὸ τρώγειν καὶ πίνειν ἦτον εἰς αὐτοὺς τὸ κυριώτερον ἔργον· ἐτιμωροῦντο καὶ ἐτυραννοῦντο ὑπ' ἀλλήλων τρομερώτατα· ἡ ἀδικία καὶ δυναστεία κατὰ τῶν ὑποδεξέρων ἐλάμβανεν ὑπεροχὴν, καὶ ἠῦξανε καθ' ἡμέραν. Δὲν ἐφρόντιζον τελείως περὶ Θεοῦ. "Οθεν ἰδὼν ὁ Θεὸς, ὅτι πάν-

πες ἐξέκλιναν, ἅμα δὲ καὶ ἠχρειώθησαν, καὶ ὅτι ὅλαι αἱ πράξεις καὶ τὰ διανοήματά των ἀπέβλεπον μόνου εἰς τὸ κακόν, ἐλυπήθη μεγάλως δι' αὐτὰ, καὶ εἶπε: „Οὐ μὴ καταμείνει τὸ πνεῦμα μου ἐν τοῖς ἀνθρώποις τούτοις εἰς τὸν αἰῶνα, διὰ τὸ εἶναι αὐτοὺς σάρκας· (δηλαδή: ὅλως διόλου διεφθαρμένοι)· ἔσονται δὲ αἱ ἡμέραι αὐτῶν, ἑκατὸν εἴκοσιν ἔτη. (Καὶ ἴσως ἐν τῷ διαστήματι τούτων μετανοήσωσι.)“

Ποῖος δὲν ἤθελε βδελυχθῆ καὶ ἀποσραφῆ τὸ κακόν, ἐν ᾧ ἤξεύρει, ὅτι τοῦτο βαρέως λυκεῖ τὸν Θεόν; Ποῖος δὲν ἤθελεν ἐπιμεληθῆ νὰ ἔλθῃ εἰς μετάνοιαν, ἐν ᾧ εἰς τοῦτο εὐαρεσεῖται ὁ Θεός;

Μεταξὺ τῶν διεφθαρμένων ἐκείνων ἀνθρώπων ἔζη καὶ Νῶς, ὁ υἱὸς τοῦ Λάμεχ, ὁ μόνος θεοσεβῆς ἄνθρωπος τοῦ τότε καιροῦ· οὗτος ἦτο καθ' ὅλα ἄμεμπτος· καὶ ἔζη ἐν μέσῳ τῶν ἀσεβῶν ζωὴν θεάρεσον καὶ εἰρηνικὴν. Πρὸς αὐτὸν εἶπεν ὁ Θεός: „Καιρὸς (ἀπωλείας) παντὸς ἀνθρώπου ἦκει ἐναντίον μου· ὅτι ἐπλήσθη ἡ γῆ ἀδικίας ἀπ' αὐτῶν· καὶ ἰδοὺ ἐγὼ καταφθειρώ αὐτοὺς καὶ τὴν γῆν. Σὺ δὲ ποιήσον σεαυτῷ κιβωτὸν ἐκ ξύλων τετραγώνων νοσσιᾶς ποιήσεις τὴν κιβωτόν· καὶ ἀσφαλτώσεις (πισσώσεις) αὐτὴν ἔσωθεν καὶ ἔξωθεν τῇ ἀσφάλτῳ. Καὶ οὕτω ποιήσεις τὴν κιβωτόν· τριακοσίων πήχεων τὸ μῆκος τῆς κιβωτοῦ, καὶ πεντήκοντα πήχεων τὸ πλάτος, καὶ τριάκοντα πήχεων τὸ ὕψος αὐτῆς. Ἐπισυνάγων (εἰς ὅξυ λήγουσαν) ποιήσεις τὴν κιβωτόν· καὶ εἰς πῆχυν συντελέσεις αὐτὴν ἄνωθεν· τὴν δὲ θύραν τῆς κιβωτοῦ ποιήσεις ἐκ πλαγίων. Ἐγὼ δὲ ἰδοὺ ἐπάγω κατακλυσμὸν ἐπὶ τὴν γῆν, καταφθεῖραι πᾶσαν σάρκα, ἐν ἧ ἔστι πνεῦμα ζωῆς ὑποκάτω τοῦ οὐρανοῦ· καὶ ὅσα ἂν ἦ ἐπὶ τῆς γῆς, τελευτήσῃ· καὶ ζήσω τὴν διαθήκην μου μετὰ σοῦ. Εἰσελεύσει δὲ εἰς τὴν κιβωτόν σου, καὶ οἱ υἱοί σου, καὶ ἡ γυνὴ σου, καὶ αἱ γυναῖκες τῶν υἱῶν σου μετὰ σοῦ· καὶ ἀπὸ πάντων τῶν κτηνῶν, καὶ ἀπὸ πάντων τῶν

ἐρπετῶν, καὶ ἀπὸ πάντων τῶν θηρίων, καὶ ἀπὸ πάντων τῶν ὀρνέων, καὶ ἀπὸ πάσης σαρκὸς, δύο δύο εἰσάξεις εἰς τὴν κιβωτὸν, ἵνα τρέφῃς μετὰ σεαυτοῦ· ἄρσεν καὶ θῆλυ ἔσονται. Σὺ δὲ λήψῃ σεαυτῶ ἀπὸ πάντων τῶν βρωμάτων, ἃ ἔδεσθε (τρώγετε), καὶ συνάξεις πρὸς σεαυτὸν, καὶ ἔσαι σοὶ καὶ ἐκείνοις φαγεῖν.“

Τόσον ἀγαθὸς καὶ εὐσπλαγχνὸς εἶναι ὁ Θεὸς πρὸς τοὺς καλοὺς καὶ ἐναρέτους ἀνθρώπους, ὥστε συνυπάρχει μὲ αὐτοὺς, καθὼς τις συνανασφύεται καὶ συνυπάρχει μὲ τοὺς φίλους του. Λέγει πρὸς αὐτοὺς ὅτι ἔχει κατὰ νοῦν. Τοὺς συμβουλεύει καθὼς ἕνας πατὴρ τοὺς υἱοὺς του, τί πρέπει νὰ κάμωσι, διὰ νὰ σωθῶσι. Πᾶς λόγος τοῦ Θεοῦ εἶναι χάρις καὶ ἔλεος. Ω! ποῖος δὲν ἤθελεν ἀγαπήσει τὸ ἀγαθόν, ἐν ᾧ δι' αὐτοῦ γίνεται φίλος τοῦ φιλανθρώπου Θεοῦ;

II. Ἀπόλεια τοῦ πρώτου Κόσμου.

Ο Νῶε ὑπήκουσε καθ' ὅλα τὸν Θεόν, καθὼς ἕνας καλὸς υἱὸς τὰς παραινήσεις τοῦ πατρός του. Ἐκατὸν χρόνους εἰργάζετο εἰς κατασκευὴν τῆς κιβωτοῦ, τῆς ὁποίας ἡ οἰκοδομὴ ἦτε φανερὰ διδασκαλία εἰς τοὺς ἀνθρώπους πρὸς μετάνοιαν. Ἀλλ' αὐτοὶ ὀλίγον ἐφρόντιζον περὶ τούτου, καὶ ἔμενον ἀμετανόητοι. Ἀλλ' ἠτοιμάσθη τελευταῖον καὶ ἡ κιβωτός. Τότε εἶπε Κύριος ὁ Θεὸς πρὸς Νῶε: „Εἰσελθε σὺ καὶ πᾶς ὁ οἶκος σου εἰς τὴν κιβωτὸν, ὅτι σὲ μόνον εἶδον δίκαιον ἐναντίον μου ἐν τῇ γενεᾷ ταύτῃ.“ Μὲ τοῦτο ἔδειξεν ὁ δικαιοτάτος Θεὸς, ὅτι δὲν κρίνει κατὰ προσωποληψίαν, ἀλλ' οὔτε ἀποβλέπει εἰς κανένα ἄλλο πρᾶγμα, εἰ μὴ εἰς τὴν ἀρετὴν καὶ εὐσέβειαν τῆς καρδιάς. „Εἰσάγαγε δὲ πρὸς σέ“ εἶπε πάλιν πρὸς αὐτὸν ὁ Θεός.

καὶ ἀπὸ πάντων τῶν εἰδῶν τῶν ζώων. Ἔτι γὰρ ἡμερῶν ἑπτὰ ἐγὼ ἐπάγω ὑετὸν ἐπὶ τὴν γῆν, τεσσαράκοντα ἡμέρας καὶ τεσσαράκοντα νύκτας· καὶ ἐξαλείψω πᾶν κτίσμα, ὃ ἐποίησα, ἀπὸ προσώπου πάσης τῆς γῆς.“

Ὁ δὲ Νῶε, ὅστις ἦτον πάντοτε πιστὸς καὶ εὐπειθὴς τοῦ Θεοῦ δοῦλος, ἔκαμε πάλιν, καθὼς τὸν ἐπρόσβαξεν ὁ Κύριος. Ἔλαβε δηλαδὴ μεθ' ἑαυτοῦ εἰς τὴν κιβωτὸν ἀπ' ὅλα τὰ εἶδη τῶν ζώων, καὶ εἰσῆλθεν αὐτὸς καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ πάντες εἰς τὴν κιβωτὸν, καθὼς τὸν παρήγγειλεν ὁ Θεός. Καὶ ἐπειδὴ ὁ Νῶε δὲν ἠδύνατο νὰ κλείσῃ τὴν θύραν αὐτῆς, ἀνεπλήρωσε τὴν ἀδυναμίαν του ταύτην ὁ Θεός. Ὡ τῆς φιλανθρώπου καὶ πατρικῆς αὐτοῦ προνοίας! Καὶ ἔκλεισε τὴν θύραν τῆς κιβωτοῦ, ἀφ' οὗ εἰσῆλθεν εἰς αὐτὴν ὁ Νῶε, ἀσφαλίσας αὐτὴν ἐναντίον τῆς ὀρμῆς τῶν ὑδάτων, ὅπερ ὁ Νῶε δὲν ἠδύνατο νὰ κάμῃ.

Μετ' ὀλίγου καιροῦ παρέλευσιν ἄρχισε νὰ βρέχη ἰσφοδρότατα. Ἦνοιξαν πᾶσαι αἱ πηγαὶ τῆς ἀβύσσου, καὶ οἱ καταρράκται τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἐχύνετο τὸ ὕδωρ ποταμηδόν· πληθυνόμενον δὲ τοῦ ὕδατος ἐφ' ὅλης τῆς ἐπιφανείας τῆς γῆς, ὑψώθη καὶ ἡ κιβωτὸς, καὶ ἔπλεε, καθὼς τὰ πλοῖα ἐπὶ τὴν θάλασσαν.

Φαντασθῆτε, ἀγαπητοί μου ἀναγνώσαι! τοὺς κλαυθμοὺς καὶ τὰς θρηνητικὰς φωνὰς τῶν δυσυχῶν ἐκεῖνων ἀνθρώπων, τρεχόντων νὰ ζητήσωσι τὴν σωτηρίαν των ἐπάνω εἰς τὰς κορυφὰς τῶν δένδρων καὶ βουνῶν· ἀλλ' ὅλα ἦσαν μάταια! καθότι τὸ ὕδωρ πληθυνόμενον, ἐκάλυψε καὶ τὰ ὑποκάτω τοῦ οὐρανοῦ ὑψηλότατα ὄρη, καὶ ὑψώθη ὑπεράνω αὐτῶν δεκαπέντε πῆχεις, διὰ τοῦ ὁποίου ἀπέθανε πᾶσα σὰρξ κινουμένη ἐπὶ τῆς γῆς, ἀπὸ ἀνθρώπου ἕως κτήνους, ἀπὸ τῶν πετεινῶν τοῦ οὐρανοῦ ἕως τῶν σκολήκων, καὶ ἔμεινε μόνος ὁ Νῶε καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ εἰς τὴν κιβωτὸν.

Τόσον τρομερὰ παιδεύει ὁ Θεὸς τὸ κακόν! Ὁλόκληρος Κόσμος ἀφανίζεται ὑπὸ τῆς δικαιοκρισίας αὐτοῦ. ὦ ἀναγνώ-
σαι μου! ὅποιος ἤθελε φθάσει εἰς τόσῃν κακίαν, ὥστε νὰ μὴν
ἀγαπᾷ τὸν πανάγαθον Θεόν, ἐκεῖνος ἄς φοβηθῆ καὶ τὴν φο-
βερὰν ὀργὴν αὐτοῦ τοῦ δικαιοκρίτου.

Ἀσέλγεια, ἀκρασία καὶ ἀδικία ἔφερον τὸν
ἀφανισμόν τοῦ πρώτου Κόσμου. Ὁθεν, ἀναγνώσαι μου ἀγα-
πητοὶ καὶ περιπόθητοι! ἔχετε ὡς αἰώνιον νοθεσίαν τὰ ἀνω-
τέρω, καὶ φυλαχθῆτε καθαροὶ ἀπὸ αὐτὰς τὰς τρομερὰς κα-
κίας καὶ μοχθηρίας!

12. Σωτηρία τοῦ Νῶε.

Τριακοσίας καὶ πεντήκοντα ἡμέρας διήρκησε τὸ ὕδωρ ἐπάνω
εἰς τὴν γῆν· καὶ τότε ἐνεθυμήθη ὁ Θεὸς τὸν Νῶε, καὶ πάντα
τὰ μετ' αὐτοῦ εἰς τὴν κιβωτόν· καθότι ὄχι μόνον τοὺς ἀνθρώ-
πους εὐσπλαγχνίζεται, ἀλλὰ καὶ αὐτὰ τὰ ἄλογα ζῶα. Ἡ ἀ-
γαθότης του περιβάλλει ὅλα τὰ κτίσματα ἀπὸ τῶν μεγίστων
ἕως τοῦ μικροτάτου σκώληκος.

Μετὰ ταῦτα ἐπρόσβαξεν ὁ Θεὸς νὰ πνεύσῃ θερμὸς ἀνε-
μος, διὰ τοῦ ὁποίου ἐκλείσθησαν αἱ πηγαὶ τῆς ἀβύσσου, καὶ
οἱ καταρράκται τοῦ οὐρανοῦ, καὶ τὸ περικαλύπτον τὴν γῆν
ὕδωρ ἐξέπεσεν· ἡ δὲ κιβωτὸς ἐκάθησεν εἰς τὰ ἐν Ἀρμενίᾳ
Ἄραράτ καλούμενα ὄρη· καὶ κατ' ὀλίγον ὀλίγον ἄρχισαν ἐ-
πομένως νὰ φαίνωνται καὶ αἱ κορυφαὶ τῶν βουνῶν ἀπὸ τοῦ
ὑδατος.

Ὁ δὲ Νῶε περιμείνας ἀκόμη τεσσαράκοντα ἡμέρας, ἤ-
νοιξε μετὰ τὴν παρέλευσιν τούτων τὴν θυρίδα τῆς κιβωτοῦ,
καὶ ἀπέσειλεν ἓνα κόρακα, νὰ πληροφορηθῆ δι' αὐτοῦ ἕως

πόσον ἐξέπεσε τὸ ὕδωρ· ἐπειδὴ ὁ ἴδιος δὲν ἠδύνατο νὰ ἴδῃ
πολλὰ μακρὰν· ἀλλ' ὁ κόραξ δὲν ἐπέσρεψε πλέον.

Μετέπειτα ἀπέσειλε μίαν περισερὰν, ἣτις μὴ εὐρούσα
τόπον ἀναπαύσεως· καθότι τὸ ὕδωρ ἐκάλυπτεν ἀκόμη τὴν γῆν,
ἐπέσρεψε πάλιν εἰς τὴν κιβωτόν. Καὶ ὁ Νῶε, ὁ καὶ πρὸς τὰ
ζῶα πλήρης ἀγάπης, ἄπλωσε τὴν χεῖρα του, καὶ ελαβε τὴν
περισερὰν εἰς τὴν κιβωτόν.

Καὶ μεθ' ἡμέρας ἔτι ἑπτὰ πάλιν ἐξαπέσειλεν ὁ Νῶε τὴν
περισερὰν ἐκ τῆς κιβωτοῦ, ἣτις ἐπέσρεψε πρὸς αὐτὸν τὸ ἐ-
σπέρας, φέρουσα κλωνάριον ἐλαίας εἰς τὸ σῶμα της. Ἀνεκ-
φραστος ἐστάθη ἡ χαρὰ τῶν ἐν τῇ κιβωτῷ, ὅταν εἶδον τὸ ὠ-
ραῖον τοῦτο τῆς σωτηρίας των σύμβολον! Ὁ δὲ Νῶε συμπερά-
νας ἐκ τούτου, ὅτι ἐξέπεσε τὸ πρὸ ὀλίγου τὴν γῆν καλύπτου
ὕδωρ, ἀφῆκε νὰ παρέλθωσιν ἀκόμη ἑπτὰ ἡμέραι, καὶ μετὰ
ταῦτα ἀπέσειλε πάλιν τὴν περισερὰν, ἣτις δὲν ἐπέσρεψε πλέον·
ἀπὸ τὸ ὁποῖον ἐκατάλαβεν, ὅτι τὸ ὕδωρ ἐξέλιπε διόλου ἀπὸ
τὴν γῆν· καὶ τρώντι δὲν ἀπατήθη.

Ὁ δὲ Θεὸς, ὅστις ἤθελε νὰ φανῇ εἰς τὸν Νῶε κατὰ
πάντα τρόπον ὡς φιλάνθρωπος λυτρωτῆς του, εἶπε πρὸς αὐ-
τόν: „Ἐξελθε ἐκ τῆς κιβωτοῦ σὺ, καὶ ἡ γυνή σου, καὶ οἱ υἱοί
σου, καὶ αἱ γυναῖκες τῶν υἱῶν σου μετὰ σοῦ· καὶ πάντα τὰ
θηρία, ὅσα ἐστὶ μετὰ σοῦ, καὶ πᾶσα σὰρξ ἀπὸ πετεινῶν ἕως
κτηνῶν· καὶ πᾶν ἔρπετόν κινούμενον ἐπὶ τῆς γῆς ἐξάγαγε με-
τὰ σεαυτοῦ· καὶ ἀύξάνεσθε καὶ πληθύνεσθε ἐπὶ τῆς γῆς.“

Ὅσον τρομερῶς παιδεύει ὁ Θεὸς τοὺς κακοὺς, τοσούτω
μᾶλλον φιλάνθρωπος φέρεται πρὸς τοὺς εὐσεβεῖς· ὁ θεοσε-
βῆς, ὅστις ἐλπίζει εἰς τὸν Θεόν, δὲν φοβεῖται, ἂν καὶ ὅλος
ὁ κόσμος καταποντίζεται. Ὁ Θεὸς εἶναι βοηθὸς αὐτοῦ. Ἄς
ἀποφασίσωμεν λοιπὸν καὶ ἡμεῖς, νὰ πράττωμεν πάντοτε τὸ
καλόν, καὶ νὰ ἔχωμεν τὴν ἐλπίδα μας εἰς τὸν Θεόν.

13. Εὐχαριστήριοι Φυσία τοῦ Νῶε.

Ο Νῶε ὑπακούσας πάλιν προθύμως εἰς τὴν προσαγὴν τοῦ Θεοῦ, καθὼς καὶ πάντοτε, ἐξῆλθεν ἐκ τῆς κιβωτοῦ μετ' ὅλης του τῆς οἰκογενείας, ἐκβαλὼν σὺν αὐτῷ ἅμα καὶ πάντα τὰ θηρία, τὰ κτήνη, τὰ πετεινὰ, καὶ τὰ ἔρπετά κατὰ γένος αὐτῶν. Ἦμπορεῖτε νὰ φαντασθῆτε, ἀγαπητοίμου ἀναγνώζαι! μὲ ποῖον ἰλαρὸν αἴσθημα ἐξῆλθον ὅλα ἐκ τῆς κιβωτοῦ.

Μεγάλως ἐλυπήθη τὴν ψυχὴν ὁ ἀγαθὸς πατὴρ Νῶε, ὅταν περιβλέψας, εἶδε πάντη ἔρημον τὸ πλατὺ ἔδαφος τῆς γῆς, τὸ ὁποῖον πρὸ ὀλίγου ἦτο πλήρες ἀνθρώπων!

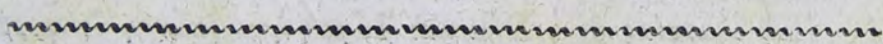
Εὐθύς δὲ ἀφ' οὗ ἐπάτησεν εἰς τὴν γῆν, οἰκοδόμησε ἑξήκοντα Φυσιαστήριον εἰς τὸν Κύριον· ἔπειτα ἔλαβε καὶ ἀπὸ ὅλα τὰ κτήνη τὰ καθαρὰ, καὶ ἀπὸ ὅλα τὰ πετεινὰ τὰ καθαρὰ, καὶ ἐπρόσφερεν ὀλοκάρπωσιν εἰς τὸν Θεὸν ἐπάνω εἰς τὸ Φυσιαστήριον, καὶ ἠσθάνθη Κύριος ὁ Θεὸς ὄσμην εὐωδίας. Ἄλλ' ἢ ἐκ καρδίας αὐτοῦ εὐχαριστία, διὰ τὴν θαυμάσιον ταύτην λύτρωσιν, ἀνυφοῦτο εἰς τὸν Θεὸν πολὺ ὠραιότερα, παρὰ τὸ ἐπὶ τοῦ Φυσιαστηρίου πῦρ.

Ὁ Θεὸς, ὅστις χαίρει εἰς ὅλα τὰ καλὰ, ἐχάρη πολλὰ καὶ εἰς ταύτην τὴν εὐχαριστήριον Φυσίαν τοῦ Νῶε. Τὸ ὠραῖον τόξον ἐφάνη εἰς τὸν οὐρανόν. Τότε εἶπε πρὸς τὸν Νῶε καὶ πρὸς τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ ὁ Θεός: „Ἴδου διατίθημι ὑμῖν καὶ πᾶσι ταῖς ἐπερχομένοις ἀνθρώποις διαθήκην. Οὐκ ἔτι ἔσται κατακλυσμός ὕδατος εἰς καταφθορὰν τῆς γῆς. Οὐ καταπαύσωσι σπέρμα καὶ θείρισμός, φύχος καὶ καῦμα, θέρους καὶ ἔαρ, ἡμέρα καὶ νύξ, ἕως ὑπάρχει ἡ γῆ. Τὸ δὲ ἐν τῇ νεφέλῃ τόξον μου ἔστω εἰς σημεῖον διαθήκης ἀνά μέσον ἔμοῦ καὶ τῆς γῆς.“

Ὅσακις βλέπομεν λοιπὸν, φίλοι ἀναγνώσαι! τὸ οὐράνιον τοῦτο τόξον μὲ τὰ ποικίλα αὐτοῦ χρώματα ἐκτεταμένον μεταξὺ τῶν σκοτεινῶν νεφῶν, ἃς ἀνακαλῶμεν εἰς τὴν μνήμην μας τὴν ἰσορίαν ταύτην, ἐνθυμούμενοι, ὅτι ὁ Θεὸς εἶναι μὲν τρομερὸς κατὰ τῶν κακῶν ἀνθρώπων, εἶναι ὅμως φιλάγαθος καὶ ἐπιεικὴς πρὸς τοὺς ἐναρέτους, καὶ ὅτι τὸ οὐράνιον τόξον, τὸ ὁποῖον ἐξέτεινεν ὁ Θεὸς περὶ τὴν γῆν, εἶναι σημεῖον τῆς εὐμενείας αὐτοῦ, καὶ ἑπταπλοῦς δεσμός, διὰ τοῦ ὁποῖου ἠθέλησε νὰ συνδέσῃ σφραγίσθῃ τὴν ἀνάμνησιν τῆς ἰσορίας ταύτης·

„Εμβλέφατε εἰς τὸ τόξον τοῦ οὐρανοῦ, καὶ δοξάσατε τὸν κτίσαντα αὐτό.“

14. Υἱοὶ τοῦ Νῶε, Σὴμ, Χάμ, καὶ Ἰάφεθ.

Ο Νῶε ἄρχισε πάλιν νὰ γεωργῇ τὴν γῆν, καθὼς καὶ πρὸ τοῦ κατακλυσμοῦ. Ἐφύτευσε πλησίον τῶν ἀγρῶν του καὶ ἀμπελῶνα. Διὰ τοῦ κατακλυσμοῦ ἔπαθε καὶ ἐδοκίμασε πολλά. Ὁ πανάγαθος καὶ πολυεύσπλαχνος Θεὸς ἔδωκε λοιπὸν εἰς αὐτὸν πρὸς τῶ ἄρτω καὶ οἶνον·

Ὁ οἶνος εἶναι εὐεργέτημα τοῦ Θεοῦ πρὸς ὅλους τοὺς ἀνθρώπους, ἐξαιρέτως ὅμως πρὸς τοὺς ἀσθενεῖς, λυπημένους, ἀδυνάτους καὶ γέροντας, ὅταν καὶ αὐτοὶ μετρίως τὸν ἀπολαύωσι. Τοὺς δὲ νέους τὴν ἡλικίαν, οἵτινες εἶναι ὑγιεῖς, ὀχιμόνον δὲν τοὺς ὠφελεῖ, ἀλλὰ πολλάκις καὶ τοὺς βλάπτει· διὰ τοῦτο πρέπει νὰ ἀπέχωσιν ἀπὸ αὐτόν.

Ἐπειδὴ ὅμως ὁ Νῶε δὲν ἐγνώριζεν ἀκόμη τὴν δύναμιν

τοῦ οἴνου, ἀπατηθεὶς, ἔπιε πολὺν, καὶ μεθυσθεὶς, ἔκειτο ἀπρεπῶς καὶ ἀσκεπῆς εἰς τὴν καλύβην του.

Ἡ ἀμετρος ἀπόλαυσις τοῦ οἴνου εἶναι φθοροποιά· καθότι μεθύει τὸν ἄνθρωπον, τὸ ὁποῖον βλέπομεν καθημερινῶς. Ἡ δὲ μέθη εἶναι πάλιν βδελυρά, ἐπειδὴ ἀτιμάζει τὴν ἀνθρωπότητα.

Ὁ δὲ Χάμ ἰδὼν τὸν πατέρα του οὕτω κείμενον, ἐχάρη πονηρῶς ἐπὶ τούτῳ, καὶ ἐξελθὼν ἐμήνυσεν εἰς τοὺς λοιποὺς ἀδελφούς του τὴν ἀσκεπῆ κατάστασιν τοῦ πατρός του· κίνημα τρώντι βαρβάρου ψυχῆς! Ἀντὶ νὰ ἐρυθριάσῃ καὶ νὰ ἐντραπῆ, ἐγέλασε· ἀντινὰ συμπονέσῃ τὸν γηραιὸν του πατέρα, τὸν ἐπερίπαιξε· ἀντὶ νὰ κρύψῃ τὸ ἀκούσιον σφάλμα του, τὸ ἐδημοσίευσεν.

Ἐξ ἐναντίας δὲ ὁ Σὴμ καὶ Ἰάφεθ ἦσαν πάντῃ διαφορετικῶν φρονημάτων ἄνθρωποι. Καθότι εὐθύς ἀφ' οὗ ἤκουσαν τοῦτο παρὰ τοῦ ἀδελφοῦ των, ἔλαβον ἱμάτιον εἰς τοὺς ὤμους των, καὶ πορευόμενοι ὀπισθοφανῶς, ἦλθαν καὶ ἐκάλυψαν τὴν γύμνωσιν τοῦ πατρός των μὲ ὀπισθεν γυρισμένον πρόσωπον.

Τίνος καρδίαν δὲν ἤθελε κινήσει ἡ ἀξίερατος αὕτη αἰδῶς καὶ τὸ υἱικὸν σέβας τῶν δύο ἀδελφῶν, Σὴμ καὶ Ἰάφεθ; καὶ ποῖον πάλιν δὲν πρέπει νὰ ταραξῆ καὶ νὰ κινήσῃ εἰς ἀγανάκτησιν ὁ φρασὺς καὶ κακοήθης τρόπος τοῦ Χάμ;

Ὁ Νῶε ἀφ' οὗ ἐξύπνησεν ἀπὸ τὸν ὕπνον καὶ ἐσηκώθη, ἔμαθε τὴν ἀπρεπον πρᾶξιν τοῦ Χάμ, διὰ τὴν ὁποίαν ἐσκυθρώπασε καὶ ἐλυπήθη μεγάλως· καὶ προσῆδεν ἐν πνεύματι, ὅτι ὁ ἀσεβὴς οὗτος υἱὸς του θέλει δυσυχεῖ πάντοτε, καὶ καταρασθεὶς αὐτὸν, εἶπεν: „Ἐπικατάρατος Χαναάν, οἰκέτης ἔσαι τοῖς ἀδελφοῖς αὐτοῦ.“

Καὶ ποῖαν ἄλλην ἀντιμισθίαν ἠδύνατο νὰ ἐλπίζῃ ὁ κακοήθης Χάμ ἀπὸ τὸν Νῶε διὰ τὸ ἀχρεῖον του κάμωμα, παρὰ τὴν κατάραν τοῦ πατρός του; Τὸ πρῶτον ἄνθος τῆς ἀρετῆς

εἶναι ἢ ὑπὸ τῆς αἰδοῦς ἐρυθρίας· ὅταν ἡ πάχνη καύση τὰ ἄνθη ἑνὸς δένδρου, ἐκεῖνο πλεόν τὸ δένδρον δὲν δύναται νὰ φέρῃ εἰς τὸ ἐξῆς καρπὸν. Παρομοίως καὶ ἕνας υἱὸς, ὅταν δὲν τιμᾷ τὸν ἰδιόντου πατέρα, ὁ ὁποῖος εἶναι δοτὴρ τῆς ζωῆς του, ἀπὸ αὐτὸν δὲν πρέπει νὰ ἐλπίζῃ τις πλεόν' καὶ ἓνα καλόν.

Ἐξ ἐναντίας δὲ ὁ Νῶε προσεῖδε καὶ προσεῖπεν εἰς τὸν Σὴμ καὶ Ἰάφεθ, ὅτι θέλουσιν εὐτυχεῖ, καὶ ἔδωκεν εἰς αὐτοὺς τὴν εὐλογίαν του, εἰπὼν: „Εὐλογητὸς Κύριος ὁ Θεὸς τοῦ Σὴμ· καὶ ἔσαι Χαναὰν οἰκέτης αὐτοῦ. Πλατύναι ὁ Θεὸς τῷ Ἰάφεθ, καὶ γενηθήτω Χαναὰν παῖς αὐτοῦ.“

Καὶ τί ἄλλο ἤμποροῦσαν νὰ προσμείνωσι καὶ αὐτοὶ οἱ δύο ἀδελφοὶ διὰ τὸ θεάρεσόν των ἔργον, εἰμὴ τὴν προκριωτέραν παντὸς ἄλλου ἐπιγείου ἀγαθοῦ εὐλογίαν τοῦ πατρός των; Ἡ αἰδὼς, ἀγαπητοί μου ἀναγνώσαι! εἶναι ὡσὰν ἕνας Ἀγγελος εἰς τὸν ἄνθρωπον, τὸν ὁποῖον κατέξησεν ὁ Θεὸς φύλακα τῆς ἀθωότητός του. Μὴ κάμνετε λοιπὸν τίποτε, μηδὲ βλέπετε, μηδὲ ἀκούετε τι, διὰ τὸ ὁποῖον ἠμπορεῖτε νὰ ἐρυθριάσητε! Ἀκούετε τὴν νοθεσίαν αὐτοῦ τοῦ Ἀγγέλου! ἐπειδὴ, ὅστις ἀκολουθεῖ αὐτὸν, ἐκεῖνος καὶ σώζεται.

Ἐνταῦθα ἀνήκουσιν ἀκόμη δύο ἀξιωμακόμενοι διδασκαλαίαι. δηλαδή:

„Ὁφθαλμὸς, ὅστις τὸν μὲν πατέρα του καταφρονητικῶς βλέπει, τὴν δὲ μητέρα του περιπαίζει, αὐτὸς εἶναι ἄξιος νὰ ἐκριζωθῇ ἀπὸ τὰ ῥάμφη τῶν κοράκων, καὶ νὰ καταφαγωθῇ ἀπὸ τοὺς νεοσσοὺς τῶν ἀετῶν.“

„Χρέος ἐκάστου ἐναρέτου υἱοῦ εἶναι νὰ ἐπιμελῆται τὸν πατέρα του εἰς τὴν γεροντικὴν αὐτοῦ ἡλικίαν· νὰ μὴ τὸν λυπῇ τελείως, ἐν ὅσῳ ζῇ, καὶ ἂν ἤθελε καταντήσῃ νὰ γένη ὡς μωρὸν παιδίον· διότι ἡ περιποίησις, τὴν ὁποίαν δεικνύετε πρὸς τὸν πατέρα του καὶ πρὸς τὴν μητέρα του, οὐδέποτε λη-

σμονεῖται. Μάλισα δὲ καὶ ἀποδίδεται ἐν καιρῷ εἰς αὐτὸν πολλαπλασίως, καὶ τὰ ἁμαρτήματά του θέλουσιν ἀναλύσει, ὡς ἀναλύει ὁ πάγος εἰς τὴν θερμότητα τοῦ ἡλίου.“

Οἱ ἀπόγονοι τοῦ Νῶε, ἐπειδὴ ἔγνων ὀλίγον κατ' ὀλίγον μέγα ἔθνος, ἄρχισαν νὰ ἐκτείνωνται ἐπάνω εἰς ὅλην τὴν γῆν. Φοβούμενοι δὲ μήπως πάλιν συμβῆ κανένας κατακλυσμός, καὶ ἀπολεσθῶσι πάντες, ἀπεφάσισαν νὰ κτίσωσι πύργον, τοῦ ὁποίου ἡ κορυφή νὰ φθάνη ἕως εἰς τὸν οὐρανὸν, ἐπομένως δὲ νὰ φαίνεται καὶ ἀπ' ὅλον τὸν κόσμον. Πλὴν ὁ Θεὸς ἐματαιώσῃ τὸ ἀσύνητον καὶ ὑπερήφανον ἐπιχειρήματων. Ἔως τότε ἀκόμη οἱ ἄνθρωποι, ἐπειδὴ καὶ ἦσαν ὅλοι ἐν ἔθνος τοῦ αὐτοῦ γένους, εἶχαν μίαν γλῶσσαν. Ἀφ' οὗ αὐτοὶ ἔφεραν τὴν οἰκοδομὴν τοῦ πύργου εἰς ὕψος ἰκανόν, εἶπε Κύριος ὁ Θεός: „Δεῦτε! καὶ καταβάντες συγχέωμεν αὐτῶν ἐκεῖ τὴν γλῶσσαν, ἵνα μὴ ἀκούωσιν ἕκαστος τὴν φωνὴν τοῦ πλησίον.“ Καὶ οὕτως ἔγνων αἱ διάφοροι γλῶσσαι, διὰ τὴν ἀκαταληψίαν τῶν ὁποίων ἐβιάσθησαν νὰ παύσωσι καὶ ἀπὸ τὴν οἰκοδομὴν τοῦ πύργου, καὶ νὰ διαιρεθῶσι διὰ πάντα εἰς διάφορα ἔθνη. Δι' ἐνὸς τοσοῦτον εὐκόλου μέσου ἐκατέρωθωσεν ὁ Θεὸς ἕνα τόσον μεγάλον καὶ εὐεργετικὸν σκοπὸν, τὴν διασπορὰν δηλαδὴ τῶν ἀνθρώπων ἐπάνω εἰς ὅλην τὴν γῆν. Ὁ ὑπερμεγέθης σωρὸς τῶν ἐρειπίων τοῦ μὴ οἰκοδομηθέντος πύργου, τὸν ὁποῖον εἰρωνικῶς Βαβέλ, ὃ ἐστὶ μεθερμηνευόμενον, Σύγχυσις ὠνόμαζον, ἔμεινεν ὡς μνημεῖον τῆς ἀληθείας: „Ὅλα τὰ πράγματα, ὅσα ἐπιχειρίζεται τις ἀνευ τῆς θείας θελήσεως, ἀλλ' ἐκ μονῆς τῆς ὑπερηφανείας καὶ φιλοδοξίας, καταφανίζονται, καὶ συντρίβονται εἰς μικρότατα κομμάτια, ὅσον ὑπερφυῶς ἐνδοξα καὶ μεγαλοπρεπῆ ἠθέλον εἶσθαι.“

ΟΙ ΠΑΤΡΙΑΡΧΑΙ.

15. Κλησις τοῦ Πατριάρχου Ἀβραάμ.

Μετὰ τὸν κατακλισμὸν ἐπληθύνθησαν πολὺ οἱ ἄνθρωποι, καθὼς ἀνωτέρω ἠκούσατε, ἀγαπητοίμου ἀναγνῶσαι! καὶ ἡ γῆ ἦτον ἤδη κατοικημένη ἀπὸ διάφορα ἔθνη, τὰ ὁποῖα πολλὰ ὀλίγορα ἐλησμόνησαν τὸν Θεόν. Ἀντὶ τὰ προσκυνῶσιν αὐτὸν, ἐπροσκυνοῦσαν τὰ εἰδῶλα. Μὲ ὅλον τοῦτο ἔζη ἀκόμη θεοσεβής τις καὶ ἐνάρετος ἄνθρωπος, τὸν ὁποῖον ἔκλεξεν ὁ Θεὸς ἀπ' ὅλους τοὺς ἄλλους, ἵνα δι' αὐτοῦ καὶ τοῦ σπέρματός του φυλαχθῆ καὶ ἐκταυθῆ εἰς τὰ πέρατα τῆς οἰκουμένης ἡ γνώσις καὶ λατρεία τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ. Οὗτος ὁ ἄνθρωπος ἦτον ὁ Πατριάρχης Ἀβραάμ· ὀνομάζεται δὲ Πατριάρχης, ἐπειδὴ ἔγινε πατὴρ ἐνὸς ὁλοκλήρου ἔθνους ἡ πατριάς.

Ἐπειδὴ ἡ εἰδωλολατρεία εἶχεν εἰσαχθῆ ὄχι μόνον εἰς τὴν πατρίδα τοῦ Ἀβραάμ, εἰς τὴν συγγενειάν του, ἀλλὰ καὶ εἰς αὐτὴν ἀκόμη τὴν πατρικίντου οἰκίαν, εἶπεν ὁ Θεὸς πρὸς αὐτόν; „Ἐξέλθε ἐκ τῆς γῆς σου, καὶ ἐκ τῆς συγγενείας σου, καὶ ἐκ τοῦ οἴκου τοῦ πατρός σου, καὶ δεῦρο εἰς γῆν, ἣν ἄν σοι δείξω. Καὶ ποιήσω σε εἰς ἔθνος μέγα· καὶ εὐλογήσω σε, καὶ μεγαλυνῶ τὸ ὄνομά σου, καὶ ἔσῃ εὐλογημένος· καὶ ἐνευλογηθήσονται ἐν σοὶ πᾶσαι αἱ φυλαὶ τῆς γῆς.“ Αὕτη ἡ προσαγῆ ἦτον τῶντι πολλὰ σκληρὰ διὰ τὸν Ἀβραάμ, τὸ ἄφή-

ση δηλαδή τὴν πατρίδα του, τοὺς συγγενεῖς του καὶ τοὺς γα-
νεῖς του, καὶ ἔπέβη εἰς ξένον τόπον! Πλὴν εὐελπίς ὢν εἰς
τὰς ὑποσχέσεις τοῦ Θεοῦ, ἐσηκώθη ἀμέσως καὶ ἐπῆρε τὴν
γυναῖκα του Σάραν, καὶ Λῶτ, τὸν υἱὸν τοῦ ἀδελφοῦ του, τοὺς
δούλους του καὶ τὰς δούλας του, ὅλα τὰ ποίμνια καὶ ὑπάρ-
χοντά του, καὶ ἀνεχώρησεν ἐκεῖθεν. Ὡ τῆς προθύμου ὑπακοῆς!

Μετ' ὀλίγον ἔφθασεν εἰς τὴν γῆν Χαναάν, ἡ ὁποία
ἦτον τὸ ὠραιότερον καὶ καρποφορότερον μέρος τοῦ κόσμου·
καθότι ἦτον κατάφυτος ἀπὸ χόρτα καὶ ἄνθη. Ἐπειδὴ δὲ τὰ
ποίμνια καὶ αἱ μέλισσαι εὕρισκον ἐκεῖ πλουσίαν τροφήν, ὠνο-
μάσθη καὶ ἐκεῖνος ὁ τόπος παροιμιωδῶς: Γῆ ρέουσα μέλι καὶ
γάλα. Ἐκεῖθεν πάλιν διώδευσε τὴν γῆν ἐκείνην ὁ Ἀβραάμ,
καὶ ἦλθεν ἕως τὴν Σιχὲμ, ἣτις ἦτον μία ἀπὸ τὰς ὠραιότε-
ρας κοιλάδας, ὅπου ἐλάλησεν ὁ Θεὸς πρὸς αὐτὸν, καὶ εἶπε:
„Σοὶ καὶ τῷ σπέρματί σου δώσω τὴν γῆν ταύτην.“ Ὡ πόσον
περιχαρῆς ἔπρεπε νὰ εἶναι ὁ Ἀβραάμ, ὅτι ὑπήκουσεν εἰς τὴν
προσαγῆν τοῦ Θεοῦ! Πλήρης εὐχαριστίας ἀνήγειρε θυσιαστή-
ριον τῷ Κυρίῳ πρὸς ἔνδειξιν τῆς εὐγνωμοσύνης του.

Ἔστις εἶναι εὐπειθῆς, αὐτὸς εἶναι καὶ εὐγνώμων. Τὸ
νὰ εἶναι τις εὐπειθῆς, αὐτὸ εἶναι χρέος ὀλίγον βαρὺ, τὸ δὲ
νὰ εἶναι τις εὐγνώμων, τοῦτο εἶναι ἡδονικὸν καὶ ἐπαινετόν.
Ὅποιος ὅμως εἶναι τῶντι ἀγαθὸς καὶ ἐνάρετος, αὐτὸς ἐκ-
πληροῖ καὶ τὸ ἓν καὶ τὸ ἄλλο.

---

16. Φιλησυχία καὶ πραότης τοῦ Ἀβραάμ.

Ὁ Ἀβραάμ εἶχε πλῆθος δούλων καὶ παιδισκῶν, καμήλων
καὶ ὄνων, βοῶν καὶ προβάτων, ὡσαύτως καὶ ὁ ἀνεψιὸς του

Λώτ εἶχε πολλὰ πρόβατα καὶ βόας. Ἄλλ' ἐπειδὴ καὶ εἰς αὐτὸν τὸν τόπον ἑκατοικοῦσαν καὶ ἄλλα ἔθνη, δὲν ἐξαρκοῦσαν αἱ τροφαὶ, νὰ τρέφονται τόσαι ἀγέλαι ζώων. Ὅθεν ἠκολούθει φιλονεικία μεταξὺ τῶν ποιμένων τοῦ Ἀβραάμ καὶ τῶν ποιμένων τοῦ Λώτ περὶ τοῦ καλλιτέρου τόπου τῆς βοσκῆς.

Τοῦτο ἐλύπησε μεγάλως τὸν φιλήσυχον Ἀβραάμ, διὰ τὸ ὁποῖον εἶπε πρὸς τὸν Λώτ: „Σὲ παρακαλῶ, ἀδελφέ· ἄς μὴν ακολουθῆ μεταξὺ ἐμοῦ καὶ σοῦ, μεταξὺ τῶν ποιμένων μου καὶ ποιμένων σου καμμία φιλονεικία καὶ μάχη, ὅτι ἡμεῖς εἴμεθα ἀδελφοί. Ὅλος ὁ τόπος εἶναι ἀνοικτὸς καὶ ἐλεύθερος ἔμπροσθέν σου! Σὲ παρακαλῶ! χωρίσθητι ἀπ' ἐμοῦ· καὶ ἂν θέλῃς νὰ ὑπάγῃς εἰς τὰ ἀριστερὰ, ἐγὼ μένω εἰς τὰ δεξιὰ· ἂν δὲ θέλῃς νὰ ὑπάγῃς εἰς τὰ δεξιὰ, ἐγὼ ὑπάγω εἰς τὰ ἀριστερὰ.“

Τότε ὁ Λώτ περιβλέψας πᾶσαν ἐκείνην τὴν περίχωρον γῆν τοῦ Ἰορδάνου, ὅπου καὶ αἱ δύο πόλεις τὰ Σόδομα καὶ Γόμορρα ἦσαν, εἶδεν αὐτὴν πολλὰ ωραίαν, καὶ κατάρρυτον ἀπὸ ὕδατα, καθὼς ὁ Παράδεισος τοῦ Θεοῦ, καὶ ἔκλεξεν αὐτὴν διὰ τὸν ἑαυτόν του. Μετὰ δὲ ταῦτα ἀποχαιρετισθέντες διεχωρίσθησαν ἀπ' ἀλλήλων· καὶ ὁ μὲν Λώτ ἐκίνησε νὰ ὑπάγῃ εἰς τὰ Σόδομα· ὁ δὲ Ἀβραάμ ἔμεινεν εἰς τὴν γῆν Χαναάν.

Οὕτως ὁ Ἀβραάμ, χωρὶς νὰ ἀποβλέψῃ εἰς τὸ ἰδιόν του ὄφελος, ἀλλὰ μόνον εἰς τὸ καλὸν καὶ θεάρεσον ἔργον, τὸ νὰ ζῶσι δηλαδὴ δύο ἀδελφοὶ ἐν εἰρήνῃ καὶ ὁμονοίᾳ, ἔδωκεν εἰς τὸν Λώτ τὸν ωραιότερον καὶ καλλίτερον τόπον, μόνον καὶ μόνον διὰ νὰ μείνῃ ἤσυχος καὶ εἰρηνικός. Εἶθε νὰ ἦσαν καὶ οἱ τοῦ παρόντος καιροῦ ἄνθρωποι τόσον ἀφιλοκερδεῖς, καθὼς ὁ Ἀβραάμ! καὶ τότε βεβαίως ἠθελον ζῆ ἀναμεταξί των εἰρηνικώτερα καὶ εὐτυχέστερα. Ἐπειδὴ οὔτε πόλεμος ἦθε-

λέν ακολουθεῖ, οὔτε αίματοχυσία· ἀλλ' ἤθελε διαιωίζει μια πάγκοινοσ εὐτυχία καὶ ἡσυχία εἰς ὄλον τὸ ἀνθρώπινο γένος.

17. Φιλανθρωπία τοῦ Ἀβραάμ.

Ο Θεὸς ἐφανερῶθη ποτε εἰς τὸν Ἀβραάμ κατ' ἐξαίρετόν τινα καὶ φιλικὸν τρόπον. Καθήμενος οὗτος ἔμπροσθεν τῆς θύρας τῆς σκηπῆσ του, ὑπὸ τὴν σκιάν ἑνὸσ δένδρου ἐν ὄρα μεσημβρίας, εἶδε διὰ μιᾶσ τρεῖσ ἄνδρασ οὐ μακρὰν αὐτοῦ ἰσάμενοσ, τοὺσ ὁποίουσ δὲν ἐγνώριζε τελείωσ. "Οθεν εὐθύσ ἀφ' οὗ τοὺσ εἶδε, προσέδραμεν εἰσ ἀπάντησίν των, καὶ προσκυνήσασ αὐτοὺσ ἑδαφιαίωσ, εἶπε πρὸσ τὸν πρῶτον τῶν τριῶν: „Κύριε! "Αν θέλῆσ νὰ μοὶ κάμησ μεγάλην χάριν, μὴ παρέλθῆσ ἀπὸ τὴν θύραν μου! (δηλ. εἰσελθε εἰσ τὴν οἰκίαν μου).“ Ἐπειτα εἰσ πρὸσ τοὺσ λοιποὺσ, ἔλεγε: „Αναπαυθεῖτε ὑπὸ τὸ δένδρον ταῦτο ὀλίγον. Θέλω σᾶσ παραθέσει ὀλίγον ἄρτον νὰ φάγητε, καὶ μετὰ ταῦτα ὑπάγετε εἰσ τὴν ὁδόν σας.“ Καὶ αὐτοὶ εἶπον: „Ποίησον, καθὼσ εἶπασ.“ Ὁ δὲ Ἀβραάμ ἔδραμε παρευθύσ εἰσ τὴν σκηνὴν, καὶ εἶπε πρὸσ τὴν Σάρραν: „Ζύμωσον ὀγλήγορα, καὶ φῆσε ἐγερυφίας (τούρτασ) ἀπὸ σεμίδαλιν.“ Καὶ μετὰ ταῦτα ἔδραμε καὶ αὐτόσ εἰσ τὴν ἀγέλην τῶν βοῶν, καὶ ἔλεξε τὸ ἀπαλώτερον καὶ καλήτερον μοσχάριον, τὸ ὁποῖον ἔδωκεν εἰσ τὸν δοῦλον του, προσάξασ αὐτόν νὰ τὸ ἐτοιμάσῃ ὅσον τάχιον. Αὐτόσ δὲ ἐπισρέφασ ἡτοίμασεν ἐν τοσοῦτῳ τὴν τράπεζαν, καὶ ἔβαλεν ἐπάνω εἰσ αὐτὴν βούτυρον καὶ γάλα, ἕωσ νὰ ἐτοιμασθῶσι καὶ τὰ προσεταγμένα. Ἀφ' οὗ δὲ καὶ αὐτὰ ἡτοιμασθησαν, τὰ ἔφερον ἐκεῖ, καὶ τὰ ἔθεσαν ἐπὶ τὴν τράπεζαν, αὐτόσ δὲ ἰσάμενοσ ὑπὸ τῆσ σκιάσ τοῦ δένδρου ὑπηρετεῖ αὐτοὺσ.

Χ' Ἀγαπητοί μου ἀναγνώσαι! ἤμπορεῖτε νὰ φαντασθῆτε ἀγαθώτερον καὶ εὐεργετικώτερον ἄνθρωπον, καθὼς ἦτον ὁ Ἀβραάμ πρὸς πάντας τοὺς ξένους; ἀδύνατον! Καὶ ἕως τῆς σήμερον ἀκόμη λέγεται κοινῶς εἰς ὅλα τὰ ἔθνη, ὅταν θέλωσι νὰ φανερώσωσι τὴν μεγάλην φιλοξενίαν τινός: Ὁ αἶκος τοῦ δεῖνος εἶναι ἀβραμιαῖος. Τούτον λοιπὸν μιμούμενοι καὶ ἡμεῖς, ἅς νομιζώμεν μεγάλην μας χαρὰν, τὸ νὰ εἴμεθα φιλόξενοι, καὶ τὸ νὰ τιμῶμεν τοὺς ξένους, ὅσον δυνάμεθα· πρῶτον, διότι καὶ αὐτοὶ εἶναι ἄνθρωποι, καθὼς καὶ ἡμεῖς· δεύτερον διότι δὲν ἠξεύρομεν, τί εἶναι κεκρυμμένον ὑπὸ ξένης τινός μορφῆς.

Καὶ ἀφ' οὗ ἀπέφαγον οἱ τρεῖς ἐκεῖνοι ἄνδρες, εἶπον πρὸς τὸν Ἀβραάμ: „Ποῦ εἶναι Σάρρα, ἡ γυνή σου;“ ὁ δὲ εἶπεν: „Ἐν τῇ σκηνῇ.“ Τότε ὁ πρῶτος ἐκείνων εἶπε: „Τὸν ἐρχόμενον χρόνον ἐρχομαι πάλιν πρὸς σέ, καὶ Σάρρα ἡ γυνή σου θέλει γεννήσει υἱόν.“ Ἡ δὲ Σάρρα ἰσαμένη ὀπισθεν τῆς θύρας τῆς σκηνῆς, ἤκουσε τοῦτο, καὶ ἐγέλασε καθ' ἑαυτὴν κρυφίως· διότι ὁ μὲν Ἀβραάμ ἦτον ἤδη ἑκατοντούτης, ἡ δὲ Σάρρα ὄχι νεωτέρα αὐτοῦ. Καὶ ὁ ξένος εἶπε πρὸς τὸν Ἀβραάμ: „Διὰ τί ἐγέλασεν ἡ Σάρρα; Μὴ ἀδυνατήσῃ παρα τῷ Θεῷ ῥῆμα;“ Καὶ ἡ Σάρρα ἀκούσασα ταῦτα, ἐτρόμαξε· διότι ὁ ξένος ἐγνώρισεν τοὺς διαλογισμοὺς τῆς· ὅθεν παρήσιασθεῖσα ἔμπροσθεν αὐτοῦ, εἶπε κατασυγχυσμένη: „Δὲν ἐγέλασα.“ ὁ δὲ εἶπε πρὸς αὐτήν: „Ὅχι· ἀλλ' ἐγέλασας.“ Μεγίστην βέβαια ἐντραπήν ἐδοκίμασεν ἡ Σάρρα διὰ τὸ ὅποιον ἐλάλησε ψεύδος. Ὅθεν, ἀγαπητοί μου ἀναγνώσαι! φυλαχθῆτε τὸ λοιπὸν ἀπὸ τοῦ νὰ λαλήτε ψεύματα· καθότι καὶ τὸ παραμικρότατον ψεύδος, δὲν φθάνει μόνον, ὅτι ἐντροπιάζει τὸν ἄνθρωπον, ἀλλ' εἶναι καὶ παρὰ Θεοῦ καὶ ἀνθρώποις μεμπτόν. Τοιαῦτα μὲν ἔπαθεν ἡ Σάρρα διὰ τὸ ψεύδος τῆς· ὁ δὲ Ἀβραάμ ἐκατάλαβεν ἀπὸ τὰ σημεῖα ταῦτα, ὅτι οἱ ἄνδρες

δὲν ἦσαν ἀπλῶς ἄνθρωποι, καθὼς καὶ τῶντι δὲν ἦσαν, ἀλλ' ἦσαν Ἄγγελοι· μᾶλλον δὲ αὐτὸς ὁ ἴδιος Θεὸς ὑπ' ἀνθρωπίνην μορφήν ἀποκαλυφθεὶς εἰς αὐτόν.

Μάθετε πάλιν ἐντεῦθεν, ἀγαπητοί μου ἀναγνώσαι! ὅτι οἱ καλοὶ καὶ ἐνάρετοι ἄνθρωποι εἶναι προσφιλεῖς καὶ ἀγαπητοὶ παρὰ τῷ Θεῷ, καὶ χαρὰ τῶν Ἄγγέλων. Οἱ Ἄγγελοι τιμῶσιν αὐτούς, καὶ ὁ Θεὸς χαροποιεῖ αὐτούς παντοίως, καὶ ἐμφανίζεται εἰς αὐτούς διαφοροτρόπως.

Μετὰ παρέλευσιν ἐνὸς χρόνου ἐγέννησε τῶντι ἡ Σάρρα υἱόν, τὸν ὁποῖον ὠνόμασεν Ἰσαάκ· διότι αἱ ὑποσχέσεις τοῦ Θεοῦ ἐκπληροῦνται πάντοτε.

18. Δέησις τοῦ Ἀβραάμ ὑπὲρ τῶν Σοδόμων.

Οἱ τρεῖς ἄνδρες ἐκεῖνοι ἀναχωρήσαντες ἐκεῖθεν, ἐπορευοντο εἰς τὰ Σόδομα, καὶ ὁ Ἀβραάμ ἠβέλησε νὰ τοὺς συνοδεύσῃ ἕως εἰς ἓνα διάστημα. Καθ' ὁδὸν ἐλάλησε Κύριος πρὸς αὐτόν καὶ εἶπεν: „Οὐ κρύψω ἀπὸ Ἀβραάμ τοῦ παιδός μου ἃ ἐγὼ ποιήσω· οἶδεν γάρ, ὅτι συντάξει τοῖς υἱοῖς καὶ ἐγγόνοις αὐτοῦ, ἵνα φυλάξωσι τὰς ὁδοὺς Κυρίου, καὶ ποιῶσι κρίσιν καὶ δικαιοσύνην.“ Μετὰ ταῦτα εἶπε πρὸς αὐτούς ὁ Κύριος, ὅτι θέλει κρίνει τὰς δύο πόλεις Σόδομα καὶ Γόμορρα, διὰ τὰς μεγάλας αὐτῶν ἁμαρτίας καὶ παρανομίας. Καὶ οἱ μὲν δύο Ἄγγελοι ἐπορεύθησαν τῶντι εἰς τὰ Σόδομα, ὁ δὲ Ἀβραάμ ἐξάμενος ἐτι ἔμπροσθεν τοῦ Κυρίου, ἔλεγε: „Μήπως θέλεις ἀπολέσει καὶ τὸν δίκαιον μετὰ τοῦ ἀσεβοῦς; εἰάν εὗρεθῶσιν εἰς τὴν πόλιν πενήτηντα δίκαιοι, θέλεις ἀπολέσει καὶ αὐτούς μετὰ τῶν λοιπῶν; τάχα δὲν θέλεις σώσει καὶ ὅλην τὴν πόλιν δι' αὐτοῖς τοῖς πενήτηντα; Μακρὰν ἀπὸ σοῦ τὸ νὰ φο-

νεύσης τὸν δίκαιον μετὰ τοῦ ἀσεβοῦς! Σὺ εἶσαι κριτὴς παν-
 τὸς τοῦ κόσμου! δὲν θέλεις κάμει τοιαύτην κρίσιν!“ Καὶ ὁ
 Κύριος εἶπεν: „Ἐὰν ὦσιν ἐν Σοδόμοις πενήκοντα δίκαιοι, ἀφή-
 σω πᾶσαν τὴν πόλιν, καὶ πάντα τὸν τόπον δι' αὐτούς.“ Ὁ
 δὲ Ἀβραὰμ ἀποκριθεὶς εἶπεν: „Ἰδοὺ ἐτόλμησα μίαν φοράν νὰ
 λαλήσω μετὰ σοῦ, ἂν καὶ εἶμαι γῆ καὶ σποδός! Ἴσως θέ-
 λουν εὐρεθῆ εἰς τὴν πόλιν μόνον πέντε ἄνδρες ὀλιγώτεροι τῶν
 πενήκοντα, τότε θέλεις ἀπολέσει ὅλην τὴν πόλιν δι' αὐτούς
 τοὺς πέντε;“ Καὶ εἶπε Κύριος: „Οὐ μὴ ἀπολέσω, ἐὰν εὕρω
 ἐκεῖ τεσσαράκοντα πέντε.“ Ὁ δὲ Ἀβραὰμ ἐξακολουθεῖ παρα-
 καλῶν: „Ἐὰν δὲ εὐρεθῶσιν ἐκεῖ μόνον τεσσαράκοντα, τί θέ-
 λεις κάμει;“ Καὶ ὁ Κύριος εἶπεν: „Οὐ μὴ ἀπολέσω ἕνεκεν τῶν
 τεσσαράκοντα τὴν πόλιν.“ Ὁ δὲ Ἀβραὰμ εἶπε πάλιν: „Μὴ
 ὀργισθῆς, Κύριε! ἐὰν ἐτι ὀμιλήσω πρὸς σέ: Ἐμπορεῖ νὰ εὐ-
 ρεθῶσιν ἐκεῖ μόνον τριάκοντα.“ Καὶ ὁ Κύριος εἶπεν: „Οὐ μὴ
 ἀπολέσω τὴν πόλιν ἕνεκεν τῶν τριάκοντα.“ Ὁ Ἀβραὰμ πάλιν
 εἶπε: „Ἐπειδὴ ἐτόλμησα νὰ λαλήσω μετὰ τοῦ Κυρίου, θέλω
 ἐρωτήσῃ καὶ τοῦτο: Ἐὰν εὐρεθῶσιν ἐκεῖ μόνον εἴκοσι,
 τί μέλλει γενέσθαι;“ Καὶ εἶπεν: „Οὐ μὴ ἀπολέσω τὴν πό-
 λιν, ἐὰν εὐρεθῶσιν εἴκοσι.“ Ὁ δὲ εἶπε: „Μὴ ὀργισθῆς „Κύ-
 ριε! ἐὰν ἅπαξ λαλήσω μετὰ σοῦ! Ἐὰν μόνον δέκα εὐρεθῶ-
 σιν ἐκεῖ;“ Καὶ ὁ Κύριος εἶπεν: „Οὐ μὴ ἀπολέσω τὸν τόπον
 ἕνεκεν τῶν δέκα.“ Μετὰ ταῦτα παύσας ὁ Κύριος τοῦ νὰ λα-
 λῆ πρὸς τὸν Ἀβραὰμ, ἀπῆλθεν· ὁ δὲ πλήρης χαρᾶς καὶ ἐλ-
 πίδος, ὅτι ἡ πόλις δὲν θέλει ἀπολεσθῆ, ἐπέστρεψεν εἰς τὸν οἶ-
 κόν του.

✕ ὦ ἀγαπητοί μου ἀναγνώσαι! ἀπὸ τὸν διάλογον τοῦτον
 πληροφοροῦμεθα τὴν ἀγαθότητα καὶ εὐσπλαχνίαν τοῦ Θεοῦ,
 τὴν ὁποίαν ἔχει πρὸς πάντας ἀπλῶς τοὺς ἀνθρώπους, καὶ
 ἐξαιρέτως πρὸς τοὺς καλοὺς καὶ ἐναρέτους. Τὸν βλέπομεν, ὅτι
 καταδέχεται νὰ ὀμιλῆ μὲ αὐτοὺς συχνὰ, ὡσὰν νὰ τῶ ἦσαν

ὅμοιοι. Μάθετε λοιπὸν ἐντεῦθεν, φίλτατοι! πόσον εὐδόκιμοι καὶ δεκτοὶ εἶναι οἱ τοιοῦτοι εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ Θεοῦ.

Ὁ Ἀβραὰμ πάλιν φαίνεται ἐδῶ παράδειγμα τῆς ἀξιωματικότητος εἰς τὸν Θεὸν υἱικῆς ἐλπίδος· εἶναι ὅμως καὶ τῆς ἀπλουσιότητος ταπεινότητος καὶ τῆς θερμότητος ἀγάπης τὸ παράδειγμα, ὅχι μόνον πρὸς τοὺς καλοὺς ἀνθρώπους, ἀλλὰ καὶ πρὸς αὐτοὺς ἀλόγη τοὺς κακοὺς.

19. Διαφθορὰ τῶν ἡθῶν τῶν Σοδομιτῶν.

Πρὸς τὸ ἑσπέρας ἔφθασαν καὶ οἱ δύο Ἄγγελοι εἰς τὰ Σόδομα· ὁ δὲ Λώτ ἐκάθητο πλησίον τῆς πύλης τῆς πόλεως· καὶ ἀφ' οὗ εἶδεν αὐτοὺς ὀλίγοντι μακρύτερον ἐρχομένους, σηκωθεὶς ἀμέσως, ἔδραμεν εἰς ἀπάντησίν των, καὶ προσκυνήσας αὐτοὺς μετ' ὅλον τὸ σέβας, εἶπε: „Κύριοί μου! Σᾶς παρακαλῶ! καταλύσατε εἰς τὴν οἰκίαν μου, καὶ μείνατε παρ' ἐμοὶ τὴν νύκτα ταύτην.“ Οἱ δὲ ἀπορρίψαντες κατ' ἀρχαίς τὴν παράκλησίν του, εἶπον: „Οὐχί· ἀλλ' ἐν τῇ πλατείᾳ καταλύσομεν.“ Ἐπειδὴ ὅμως ὁ Λώτ παρεκάλει αὐτοὺς θερμῶς καὶ ἐκτενωῶς, ἐδέχθησαν τὴν παράκλησίν του, καὶ ἦλθον μετ' αὐτοῦ εἰς τὴν οἰκίαν. Κατὰ δὲ τὴν ὥραν τοῦ δείπνου ἔδωκεν εἰς αὐτοὺς νὰ φάγωσι, καὶ ἐπρόσαξε νὰ ψήσωσιν ἀζύμους καὶ πλακοῦντας δι' αὐτούς. Ἐν ᾧ δὲ ἦτον πλέον καιρὸς ὕπνου, συνηθροίσθησαν περὶ τὴν οἰκίαν τοῦ Λώτ ὅλοι οἱ κάτοικοι τῆς πόλεως ἐκείνης ἀπὸ μικροῦ ἕως μεγάλου, καὶ ἄρχισαν νὰ φωνάζωσι καὶ νὰ λέγωσι πρὸς τὸν Λώτ: „Ποῦ εἶναι οἱ ἄνδρες, οἱ ἐλθόντες πρὸς σὲ τὴν νύκτα ταύτην; ἔκβαλε αὐτοὺς ἔξω!“ Καὶ ὁ Λώτ ἐβγήκεν ἔξω πρὸς αὐτοὺς, ἔκλεισε κατόπιον του τὴν θύραν, καὶ

εἶπεν: „Ἀγαπητοὶ μου ἀδελφοί! Σᾶς παρακαλῶ, μὴ κακοποιήσετε τοὺς ἀνδρας.“ Οἱ δὲ ἔκραζον: „Ἦλθες ἐδῶ εἰς τὴν πόλιν μας ὡς ξένος, καὶ θέλεις νὰ μᾶς διδάξης ἥθη; Τώρα θέλομεν κακοποιήσαι σὲ μᾶλλον ἢ ἐκείνους.“ Τοιαῦτα ἀπρεπῆ καὶ ἀσχημα λέγοντες, ὤρμησαν ἐναντίον του καὶ ἤθελον νὰ σπάσωσι τὴν θύραν. Πλὴν οἱ Ἄγγελοι ἐκτείναντες τὰς χεῖρας τῶν, ἔσυραν μέσα εἰς τὴν οἰκίαν τὸν Λῶτ, καὶ εἰλκισαν τὴν θύραν τοῦ οἴκου, τὴν ὁποίαν οἱ Σοδομίται ἤθελον νὰ συντρίψωσι, διὰ νὰ ἔμβωσιν εἰς αὐτήν. Ὅλοι ὅμως ἀπὸ μικροῦ ἕως μεγάλου ἐτυφλώθησαν, καὶ δὲν ἠδύναντο ἐκ τῆς ἀβλεψίας νὰ εὔρωσι τὸν θύραν.

Ὅσον ἀποσροφῆς καὶ μίσους ἄξιον εἶναι τὸ φέρισμον τῶν Σοδομιτῶν, ἀγαπητοί μου ἀναγνώσαι! τῶν ὁποίων ἡ ἀσέβεια καὶ κακοήθεια εἶχε φθάσει εἰς τοιοῦτον βαθμὸν, ὥστε οὔτε αἱ θερμότηται δεήσεις τοῦ Λῶτ, οὔτε αἱ συμβουλαὶ αὐτοῦ ἠδύναντο πλέον νὰ τοὺς καταπέισωσι, τόσον μεγαλήτερος ἔπαινος καὶ θαυμασμὸς ἀνήκει εἰς τὸν Θεοσεβῆ τοῦτον ἀνδρα, ὅστις καὶ μεταξὺ τοσούτου πλήθους κακῶν καὶ διεφθαρμένων ἀνθρώπων εὐρισκόμενος, ἔμεινε μόνος ἀδιάφθορος καὶ Θεοσεβῆς, καὶ μισῶν τὸ κακὸν, δὲν ἔλειπεν ἀπὸ τοῦ νὰ πράττῃ τὸ ἀγαθὸν δι' εὐεργεσιῶν, φιλοξενίας, καὶ ἄλλων τοιούτων θεαρέσων ἔργων. Ὡ! πόσος λοιπὸν δὲν ἀγαπᾷ νὰ γένη μιμητῆς μᾶλλον τοῦ Θεοσεβοῦς Λῶτ, παρά τῶν οὐτιδανῶν καὶ διεφθαρμένων Σοδομιτῶν!

20. Καταστροφή τῶν Σοδόμων.

Ἀγαπητοὶ καὶ περιπόθητοί μου ἀναγνώσαι! ἀκούσατε πάλιν ἓνα διὰ παντὸς ἀξιολησθέντων παραδειγμα τοῦ, πόσον

φρικτῶς τιμωρεῖ ὁ Θεὸς τοὺς κακοὺς ἀνθρώπους, καὶ πόσον εὐμενῶς σώζει τοὺς ἀγαθοὺς. Τὴν ἰδίαν ἀκόμη νύκτα, καθ' ἣν ἐτυφλώθησαν οἱ Σοδομίται διὰ τὸ αὐθαδῆς καὶ τολμηρόντων κίνημα, εἶπον οἱ Ἄγγελοι πρὸς τὸν Λῶτ: „Ἡμεῖς ἀπόλλυμεν τὸν τόπον τοῦτον· διότι ὑψώθη ἡ κραυγὴ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν (τῶν κατοίκων δηλ.) ἐναντι Κυρίου, καὶ ἀπέσειλεν ἡμᾶς ὁ Θεὸς ἐκτρίψαι αὐτήν (τὴν πόλιν).“ Καὶ ἀφ' οὗ ἀρχισε νὰ γίνεταί ἡμέρα, εἶπον οἱ Ἄγγελοι πρὸς τὸν Λῶτ: „Αναστὰς, λάβε τὴν γυναῖκα σου, καὶ τὰς δύο σου θυγατέρας, καὶ ἐξέλθε, ἵνα μὴ συναπολεσθῆς καὶ σὺ μετὰ τῶν ἁμαρτωλῶν κατοίκων τῆς πόλεως.“ Ἐπειδὴ ὅμως ὁ Λῶτ ἀργοκόρει, ἐπίασαν αὐτὸν οἱ Ἄγγελοι, τὴν γυναῖκα του καὶ τὰς δύο αὐτοῦ θυγατέρας ἀπὸ τὰς χεῖρας, καὶ ἔφερον αὐτοὺς ἕως ἔξω τῆς πόλεως, ἔπειτα εἶπον πρὸς αὐτόν: „Σῶσε τὴν ζωὴν σου! μὴ κυττάξης ὀπίσω! μὴ δὲ σαθῆς εἰς ὄλην τὴν πεπίχωρον· ἀλλὰ φύγε εἰς τὸ ὄρος.“ Ὁ δὲ Λῶτ εἶπε πρὸς τὸν Ἄγγελον: „Δέομαι Κύριε! ἐπειδὴ εὔρον χάριν ἐναντίον σου, καὶ δεικνύεις πρὸς ἐμὲ ἔλεος εἰς τὸ σῶσαι με· δός μοι τὴν ἀδειαν νὰ σοὶ προβάλλω ἀκόμη μίαν παράκλησιν: Ἐγὼ δὲν ἠμπορῶ νὰ φθάσω εἰς τὸ ὄρος· ἰδοὺ ἐκεῖ πλησίον εἶναι μία μικρὰ πόλις, εἰς αὐτὴν θέλω νὰ καταφύγω. Δὲν ἠμπορῶ νὰ σώσω ἐκεῖ τὴν ζωὴν μου;“ Καὶ ὁ Ἄγγελος εἶπε: „Ακούσομαι καὶ κατὰ τοῦτο τῆς δεήσεώς σου. Σπεῦσον οὖν τοῦ σωθῆναι σε ἐκεῖ. Ἐγὼ γὰρ οὐ δυνήσομαι ποιῆσαι τι, ἕως τοῦ ἐλθεῖν σε ἐκεῖ.“ Μόλις περὶ τὴν ἀνατολὴν τοῦ ἡλίου ἔφθασεν ὁ Λῶτ εἰς τὴν μικρὰν ἐκείνην πόλιν, ἣτις ὠνομαζέτο Σιγῶρ, τουτέστι περίοικος, καὶ εὐθὺς ἀρχισε νὰ βρέχη Κύριος ἐξ οὐρανοῦ πῦρ καὶ θεῖον¹ (θειάφι) ἐπάνω εἰς τὰ Σόδομα καὶ Γόμορρα, ἕως οὗ κατέσρεψε τὰς πόλεις ταύτας, ὅλους τοὺς ἐγκατοίκους, καὶ ὅλα τὰ δένδρα καὶ φυτὰ. Ὁλη ἡ χώρα μετεβλήθη εἰς θάλασσαν, γέμουσαν θείου καὶ ἄλατος, ἣτις

καὶ μέχρι τῆς σήμερον ὀνομάζεται ἀκόμη, Ἄλμυρά θάλασσα· καὶ ὅτι πρᾶγμα ἤθελε βουτίσει τις εἰς αὐτήν, περικαλύπτεται μὲ ἄλας.

Ἡ δὲ γυνὴ τοῦ Λὼτ ἀκούουσα τὴν καταστροφὴν τῶν πόλεων, καὶ μὴ δυναμένη νὰ κρατήσῃ ἑαυτήν, ἔμεινεν ὀλίγον ὀπίσω, καὶ ἔσρεψε τὴν κεφαλὴν της διὰ νὰ κυττάξῃ πρὸς τὰ Σόδομα, καὶ ἀμέσως ἔγενε σήλη ἄλατος, καὶ ἔμεινεν εἰς πολὺν καιρὸν ἀξιοδάκρυτον μνημεῖον τῆς τιμωρηθείσης παρακοῆς. Ἡ Ἄλμυρά πάλιν θάλασσα, ἣτις ὀνομάζεται καὶ Νεκρὰ μέχρι τῆς σήμερον, εἶναι ἀκόμη φρικτὸν σημεῖον τῆς οὐρανόυ καταράς, τὴν ὁποίαν οἱ ἀσεβεῖς καὶ παράνομοι ἐκεῖνοι ἄνθρωποι ἔσυραν εἰς ἑαυτοὺς καὶ εἰς τὴν γῆν των.

21. Ἀποδίωξις τοῦ Ἰσμαήλ.

Ὁ Ἀβραάμ εἶχε καὶ δευτέραν γυναῖκα, κατὰ τὴν τότε συνήθειαν, ἣτις ὠνομάζετο Ἄγαρ, καὶ ἦτον ἐν ταύτῳ δούλη τῆς Σάρρας. Ἐξ αὐτῆς ἐγέννησεν υἱὸν ὃ Ἀβραάμ, τὸν ὁποῖον ὠνόμασεν Ἰσμαήλ, ὅστις ἄτακτος νέος ὢν, δὲν ὑπέφερε τὸν ἐκ τῆς Σάρρας νεώτερόν του ἀδελφὸν Ἰσαάκ, ἀλλ' ἀκαταπαύσως περιπαίζων αὐτὸν, τὸν ἐσύγχυζε παραπολύ. Τοῦτο παρατήρησασα ἡ Σάρρα ἄπαξ καὶ πολλάκις, εἶπε πρὸς Ἀβραάμ: „Δίωξον τὴν παιδίσκη ταύτην, καὶ τὸν υἱὸν αὐτῆς· ἐπειδὴ δὲν θέλω νὰ κληρονομήσῃ ὁ υἱὸς τῆς παιδίσκης ταύτης μαζί μὲ τὸν υἱὸν μου Ἰσαάκ.“ Οὗτος ὁ λόγος ἐφάνη πολλὰ σκληρὸς εἰς τὸν χρηστότατον Ἀβραάμ. Πλὴν ὁ Θεὸς, ὅστις παιδεύει ὅλα τὰ κακά, εἶπε τὴν νύκτα ἐκείνην πρὸς αὐτόν: „Μὴ σκληρὸν ἔστω τὸ ῥῆμα ἐναντίον σου περὶ τοῦ παιδίου καὶ περὶ τῆς παιδίσκης· πάντα ὅσα ἂν εἶπῃ σοι Σάρρα, ἀκουε τῆς φωνῆς αὐτῆς.“

Ἐσηκώθη λοιπὸν ὁ Ἀβραάμ, ὅστις ὑπῆκουε πισῶς εἰς πάντα λόγον τοῦ Θεοῦ, μετὰ προθυμίας μεγάλης τὸ πρῶτῃ, καὶ λαβὼν ἄρτους, καὶ ἓνα ἀσκὸν ὕδατος (καθότι σπανίως εὕρισκει τις νερὸν εἰς ἐκεῖνα τὰ θερμὰ κλίματα) ἐπέθεσεν αὐτὰ ἐπάνω εἰς τοὺς ὤμους τῆς Ἄγαρ, ὡσαύτως καὶ τὸν υἱόν της Ἰσμαήλ, καὶ ἀπέσειλεν αὐτήν. Αὐτὴ δὲ ἀναχωρήσασα ἐκείθεν, ἐπεριπλανᾶτο τῆδε κάκεισε εἰς τὴν ἔρημον. Τὸ ὕδωρ τοῦ ἀσκοῦ ἐτελείωσε, διὰ τῆς ξερήσεως τοῦ ὁποῖου δὲν ἠδύνατο πλέον ὁ Ἰσμαήλ νὰ περιπατῇ. Ὄθεν ἔρριψεν αὐτὸν ἢ μῆτηρ του ὑποκάτω μιᾶς ἐλάτης, καὶ ἀνεχώρησεν. Ἐπειτα ἀπομανκρυνθεῖσα ἀπ' αὐτοῦ ἕως μίαν βολὴν τόξου, ἐκάθησεν ἀπέναντι αὐτοῦ, καὶ εἶπε: „Δὲν ἠμπορῶ νὰ βλέπω τὸν υἱόν μου κατατηκόμενον ἀπὸ τὴν δίψαν.“ Ἐκλαιε δὲ καὶ ὁ Ἰσμαήλ καὶ ὠδύρετο. Τότε ἠσῆκουσεν ὁ Θεὸς τὴν φωνὴν αὐτοῦ, καὶ Ἄγγελος Κυρίου ἐξ οὐρανοῦ ἔκραξε τὴν Ἄγαρ, λέγων: „Τί ἐσιν Ἄγαρ; μὴ φοβοῦ, εἰσῆκουσε γὰρ ὁ Θεὸς τῆς φωνῆς του παιδίου ἐκ τοῦ τόπου, οὗ ἐσιν. Ἀνάστηθι, καὶ λάβε τὸ παιδίον, καὶ κράτησον αὐτὸ τῇ χειρίσου.“ Καὶ ἐν τῷ ἅμα ἠνοιξεν ὁ Θεὸς τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῆς, καὶ εἶδεν ἓνα φρέαρ. Ὅπου ἐλθοῦσα, ἐγένεσε τὸν ἀσκὸν, καὶ ἐπότισε τὸ παιδίον της· καὶ ὁ Θεὸς ἦν μετ' αὐτοῦ. Αὐξήθη δὲ ὁ Ἰσμαήλ ἔπειτα, κατώκησε πολλὸν καιρὸν εἰς τὴν ἔρημον, ζῶν ἀπὸ τὴν θήραν ἀγρίων θηρίων, διὰ τὸ ὁποῖον ἔγινε καὶ ἐπιτήδειος τοξευτῆς.

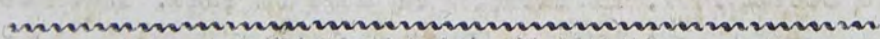
Ἀγαπητοί μου ἀναγνώσται! Εἰς τὸν Ἰσμαήλ βλέπετε καλῶς, πόσον ὁ Θεὸς δυσαρεσεῖται, ὅταν οἱ μεγαλύτεροι ἀδελφοὶ ἐνοχλῶσι καὶ πειράζωσι τοὺς μικροτέρους. Βλέπετε πρὸς τούτοις εἰς τὸν ἴδιον, ὅτι τοὺς τοιοῦτους ἀδελφοὺς δὲν τοὺς ἀφίνει ὁ Θεὸς ποτὲ ἀτιμωρήτους. Ὁ Ἰσμαήλ ἐδιώχθη ἀπὸ τὴν πατρικὴν του οἰκίαν, καὶ ἔπρεπε νὰ περιπλανᾶται εἰς τὴν ἔρημον, καὶ νὰ κινδυνεύῃ νὰ ἀποθάνῃ ἀπὸ τὴν δίψαν.

ἐξ αἰτίας τοῦ ἀτάκτου καὶ ὑβριστικοῦ του πολιτεύματος πρὸς τὸν μικρότερόν του ἀδελφὸν Ἰσαάκ.

Ὡσαύτως βλέπετε ἀκόμη ἐντεῦθεν, πόσον ἀγαθὸς εἶναι ὁ Θεὸς, καὶ ὅταν παιδεύῃ. Ἡ παιδεία του δὲν ἀποβλέπει εἰς ἄλλο, εἰ μὴ εἰς τὴν διόρθωσιν καὶ μετάνοιαν τοῦ ἀνθρώπου. Ὁ Ἰσμαήλ, ὅστις εὐρισκόμενος εἰς τὴν πατρικὴν του οἰκίαν, ἀπελάμβανεν ἐκεῖ ὅλα ἀφθόνως, ἐπειδὴ ὑβριζε καὶ κατεφρόνει τὸν ἀδελφόν του, ἐπαιδεύθη ἀξίως παρὰ τοῦ Θεοῦ μὲ τὴν εἰς τὴν ἔρημον ἐξορίαν, διὰ τῆς ὁποίας τὰ κακὰ ἐπακόλουθα, μετέβαλε τὰ ἔμπαικτικά του γέλια εἰς δάκρυα, καὶ μετενόησεν ἀναμφιβόλως διὰ τὰ ἀνόητά του φερσίματα.

Ἰδέτε προσέτι πόσον ἠδέως συγχωρεῖ ὁ Θεὸς τὰ τέκνα του, καὶ ἀκούει τὰς ἀπὸ καρδίας δεήσεις των, ὅταν ἴδῃ αὐτὰ κλαίοντα καὶ μετανοοῦντα. Ἐν ᾧ ὁ Ἰσμαήλ εὐρίσκετο εἰς κίνδυνον θανάτου, ἰδοὺ ἐπρόφθασε καὶ ὁ Θεὸς, καὶ τὸν ἠλευθέρωσεν ἀπ' αὐτόν. Ὁ Θεὸς δὲν ὑποφέρει νὰ βλέπῃ τὰ τέκνα του κλαίοντα. Ὅθεν, περιπόθητοί μου ἀναγνώσαι! ὅταν τύχητε κάμμίαν φοράν εἰς ἀνάγκην, ἢ ὡς ἄνθρωποι καὶ σεῖς σφάλετε κατὰ τι, τὴν καταφυγὴν καὶ ἐλπίδα τῆς διορθώσεώς σας νὰ μὴν ἔχητε εἰς ἄλλον, εἰ μὴ εἰς τὸν ἀγαθὸν καὶ φιλόανθρωπον Θεόν.

22. Θυσία τοῦ Ἀβραάμ.

Μίαν φοράν ἠθέλησεν ὁ Θεὸς διὰ νυκτός νὰ δοκιμάσῃ τὴν πίσιν τοῦ Ἀβραάμ· ὅθεν εἶπε πρὸς αὐτόν: „Ἀβραάμ! Ἀβραάμ!“ Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν: „Ἰδοὺ ἐγώ!“ Καὶ ὁ Θεὸς εἶπε: „Λάβε τὸν ἀγαπητόν σου υἱὸν Ἰσαάκ, καὶ πορεύθητι εἰς τὸ ὄρος Μορία, καὶ πρόσφερε αὐτόν ἐκεῖ εἰς ὀλοκάρπωσιν.“ Καὶ ὁ Ἀβραάμ σηκωθείς πολλὰ πρωΐ, ἔσχιτε τὰ εἰς θυσι-

αν ἀναγκαῖα ξύλα, τὰ ὅποια φορτώσας ἐπὶ τὸν ὄνον του, ἔλαβεν ἀκόμη δύο δούλους μεθ' ἑαυτοῦ καὶ τὸν υἱὸν αὐτοῦ Ἰσαὰκ, καὶ ἐπορεύθη εἰς τὸν διωρισμένον τόπον. Μετὰ τριῶν ἡμερῶν ὁδοιπορίαν ἔφθασεν εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ ὄρους, ὅπου σταθεῖς, εἶπε πρὸς τοὺς δούλους του: „Μείνατε αὐτοῦ μετὰ τοῦ ὄνου· ἐγὼ δὲ καὶ τὸ παιδάριον θέλομεν ἀναβῆ εἰς τὸ ὄρος, καὶ ἀφ' οὗ προσκυνήσωμεν ἐκεῖ, ἐπιστρέφομεν πάλιν πρὸς ὑμᾶς.“ Καὶ μετὰ ταῦτα σηκώσας πάλιν τὰ εἰς ὀλοκάρπωσιν ἀναγκαῖα ξύλα, ἐφόρτωσεν αὐτὰ ἐπὶ τὸν υἱὸν του Ἰσαὰκ, αὐτὸς δὲ κρατῶν τὸ πῦρ καὶ τὴν μάχαιραν εἰς τὰς χεῖρας, ἄρχισαν ἀμφότεροι νὰ ἀναβαίνωσι τὸ ὄρος. Κατὰ δὲ τὴν ὁδὸν ἠρώτησεν ὁ Ἰσαὰκ τὸν πατέρα του, λέγων: „Πάτερ!“ Ὁ δὲ εἶπε: „Τί εἶναι τέκνον!“ Καὶ ὁ Ἰσαὰκ εἶπεν: „Ἴδου τὸ πῦρ καὶ τὰ ξύλα, ποῦ δὲ εἶναι τὸ πρὸς θυσίαν πρόβατον;“ Καὶ ὁ Ἀβραάμ ἀπεκρίθη: „Ὁ Θεὸς θέλει φροντίσει περὶ τοῦ προβάτου, τέκνον μου!“ Ὁ ἀθῶος Ἰσαὰκ δὲν ἤξευρεν ἀκόμη, ὅτι αὐτὸς ὁ ἴδιος ἐμελλε νὰ γένη θυσία. Αὕτη ἡ ἀθῶα ἐρώτησις τοῦ υἱοῦ διεπέρασε βέβαια τὰ σπλάγχνα τοῦ καλοῦ πατρὸς Ἀβραάμ. Ταῦτα εἰπόντες, ἐξηκολούθησαν πάλιν τὸν δρόμον των· καὶ ἀφ' οὗ ἔφθασαν εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ ὄρους, οἰκοδόμησεν ὁ Ἀβραάμ τὸ θυσιαστήριον, καὶ ἐπέθηκεν ἐπ' αὐτὸ τὰ ξύλα. Ἐπειτα δέσας χεῖρας καὶ πόδας τὸν Ἰσαὰκ, ἔθεσε καὶ αὐτὸν ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον ἐπάνω τῶν ξύλων. Τὰ δὲ ἀθῶον παιδάριον σιωπῶν, ἐπρόσμενε χωρὶς τινος ἀντιλογίας, τὴν σφαγὴν του! Ἄλλ' ἐν ᾧ ὁ Ἀβραάμ ἤπλωσε τὴν χεῖρα του νὰ λάβῃ τὴν μάχαιραν, διὰ νὰ σφάξῃ τὸν υἱὸν του, ἔκραξεν αὐτὸν Ἄγγελος Κυρίου ἐξ οὐρανοῦ λέγων: „Ἀβραάμ! Ἀβραάμ!“ Ὁ δὲ εἶπεν: „Ἴδου ἐγώ.“ Καὶ ὁ Ἄγγελος εἶπε: „Μὴ ἐπιβάλης τὴν χεῖρά σου ἐπὶ τὸ παιδάριον, μὴ δὲ ποιήσης αὐτῷ κακόν· διότι τώρα ἐγνώρισα, ὅτι φοβῆσαι τὸν Θεόν, καὶ δὲν ἐλυπήθης

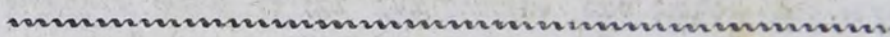

οὔτε τὸν μονογενῆ σου υἱόν, νὰ τὸν θυσιάσῃς εἰς αὐτόν.“ Ὁ Ἀβραὰμ ἀκούσας τοὺς λόγους τούτους, ἐτρόμαξε, καὶ σρέφας τὸ πρόσωπόν του, εἶδεν ἕνα κριόν δεδεμένον ἀπὸ τὰ κέρατα εἰς ἕνα δένδρον, τὸν ὁποῖον λαβὼν, ἐπρόσφερον εἰς ὀλοκάρπωσιν ἀντὶ Ἰσαὰκ τοῦ υἱοῦ του. Μετὰ ταῦτα ἔκραξεν αὐτὸν καὶ δευτέραν φοράν ὁ Ἄγγελος τοῦ Κυρίου ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, λέγων: „Κατ' ἑμαυτοῦ ὤμοσα (λέγει Κύριος)· ἐπειδὴ ἐποίησας τοῦτο, καὶ δὲν ἐλυπήθης τὸν υἱόν σου τὸν ἀγαπητὸν δι' ἐμὲ, θέλω πληθύνει καὶ γὰρ τὸ σπέρμα σου, ὡς τοὺς ἀστέρας τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ὡς τὴν ἄμμον τὴν παρὰ τὸ χεῖλος τῆς θαλάσσης, καὶ τὸ σπέρμα σου θέλει κληρονομήσει τὰς πόλεις τῶν ὑπεναντίων· καὶ ἐν αὐτῷ θέλουσιν εὐλογηθῆ πάντα τὰ ἔθνη τῆς γῆς.“ Ὅποιαν χαρὰν ἔπρεπε νὰ αισθανθῆ τώρα ὁ Ἀβραὰμ, ὅταν τῷ ἐχαρίσθη πάλιν ὁ υἱὸς αὐτοῦ Ἰσαὰκ, καὶ ὅταν ἤκουσε ταύτας τὰς ἐπαγγελίας! Τελειωθέντων τούτων, ἐπέστρεψε πάλιν ὁ Ἀβραὰμ μετὰ τοῦ υἱοῦ του Ἰσαὰκ πρὸς τοὺς δούλους, καὶ ἐκεῖθεν σηκωθέντες, ἀνεχώρησαν ὅλοι ὁμοῦ εἰς τὸ φρέαρ τοῦ ὄρκου, ὅπου καὶ κατώκησεν ὕψερρον.

ὦ φίλοι ἀναγνώσται! μάθετε τώρα ἀπὸ τὸν Ἀβραὰμ, τί ἀπαιτεῖται εἰς τὴν πρὸς τὸν Θεὸν τελείαν καὶ ὀρθὴν πίσιν! Ἦμπορεῖτε νὰ σοχασθῆτε, ὅτι πᾶν ἄλλο πρᾶγμα, ὅπου ἤθελε ζητήσῃ ὁ Θεὸς ἀπ' αὐτόν, δὲν ἤθελε τῷ φανῆ βεβαίως τόσον σκληρὸν καὶ βαρὺ, (ἐπειδὴ χιλιάκις ἐπρόκρινε νὰ θανατωθῆ ὁ ἴδιος) ὅσον τῷ ἐφάνη σκληρότατον καὶ βαρύτατον, τὸ νὰ θανατώσῃ αὐτὸς ὁ ἴδιος μὲ τὰς ἰδίας του χεῖρας τὸν υἱόν του. Ἀλλ' ὁ Ἀβραὰμ ἦτον ἕτοιμος καὶ τοῦτο νὰ πράξῃ, εὐελπίς ὢν, ὅτι ὁ Θεὸς δύναται νὰ ἀναστήσῃ εἰς αὐτόν σπέρμα καὶ ἀπὸ τὴν σάκην τοῦ υἱοῦ του, ὅθεν καὶ ταχέως ὑπήκουσε. Τοῦτον λοιπὸν μιμούμενοι καὶ ἡμεῖς, ὀφείλομεν νὰ ὑπακούωμεν καὶ ὅλα εἰς τὰς φείας ἀποφάσεις,

καὶ νὰ ἐκπληρωθῶμεν μὲ γενναίαν καὶ πλήρη πίστεως καρδίαν τὰ θελήματα τοῦ Θεοῦ, ὅσον βαρέα καὶ ἂν ἤθελον μᾶς φαίνεσθαι. Καὶ τότε μόνον ἠμποροῦμεν νὰ εἰπῶμεν, ὅτι πιστεύομεν ἀληθῶς εἰς αὐτόν. Καὶ ἐντεῦθεν δυνάμεθα νὰ μάθωμεν, πῶς ὁ Θεὸς δοκιμάζει τοὺς ἀνθρώπους. Δίδει εἰς αὐτοὺς διὰ παθημάτων καὶ πειρασμῶν ἀφορμὴν, νὰ δεικνύωσιν ἐν ἔργῳ τὴν πρὸς αὐτὸν πίσιν καὶ ὑπακοήν. Ἐκείνη μόνον εἶναι ἀληθῆς ἀρετὴ, ἣτις δοκιμαζομένη διὰ βασάνων, καθὼς ὁ χρυσὸς εἰς τὸ πῦρ, μένει πάλιν ἀμετάβλητος κατὰ πάντα. Μόνον διὰ τοιούτων πειρατηρίων καθαρίζεται καὶ ὠραίζεται ἡ ἀρετὴ, καθὼς καὶ αὐτὸς ὁ χρυσὸς διὰ τοῦ πυρός.

23. Πατρικὴ ἐπιμέλεια καὶ φροντίς τοῦ Ἀβραάμ.

Ο Ἀβραάμ βλέπων τὸν ἑαυτόν του εἰς πολλὰ γηραλαίαν ἡλικίαν, καὶ εὐλογημένον κατὰ πάντα πλουσίως παρὰ Θεοῦ, δὲν ἐφρόντιζε πλέον περὶ κἀνεὸς ἄλλου γηϊνοῦ πράγματος, εἰ μὴ πῶς νὰ λάβῃ ὁ υἱὸς του Ἰσαὰκ, πρὸ τοῦ αὐτοῦ ν' ἀποθάνη, γυναῖκα θεοσεβῆ καὶ ἐνάρετον. Ἐπειδὴ ὅμως αἱ θυγατέρες τῆς γῆς Χαναὰν ἦσαν πάντῃ διεφθαρμέναι, εἶπε πρὸς τὸν παλαιότερόν του δοῦλον, ὅστις εἶχεν ὅλην τὴν ἐπιστάσιαν τῆς οἰκίας του: „Ἐξορκίζω σε εἰς Κύριον τὸν Θεὸν τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς! Νὰ μὴ λάβῃς γυναῖκα εἰς τὸν υἱόν μου Ἰσαὰκ ἀπὸ τὰς θυγατέρας τῶν Χανααίων, μὲ τοὺς ὁποίους συγκατοικῶ ἤδη· ἀλλὰ νὰ υπάγῃς εἰς τὴν πατρίδα μου, καὶ εἰς τὴν φυλὴν μου, καὶ νὰ λάβῃς ἐκεῖθεν γυναῖκα εἰς τὸν υἱόν μου· ὁ δὲ Κύριος, ὁ Θεὸς τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς, ὅστις ἔλαβέ με ἀπὸ τὸν οἶκον τοῦ πατρός μου, καὶ ἀπὸ τὴν συγγένειάν μου,

Θέλει στείλει τὸν Ἄγγελόν σου ἔμπροσθέν σου, καὶ θέλει εὐλογῆσαι τὸ ταξίδιον σου.“

Ἐνταῦθα βλέπομεν καλῶς τὴν φροντίδα καὶ ἐπιμέλειαν τοῦ ἀγαθοῦ πατρὸς Ἀβραάμ, διὰ τὴν φυλάξῃ τὸν ἀγαπητόν του υἱὸν ἀπὸ τῆν μὲ τοὺς κακοὺς καὶ διεφθαρμένους ἀνθρώπους οἰκείωσιν. Ὅθεν, φίλτατοί μου ἀναγνώσαι! εἰάν ἀγαπάτε τὴν ἀθωότητα καὶ τὴν σωτηρίαν τῆς ψυχῆς σας, φυλαχθῆτε ἀπὸ τῆν γνωριμίαν τῶν ἀχρείων ἀνθρώπων, καὶ πείθεσθε χωρὶς ἀντιλογίας, εἰς τὰς συμβουλάς τῶν πατέρων σας καὶ ἄλλων φρονίμων ἀνθρώπων, ὅταν σᾶς ἐμποδίσωσιν ἀπὸ τῆν συναναστροφῆν τῶν τοιούτων.

Ὁ δὲ δούλος ὑποσχεθεὶς εἰς τὸν Ἀβραάμ μετ' ὄρκου, ὅτι θέλει ἐκτελέσει ὅλα πιστῶς καὶ εἰλικρινῶς, ὅσα τῷ εἶπεν ὁ κύριός του, ἔλαβε δέκα καμήλους τοῦ κυρίου του, καὶ ἀπ' ὅλα τὰ ἀγαθὰ μετ' ἑαυτοῦ, καὶ ἀναστὰς, ἐπορεύθη εἰς τὴν Μεσοποταμίαν, καὶ ἔφθασεν εὐτυχῶς εἰς τὴν πόλιν Χαράν, ὅπου ἔζη ποτε ὁ ἀδελφὸς τοῦ Ἀβραάμ Ναχώρ. Ἐξω τῆς πόλεως πλησίον τινὸς φρέατος ἀφῆκεν αὐτὸς τὰς καμήλους τοῦ νὰ ἀναπαυθῶσιν. Ἦτον ἤδη ἑσπέρας κατ' ὃν καιρὸν ἤρχοντο αἱ θυγατέρες τῆς πόλεως νὰ ἀντλήσωσιν ὕδωρ ἀπὸ τὸ ἐκεῖ φρέαρ. Ἡ δὲ ἐπιθυμία τοῦ δούλου ἦτον νὰ ἐκλέξῃ ἀπ' ὅλας τὰς παρθένους τὴν πλέον ἀθώαν, ἐπιμελῆ καὶ εὐπροσήγορον. Ὁ νουνεχὴς δούλος ἤθελεν ἐν ταυτῷ νὰ δοκιμάσῃ, ποία ἀπ' ὅλας τὰς παρθένους ἔχει εὐγενεστέραν καὶ φιλανθρωποτέραν ψυχὴν· ὅθεν δεόμενος ἐξ ὅλης του τῆς καρδίας εἰς τὸν Θεόν, ἔλεγε: „Κύριε! ὁ Θεὸς τοῦ κυρίου μου Ἀβραάμ! Δέομαί σου, ποιήσῃ σήμερον ἔλεος εἰς τὸν κύριόν μου! Ἰδοὺ! ἐγὼ σέχομαι παρὰ τὴν πηγὴν· αἱ θυγατέρες τῶν κατοικούντων τὴν πόλιν θέλουσιν ἐξέλθει τώρα, διὰ νὰ ἀντλήσωσιν ὕδωρ. Ἐάν λοιπὸν ἔλθῃ παρθένος τις ἐνταῦθα, καὶ ἐγὼ εἶπω πρὸς αὐτήν: Κατέβασε τὴν ὑδρίαν σου, καὶ δός μοι νὰ πῖω! Αὐτὴ δὲ μοὶ εἶπῃ: Πίε σὺ,

ποτίσω δὲ καὶ τὰς καμήλους σου, ἕως νὰ παύσουν πίνουσαι!
 — τότε θέλω γνωρίσει, ὅτι ταύτην ἠτοίμασας διὰ τὸν δοῦ-
 λον σου Ἰσαὰκ, καὶ ὅτι ἐποίησας ἔλαος πρὸς τὸν κύριόν μου
 Ἀβραάμ.“

Κατὰ τὸ παράδειγμα τοῦ πισοῦ καὶ θεοσεβοῦς δούλου
 πρέπει καὶ ἡμεῖς, ποθητοίμου ἀναγνώσαι! ὄχι μόνον νὰ σκε-
 πτώμεθα καλῶς πρὸ τῆς ἐπιχειρήσεως τῶν ἔργων μας,
 ἀλλὰ καὶ φρονίμως σκεπτόμενοι, πρέπει νὰ ἔχωμεν καὶ πρὸς
 τὸν Θεὸν ὅλην τὴν πίσιν καὶ ἐλπίδα μας, ὥστε
 ἄνευ προηγουμένης εἰς αὐτὸν προσευχῆς, νὰ μὴν ἀρχίζωμεν
 κανένα ἔργον. Καὶ ἐὰν θέλωμεν, νὰ εὐλογῆσῃ ὁ Θεὸς καὶ τὰς
 ἰδικάς μας ἐπιχειρήσεις, καθὼς ἠυλόγησε καὶ τὸν γάμον τοῦ
 Ἰσαὰκ, πρέπει νὰ εἶναι ἡ προσευχή μας καθαρὰ καὶ ἀπλῆ,
 καθὼς ἦτον καὶ τοῦ δούλου τοῦ Ἀβραάμ.

24. Ῥεβέκκα καὶ Λάβαν.

Πρὸ τοῦ νὰ τελειώσῃ ἀκόμη ὁ δοῦλος τὰ εἰρημένα, ἰδοὺ,
 ἦλθεν ἡ Ῥεβέκκα εἰς τὸ φρέαρ, ἔχουσα καὶ ὑδρίαν ἐπάνω εἰς
 τοὺς ὤμους της. Ἡ παρθένος αὕτη δὲν ἦτον μόνον ἡ ὠραιότε-
 ρα πασῶν τῶν εἰς τὴν πόλιν ἐκείνην παρθένων, ἀλλ' ἦτον
 ἀκόμη καὶ αὕτη, ὡς εἶπειν, ἡ ἀθωότης. Ὁθεν, ἀφ' οὗ κατέ-
 θε εἰς τὸ φρέαρ μὲ τὴν ἀπαιτουμένην καὶ πρέπουσαν παρθενι-
 κὴν αἰδῶ, ἐγέμισε τὴν ὑδρίαν της, καὶ ἀνέβη παρευθὺς ἐπάνω.
 Τότε ὁ δοῦλος τοῦ Ἀβραάμ ἔτρεξεν εἰς ἀπάντησιν αὐτῆς,
 καὶ εἶπε: „Πότισόν με ὀλίγον ὕδωρ ἀπὸ τὴν ὑδρίαν σου.“ Ἡ
 δὲ ἀποκριθεῖσα μὲ μεγάλην ἰλαρότητα, εἶπε: „Πίε Κύριε.“
 Καὶ ἀμέσως κατέβασε τὴν ὑδρίαν ἀπὸ τοὺς ὤμους της, καὶ
 ἐπότισεν αὐτόν. Ὡς δὲ ἐπαυσε πίνων, εἶπε πάλιν πρὸς αὐτόν

ἡ Ῥεβέκκα: „Θέλω, νὰ ἀντλήσω καὶ διὰ τὰς καμήλους σου ὕδωρ, ἕως νὰ πίνωσιν ὅλαι.“ Καὶ παρευθὺς ἔτρεξεν εἰς τὸ ποτιζήριον τοῦ φρέατος, ἔχυσε τὸ ὕδωρ εἰς αὐτὸ, καὶ πάλιν ὑπῆγεν εἰς τὸ φρέαρ, καὶ ἤντησεν ἄλλο ὕδωρ, τὸ ὁποῖον πολλάκις ποιήσασα, ἐπότισεν οὕτως ὅλας τὰς καμήλους. Ὁ δὲ ἄνθρωπος τοῦ Ἀβραάμ περιεργαζόμενος αὐτὴν μὲ προσοχὴν καὶ μὲ θαυμασμόν του μεγάλον, ἐσιώπα, θέλων νὰ πληροφορηθῆ, ἂν τρώντι καθωδήγησεν αὐτὸν ὁ Θεὸς κατὰ τὴν αἴτησιν καὶ παραγγελίαν, τὴν ὁποίαν ἔδωκεν εἰς αὐτὸν ὁ κύριός του. Ἀφ' οὗ δὲ ἔπιον ὅλαι αἱ κάμηλοι, ἔλαβεν ὁ δοῦλος ἐνώτια (σκουλαρίκια) χρυσᾶ, καὶ δύο φέλλια (βραχιόλλια) πολύτιμα, καὶ τὰ ἐχάρισεν εἰς αὐτήν. Ἐπειτὰ τὴν ἠρώτησε, λέγων: „Θυγάτερ, τίνος κόρη εἶσαι; Εἰπέ μοι ἂν εἶναι τόπος παρὰ τῶ πατρὶ σου διὰ νὰ καταλύσωμεν (νὰ κονεύσωμεν).“ Ἡ δὲ Ῥεβέκκα τῶ ἀπεκρίθη: „Εγὼ εἶμαι θυγάτηρ Βαθουήλ, υἱοῦ τοῦ Ναχωρ, ἀδελφοῦ τοῦ Ἀβραάμ. Εἰς ἡμᾶς καὶ ἄχυρα καὶ τροφαὶ πολλαὶ καὶ τόπος διὰ νὰ καταλύσῃτε εὐρίσκεται.“ Τότε ὁ δοῦλος εὐχαρισήσας καὶ προσκυνήσας τὸν Κύριον, εἶπεν: „Εὐλογητὸς Κύριος, ὁ Θεὸς τοῦ κυρίου μου Ἀβραάμ, ὅς τις δὲν ἐγκατέλιπε τὴν δικαιοσύνην καὶ τὴν ἀλήθειαν αὐτοῦ ἀπὸ τὸν κύριόν μου, καὶ ὅς τις κατενώδωσε καὶ ἐμὲ εἰς τὸν οἶκον τοῦ ἀδελφοῦ τοῦ κυρίου μου.“

Ἡ Ῥεβέκκα ἐν τοσοῦτῳ δραμοῦσα μετὰ σπουδῆς εἰς τὴν πατρικὴν οἰκίαν, ἐδηγήθη πρὸς τὴν μητέρα της πάντα, ὅσα τῇ συνέβησαν. Ἐδειξε πρὸς τούτοις εἰς αὐτήν τὰ ἐνώτια καὶ τὰ φέλλια, τὰ ὁποῖα τῆς ἐχάρισεν ὁ δοῦλος τοῦ Ἀβραάμ. Αὐτὴ εἶχε καὶ ἀδελφόν, ὅστις ὠνομάζετο Λάβαν· αὐτός, ἀμέσως ἀφ' οὗ εἶδε τὰ δῶρα τῆς ἀδελφῆς του, καὶ ἤκουσε τὴν ἱστορίαν, ἔδραμε τὴν ἰδίαν σιγμὴν πρὸς τὸν δοῦλον, ὅστις ἐξέκετο ἀκόμῃ ἔξω τῆς πόλεως πλησίον εἰς τὸ φρέαρ, καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν: „ὦ εὐλογημένε παρὰ Κυρίου! Τί σέκεσαι ἔξω;

ἔλθε μετ' ἐμοῦ νὰ ὑπάγωμεν εἰς τὴν οἰκίαν· ἐγὼ ἠτοίμασα πάντα, καὶ τόπον διὰ τὰς καμήλους σου.“ Κατὰ προσκάλεισιν λοιπὸν τοῦ Λάβαν ἦλθεν ὁ ἄνθρωπος εἰς τὴν οἰκίαν τῆς Ῥεβέκκας, ἐξεφόρτωσε τὰς καμήλους του, καὶ ἔδωκεν εἰς αὐτὰς ἄχυρα καὶ τροφάς, ἔπειτα ἔφερον εἰς αὐτὸν νερὸν, καὶ τοῦ ἔπλυνον τοὺς πόδας κατὰ τὴν τότε συνήθειαν.

Τόσον ὁ Λάβαν, καθὼς καὶ ἡ Ῥεβέκκα ἦσαν πολλὰ εὐπροσήγοροι καὶ εὐεργετικοὶ πρὸς τοὺς ξένους. Ἡ Ῥεβέκκα ὁμῶς δὲν ἤξευρεν ἀκόμη, ὅτι ὁ ἄνθρωπος μέλλει νὰ τὴν βραβεύσῃ πλουσιώτερα. Ὁ δὲ Λάβαν, ἐπειδὴ εἶδε τὰ λομπρά καὶ πολύτιμα δῶρα τῆς ἀδελφῆς του, ἠλπίζεν, φιλοκερδῆς ὢν, ὅτι ἀφεύκτως μέλλει νὰ λάβῃ καὶ αὐτὸς τί παρὰ τοῦ δούλου, καὶ διὰ τοῦτο ὑπηρετοῦσεν αὐτὸν προθύμως. Ποῖον σὰς ἀρέσκει καλλήτερα, ἀγαπητοίμου ἀναγνώσαι! ὅταν τινὰς κόμνη εἰς ἄλλους καλὸν ἀπὸ καλὴν καρδίαν, ἢ ὅταν κόμνη τὸ καλὸν διὰ νὰ πληρωθῇ; Μοὶ φαίνεται, ὅτι ἢ χωρὶς τινος ἐλπίδος ἀντιμισθίας γενομένη εὐεργεσία εἶναι εὐπροσδεκτοτέρα εἰς τὸν Θεὸν, καὶ μεγίστου ἐπαίνου ἀξία, παρὰ τὴν ἐπ' ἐλπίδι ἀπολαύσεως.

---

25. Ἡ Ῥεβέκκα γίνεται γυνὴ τοῦ Ἰσαάκ.

Ἐπειδὴ, ὡς εἶπομεν ἀνωτέρω, ἦτον ἤδη ὁ δούλος τοῦ Ἀβραὰμ εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Βαθουῆλ, ἔφεραν εἰς αὐτὸν δεῖπνον. Πλὴν αὐτὸς εἶπε: „Δὲν τρώγω, ἕως οὐ δὲν σὰς εἰπῶ τον σκοπόν μου.“ Καὶ οὕτως ἄρχισε νὰ διηγῆται ὅσα ἠκούσαμεν ἀνωτέρω. Μετὰ δὲ ταῦτα τοὺς ἠρώτησεν ἀκόμη καὶ τοὺς ἐπαρακάλεσε, νὰ τῷ εἰπῶσιν, ἂν εἶναι αὐτοὶ οἱ ἴδιοι συγγενεῖς τοῦ

Ἄβραάμ, ὅτινες δεικνύουσι πρὸς αὐτὸν τόσῃ συμπάθειαν καὶ ἀγάπῃ· εἰ δὲ μὴ, πάλιν νὰ τῷ εἴπωσι, διὰ νὰ ἀπέλθῃ μακρύτερα ἢτοι εἰς τὰ δεξιὰ, ἢ εἰς τὰ ἀριστερά. Τότε ἡ μήτηρ καὶ ὁ ἀδελφὸς εἶπον: „Ὁ Θεὸς λαλεῖ διὰ σοῦ· διὰ τοῦτο ἡμεῖς δὲν δυνάμεθα νὰ σοὶ εἴπωμεν κακὸν ἢ καλόν. Ἴδου ἡ Ῥεβέκκα ζέκεται ἔμπροσθέν σου, λάβε αὐτήν, καὶ ἀναχώρησον ἐντεῦθεν, καὶ ἄς γένη γυνὴ τοῦ υἱοῦ τοῦ κυρίου σου, καθὼς ἠυδόκησεν ὁ Θεός.“ Καὶ ὁ δοῦλος ἀκούσας τοὺς λόγους αὐτῶν, ἔπεσεν εἰς τὰ γόνατα, καὶ εὐχαρίστησε τὸν Θεόν. Ἐπειτα ἐκβαλὼν σκευὴ χρυσᾶ καὶ ἀργυρᾶ, καὶ πολύτιμον ἐνδυμασίαν, ἔδωκεν εἰς τὴν Ῥεβέκκαν· ἔδωκε δὲ καὶ εἰς τὸν ἀδελφὸν αὐτῆς Λάβαν, καὶ εἰς τὴν μητέρα των δῶρα. Ὑστερον καθίσαντες εἰς τὴν τράπεζαν ἔφαγον καὶ ἔπιον, καὶ ἔμειναν πολλὴν ὥραν συνομιλοῦντες· μετὰ δὲ ταῦτα ἐκοιμήθησαν. Τὴν ἄλλην ἡμέραν σηκωθεὶς ὁ δοῦλος πολλὰ πρῶτῃ, εἶπε πρὸς αὐτούς: „Δόσατέ μοι τώρα τὴν ἄδειαν νὰ ἀπέλθω πρὸς τὸν κύριόν μου.“ Ἡ δὲ μήτηρ καὶ ὁ ἀδελφὸς τῆς Ῥεβέκκας, εἶπον: „Ἄς μείνῃ ἡ κόρη ἔτι δέκα ἡμέρας παρ' ἡμῖν, καὶ μετὰ ταῦτα ἀναχωρεῖτε.“ Καὶ ὁ δοῦλος εἶπε πρὸς αὐτούς: „Μὴ μὲ ἐμποδίξῃτε· διότι ὁ Κύριος κατευώδωσε τὴν ὁδόν μου, καὶ πρέπει ὅσον τάχιον νὰ ἀπέλθω καὶ ἐγὼ πρὸς τὸν κύριόν μου, καὶ νὰ φέρω εἰς αὐτὸν τὴν χαροποιὰν ταύτην ἀγγελίαν.“

Ἀγαπητοί μου ἀναγνώσαι! Δὲν πρέπει νὰ ἀγαπᾶτε ἐκ καρδίας τὸν εὐσεβῆ, τίμιον καὶ πιστὸν τοῦτον δοῦλον; Ἄν ποτὲ τινὲς ἐξ ὑμῶν ἤθελον γενῆ δοῦλοι εἰς ξένας οἰκίας, γίνεσθε καὶ ἐσεῖς εὐσεβεῖς, πιστοὶ καὶ τίμιοι ὑπηρέται, ὡς οὗτος ὁ δοῦλος.

Ἡ μήτηρ καὶ ὁ ἀδελφὸς εἶπον: „Ἄς κράξωμεν τὴν κόρην, καὶ ἄς ἀκούσωμεν ἐκ τοῦ σώματος αὐτῆς, τί λέγει πρὸς ταῦτα.“ Καὶ καλέσαντες αὐτήν, εἶπον: „Ἰπάγεις μετὰ τοῦ ἀνθρώπου τούτου;“ Ἡ δὲ εἶπεν: „Ἰπάγω!“ Τότε εὐλογή-

σαντες καὶ εὐχηθέντες αὐτήν, εἶπον: „Γενοῦ κυρία εἰς χιλιάδας καὶ μυριάδας ἀνθρώπων, καὶ τὸ σπέρμα σου κληρονομησάτω τὰς πόλεις τῶν ὑπεναντίων.“ Μετὰ δὲ ταῦτα σηκωθείσα ἡ Ῥεβέκκα, ἔχουσα μεθ' ἑαυτῆς καὶ τὰς δούλας τῆς, ἀνέβη εἰς τὰς καμήλους, καὶ ἀνεχώρησε μετὰ τοῦ ἀνθρώπου εἰς τὴν πόλιν, ἧκου κατόκει ὁ Ἀβραάμ. Οὕτως ἔγινεν εὐτυχῆς ἡ Ῥεβέκκα, ὅχι διὰ μέσου ὑπαρχόντων, ἀλλὰ διὰ τῆς ἀθωότητος, ἐπιμελείας καὶ καλοκάγαθίας τῆς.

Ἄπ' ὅλην αὐτὴν τὴν ἰστορίαν βλέπομεν, ὅτι ὁ Θεὸς κατεβύνη καὶ τὴν τυχοῦσαν εὐκαιρίαν πρὸς τὸ καλὸν καὶ πρὸς τὴν ὠφέλειάν μας, καὶ ὅτι φροντίζει, ὡς καλὸς πατὴρ, διὰ νὰ χαροποιῇ πάντοτε τοὺς ἀγαπῶντας αὐτὸν μετὰ καθαρᾶς καρδίας.

Ὁ δὲ Ἀβραάμ φθάσας εἰς ἡλικίαν ἑβδομήκοντα πέντε ἐτῶν, ἀπέθανεν ἐν εἰρηνικῷ καὶ ἡσυχῷ γήρατι. Οἱ υἱοὶ αὐτοῦ Ἰσαὰκ καὶ Ἰσμαὴλ ἔδειξαν εἰς αὐτὸν καὶ εἰς τὰ ἔσχατα τὴν ἀγάπην των, καὶ ἔθαψαν τὸ σῶμα του εἰς τὸ σπήλαιον πλησίον τοῦ μνήματος, ἧκου ἔκειτο καὶ Σάρρα, ἡ γυνὴ αὐτοῦ πρὸ πολλοῦ.

~~~~~

26. Ἰσαῦ καὶ Ἰακώβ.

Ο Ἰσαὰκ καὶ ἡ Ῥεβέκκα ἀπέκτησαν δύο υἱοὺς διδύμους, ὧν ὁ πρωτότοκος ὀνομάζετο Ἰσαῦ, ὁ δὲ δεύτερος Ἰακώβ. Οὗτοι ἐμεγάλυναν· καὶ ὁ μὲν Ἰσαῦ, ὅς τις ἦτον καθ' ὅλον τὸ σῶμα τραχὺς καὶ τριχωτός, καὶ σκληρὸς κατὰ τὰ ἦθη, ἔκλεξε τὸν κυνηγετικὸν καὶ γεωργικὸν βίον· ὁ δὲ Ἰακώβ, ὅς τις ἦτον ἡσυχος καὶ πρᾶος, εὐχαριστοῦμενος νὰ ζῆ εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ πατρός του, ἔκλεξε τὴν εἰρηνικὴν καὶ ἀτάραχον ποιμαντι-

κὴν ζώην. Ὁ πατῆρ των Ἰσαὰκ ἠγάπα περισσότερον τὸν πρωτοτόκον του υἱὸν Ἡσαῦ, καὶ ἔτρωγε μὲ εὐχαρίσῃσιν τὸ κυνήγιόν του· ἐξ ἐναντίας δὲ ἡ Ῥεβέκκα ἠγάπα πάλιν περισσότερον τὸν χαρίεντα Ἰακώβ, καὶ ἔχαίρετο ὑπερβαλλόντως διὰ τὸ καλὸν καὶ ἀξιοαγάπητόν του πολίτευμα.

Φίλτατοί μου ἀναγνώσαι! Εἰς τὰς διαφορετικὰς ψυχικὰς ιδιότητας τῶν δύο τούτων ἀδελφῶν βλέπομεν πάλιν τὴν σοφίαν τοῦ Θεοῦ, ἣτις ἐνεφύτευσεν εἰς τοὺς ἀνθρώπους διαφόρους κλίσεις καὶ διαθέσεις· ὥστε, διὰ τὴν ὑπάρχῃ ὁ κόσμος, εἶναι χρεῖα διαφορῶν ἔργων καὶ ἐπαγγελμάτων, ὡς ἀναγκαίων εἰς τὴν συντήρησιν τοῦ κοινωνικοῦ τούτου βίου. Καθὼς π. χ. τὸ κυνήγιον, ἡ ποιμαντικὴ, ἡ γεωργία, ἡ οἰκονομία, αἱ ἐπιστῆμαι, καὶ ἄλλα τοιαῦτα. Ἄς μεταχειριζόμεθα λοιπὸν πιστῶς τὰς κλίσεις καὶ διαθέσεις ταύτας εἰς ὅτι μᾶς ἐδόθησαν, καὶ ἅς ἐπαγρυπνῶμεν μετ' ἐπιμελείας διὰ τὴν μὴ μεταβληθῶσιν αὐταὶ εἰς ἐλαττώματα!

Μίαν φορὰν ἐβράζετο ὁ Ἰακώβ φακᾶς· τὴν ἰδίαν ὄραν ἦλθε καὶ ὁ Ἡσαῦ ἀπὸ τὸν ἀγρὸν, ὅς τις, καθὼς φαίνεται, ἐπειδὴ δὲν εἶχεν ἰδεῖ ποτὲ τοιοῦτον μαγεῖρευμα, εἶπε: „Δός μοι ἀπὸ τὸ κόκκινον τοῦτο μαγεῖρευμα, ὅτι ἀποθνήσκω τῆς πείνας.“ Ὁ δὲ Ἰακώβ εἶπε: „Δός μοι καὶ σὺ ἀντὶ τούτου τὰ πρωτοτόκιά σου.“ Τὸ δικαίωμα τῶν πρωτοτοκίων ἦτον μέγα· ἐπειδὴ ὁ πρωτότοκος υἱὸς ἐκληρονόμει σχεδὸν ὅλην τὴν περιουσίαν τοῦ πατρός. Καὶ ὁ Ἡσαῦ εἶπε καθ' ἑαυτόν: „Ἐγὼ ἀποθνήσκω τῆς πείνας, τὰ δὲ πρωτοτόκιά μου εἰς τί μοὶ ὠφελοῦσιν;“ Ὁ δὲ Ἰακώβ εἶπε: „Ὁμοσον, ὅτι μοὶ τὰ δίδεις.“ Καὶ ὁ Ἡσαῦ ὤμοσεν εἰς αὐτόν, ὅτι εἰς τὸ ἐξῆς δὲν ἔχει τὸ δικαίωμα τῶν πρωτοτοκίων. Καὶ οὕτως ἔδωκεν ὁ Ἰακώβ εἰς αὐτόν ἄρτον καὶ μαγευμέναν φακᾶς. Ὁ δὲ Ἡσαῦ, ἀφ' οὗ ἔφαγε καὶ ἔπιεν, ἀνεχώρησε μετὰ ταῦτα ἀπ' ἐκεῖ, χωρὶς τὴν φροντίξῃ τελείως περὶ τῶν πρωτοτοκίων του.

Ἀκριβοίμου ἀναγνώσαι! Ὁ Ἰακώβ δὲν ἦτον καθ' ὑπερβολὴν ἰδιωφελῆς καὶ πλεονέκτης; καὶ δὲν ἔπρεπε νὰ δώσῃ καὶ εἰς τὸν πεινασμένον ἀδελφόντου νὰ φάγῃ χωρὶς τινὸς ἀντιπληρωμῆς; Καὶ ὁ Ἡσαῦ δὲν ἦτον πάλιν καὶ αὐτὸς εἰς ἄκρον ἐλαφρόγνωμος καὶ κακοεξοδευτής; Μίαν τοιαύτην εὐλογίαν, ἓνα τοιοῦτον δῶρον τοῦ Θεοῦ, νὰ τὸ πωλήσῃ, διὰ ἓνα πινάκιον φακῶν! Καὶ ἀπὸ τὰ δύο ταῦτα ἐλαττώματα, δηλαδὴ τὴν πλεονεξίαν καὶ ἀσωτείαν, πρέπει νὰ προφυλάττησθε ἐπιμελῶς, ἐπειδὴ εἶναι ἐπιβλαβῆ καὶ ἀξιοκατηγόρητα.

Ἄλλατε πάλιν εἶπεν ὁ Ἰσαὰκ πρὸς τὸν υἱὸν τοῦ Ἡσαῦ: „Γιέ μου! Ἴδου ἐγὼ ἐγήρασα, καὶ δὲν ἤξεύρω πότε ἀποθνήσκω! Ὑπάγε εἰς τὸ κυνήγιον! καὶ ἂν θηρεύσῃς τιποτε, ἐτοιμασέτο, καθὼς ἤξεύρεις, ὅτι ἀγαπῶ, καὶ φέρε μοι νὰ φάγω. Θέλω νὰ σὲ εὐλογήσω πρὸ τοῦ ν' ἀποθάνω.“ Καὶ ὁ Ἡσαῦ, χωρὶς νὰ χάσῃ καιρὸν, ἐκίνησε τὴν ἰδίαν ὥραν νὰ ὑπάγῃ εἰς τὴν πεδιάδα, διὰ νὰ βάλλῃ τὴν αἴτησιν τοῦ πατρός του εἰς πρᾶξιν. Ἀλλ' ἡ Ρεβέκκα, ἐπειδὴ ἤκουσε τὸν Ἰσαὰκ νὰ λέγῃ ταῦτα πρὸς τὸν Ἡσαῦ, ἔτρεξε παρευθὺς εἰς τὸν Ἰακώβ, καὶ εἶπε: „Ἦκουσα τὸν πατέρα σου, λέγοντα ταῦτα πρὸς Ἡσαῦ τὸν ἀδελφόν σου: Ὑπάγε εἰς τὴν πεδιάδα καὶ φέρε μοι κυνήγιον νὰ φάγω, διὰ νὰ σοὶ δώσω τὴν εὐχὴν μου. Ἄκουσόν μου λοιπὸν, τέκνον μου! εἰς ἕτι θέλω σοὶ εἰπεῖ: Ὑπάγε εἰς τὰ πρόβατα, καὶ λάβε ἐκεῖθεν δύο τρυφερὰ καὶ καλὰ ἐρίφια, καὶ ἐγὼ θέλω τὰ μαγειρεύσει, καθὼς ἀγαπᾷ ὁ πατήρ σου· σὺ δὲ, ὅταν ἐτοιμασθῶσι, θέλεις τὰ φέρε εἰς αὐτόν διὰ νὰ φάγῃ, καὶ νὰ λάβῃς τὴν εὐλογίαν του.“ Ὁ Ἰακώβ εἶπε πρὸς τὴν μητέρα του: „Ὁ ἀδελφός μου Ἡσαῦ εἶναι δασύς (μαλλιαρὸς)· ἐγὼ δὲ εἶμαι λεῖος (ἄτριχος). Μήπως μὲ ψηλαφήσῃ ὁ πατήρ μου, καὶ φανῶ, ὅτι τὸν καταφρονῶ, καὶ ἀντὶ εὐλογίας λάβω τὴν κατάραν του.“ Ἡ δὲ εἶ-

σε πρὸς αὐτόν: „Ἡ κατάρα του, ἃς ἔλθῃ ἐπὶ ἐμὲ, τέκνον μου! ἀκουσέ με μόνον, καὶ κάμε καθὼς σοὶ λέγω.“ Καὶ ὁ Ἰακώβ ὑπήκουσε τὴν μητέρα του, καὶ ἐλθὼν εἰς τὸ ποιμνιον ἔφερε τὰ προσεταγμένα. Ἡ δὲ Ῥεβέκκα ἔλαβε τὰ καλὰ φορέματα τοῦ Ἡσαῦ, ἐνέδυσε μὲ αὐτὰ τὸν Ἰακώβ, καὶ μὲ τὰ δέρματα τῶν ἐρίφων ἐπεριτύλιξε τοὺς βραχίονας καὶ τὸν τράχηλόν του, καὶ ἔδωκε τὰ φαγητὰ καὶ τοὺς ἄρτους εἰς τὰς χεῖράς του, καὶ τὸν ὠδήγησεν εἰς τὸν πατέρα του. Ὁ δὲ Ἰακώβ ἐλθὼν, εἶπε: „Πάτερ!“ Καὶ ὁ Ἰσαὰκ, ὅστις ἀπὸ τὰ γηρατειά του δὲν ἔβλεπε πλέον, εἶπε: „Ποῖος εἶσαι, τέκνον μου;“ Ὁ Ἰακώβ εἶπεν· „Εγὼ εἶμαι Ἡσαῦ ὁ πρωτότοκός σου υἱός, καὶ ἰδοὺ ἐποίησα καθὼς μοὶ εἶπας· ἐγέρθητι τὸ λοιπὸν καὶ φάγε ἀπὸ τὸ κυνήγιόν μου καὶ εὐλόγησόν με.“ Ὁ δὲ Ἰσαὰκ εἶπε πρὸς αὐτόν: „Ἐλθὲ πλησιεσσερον, διὰ νὰ σὲ ψηλαφήσω, ἂν σὺ εἶσαι ὁ υἱός μου Ἡσαῦ, ἢ ὄχι.“ Ὁ Ἰακώβ ἐπλησίασε πρὸς αὐτόν, καὶ ὁ Ἰσαὰκ τὸν ἐψηλάφησε, καὶ εἶπεν: „Ἡ μὲν φωνὴ φαίνεται, ὅτι εἶναι τῶνόντι φωνὴ τοῦ Ἰακώβ, αἱ δὲ χεῖρες εἶναι χεῖρες τοῦ Ἡσαῦ.“

Ὁ Ἰσαὰκ λοιπὸν μὴ γνωρίσας τὸν Ἰακώβ, ἔφαγε τὸ ἐρίφιον ἀντὶ κυνηγίου, καὶ εὐλόγησεν αὐτόν. Ἀλλὰ μόλις ἐβγήκεν ἔξω ἀπὸ τὴν θύραν ὁ Ἰακώβ, καὶ ἰδοὺ ὁ Ἡσαῦ ἦλθεν ἀπὸ τὴν πεδιάδα, ἔχων καὶ τὰ φαγητὰ ἑτοιμα. Ἐμβῆκε λοιπὸν εἰς τὴν κατοικίαν τοῦ πατρός του, καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν: „Ἐγέρθητι, πάτερ! καὶ φάγε!“ Ὁ Ἰσαὰκ εἶπεν ὅπως ἐκσατικός: „Τίς εἶσαι;“ Ὁ δὲ εἶπεν: „Εγὼ εἶμαι ὁ πρωτότοκός σου υἱός Ἡσαῦ.“ Ἡ ἀπάτη τοῦ Ἰακώβ ἐφανερώθη — καὶ ὁ Ἡσαῦ ἔκραζε καὶ ἔκλαιε θλιβερά, λέγων: „ὦ τὸν δόλιον καὶ ἀπατεῶνα! Δύο φοραῖς μὲ ἠπάτησε τώρα! Τὴν πρώτην φοράν μὲ ἠπάτησε διὰ τὰ πρωτοτοκία μου, καὶ τώρα μοῦ ἀρπάζει πάλιν τὴν εὐλογίαν τοῦ πατρός μου — —!“ Αὐτὸς ἐφοβήριζε νὰ θανατώσῃ τὸν Ἰακώβ.

Εἰς τοὺς δυο τούτους ἀδελφούς βλέπετε πάλιν, ἀγαπητοί μου ἀναγνώσαι! δύο μεγάλα ἐλαττώματα· εἰς μὲν τὸν Ἰακώβ τὴν πρὸς τὴν κρυφὴν δολιότητα ἀγάπην καὶ κλίσιν· εἰς δὲ τὸν Ἡσαῦ, τὸ ὀξύθυμον καὶ ἐπιρρέπες εἰς βίαν καὶ δυναστείαν. Καὶ ἀπὸ τὰ δύο ταῦτα ἐλαττώματα πρέπει νὰ προφυλάττεσθε ἐπιμελῶς.

Ἀκούων ὁ Ἰσαάκ, ὅτι ὁ Ἡσαῦ φοβερίζει νὰ φονεύσῃ τὸν Ἰακώβ, ἐλυπήθη κατάκαρδα. Ἡ μήτηρ του ἐθλίβετο ὡς αὐτῶς μέχρι θανάτου. Ὁ Ἡσαῦ κατεπικραίνεται διὰ τῆς λύπης καὶ ἔχθρας· καὶ ἡ ζωὴ τοῦ Ἰακώβ δὲν ἦτον πλέον ἀσφαλῆς· ὅθεν ἔπρεπε νὰ φύγῃ ἀπὸ τὴν πατρικὴν του οἰκίαν.

Τοιοιουτρόπως, ἀγαπητοί μου ἀναγνώσαι! πᾶσα παρεκτροπὴ ἀπὸ τὴν ὁδὸν τοῦ Θεοῦ δὲν προξενεῖ ἄλλο, εἰ μὴ θρήνους καὶ δυσυχίας. Τόσον αὐξηρῶς ἐτιμωρήθη καὶ τώρα ἀκόμη διὰ τὸ ἐλάττωμά του ὁ Ἰακώβ. Ὑστερον ὅμως τὸν ἐπαίδευσεν ὁ Θεὸς ἔτι σκληρότερα, ὡς θέλετε ἀκούσει μετ' ὀλίγον, καὶ ἐφανέρωσεν ὀφθαλμοφανῶς, πόσον ἀποσρέφεται τὸ τοιοῦτον δόλιον πολίτευμα.

Ἡ εὐλογία, τὴν ὁποίαν ἐζήτουν μετὰ σπουδῆς ἀμφότεροι οἱ ἀδελφοὶ, συνίστατο εἰς τό: Ποῖος νὰ γένη γενάρχης τοῦ προσδοκωμένου Μεσίου, ἀπὸ τὸν ὁποῖον ἐμελλε νὰ ἔλθῃ ἡ σωτηρία εἰς ὅλα τὰ ἔθνη τῆς γῆς. Ταύτην τὴν εὐλογίαν εἶχεν ἀποφασίσαι πρὸ πολλοῦ ὁ Θεὸς νὰ δώσῃ εἰς τὸν Ἰακώβ, ὅστις καὶ μὲ ὅλα τὰ ἐλαττώματά του, ἦτον ἀσυγκρίτως φρονιμώτερος καὶ καλῆτερος, παρὰ τὸν ἄγριον καὶ ἀχαλίνωτον Ἡσαῦ. Ὁ Θεὸς ἤθελε δώσῃ βέβαια ταύτην τὴν εὐλογίαν εἰς τὸν Ἰακώβ, καὶ ἐὰν αὐτὸς δὲν ἤθελεν ἀπατήσῃ τὸν πατέρα του Ἰσαάκ. Διότι ὁ σοφώτατος καὶ ἀγιώτατος Θεὸς ἤξεύρει τόσον πανσόφως νὰ κυβερνᾷ τὰ πάντα εἰς τὸν κόσμον, ὥστε ἡμεῖς δὲν πρέπει νὰ κάμνωμεν τὴν παραμικρὰν ἀδικίαν.

27. Ἡ κλίμαξ τοῦ Ἰακώβ.

Διὰ προτροπῆς καὶ παρακινήσεως τῆς μητρός του Ῥεβέκκας ἐπορεύθη ὁ Ἰακώβ εἰς τὴν Μεσοποταμίαν, σκοπῶν νὰ ὑπάγῃ πρὸς τὸν ἀδελφὸν τῆς μητρός του Λάβαν, ὅστις κατοικεῖ εἰς Χαρρᾶν. Διὰ τὸ μακρυνὸν ὅμως διάστημα τῆς ὁδοῦ, ἐνυκτώθη εἰς τὸν δρόμον, καὶ ἠναγκάσθη νὰ κοιμηθῇ εἰς τὴν μέσην τῆς πεδιάδος, ὅπου ἀντὶ προσκεφαλαίου ἔβαλε τὴν κεφαλὴν του ἐπάνω μιᾶς πέτρας, καὶ οὕτως ἀπεκοιμήθη. Ἄλλὰ καὶ ἐὰν ἡμεῖς κοιμώμεθα πουθενά, ὁ Θεὸς, ὡς καλοκαγαθὸς μας πατήρ, ἐπαγρυπνεῖ ἐφ' ἡμᾶς. Ὁ Θεὸς ἐπαρηγόρησεν αὐτὸν εἰς τὸν ὕπνον του καθ' ἓνα πολλὰ εὐνοϊκὸν καὶ φιλάνθρωπον τρόπον. Εἶδεν εἰς τὸ ὄνειρόν του μίαν κλίμακα (σκάλα) ἐσηριγμένην εἰς τὴν γῆν, τῆς ὁποίας ἡ κορυφή ἔφθανεν ἕως εἰς τὸν οὐρανὸν, καὶ οἱ Ἄγγελοι τοῦ Θεοῦ ἀνέβαινον καὶ κατέβαινον ἐπ' αὐτήν. Ὁ δὲ Θεὸς καθήμενος ἐπάνω εἰς τὴν κορυφὴν αὐτῆς, εἶπε πρὸς αὐτόν: „Ἐγὼ εἰμι ὁ Θεὸς Ἀβραάμ, καὶ ὁ Θεὸς Ἰσαὰκ, τῶν πατέρων σου. Μὴ φοβῆσαι! Τὴν γῆν, ἐπὶ τὴν ὁποίαν καθεύδεις, θέλω δώσειν εἰς ἐσέ, καὶ εἰς τὸ σπέρμα σου: Ἴδού! ἐγὼ εἶμαι μετὰ σοῦ! Θέλω σοὶ εἶσθαι φύλαξ, ὅπου καὶ ἂν ὑπάγῃς. Θέλω σὲ ἐπιστρέφειν πάλιν εἰς τὴν γῆν ταύτην. Δὲν θέλω σὲ ἐγκαταλείψει, ἕως νὰ πληρωθῶσι πάντα, ὅσα σοὶ ἐλάλησα.“ Τότε ὁ Ἰακώβ ἐγερθεὶς ἀπὸ τοῦ ὕπνου, εἶπεν: „Ἀληθῶς, ὁ Θεὸς εἶν' ἐδῶ παρὼν, καὶ ἐγὼ δὲν τὸ ἤξευρον, ὡς φοβερὸς ὁ τόπος αὐτός! Ἐδῶ δὲν εἶν' ἄλλο, εἰμὴ οἶκος Θεοῦ καὶ πύλη τοῦ οὐρανοῦ.“ Καὶ εὐθὺς ἀφ' οὗ ἐξημέρωσε, σηκωθείς ὁ Ἰακώβ, ἐπῆρε τὴν πέτραν, τὴν ὁποίαν εἶχεν ὑπὸ τῆς κεφαλῆς του, καὶ

ἔψησεν αὐτὴν εἰς μνημεῖον, καὶ ἔχυσεν ἐπὶ τὰ ἄκρα αὐτῆς μετ' ἐνδομύχου εὐχαριστίας ἔλαιον εἰς σημεῖον, ὅτι καθιέρωσε τὸν τόπον ἐκεῖνον εἰς τὸν Θεόν.

Αὕτη ἡ ἱστορία μᾶς ἐνθυμίζει τὴν πανταχοῦ παρουσίαν τοῦ Θεοῦ. Ὁ Θεὸς εἶναι πανταχοῦ μεθ' ἡμῶν. Οἱ Ἄγγελοι αὐτοῦ πανταχοῦ ἐπαγρυπνοῦσιν ἐφ' ἡμᾶς, καὶ ἡ γῆ ὅλη εἶναι οἶκος Θεοῦ. Διὰ τοῦτο δὲν πρέπει νὰ φοβώμεθα καὶ εἰς ὅποιον μέρος τῆς γῆς ἂν ὑπάγωμεν. Πρέπει ὅμως νὰ ζῶμεν θεοφιλῶς καὶ θεαρέτως ὅπου καὶ ἂν εὕρισκώμεθα, ὡς νὰ ἦμεθα ἔμπροσθεν εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ Θεοῦ.

28. Διατριβὴ τοῦ Ἰακώβ παρὰ τῷ Λάβαν.

Ὁ Ἰακώβ ἀναχωρήσας ἐκεῖθεν, ὑπήγαγε κατ' εὐθείαν εἰς τὴν Χαρρᾶν πρὸς τὸν μητράδελφον αὐτοῦ. Ἀφ' οὗ δὲ ἐπλησίασεν εἰς τὴν πόλιν, βλέπει ἐκεῖ παρὰ τὴν ὁδὸν ἕνα φρέαρ, ἐκ τοῦ ὁποίου ἐπότιζον ὅλοι οἱ τοῦ τόπου ἐκεῖνου ποιμένες τὰ πρόβατά των, καὶ τὸ ὁποῖον ἦτον σκεπασμένον μὲ μίαν μεγάλην πλάκα. Ἐκεῖ εὗρηκεν ὁ Ἰακώβ τρία ποιμνία προβάτων ἀναπανόμενα, πρὸς τοὺς ποιμένας τῶν ὁποίων εἶπεν: „Ἀδελφοί! Πόθεν εἴθε.“ Οἱ δὲ εἶπον: „Ἐκ Χαρρᾶν.“ Καὶ αὐτὸς δευτερώσας τὴν ἐρώτησιν, εἶπε πάλιν πρὸς αὐτούς: „Γνωρίζετε Λάβαν, τὸν υἱὸν Ναχώρ;“ Οἱ δὲ ἀπεκρίθησαν: „Τὸν γνωρίζομεν πολλὰ καλά.“ Καὶ πάλιν: „Υγιαίνει ὁ Λάβαν;“ „Ναί, ὑγιαίνει“ ἀπεκρίθησαν οἱ ποιμένες. Ἐν ᾧ ἔλεγον ταῦτα ἀναμεταξύ των, ἰδοὺ, Ῥαχὴλ, ἡ θυγάτηρ τοῦ Λάβαν, ἤρχετο εἰς τὸ φρέαρ ὀδηγοῦσα καὶ τὸ ποιμνιον τοῦ πατρὸς της.

τὸ ὁποῖον, ὡς ἐπιμελὴς θυγάτηρ, ἔβοσκε. Ταύτην ἰδὼν Ἰακώβ, ἔτρεξε, καὶ ἐσήκωσε τὴν ἐπὶ τοῦ σώματος τοῦ φρέατος πλάκα, καὶ ποτίσας τὰ πρόβατά της, ἐχαίρησεν αὐτὴν φιλικῶς μὲ δάκρυα χαρᾶς, καὶ εἶπε πρὸς αὐτήν, ὅτι εἶναι ἀνεψιὸς τοῦ πατρός της, καὶ υἱὸς τῆς Ῥεβέκκας. Ταῦτα ἀκούσασα ἡ Ῥαχὴλ, ἔδραμε ταχέως πρὸς τὸν πατέρα της, καὶ ἐδιηγήθη εἰς αὐτὸν ὅσα ἤκουσεν ἀπὸ σώματος τοῦ Ἰακώβ. Αὐτὸς δὲ μαθὼν, ὅτι ὁ υἱὸς τῆς ἀδελφῆς του ἦλθεν, ἔτρεξεν ἀμέσως εἰς ἀπάντησιν αὐτοῦ, καὶ ἔλθων εἰς τὸ φρέαρ ἐνηγκαλίσατο καὶ κατεφίλησεν αὐτόν. Ἐπειτα τὸν ἔφερεν εἰς τὸν οἶκόν του.

Ἀγαπητοί μου ἀναγνώσται! Δὲν ἤθελεν εἶσθαι εὐκταῖον πρᾶγμα, εἰάν ἀγαπῶντο καὶ τὴν σήμερον ὅλοι οἱ συγγενεῖς τὸσον. Φερμῶς καὶ ἐγκαρδίως, καθὼς καὶ οἱ ἄνω εἰρημένοι; Δὲν ἤθελον εἶσθαι διὰ τούτου τρώντι ἄνθρωποι καλλήτεροι καὶ εὐτυχέστεροι; ἀναμφιβόλως! Πλήν φεῦ! κατ' αὐτοὺς τοὺς καιροὺς φέρει τὸ ὠραιότατον τοῦτο δένδρον τῆς παγκοίνου ταύτης εὐτυχίας καὶ εὐδαιμονίας πολλὰ ὀλίγους καὶ σχεδὸν ὀλιγίους καρπούς!

Ὁ Λάβαν εἶχε δύο θυγατέρας, ἐξ ὧν ἡ πρεσβυτέρα ὠνομάζετο Λεῖα, ἣτις ἔπασχεν ὀφθαλμίαν, ἡ δὲ νεωτέρα, Ῥαχὴλ, ἣτις ἦτον εἰς ἄκρον ὠραία. Ταύτην ἐρασθεὶς ὁ Ἰακώβ, εἶπε πρὸς τὸν Λάβαν, ὅτι εὐχαρισεῖτο νὰ τῷ δουλεύσῃ ἑπτὰ ἔτη, εἰάν ὑποσχεθῇ νὰ τῷ δώσῃ τὴν νεωτέραν του θυγατέρα Ῥαχὴλ εἰς γυναῖκά του. Καὶ ὁ Λάβαν δεχθεὶς τὸ πρόβλημά του, ἀπεκρίθη, ὅτι τῷ εἶναι καλλήτερον νὰ δώσῃ εἰς αὐτὸν τὴν Ῥαχὴλ, παρὰ εἰς ἄλλον τινά. Καὶ οὕτως ἐδούλευσεν ὁ Ἰακώβ παρὰ τῷ Λάβαν ἑπτὰ ἔτη διὰ νὰ λάβῃ τὴν Ῥαχὴλ εἰς γυναῖκά του, τῶν ὁποίων τὸ διάστημα διὰ τὴν ἀγάπην, τὴν ὁποίαν εἶχε πρὸς αὐτήν, τῷ ἐφάνη ὡς μίᾳ σιγμῇ. Ἐν δὲ τῷ τέλει τῶν ἑπτὰ ἐτῶν εἶπεν ὁ Ἰακώβ πρὸς τὸν Λά-

σαν: „Δός μοι τὴν γυναῖκά μου· διότι ὁ καιρὸς τῆς συμφωνίας μας ἐτελείωσε.“ Τότε ὁ Λάβαν ἐπροσκάλεσεν ὅλους τοὺς εἰς τὴν πόλιν ἐκείνην γνωρίμους του, καὶ ἔκαμε τὸν γάμον τῆς θυγατρὸς του. Ἡ νύμφη ἔπρεπε νὰ ἔχη κατὰ τὴν τότε συνήθειαν τὸ πρόσωπόν της σκεπασμένον μὲ μίαν λεπτὴν σιέπην. Ὄταν λοιπὸν ἐτελείωσαν οἱ γάμοι, καὶ εἰσῆλθεν ὁ Ἰακώβ πρὸς τὴν Ῥαχήλ, ἡ νύμφη ἀφ' οὗ ἐξεσκέπασε τὸ πρόσωπόν της, εὗρεν ὁ Ἰακώβ ἀντὶ τῆς Ῥαχήλ τὴν Λείαν. Ταύτην τὴν ἀπάτην ἐμεταχειρίσθη ὁ Λάβαν, θέλων νὰ βιάσῃ τὸν Ἰακώβ, διὰ νὰ δουλεύσῃ ἀκόμη εἰς αὐτὸν ἄλλα ἑπτὰ ἔτη, καὶ τότε νὰ τῷ δώσῃ τὴν Ῥαχήλ. Ἐπὶ τούτῳ λυπηθεὶς ὁ Ἰακώβ, εἶπε πρὸς τὸν πενθερόν του: „Τί εἶναι τοῦτο ὅ,που μοὶ ἔκαμες; δὲν ἐδούλευσα εἰς ἐσὲ διὰ τὴν Ῥαχήλ; καὶ διὰ τί μὲ ἠπάτησας;“ Ὁ δὲ Λάβαν ἀποκριθεὶς, εἶπε: „Δὲν ἔχομεν τοιαύτην συνήθειαν εἰς τὸν τόπον μας, νὰ ὑπανδρεύωμεν τὴν νεωτέραν πρὸ τῆς πρεσβυτέρας. Ἄν δὲ θέλῃς, δούλευσόν μοι ἀκόμη ἄλλα ἑπτὰ ἔτη, καὶ τότε θέλω σοὶ δώσει καὶ αὐτήν.“

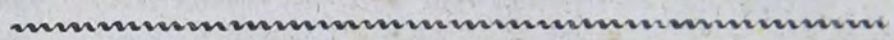
Αὕτη ἡ ἀπάτη ὡς ἀπὸ μέρους τοῦ Λάβαν, ἐξάβη πολλὰ ἀχρεΐα καὶ ποταπή. Ἄλλὰ διὰ τὸν Ἰακώβ ἦτον ἀξιοπρεπὴς ποιηή. Ἐπειδὴ καθὼς αὐτὸς ἠπάτησε τὸν πατέρα του, ἐμφανισθεὶς εἰς αὐτὸν ἀντὶ Ἡσαῦ τοῦ ἀδελφοῦ του, οὕτως ἔπρεπε καὶ αὐτὸς νὰ ἀπατηθῇ τῶρα παρὰ τοῦ πενθεροῦ του Λάβαν. Καὶ τοῦτο συμβαίνει πάντοτε οὕτω· διότι ἐν ᾧ μέτρῳ μετρεῖτις, μὲ τὸ αὐτὸ θέλει ἀντιμετρηθῆ.

Ὁ δὲ Ἰακώβ πεισθεὶς τέλος πάντων εἰς τοὺς λόγους τοῦ Λάβαν, ἀνεπλήρωσε καὶ τ' ἄλλα ἑπτὰ ἔτη διὰ τὴν Ῥαχήλ, καὶ οὕτως ἔλαβε καὶ αὐτήν εἰς γυναῖκά του. Μετὰ δὲ ταῦτα, εἶπε πρὸς τὸν πενθερόν του: „Δός μοι τῶρα τὴν ἀδειαν νὰ ἐπιστρέψω εἰς τὴν πατρίδα μου! Ἡξεύρεις, πόσον πισῶς καὶ εὐλκρινῶς σοὶ ἐδούλευσα. Ὄταν ἦλθον πρὸς σέ, εἶχες ὀλίγα μόνον ποιμένα, καὶ τῶρα ἔγινες πλούσιος ἄνθρωπος. Ὄθεν

πρέπει καὶ ἐγὼ νὰ φροντίσω τώρα πλεον διὰ τὰ τέκνα μου.“
 Καὶ ὁ Λάβαν, ἐπειδὴ ἤξευρε πόσον ὠφελήθη διὰ τοῦ Ἰακώβ,
 τῷ ἀπεκρίθη πολλὰ προσηγῶς καὶ φιλικῶς, λέγων: „Ἄς εὖ-
 ρω χάριν ἐνώπιόν σου! Ἠξεύρω ἐκ πείρας, ὅτι μὲ εὐλόγησεν
 ὁ Κύριος διὰ σοῦ. Ὅθεν διώρισον σὺ ὁ ἴδιος τὸν μισθόν, τὸν
 ὁποῖον πρέπει νὰ σοὶ δώσω.“ Καὶ οὕτως κατὰ τὴν θέλησιν
 καὶ ἐπιθυμίαν τοῦ Ἰακώβ ὑπεσχέθη ὁ Λάβαν, νὰ τῷ δώσῃ
 πρὸς ἀντιμισθίαν τῶν κόπων του, ὅσα τῶν προβάτων καὶ τῶν
 αἰγῶν γεννῶνται λευκὰ καὶ ποικιλόχροα. Διὰ τῆς ἐκ νέου ταύ-
 της συνθήκης ἔπρεπε πάλιν νὰ δουλεύσῃ ἀκόμη ὁ Ἰακώβ παρὰ
 τῷ Λάβαν, ζῶν σκληροτέραν τῆς προτέρας ζωὴν· καθότι τὴν
 ἡμέραν ἐκατατήκετο ἀπὸ τὸν καύσωνα τοῦ ἡλίου, καὶ τὴν
 νύκτα, ἀπὸ τὸν παγετὸν τῆς νυκτὸς, ὥς οὔτε ὕπνος τῷ ἤρ-
 χετο. Ἐπειτα ὅ,τι κατεσπαράττετο ὑπὸ τῶν ἀγρίων θηρίων,
 ἔπρεπε νὰ τὸ πληρώνη· ὅτι ἐκλέπετο, νὰ τὸ ἀναπληρώνη.
 Καὶ ἐκτὸς τούτων ἠλλαξεν ἀκόμη ὁ Λάβαν δεκάκις σχεδὸν
 τὴν συμφωνίαν τοῦ μισθοῦ, τὴν ὁποίαν ἔκαμε μὲ αὐτόν. Ὁ
 Θεὸς ὅμως ἰδὼν τὴν δυσυχίαν καὶ ἀθλιότητα αὐτοῦ, δὲν ἠ-
 θέλησε πλεον νὰ τὸν ἀπατᾷ ἀκόμη ὁ Λάβαν. Ὅθεν, ὅταν ἔ-
 λεγεν ὁ Λάβαν εἰς αὐτόν: „Τὰ παρδαλὰ πρόβατα νὰ εἶναι ὁ
 μισθός σου!“ ὅλον τὸ ποιμνιον ἐγέννα παρδαλὰ πρόβατα. Καὶ
 ὅταν τῷ ἔλεγε: „Τὰ λευκὰ πρόβατα ἔσωσαν ὁ μισθός σου!“
 ἐγεννῶντο ὅλα λευκὰ. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἐγενεν ὁ Ἰακώβ
 πολλὰ πλούσιος ὀλίγον κατ' ὀλίγον, ἀποκτήσας ὀλόκληρα
 ποιμνια προβάτων καὶ αἰγῶν, ὥς ἡμπόρει τώρα νὰ ἔχη
 πολλοὺς δούλους καὶ δούλας, καὶ πολλὰς καμήλους καὶ
 ὄνους.

Δὲν εἶναι ἀξιώπαινον καὶ ἀξιομίμητον, ἀγαπητοί μου
 ἀναγνώσται! ὅτι ὁ Ἰακώβ ἡμπόρει νὰ ἐπερείδεται θαρραλέως
 εἰς τὴν ἐπιμέλειαν καὶ πισιότητά του, καὶ ὅτι ἡμπόρεσε νὰ ὑπο-
 φέρῃ εἴκοσι χρόνους σχεδὸν μὲ τόσην ὑπομονὴν πλησίον

εἰς ἓνα τοιοῦτον ἄδικον καὶ ἰδιοφελῆ κύριον; Ἴσως καὶ πολλοὶ ἀπὸ ἑσᾶς, ὧ ἀναγνώσαι! θέλουσιν ὑποφέρει σκληροὺς δουλικοὺς χρόνους. Ἀλλὰ τότε ἐνθυμηθῆτε τὸν Ἰακώβ· δουλεύσατε πρὸς αὐτὸν καὶ μετ' ἐπιμελείας, καὶ ἔχετε ὑπομονήν. Ὁ Θεὸς δὲν θέλει σᾶς ἀφήσει ἀβραεύτους. Αὐτὸς θέλει σᾶς τὸ ἀνταποδώσει ἢ ἐδῶ εἰς τὴν ἐπίγειον ζωὴν, ἢ ἀφεύκτως ἐκεῖ εἰς τὴν οὐράνιον βασιλείαν.

29. Ἐπιστροφὴ τοῦ Ἰακώβ εἰς τὴν πατρίδα.

Ἀφ' οὗ εἶδεν ὁ Λάβαν, ὅτι ἡ περιουσία τοῦ ὄλη μετέβη εἰς τὸν Ἰακώβ, καὶ ὅτι αὐτὸς μὲν ἐπτώχυνεν, ἐξ ἐναντίας δὲ ὁ γαμβρὸς του ἔγινε πολλὰ πλούσιος, ἄρχισε νὰ τὸν φθονῇ καὶ νὰ τὸν μισῇ τόσον, ὥστε δὲν ἠμπόρει πλέον νὰ τὸν κυτάξῃ μὲ ἰλαρὸν βλέμμα εἰς τὸ πρόσωπον. Ὁ Ἰακώβ ἐπαρτήρησε τοῦτο, καὶ αἱ πολλαὶ αὐτοῦ ἐργασίαι καὶ κόποι του ἐγίνοντο διὰ τοῦτο ἔτι βαρύτεροι καὶ σκληρότεροι, ὥστε δὲν ἠμπόρει σχεδὸν νὰ τοὺς ὑποφέρῃ περισσότερον. Ἐν τούτοις ἐφάνη πάλιν ὁ Θεὸς εἰς αὐτὸν καθ' ὕπνον, καὶ τὸν εἶπεν: „Ἀνάστηθι, καὶ ἀναχώρησον ἐκ τῆς γῆς ταύτης, καὶ ὑπάγε εἰς τὴν γῆν τοῦ πατρὸς σου καὶ εἰς τὴν συγγένειάν σου· ἐγὼ δὲ θέλω εἶσθαι μετὰ σοῦ.“ Τότε σηκωθεὶς ὁ Ἰακώβ, ἔλαβε τὰς γυναῖκας, τὰ τέκνα του καὶ τὴν περιουσίαν του ὄλην, τὴν ὁποίαν ἀπέκτησεν ἐν τῇ Μεσοποταμίᾳ παρὰ τῷ Λάβαν διατρίβων, καὶ ἀνεχώρησεν ἐκεῖθεν μὲ ὄλα του τὰ ποίμνια. Ὁ δὲ Λάβαν μαθὼν τὴν φυγὴν του, ἔδραμε κατόπιν αὐτοῦ, θέλων δυνασικῶς νὰ τὸν ἐμποδίσῃ. Πλὴν ὁ Θεὸς εἶπε πρὸς αὐτὸν τὴν νύχτα: „Πρόσεχε, μὴ λαλήσῃς μετὰ Ἰακώβ πονηρά.“ Ὁ δὲ Λάβαν ἀφ' οὗ

ἔφθασε τὸν Ἰακώβ, εἶπε πρὸς αὐτόν: „Διὰ τί ἀνεχώρησας κρυφίως, καὶ ἔλαβες τὰς θυγατέρας μου ὡς αἰχμαλώτιδας; Ἄν μοὶ ἔλεγες τὸν σκοπὸν σου, ἤθελον σὲ ἀποσεῖλει μετ' εὐφροσύνης, καὶ μετὰ μουσικῶν ὀργάνων καὶ τυμπάνων. Τοῦτο δὲ ἔκαμες ἀνόητα· διὰ τὸ ὅποιον ἤθελον σὲ παιδεύσει, ἂν ὁ Θεὸς τοῦ πατρός σου δὲν μοὶ ἐπρόσαξε, νὰ μὴν εἶπω πρὸς σὲ κἀνένα λόγον κακόν.“ Ταῦτα εἰπὼν, κατεφίλησε τὰς θυγατέρας καὶ τοὺς ἐγγόνους του, καὶ εὐλογήσας αὐτούς, εἶπεν: „Ἀπέλθετε μετὰ Ἰακώβ ἐν εἰρήνῃ.“ Καὶ ἀμέσως ἀπεχωρίσθη ἀπ' αὐτούς, καὶ ἐπέστρεφεν εἰς τὸν τόπον του.

Ἴδου πῶς ὁ φιλόφρωνος πατὴρ ἡμῶν Θεὸς ἠξεύρει νὰ δίδῃ τέλος εἰς τὰ παθήματα, ὅταν αὐτὰ ἀρχίζωσι νὰ γίνωνται ἀνυπόφορα καὶ δυσβάστακτα.

Ἀφ' οὗ ἔφθασεν ὁ Ἰακώβ εἰς τὸν Ἰορδάνην ποταμὸν, ὅστις εἶναι τὸ σύνορον τῆς ἐπαρχίας Χαναάν, φοβούμενος τὸν ἀδελφόν του Ἡσαῦ, ἐξεῖλεν ἀνθρώπους νὰ ἀναγγείλωσι πρὸς αὐτὸν τὸν ἐρχομόν του. Οἱ δὲ ἀπεσταλμένοι ἐπιστρέψαντες ἀπὸ τὸν Ἡσαῦ πρὸς τὸ ἑσπέρας, εἶπον πρὸς τὸν Ἰακώβ: „Ἰπήγαμεν πρὸς τὸν ἀδελφόν σου Ἡσαῦ — καὶ ἰδοὺ! ἔρχεται αὐτὸς πρὸς ἀπάντησίν σου μετ' ἑξακοσίων ἀνδρῶν μετ' ἑαυτοῦ.“ Τοῦτο ἀκούσας ὁ Ἰακώβ ἐτρόμαξε καὶ ἐφοβήθη κατὰ πολλὰ. Ὁθεν πλήρης ἀδημονίας ἐδιαίρεσε τὸν μετ' αὐτοῦ λαὸν, τὰ πρόβατα καὶ τὰς αἴγας, τοὺς βόας καὶ τὰς καμήλους εἰς δύο κοπάδια, καὶ εἶπεν: „Ἐὰν ἔλθῃ ὁ Ἡσαῦ, καὶ κτυπήσῃ τὸ ἐν κοπάδιον, ἴσως δυνήθῃ τὸ ἄλλο νὰ διασωθῇ.“

Οὕτως ἤμπορεῖ μία πεπραγμένη ἀδικία νὰ προξενήσῃ ἀγωνίαν, φόβον καὶ τρόμον εἰς τὴν καρδίαν τοῦ πράξαντος αὐτήν καὶ μετὰ παρέλευσιν εἴκοσι ἐτῶν.

Τὴν νύκτα ἐκείνην ἔμεινεν ὁ Ἰακώβ ἐκεῖ, καὶ ἔλαβεν ἀπὸ ὅσα καλά εἶχε, καὶ ἐξεῖλεν αὐτὰ δῶρον πρὸς τὸν ἀδελφόν του Ἡσαῦ: δηλαδὴ αἴγας διακοσίας, τράγους εἴκοσι,

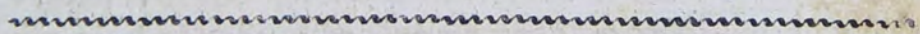
πρόβατα διακόσια, καμήλους θηλαζούσας τριάκοντα με τὰ νεογέννητά των, τεσσαράκοντα βόας, ταύρους δέκα, ὄνους εἴκοσι, καὶ πώλους δέκα· ἔπειτα ἐδιώρισεν ἀπὸ ἑνα δούλου εἰς ἕκαστον τῶν πέντε τούτων κοπαδίων, καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς: „Υπάγετε ἔμπροσθέν μου, καὶ ἀφίνετε διάστημα ἱκανὸν μεταξὺ τῆς μιᾶς ποιίμνης καὶ τῆς ἄλλης.“ Μετὰ ταῦτα ἐπρόσβαξε καὶ ξεχωριστὰ τὸν καθένα, λέγων: „Ἐὰν σὲ ἀπαντήσῃ ὁ ἀδελφός μου Ἡσαῦ, καὶ σὲ ἐρωτήσῃ: Τίνος εἶναι τὰ ζῶα ταῦτα, τὰ ὅποια προσελαύνεις; ἀποκρίθητι: Τοῦ δούλου σου Ἰακώβ, τὰ ὅποια ζέλλει δῶρον εἰς τὸν κύριόν του Ἡσαῦ. Αὐτὸς δὲ ὁ Ἰακώβ ἔρχεται κατόπιν μας.“

Οὕτω πρέπει καὶ ἡμεῖς, ἀγαπητοί μου ἀναγνώσαι! μιμούμενοι τὸν Ἰακώβ, νὰ ζητῶμεν, ὅσον τάχις καὶ με παντοίους τρόπους, τὴν διόρθωσιν τῶν ἀδικιῶν ἐκείνων, τὰς ὁποίας ἐκάμαμεν εἰς ἄλλους· καθὼς ἔκαμε καὶ ὁ φρόνιμος Ἰακώβ· διότι με αὐτὸν τὸν τρόπον ἐξιλεόνομεν καὶ τὸν Θεὸν καὶ τοὺς ἀνθρώπους.

Ἀπὸ ἐκεῖ σηκωθείς ὁ Ἰακώβ με ὅλους τοὺς ἰδικούς του, ἐπέρασε τὸν ῥύακα Ἰαβὼχ, ὅσιν ἦτον εἰς τὴν Παλαιστίνην, καὶ ἐσάθη ἐκεῖ ἕως νὰ ἐξημερώσῃ. Ὅταν δὲ ἔμεινε μόνος, τῶν ἄλλων κοιμωμένων, ἦλθε πρὸς αὐτὸν ἄνθρωπος ἀγνώριστος, καὶ ἐπάλαισε μετ' αὐτοῦ καὶ συνέθλιψε τὸν μηρὸν τοῦ Ἰακώβ, καὶ ἐχώλαιεν ἔπειτα εἰς ὅλην του τὴν ζωὴν. Ἡ πάλη αὐτῶν ἐπεκράτησεν ἕως τὸ πρωῒ· καὶ τότε ἡ ἔλησεν ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος νὰ φύγῃ, πλὴν ὁ Ἰακώβ εἶπε: „Δὲν σὲ ἀφίνω νὰ ἀναχωρήσῃς, εἰ μὴ με εὐλογήσῃς.“ Ὁ δὲ ἄνθρωπος τὸν ἠρώτησε: „Πῶς ὀνομάζεσαι;“ Καὶ αὐτὸς ἀπεκρίθη: „Ἰακώβ.“ Τότε εἶπεν: „Οὐ κληθήσεται τὸ ὄνομά σου Ἰακώβ, ἀλλ' Ἰσραὴλ ἔσαι τὸ ὄνομά σου, ὅτι μετὰ Θεοῦ ἐνίσχυσας, καὶ μετὰ ἀνθρώπων δυνατὸς ἐσθι.“ Ἐκ τούτων ἐκατάλαθεν ὁ Ἰακώβ, ὅτι τὸ φαινὲν εἰς αὐτὸν ἦτον εἶδος Θεοῦ,

καὶ εἶπε μεγάλη τῇ φωνῇ: „Εἶδον Θεὸν πρόσωπον πρὸς πρόσωπον καὶ ἐσώθη μου ἡ ψυχή.“ Καὶ ἀμέσως σηκωθείς ὁ Ἰακώβ ἐδεήθη εἰς τὸν Θεόν, λέγων: „Κύριε ὁ Θεὸς τοῦ πατρός μου Ἀβραάμ, καὶ ὁ Θεὸς τοῦ πατρός μου Ἰσαάκ! Κύριε, ὅστις μοὶ εἶπας: Ἐπίστρεφον πάλιν εἰς τὴν γῆν τῆς γενέσεώς σου καὶ εἰς τὴν συγγένειάν σου· καὶ ἐγὼ θέλω σὲ εὐποιήσει. Ἀνάξιος εἶμαι τοῦ ἐλέους καὶ τῆς πιστότητος, ἣν ἐποίησας πρὸς ἐμὲ, τὸν δούλόν σου. Διότι δὲν εἶχον ἄλλο, ὅταν διέβην τὸν Ἰορδάνην, εἰ μὴ τὴν ράβδόν μου ταύτην. Τώρα δὲ ἐπίστρεφω μὲ δύο ποιμνία. Λύτρωσόν με, Κύριε! ἐκ τῆς χειρὸς τοῦ ἀδελφοῦ μου, ἐκ τῆς χειρὸς τοῦ Ἡσαῦ! Διότι φοβοῦμαι αὐτὸν, μήποτε ἐλθὼν, φονεύσῃ ἐμὲ, καὶ τὰς μητέρας μὲ τὰ τέκνα!“

Ἴδου καὶ ἄλλο παράδειγμα, ὅτι ἐν τῇ προσευχῇ, πρέπει νὰ ὀμιλῇ μόνῃ ἢ καρδίᾳ ἔμπροσθεν τοῦ Θεοῦ. Ἐὰν ἡ καρδία εἶναι εὐγνώμων, ταπεινὴ, εὐελπις, ἀγαθὴ, καθὼς τοῦ Ἰακώβ, εἶναι καὶ ἡ προσευχὴ ἀγαθὴ καὶ ἀρεστὴ ἢ ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ.

30. Ἀντάμωσις τοῦ Ἰακώβ μετὰ τοῦ Ἡσαῦ.

⁵ Ἀφ' οὗ ἀνέτειλεν ὁ ἥλιος, εἶδεν ὁ Ἰακώβ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ Ἡσαῦ μακρόθεν ἐρχόμενον μετὰ τετρακοσίων ἀνδρῶν. Ἀμέσως ἔβαλεν εἰς τάξιν τοὺς ἀνθρώπους καὶ τὰ ποιμνιά του, διορίσας τὰς μὲν δύο παιδίσκας καὶ τὰ τέκνα αὐτῶν εἰς τὴν πρώτην σειρὰν, τὴν δὲ Λείαν καὶ τὰ τέκνα αὐτῆς ὀπισθεν τῶν παιδισκῶν, καὶ τὴν Ῥαχὴλ μετὰ τοῦ υἱοῦ αὐτῆς Ἰωσήφ ὀπισθεν πάντων. Αὐτὸς δὲ ὁ ἴδιος προηγόμενος ἔμ-

προσθεν ὄλων, ἐπροσκύνησεν ἐπτάκις ἕως ἐδάφους (τὸ ὁποῖον ἐσυνεΐθιζον νὰ κάμνωσι τότε ἔμπροσθεν ὄλων τῶν μεγαλητέρων) καὶ ἐπλησίασεν εἰς τὸν ἀδελφόν του Ἡσαῦ. Ἄλλ' αὐτὸς ἔδραμεν ἀμέσως εἰς ἀπάντησιν τοῦ Ἰακώβ, καὶ ἐναγκαλισάμενος αὐτόν, ἔπεσεν ἐπὶ τὸν τράχηλόν του, κατεφίλησεν αὐτόν, καὶ ἔχυσε χαρᾶς δάκρυα. Μετὰ ταῦτα εἶδεν ὁ Ἡσαῦ τὰς γυναῖκας καὶ τὰ παιδιά τοῦ Ἰακώβ, καὶ εἶπε: „Ποῖοι εἶναι αὐτοί; Ἰδικοί σου εἶναι ὅλοι;“ Ὁ δὲ Ἰακώβ ἀπεκρίθη: „Εἶναι τὰ παιδιά, τὰ ὅποια μοὶ ἐχάρισεν ὁ Θεός.“ Καὶ παρευθὺς ἐπλησίασαν αἱ παιδίσκαί μετὰ τῶν τέκνων αὐτῶν, καὶ ἐπροσκύνησαν τὸν Ἡσαῦ. Ὑστερον ἀπὸ αὐτὰς ἦλθεν ἡ Λεῖα μετὰ τὰ τέκνα της, καὶ ἐπροσκύνησεν ὡσαύτως· ἔπειτα ἦλθε καὶ ἡ Ραχὴλ μετὰ τοῦ Ἰωσήφ καὶ ἐπροσκύνησεν αὐτόν. Ὁ δὲ Ἡσαῦ ἄρχισε πάλιν νὰ ἐρωτᾷ τὸν Ἰακώβ, λέγων: „Τίνος ἦσαν τὰ ποίμνια, τὰ ὅποια ἀπήνησα εἰς τὸν δρόμον;“ Καὶ ὁ Ἰακώβ εἶπεν: „Ἐγὼ ἀπέστειλον ταῦτα πρὸς σέ, διὰ νὰ ἀξιωθῶ δι' αὐτῶν τῆς εὐμενείας σου.“ Καὶ ὁ Ἡσαῦ εἶπεν: „Ἐχω πολλὰ, ἀδελφέ! Κράτησε διὰ τὸν ἑαυτόν σου τὰ ἰδικά σου.“ Καὶ ὁ Ἰακώβ ἐπαναλαβὼν, εἶπεν: „Ἐὰν εὔρον χάριν ἐνώπιόν σου, δέξαι τὰ δῶρα ταῦτα, σὲ παρακαλῶ! ἐκ τῶν χειρῶν μου. Λάβε τὰς εὐλογίας, τὰς ὁποίας μοὶ ἐχάρισεν ὁ Θεός, ἐξ οὗ πᾶν ἀγαθὸν ἔρχεται.“ Ταῦτα καὶ τὰ τοιαῦτα λέγων ὁ Ἰακώβ, δὲν ἔπαυε τοῦ νὰ παρακαλῇ τὸν Ἡσαῦ ἕως οὗ τέλος πάντων τὰ ἐδέχθη.

Παρατηρήσατε πάλιν ἐδῶ, ἀγαπητοίμου ἀναγνώσαι! ὅτι δὲν εἶναι κἀνὲν πρᾶγμα εἰς τὸν κόσμον τόσον ὠραιότερον, ὅσον τὸ νὰ φιλιούνται πάλιν πρὸς ἀλλήλους δύο ἄνθρωποι, οἵτινες ἔξων πρότερον ἀναμεταξύτων εἰς διχόνοιαν. Καὶ τίς ἀμφιβάλλει, ὅτι ἡ προσφερομένη ἰκανοποίησις ἀπὸ μέρους τοῦ ἀδικήσαντος πρὸς τὸν ἀδικηθέντα, ἢ ταπει-

ψωσις καὶ ἡ ἀγάπη δὲν δύνανται νὰ μαλάξωσι καὶ νὰ καταπραῦνωσι καὶ τὸν σφοδρότατον θυμόν;

Ἐκείθεν ἀκολουθήσας ὁ Ἰακώβ τὴν ὁδοιπορίαν του, ἔφθασε πάλιν εἰς τὸν τόπον ἐκεῖνον, ὅπου ποτε ἐχαροποίησεν αὐτὸν ὁ Θεὸς μὲ τὸ θεῖον ὄνειρον, τοῦτ' ἔστι τῆς Κλίμακος, καὶ ἤγειρεν ἐκεῖ θυσιαστήριον εἰς τὸν Θεὸν πρὸς ἐνδειξιν τῆς εὐγνωμοσύνης του. Τελευταῖον ἔφθασε καὶ εἰς τὸν πατέρα του Ἰσαὰκ, ὅστις ἐπιζήσας τὴν χαρὰν τοῦ νὰ ἰδῇ πάλιν ζῶντα καὶ πλουτοῦντα τὸν υἱὸν του Ἰακώβ, ἀπέθανε μετ' ὀλίγον εἰς τὸ ἑκατοσὸν ὀγδοηκοσὸν ἔτος τῆς ἡλικίας του καὶ ἐτάφη ὑπὸ τῶν υἱῶν του ἐντίμως καὶ ἐνδόξως.

31. Ὁ Ἰωσήφ ὡς ποιμὴν προβάτων.

Ὁ Ἰακώβ κατῴκει εἰς τὴν ἐπαρχίαν Χαναάν. Εἶχε δώδεκα υἱούς, ἀπὸ τοὺς οὗσις οἱ μὲν ἕξ, Ῥουβὴν, Συμεὼν, Λευὶ, Ἰούδας, Ἰσαάκ, Ζαβουλὼν, καὶ μία θυγάτηρ Δείνα καλουμένη, ἣσαν ἀπὸ τὴν γυναῖκά του Λείαν, ὁ δὲ Ἰωσήφ καὶ Βενιαμὴν ἀπὸ τὴν Ῥαχὴλ, καὶ οἱ λοιποὶ τέσσαρες, Δάν, Νεφθαλεὶμ, Γὰδ καὶ Ἀσὴρ ἐκ τῶν δύο παιδισκῶν του. Ὁ μεταξὺ ὄλων τούτων ἄριστος καὶ πλέον ἀξίερατος ἦτον ὁ Ἰωσήφ, ὅστις ἔχων ἡλικίαν δεκαῆξ χρόνων, ἐφύλαττε μὲ τοὺς ἀδελφοίς του τὰ ποιμνία τοῦ πατρός του. Μίαν φορὰν ἔπραξαν οἱ ἀδελφοί του πρᾶξιν τινα ἀίσχραν καὶ βδελυράν· ὁ δὲ Ἰωσήφ, ὅστις ἦτο παιδίον πλήρες ἀθωότητος, δὲν ἠβέλησε νὰ συμμεθεῖξῃ μὲ αὐτοὺς, ἀλλὰ μάλισα ἐτρόμαξε δι' αὐτὸ, ἀδημόνησε, καὶ δὲν ἐπεθύμει ἄλλο πλεον εἰ μὴ νὰ ἀποχωρισθῇ ἀπ' αὐτοὺς. Διὰ τοῦτο, καὶ ὄχι βέβαια ἀπὸ χαιρεκλικίαν ἢ ἀχρεϊότητα ψυχῆς, ἐδιηγῆθη τὴν πρᾶξιν τῶν ἀδελφῶν

εἰς τὸν πατέρα του. Ὁ δὲ πατὴρ διὰ τοῦτο, καὶ διότι τὸν ἔχαροποιεῖ καὶ εἰς τὴν γηραλαίαν του ἡλικίαν, ἡγάπα αὐτὸν μᾶλλον, παρὰ ὅλους τοὺς ἄλλους υἱούς του, καὶ διὰ νὰ δείξῃ τὴν πρὸς αὐτὸν ξεχωριστὴν του ἀγάπην, ἐπρόσβαξε καὶ τῷ ἔκαμαν ἓνα ποικιλόχρονον χιτῶνα, δηλαδὴ ἓνα ἔνδυμα ἐκ διαφόρων ὠραίων χρωμάτων κατασκευασμένον. Οἱ δὲ ἀδελφοὶ του ἰδόντες, ὅτι ὁ πατὴρ των ἡγάπα μᾶλλον τὸν Ἰωσήφ παρὰ ὅλους τοὺς ἄλλους, ἐμίσησαν αὐτὸν τόσον, ὥστε δὲν ἠδύναντο πλέον νὰ λαλήσωσι μετ' αὐτοῦ οὔτε κἂν ἓνα φιλικὸν καὶ ἀδελφικὸν λόγον.

Μίαν φορὰν ὠνειρεύθη ὁ Ἰωσήφ ἓνα παράδοξον ἐνύπνιον, τὸ ὁποῖον ἐδιηγήθη εἰς τοὺς ἀδελφούς του μὲ ἀβωότητα, λέγων: „Ἀκούσατε τὸ ὄνειρον, ὅπου εἶδα! Μοὶ ἐφάνη, ὅτι ἔδενάμεν δεμμάτια εἰς τὴν πεδιάδά. Καὶ τὸ ἰδικόν μου δεμμάτιον ἀγορθωθὲν, ἐσάθη. Τὰ δὲ ἰδικάσας δεμμάτια περιετραφέντα κύκλῳ τοῦ ἐμοῦ δεμματίου, ἐπροσκύνησαν αὐτό.“ Τότε οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ ἀκούσαντες τοῦτο, εἶπον: „Πῶς! σὺ θέλεις γένει βασιλεὺς ἡμῶν, καὶ ἡμεῖς ὑπήκοοί σου;“ Διὰ τῆς διηγήσεως τοῦ ἐνυπνίου τούτου ἐφθόνουν καὶ ἐμίσην αὐτὸν εἰς τὰ ἑξῆς ἔτι μᾶλλον.

Μετ' ὀλίγον καιρὸν εἶδε καὶ ἄλλο ἐνύπνιον ὁ Ἰωσήφ, τὸ ὁποῖον ἐδιηγήθη εἰς τὸν πατέρα του, καὶ εἰς τοὺς ἀδελφούς του, λέγων: „Ἰδοὺ, καὶ ἄλλο ἐνύπνιον εἶδον. Μοὶ ἐφάνη, ὅτι ὁ ἥλιος, ἡ σελήνη, καὶ ἔνδεκα ἀστέρες μὲ ἐπροσκύνουν.“ Ἀφ' οὗ ἤκουσε τὸ ἐνύπνιον τοῦτο ὁ πατὴρ, ἠλεγξε τὸν Ἰωσήφ, λέγων πρὸς αὐτόν: „Τί σημαίνει τὸ ἐνύπνιον, ὅπου εἶδες; Θέλομεν ἔλθει ἐγὼ καὶ ἡ μήτηρ σου καὶ οἱ ἔνδεκα ἀδελφοί σου, νὰ σὲ προσκυνήσωμεν ὡς βασιλέα μας;“ Ὁ φθόνος καὶ τὸ μῖσος τῶν ἀδελφῶν του ἔφθασαν ἤδη εἰς τὸν ἔσχατον βαθμόν. Ὁ πατὴρ ὅμως, ὅστις καὶ ὁ ἴδιος ἐνυπνιάσθη πατὲρ θεῖον ὄνειρον περὶ τοῦ Ἰωσήφ, διεφύλαττε τοὺς λό-

γους τούτους εἰς τὴν καρδίαν του, καὶ ἐσυλλογιζέτο καθ' ἑαυτὸν περὶ τῆς σημασίας τοῦ ἐνυπνίου, σοχαζόμενος, ὅτι εἶναι ἐνδεχόμενον νὰ ἐπροσδιώρισεν ὁ Θεὸς τὸν ἀγαπητόν του Ἰωσήφ εἰς μεγάλον τινα βαθμὸν, καθὼς καὶ ἦτον τρώντι. Ὁ Ἰωσήφ, ὁ ἀγαπητὸς υἱὸς τοῦ πατρός του, ἦτον ὡσαύτως ἀγαπητὸς καὶ εἰς τὸν Θεὸν διὰ τὴν ἀθωότητά του.

Τέκνα μου ἀγαπητὰ καὶ περιπόθητα! Εἶθε τὸ χαριέν παιδίον Ἰωσήφ, ἐμπροσθεν τοῦ ὁποίου ἐπροσκύνησαν οἱ ἄστρες τοῦ οὐρανοῦ καὶ τὰ ὀράγματα τῆς γῆς, τὸ ὅποιον ὁ φιλόσοργος αὐτοῦ πατήρ ἐσόλισε μὲ τὸ ὠραῖον νεανικὸν φόρεμα — τοῦ ὁποίου τὰς παρειάς ἠγλαΐσεν ὁ Θεὸς μὲ τὴν προσηνῆ ἐρυθρότητα τῆς ἀδικοφθόρου νεότητος, νὰ ἦναι καὶ εἰς ὅλους ἐσᾶς τοὺς νέους ἡ ἀξιέρατος εἰκὼν τῆς ἀθωότητος. Αὐτὴ καθιστᾷ τὸν ἄνθρωπον εὐάρεστον ἐνώπιον Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων. Καὶ ὅστις σέβεται καὶ τιμᾷ αὐτήν, τοῦτον σέβεται ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ.

32. Ὁ Ἰωσήφ ἐν τῷ Λάκκῳ.

Ἀπεμακρύνθησαν ποτε οἱ ἀδελφοὶ τοῦ Ἰωσήφ μὲ τὰ ποιμένατων πολὺ μακρὰν ἀπὸ τὴν πατρικὴν των οἰκίαν. Τότε ὁ Ἰακώβ εἶπε πρὸς τὸν Ἰωσήφ: „Ἰπαγε εἰς τὴν πεδιάδα, καὶ ἴδε, πῶς ἔχουσιν οἱ ἀδελφοί σου καὶ τὰ ποιμνία, καὶ ἐπιστρέψας, διηγήθητί μοι, πῶς εὐρίσκονται!“ Ὁ εὐπειθὴς Ἰωσήφ ὑπικούσας ἀμέσως καὶ μετὰ προθυμίας εἰς τὴν προσαγὴν τοῦ πατρός του, ἐπορεύθη εἰς τὴν πεδιάδα. Οἱ δὲ ἀδελφοὶ αὐτοῦ ἰδόντες αὐτὸν μακρόθεν ἐρχόμενον, εἶπον πρὸς ἀλλήλους: „Ἰδοὺ! ἔρχεται τέλος πάντων ὁ ἐνυπνιασῆς! Ἐλθετε λοιπὸν, νὰ φοιήσωμεν αὐτὸν, καὶ νὰ τὸν ρίψωμεν εἰς ἓνα λάκκον,

ἔπειτα νὰ εἰπῶμεν, ὅτι θηρίον ἄγριον ἔφαγεν αὐτόν· καὶ τότε θέλομεν ἰδεῖ, εἰς τί θέλουν τὸν ὠφελήσει τὰ ἐνύπνια.“ Ταῦτα ἀκούσας ὁ Ῥουβὴν, ὁ πρεσβύτερος υἱὸς τοῦ Ἰακώβ, ἐπροσπάθησε μὲ παντοίους τρόπους νὰ ἐλευθερώσῃ τὸν Ἰωσήφ ἀπὸ τὰς χεῖρας τῶν, λέγων πρὸς αὐτούς: „Μὴ φονεύσητε αὐτόν! Μὴ χύσετε αἷμα! Ῥίψατέ τον κάλλιον εἰς τὸν λάκκον ἐκεῖ εἰς τὴν ερημον. Καὶ οὕτω δὲν μολύνετε τουλάχισον τὰς χεῖρας σας μὲ αἷμα.“ Τοῦτο δὲ ἔλεγε, σκοπῶν νὰ ἐκβάλῃ αὐτόν μετέπειτα ἀπὸ τὸν λάκκον, καὶ νὰ τὸν φέρῃ κρυφίως εἰς τὸν πατέρα του. Ἄλλ' ὡς ἔφθασε τέλος πάντων ὁ Ἰωσήφ πρὸς τοὺς ὀδελφούς του, ἀμέσως ἐπίασαν αὐτόν, τὸν ἐξέδυσαν τὸν ποικιλόχρουν χιτῶνα, καὶ τὸν ἔρριψαν εἰς τὸν λάκκον, ὅς τις ἦτον παμπάλαιον φρέαρ, καὶ κατὰ καλὴν τύχην ἀνυδρον. Καὶ μετὰ ταῦτα ἐκάθισαν νὰ φάγωσιν. Ὁ Ῥουβὴν ὅμως μὴ δυνάμενος νὰ φάγῃ ἀπὸ τὴν λύπην του, ἀπεμακρύνθη ἀπ' αὐτούς, καὶ ἐσοχάζετο τίνι τρόπῳ ἠδύνατο νὰ λυτρώσῃ τὸν Ἰωσήφ ἀπὸ τὸν ἐπικείμενον εἰς αὐτόν θάνατον.

Ἀγαπητοί μου ἀναγνώσαι! Δὲν σᾶς ἀρέσκει καλῆτερον ὁ Ῥουβὴν, παρὰ οἱ ἄλλοι ἀδελφοὶ τοῦ Ἰωσήφ; — Ὅθεν, ἂν καμμίαν φοράν τὰ ἀδελφιά σας ἢ ἄλλοι τινὲς ἄνθρωποι θέλουν νὰ πράξωσι τὸ κακόν, ἐσεῖς μιμούμενοι τὸν θεοσεβέστατον Ῥουβὴν, κινεῖτε πάντα λίθον διὰ νὰ τοὺς ἐμποδίσητε ἀπὸ τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ κακοῦ. Πρὸ πάντων ὅμως φυλάττεσθε καὶ σεῖς οἱ ἴδιοι, ἀπὸ τοῦ νὰ πράξητέ τι κακόν.

33. Ὁ Ἰωσήφ πωλεῖται ἀπὸ τοὺς ἀδελφούς του.

Εν ᾧ οἱ ἀδελφοὶ τοῦ Ἰωσήφ ἐκάθηντο καὶ ἔτρωγον, ἀναβλέφαντες, εἶδαν μακρόθεν ὁδοιπόρους τινὰς Ἰσμαηλίτας (ἀ-

πογόνους τοῦ Ἰσμαήλ) ἀπὸ τὰ ὄρη Γαλαὰδ καταβαινοντάς, τῶν ὁποίων αἱ κάμηλοι ἦσαν φορτομέναι μὲ ἀρώματα, θυμιάματα καὶ μύρα, τὰ ὅποια ἤθελον νὰ τὰ φέρωσιν εἰς τὴν Αἴγυπτον. Τότε εἶπεν ὁ Ἰούδας πρὸς τοὺς ἀδελφούς του: „Τί μᾶς ὠφελεῖ, ἐὰν φονεύσωμεν τὸν ἀδελφόν μας, καὶ τὸν φόνον κρύψωμεν; Εἶναι καλλήτερον, νὰ πωλήσωμεν αὐτὸν εἰς τοὺς Ἰσμαηλίτας, παρὰ νὰ μολύνωμεν τὰς χεῖράς μας εἰς τὸ αἷμά του· διότι καὶ αὐτὸς εἶναι ἀδελφός μας!“ Μὲ τοὺς λόγους τούτους κατέπεισεν ὁ Ἰούδας τοὺς ἀδελφούς του, νὰ ἀκολουθήσωσι τὸ πρόβλημα του. Καὶ λοιπὸν εὐθύς ἀφ' οὗ ἐπλησίασαν οἱ Ἰσμαηλίται, ἐβγαλαν τὸν Ἰωσήφ ἀπὸ τὸν λάκκον, καὶ τὸν ἐπώλησαν εἰς αὐτοὺς διὰ εἴκοσι χρυσᾶ (φλωρία). Ὁ δὲ Ἰωσήφ ἔκλαιε καὶ ἐπαρκαλάει αὐτοὺς μετὰ θερμῶν δακρύων, νὰ λάβωσιν οἴκτου καὶ συμπάθειαν ἐπ' αὐτὸν — ἀλλ' εἰς μάτην· καθότι δὲν εἰσηκούετο ἀπὸ τοὺς ἀσπλάγχχνους ἀδελφούς του. Ὅθεν ἠγόρασαν αὐτὸν οἱ Ἰσμαηλίται, καὶ τὸν ἔφεραν εἰς τὴν Αἴγυπτον. Καὶ ὁ μὴ εὐρισκόμενος τότε ἐκεῖ Ῥουβὴν, ἐπειδὴ δὲν ἤξευρε τίποτε περὶ τῆς πωλησεως τοῦ ἀδελφοῦ του, ὑπῆγεν εἰς τὸν λάκκον μὲ σκοπὸν νὰ τὸν ἐβγάλη ἔξω, καὶ νὰ τὸν ξείλη εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ πατρός των. Ἀλλὰ μὴ εὐρῶν πλέον τὸν Ἰωσήφ ἐκεῖ, ἐπρόμαξε καὶ ἔγινεν ἔξω φρενῶν, καὶ σχίσας τὰ ἱμάτιά του, ἐπέσπερε πρὸς τοὺς ἀδελφούς του μετὰ σπουδῆς, κρίζων καὶ ὀδυρόμενος: „Τὸ παιδάριον δὲν ὑπάρχει πλέον, καὶ ἐγὼ ποῦ νὰ ὑπάγω;“ Οἱ δὲ λοιποὶ ἀδελφοί του λαβόντες τὸν χιτῶνα τοῦ Ἰωσήφ, ἔσφαξαν ἐρίφιον, καὶ αἰμκτώσαντες αὐτὸν μὲ τὸ αἷμα τοῦ ἐριφίου, τὸν ἔσειλαν πρὸς τὸν πατέρα των, καὶ παρήγγειλαν νὰ εἰπωσι πρὸς αὐτὸν (ὡς τοῦ βδελυρωτάτου ψεύδους!): „Τοῦτον τὸν χιτῶνα ἠύραμεν. Ἴδε, μήπως εἶναι ὁ χιτῶν τοῦ υἱοῦ σου!“ Ὁ Ἰακώβ γνωρίσας ἀμέσως τὸν χιτῶνα τοῦ Ἰωσήφ, ἔκραξε μὲ τὸν πλέον ἐσωτερικὸν πόνον: „Φεῦ! ὁ χιτῶν τοῦ υἱοῦ μου εἶναι!“ Ἀγρίον θηρίον βέβαια κατασπά-

πραξε τὸν ἀγαπητόν μου Ἰωσήφ! βέβαια θηρίον ἄγριον τὰν κατέφαγε!“ Ταῦτα εἰπὼν, ἔσχισε τὰ ἐνδύματά του (τὸ ὁποῖον τότε ἦτον σημεῖον μεγάλης λύπης) καὶ ἐνδυθεὶς πένθιμα φορέματα ἔκλαιε καὶ ἐβρήνει τὸν υἱὸν του Ἰωσήφ πολὺν χρόνον. Ὅλοι οἱ υἱοὶ του καὶ αἱ θυγατέρες του συνήχθησαν διὰ νὰ τὸν παρηγορήσωσιν. Ἀλλ' ἦτον ἀδύνατον νὰ παρηγορηθῆ. Δὲν ἔπαυε τελείως ἀπὸ τοῦ νὰ κλαίῃ. „Ἄχ! ἔλεγε πάντοτε, ἀπὸ λύπην καὶ πίκραν θέλω καταβῆ πολλά ὀγλίγωρα εἰς τὸν τάφον πρὸς τὸν υἱόν μου Ἰωσήφ!“

Ω! πόσον τρομερὰ καὶ ὀλέθρια εἶναι, ἀγαπητοί μου ἀναγνώσαι! τοῦ φθόνου τὰ ἀποτελέσματα! Εἰς ποῖα θανάσιμα κακὰ ρίπτει τὸν ἄνθρωπον τὸ φοβερὸν τοῦτο πάθος! Τοῦ Ἰωσήφ τὴν τραγικὴν ταύτην σκηνὴν, ἣτις μᾶς φανερόνει, ὅποια καὶ πόσα κακὰ δύναται νὰ προξενήσῃ ὁ φθόνος, ἀνακαλοῦντες καὶ σεῖς, τέκνα μου ἀγαπητὰ καὶ περιπόθητα! εἰς τὴν μνήμην σας, πρέπει νὰ δοκιμάζετε καὶ νὰ ἐξετάζετε πάντοτε τὰς καρδίας σας, ἐρωτῶν ἕκαστον τὸν ἑαυτόν του: Τάχα δὲν φθονῶ καὶ ἐγὼ τοὺς προκομμενεστέρους μου; δὲν μισῶ τοὺς πλουσιωτέρους μου; δὲν λυποῦμαι, ὅταν εὐτυχῶσιν ἄλλοι; δὲν αισθάνομαι κλίσιν εἰς τὸ νὰ καταλαλήσω μᾶλλον τὸν ἀδελφόν μου ὁμογενῆ καὶ χριστιανόν, παρὰ νὰ εἶπω τι καλὸν ὑπὲρ αὐτοῦ; Τοιαῦτα, ἂν αισθάνεσθε, ὅτι ὑπάρχουσιν εἰς τὴν ψυχὴν σας, εἴσθε τρόντι εἰς τὸν δρόμον τοῦ νὰ γενῆτε ἀχρεῖοι ἄνθρωποι. Ταῦτα εἶναι αἱ πρῶται τοῦ φθόνου ἀρχαί! — Διὰ νὰ ἡμπορεῖτε δὲ νὰ φυλάττησθε ἀπὸ τὰ κακὰ ἐπακόλουθα τοῦ φθόνου, ἐνθυμηθῆτε, ἕως ποῦ ἡμπορεῖ νὰ προχωρήσῃ τελευταῖον ὁ φθονερός. Αὐτὸς εἶναι εἰς κατάσασιν καὶ τὸν ἀδελφόν του νὰ πωλήσῃ, καὶ τὸν ἰδιόν του πατέρα νὰ ρεῖλῃ παράκαιρα εἰς τὸν τάφον διὰ τὰς λύπας, τὰς ὁποίας προξενεῖ εἰς αὐτὸν καθ' ἡμέραν.

34. Ὁ Ἰωσήφ εἰς τὸν οἶκον τοῦ Πε-
τεφρῆ.

Ὅποιος εἶναι θεοσεβῆς, φρόνιμος, πιστὸς καὶ εὐλικρινὴς ἄνθρωπος, ἐκεῖνος δὲν φοβεῖται, καὶ ἐάν ποτε ἤθελεν ἀφήσει πρὸς τὴν πατρίδα του, καὶ ἀναχωρήσει εἰς ξένους τόπους· καθότι ὁ Θεὸς εἶναι πάντοτε καὶ πανταχοῦ μετ' αὐτοῦ. Πανταχοῦ ὁ τοιοῦτος εὐρίσκει ἀγαθοὺς καὶ καλοπροαιρέτους ἀνθρώπους. Οἱ Ἰσμαηλίται, ἀφ' οὗ ἔφεραν τὸν Ἰωσήφ εἰς τὴν Αἴγυπτον, ἐπώλησαν αὐτὸν εἰς τὸν Πετεφρῆ, ὅστις ἦτον ἀρχισωματοφύλαξ καὶ ἀρχιμάγειρος τοῦ Φαραῶ. Ὁ Ἰωσήφ ἐδούλευεν εἰς τὸν κύριόν του πιστῶς καὶ τιμίως. Ὅθεν καὶ ὁ Θεὸς ἦτον εὐχαριστημένος μετ' αὐτὸν, καὶ τὸν ἠγάπα. Ὅλα τὰ ἐπιχειρήματά του εὐτύχουν καὶ ἐπρόκοπτον. Ὁ κύριός του τὸν ἠγάπα ὑπερβαλλόντως, καὶ δὲν ἤθελε πλέον νὰ ὑπηρετῆται ἀπὸ κανένα ἄλλον, εἰ μὴ μόνον ἀπὸ αὐτὸν, καὶ παρέδωκεν εἰς αὐτὸν ὅλην τὴν πληρεξουσιότητα καὶ οἰκονομίαν τῆς οἰκίας του.

Εἶναι ὅμως γνωστὸν, ὅτι πανταχοῦ εὐρίσκονται καὶ ἀχρεῖοι ἄνθρωποι. Τὸν Ἰωσήφ, ἐπειδὴ καὶ ἦτον πολλὰ ὠραῖος νέος, ἠγάσθη ἡ γυνὴ τοῦ Πετεφρῆ, καὶ ἐζήτηε πανταίῳ τρόπῳ νὰ τὸν καταπέιση, διὰ νὰ ἀμαρτήσῃ μετ' αὐτῆς. Αὐτὸς ὅμως μὴ θέλων μετ' αὐτῆς κανένα τρόπον νὰ συγκατανεύσῃ εἰς τὸ πρόβλημά της, ἔλεγεν εἰς αὐτήν: „Πῶς νὰ πράξω ἕνα τὸσον μέγα κακὸν, καὶ νὰ ἀμαρτήσω ἐναντίον τοῦ Θεοῦ μου;“ Αὕτη δὲ χωρὶς νὰ παύσῃ παντελῶς, τὸν ἐπιβουλεύετο καθ' ἡμέραν. Ὁ Ἰωσήφ ὅμως τὴν ἀπέφευγε πανταχοῦ ὡς κακὸν δαίμονα, καὶ δὲν ἤθελε παντελῶς τὴν συναναστροφὴν της.

Μίαν τῶν ἡμερῶν εὐρέθη τέλος πάντων ὁ Ἰωσήφ ὅλως διόλου μόνος εἰς τὴν οἰκίαν, ὅπου ἐκτέλει τὰς ἐργασίας του. Τότε ἦλθε πρὸς αὐτὸν ἡ γυνή, καὶ ἐπίασεν αὐτὸν ἀπὸ τὸ φόρεμά του, ζητοῦσα ἐπιπόνως νὰ τὸν κατακείσῃ, διὰ νὰ ἐκπληρώσῃ τὴν ἀσελγῆτης ἐπιθυμίαν. Ἀλλ' ὁ Ἰωσήφ ἀφήσας τὸ φόρεμά του εἰς τὰς χεῖρας της, ἔφυγεν ἔξω.

Ὅταν εἶδεν ἡ γυνή ἑαυτὴν καταφρονουμένην παρὰ τοῦ Ἰωσήφ, ἐκυριεύθη διόλου ἀπὸ θυμὸν καὶ ὀργήν, καὶ ἐγενεν, οὕτως εἶπεῖν, ὡς μία λυσσασμένη λέαινα. Διότι ἡ φιλία τῶν ἀχρείων καὶ διεφθαρμένων ἀνθρώπων μεταβάλλεται πολλά συχνάκις εἰς πικροτάτην ἔχθραν. Ἀρχισεν ἀμέσως νὰ φωνάζῃ μεγαλοφώνως, καὶ νὰ κράξῃ ἐκεῖ ὅλους τοὺς λοιποὺς δούλους τῆς οἰκίας, λέγουσα πρὸς αὐτούς: „Ἰδατε, ὁποῖον ἀχρεῖον ἀνθρώπον ἔφερεν ὁ ἀνὴρ μου εἰς τὴν οἰκίαν! οὗτος ὁ μιαρὸς ἔλθων πρὸς ἐμὲ, ἠθέλησε νὰ πράξῃ μετ' ἐμοῦ τὴν αἰσχρὰν του ἐπιθυμίαν. Ἐγὼ ὅμως ἔκραξα, ὅσον ἠδυνάμην, καὶ αὐτὸς ἀφήσας τὸ φόρεμά του, ἔφυγεν ἀπ' ἐμοῦ.“ Ταῦτα εἰποῦσα πρὸς τοὺς δούλους, ἔθηκε τὸ φόρεμα τοῦ Ἰωσήφ πλησίον της, ἕως οὗ ἦλθε καὶ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς. Πρὸς αὐτὸν ἔδειξε τὸ φόρεμα τοῦ Ἰωσήφ, διὰ νὰ πιθεύσῃ ὀγλιγορότερα τοὺς λόγους της, καὶ εἶπεν ἐν ταύτῳ τὰ εἰρημένα ἀναιδῆ καὶ ἀχρεῖα ψεύματα. Ταῦτα ἀκούσας ὁ κύριος τοῦ Ἰωσήφ, ἐθυμώθη κατὰ πολλὰ, καὶ ἐπρόσβαξεν ἀμέσως νὰ ρίψωσιν αὐτὸν εἰς ἐκείνην τὴν φυλακὴν, ὅπου ἦσαν καὶ οἱ δεσμῶται τοῦ βασιλέως φυλακωμένοι. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἔχασεν ὁ καλὸς Ἰωσήφ (τὸ ὁποῖον ἠδύνατο εὐκόλως νὰ προῖδη), θέλων νὰ φυλάξῃ πίσιν καὶ ἀγάπην πρὸς τὸν κύριόν του, τὴν ἐλευθερίαν του, καὶ τ' ἄπειρα καλὰ, τὰ ὁποῖα εἶχεν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ κυρίου του, ἐξ αἰτίας τῆς ἀχρείας καὶ ἀσελγοῦς γυναικός.

Καὶ εἰς τὴν εἰρημένην ἰσορίαν σᾶς προσφέρει, ἀγα-

πητοίμου ἀναγνώσαι! ὁ γενναῖος, ἀθῶος καὶ φρόνιμος νεανίας Ἰωσήφ, τὸ ὠραιότατον παράδειγμα. Αὐτὸς καὶ εἰς τὸν πειρασμόν του ἔχει τὸν Θεὸν εἰς τὸν νοῦν του· φροντίζει μόνον εἰς αὐτὸν νὰ ἀρέσκη· ἀποφεύγει τὴν συναναστροφὴν τῶν ἀχρείων καὶ διεφθαρμένων ἀνθρώπων· ἀποσπᾶται μὲ βίαν ἀπὸ τὰς χεῖρας τῆς διεφθαρμένης γυναικός· προτιμᾷ περισσότερον τὴν ἀθωότητά του, παρὰ ὅλας τὰς εὐτυχίας τοῦ κόσμου· ἀγαπᾷ τὴν ἀρετὴν ὄχι διὰ πρόσκαιρον κέρδος· καταφρονεῖ μάλιχα, διὰ νὰ σώσῃ τὴν ἀρετὴν του, ὅλας τὰς ἐπιγείους τιμὰς, ὅλας τὰς ἡδονὰς καὶ ὅλα τὰ συμφέροντά του. Ἀμποτε λοιπὸν, νὰ μιμηθῆτε καὶ σεῖς, ἀναγνώσαι μου! τὸν σωφρονέσατον Ἰωσήφ, ὅταν καμμίαν φοράν εὐρεθῆτε εἰς τοιαύτας λυπηρὰς περιστάσεις, κάμνοντες ὅτι ἔκαμε καὶ αὐτός.

35. Ὁ Ἰωσήφ εἰς τὴν φυλακὴν.

Ὁ Ἰωσήφ ἦτον ἤδη εἰς τὴν φυλακὴν μεταξὺ τῶν κακούργων. Ἀλλ' ὁ Θεὸς, ὅστις δὲν ἐγκαταλείπει ποτὲ τὴν ἀθωότητα, δὲν ἐγκατέλιπεν οὔτε αὐτὸν. Ἐφρόντιζε περὶ αὐτοῦ, καὶ ἠυδόκησε νὰ εὖρη χάριν εἰς τὸν ἀρχιδεσμοφύλακα, ὅστις διὰ τὴν ἀγάπην, τὴν ὁποίαν εἶχε πρὸς αὐτὸν, τῷ ἐνεχείρησε καὶ ὅλην τὴν πληρεξουσιότητα τοῦ δεσμοτηρίου, καὶ τὴν ἐπίσασίαν τῶν καταδίκων. Ἐκ τούτου ἔλαβε πάλιν ὁ Ἰωσήφ ἀφορμὴν νὰ πράττῃ καὶ ἐκεῖ πολλὰ καλὰ, παρηγορῶν, ἐμψυχόνων καὶ ἐνθαρρύνων τοὺς φυλακωμένους, καὶ τὴν ἀθλιότητα καὶ δυσυχίαν αὐτῶν ἀνακουφίζων. Ὅθεν ἡ σκοτεινοτάτη φυλακὴ ἔγινε πάλιν εἰς αὐτὸν τερπνοτάτη κατοικία. Διότι ἠμποροῦσε καὶ ἐκεῖ νὰ ἐκτελῇ πολλὰ καλὰ, τὸ ὁποῖον εἰς τοὺς καλοὺς καὶ ἐναρέτους ἀνθρώπους εἶναι ἢ πλεον μεγαλη-

τέρα χαρά. Μετ' ὀλίγον καιρὸν ἐπρόσαξεν ὁ βασιλεὺς νὰ ρίψωσιν εἰς τὴν ἰδίαν φυλακὴν καὶ δύο ἐπισήμους αὐλικούς, τὸν ἀρχιοινοχόον καὶ τὸν ἀρχισιτοποιὸν, τοὺς ὁποίους κατηγορήσαν εἰς αὐτόν. Ὁ δὲ ἀρχιδεσμοφύλαξ παρέδωκε πάλιν καὶ αὐτοὺς εἰς τὸν Ἰωσήφ, ὅστις κατὰ τὴν συνειθισμένην του φιλανθρωπίαν ἔδειξε καὶ εἰς αὐτοὺς μεγάλας ἐκδουλεύσεις. Οὗτοι ἦσαν πολὺν καιρὸν εἰς τὴν φυλακὴν. Μίαν τῶν ἡμερῶν τὸ πρωὶ ὑπῆγεν ὁ Ἰωσήφ πρὸς αὐτοὺς, διὰ νὰ τοὺς ἐπισκεφθῆ, καὶ εἶδεν, ὅτι ἦσαν πολλὰ τεταραγμένοι καὶ σκυθρωποί. Ἐπειδὴ δὲ ἦτον τόσον φιλάνθρωπος καὶ συμπαθητικὸς, ἠρώτησεν αὐτοὺς φιλικῶς, καὶ εἶπε: „Διὰ τί εἴσθε σήμερον τόσον σκυθρωποὶ καὶ λυπημένοι;“ Καὶ αὐτοὶ τῷ ἀπεκρίθησαν: „Ὀνειρον εἶδαμεν, καὶ δὲν ἔχομεν κανένα, νὰ μᾶς τὸ ἐξηγήσῃ.“ Ὁ δὲ Ἰωσήφ, ὅς τις ἤξευρε καλῶς, ὅτι αἱ συνειδιζόμεναι ὄνειροκριταὶ δὲν εἶναι ἄλλο, εἰμὴ δεισιδαιμονίαι, εἶπε πρὸς αὐτούς: „Ἡ διασάφησις τῶν ὀνείρων γίνεται παρὰ Κυρίου. — Μὲ ὅλον τοῦτο ἂς ἀκούσω καὶ ἐγὼ, τί ὄνειρεύθητε.“

Ὁ ἀρχιοινοχόος ἀρχισεν εὐθύς νὰ διηγῆται εἰς αὐτόν τὸ ἐνυπνίου του, λέγων: „Εἶδα εἰς τὸν ὕπνον μου μίαν ἄμπελον, ἔχουσαν τρία κλίματα, ἣτις ἠνέξησεν, ἐβλάσησεν, ἠνθησε καὶ τὰ σαφύλιά της ὠρίμασαν. Ἐγὼ δὲ, κρατῶν τὸ ποτήριον τοῦ βασιλέως εἰς τὴν χεῖρα μου, ἔλαβα ἓνα σαφύλιον, τὸ ἐξέθλιψα εἰς τὸ ποτήριον, καὶ ἔδωκα αὐτὸ εἰς τὸν βασιλέα.“ Ὁ Ἰωσήφ, εἰς τὸν ὁποῖον ἐχάρισεν ὁ Θεὸς ξεχωριστὴν σύνεσιν, εἶπεν: „Ἡ σημασία τοῦ ἐνυπνίου τούτου εἶναι αὕτη: Τὰ τρία κλίματα σημαίνουσι τρεῖς ἡμέρας. Μετὰ τρεῖς ἡμέρας θέλει ἐνθυμηθῆ ὁ βασιλεὺς τὴν πιεστὴν δούλευσίν σου, καὶ θέλει σὲ ἀποκαταστήσει πάλιν εἰς τὸ ἀξίωμά σου. Σὺ δὲ θέλεις ἐγχειρίζει πάλιν εἰς αὐτόν τὸ ποτήριον, καθὼς καὶ πρότερον. — Ἄλλ' ἐνθυμήθητι τότε καὶ ἐμὲ, ὅταν εὐτυχήσῃς! Λά-

βε συμπάθειαν εἰς ἐμὲ, καὶ παρακάλεσε τὸν βασιλέα νὰ μὲ ἐλευθερώσῃ ἀπὸ τὴν φυλακὴν ταύτην! διότι κρυφίως μὲ ἀπήγαγον ἀπὸ τὴν γῆν Χαναάν, καὶ ἀδίκως εἰς τὴν φυλακὴν ταύτην μὲ ἔρριψαν.“

Ἄφ' οὗ εἶδεν ὁ ἀρχισιτοποιὸς, ὅτι ἡ διασάφησις τοῦ ἐνυπνίου ἦτον καλὴ, εἶπε πρὸς τὸν Ἰωσήφ: „Εἶδα καὶ ἐγὼ εἰς τὸ ὄνειρόν μου, ὅτι ἔφερον ἐπὶ τῆς κεφαλῆς μου τρία κανᾶ (κανίστρια). Ἐν τῷ ἀνωτέρῳ κανῶ ἦσαν παντοδαπὰ ἔργα τῆς ἀρτοποιητικῆς διὰ τὸν βασιλέα. Ἄλλὰ τὰ πετεινὰ ἔτρωγον αὐτὰ ἐκ τοῦ κανοῦ τοῦ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς μου.“ Ὁ Ἰωσήφ εἶπεν: „Ἡ σημασία τοῦ ὀνείρου εἶναι αὕτη: Τὰ τρία κανᾶ σημαίνουσι τρεῖς ἡμέρας. Μετὰ τρεῖς ἡμέρας θέλει σου κόψει τὴν κεφαλὴν ὁ βασιλεὺς, καὶ θέλει σὲ κρεμάσει εἰς τὸ ξύλον, καὶ τὰ πετεινὰ θέλουσι καταφάγει τὰς σάρκας σου.“

Μετὰ τρεῖς ἡμέρας συνέπεσαν καὶ τὰ γενέθλια τοῦ βασιλέως, καὶ ἔδωκεν ὁ βασιλεὺς εἰς ἐκείνην τὴν ἡμέραν μεγαλοπρεπὲς συμπόσιον εἰς ὅλους τοὺς αὐλικούς του. Εἰς τὸν καιρὸν τῆς τραπέζης ἐνθυμήθη τῶντι ὁ βασιλεὺς τὸν ἀρχιοινοχόον καὶ ἀρχισιτοποιόν· καὶ τὸν μὲν πρῶτον ἀποκατέστησε πάλιν εἰς τὸ πρῶτόν του ἀξίωμα, τὸν δὲ δεύτερον ἐκρέμασεν εἰς τὸ ξύλον, καὶ οὕτως ἐπληρώθη κατ' ἄμφω ἡ παρά τοῦ Ἰωσήφ γενομένη ἐξήγησις τῶν ὀνείρων.

Ἄλλ' ὁ ἀρχιοινοχόος δὲν ἐνθυμῆτο πλέον τὸν Ἰωσήφ εἰς τὴν εὐτυχίαν του, ὅστις ἔδειξεν εἰς αὐτὸν τόσας καλωσύνας καὶ εὐεργεσίας εἰς τὸν καιρὸν τῆς δυστυχίας του. Παράδειγμα τῆς βδελυρᾶς ἀχαριστίας!

36. Ἐλευθέρωσις τοῦ Ἰωσήφ.

Μετὰ παρέλευσιν δύο ἐτῶν ὠνειρεύθη καὶ ὁ ἴδιος βασιλεύς· καὶ εἶδεν εἰς τὸν ὕπνον του, ὅτι ἐσέκετο πλησίον τινὸς ποταμοῦ, ἐκ τοῦ ὁποίου τοῦ ὕδατος ἀνέβαινον ἑπτὰ βόες, ὠραῖαι καὶ παχεῖαι, καὶ ἔβοσκον τὴν παρά τὰς ὄχθας τοῦ ποταμοῦ χλόην. Μετὰ ταύτας ἐξῆλθον καὶ ἄλλαι ἑπτὰ βόες, ἄσχημοι κατὰ τὴν μορφήν, καὶ λεπταὶ κατὰ τὰς σάρκας, αἱ ὁποῖαι κατέτρωγον τὰς πρώτας ἑπτὰ ὠραίας καὶ παχείας. Τότε ἐξύπνησεν ὁ βασιλεύς. Πάλιν μετ' ὀλίγον ἀπεκοιμήθη· καὶ εἶδεν ἀμέσως ἄλλο ὄνειρον, ὅτι ἐβλάσανον ἑπτὰ σάχχεις ἐκλεκτοὶ καὶ καλοὶ ἐκ μιᾶς καὶ τῆς αὐτῆς καλάμης. Μετὰ τούτους εἶδεν ἄλλους ἑπτὰ λεπτοὺς καὶ ξηροὺς σάχχεις ἐκ τῆς ἰδίας καλάμης φυτρόνοντας, οἵτινες κατέπινον τοὺς ἑπτὰ ἐκλεκτοὺς καὶ καλοὺς σάχχεις. Τότε ἐξύπνησε πάλιν ὁ βασιλεύς ὅλως συγχυσμένος καὶ κατατρομαγμένος διὰ τὰ ἐνύπνια ταῦτα. Καὶ εὐθὺς ἀφ' οὗ ἐξημέρωσεν, ἔσειλεν ἀνθρώπους, νὰ κράξωσιν ὅλους τοὺς πεπαιδευμένους καὶ ὄνειροκρίτας τῆς Αἰγύπτου· πρὸς τοὺς ὁποίους, ἀφ' οὗ ἦλθαν, ἐδιηγήθη τὰ ἐνύπνια του. Πλὴν δὲν εὐρέθη κανένας ικανὸς νὰ ἐξηγήσῃ εἰς τὸν βασιλέα τὰ ἐνύπνια.

Τότε παρρησιασθεὶς ἐνώπιον τοῦ βασιλέως ὁ ἀρχιεροκόος, ὅστις ἐλησμόνησε τόσον ὀλίγωρα τὸν Ἰωσήφ, εἶπε πρὸς αὐτόν: „Ἐξομολογοῦμαί σοι σήμερον τὴν ἁμαρτίαν μου! Ὁταν ὁ βασιλεύς ὠργίσθη ἐναντίον τῶν δούλων του, ἐμοῦ δηλαδή καὶ τοῦ ἀρχισιτοποιοῦ, καὶ ἐπρόσβαξε νὰ μᾶς ρίψωσιν εἰς τὴν φυλακὴν, εἶδομεν ἕκαστος ἐκεῖ εἰς μίαν καὶ τὴν αὐτὴν νύκτα ἐξαίσιον καὶ ἀξιομνημόνευτον ὄνειρον. Ἐκαστος εἶδεν

εἰς τὸν ὕπνον του ὅτι μετὰ ταῦτα τῷ συνέβη τρόντι. Εἰς τὴν φυλακὴν ἦτον κατὰ τύχην τότε καὶ ἓνας νεανίας, εἰς τὸν ὁποῖον ἐδιηγήθημεν τὰ ὄνειράτά μας, καὶ αὐτὸς μᾶς τὰ ἐξήγησε σαφῶς καὶ φανερώς. Καὶ καθὼς αὐτὸς τὰ ἐξήγησεν, οὕτω καὶ συνέβη μετὰ ταῦτα. Ἐγὼ δηλονότι ἀποκατεστάθην εἰς τὸ πρῶτον ἀξίωμα, καὶ ἐκεῖνος ἐκρεμάσθη.“ Ταῦτα ἀκούσας ὁ βασιλεὺς ἔσειλεν ἀμέσως νὰ ἐβγάλωσι τὸν Ἰωσήφ ἀπὸ τὴν φυλακὴν. Καὶ κατὰ τὴν προσαγὴν του τὸν ἔβγαλον, καὶ τὸν ἐνδύσαν με λαμπρὰ φορέματα, καὶ τὸν ἐπαρρήσιασαν ἔμπροσθεν τοῦ βασιλέως.

37. Ὑψωσις τοῦ Ἰωσήφ.

Ὁ Ἰωσήφ παρεστάθη ἤδη ἔμπροσθεν τοῦ βασιλέως, ὅστις εἶπε πρὸς αὐτόν: „Εἶδα ὄνειρον εἰς τὸν ὕπνον μου, τὸ ὁποῖον δὲν εὑρίσκεται κανεὶς νὰ μοὶ τὸ ἐξηγήσῃ.“ Ἠκουσα δὲ περὶ σοῦ, ὅτι δύνασαι νὰ ἐξηγήῃς κάλλιφα τὰ ὄνειράτα.“ Καὶ ὁ μετριόφρων Ἰωσήφ ἀπεκρίθη: „Ἐγὼ δὲν ἠξέζυρω τίποτε! Μόνος ὁ Θεὸς δύναται νὰ δώσῃ εἰς τὸν βασιλέα ἀπόκρισιν καὶ διασάφησιν τοῦ ἐνυπνίου κατὰ τὴν ἐπιθυμίαν του.“ Ὁ βασιλεὺς ὁμως ἐδιηγήθη εἰς αὐτόν καὶ τὰ δύο του ἐνύπνια — τὸ περὶ τῶν παχέων καὶ λεπτῶν βοῶν, καὶ τὸ περὶ τῶν καλῶν καὶ ξηρῶν ἀσχυῶν.

Τότε ὁ Ἰωσήφ εἶπε πρὸς αὐτόν: „Καὶ τὰ δύο ὄνειράτα τοῦ βασιλέως ἔχουσι μίαν καὶ τὴν αὐτὴν σημασίαν. Ὁ Θεὸς ἀναγγέλλει εἰς τὴν βασιλείαν σου ὅτι σκοπεῖ. Αἱ ἑπτὰ καλαὶ βόες καὶ οἱ ἑπτὰ καλοὶ σάχυνες σημαίνουσιν ἑπτὰ καρποφόρα ἔτη. Αἱ δὲ ἑπτὰ λεπταὶ βόες, καὶ ξηροὶ σάχυνες σημαίνουσι ἄλλα ἑπτὰ ἔτη ἀκαρπίας. Δηλαδή κατ’

αὐτὸν τὸν τρόπον θέλει ἀκολουθήσει· Εἰς ὅλην τὴν γῆν τῆς Αἰγύπτου θέλουσιν ἔλθει ἑπτὰ ἔτη εἰς ἄκρον καρποφόρα. Μετὰ δὲ ταῦτα θέλουν ἀκολουθήσει ἄλλα ἑπτὰ ἔτη διόλου ἀκαρπα. Ἡ ἀκρίβεια μέλλει νὰ καταβλίψῃ πολλὰ τὸν τόπον, καὶ ἡ περισσεια ὅλων τῶν ἑπτὰ καρποφόρων ἐτῶν μέλλει νὰ καταναλωθῇ. Τοῦτο δὲ, ὅτι ἡ βασιλεία σου εἶδε διὰ μιᾶς δύο ὄνειρατα τῆς αὐτῆς σημασίας, δηλοῖ, ὅτι ὁ Θεὸς θέλει κάμει βεβαίως καὶ ταχέως, ὅτι ἀπεφάσισεν. — Φρόντισε τὸ λοιπὸν τώρα νὰ εὔρησ ἄνθρωπον συνετὸν καὶ φρόνιμον. Τοῦτον διώρισε νὰ συνάξῃ εἰς ἀποθήκας τοὺς περισσεύοντας καρποὺς τῶν καρποφόρων χρόνων, διὰ νὰ ἔχωσιν οἱ ἄνθρωποι τροφήν εἰς τὸν καιρὸν τῆς ἐλλείψεως, καὶ νὰ μὴν ἀποθάνωσιν ὅλοι οἱ κάτοικοι τοῦ τόπου τῆς πείνας.“

Οἱ λόγοι οὗτοι τοῦ Ἰωσήφ ἤρσαν εἰς τὸν βασιλέα καὶ εἰς πάντας τοὺς περὶ αὐτόν· ὅθεν εἶπε ὁ βασιλεὺς: „Καὶ ποῦ θέλομεν εὔρει ἄλλον τοιοῦτον ἄνθρωπον, μὲ τόσον πνεῦμα Θεοῦ, καθὼς ἐσύ! Ἐπειδὴ ὁ Θεὸς σοὶ ἐφάνέρωσε ταῦτα πάντα, δὲν εἶναι κανεὶς ἄλλος φρονιμώτερος καὶ σοφώτερος, ὡς ἐσύ. Ἰδοῦ! σὲ διωρίζω κύριον ἐπάνω εἰς ὅλην τὴν Αἴγυπτον. Εἰς τὰς προσαγὰς σου νὰ ὑπακούωσιν ὅλοι οἱ ὑπήκοοί μου. Ἐγὼ δὲν θέλω νὰ ὑπερέχω σου κατ' οὐδὲν, εἰμὲ μόνον κατὰ τὸν φρόνον.“ Ταῦτα εἰπὼν ὁ βασιλεὺς, ἔβγαλεν ἰμέσως τὸ δακτυλίδιον ἀπὸ τὴν χεῖρά του, καὶ τὸ ἔβαλεν εἰς τὴν χεῖρα τοῦ Ἰωσήφ. Ἐπειτα ἐπρόσαξε νὰ τὸν ἐνδύσωσι λευκὴν ζολήν, καὶ μετὰ ταύτην ἐρέμασεν ὁ ἴδιος εἰς τὸν λαιμὸν του χρυσοῦν ἄλυσον, καὶ ἐπρόσαξε νὰ τὸν ἀναβιβάσωσιν ἐπάνω εἰς τὴν δευτέραν βασιλικὴν ἄμαξαν, καὶ νὰ τὸν περιτριγυρισωσιν εἰς ὅλην τὴν πόλιν, τοῦ κήρυκος προπορευομένου, καὶ κράζοντος: „Οὗτός ἐστιν ὁ πατὴρ τοῦ τόπου.“

† Ἀγαπητοίμου ἀναγνώσαι! Ἀπὸ τὰ εἰρημένα ἤμπορεῖτε νὰ πληροφορηθῆτε πολλὰ καλὰ, τί ἐστὶ θεῖα πρόνοια. Ὁ

Θεὸς φέρει καὶ ὁδηγεῖ ὅλα τὰ πράγματα πρὸς καλὸν ἐκείνων τῶν ἀνθρώπων, οἵτινες τὸν ἀγαπῶσιν ἐκ καρδίας.

Ὁ Θεὸς βοηθεῖ τοὺς ἐναρέτους ἀνθρώπους νὰ ἀποθάνῃ πάντοτε ἢ ἀρετῆτων πρὸς καλόν. Κατ' ἀρχὰς ἐφαίνετο, ὅτι καὶ ὁ Ἰωσήφ, διὰ τοῦτο περιέπεσεν εἰς δυσυχίαν, διότι δὲν ἐσυμφώνει μὲ τοὺς ἀχρείους ἀδελφούς του, ἀλλὰ μὲ τὸν ἀγαθὸν του πατέρα, καὶ διότι δὲν ἔδιδε καμμίαν ἀκρόασιν εἰς τοὺς λόγους τῆς ἀχρείας γυναικός. Εἰς τὸ τέλος ὅμως εὐτύχησε πάλιν διὰ τῆς ἀρετῆς του ὑπὸ τὴν ὁδηγίαν καὶ βοήθειαν τοῦ φιλανθρώπου Θεοῦ.

Ὁ Θεὸς μεταβάλλει καὶ τοὺς διωγμοὺς τῶν κακῶν ἀνθρώπων εἰς καλὸν τῶν διωκομένων. Οἱ ἀδελφοὶ τοῦ Ἰωσήφ νομίσαντες, ὅτι ἠμποροῦν νὰ ἐμποδίσωσι τὸν ἀδελφόν των, νὰ μὴ γένη βασιλεὺς, τὸν ἐπώλησαν ὡς ἀνδράποδον εἰς ξένην γῆν. Ἡ γυνὴ τοῦ Πετεφρῆ, θέλουσα διὰ τὴν ἀχρείαν τῆς ψυχῆν, νὰ κάμῃ τὸν Ἰωσήφ δυσυχῆ, ἔβαλεν αὐτὸν εἰς τὴν φυλακὴν. Ἀλλ' ὅλοι, χωρὶς νὰ τὸ ἐλπίζωσι, συνήργησαν, νὰ φθάσῃ ὁ Ἰωσήφ εἰς βασιλικὴν σχεδὸν ἀξίαν.

Ὁ πανάγαθος Θεὸς σέλλει ἐνίοτε λύπας καὶ πίκρας εἰς τοὺς θεοφιλεῖς καὶ ἐναρέτους ἀνθρώπους, μόνον καὶ μόνον, διὰ νὰ κατασῆσῃ αὐτοὺς ἀξίους τῆς μελλούσης χαρᾶς. Ὁ Ἰωσήφ ἔπρεπε νὰ κατατήκεται εἰς τὸν λάκκον, ὅπου τὸν ἔρριψαν οἱ ἀδελφοί του, καὶ νὰ κινδυνεύῃ ν' ἀποθάνῃ τῆς πείνας, ἐν ᾧ αὐτοὶ καθήμενοι περὶ τὴν τράπεζαν, εὐωχοῦντο ἀφθόνως. Ἀλλ' ἡ παραχώρησις αὕτη ἐπὶ μέρους τοῦ Θεοῦ ἔγινεν ἐπίτηδες, διὰ νὰ μάθῃ αὐτὸς ἐγκαιρῶς, τί ἔστι πείνα, καὶ νὰ ἠμπορέσῃ ἐν καιρῷ νὰ γένη τροφεὺς καὶ πατὴρ μιᾶς ὀλοκλήρου ἐπαρχίας. Ἐπρεπε πρῶτον νὰ γένη αὐτὸς ὁ ἴδιος δοῦλος διὰ νὰ μάθῃ, τί ἔστι δουλεία, καὶ νὰ γένη ἄξιος νὰ ἐξουσιάζῃ ἄλλους.

Καὶ ἡ ἰσορία αὕτη εἶναι μία ὥραϊα εἰκὼν τοῦ, πῶς ὁ Θεὸς ἀντιπληρόνει τὰ παθήματα, καὶ τὰς δυσυχίας τῶν ἀγαθῶν ἀνθρώπων. Οἱ ἀδελφοὶ τοῦ Ἰωσήφ ἐξέδυσαν αὐτὸν τὸ πολύχροον φόρεμα, καὶ ὁ βασιλεὺς τὸν ἐνέδυσσε τώρα μὲ πολὺ λαμπροτέραν καὶ πολυτιμοτέραν ζολήν. Εἰς τὴν φυλακὴν ἔπρεπε νὰ φέρῃ δεσμὰ καὶ ἀλύσου, καὶ τώρα τὸν ζολίζει ὁ βασιλεὺς μὲ τὸ βασιλικὸν αὐτοῦ δακτυλίδιον καὶ μὲ χρυσὴν ἄλυσον. Ὁ Ἰωσήφ ἐρρίφθη ὡς ἄτιμος εἰς τὴν φυλακὴν — τώρα ἀναβιβάζεται εἰς τὴν βασιλικὴν ἀμαξάν, καὶ κηρύττεται ὡς πατὴρ ὅλης τῆς Αἰγύπτου.

Καὶ ἐὰν ἡ ἀρετὴ καὶ ἀθωότης δὲν ἀνταμείβονται παρευθὺς ἐδῶ εἰς τὴν γῆν, ὑπάρχει ὅμως καὶ ἄλλη ἀσυγκρίτως καλητέρα ζωὴ, εἰς τὴν ὁποίαν θέλουν ἀφεύκτως σεφαινωθῆ καὶ ἀνταμειφθῆ!

38. Οἱ ἀδελφοὶ τοῦ Ἰωσήφ εἰς τὴν φυλακὴν.

Ἦλθον τέλος πάντων τὰ ἑπτὰ καρποφόρα ἔτη, κατὰ τὸν λόγον τοῦ Ἰωσήφ. Καὶ ἀμέσως οὗτος ἐπρόσαξε νὰ συναχθῆ εἰς ἀποθήκας ὅλον τὸ περισσεῦον τῶν γεννημάτων, τὰ ὁποῖα ἦσαν ὡς ἡ ἄμμος τῆς θαλάσσης. Δὲν ἠδύναντο πλέον ἀπὸ τὸ πλῆθος οὔτε καὶ νὰ τὰ μετρήσουν. Ἄλλ' ἦλθον τελευταῖον καὶ τὰ ἑπτὰ ἔτη τῆς ἀκαρπίας. Εἰς ὅλους τοὺς τόπους συνέβη μεγαλωτάτη πείνα. Τότε ὁ Ἰωσήφ ἤνοιξε τὰς ἀποθήκας, καὶ ἐπρόβλεπεν ὅλην τὴν Αἰγύπτου μὲ τροφάς. Ἀπὸ ὅλους τοὺς πέριξ τόπους ἤρχοντο ἄνθρωποι, καὶ ἠγόραζον ἀπ' αὐτὸν γεννήματα.

Εἶναι καλὸν καὶ φρόνιμον ἔργον, εἴαν τις ἐν καιρῷ περισσεΐας, προφυλάττῃ καὶ μερικὰς ζωοτροφίας εἰς ἐνδεχομένην ἄλλειψιν.

Ἐπειδὴ δὲ καὶ εἰς τὴν ἐπαρχίαν Χαναάν ἐπεκράτει ἡ ἰδία ἄλλειψις καὶ ἀκρίβεια τῶν ζωοτροφιῶν, εἶπεν ὁ Ἰακώβ πρὸς τοὺς υἱοὺς του: „Τί κάθησθε ἀκόμη; Ἴδου, ἀκούω, ὅτι εἰς τὴν Αἴγυπτον πωλεῖται σῖτος. Ὑπάγετε ἐκεῖ, καὶ ἀγοράσατε ὅ,τι χρειαζόμεθα, διὰ νὰ φυλάξωμεν τὴν ζωὴν μας, καὶ νὰ μὴν ἀποθάνωμεν τῆς πείνας.“ Ἄνεχώρησαν λοιπὸν οἱ δέκα ἀδελφοὶ τοῦ Ἰωσήφ εἰς τὴν Αἴγυπτον, τὸν δὲ μικρὸν Βενιαμὴν, ὅς τις, ὅταν ἐπωλήθη ὁ Ἰωσήφ, ἦτον ἀκόμη πολλὰ νέος, ἐκράτησεν ὁ πατήρ του εἰς τὴν οἰκίαν, φοβηθεὶς μήπως συμβῆ καὶ εἰς αὐτὸν κανένα κακὸν καθ' ὁδόν.

Ἄφ' οὗ αὐτοὶ ἐφθασαν εὐτυχῶς εἰς τὴν Αἴγυπτον, ἐπειδὴ ὁ Ἰωσήφ ἦτον σχεδὸν κύριος πάσης Αἰγύπτου, καὶ ἐπειδὴ χωρὶς τὴν θέλῃσίν του δὲν ἐτόλμα κανεὶς νὰ πωλήσῃ γεννήματα, ἐπαρρησιάσθησαν ἐνώπιον αὐτοῦ καὶ, χωρὶς νὰ τὸν γνωρίσωσι παντελῶς, ἔπεσαν ἔμπροσθεν αὐτοῦ εἰς τὴν γῆν, καὶ τὸν ἐπροσκύνησαν μὲ μέγαν σέβας. Ὁ Ἰωσήφ ὅμως τοὺς ἐγνώρισε τὴν ἰδίαν σιγμὴν καὶ ἀνεκάλεσεν ἀμέσως εἰς τὴν μνήμην του τὰ ὄνειρά του τῆς νεότητός του! Μὲ εὐχαριστίαν καὶ προσκύνῃσιν ἐκατάλαβε τῶρα, πόσον θαυμασίως κυβερνᾷ ὁ Θεὸς τὰς τύχας τῶν ἀνθρώπων.

Αὐτὸς ὅμως προσποιούμενος, ὅτι δὲν τοὺς γνωρίζει, ἄρχισε νὰ τοὺς ὀμιλῇ σκληρὰ, καὶ νὰ τοὺς λέγῃ μὲ ἡγεμονικὸν τόνον: „Σεῖς εἶσθε κατάσκοποι! Ἐσεῖς ἦλθετε ἐδῶ, διὰ νὰ κατασκοπεύσητε τὸν τόπον.“ Οἱ δὲ ἀπεκρίθησαν ὅλως ἔντρομοι: „Ὅχι κύριε! Δὲν εἴμεθα κατάσκοποι. Ἡμεῖς ἦλθομεν μόνον διὰ νὰ ἀγοράσωμεν γεννήματα. Εἴμεθα ἄνθρωποι τίμιοι· ποτὲ εἰς τὴν ζωὴν μας δὲν ἐγίναμεν κατάσκοποι. Εἴμεθα δώδεκα ἀδελφοί· Καὶ ὁ πατήρ μας ζῆ ἀκόμη εἰς τὴν γῆν

Χαναάν. Ὁ νεώτερος ἡμῶν ἀδελφὸς ἔμεινεν εἰς τὴν οἰκίαν μὲ τὸν πατέρα. Ὁ δὲ ἄλλος, (τοῦτο λέγοντες ἐτραύλισε βέβαια ἢ γλωσσάτων) ὁ ἄλλος δὲν ὑπάρχει πλέον. Καὶ ὁ Ἰωσήφ εἶπεν: „Ἐκ τούτου καταλαμβάνω, ὅτι εἶναι, καθὼς ἐγὼ λέγω. Εἴσθε ὑποπτοὶ ἄνθρωποι. Θέλω ὅμως νὰ σᾶς δοκιμάσω. Μὰ τὴν ζωὴν τοῦ βασιλέως μου! Ἐσεῖς δὲν πρέπει ν' ἀναχωρήσητε ἀπ' ἐδῶ, ἐὰν δὲν ἔλθῃ ἐνταῦθα ὁ νεώτερός σας ἀδελφός. Στείλατε ἓνα ἀπὸ ἐσᾶς διὰ νὰ τὸν φέρῃ. Σεῖς ὅμως οἱ λοιποὶ ἄς εἴσθε δεσμῶται μου κατὰ τὸ παρόν. Οὕτω θέλω πληροφορηθῆ, ἂν λέγετε τὴν ἀλήθειαν, ἢ ὄχι. Καὶ ἐὰν ψεύδεσθε, εἴσθε, μὰ τὴν ζωὴν τοῦ βασιλέως! κατάσκοποι!“ Ταῦτα εἰπὼν, ἐπρόσαξε, νὰ τοὺς βάλωσιν εἰς τὴν φυλακὴν.

Οἱ ἀδελφοὶ τοῦ Ἰωσήφ ἔρριψαν αὐτὸν ποτε εἰς τὸν λάχκον — καὶ τώρα κείτονται καὶ αὐτοὶ οἱ ἴδιοι εἰς τὴν φυλακὴν. Αὕτη ἡ ἐκδικητικὴ τοῦ Θεοῦ δικαιοσύνη φαινεται πολλάκις, ἀγαπητοί μου ἀναγνώσαι! καὶ εἰς τὴν παροῦσαν ζωὴν.

~~~~~

39. Ἐπάνοδος τῶν ἀδελφῶν τοῦ Ἰωσήφ εἰς τὴν Χαναάν.

Ἐνας χρησθήης καὶ μεγαλόφρων ἄνθρωπος δὲν ἐκδικεῖται ποτὲ τοὺς ἐχθρούς του. Ὁ Ἰωσήφ, ὡς τοιοῦτος, ἤθελε νὰ διορθώσῃ μόνον τοὺς ἀδελφούς του, προσάξας νὰ τοὺς βάλωσιν εἰς τὴν φυλακὴν, καὶ ὄχι νὰ τοὺς παιδεύσῃ. Διὰ τοῦτο καὶ μετὰ πρεῖς ἡμέρας ἐπρόσαξε νὰ τοὺς ἐκβάλωσιν ἀπὸ τὴν φυλακὴν, καὶ νὰ τοὺς φέρωσιν ἔμπροσθέν του· πρὸς τοὺς ὁποίους παρρησιασθέντας, εἶπεν: „Ἐγὼ φοβούμενος τὸν Θεόν, δὲν σᾶς κακοποιῶ. Ἐὰν εἴσθε τίμιοι ἄνθρωποι, ἀφήσατε ἓνα ἀπὸ ἐσᾶς ἐδῶ εἰς τὴν φυλακὴν· οἱ δὲ λοιποὶ ἐπιστρέψατε εἰς τὴν

πατρίδα σας μὲ τὰ ὁποῖα ἀγοράσατε γεννήματα. Φέρετε ἔπειτα τὸν νεώτερόν σας ἀδελφὸν ἐδῶ, καὶ οὕτως ἐγὼ μὲν θέλω πιστεύσει τοὺς λόγους σας, σεῖς δὲ θέλετε ἀποφύγει τὸν θάνατον.“

Ἡ δυσυχία ἄρχισε σχεδὸν νὰ τοὺς διορθώνη· διότι μετανοήσαντες διὰ τὰ ὅσα ἔπραξαν κατὰ τοῦ Ἰωσήφ, ἔλεγον πρὸς ἀλλήλους: „Ἠμαρτήσαμεν κατὰ τοῦ ἀδελφοῦ μας Ἰωσήφ. Ἐβλέπαμεν τὴν ἀγωνίαν καὶ θλίψιν τῆς ψυχῆς του, ὅταν μᾶς ἐπαρακάλει, καὶ ὅμως ἡμεῖς δὲν τὸν εἰσηκούσαμεν. Διὰ τοῦτο λοιπὸν ἤνυε καὶ ἡμᾶς τώρα ἡ θλίψις καὶ δυσυχία αὕτη.“ Καὶ ὁ Ῥουβὴν ἔλεγε πρὸς αὐτούς: „Ἀλλὰ δὲν σᾶς εἶπα: Μὴν ἁμαρτήσητε εἰς τὸ παιδάριον, καὶ ἐσεῖς δὲν ἠθέλετε νὰ μὴ ἀκούσητε; Τώρα ζητεῖται τὸ αἷμά του ἀπὸ ἐσᾶς.“

Ἴδου, ἀγαπητοίμου ἀναγνώζαι! πόσον πισὴ καὶ δικαία εἶναι ἡ συνείδησις τοῦ ἀνθρώπου! Αὕτη, καὶ μετὰ παρέλευσιν πολλῶν χρόνων, παριστάνει εἰς τοὺς ὀφθαλμούς μας τὰς παρ' ἡμῶν πεπραγμένας ἀδικίας — μᾶς δεικνύει τὴν τιμωρίαν τοῦ Θεοῦ, καὶ εἰς αὐτὴν τὰ ἁμαρτήματά μας.

Τοιαῦτα ἔλεγον ἀναμεταξύτων, μὴν ἠξεύροντες, ὅτι ὁ Ἰωσήφ καταλαμβάνει τὴν γλῶσσαν των· διότι ἐλάλει μὲ αὐτοὺς διὰ μέσου ἑρμηνέως. Ἀλλ' ἀκούσας αὐτὸς τὴν ὁμιλίαν ταύτην τῶν ἀδελφῶν του, ἐπαραμέρισεν ἀπὸ αὐτοὺς ὀλίγον καὶ ἔκλαυσεν. Ἡ ψυχὴ του ἐπληρώθη ἀπὸ χαρὰν, εὐθύς ἀφ' οὗ εἶδεν εἰς αὐτοὺς ἓνα μόνον σπινθῆρα μετανοίας. Ἐν τοσούτῳ ὅμως, θέλων νὰ πληροφορηθῇ ἀκόμη καλῆτερα, ἂν ἡ μετανοιά των ἦτον τῶντι ἀληθῆς, ἐπέστρεψε πάλιν πρὸς αὐτοὺς, καὶ ἐπρόσβαξε νὰ δέσωσι τὸν Σιμεὼν ἔμπροσθεν τῶν ὀφθαλμῶν των, ὅστις ἦτον ὁ πλέον σκληρότερος μεταξὺ ὄλων. Ἐπειτα ἔδωκε προσαγὴν εἰς τοὺς δούλους του, νὰ γεμίσωσι τοὺς σάκκους αὐτῶν μὲ γεννήματα, καὶ νὰ βάλλωσι τοῦ καθ' ἑνὸς τὰ χρήματα μέσα εἰς τὸ σακκίον του· καὶ νὰ τοὺς ἐφοδιάσω-

σι πρὸς τούτοις μὲ τὰ ἀναγκαῖα τοῦ δρόμου. Τούτου γενομένου, ἐφόρτωσαν τὰ σακκία ἐπάνω εἰς τοὺς ὄνους των, καὶ ἀνεχώρησαν εἰς τὴν πατρίδα.

Ἄφ' οὗ ἔφθασαν εἰς τὴν πατρικὴν των οἰκίαν, ἐδιηγήθησαν πρὸς τὸν πατέρα των ὅσα συνέβησαν εἰς αὐτοὺς, καὶ τοὺς ὁποίους λόγους εἶπεν ὁ Ἰωσήφ πρὸς αὐτούς. Μετὰ ταῦτα, ἐν ᾧ εὐκαίροναν τὰ σακκία των, ἤνυεν ὁ καθεὶς τὰ χρήματά του εἰς τὸ σακκίον του. Τοῦτο ἰδόντες, ἐτρόμαξαν ὅλοι. Διότι τώρα ἀποσρέφονται πολὺ περισσότερον τὰ ἄδικοι πράγματα, παρά τότε, ὅτε ἐπώλησαν διὰ χρημάτων τὸν ἀδελφόν των.

Ἄφ' οὗ ὁ πατήρ των Ἰακώβ ἤκουσε ταῦτα, καὶ μάλιστα, ὅτι ὁ ἐξουσιαστὴς τῆς Αἰγύπτου ζητεῖ καὶ τὸν μικρὸν Βενιαμίν, διὰ τὰ πληροφορηθῆ, ἂν αὐτοὶ εἶναι τίμιοι ἄνθρωποι, ἢ ἀλλέως κατάσκοποι, εἶπε πρὸς αὐτούς: „Μὲ ὑςφερεῖτε ὅλων μου τῶν τέκνων. Ὁ Ἰωσήφ δὲν ὑπάρχει πλέον. Ὁ Σιμεὼν κεῖται εἰς τὴν φυλακὴν. Τώρα θέλετε νὰ μοῦ πάρετε καὶ τὸν Βενιαμίν. Ὡ τῆς δυσυχίας μου! Δὲν τὸν ἀφίνω ὅμως νὰ καταβῆ μαζύ σας εἰς τὴν Αἴγυπτον, ἐπειδὴ ἠμπορεῖ νὰ συμβῆ καὶ εἰς αὐτὸν καμμία δυσυχία εἰς τὸν δρόμον, καὶ τοῦτο ἤθελε μὲ φέρει βέβαια ἀπὸ τὴν ἄκραν λύπην εἰς τὸν τάφον.“

40. Ὀδοιπορία τοῦ Βενιαμίν εἰς τὴν Αἴγυπτον.

Ἐπειδὴ ἡ ἔλλειψις καὶ ἀριστεία τῶν πρὸς τροφήν ἀναγκαίων, προϊόντος τοῦ χρόνου, ἠῤῥξανεν εἰς τὴν γῆν Χαναάν, καὶ τὰ γεννήματα, τὰ ὁποῖα ἠγόρασαν ἀπὸ τὴν Αἴγυπτον, ἐτελείωσαν σχεδὸν, εἶπεν ὁ Ἰακώβ πρὸς τοὺς υἱούς του: „Ἰπάγετε πάλιν εἰς τὴν Αἴγυπτον, καὶ κυττάξατε, ἂν εἶναι δυνα-

τόν, νὰ ἀγοράσητε ἀκόμη καὶ ἄλλα γεννήματα.“ Καὶ ὁ Ἰούδας εἶπεν: „Ὁ ἄνθρωπος, ὅστις εἶναι κύριος πάσης Αἰγύπτου, μᾶς ἐπρόσαξεν αὐσηρῶς, καὶ εἶπε: Μὴ τολμήσητε νὰ ἔλθητε πλέον ἔμπροσθέν μου, ἐὰν δὲν φέρητε μαζὺ καὶ τὸν ἀδελφόν σας τὸν νεώτερον. Δὸς λοιπὸν τὸ παιδάριον εἰς ἐμὲ, διὰ νὰ ὑπάγωμεν, ἀλλέως πρέπει ν' ἀποθάνωμεν ὅλοι τῆς πείνας — σὺ καὶ ἡμεῖς καὶ τὰ μικρά μας παιδιά. Ἐγὼ ἐγγυῶμαι διὰ τὸ παιδάριον ἀπὸ ἐμένᾳ τὸ ζητήσης πάλιν. Ἐὰν δὲν σοὶ τὸ φέρω, καὶ δὲν σοὶ τὸ παραστήσω ἔμπροσθέν σου, ἡ ἁμαρτία αὐτοῦ ἄς εἶναι ἐπ' ἐμὲ εἰς ὅλην μου τὴν ζωὴν. Ἐὰν δὲν ἐβραδύναμεν τόσον, ἠθέλαμεν ὑπάγει καὶ ἔλθει ἕως τώρα δύο φοραῖς.“

Ταῦτα ἀκούσας ὁ Ἰακώβ, εἶπε τέλος πάντων πρὸς αὐτοῦς: „Ἐπειδὴ καὶ οὕτως ἔχει, ἄς γένη, καθὼς θέλετε. Λάβετε ἀπὸ τὰ καλλήτερα προϊόντα τοῦ τόπου, καὶ προσφέρετε εἰς τὸν ἄνθρωπον ἐκεῖνον δῶρα, βάλσαμον δηλαδὴ, μέλι, ἀρώματα, μύρα, φοίνικας, (χουρμάδες) καὶ ἀμύγδαλα. Λάβετε πρὸς τούτοις μαζὺ σας καὶ πολλὰ χρήματα, καὶ τὸ ἀργύριον ὡσαύτως, τὸ ὁποῖον ἠύρατε εἰς τοὺς σάκκους σας· ἐπειδὴ εἶναι ἐνδεχόμενον νὰ ἠκολούθησε κανένα λάθος, ὅταν σᾶς ἔδιδον τὰ γεννήματα. Λάβετε τελευταῖον καὶ τὸν ἀδελφόν σας, καὶ φέρετε αὐτὸν πρὸς τὸν ἄνθρωπον. Καὶ ὁ Θεός μου, ὁ παντοδύναμος, νὰ βοηθήσῃ, διὰ νὰ εὔρητε χάριν ἐνώπιον αὐτοῦ, ὥστε νὰ σᾶς ἐλευθερώσῃ καὶ τὸν φυλακισμένον ἀδελφόν σας, καὶ τοῦτον μου τὸν ἠγαπημένον Βενιαμὴν νὰ σᾶς δώσῃ ὀπίσω! Ἐγὼ δὲ, φεῦ τῆς δυσυχίας! μένω ἐν τοσοῦτῳ, ὡς πατὴρ, σερμημένος ὄλωντου τῶν τέκνων!“

Ἴδατε, πόσον ἠγάπα ὁ Ἰακώβ τὸν μικρὸν Βενιαμὴν! Ἀναμφιβόλως καὶ οἱ ἰδιόκισας φιλόσοργοι γονεῖς, ἀγαπητοί μου ἀναγνώσται! σᾶς ἀγαποῦν ὅχι ὀλιγώτερον ἐκεῖνου! Δὲν ἤθελεν εἶναι λοιπὸν κακὸν καὶ παράνομον κάμωμα, τὸ νὰ λυ-

πῆ ἓνας υἱὸς τοιούτους ἀγαθοὺς καὶ φιλοσόργους γονεῖς, οἵτινες διὰ τὸ καλὸν τοῦ υἱοῦ των ἀποθνήσκουν, παρακούων εἰς αὐτούς;

41. Ἐλευσις τοῦ Βενιαμὶν εἰς τὴν Αἴγυπτον.

Οἱ ἀδελφοὶ τοῦ Ἰωσήφ ἔφθασαν ὑγιῶς μετὰ τοῦ Βενιαμὶν καὶ τῶν δώρων εἰς τὴν Αἴγυπτον. Ὁ δὲ Ἰωσήφ, ἀφ' οὗ ἔμαθεν, ὅτι καὶ ὁ Βενιαμὶν εἶναι μετὰ τῶν ἀδελφῶν του, ἐπρόσβαξε τὸν οἰκονόμον τῆς οἰκίας του, λέγων: „Φέρε τοὺς ἀνθρώπους τούτους εἰς τὴν οἰκίαν μου. Ἐπειτα πρόσβαξε νὰ σφάξωσιν ἱκανὰ ζῶα, καὶ ἐτοίμασε ἐξ αὐτῶν λαμπρὸν γεῦμα· καθότι σήμερον μέλλω νὰ συμφάγω με αὐτούς.“ Ὁ ἄνθρωπος ἔκαμεν ἀμέσως, καθὼς τὸν ἐπρόσβαξεν ὁ Ἰωσήφ. Καὶ ἐν ᾧ ἤθελε νὰ τοὺς φέρῃ εἰς τὴν οἰκίαν, αὐτοὶ, πρὸ τοῦ νὰ ἔμβωσιν ἀκόμη εἰς τὴν θύραν τῆς αὐλῆς, ἐλάλησαν πρὸς αὐτὸν περὶ τοῦ ἀργυρίου, τὸ ὁποῖον εὔρον εἰς τοὺς σάκκους των. Ὁ δὲ ἄνθρωπος τοὺς ἀπεκρίθη: „Μεῖνατε ἀμέριμοι περὶ τούτου. Διότι Κύριος ὁ Θεὸς ἔβαλε κρυφίως τὸ ἀργύριον εἰς τοὺς σάκκους σας. Ἐγὼ τότε ἀκόμη ἔλαβα παρ' ὑμῶν τὸ ἀργύριον διὰ τὰ ἀγορασθέντα γεννήματα.“ Ταῦτα εἰπὼν ὁ οἰκονόμος, ἔβγαλε καὶ τὸν Σιμεὼν ἀπὸ τὴν φυλακὴν, καὶ τὸν ἔφερε πρὸς αὐτούς. Ἐπειτα τοὺς εἰσήγαγεν ὅλους εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Ἰωσήφ· καὶ ἀφ' οὗ παρέθηκε τροφὰς εἰς τοὺς ὄνους των, εἶπε πρὸς αὐτούς, ὅτι σήμερον μέλλουν νὰ φάγωσιν ἐκεῖ τὸ γεῦμα.

Ἔως νὰ ἔλθῃ ὁ Ἰωσήφ εἰς τὴν οἰκίαν, ἠτοίμασαν καὶ αὐτοὶ τὰ ὁποῖα ἔφερον ἀπὸ τὴν γῆν Χαναάν δῶρα, καὶ τὰ

ἔβαλαν εἰς τάξιν. Ἐπειτα, εὐθύς ἀφ' οὗ ἐμβῆκεν ὁ Ἰωσήφ εἰς τὴν οἰκίαν, ἐγονάτισαν ὅλοι ἔμπροσθεν αὐτοῦ, κρατῶν ἕκασος καὶ τὸ δῶρόν του εἰς τὰς χεῖρας, καὶ τὸν ἐπροσκύνησαν. Ὁ δὲ Ἰωσήφ χαιρετήσας αὐτοὺς πολλὰ φιλικῶς, εἶπεν: „Υγιαίνει ὁ πατήρ σας, περὶ τοῦ ὁποίου μοὶ ἐλαλήσατε; Ζῆ ἀκόμη ὁ πρεσβύτης;“ Καὶ αὐτοὶ τὸν ἀπεκρίθησαν: „Ὁ πατήρ μας, ὁ δούλος σου, ζῆ ἀκόμη, καὶ ὑγιαίνει.“ Ὁ δὲ Ἰωσήφ ἰδὼν τὸν Βενιαμὴν, ἠρώτησεν αὐτοὺς, λέγων: „Οὗτος εἶναι ὁ νεώτερός σας ἀδελφός, περὶ τοῦ ὁποίου μοὶ ἐλαλήσατε;— Ὁ Θεὸς νὰ σὲ εὐλογήσῃ, τέκνον μου.“ εἶπε πρὸς αὐτὸν, καὶ ἀμέσως εἰσῆλθεν εἰς τὸν κοιτῶνά του· διότι ἡ καρδιά του ἐφλογίζετο ἀπὸ τὴν πρὸς τὸν ἀδελφόν του ἀγάπην. Τὰ δὲ δάκρυά του ἔτρεχον ποταμηδὸν ἀπὸ τοὺς ὀφθαλμούς του· καὶ ζητῶν τόπον διὰ νὰ κλαύσῃ, ὑπῆγεν εἰς τὸ οἶκμά του, καὶ ἔκλαιεν ἐκεῖ ὥραν πολλήν.

Οὐδὲν ἐν τῷ κόσμῳ ὠραιότερον, ὡς ἡ ἀδολος καὶ εἰλικρινῆς ἀδελφικὴ ἀγάπη! Τοιαύτην ἀγάπην, ὅταν σώζωσιν οἱ ἄνθρωποι πρὸς ἀλλήλους, εὐτυχοῦσι καὶ προκόπτουσιν.

Ἀφ' οὗ ὁ Ἰωσήφ ἐνίψε καλῶς τὸ πρόσωπόν του, ἦλθε πάλιν πρὸς αὐτοὺς, ἐμπόδισε τὰ δάκρυά του, καὶ ἐπρόσαξε νὰ βάλωσι τράπεζαν. Τούτου γενομένου, ἔκαθισαν αὐτοὺς περὶ τὴν τράπεζαν, ἕκασον κατὰ τὴν ἡλικίαν του, τὸν γεροντότερον δηλαδὴ εἰς τὸν πρῶτον τόπον, καὶ τὸν νεώτερον εἰς τὸν ἔσχατον. Διὰ τὴν δεξιῶσιν ταύτην ἐθαύμαζαν καὶ ἀποροῦσαν ἀναμεταξύ των, ἐπειδὴ δὲν ἤξευρον τί σημαίνει. Τέλος πάντων ἐτέθησαν τὰ φαγητὰ εἰς τὴν τράπεζαν. Καὶ ἐπρόσαξεν ὁ Ἰωσήφ νὰ δώσωσιν εἰς τὸν Βενιαμὴν πενταπλασίως μεγαλητέρας μερίδας, παρὰ τὰς τῶν ἄλλων. Καὶ οὕτω ἔφαγαν, καὶ ἔπιον, καὶ εὐθύμησαν.

42. Τὸ ἀργυροῦν ποτήριον τοῦ Ἰωσήφ.

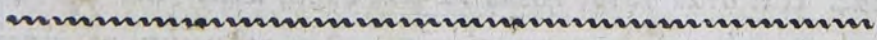
Ο Ἰωσήφ θέλων νὰ βεβαιωθῇ καλῆτερα περὶ τῆς βελτιώσεως τῶν ἀδελφῶν του, καθυπέβαλεν αὐτοὺς εἰς ἔτι βαρυτέραν δοκιμασίαν. Εἶπαμεν ἀνωτέρω, ὅτι ὁ Ἰωσήφ εἶδειξε ξεχωριστὴν ἀγάπην πρὸς τὸν Βενιαμὴν, προσάξας τοὺς δούλους του, νὰ βάλλωσιν ἔμπροσθεν αὐτοῦ τὰς μεγαλητέρας καὶ ἐκλεκτοτέρας μερίδας τῶν φαγητῶν. Ἐπειδὴ δὲ ἤξευρεν, ὅτι καὶ ὁ πατήρ των ἠγάπα περισσότερον τὸν Βενιαμὴν, παρὰ τοὺς ἄλλους ὅλους, ἠθέλησε νὰ πληροφορηθῇ, ἂν φθονῶσι καὶ μισῶσι καὶ τὸν Βενιαμὴν, καθὼς πάλαι ποτε αὐτόν. Ἀναμφιβόλως ἔμελε τὸν Ἰωσήφ πολὺ, νὰ ἤξεύρῃ τοῦτο, ὥστε, ἂν εἶναι ἀνάγκη, νὰ προφυλάξῃ τὸν Βενιαμὴν, μήπως πάθῃ κἀνὲν κακόν.

Ἐπρόσαξε λοιπὸν τὸν οἰκονόμον του, λέγων: „Γέμισε τοὺς σάκκους αὐτῶν μὲ σῖτον· Βάλε καὶ τὸ ἀργύριον ἐκάστου εἰς τὸ σακκίον του. Εἰς δὲ τοῦ νεωτέρου τὸ σακκίον ἔμβαλε καὶ τὸ ἀργυροῦν μου ποτήριον.“ Καὶ ὁ μὲν οἰκονόμος ἀμέσως ἔχαμε κατὰ τὴν προσαγῆν τοῦ Ἰωσήφ. Οὗτοι δὲ τὴν ἀκόλουθον ἡμέραν, πρὸς τὰ ἐξημερώματα, ἀνεχώρησαν ἐκεῖθεν μετὰ τοὺς ὄνους των εἰς τὴν πατρίδα. Ἄλλ' ἀφ' οὗ ἐξῆλθον ἀπὸ τὴν πόλιν, εἶπεν ὁ Ἰωσήφ πρὸς τὸν οἰκονόμον του: „Ανάσα, καὶ τρέξε κατόπιν τῶν ἀνδρῶν. Ὅταν δὲ τοὺς φθάσῃς, εἰπὲ πρὸς αὐτούς: Διὰ τί ἀνταποδίδετε κακὸν ἀντὶ καλοῦ; Τὸ ποτήριον, τὸ ὁποῖον ἐκλέφατε, εἶναι τὸ ποτήριον, μὲ τὸ ὁποῖον πίνει ὁ κύριός μου. Κακῶς ἐπράξατε τοῦτο.“

Καὶ ὁ οἰκονόμος καταδιώξας καὶ προφθάσας αὐτοὺς ἔξω

τῆς πόλεως, τοὺς ἐλάλησε, καθὼς τὸν παρήγγειλεν ὁ Ἰωσήφ. Αὐτοὶ ὅμως τὸν ἀπεκρίθησαν: „Τί λόγοι εἶναι αὐτοί, ὅπου μᾶς λέγεις, Κύριε! Πῶς; Ἡμεῖς ἠθέλαμεν πράξει μίαν τοιαύτην αἰσχροὴν πράξιν; Ἰδοὺ! ἡμεῖς ἐφέραμεν ὀπίσω καὶ τὸ ἀργύριον, τὸ ὅποσον ἠύραμεν εἰς τὰ σακκία μας. Καὶ ἡμεῖς ἔπειτα ἠθέλαμεν κλέψαι ἀπὸ τὸν οἶκον τοῦ κυρίου σου ἀργύριον ἢ χρυσίον; Εἰς ὅποιον ἀπὸ ἡμᾶς ἠθελες εὐρεῖ τὸ ποτήριον, ἐκεῖνος ἄς ἀποθάνῃ· καὶ ἡμεῖς ὅλοι ἄς γένωμεν δοῦλοί σου.“ Ἐν τῷ ἅμα κατέβασαν τοὺς σάκκους ἀπὸ τοὺς ὄνους, ἔβησαν αὐτοὺς κατὰ γῆς, καὶ ἄρχισε νὰ λύῃ καθεὶς τὸν σάκκον του. Καὶ ἐπειδὴ ὡς πρὸς τοῦτο εἶχαν ὅλοι καθαρὰν τὴν συνειδήσιν των δὲν τοὺς ἔμελε παντελῶς. Ὁ δὲ οἰκονόμος ἄρχισε νὰ ἐξετάζῃ τοὺς σάκκους ὅλων, ἀπὸ τοῦ μεγαλητέρου ἕως τοῦ μικροτέρου, καὶ εὗρηκε τὸ ἀργυροῦν ποτήριον εἰς τὸν σάκκον τοῦ Βενιαμίν. Ὅλοι ἔγιναν ἔξω τοῦ ἑαυτοῦ των, καὶ ἔμειναν ἐκστατικοὶ ἀπὸ τὸν φόβον των. Ἀμέσως ἐφόρτωσαν πάλιν τοὺς σάκκους των ἐπάνω εἰς τοὺς ὄνους, καὶ ἐπέστρεψαν εἰς τὴν πόλιν ὀπίσω. Ὅλοι ἐπαρρησιάζθησαν πάλιν πρὸς τὸν Ἰωσήφ, καὶ ὁ Ἰούδας ἐπροκορεύετο. Ὅλοι ἔπεσον εἰς τοὺς πόδας του — —

43. Γενναιοψυχία τοῦ Ἰούδα.

Ὁ Ἰωσήφ γραφεὶς πρὸς αὐτοὺς εἶπε: „Διὰ τί ἐκάμετε τοῦτο; Στοχάζεσθε, ὅτι ἄνθρωπος τοιοῦτος, οἷος ἐγὼ, δὲν ἠθελε μαντεύσει τοῦτο;“ Καὶ ὁ Ἰούδας ἀπεκρίθη: „ὦ Κύριε! Τί νὰ εἰπῶμεν; ἢ τί νὰ λαλήσωμεν; Πῶς νὰ δικαιολογηθῶμεν; — Ὁ Θεὸς εἶδεν ἡμᾶς παρανομοῦντας καὶ κακοουργῶντας. Διὰ τοῦτο εὔρεν ἡμᾶς ἡ ἁμαρτία αὕτη. Ἰδοὺ! ὁ τὸ πα-

πήριον κλέψας, καὶ ἡμεῖς ἅπαντες εἴμεθα δοῦλοί σου.“ Ὁ δὲ Ἰωσήφ εἶπε: „Μακρὰν ἀπ' ἐμοῦ τὸ νὰ κάμω ἓνα τοιοῦτον ἔργον. Ἐκεῖνος, ὅς τις ἔκλεψε τὸ ποτήριόν μου, νὰ εἶναι δοῦλός μου. Σεῖς δὲ οἱ λοιποὶ ἐπιστρέψατε ἐν εἰρήνῃ πρὸς τὸν πατέρα σας.“

Τότε ὁ Ἰούδας πλησιάσας εἰς τὸν Ἰωσήφ, ὡμίλησε πρὸς αὐτὸν μὲ θάρρος καὶ μὲ πεποιθήσιν, λέγων: „Κυρίέ μου! Σὲ παρακαλῶ, δός μοι, τῷ δούλῳ σου, τὴν ἄδειαν, νὰ ὀμιλήσω μὲ ἐσὲ ἓνα λόγον. Μὴ θυμωθῆς, ὅτι ὀμιλῶ πρὸς σὲ — ὅς τις εἶσαι ὅμοιος μὲ τὸν βασιλέα! ἐλεύθερα καὶ τολμηρά! Σὺ μᾶς ἠρώτησας: „Ἐχετε πατέρα ἢ ἄλλον ἀδελφόν;“ Καὶ ἡμεῖς εἶπαμεν: „Ναὶ ἔχομεν καὶ πατέρα καὶ ἓνα νεώτερον ἀκόμη ἀδελφόν, τὸν ὁποῖον ὁ πατήρ ἀγαπᾷ ὑπὲρ πάντας.“ Σὺ δὲ εἶπας: „Φέρετε αὐτὸν ἐνταῦθα· διότι θέλω νὰ τὸν ἰδῶ.“ Ἡμεῖς σοὶ ἀπεκρίθημεν: „Ὁ πατήρ μας δὲν τὸν ἀφίνει νὰ ἀπομακρυνθῆ ἀπ' αὐτοῦ. Προκρίνει κάλλιον νὰ ἀποθάνῃ αὐτὸς ὁ ἴδιος, παρά νὰ τὸν ἀφήσῃ.“ Καὶ σὺ εἶπας: „Ἐὰν δὲν ἔλθῃ ἐδῶ καὶ ὁ νεώτερός σας ἀδελφός, νὰ μὴν τολμήσητε νὰ παρῆρσιασθῆτε πλέον ἔμπροσθέν μου.“ Ἡμεῖς ἐδιηγήθημεν ταῦτα πρὸς τὸν πατέρα μας. Καὶ ὅταν αὐτὸς ἤθελε νὰ μᾶς ξείλῃ πάλιν εἰς τὴν Αἴγυπτον, τότε εἶπαμεν πρὸς αὐτόν: „Δὲν τολμῶμεν νὰ κατέβωμεν εἰς τὴν Αἴγυπτον, ἐὰν δὲν ἔλθῃ μαζί μας καὶ ὁ νεώτερος ἡμῶν ἀδελφός. Δὲν ἔχομεν τὴν ἄδειαν νὰ παρῆρσιασθῶμεν πλέον ἔμπροσθεν τοῦ ἀνδρός, ἐὰν δὲν εἶναι καὶ αὐτὸς μαζί μας.“ Τότε εἶπεν ὁ πατήρ μας: „Ἡξεύρετε, ὅτι ἡ γυνή μου Ῥαχὴλ εἶχε δύο υἱούς· ἐκ τῶν ὁποίων ὁ μὲν ἐβγῆκεν ἔξω, καὶ μοὶ εἶπατε, ὅτι κατεσπαράχθη ἀπὸ ἄγριον θηρίον, καὶ ἔκτοτε δὲν τὸν εἶδα πλέον. Τώρα δὲ, ἐὰν λάβῃτε καὶ τοῦτον εἰς τὴν Αἴγυπτον, καὶ ἀκολουθήσῃ εἰς αὐτὸν κάνα ἓνα κακὸν εἰς τὸν δρόμον, θέλετε φέρει τὰς πολιάς μου

τριχας ἀπὸ τῆν θλίψιν καὶ τὸν πόνον εἰς τὸν τάφον.“ Ἐὰν ἐπιστρέφω λοιπὸν εἰς τὴν οἰκίαν, καὶ τὸ παιδάριον δὲν εἶναι μαζύ μου, καὶ ὁ πατήρ δὲν τὸν ἰδῆ μαζύ μας — αὐτὸν, τὸν ὁποῖον ἀγαπᾶ, καθὼς τὴν ἰδίαν του ζωὴν, θέλει ἀποθάνει βέβαια, καὶ ἡμεῖς θέλομεν φέρει εἰς τὸν τάφον τὸν γηραιὸν μας πατέρα διὰ τὴν ὑπερβολικὴν λύπην, τὴν ὁποῖαν μέλλει νὰ αἰσθανθῆ ἢ ψυχὴ του διὰ τὴν ζήτησιν τοῦ παιδός. Ἐγὼ ἔγινα ἔγγυητής εἰς τὸν πατέρα περὶ τοῦ παιδός· ἐγὼ ἐσάβην καλὸς δι’ αὐτόν. Ἐγὼ εἶπα πρὸς τὸν πατέρα: „Ἐὰν δὲν σοὶ τὸν ἐπιστρέφω ὀπίσω, καὶ δὲν τὸν παραστήσω πάλιν ἐνώπιόν σου, ἢ ἁμαρτία νὰ εἶναι ἐπάνω μου ἐν ὅσῳ ζῶ.“ Μένω λοιπὸν ἐγὼ ἐδῶ ἀντὶ τοῦ παιδός. Ἐγὼ θέλω νὰ εἶμαι δαῦλος σου. Τὸ δὲ παιδίον ἄφες νὰ ἐπιστρέφῃ μὲ τοὺς λοιποὺς ἀδελφούς μου πρὸς τὸν πατέρα. Πῶς ἤθελα ὑπάγει πρὸς τὸν πατέρα μου, εἰάν δὲν εἶναι τὸ παιδίον μαζύ μου; Δὲν θέλω νὰ ἴδω τὸν φρῆνον, τὸν ὁποῖον ἤθελα φέρει εἰς αὐτόν!“ —

Ποῖος ἄρά γε δὲν ἤθελεν ἐπαινέσει τὸν εὐγενῆ τρόπον τοῦ Ἰούδα, ὅς τις ἐπρόκρινε νὰ δουλωθῆ αὐτὸς κάλλιον, παρὰ νὰ λυπήσῃ τὸν γηραιὸν του πατέρα; Καὶ ποῖος φρόνιμος υἱὸς δὲν ἤθελε μιμηθῆ αὐτόν, ὥστε νὰ μὴ δίδῃ ποτὲ αἰτίαν λύπης εἰς τοὺς φιλοσόργους γονεῖς του;

~~~~~

44. Ἀναγνώρισις τοῦ Ἰωσήφ μετὰ τοὺς ἀδελφούς του.

Βλέπων ὁ Ἰωσήφ τὴν διόρθωσιν τῶν ἀδελφῶν του, καὶ μὴ δυνάμενος πλέον νὰ κρύψῃ τὴν προσποίησίν του, ἐπρόσβαξε πάντας τοὺς περὶ αὐτὸν Αἰγυπτίους, νὰ ἐξέλθωσιν ἀπὸ τὸ αἶκημα, ὅπου ἦσαν συνηθροισμένοι, καὶ ἀφ’ οὗ ἔμεινε μόνος

μετὰ τῶν ἀδελφῶν του, ἄρχισε νὰ κλαίῃ τόσο μεγαλοφώ-
 νως, ὥστε ἠκούσθη εἰς ὅλον τὸν οἶκον, λέγων πρὸς αὐτούς:
 „Ἐγὼ εἶμαι ὁ Ἰωσήφ! — Ζῆ ὁ πατήρ μου ἀκόμη;“ — Οἱ
 δὲ ἀδελφοί του ἐτρόμαξαν, καὶ μάλιστα τόσο, ὥστε δὲν ἤ-
 δύναντο μήτε λόγον νὰ προφέρουν· ἐπειδὴ ὅλαι αἱ ἀδικοὶ
 πράξεις, τὰς ὁποίας ἔπραξαν κατ' αὐτοῦ, ἦλθον τώρα εἰς
 τὴν μνήμη των. Ἀντὶ τῆς χαρᾶς, τὴν ὁποίαν ἔπρεπε νὰ αἰ-
 σθανθῶσι διὰ τὴν ἀναγνώρισιν τοῦ ἀδελφοῦ των, ἠσθάνθη-
 σαν φόβον καὶ τρόμον, καὶ ὁ ἀξίερατος Ἰωσήφ ἐφάνη εἰς
 αὐτοὺς φοβερός καὶ τρομερός.

Ἰδοῦ πῶς μᾶς σερεῖ ἡ ἁμαρτία καὶ ἀπὸ τὴν πλεον ἡ-
 δυτέραν τοῦ βίου χαράν! Αὕτη μᾶς κάμνει, νὰ φοβώμεθα
 καὶ τοὺς πλεον ἐναρέτους ἀνθρώπους, καὶ νὰ τρέμωμεν καὶ
 αὐτὸν τὸν ἴδιον Θεόν, τὸν ὑπὲρ πᾶν ἄλλο ἀξίεραστότερον.

Ὁ Ἰωσήφ ὅμως ἐθάῤῥυνε τοὺς ἀδελφούς του, καὶ εἶπε
 φιλικῶς πρὸς αὐτούς: „Πλησιάσατέ μοι! Ἐγὼ εἶμαι Ἰω-
 σήφ, ὁ ἀδελφός σας, τὸν ὁποῖον ἐπωλήσατε εἰς τὴν Αἴγυ-
 πτον. Μὴ φοβεῖσθε, μηδὲ λυπεῖσθε, ὅτι μ' ἐπωλήσατε ἐδῶ·
 διότι θεία εὐδοκία προεπέμφθη ἐδῶ διὰ ἰδικόν-σας πάλιν
 καλόν. Τοῦτο εἶναι δεύτερον ἔτος τῆς πείνας, μετὰ τὸ ὁποῖον
 ἔπονται ἀκόμη ἄλλα πέντε ἔτη, εἰς τῶν ὁποίων τὸ διάστημα
 δὲν θέλει γένει οὔτε σπορὰ οὔτε θερισμός. Ὁ Θεὸς λοιπὸν
 μὴ ἀπέσειλεν ἐδῶ, διὰ νὰ φροντίσω περὶ τῶν ἀναγκαίων τῆς
 ζωῆς σας, καὶ νὰ σᾶς λυτρώσω ἀπὸ τὰς χεῖρας τοῦ ὀδυνηροῦ
 τῆς πείνας θανάτου. Δὲν ἦλθον ἐδῶ διὰ συνεργίας ἰδικῆς
 σας, ἀλλὰ διὰ θελήσεως τοῦ Θεοῦ. Ὁ Θεὸς μὲ ἔκαμε πα-
 τέρα τοῦ βασιλέως, κύριον τοῦ οἴκου του, καὶ ἡγεμόνα πάσης
 γῆς Αἰγύπτου. Σπεύσατε λοιπὸν, καὶ ὑπάγετε πρὸς τὸν πα-
 τέρα μας, καὶ εἶπατε πρὸς αὐτόν: „Ἰωσήφ ὁ υἱός σου ἀναγ-
 γέλλει σοι δι' ἡμῶν, ὅτι ὁ Θεὸς ἐποίησεν αὐτὸν κύριον πάσης
 γῆς Αἰγύπτου· κατέβη λοιπὸν καὶ συ πρὸς αὐτόν, καὶ μὴ

βραδύνης· Ἐκεί θέλεις κατοικήσει τὸ ὠραιότερον μέρος τῆς Αἰγύπτου, καὶ θέλεις εἶσθαι πλησίον αὐτοῦ — σὺ καὶ οἱ υἱοί σου καὶ οἱ υἱοὶ τῶν υἱῶν σου, τὰ πρόβατά σου καὶ τὰ ποιμνιά σου, καὶ ὅσα ἄλλα ἔχεις. Αὐτὸς δὲ θέλει φροντίσει περὶ σοῦ, διὰ τὴν σωθῆς καὶ σὺ, καὶ πάντες οἱ μετὰ σοῦ. Ἐπειδὴ ἡ πείνα θέλει διαρκέσει ἀκόμη ἄλλα πέντη ἔτη.“ — Ἴδού, βλέπετε, ὅτι δὲν σᾶς λαλοῦ πλέον δι' ἑρμηνέως· ἀλλὰ μὲ τὴν ἰδίαν ἡμῶν πάτριον γλῶσσαν, καὶ πρόσωπον πρὸς πρόσωπον. — Φανερῶσατε πρὸς τούτοις εἰς τὸν πατέρα μου πᾶσαν τὴν δόξαν καὶ κυριότητα, τὴν ὁποίαν ἔχω εἰς τὴν Αἰγύπτου. Διηγήθητε πρὸς αὐτὸν, ὅσα ἴδατε. Σπεύσατε, καὶ ἔλθετε πάλιν ὀγλήγωρα ὀπίσω, φέροντες μαζύσας καὶ τὸν πατέρα μου ἐδῶ.“

Ταῦτα εἰπὼν ὁ Ἰωσήφ, ἔπεσεν ἐπάνω εἰς τὸν λαιμὸν τοῦ Βενιαμίν, καὶ ἔκλαυσεν ἐπ' αὐτοῦ, ἔκλαυσε δὲ ὡσαύτως καὶ ὁ Βενιαμίν ἐπὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ! — Κατεφίλησε πρὸς τούτοις ὁ Ἰωσήφ καὶ πάντας τοὺς λοιποὺς αὐτοῦ ἀδελφοὺς, καὶ ἔκλαυσεν ἐπ' αὐτοῖς. —

Ἦ τέκνα! Ποῖος ἄραγε ἀναγινώσκων τὸ δράμα τοῦτο, δὲν ἤθελεν ἀτενίσει πρὸς οὐρανὸν μὲ δακρύοντας ὀφθαλμοὺς, καὶ τὴν κράξῃ μετὰ συντετριμμένης καρδίας.

„Μερίση σου ἢ ἀγαθότης, Κύριε!“!

„Ναι! Σὺ εἶσαι ἢ ἄπειρος ἀγάπη! Διότι, ἀν οἱ ἄνθρωποι, οἵτινες εἶναι πλάσματά σου, φέρωνται μὲ τόσην ἀνεκφρασον ἀγάπην πρὸς ἀλλήλους — πόσον ἀνεκφράσιως ἀγαθὸς πρέπει τὴν εἶσαι Σὺ! Ἄν οἱ ἐκ φύσεως ἀδύνατοι ἄνθρωποι δύνανται τὴν συγχωρῶσιν ἐξ ὅλης τῆς καρδίας καὶ τὰς μεγίστας ἀδικίας, ὁποία συγχώρησις ἄρα γε δὲν ἐλπίζεται παρὰ Σοῦ! Ποῖος δὲν ἤθελεν αἰσθανθῆ ἀνεκλάλητον χαρὰν εἰς Ἐσέ! Ποῖος δὲν ἤθελε Σὲ ἀγαπήσει ἐξ ὅλης ψυχῆς καὶ καρδίας! Ποῖος, ἀν καὶ μεγάλως ἤμαρτεν, ἀλλὰ μετανοή-

σας ἐκ καρδίας — δὲν ἤθελε προσμένει παρά Σου ἄφρουν;“

— Ἡ πατρική Σου φροντίς εἶναι ἀνεκδιήγητος! Ἡ πρόνοιά Σου θαυμασιωτάτη, καὶ ἐν πᾶσι, μικροῖς τε καὶ μεγάλοις, ἀξιολάτρευτος. Ἐν ᾧ οἱ ἀδελφοὶ ἤθελον νὰ φονεύσωσι τὸν ἀδελφόντων, Σὺ παρεσκεύαζες, ἵνα δι' αὐτοῦ τοῦ ἰδίου ἀδελφοῦ ἐλευθερεθῶσιν αὐτοὶ ἀπὸ τοῦ ὀδυνηροῦ τῆς πείνας θανάτου. Τὸ ποικίλον χρῶμα τοῦ ἐνδύματος — καί τινα εἰκονικὰ ἐνύπνια ἔγιναν εἰς τὴν χεῖρά Σου ὄργανα, διὰ νὰ ἐκτείνης τὴν μεγάλην Σου εὐλογίαν, εἰς πατέρα καὶ ἀδελφούς, εἰς ἓνα κραταιὸν βασιλέα καὶ εἰς ὅλον αὐτοῦ τὸ βασίλειον. Ὁ ἴδιος λιμὸς ἔπρεπε νὰ συνεισφέρῃ, εἰς τὸ νὰ φανερωθῆς εἰς τοὺς Αἰγυπτίους, καὶ εἰς ὅλα τὰ περίξ ἔθνη ὡς πάγκοινος πατὴρ καὶ τροφεὺς τῶν ἀνθρώπων! Καὶ οὕτως — ὦ τῆς παραμυθίας καὶ παρηγορίας! — Οὕτω φροντίζεις καὶ δι' ἡμᾶς, Κύριε! Οὕτως εὐκόλως ἤξεύρεις νὰ ἐλευθερώνης καὶ ἡμᾶς ἀπὸ πᾶσαν ἀνάγκην! Ὡ, ποῖος, ἂν καὶ πτωχότατος, ἤθελεν ἀκόμη βασανίζεσθαι ἀπὸ φροντίδας καὶ μερίμνας περὶ τῆς κατασάσεώς του! Ποῖος, καὶ ἂν ἤθελεν εὐρίσκεσθαι περικυλωμένος ἀπὸ δεινὰ καὶ λυπηρὰ περιστατικά, δὲν ἤθελεν εὐρίσκει παρηγορίαν ἐλπίζων εἰς τὴν πατρικὴν Σου πρόνοιαν!“

— „Σὺ εἶσαι ὁ ἀγιώτατος! Καὶ διὰ ταύτης τῆς ἰσορίας μᾶς δεικνύεις, ὅτι θέλεις, φιλοσοργότατε πάτερ! ὄχι μόνον νὰ θρέψῃς τὰ τέκνα Σου, ἀλλὰ καὶ νὰ τὰ ἀναθρέψῃς εἰς χρησοὺς ἀνθρώπους. Σὺ κατέστησας τὸν Ἰωσήφ διὰ παθημάτων — τουτέστι τοῦ διωγμοῦ καὶ τῆς συκοφαντίας, τῆς ἀποδημίας εἰς ξένην γῆν καὶ τῆς φυλακῆς, — τόσον γενναῖον ἄνδρα! Σὺ διώρθωσας τοὺς ἀδελφούς του διὰ τῆς θλίψεως καὶ τοῦ λιμοῦ, διὰ τῆς δυσυχίας καὶ τύψεως τοῦ συνειδότος τῶν, καὶ μετέβαλες τὸν ἀπάνθρωπον

φθόρον των, τὸ θηριῶδες μῖσος των, καὶ τὴν ἀσέβειάν των, εἰς εὐχαρισίαν, ἀγάπην, καὶ εὐσέβειαν. Καὶ ἀφ' οὗ ὁ μέγας καὶ ὠραῖος σκοπὸς τῶν παθημάτων τοῦ Ἰωσήφ καὶ τῶν ἀδελφῶν του ἐτελέσθη, ἀφ' οὗ αὐτοὶ ἔγιναν ἄξιοι τῆς χαρᾶς, ἔδωκας τέλος εἰς ὅλας τὰς ταλαιπωρίας των, καὶ ἠυδόκησας νὰ ἀναβλασθήσῃ ἀπὸ τὰ ἰδιάπων πάθη χαρὰ, ἣτις ὑπερέβη πάσας τὰς προσδοκίας καὶ ἐλπίδας των. Οὕτω θέλομεν ἔχει καὶ ἡμεῖς σταθερὰν τὴν πρὸς Σὲ ἐλπίδα μας, καὶ ἐὰν ἠθέλαμεν ὡσαύτως κατατήκεσθαι ἀπὸ πείναν καὶ πτωχείαν, ἀπὸ συκοφαντίαν καὶ διωγμὸν, ἀπὸ ἀλύτους καὶ σιληρὰ δεσμὰ. Διότι ἠξεύρομεν καλῶς, ὅτι διὰ τῶν παθημάτων μας ἐνεργεῖς μόνον τὴν βελτίωσίν μας, καὶ ὅτι πᾶσα λύπη τελειώνει εἰς χαρὰν ὑπὸ τῆς ὁδηγίας καὶ προσασίας τῆς φιλανθρώπου καὶ ἀκαταλήπτου Σου προνοίας!“

„Καὶ ἐὰν ἡ εὐσπλαγχνος καὶ ἀπειρὸς Σου ἀγάπη πρὸς τὰ πλάσματά Σου φαίνεται ἀπὸ μίαν μόνην ἰσορίαν μὲ τόσῃν ἀνέκφραστον εὐμένειαν καὶ ἰλαρότητα, ἐὰν χαρίζῃς εἰς τοὺς ἀνθρώπους ἐπὶ γῆς ἀκόμη τοιαύτας θείας καὶ γλυκυτάτας συμμάς, τί δὲν πρέπει ἄραγε νὰ προσμένωμεν εἰς τὸν οὐρανόν, ὅπου θέλεις φανῆ πρὸς ἡμᾶς ἀπείρως ἀγαθώτερος καὶ εὐμενέστερος, παρὰ ὁ Ἰωσήφ πρὸς τοὺς ἀδελφούς του!“

45. Χαρὰ τοῦ Ἰακώβ.

Ἀπούσας καὶ ὁ βασιλεὺς τὴν ἔλευσιν τῶν ἀδελφῶν τοῦ Ἰωσήφ, ἐχάρη μεγάλως, καὶ μετ' αὐτοῦ πάντες οἱ περὶ αὐτόν. Ὅθεν ἔδωκε τὰς βασιλικὰς αὐτοῦ ἀμάξας, διὰ νὰ μετακομίσωσι τὸν πατέρα τοῦ Ἰωσήφ, τὰς γυναῖκας, καὶ τὰ παιδιά τῶν ἀδελφῶν του. Εἰς καθένα τούτων ἐχάρισεν ὁ Ἰω-

σὴφ ἀνά δύο ὠραίας ζολάς· εἰς δὲ τὸν Βενιαμὴν πέντε, καὶ τριακόσια χρυσᾶ νομίσματα. Τὴν ἰδίαν χρηματικὴν ποσότητα, ἔτι δὲ καὶ δέκα ὄνους φορτωμένους μὲ διάφορα ἀγαθὰ τῆς Αἰγύπτου, καὶ δέκα ἡμιόνους φορτωμένας ἄρτους, καὶ ἐφόδια τοῦ δρόμου, παρέδωκεν ὁ Ἰωσήφ εἰς τοὺς ἀδελφούς του, διὰ νὰ προσφέρωσιν εἰς τὸν πατέρα του. Μετὰ δὲ ταῦτα ἀποχαιρετήσας αὐτοὺς, τοὺς ἐξάπέσειλε, λέγων: „Μὴ φιλονεικῆτε πρὸς ἀλλήλους καθ' ὁδὸν, μηδὲ κατηγορεῖσθε ἀναμεταξύ σας διὰ τὰ παρελθόντα. Ὅλα πλέον ἐλησμονήθησαν.“

Ὁ δὲ γηραιὸς πατήρ των τοὺς ἐπρόσμενε μὲ ἀνυπομονησίαν καὶ λύπην, φοβούμενος μήπως χάσῃ καὶ τὸν ἀγαπητόν του υἱὸν Βενιαμὴν. Ἀφ' οὗ δὲ ἔφθασαν οἱ υἱοὶ του μὲ τὸν Βενιαμὴν αἰφνιδίως εἰς τὴν γῆν Χαναάν, ἔκραξαν ὅλοι ὁμοφώνως, εἰσερχόμενοι εἰς τὴν οἰκίαν: „Ἰωσήφ ὁ υἱός σου, ζῆ. Καὶ εἶναι κύριος πάσης γῆς Αἰγύπτου!“ Ὁ Ἰακώβ ὅμως δὲν ἐπίστευσε κατ' ἀρχὰς τοὺς λόγους των. Ἀλλ' ἀφ' οὗ ἐδιηγήθησαν εἰς αὐτὸν ὅλα περιστατικῶς κατὰ τάξιν, καὶ ὅσα προσέτι εἶπεν εἰς αὐτοὺς ὁ Ἰωσήφ, καὶ ἀφ' οὗ τέλος πάντων εἶδε καὶ τὰς λαμπρὰς βασιλικὰς ἀμάξας, ἔτι δὲ καὶ ὅλα τὰ πολυτελῆ δῶρα, τὰ ὁποῖα ἔσειλεν ὁ Ἰωσήφ, ἐφάνη εἰς αὐτὸν ὡς νὰ ἐξύπνησεν ἀπὸ ἑνα βαθύτατον ὄνειρον, καὶ τὸ πνεῦμα του ἀνεξωπυρήθη ἐκ νέου. Τότε στραφείς πρὸς αὐτοὺς εἶπεν: „Ἀρκεῖ μοι, ὅτι ὁ υἱός μου Ἰωσήφ ζῆ ἀκόμη! Ὑπόγω χωρὶς ἀναβολὴν καιροῦ νὰ τὸν ἰδῶ πρὸ τοῦ νὰ ἀποθάνω!“

Τέλος πάντων, ἀφ' οὗ ὁ Ἰακώβ ἠτοιμάσθη εἰς ὁδοπορίαν, ἀνέβασαν αὐτὸν οἱ υἱοὶ του ἐπάνω εἰς τὰς βασιλικὰς ἀμάξας, ἔτι δὲ καὶ τὰς γυναῖκας καὶ τὰ μικρά των τέκνα, καὶ λαβόντες μαζύ των ὅλα τὰ ποίμνια καὶ τὰ ὑπάρχοντά των, ἀνεχώρησαν εἰς τὴν Αἰγύπτου. Ἀφ' οὗ ἔφθασαν εἰς τὰ σύνορα τῆς γῆς Χαναάν, ἐπρόσφερον ὁ Ἰακώβ θυσίαν εἰς τὸν Θεόν, παρακαλέσας αὐτὸν θερμῶς, νὰ τῷ ἀποκαλύψῃ τὸ

πρακτέον· διότι ἐδίδαξε νὰ ἀφήσῃ τὴν γῆν ταυτην, τὴν ὅποιαν ὑποσχέθη ὁ Θεὸς εἰς αὐτὸν καὶ εἰς τὰ τέκνα του. Ἄλλ' ἐπειδὴ καὶ ὁ μακρυνὸς δρόμος, διὰ τὴν γερουτικὴν του ἡλικίαν, ἦτον πολλὰ ὀχληρὸς, καὶ κινδυνώδης, ἐπαρακάλεσε πάλιν τὸν Θεὸν ἐξ ὅλης του καρδίας, διὰ νὰ τὸν συμβουλευθῆ καὶ νὰ τὸν βοηθήσῃ. Ὁ δὲ Θεὸς εἶπε πρὸς αὐτὸν καθ' ὕπνον: „Ἰακώβ! Ἰακώβ! Ἐγὼ εἶμαι ὁ Θεὸς τῶν πατέρων σου. Μὴ φοβοῦ νὰ καταβῆς εἰς τὴν Αἴγυπτον. Ἐπειδὴ θέλω σὲ ἀποκαταστήσει ἐκεῖ ἔθνος μέγα, καὶ ἐγὼ θέλω καταβῆ μετὰ σοῦ εἰς Αἴγυπτον, καὶ θέλω σὲ ἀναβιβάσει πάλιν εἰς τέλος, (δηλαδὴ ἐγὼ θέλω φέρει πάλιν ὀπίσω τοὺς ἀπογόνους σου εἰς τὴν γῆν Χαναάν) καὶ Ἰωσήφ θέλει ἐπιβάλει τὰς χεῖρας του ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμούς σου.“ Αὗται αἱ θεῖαι ἐπαγγελίαι διασκέδασάν ἀμέσως τὸν φόβον τοῦ θεοσεβοῦς γέροντος, καὶ χωρὶς ἀναβολὴν καιροῦ ἐκίνησε νὰ ὑπάγῃ εἰς τὴν Αἴγυπτον. Ὁ δὲ Ἰούδας προπορευθεὶς ἐμήνυσεν εἰς τὸν Ἰωσήφ τὴν ἔλευσιν τοῦ πατρός του, τὸ ὅποιον ἀκούσας ὁ Ἰωσήφ ἐπρόσβαξεν εὐθύς νὰ ζευξῶσι τὰς ἀμάξας του, καὶ ἐβγῆεν εἰς ἀπάντησιν τοῦ πατρός του. Ὅταν δὲ εἶδεν αὐτὸν μακρόθεν ἐρχόμενον, κατέβη ἀπὸ τὴν ἀμάξαν, καὶ τρέξας ἐπεσεν εἰς τὸν τράχηλόν του, καὶ ἔκλαυσεν ἐκεῖ πολλὴν ὥραν. Ὁ δὲ γηραιὸς πατήρ του εἶπε πρὸς αὐτόν: „Τώρα ἀποθνήσκω εὐχαρίστως· διότι ἠξιώθην νὰ ἰδῶ ἀκόμη μίαν φορὰν τὸ πρόσωπόν σου.“

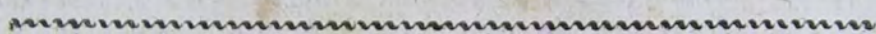
Ὁ Ἰωσήφ ἐμήνυσεν μετὰ ταῦτα τὸν ἐρχομὸν τοῦ πατρός του εἰς τὸν βασιλεῖα, ὅστις εἶπε πρὸς τὸν Ἰωσήφ: „Ἴδου πᾶσα ἡ γῆ τῆς Αἰγύπτου εἶναι ἐλευθέρα εἰς τὸν πατέρα σου, καὶ εἰς τοὺς ἀδελφούς σου. Σὺ δὲ ἔκλεξε μόνος τὸ κάλλιστον μέρος αὐτῆς πρὸς κατοίκησιν αὐτοῦ καὶ τῶν ἀδελφῶν σου.“ Μετὰ ταῦτα παρέστησεν ὁ Ἰωσήφ τὸν πατέρα του καὶ εἰς αὐτὸν ἀκόμη τὸν βασιλεῖα, ὅστις ἐχάρη μεγάλως, διότι ἐγνώρισεν

τὸν πατέρα ἐνὸς τοιούτου καλοῦ καὶ ἐναρέτου υἱοῦ. Ὁ δὲ θεοσεβῆς καὶ σεβάσμιος γέρον Ἰακώβ εὐλόγησε τὸν βασιλέα, ὅς τις τὸν ἠρώτησεν ἐπομένως, λέγων: „Πόσων χρόνων εἶσαι;“ Καὶ ὁ Ἰακώβ τῷ ἀπεκρίθη: „Αἱ ἡμέραι τῆς εἰς τὸν κόσμον τοῦτον παροικίας μου εἶναι ἑκατὸν τριάκοντα ἔτη· ὡς πρὸς τὴν ζωὴν δὲ τῶν πατέρων μου αἱ ἡμέραι τῆς ζωῆς μου εἶναι ὀλίγαι καὶ τεθλιμμέναι.“ Ταῦτα εἰπὼν καὶ εὐλογήσας πάλιν τὸν βασιλέα, ἐβγῆκεν ἔξω. Ὁ δὲ Ἰωσήφ διώρισε κατὰ τὴν προσαγὴν τοῦ βασιλέως τὴν ἐπαρχίαν Γεσέμ, ἣτις ἦτο τὸ ὠραιότερον μέρος τῆς Αἰγύπτου, εἰς κατοίκησιν αὐτοῦ καὶ τῶν ἀδελφῶν του, καὶ τοὺς ἔτρεφεν ὡς τὸν ἴδιον ἐαυτὸν του, φροντίζων ἐπιπόνως νὰ ἀπολαμβάνωσι πλουσιοπαρόχως ὅλα τὰ ἀναγκαῖα των.

Εἰς ταύτην τὴν ἰσορίαν μᾶς παριστάνεται ὁ Ἰωσήφ, ἀγαπητοῖμου ἀναγνώσαι! ὡς ὠραῖον καὶ ἀξιομίμητον παρὰ δεῖγμα τῆς νικῆς ἀγάπης· διότι, καὶ ὑποβασιλεὺς ὢν τῆς Αἰγύπτου, ἠγάπα καὶ ἐτίμα τὸν πατέρα του, καθὼς τὸν ἠγάπα καὶ τὸν ἐτίμα καὶ ὅταν ἦτον ἀκόμη μικρὸν παιδίον πλησίον του. Ὁ πατήρ του, ἐξ αἰτίας τῆς ἀκριβείας τῶν πρὸς τὸ ζῆν ἀναγκαίων, ἦτον πάμπτωχος ποιμῆν. Καὶ μὴ ὅλον ὅτι οἱ ποιμένες ἐμισσοῦντο καὶ ἐκαταφρονοῦντο ἀπὸ τοὺς Αἰγυπτίους πολὺ, πάλιν ὁ Ἰωσήφ ἔδειξε παρρησίαν ἔμπροσθεν τοῦ βασιλέως καὶ ὅλης τῆς Αἰγύπτου πρὸς τὸν πατέρα του μέγα νικὸν σέβας. Ἐκλαυσεν ἀπὸ τὴν χαρὰν, διότι τὸν εἶδε πάλιν· τὸν ἐπεσώρευσε μὲ ἀπειρα δῶρα, ἐφρόντιζε δι' αὐτὸν, τὸν ἔτρεφε, μετέδιδεν εἰς αὐτὸν ἀπ' ὅσα εἶχε, καὶ ἔδειχνεν εἰς αὐτὸν παντοίῳ τρόπῳ τὴν ἐκ καρδίας ἀγάπην.

Καὶ σεῖς, ἀγαπητοῖμου ἀναγνώσαι! ὅσοι εἴσθε ἀκόμη νέοι, τιμᾶτε καὶ ἀγαπᾶτε τοὺς γονεῖς σας, καθὼς ὁ Ἰωσήφ τὸν γηραιὸν πατέρα του Ἰακώβ. Ἐπιμεληθῆτε νὰ χαροποιῆ-

τε αὐτοῦς, διὰ τὰ ἀπολαμβάνετε τὴν ἐκ μέρους αὐτῶν ἐγκάρδιον εὐλογίαν.

46. Θάνατος, τοῦ Ἰακώβ, καὶ τοῦ Ἰωσήφ.

Ο Ἰακώβ ἔζησε μετὰ ταῦτα εἰς τὴν Αἴγυπτου δεκαεπτὰ ἔτη, καὶ ὅλα τὰ ἔτη τῆς ζωῆς του ἔγιναν ἑκατὸν τεσσαράκοντα ἑπτὰ. Ἀφ' οὗ δὲ ἐπλησίασαν αἱ ἡμέραι τοῦ θανάτου του, ἐκάλεσε τὸν Ἰωσήφ, ὅς τις ἐπῆρε μετ' αὐτοῦ καὶ τοὺς δύο υἱοὺς του Ἐφραΐμ, καὶ Μανασσῆ, καὶ ἦλθε πρὸς Ἰακώβ τὸν πατέρα του. Ὁ δὲ Ἰακώβ ἀναλαβὼν ὅλας αὐτοῦ τὰς δυνάμεις, ἐκάθισεν ἐπὶ τὴν κλίνην, καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν: „Ποιοὶ εἶναι οὗτοι;“ Καὶ ὁ Ἰωσήφ ἀπεκρίθη: „Εἶναι οἱ υἱοί μου, τοὺς ὁποίους μοὶ ἐχάρισεν ὁ Θεός.“ Καὶ ὁ Ἰακώβ εἶπε: „Πλησίασον αὐτοὺς πρὸς ἐμέ, διὰ τὰ τοὺς εὐλογήσω.“ Καὶ ὁ Ἰωσήφ ἔφερε τοὺς υἱοὺς του πλησίον τῆς κλίνης. Ὁ δὲ Ἰακώβ ἔλαβεν αὐτοὺς εἰς τὰς ἀγκάλας, καὶ τοὺς κατεφίλησεν, ἔπειτα εἶπε πρὸς τὸν πατέρα των: „Ἐγὼ δὲν ἠλπιζον νὰ ἰδῶ πλέον τὸ πρόσωπόν σου, ἀλλ' ὁ Θεὸς μὲ ἠξίωσε νὰ ἰδῶ καὶ τὰ τέκνα σου.“ Ὄθεν εὐλογῶν αὐτοὺς ὁ Ἰακώβ, ἔλεγεν: „Ὁ Θεὸς, ἐνώπιον τοῦ ὁποίου εὐηρέθησαν οἱ πατέρες μου, ὁ Ἀβραάμ καὶ ὁ Ἰσαάκ· ὁ Θεός, ὅς τις ἐκ νεότητός μου ἕως τῆς σήμερον μὲ ὠδήγησεν ὡς καλὸς καὶ πιστὸς ποιμὴν· ὁ Θεός, ὅς τις ὡς ἕνας καλὸς Ἄγγελος μὲ ἠλευθέρωσεν ἐκ παντοίων κινδύνων καὶ κακῶν, αὐτὸς νὰ εὐλογήσῃ καὶ τὰ τέκνα ταῦτα, διὰ τὰ πληθυνθῶσιν ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ νὰ γένωσιν εἰς ἔθνος μέγα, ὥστε νὰ λέγωσιν οἱ ἄνθρωποι, ὅταν εὐχωνται τὰ

φιλιτατάτων: Ὁ Θεὸς γὰρ σὲ εὐλογήσῃ, τέκνον μου! Ὡς
 ηὐλόγησε τὸν Ἐφραΐμ, καὶ τὸν Μανασσῆ.“ Πρὸς δὲ τὸν Ἰω-
 σήφ γραφεὶς εἶπεν: „Ἐγὼ μὲν ἀποθνήσκω, ἀλλ’ ὁ Θεὸς θέ-
 λει εἶναι μὲ ἐσᾶς, καὶ θέλει σᾶς ὀδηγήσει πάλιν εἰς τὴν
 γῆν τῶν πατέρων σας. Ἐγὼ δὲ διὰ τὴν ἄκραν σου πρόνοιαν,
 ἣν ἔδειξας πρὸς ἐμὲ, σοὶ δίδω αἶς χωριστὴν κληρονομίαν ὑπὲρ
 τοὺς ἀδελφούς σου τὸ ὑποσατικὸν Σιχαΐμ.“

Ἐπειτα καλέσας ὁ Ἰακώβ καὶ τοὺς λοιποὺς υἱούς του,
 εὐλόγησεν αὐτούς. Πρὸς δὲ τὸν Ἰούδαν εἶπε πρὸς τοὺς ἄλλοις:
 „Δὲν θέλει λείψει τὸ βασιλικὸν σκήπτρον ἐκ τῆς φυλῆς σου,
 μήτε ἡ ἀρχισρατηγικὴ ἀξία ἐκ τῆς χειρὸς τῶν ἀπογόνων σου,
 ἕως οὗ ἔλθῃ ὁ ἴσσοδοκώμενος, εἰς τὸν ὁποῖον θέ-
 λουσιν ἐλπίζει πάντα τὰ ἔθνη.“

Καὶ μετὰ ταῦτα εἶπε πρὸς ὅλους: „Θάψετε με εἰς τὸ
 διπλοῦν σπήλαιον, τὸ ὁποῖον εἶναι εἰς τὴν γῆν Χαναάν, ὅπου
 κεῖται ὁ Ἀβραὰμ καὶ ἡ Σάρρα, ὁ Ἰσαὰκ καὶ ἡ Ρεβέκκα,
 καὶ ὅπου ἐγὼ ἔθαψα τὴν Λεῖαν.“ Ταῦτα εἰπὼν, ἐξάπλωθη
 ἐπάνω εἰς τὴν κλίνην του, καὶ παρέδωκε τὸ πνεῦμα. Οὕτως
 ἡσύχως καὶ θαρράλως ἀποθνήσκει πᾶς εὐσεβῆς καὶ θεάρε-
 σος ἄνθρωπος.

Ὁ δὲ Ἰωσήφ ἰδὼν τοῦτο, ἔπεσεν ἐπὶ τὸ πρόσωπον τοῦ
 πατρός του, τὸν ἔκλαυσε, καὶ τὸν κατεφίλησεν. Ἐπειτα
 ἐπρόσβαξε καὶ ἔφεραν τὸ σῶμα του εἰς τὴν γῆν Χαναάν, ὅπου
 ἔθαψαν αὐτὸ κατὰ τὴν διαταγὴν του. Οὕτως ἀγαπῶσιν οἱ χρη-
 σοὶ καὶ εὐπειθεῖς υἱοὶ τοὺς γονεῖς των ἕως εἰς τὸν θάνατον,
 καὶ ἀκολουθοῦσι προθύμως τὰς προσαγίας των, ὄχι μόνον ἐν
 ᾧ ζῶσι, ἀλλὰ καὶ μετὰ θάνατον. Διὰ τοῦτο καὶ ἀπολαμ-
 βάνουσιν ἀφθόνως τοὺς καρπὸς τῶν εὐλογιῶν τῶν πατέρων
 των ἐφ’ ὅρου ζωῆς των, καὶ ἀξιοῦνται τῆς ἰδίας εὐτυχίας καὶ
 περιποιήσεως παρὰ τῶν τέκνων των, καθὼς καὶ ὁ Ἰωσήφ.

Ὁ Ἰωσήφ ζήσας ἔτι ἑκατὸν δέκα, εἶδε τέκνα τῶν τέκνων ἕως τρίτης γενεᾶς. Ὄταν δὲ ἔφθασε καὶ αὐτοῦ τὸ τέλος, εἶπε πρὸς τοὺς ἀδελφούς του: „Ἐγὼ μὲν ἀποθνήσκω· ἀλλ' ὁ Θεὸς θέλει εἶναι βοηθὸς σας, καὶ θέλει σᾶς ἐβγάλει ἀπὸ τὴν γῆν ταύτην καὶ σᾶς φέρει εἰς ἐκείνην τὴν γῆν, τὴν ὁποίαν ὑπεσχέθη εἰς τὸν Ἀβραὰμ, Ἰσαὰκ, καὶ Ἰακώβ, τοὺς πατέρας μας. Ἐνθυμηθῆτε ὅμως, ὅταν ἀκολουθήσῃ τοῦτο, νὰ λάβητε μαζὺ σας καὶ τὰ ὄσα μου.“ Ταύτην τὴν ὑπόσχεσιν λαθὼν παρὰ τῶν ἀδελφῶν του, ἐτελεύτησε, πεποιθὼς εἰς τὰς θείας ἐπαγγελίας. Οὐδεμίᾳ ὑπ' αὐτοῦ πεπραγμένη ἁμαρτία παρεπίκρανε τὰς τελευταίας τῆς ζωῆς του σιγμᾶς. Ἡ ἐνθύμησις τοσοῦτων καλῶν πράξεων ἔκαμεν εἰς αὐτὸν τὸν θάνατον γλυκὺν καὶ ἑλαφρόν. Ὅλοι οἱ γνώριμοί του τὸν ἔκλαυσαν· τὸ δὲ νεκρὸν του σῶμα βαλσαμωθὲν, κατὰ τὴν τότε συνήθειαν τῶν Αἰγυπτίων, ἐτέθη εἰς κιβώτιον.

Ἄς χύσωμεν καὶ ἡμεῖς, ἀδελφοί μου ἀγαπητοί! σαλαγμοὺς δακρύων ἐπάνω εἰς τὸ λείψανον τοῦ καλοῦ Ἰωσήφ, καὶ ἄς ἀποφασίσωμεν σταθερὰν καὶ ἀπαράβατον ἀπόφασιν, νὰ διατηρήσωμεν τὸν ἑαυτὸν μας καθαρὸν ἀπὸ τὰς κακὰς πράξεις, πράττοντες τὸσα καλὰ, ὅσα καὶ ὁ πάγκαλος Ἰωσήφ ἔπραξε, καὶ οὕτω θέλει εἶσθαι καὶ ὁ ἰδικὸς μας θάνατος ἡσυχος. Ἄλλοι δὲ πάλιν μιμουμενοὶ ἡμᾶς, θέλουσι κλαῦσειν ὡσαύτως εἰς τὸν τάφον μας, ἀποφασίζοντες καὶ αὐτοὶ νὰ γένωσιν ἀγαθοὶ ἄνθρωποι!

Μ Ω Ύ Σ Η Σ.

47. Τὸ παιδίον Μωϋσῆς εἰς τὴν
Σίβην.

Οἱ υἱοὶ τοῦ Ἰακώβ, ὅς τις καὶ Ἰσραὴλ ἐκαλεῖτο, ἐπληθύνθησαν ὀλίγον κατ' ὀλίγον εἰς ἔθνος μέγα, καὶ οἱ ὑπὸ αὐτοῦ καταγόμενοι ὠνομάζοντο Ἰσραηλῖται. Οὗτος ὁ Ἰσραὴλ εἶχε δώδεκα υἱούς, διὰ τοῦτο καὶ ὅλον τὸ ἔθνος τῶν Ἰσραηλιτῶν ἦτον εἰς δώδεκα φυλὰς διηρημένον, ἀπὸ τὰς ὁποίας ἐκάσῃ ἔφερε τὸ ὄνομα ἑνὸς τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ.

Ὁ ἀγαθὸς ἐκεῖνος βασιλεὺς, ὅς τις ὕψωσε τὸν Ἰωσήφ εἰς τὸν ὑπέρτατον βαθμὸν τῆς δόξης, ἀπέθανε, καὶ διεδέχθη αὐτὸν ἄλλος, ὅς τις δὲν ἐγνώριζε τὸν Ἰωσήφ παντελῶς. Οὗτος ὁ βασιλεὺς, ἐπειδὴ ἔβλεπε τὸν ξένον λαόν, ὅτι αὐξάνει καθ' ὑπερβολὴν, ἄρχισε νὰ φοβῆται καὶ νὰ ὑποπτεύηται, μήπως ποτε, ὅταν συμβῆ πόλεμος, προσεθῶσι καὶ αὐτοὶ εἰς τὸ μέρος τῶν ἐχθρῶν, καὶ πολεμήσωσι τοὺς Αἰγυπτίους. Ὅθεν ἀπεφάσισε νὰ τοὺς καταδυναστεύσῃ μὲ παντοίους τρόπους. Ἐπρόσαξε νὰ τοὺς μεταχειρίζωνται ἀσπλάγχυνος ὡς ἀνδράποδα. Οἱ Ἰσραηλῖται ἔπρεπε νὰ ἐκτελῶσι τῶρα τὰς σκληροτάτας ἐργασίας, ὡς πρ. χρ. κατασκευὴν πλίνθων, καλλιέργειαν γῆς, καὶ τὰ τοιαῦτα. Πρὸς τούτοις ἐπρόσαξε καὶ ὅλας τὰς μαίαις τῶν Ἑβραίων, νὰ ρίπτωσιν εἰς τὸν ποταμὸν Νεῖλον ὅλα τὰ νεογέννητα ἀρσενικὰ τῶν Ἰσραηλιτῶν βρέφη.

Κατ' αὐτὸν τὸν καιρὸν ἐξῆ καὶ ἐνάρετός τις γυνή, ἥτις

ἔγέννησεν ἓνα ὠραιότατον παιδίον, τὸ ὁποῖον, ὡς μήτηρ, ἠγάπα ἐξ ὅλης ψυχῆς καὶ καρδίας, καὶ περιέκρυβεν αὐτὸ μετὰ πολλοῦ φόβου μῆνας τρεῖς. Μὴ δυναμένη δὲ κατ' οὐδένα τρόπον νὰ ἀκολουθήσῃ τοῦτο περισσότερον καιρὸν, ἔπλεξε μίαν θίβην (κοφίνι) ἀπὸ βροῦλα καὶ ἔχρισεν αὐτὴν ἔσωθεν μὲ ἄσφαλτον (πίσσαν) διὰ νὰ μὴν ἔμβῃ μέσα νερόν· ἔπειτα ἔβαλε τὸ παιδάριόν της εἰς αὐτήν, καὶ ἔθηκε τὴν θίβην εἰς τὴν ὄχθην τοῦ ποταμοῦ μεταξὺ τῶν ἀγριοκαλάμων, ἐπ' ἐλπίδι, ὅτι ὁ Θεὸς θέλει ἀποσελῆει τινὰ, ὅστις βλέπων τὸ βρέφος κείμενον εἰς τοιαύτην ἐλσεινὴν κατάσασιν, ἴσως τὸ εὐσπλαγχνισθῆ, ἐπομένως δὲ τὸ λάβει, καὶ σώσει τὴν ζωὴν του.

Τόσον ἐπιπόνως φροντίζουσιν αἱ μητέρες διὰ τὰ τέκνα των. Τοῦτο διάταξεν ὁ Θεὸς οὕτως· ἐπειδὴ τὰ βρέφη δὲν εἶναι ἀκόμη εἰς κατάσασιν νὰ φροντίζωσι μόνον περὶ αὐτῶν. Ὅθεν, ἀγαπητοί μου ἀναγνώσαι! εὐχαριστοῦντες καὶ ἡμεῖς τὴν πάνσοφον θεῖαν πρόνοιαν καὶ διὰ ταύτην τὴν ἐπιωφελεῖ αὐτῆς διάταξιν, ἔχομεν χρέος ἀπαραίτητον, νὰ ἀγαπῶμεν ἐξ ὅλης μας ψυχῆς καὶ καρδίας τὰς μητέρας μας, καὶ νὰ σεβώμεθα αὐτὰς ὡς πρέπει.

Ἐν τούτοις ἔμεινεν ἡ ἀδελφὴ τοῦ παιδὸς μακρόθεν παρατηροῦσα τὸ ἀποθησόμενον. Εὐγε τῆς ἀξιομιμήτου ἀδελφικῆς ἀγάπης! Εὐγε τῆς προθύμου φροντίδος ὑπὲρ τοῦ δυσυχοῦς ἀδελφοῦ της!

Τοιοιουτρόπως ὀφείλουσιν οἱ μεγαλύτεροι ἀδελφοὶ νὰ φροντίζωσι καὶ διὰ τοὺς μικρότερους ἀδελφούς των. Ἦθελεν εἶναι μεγάλη ἁμαρτία εἶναι, ἀντὶ νὰ φροντίζωσι περὶ αὐτῶν, ἢ θελαν τοὺς βλάπτει καὶ τοὺς λυπεῖ!

Ἐν τῷ μεταξὺ κατέβη καὶ ἡ θυγάτηρ τοῦ βασιλέως διὰ νὰ λουσθῆ εἰς τὸν ποταμὸν μετὰ τῶν θεραπανίδων της· καὶ ἰδοῦσα τὴν θίβην μεταξὺ τῶν ἀγριοκαλάμων κείμενην, ἐπρόσαξεν μίαν τῶν παιδισκῶν της νὰ τὴν φέρῃ πρὸς αὐτήν· τὴν ὁποία

ἀφ' οὗ ἀνοιξεν, εἶδεν τὸ ἐν αὐτῇ κλαῖον βρέφος, καὶ εὐσπλαγχνισθεῖσα αὐτὸ, εἶπε: „Φεῦ! τὸ παιδάριον τοῦτο εἶναι βέβαια ἀπὸ τὰ παιδιὰ τῶν Ἑβραίων!“

Ἀγαπητοῖμου ἀναγνώσαι! Δὲν εἶναι ἡ συμπάθεια μέγα καλόν; Δὲν πρέπει νὰ τιμᾷτε περισσότερο ταύτην τὴν βασιλόπαιδα διὰ τὴν χρηστότητάς, παρά τὸν βασιλέα, κρατοῦντα μὲν εἰς τὴν χεῖρα τὸ χρυσοῦν του σκῆπτρον, πνέοντα δὲ ὀργὴν κατὰ τοῦ πλάσματος τοῦ Θεοῦ; Τρόντι μία καλὴ καὶ εὐαίσθητος καρδιά εἶναι πολὺ τιμιώτερα καὶ αὐτοῦ τοῦ βασιλικοῦ διαδήματος! Ὡσαύτως καὶ μία πτωχοτάτη καὶ ἐξ ἐλαχίστων γονέων καταγομένη κόρη ἤμπορεῖ νὰ ἐξισωθῆ δικαίως μὲ ταύτην τὴν θυγατέρα τοῦ βασιλέως ὡς πρὸς τὴν χρηστότητα καὶ ἀγαθότητα τῆς ψυχῆς.

Ἀφ' οὗ εἶδεν ἡ μακρὰν ἰσαμένη ἀδελφὴ ἐκείνου τοῦ βρέφους, ὅτι ἡ θυγάτηρ τοῦ βασιλέως ἔλαβε τότεν συμπάθειαν πρὸς αὐτὸ, ἐνεθάρρυνθη, καὶ πλησιάσασα, εἶπε πρὸς αὐτήν: „Θέλεις νὰ κράξω μίαν τροφὸν ἀπὸ τὰς Ἰσραηλίτιδας, διὰ νὰ ἀναθρέψῃ τὸ βρέφος;“ Καὶ ἡ θυγάτηρ τοῦ βασιλέως εἶπεν: „Ὑπαγε, καὶ κάλεσον ὅποιαν ἠξέύρεις καλητέραν.“ Τότε ἡ νεάνις πλήρης χαρᾶς, ἔδραμε μετὰ σπουδῆς εἰς τὴν οἰκίαν, καὶ ἔκραξε τὴν μητέρα της, πρὸς τὴν ὅποιαν εἶπεν ἡ θυγάτηρ τοῦ βασιλέως: „Λάβε τὸ παιδάριον τοῦτο, καὶ ἀνάθρεψε αὐτὸ ἐπιμελῶς, ἐγὼ δὲ θέλω ἀνταμείψει τοὺς κόπους σου!“

Ὡ! μὲ ποίαν χαρὰν, μὲ ποῖον εὐχάριστον πρὸς οὐρανὸν βλέμμα ἀνέλαβε πάλιν ἡ φιλόσοργος μήτηρ εἰς τὰς ἀγκάλας της τὸ δυστυχὲς αὐτῆς τέκνον! Ὁλη περιχαρῆς ἔφερεν αὐτὸ εἰς τὴν οἰκίαν της καὶ τὸ ἀνέτρεφεν ἐπιμελῶς. Ἀφ' οὗδὲ τὸ βρέφος ἠῤῥξῃσε καὶ ἠλικιώθη ὀλίγον, ἔφερεν αὐτὸ πρὸς τὴν θυγατέρα τοῦ βασιλέως, ἣτις υἱοθετήσασα αὐτὸ, τὸ ὠνόμασε Μωσῆν.

Τίς ἄλλος οἰκονόμησε τὸ πρᾶγμα οὕτως, ὥστε νὰ κα-

ταβῆ εἰς τὸν ποταμὸν κατ' ἐκείνην τὴν ὥραν ἢ καλῆ θυγάτηρ τοῦ βασιλέως, καὶ ὄχι αὐτὸς ὁ σκληρὸς καὶ ἀπάνθρωπος βασιλεὺς, καὶ νὰ κλαίῃ κατ' εὐτυχίαν τὸ βρέφος τόσον λυπηρὰ, ὅταν ἤνοιξεν αὐτὴ τὴν θύην, εἰ μὴ ἡ Θεία πρόνοια; Ὁ Θεὸς ἠδόκησε νὰ ἀκολουθήσῃ τοῦτο κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον. Αὐτὸς ἐπαγρυπνοῦσεν ἐπὶ τὸ μικρὸν βρέφος, τὸ ὁποῖον ἀκόμη δὲν εἶχεν ἑαυτοῦ καμμίαν συνείδησιν. Αὐτὸς τὸ ἠλευθέρωσεν, ἐπειδὴ δὲν ἠδύνατο ἀκόμη νὰ βοηθηθῆ μόνον του. Οὕτω φρο-
 ντίζει ὁ Θεὸς καὶ διὰ ἑσᾶς αὐτοὺς, ἀγαπητοίμου ἀναγνώσαι! Οὕτως ἠλευθέρωσεν ἴσως καὶ ἑσᾶς ἀπὸ μυρίους ἤδη κινδύνους, χωρὶς νὰ τὸ ἤξεύρετε. Ὅθεν, ἀγαπᾶτε αὐτὸν ἐξ ὅλης σας ψυχῆς καὶ καρδίας, ἔχοντες ὅλας τὰς ἐλπίδας εἰς τὴν ἀκατάληπτον αὐτοῦ πρόνοιαν.

48. Ὁ Μωϋσῆς εἰς τὸ φρέαρ.

Αὐξήσας δὲ καὶ ἀνδρωθεὶς ὁ Μωϋσῆς, βλέπων προσέτι καὶ τὴν ἀβλιότητα τῶν ὁμογενῶν του Ἰσραηλιτῶν, καὶ μὴ δυνάμενος νὰ μετριάσῃ αὐτήν, ὡς πολλὰ ὀλίγην ἰσχὺν εἰς τὴν βασιλικὴν αὐλὴν ἔχων, ἐλυπεῖτο κατάκαρδα, καὶ ἐπεθύμει νὰ μὴν ὀνομάζεται πλέον εἰς τὸ ἐξῆς βασιλίδος υἱός. Ἐπροτίμα καλῆτερα νὰ ζῇ μεταξὺ τῶν καταπονουμένων καὶ κατατυραννομένων Ἰσραηλιτῶν, παρά μεταξὺ τῶν ἀσεβῶν τυράννων, καὶ καταδυνασῶν τοῦ γένους του. Ἡ καταφρόνησις καὶ τὸ ὄνειδος, διὰ τὸ κοινὸν συμφέρον τῶν ὁμογενῶν του, ἦτον εἰς αὐτὸν προτιμώτερον παρά πάντας τοὺς θησαυροὺς τῆς Αἰγύπτου. Ἐβλεπε πρὸς τὸν ἀόρατον Θεὸν, ὡσάν νὰ τὸν βλέπῃ, καὶ ὅλος γενναιοφυχίας ἀπεφάσισε νὰ γένη βοηθὸς τῶν κατατυραννομένων Ἰσραηλιτῶν. Διὰ τοῦτο καὶ μίαν τῶν ἡμερῶν ἰδὼν

κάποιον Αιγύπτιον δέρροντα ενα Ἰσραηλίτην, ὠργίσθη μεγά-
λως, καὶ ἐθανάτωσεν αὐτὸν, παραχώσας αὐτὸν εἰς τὴν ἄμ-
μον. Πάλιν τὴν ἀκόλουθον ἡμέραν εἶδε δύο ἀνδρας Ἑβραίους,
οἵτινες ἐκτυποῦντο ἀγαμεταξύτων, καὶ εἶπε τὸν ἔχοντα τὸ
ἄδικον: „Διὰ τί σὺ κτυπᾷς τὸν ἀδελφόν σου;“ Καὶ ἐκεῖνος
εἶπε: „Τίς σὲ κατέστησεν ἄρχοντα καὶ δικαστὴν μας; μήπως
θέλεις νὰ φονεύσης καὶ ἐμὲ, καθὼς χθὲς ἐφόνευσας τὸν Αἰγύπτι-
ον;“ Διὰ τὸν λόγον τοῦτον φοβηθεὶς ὁ Μωϋσῆς εἶπεν εἰς ἑαυτὸν:
„ὦ! τόσο φανερὰ ἐγένεεν ἡ πρᾶξις μου;“ Ὁ φόνος τοῦ Μωϋ-
σέως ἐγένεε γνωστὸς μετ' ὀλίγον καὶ εἰς τὸν βασιλέα. Ὁθεν
ἀπεφάσισε νὰ φονεύσῃ τὸν Μωϋσῆν· ἀλλ' οὗτος ἔμαθε
τὸν σκοπὸν τοῦ βασιλέως, καὶ ἀναχωρήσας ἐκ τῆς Αἰγύπτου,
ἦλθεν εἰς τὴν γῆν Μαδιάμ.

Ἡ χρηστότης καὶ καλοκάγαθία εἶναι τιμιωτέρα ἀπὸ
ὅλον τὸ χρυσίον τοῦ κόσμου, καὶ ἀπὸ ὅλους τοὺς θησαυρούς.
Κάλλιον νὰ ἦναί τις πτωχὸς φυγὰς, ἀλλὰ δίκαιος καὶ χρη-
στὸς, παρὰ βασιλέως υἱὸς, ἀλλὰ κακὸς, καὶ τόσο εὐτυχῆς,
ὅσον ἓνας κακὸς ἄνθρωπος ἠμπορεῖ νὰ ἦναι εὐτυχῆς.“ Οὕτως
ἐφράνει ὁ Μωϋσῆς, καὶ οὕτω πρέπει νὰ φρονῆ πᾶς νουνεχῆς
καὶ ἐνάρετος ἄνθρωπος.

Ὁ Μωϋσῆς λοιπὸν κατέφυγεν εἰς τὴν γῆν Μαδιάμ· καὶ
ἐπειδὴ ἦτον κοπιασμένος ἐκ τῆς ὁδοιπορίας, ἐκάθισε πλησίον
τινὸς φρέατος. Εἰς τὴν χώραν ταύτην κατῴκει ἓνας θεοσεβῆς
ιερεὺς ὀνόματι Ἰθωρ, ὃς τις εἶχεν ἑπτὰ θυγατέρας, αἱ ὁποῖαι
ἐποίμανον τὰ πρόβατά του, καὶ ἦλθον κατ' ἐκείνην τὴν ὥραν
ὅλαι ὁμοῦ μὲ τὰ ποιμνιάτων εἰς τὸ φρέαρ. Αἱ θυγατέρες αὐ-
ται ἐν ᾧ ἤθελαν νὰ ἀντλήσωσιν ὕδωρ ἐκ τοῦ φρέατος νὰ γε-
μίσωσι τὰς δεξαμενάς, διὰ νὰ ποτίσωσι τὰ πρόβατά των, ἦλ-
θον καί τινες ἄλλοι ποιμένες, οἵτινες ὡς κακοῦθεις καὶ βάρ-
βαροι ἄνθρωποι, θέλοντες νὰ ἀντλήσωσιν αὐτοὶ πρῶτον ὕδωρ
διὰ τὰ πρόβατά των, ἐξώθησαν αὐτὰς ἀπὸ τὸ φρέαρ. Ἄλλ'

ὁ Μωϋσῆς ὑπερασπίσθη αὐτάς· ἐσηκώθη ἐπάνω, τὰς ἐβοήθησε, καὶ ἐπότισε τὰ πρόβατά των.

Αἱ παρθένοι μετέπειτα ἀνεχώρησαν μὲ τὰ ποιμνιά των ἐν εἰρήνῃ, καὶ ἦλθον εἰς τὴν οἰκίαν των· ὁ δὲ πατὴρ ἰδὼν, ὅτι αἱ θυγατέρες του ἦλθον σήμερον ταχύτερα παρ' ἄλλοτε ποτε, εἶπε πρὸς αὐτάς: „Διὰ τί ἦλθετε σήμερον τόσο ταχέως;“ Αἱ δὲ εἶπον. „Ἀνθρωπός τις Αἰγύπτιος ἐβοήθησεν ἡμᾶς κατὰ τῶν ποιμαίνων· Μάλισα, ἤντησε πρὸς τούτοις καὶ ὕδωρ, καὶ ἐπότισε τὰ πρόβατά μας.“ Ὁ πατὴρ ἀκούσας ταῦτα, ἐχάρη κατὰ πολλὰ διὰ τὸ πρὸς τὰς θυγατέρας του εὐνοϊκὸν τοῦ ξένου φέρισμον, καὶ εἶπε πρὸς αὐτάς: „Ποῦ εἶναι ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος; Καὶ διὰ τί ἀφήσατε αὐτὸν νὰ ἀπέλθῃ; Σπεύσατε ὅσον τάχις, καὶ καλέσατε αὐτὸν ἐδῶ, διὰ νὰ φάγῃ μεθ' ἡμῶν.“ Ἦλθε λοιπὸν ὁ Μωϋσῆς μὲ τὴν πρόσκλησιν ταύτην εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Ἰσθῶρ. Καὶ ἐπειδὴ οἱ καλοὶ ἄνθρωποι χαίρουσιν, ὅταν βλέπουν τινα ὅμοιον μὲ αὐτοὺς, ἠγαπήθησαν καὶ αὐτοὶ τόσο, ὥστε ὁ Μωϋσῆς ἔπριπε νὰ ὑποσχεθῇ εἰς τὸν Ἰσθῶρ, ὅτι μένει πάντοτε παρ' αὐτῷ· καὶ οὕτως ὁ Ἰσθῶρ, ἔδωκε μετ' ὀλίγον εἰς τὸν Μωϋσῆα καὶ τὴν θυγατέρα του Σεεφόραν εἰς γυναῖκα του.

Τοιουτοτρόπως ἐβραβεύθη τὸ καλὸν ἔργον τοῦ Μωϋσέως, χωρὶς αὐτὸς νὰ φαντασθῇ περὶ τούτου. Μάλισα, διὰ τοῦτο ἦτο καλὸν τὸ ἔργον τοῦ Μωϋσέως, ἐπειδὴ αὐτὸς δὲν τὸ ἔκαμεν εἰς ἀνταμοιβὴν τινα ἀφορῶν, ἀλλὰ μόνον ἐκ καλῆς προαιρέσεως παρακινούμενος. Οὕτω δὲν μένει καμμία ἀγαθὴ πρᾶξις ἀβράβευτος, ἂν καὶ ὁ ταύτην ποιῶν δὲν ἀποβλέπῃ ποτὲ εἰς ἀντιμισθίαν.

Καὶ εἰς ταύτην τὴν ἱστορίαν βλέπομεν ὅτι τὴν φιλόσοργον πατρικὴν τοῦ Θεοῦ πρόνοιαν πρὸς τοὺς ἀγαθοὺς καὶ ἐναρέτους ἀνθρώπους. Αὕτη ἡ πρό-

νοια ὠδήγησε καὶ τὸν καταδιωκόμενον Μωϋσῆν εἰς καλὸν καὶ ἀσφαλὲς καταφύγιον.

49. Ἡ καιομένη Βάτος.

Ο Μωϋσῆς ἐποίμαινεν ἤδη τὰ πρόβατα τοῦ πενθεροῦ του Ἰσθῶρ, τὰ ὁποῖα ὠδήγησας ποτε μακρὰν εἰς τὴν ἔρημον, ἕως τοῦ ὄρους Χωρήβ, ἐκάθησεν ἐκεῖ, ὅπου δὲν ἐφαίνετο ἄλλοτις εἰ μὴ τῆδε κάκεισε βάτοι, καὶ θάμνοι, καὶ ἀνεπόλει συχνάκις τὴν δυσυχίαν καὶ ἀβλιότητα τῶν εἰς τὴν Αἴγυπτον εὐρισκομένων ἀδελφῶν του, καὶ ἐδέετο ὑπὲρ αὐτῶν εἰς τὸν Θεόν. Ὁ δὲ Θεὸς, ὅστις δὲν εἶχε λησμονήσει αὐτοὺς, ἐκάλεσε τὸν Μωϋσῆν εἰς λυτρωτὴν αὐτῶν, τὸν ὁποῖον εἶχε διορίσει πρὸ πολλοῦ εἰς τοῦτο. Ὁ Μωϋσῆς εἶδεν εἰς μίαν βάτον μεγάλην φλόγα πυρὸς, καὶ θαυμάζων, ὅτι ἡ βάτος δὲν ἐκατακαίετο ἀπὸ τὴν φλόγα τοῦ πυρὸς, εἶπε καθ' ἑαυτόν: „Πρέπει νὰ ὑπάγω ἕως ἐκεῖ, καὶ νὰ θεωρήσω πλησιέστερον τὸ ἐξαισίον τοῦτο ὄραμα.“ Ὁ δὲ Κύριος, ἀφ' οὗ εἶδεν, ὅτι πλησιάζει ἐκεῖ ὁ Μωϋσῆς, ἐκάλεσεν αὐτὸν ἐκ τῆς βάτου, λέγων „Μωϋσῆ! Μωϋσῆ!“ Καὶ αὐτὸς ἀπεκρίθη: „Ἴδου ἐγώ!“ Ὁ δὲ Κύριος εἶπε: „Μὴν ἐγγίσης ὧδε. Λῦσε τὸ ὑπόδημα ἐκ τῶν ποδῶν σου· διότι ὁ τόπος, ἐν ᾧ ἵστασαι, εἶναι γῆ ἁγία. Ἐγὼ εἶμαι ὁ Θεὸς τοῦ πατρός σου, ὁ Θεὸς Ἀβραάμ, καὶ ὁ Θεὸς Ἰσαάκ, καὶ ὁ Θεὸς Ἰακώβ.“ Τότε ἀπέσρεψε τὸ πρόσωπόν του ὁ Μωϋσῆς ἀπ' ἐκεῖ· διότι ἠύλαβεῖτο νὰ ἀντιβλέψῃ πρὸς τὸν Θεόν. Καὶ ὁ Κύριος εἶπε πάλιν ἐκ τῆς βάτου πρὸς αὐτόν: „Εἶδον τὴν κάκωσιν τοῦ λαοῦ μου ἐν τῇ Αἰγύπτῳ, καὶ ἤκουσα τῆς κραυγῆς αὐτῶν ἐξ αἰτίας τῶν ἐργοδιωκτῶν. Θέλω λυτρώσει αὐτοὺς ἐκ τῆς χειρὸς τῶν Αἰγυπτίων, καὶ εἰσάξει αὐτοὺς εἰς

τὴν γῆν τὴν ἀγαθὴν, εἰς τὴν γῆν τὴν ῥέουσάν μελι καὶ γάλα,
 εἰς τὴν Χααναάν. Ὑπαγε λοιπόν! Ἐσὲ ἀποσέλλω πρὸς τὸν
 βασιλέα τῆς Αἴγυπτου, διὰ νὰ ἐβγάλης τὸν λαόν μου, τὸν
 Ἰσραήλ, ἀπὸ τὴν Αἴγυπτον.“ Ὁ δὲ Μωϋσῆς εἶπε πρὸς τὸν
 Θεὸν μὲ μεγάλην ταπεινώσιν: „Τίς εἶμαι ἐγὼ, νὰ ὑπάγω
 πρὸς τὸν βασιλέα, καὶ νὰ ἐβγάλω ἀπὸ τὴν Αἴγυπτον τοὺς
 υἱοὺς Ἰσραήλ; — Κανεὶς δὲν θέλει μοὶ πισεύσει, οὔτε εἰς
 τὴν φωνήν μου θέλουν δώσει ἀκρόασιν· ἀλλὰ θέλουσιν εἰπεῖ:
 Δὲν ἐμφανίσθη ὁ Θεὸς εἰς ἐσέ.“ Καὶ ὁ Θεὸς εἶπε: „Τί ἔχεις εἰς
 τὴν χεῖρα σου;“ Ὁ δὲ Μωϋσῆς εἶπε: „Ῥάβδον.“ Καὶ εἶπεν
 ὁ Θεός: „Ῥίψον αὐτὴν κατὰ γῆς.“ Ὁ Μωϋσῆς ὑπακούσας
 εἰς τὴν προσαγὴν τοῦ Θεοῦ, ἔρριψεν αὐτὴν κατὰ γῆς, καὶ ἐν
 ῥοπῇ ὀφθαλμοῦ μετεβλήθη ἡ ῥάβδος εἰς ὄφιν — καὶ φοβη-
 θεὶς ὁ Μωϋσῆς ἔφυγεν. Ὁ δὲ Κύριος εἶπε πρὸς αὐτόν: „Ἐ-
 κτεινον τὴν χεῖρά σου, καὶ πιάσε τὴν οὐρανὸν αὐτοῦ.“ Ὁ Μωϋ-
 σῆς ἤπλωσε τὴν χεῖρα του, καὶ ἐπίασε τὸν ὄφιν· Καὶ παρευ-
 θὺς ἔγινεν ὁ ὄφις ῥάβδος πάλιν εἰς τὴν χεῖρά του. „Ἐκ τού-
 του, εἶπεν ὁ Θεός, θέλουν γνωρίσει, ὅτι ἐφάνη εἰς ἐσέ Κύ-
 ριος, ὁ Θεὸς τῶν πατέρων αὐτῶν.“ Πάλιν εἶπε πρὸς αὐτόν ὁ
 Κύριος: „Βάλε τὴν χεῖρά σου εἰς τὸν κόλπον σου.“ Καὶ ὁ
 Μωϋσῆς ἔβαλε τὴν χεῖρά του εἰς τὸν κόλπον του, καὶ ἔβγα-
 λεν αὐτὴν λευκὴν ὡσεὶ χιῶν. Καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν ὁ Θεός:
 „Ἐμβαλε πάλιν τὴν χεῖρά σου εἰς τὸν κόλπον σου.“ Καὶ ὁ
 Μωϋσῆς ἔκαμε τοῦτο, ἡ δὲ χεὶρ αὐτοῦ ἔλαβε τὸ πρότερόν της
 χροῶμα. Τότε εἶπεν ὁ Θεός: „Ἐὰν δὲν πισεύσωσιν εἰς ἐσέ,
 οὔτε πεισθῶσι εἰς τὸ σημεῖον τὸ πρῶτον, θέλουν πεισθῆ βέ-
 θαια εἰς τὸ σημεῖον τὸ δεύτερον. Ἄλλ' ἐὰν δὲν πισεύσωσιν οὔ-
 τε εἰς τὰ δύο σημεῖα ταῦτα, μήτε ἀκούσωσι τῆς φωνῆς σου,
 λάβε τότε ὕδωρ ἀπὸ τὸν ποταμὸν, καὶ χύσε αὐτὸ ἐπὶ τὴν
 ξηράν, καὶ τὸ ὕδωρ, ὅπερ θέλεις λάβει ἀπὸ τὸν ποταμὸν,
 θέλει γένηαι αἷμα ἐπάνω εἰς τὴν ξηράν.“ Καὶ ὁ Μωϋσῆς εἶ-

πε πρὸς τὸν Θεόν: „ὦ Κύριε! Ἐγὼ δὲν ἤμην ἐν γενομένης εὐ-
 γλωτος. Εἶμαι πολλὰ ἰσχνόφωνος καὶ βραδύγλωσσος.“ Ὁ
 δὲ Κύριος εἶπε πρὸς τὸν Μωϋσῆν: „Τίς ἔδωκε ζῶμα εἰς τὸν
 ἄνθρωπον; Τίς ἔπλασε τὸν ἄλαλον καὶ κωφόν; Τίς ἔπλασε
 τὸν βλέποντα καὶ τυφλόν; Τίς ἄλλος παρὰ ἐγώ; Ὑπαγε
 ἐκεῖ! Ἐγὼ θέλω ἀνοίξει τὸ ζῶμα σου. Ἐγὼ θέλω σὲ διδά-
 ξει, ὅτι πρέπει νὰ λαλήσῃς!“ Ὁ δὲ Μωϋσῆς, ὅς τις δὲν
 ἐσοχάζετο τὸν ἑαυτόν του ἱκανὸν πρὸς ἐκτέλεσιν ἐνὸς τοιού-
 του μεγάλου ἔργου, εἶπε πρὸς τὸν Θεόν: „Δέομαί σου, Κύριε!
 Πέμψον ἄλλον τινα ἀντ' ἐμοῦ.“ Τότε εἶπεν ὁ Θεὸς μὲ ἀν-
 σεήρὸν τόνον πρὸς αὐτόν: „Ὁ ἀδελφός σου Ἀαρών, ὁ Λευΐτης,
 εἶναι εὐγλωτος. Αὐτὸς θέλει ἔλθει εἰς συναπάντησίν σου, χαί-
 ρων κατὰ πολλὰ, διότι σὲ εἶδε. Σὺ δὲ εἶπέ πρὸς αὐτὸν ὅσα
 σοὶ εἶπα. Θέλω εἶσθαι μετὰ σοῦ καὶ μὲ τὸ ζῶμα αὐτοῦ. Αὐτὸς
 θέλει λαλεῖ πρὸς τὸν λαὸν ἀντὶ σοῦ.“ Μετὰ ταῦτα καταπεισθεὶς
 ὁ Μωϋσῆς εἰς τοὺς λόγους τοῦ Θεοῦ, ἐπέσρεψε πρὸς Ἰσθὼρ,
 τὸν πενθερόν του, καὶ τὸν ἐπαρακάλεσε, νὰ τῷ δώσῃ τὴν
 ἄδειαν, διὰ νὰ ἐπιστρέψῃ πάλιν εἰς τὴν Αἴγυπτον. Ὁ δὲ Ἰσ-
 θὼρ εἶπεν: „Ὑπαγε ἐν εἰρήνῃ!“ Καὶ οὕτω λαβὼν ὁ Μωϋσῆς
 τὴν γυναῖκά του καὶ τὰ δύο αὐτοῦ τέκνα, ἀνέβασεν αὐτὰ ἐπά-
 νω εἰς τοὺς ὄνους, ἔλαβε πρὸς τούτοις καὶ τὴν ῥόθδον ἐκεί-
 νην εἰς τὴν χεῖρα του, καὶ ἀνεχώρησεν εἰς τὴν Αἴγυπτον. Τώ-
 ρα εἶπεν ὁ Θεὸς καὶ πρὸς Ἀαρών: „Ὑπαγε εἰς ἀπάντησιν τοῦ
 ἀδελφοῦ σου Μωϋσέως εἰς τὴν ἔρημον.“ Καὶ ἀμέσως ὁ Ἀαρών
 ἐπορεύθη ἐκεῖ, ἀπήντησεν αὐτόν εἰς τὴν ἔρημον, καὶ κατεφι-
 λήθησαν ἀμφότεροι ἀδελφικῶς. Ὁ δὲ Μωϋσῆς ἐδιηγήθη πρὸς
 τὸν Ἀαρών πάντας τοὺς λόγους τοῦ Κυρίου, καὶ πρὸς τί τὸν
 ἔσειλεν ὁ Θεός. Οὕτως ἐπορεύθησαν καὶ οἱ δύο εἰς τὴν Αἴγυ-
 πτον, καὶ συναθροίσαντες ὅλην τὴν γερούσιαν τοῦ Ἰσραηλιτι-
 κοῦ λαοῦ, ἐλάλησε πρὸς αὐτοὺς ὁ Ἀαρών ὅσα ὁ Θεός εἶπε
 πρὸς τὸν Μωϋσῆν. Ὁ δὲ Μωϋσῆς ἔβαλεν εἰς πρᾶξιν ὅλα τὰ

θαύματα, ὅσα τὸν ἔδειξεν ὁ Θεὸς, διὰ τῶν ὁποίων πιεσέ-
σας ὅλος ὁ λαὸς, ἔπεσεν ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ ἐπροσκύνησε τὸν
ὑψιστον Θεόν.

Ἴδου πάλιν σαφέστατα, ἀγαπηταί μου ἀναγνώσαι! τῆς
ἀγαθότητος καὶ φιλανθρωπίας τοῦ Θεοῦ σημεῖα!
Ἀπ' αὐτὰ μαθαίνομεν, ὅτι ὁ Θεὸς συγκαταβαίνει εἰς τοὺς ἀν-
θρώπους· βλέπει τὰ δάκρυα αὐτῶν· ἀκούει τοὺς στεναγμούς
των· εὐσπλαγχνίζεται καὶ βοηθεῖ αὐτοὺς εἰς τὰς δυσυχίας
των. Ὡ! Ποῖος δὲν ἠθελεν ἀγαπήσει ἓνα τόσο ἀγαθὸν
καὶ φιλάνθρωπον Θεόν; Ποῖος δὲν ἠθελεν ἐλπίσει εἰς τὴν
βεβαίαν αὐτοῦ βοήθειαν, ὅταν ἐπικαλῆται αὐτὸν ἀείποτε μὲ
καθαρὰν καρδίαν;

50. Τὰ Θαύματα τοῦ Μωϋσέως.

Κατ' ἐκεῖνον τὸν καιρὸν ἦτον σχεδὸν ὅλος ὁ κόσμος βεβυθι-
σμένος εἰς τὴν δεισιδαιμονίαν καὶ εἰδωλολατρείαν. Ἡ δὲ Αἴ-
γυπτος ἦτον ἡ καθέδρα τοῦ εἰδωλολατρισμοῦ. Λαὸς καὶ βασι-
λεὺς δὲν ἐλάτρευον μόνον τὸν ἥλιον, τὴν σελήνην, καὶ τοὺς
ἀστέρας, ἀλλὰ — ὡ τῆς φρικτῆς ἀνοησίας! — καὶ ζῶα. Μά-
λισα εἶχον καὶ τὴν ἐλπίδα τῆς σωτηρίας των εἰς ξύλινα εἰδώ-
λα. Ἐπίστευον, ὅτι τὸ εἶδωλον ἀκούει τὰς δεήσεις των, καὶ
ὅτι δύναται νὰ τοὺς βοηθήσῃ ἐν καιρῷ ἀνάγκης. Τότε ἀπε-
φάσισεν ὁ Θεὸς νὰ ἐμφανισθῇ εἰς τοὺς ἀνθρώπους πλεον ἐμ-
φαντικώτερα διὰ μέσου μεγάλου καὶ ἐξαισίων πράξεων ὡς
ὁ μόνος ἀληθινὸς Θεός, καὶ Κύριος τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς.
Ὅθεν εἶπε πρὸς τὸν Μωϋσῆν: „Οἱ Αἰγύπτιοι θέλουσι γνωρί-
σει, ὅτι ἐγὼ εἶμαι ὁ παντοδύναμος Κύριος, ὅταν ἐκτείνω ἐπ'

αὐτοὺς τὴν χειρὰ μου, καὶ ἐκβάλω τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ ἐκ μέσου αὐτῶν.“

Ὁ Μωϋσῆς καὶ Ἀαρὼν, δύο ὀγδοηκονταετείς σεβάσμιοι ἄνδρες, ἐπαρρησιάσθησαν τέλος πάντων ἐνώπιον τοῦ βασιλέως, καὶ ἀνήγγειλαν εἰς αὐτὸν τὴν προσαγῆν, καὶ τὸ θεῆλημα τοῦ Θεοῦ, λέγοντες: „Αφες, λέγει Κύριος, τὸν λαόν μου, ἵνα ἐξέλθῃ ἐκ τῆς γῆς ταύτης, καὶ ἐορτάσῃ μοι ἐορτὴν ἐν τῇ ἐρήμῳ.“ Ὁ δὲ βασιλεὺς πλήρης ἀλαζονείας, εἶπε πρὸς αὐτούς: „Τίς εἶναι ὁ Κύριος οὗτος, εἰς τὸν ὁποῖον πρέπει νὰ ὑπακούσω; Ἐγὼ δὲν γνωρίζω κανένα κύριον, οὔτε τὸν Ἰσραὴλ ἐξαποσέλλω.“

Ὁ δὲ Μωϋσῆς, θέλων νὰ πληροφορήσῃ τὸν βασιλέα, ὅτι ἀληθῶς παρὰ Θεοῦ ἐξάλη, ἔρριψε τὴν ράβδον του ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ εὐθέως μετεβλήθη ἡ ράβδος ἐνώπιον αὐτοῦ εἰς ὄφιν. Ἄλλ' ὁ βασιλεὺς ὀλίγον ἐφρόντιζε περὶ τούτου. Ὅθεν ἠκολούθη νὰ κατατυρανῆ τῶρα περισσότερον τὸ ἔθνος τῶν Ἰσραηλιτῶν, παρὰ τὸ πρότερον.

Ὁ Μωϋσῆς ἰδὼν ἀκαμπτον τὴν καρδίαν τοῦ βασιλέως, ἐκτύπησε μὲ τὴν ράβδον του τὰ ὕδατα τοῦ Νείλου, παρόντος καὶ τοῦ βασιλέως, καὶ εὐθὺς μετεβλήθη ὅλον τὸ ὕδωρ εἰς αἷμα· οἱ ἐν τῷ ποταμῷ ἰχθύες ἀπέθανον, καὶ τὰ ρεύματα τοῦ ποταμοῦ ἐθερμάνθησαν τόσον, ὥστε κανεὶς τῶν Αἰγυπτίων δὲν ἠδύνατο νὰ πῖν ἀπὸ τὸ ὕδωρ τοῦ ποταμοῦ. Πάλιν ὁ βασιλεὺς ἀπῆλθε, χωρὶς νὰ ἐννοιασθῆ παντελῶς καὶ περὶ τοῦ θαύματος τούτου.

Ἐν τούτοις εἶπε πάλιν ὁ Κύριος πρὸς τὸν Μωϋσῆν: „Ἰπαγε πρὸς τὸν βασιλέα, καὶ εἶπε εἰς αὐτόν: Τάδε λέγει Κύριος Ἐξαπόσειλον τὸν λαόν μου, διὰ νὰ μὲ λατρεύσῃ εἰς τὴν ἐρημον.“ Καὶ ἐὰν δὲν πεισθῆ εἰς τοὺς λόγους σου, ἐκτεινον πάλιν τὴν ράβδον σου ἐπάνω εἰς ὅλους τοὺς ποταμούς, τοὺς λάκκους καὶ τὰς λίμνας τῆς Αἰγύπτου, καὶ θέλουν ἐξέλ-

θει ἀπ' αὐτὰς βάτραχοι.“ Ὁ Μωϋσῆς εἶπε τὰ εἰρημέναι πρὸς τὸν βασιλέα. Πλὴν αὐτὸς πάλιν δὲν ἐπέισθη, ἀλλ' ἐσκληρύνθη ἔτι μᾶλλον ἢ καρδία του. Τότε ἔκαμεν ὁ Μωϋσῆς ὡς τὸν ἐπρόσβαξεν ὁ Κύριος. Καὶ ἰδοὺ ἀναριθμητον πλῆθος βατράχων ἐξῆλθεν ἀπὸ τὰ ὕδατα, καὶ ἐκάλυψε πᾶσαν τὴν γῆν τῆς Αἰγύπτου. Τὰ βασιλικὰ παλάτια, ὅλοι οἱ κοιτῶνες, αἱ κλῖναι, τὰ καθίσματα, ὅλαι αἱ οἰκίαι, οἱ φοῦρνοι καὶ τὰ ζυμάρια ἐγέμισαν ἀπὸ βατράχους. Ταῦτα ἰδὼν ὁ βασιλεὺς, ἀπεφάσισε νὰ ἀφήσῃ τὸν Ἰσραηλιτικὸν λαὸν διὰ νὰ ἐξέλθῃ εἰς τὴν ἔρημον· πλὴν μόλις παρῆλθε τὸ κακὸν τοῦτο, διὰ τοῦ νεύματος τοῦ Μωϋσέως, καὶ εὐθύς πάλιν ἐφάνη σκληραχάρδιος ὡς καὶ τὸ πρότερον.

Ὁ δὲ Θεὸς ἰδὼν τὸ ἀπατηλὸν φέρσιμον καὶ τὴν σκληροκαρδίαν τοῦ βασιλέως εἶπε πάλιν πρὸς τὸν Μωϋσῆν: „Ἐκτεινον τὴν ῥάβδον σου, καὶ κτύπησον τὸ χῶμα τῆς γῆς, διὰ τοῦ ὁποίου θέλον γενεὶ κώνωπες παντὸς εἶδους.“ Εὐθύς ἀφ' οὗ ἐποίησεν οὕτως ὁ Μωϋσῆς, μετεβλήθη ἀμέσως ὅλος ὁ κοινορτὸς τῆς γῆς εἰς σκνέφαις, καὶ κατετυραννοῦντο ἄνθρωποι καὶ ζῶα ὑπ' αὐτῶν. Ἀλλ' ὁ βασιλεὺς ἔμεινε πάλιν μετὰ τὴν ἀπαλλαγὴν τοῦ κακοῦ τούτου εἰς τὴν προτέραν του ὑπερήφανον καὶ σκληρὰν γνώμην.

Τότε εἶπε πάλιν ὁ Θεὸς πρὸς τὸν Μωϋσῆν: „Ἵπαγε πρὸς τὸν βασιλέα, καὶ εἰπέ εἰς αὐτὸν, ν' ἀφήσῃ τὸν λαόν μου, τὸν Ἰσραήλ. Ἐὰν δὲ πάλιν δὲν θελήσῃ, θέλω ρεῖλαι εἰς ὅλην τὴν γῆν τῆς Αἰγύπτου κυνόμυϊαν.“ Ὁ Μωϋσῆς εἶπε ταῦτα πρὸς τὸν βασιλέα. Πλὴν αὐτὸς ἴδωνκεν ὀλιγὴν ἀκρόασιν εἰς τοὺς λόγους τοῦ Μωϋσέως. Τότε ἐξῆλθε πλῆθος κυνομυϊῶν (σκυλομυίγων), καὶ ἐγέμισαν ἐξ αὐτῶν τὰ παλάτια τοῦ βασιλέως, αἱ οἰκίαι τῶν δούλων του, τὰ χωράφια, καὶ ὅλα τὰ ἐπὶ γῆς. Ὁ βασιλεὺς ἀφ' οὗ εἶδε τὴν πληγὴν ταύτην, ἵκεσθέθη εἰς τὸν Μωϋσῆν νὰ ἀφήσῃ τὸν λαόν, διὰ νὰ ἐξέλθῃ

ἐν τῆς Αἴγυπτου. Ἄλλ' ἀφ' οὗ διὰ τῆς δεήσεως τοῦ Μωϋσέως ἠλευθερώθη ἀπὸ τὸ κακὸν τοῦτο, δὲν ἐφύλαξε πάλιν τὸν λόγον του.

Ὅθεν ἔσειλε πάλιν ὁ Θεὸς λοιμικὴν ἀσθένειαν εἰς τὰ ζῶα καθ' ὅλην τὴν Αἴγυπτον, καὶ ἀπέθνησκον ἐκ ταύτης αἱ κάμηλοι, οἱ ὄνοι, οἱ βόες καὶ τὰ πρόβατα τῶν Αἰγυπτίων. Ἄλλ' ὁ βασιλεὺς ἔμεινε πάλιν ὁ αὐτός.

Πάλιν εἶπε Κύριος πρὸς Μωϋσῆν καὶ Ἀαρών: „Λάβετε εἰς τὰς χεῖρας σας ζάκην, καὶ ἄς διασκορπίσῃ αὐτὴν ὁ Μωϋσῆς εἰς τὸν ἄερα, ἐνώπιον τοῦ Φαραῶ, καὶ τῶν δούλων αὐτοῦ.“ Καὶ ἐποίησαν οὕτως· ἐκ τοῦ ὁποίου ἐγέμισαν οἱ ἄνθρωποι καὶ ὅλα τὰ ζῶα καθ' ὅλον τὸ σῶμά των ἀπὸ μαύρας φουσκαλίδας. Ἄλλὰ μήτε τοῦτο ἐδυνήθη νὰ μεταβάλλῃ τὴν σκληροκαρδίαν τοῦ βασιλέως.

Ὅθεν ὑψωσεν ὁ Μωϋσῆς διὰ προσαγῆς τοῦ Θεοῦ τὴν ῥάβδον του εἰς τὸν οὐρανόν, καὶ εὐθὺς συνέβη τοιαύτη κακοκαιρία, ὅποια δὲν συνέβη πώποτε εἰς ὅλην τὴν Αἴγυπτον, ἐξ ὅτου ἐκατοίκησαν ἐκεῖ ἄνθρωποι. Ἡ χάλαζα ἐπιπτεν εἰς τὴν γῆν μὲ φοβερὸν κρότον· αἱ βρονταὶ ἀντήχουν τρομακτικώτατα. Κανὲν ἄλλο δὲν ἐβλεπέ τις ἐκεῖ, εἰ μὴ χάλαζαν καὶ πῦρ. Ὅλα τὰ φυτὰ τῶν πεδιάδων ἠφανίσθησαν· τὰ δένδρα κατεθλάσθησαν· οἱ ἄνθρωποι καὶ τὰ ζῶα ἔμειναν νεκρὰ εἰς τὴν πεδιάδα. Τότε ἀποσεύλας ὁ βασιλεὺς, ἐκάλεσε τὸν Μωϋσῆν καὶ Ἀαρών, καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς: „Ἡμαρτον! Ὁ Κύριος εἶναι δίκαιος. Ἐγὼ δὲ καὶ ὁ ἐμὸς λαὸς εἴμεθα ἀσεβεῖς. Παρακαλέσατε λοιπὸν τὸν Θεόν, νὰ παύσῃ τὰς βροντάς, τὴν χάλαζαν καὶ τὸ πῦρ, καὶ ἐγὼ θέλω ἐξαποσειλεῖν τὸν λαόν.“ Τότε ἐξῆλθεν ὁ Μωϋσῆς ἐκ τῆς πόλεως, ἐδεήθη εἰς τὸν Θεόν, καὶ ἔπαυσε τὸ κακόν· ἀλλ' ὁ βασιλεὺς καὶ οἱ ὑπηρέται του ἔμειναν πάλιν εἰς τὴν πρώτην των σκληροκαρδίαν.

Τότε ὁ Μωϋσῆς ἐξέτεινε πάλιν τὴν ράβδον του ἐπὶ τὴν Αἴγυπτον, προσάξαντος τοῦ Θεοῦ, καὶ ἀμέσως ἐκάλυψε πᾶσαν τὴν γῆν τῆς Αἰγύπτου πυκνότατον νέφος ἀκρίδων, ἐσκότισε τὸν ἥλιον, καὶ ἐσκέπασε τόσον τὴν γῆν ὥστε δὲν ἐφαίνετο παντελῶς. Ἡ ἀκρίς κατέφαγε πᾶσαν βοτάνην τῆς γῆς, καὶ πάντα τοὺς ὑπολειφθέντας ἀπὸ τῆς χαλάζης καρποὺς τῶν δένδρων. Δὲν ἔμεινε κανένα χλωρὸν φύλλον εἰς τὰ δένδρα, οὔτε εἰς τὰ ἄλλα φυτὰ τῶν πεδιάδων. Ταῦτα ἰδὼν ὁ Φαραὼ, ἐκάλυπεν εὐθέως τὸν Μωϋσῆν καὶ Ἀαρὼν, καὶ ὑπεσχέθη πάλιν εἰς αὐτοὺς νὰ ἐκτελέσῃ τὴν θείαν προσαγῆν, λέγων: „Ἡμάρτηκα ἐναντίον Κυρίου τοῦ Θεοῦ ὑμῶν καὶ εἰς ὑμᾶς. Ἄλλὰ σεῖς προσεύξασθε πρὸς τὸν Θεόν σας, διὰ νὰ μὲ ἀπαλλάξῃ ἀπὸ τὸ κακὸν τοῦτο, καὶ ἐγὼ θέλω πράξει ὅσα προσάξει ὁ Κύριος.“ Ὅθεν ἐξεληθὼν ὁ Μωϋσῆς, προσευχήθη εἰς τὸν Θεόν, καὶ ἀπέσειλεν αὐτὸς ἄνεμον σφοδρὸν, ὅστις ἐπῆρε τὴν ἀκρίδα ἀπὸ ὅλα τὰ μέρη τῆς Αἰγύπτου, καὶ ἔρριψεν αὐτὴν εἰς τὴν Ἐρυθρὰν θάλασσαν. Ἄλλ' ὁ σκληρὸς βασιλεὺς ἐλευθερωθεὶς καὶ τότε ἀπὸ τὸ κακὸν τῶν ἀκρίδων, δὲν ἐκράτησε πάλιν τὸν λόγον του.

Ὅθεν ἔγινε παχύτατον σκότος ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν τῆς Αἰγύπτου, ὥστε τρεῖς ἡμέρας οὔτε ὁ ἕνας τὸν ἄλλον ἠδύνατο νὰ ἴδῃ, οὔτε νὰ κινηθῆτις ἠμπορεῖ ἀπὸ τὸν τόπον, ὅπου ἔκειτο. Τότε θυμωθεὶς ὁ βασιλεὺς, εἶπε πρὸς τὸν Μωϋσῆν: „Ἀπελθε ἀπ' ἐμοῦ, καὶ μὴ φανῆς πλέον ἐνώπιόν μου! Ἐὰν δὲ τολμήσῃς νὰ φανῆς ἀκόμη μίαν φοράν ἔμπροσθέν μου, θέλω προσάξει ἀμέσως νὰ σὲ φονεύσουν.“

Πρὸ τοῦ νὰ προχωρήσωμεν μακρύτερα εἰς τὴν ἱστορίαν ταύτην, ἀγαπητοί μου ἀναγνώσαι! ἀναγκαῖον καὶ ἐπωφελὲς εἶναι νὰ κάμωμεν μικράν τινα σκέψιν ἐπάνω εἰς τὰ θαυμάσια ταῦτα συμβεβηκότα.

Ὁ Θεὸς ἠθέλησε πρῶτον νὰ διδάξῃ τοὺς ἀνθρώπους

διὰ τούτων, ὅτι αὐτὸς μόνος εἶναι Κύριος τοῦ παντός. Διὰ τοῦτο ἀπέδειξε τόσον ὀφθαλμοφανῶς τὴν ἐπὶ τῶν ὑδάτων, ἐπὶ τῆς γῆς, ἐπὶ τῶν μεγάλων καὶ μικρῶν ζώων, ἐπὶ τῶν ἀσραπῶν καὶ βροντῶν, καὶ ἐπὶ τῶν ἀσέρων τοῦ οὐρανοῦ ἐξουσίαν του, διὰ νὰ τοὺς ἀποδείξῃ, ὅτι αὐτὸν καὶ μόνον, τὸν παντοδύναμον Κύριον πάσης τῆς φύσεως, ὀφείλουσιν οἱ ἄνθρωποι νὰ λατρεύουν καὶ νὰ προσκυνοῦν μετ' εὐλαβείας καὶ καθαρᾶς καρδίας.

Δεύτερον δὲ θέλων ὁ Θεὸς νὰ ἐλευθερώσῃ τοὺς Ἰσραηλίτας, τὸ δυστυχὲς τοῦτο καὶ κατατυραννόμενον γένος, ἀπὸ τὴν ἀθλιότητά του, ἔκαμε δι' ἀγάπην αὐτοῦ τὰ μεγάλα καὶ ἐξαισία ταῦτα θαύματα, τὰ ὁποῖα ἔβλεπον οἱ Ἰσραηλίται χωρὶς νὰ βλαφθῶσι παντελῶς. Εἰς τὴν μικρὰν ἐπαρχίαν τῆς Γεσέμ οὔτε καὶ ἓνα φύλλον τῶν δένδρων δὲν ἐβλάφθη, οὔτε καμμία σκνίφ ἦλθεν ἐκεῖ· ἀλλὰ τὸ πᾶν ἦτον ἐλεύθερον. Οἱ Ἰσραηλίται ἔμειναν δι' ὅλου ἀνενόχλητοι. Διὰ τούτου ἠθέλησεν ὁ Θεὸς νὰ παραζήσῃ ἐμφαντικώτερα καὶ καθαρώτερα τὴν εὐσπλαγχνίαν του, καὶ νὰ διδάξῃ καὶ ἡμᾶς, νὰ ἔχωμεν σταθερὰν πρὸς αὐτὸν ἐλπίδα.

Τρίτον ἐποίησε ταῦτα ὁ Θεὸς, θέλων νὰ διορθωθῇ τοὺς Αἰγυπτίους, τοὺς ὁποίους ἡ εὐτυχία ἔκαμεν ὑπερηφάνους. Ὅθεν ἀπεφάσισε νὰ τοὺς ταπεινώσῃ διὰ τῆς δυστυχίας. Ὁ Θεὸς παιδεύει ἐκείνους, οἵτινες τυραννοῦσι καὶ καταδυναστεύουσι τοὺς ὁμοίους των ἀνθρώπους· τιμωρεῖ πάντας, ὅσοι πράττουσι τὸ κακόν. Καὶ τὴν σήμερον ἡμέραν ἀκόμη δὲν γίνονται εἰς μάτην τὰ κακὰ τῆς φύσεως — π. χ. ἡ λοιμικὴ ἀσθένεια τῶν ζώων καὶ ἀνθρώπων, οἱ κερανοὶ, οἱ σεισμοὶ κ. τ. λ. Ταῦτα χρησιμεύουσι, καθὼς καὶ ὅλα εἰς τὸν κόσμον, πρὸς διόρθωσιν καὶ βελτίωσιν τῶν ἀνθρώπων — καὶ εἰς τοῦτο πρέπει καὶ ἡμεῖς νὰ τὰ ὠφελούμεθα!

Τελευταῖον βλέπομεν καὶ ἐδῶ, μεταξύ τούτων τῶν φρικτῶν τιμωριῶν, τὴν μακροθυμίαν καὶ ἀγαθότητα τοῦ

Θεοῦ. Αὐτὸς δὲν χαίρει τιμωρῶν τοὺς ἀνθρώπους. Τὸ ἀβλαβὲς θαῦμα τῆς ράβδου καὶ τοῦ ὄφραως ἔκαμε τὴν ἀρχὴν· καὶ ἀκολουθοῦν κητόπιν αὐτοῦ αἰσθαντικώτεροι τιμωρίαί. Ἄλλὰ καὶ αὐτὰ προεμηνύοντο πρότερον εἰς τοὺς Αἰγυπτίους, οὔτινες, εἰάν ἤθελον ὑπακούσει ἐξ ἀρχῆς εἰς τὴν θεῖαν προσηγὴν, δὲν ἤθελεν ἀκολουθήσει εἰς αὐτοὺς βέβαια κακίενα κακόν. Ἄλλ' ἐπειδὴ καὶ ἐφάνησαν τόσον ἄπιστοι καὶ σιληροκάρδιοι, ἠκολούθησαν εἰς αὐτοὺς ἀκόμη σιληρότερα κακὰ, καθὼς θέλομεν τὰ ἀκούσει ἀμέσως. Ἄλλ' ἄς χρησιμεύωσι καὶ εἰς ἡμᾶς, ἀγαπητοί μου ἀναγνώσαι! τὰ διδακτικὰ ταῦτα παραδείγματα, καὶ ἄς μὴ κακομεταχειριζώμεθα ποτὲ τὴν μακροθυμίαν τοῦ Θεοῦ, παροργίζοντες αὐτὸν μὲ νέα ἀμαρτήματα.

51. Ἐξοδος τῶν Ἰσραηλιτῶν ἐκ τῆς Αἰγύπτου.

Τὴν τελευταίαν φορὰν παρρησιασθεῖς ὁ Μωϋσῆς μετὰ τοῦ Ἀαρὼν ἔμπροσθεν τοῦ βασιλέως, εἶπε πρὸς αὐτόν: „Τάδε λέγει Κύριος: Περὶ τὰ μέσα τῆς νυκτὸς θέλει ἀποθάνει πᾶν πρωτότοκον ἐν γῇ Αἰγύπτου — ἀπὸ τοῦ πρωτοτόκου υἱοῦ τοῦ βασιλέως, ὅς τις κάθεται ἐπὶ τοῦ θρόνου, ἕως τοῦ πρωτοτόκου υἱοῦ τῆς πτωχοτάτης δούλης, ἣτις ἐργάζεται εἰς τὸν μύλον — πρὸς τούτοις θέλει ἀποθάνει ἀκόμη καὶ πᾶν πρωτότοκον τῶν κτηνῶν. Τότε θέλει γένηαι τοιοῦτος θρῆνος καὶ κλαυθμὸς, ὁποῖος δὲν ἔγινε πώποτε, οὔτε θέλει γένηαι ποτέ. Παρὰ δὲ τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ οὔτε κύων θέλει γρύξει. Ἄνθρωποι καὶ ζῶα θέλουσι μείνει ἀβλαβῆ, διὰ τὰ ἰδῆτε διὰ τοῦ θαύματος τούτου, ὁποῖαν διαφορὰν κάμνει ὁ Κύριος μεταξὺ Αἰγυπτίων καὶ Ἰσραηλιτῶν.“ „Τότε, εἶπε καὶ τοῦτο ἀκόμη ὁ Μωϋσῆς, θέλουν ἔλθει ὅλοι οἱ δούλοι σου οὔτοι πρὸς ἐμὲ, καὶ θέλουν

πέσει εἰς τοὺς πόδας μου, λέγοντες: Ἐξέλθε σὺ — καὶ ὁ ὑπὸ σοῦ ὀδηγούμενος λαὸς ἐκ τῆς γῆς μας. Καὶ τότε ἐγὼ θέλω ἀπέλθει μετὰ τῶν Ἰσραηλιτῶν.“ Ὁ βασιλεὺς ὅμως ἔμεινε πάλιν σιληροκάρδιος καὶ εἰς ταῦτα.

Ἄρχισε νὰ νυκτώνῃ· Καὶ ὁ Θεὸς ἐφρόντιζεν ἀκόμη πολλὰ εὐμενῶς περὶ τῶν Ἰσραηλιτῶν. Πᾶς οἰκοδεσπότης ἔπρεπε νὰ σφάξῃ ἓνα καλὸν ἐνιαύσιον ἄρνιον, καὶ νὰ τὸ φήσῃ, διὰ νὰ τὸ φάγωσι πρὸς ἐνδυνάμωσιν εἰς τὸ ταξίδιον. Πᾶσα οἰκοδέσποινα ἔπρεπε νὰ πιάσῃ προζύμιον διὰ νὰ κάμῃ το εἰς τὸν δρόμον ἀναγκαῖον ψωμίον. Ὅσαι δὲ τῶν οἰκογενειῶν δὲν ἦσαν ἱκαναὶ τὸν ἀριθμὸν νὰ φάγωσιν ἓνα ὀλόκληρον ἄρνιον, ἔπρεπε νὰ προσκαλέσωσι καὶ ἓνα τῶν γειτόνων των εἰς τοῦτο, διὰ νὰ μὴ μείνῃ ὑπόλοιπον τοῦ ἐφημέριου ἄρνιου. Οὕτως ἐσυνειθίζοντο νὰ ζῶσιν ἄλλοι ὁμοῦ εἰς μίαν καὶ οἰκιακὴν συγκοινωνίαν. Διὰ νὰ εἶναι δὲ εἰς πᾶσαν σιγμὴν ἔτοιμοι πρὸς ἀναχώρησιν, ἔπρεπε νὰ κάθηνται εἰς τὴν τράπεζαν ἐξωσμένοι, ὑποδημένοι καὶ μετὰ τὰς ράβδους εἰς τὰς χεῖρας των. Οὕτως ἐσυνειθίζοντο οἱ Ἰσραηλίται νὰ πιστεύωσιν ἀδιδυσκάλτως εἰς ὅσα ὁ Θεὸς λέγει πρὸς αὐτούς. Καὶ διὰ νὰ μείνῃ φανερὸν εἰς αἰῶνα τὸν ἅπαντα, ὅτι μόνον τὰ παιδιὰ τῶν Ἰσραηλιτῶν ἔμειναν ἀβλαβῆ ἀπὸ τὸν ὄλεθρον τῶν πρωτοτόκων τῶν Αἰγυπτίων, ἔπρεπε νὰ χρίσωσι τὰς θύρας τῶν οἰκιῶν των μετὰ τὸ αἷμα τοῦ ἄρνιου.

Ἐφθασε λοιπὸν καὶ τὸ μεσονύκτιον. Εἰς ὅλας τὰς Ἰσραηλιτικὰς οἰκίας ἦσαν συνηγμένοι μικροὶ καὶ μεγάλοι περὶ τὸ ψητὸν ἄρνιον· Κανείς δὲν ἐτόλμα νὰ ἐξέλθῃ ἀπὸ τὴν οἰκίαν. Τότε ἐπληρώθη ἡ ἀπειλὴ τοῦ Θεοῦ. Πᾶν πρωτότοκον ἐν γῆ Αἰγύπτου, ἀπὸ τοῦ πρωτοτόκου Φαραὼ, ἕως τοῦ πρωτοτόκου τοῦ ἐλαχίστου χειρουργάτου, καὶ ἕως τοῦ πρωτοτόκου παντὸς κτήνους ἀπέθανεν. Ὁ βασιλεὺς, καὶ ὅλοι οἱ ὑπηρέται του καὶ ὅλος ὁ λαὸς ἠγέρθησαν κατατρομασμένοι ἀπὸ τὸν

ἕκνον. Ἐγινε φρικτὸς θρῆνος καὶ κλαυθμὸς καθ' ὅλην τὴν Αἴγυπτον, διότι δὲν ἔμεινε οἰκία, εἰς τὴν ὁποίαν δὲν μὴ ἦτο κανένας νεκρὸς. Ὅθεν ἐκάλεσεν ὁ βασιλεὺς τὴν νύκτα ἀκόμη τὸν Μωϋσῆν καὶ Ἀαρών, καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς: „Ἀνάστητε, καὶ ἐξέλθετε ἐκ τοῦ λαοῦ μου — ἐσεῖς καὶ πάντες οἱ υἱοὶ τοῦ Ἰσραὴλ. Λάβετε πρὸς τούτοις τοὺς βόας καὶ τὰ πρόβατά σας μεθ' ὑμῶν — εὐλογήσατε καὶ ἐμὲ, πρὸ τῆς ἀναχωρήσεώς σας!“ Οἱ Αἰγύπτιοι ἐδίδωκον καὶ ἠνάγκαζον τοὺς Ἰσραηλίτας νὰ ἀναχωρήσωσιν ὅσον τάχις ἀπὸ τὸν τόπον των. „Διότι“ ἔλεγον „θέλομεν ἀποθάνει ὅλοι.“ Οἱ Ἰσραηλίται ἐπρεπεν ἀπὸ τὴν βίαν τῶν Αἰγυπτίων νὰ λάβωσι μεθ' ἑαυτῶν καὶ τὸ ζυμᾶριον ἀνάβατον. Μὲ ὅλα ταῦτα δὲν ἐλησμόνησαν ὅμως καὶ τὴν παραγγελίαν τοῦ Ἰωσήφ, τὸ νὰ λάβωσι δηλαδὴ καὶ τὰ ὄσᾶ αὐτοῦ μεθ' ἑαυτῶν, ὅταν ἐξέλθωσιν ἐκ τῆς Αἰγύπτου.

Πρὸς ἀνάμνησιν λοιπὸν τῆς ἐξ Αἰγύπτου ταύτης ἐξαισίου ἐλευθερώσεως, ἐπρόσαξεν ὁ Θεὸς τοὺς Ἰσραηλίτας νὰ ἐορτάζωσι κατ' ἔτος μίαν εὐχαριστήριον ἐορτὴν, τὴν ὁποίαν ὠνόμαζαν Πάσχα. Κατ' αὐτὴν τὴν ἐορτὴν ἐπρεπε νὰ τρώωσι τὴν νύκτα ἐν ἀρνίον, καὶ μίαν ὁλόκληρον ἐβδομάδα νὰ τρέφωται ἀπὸ ἄζυμα. Ἐπρεπε πρὸς τούτοις νὰ θυσιάζωσιν εἰς τὸν Κύριον ὅλα τὰ πρωτότοκα ἀπὸ παντὸς κτήνους, καὶ ἀντὶ τῶν πρωτοτόκων υἱῶν νὰ θυσιάξῃ ἐκάσῃ οἰκογένεια ἐν ἀρνίον ἢ ἐν ζευγάριον περισερῶν, διὰ νὰ δύνανται καὶ οἱ πτωχοὶ νὰ προσφέρωσιν ὡσαύτως θυσίαν εἰς τὸν Θεόν.

Κυττάξατε, ἀγαπητοὶ μου ἀναγνώσαι! Ὁ ἴδιος Θεὸς θέλει νὰ εἴμεθα εὐχάριστοι καὶ εὐγνωμόνες διὰ τὰς εὐεργεσίας του. Διότι ἡ εὐγνωμοσύνη καὶ εὐχαριστία εἶναι καλὸν καὶ ἐπαινετὸν ἔργον. Ὅθεν, ἀναγνώσαι μου! μὴ λείπητε ἀπὸ τοῦ νὰ προσφέρητε καὶ σεῖς εἰς αὐτὸν πάντοτε τὰς εὐχαριστίας μετ' εὐκρινουῶς καὶ καθαρῶς καρδίας.

52. Ἀφανισμὸς τῶν Αἰγυπτίων.

Τοιουτοτρόπως λοιπὸν ἐξήγαγεν ὁ Θεὸς τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ ἐκ τῆς Αἰγύπτου, οἵτινες χωρὶς γυναικῶν καὶ παιδίων ἦσαν ἑξακόσιοι χιλιάδες ἄνδρες. Ἐκ τούτου φαίνεται ἤδη ἡ ἐκπλήρωσις τῆς θείας ἐπαγγελίας: „Οἱ υἱοῖσ σου θέλουν πληθυνθῆ, ὡς τὰ ἄσρα τοῦ οὐρανοῦ.“ Ηκολούθει πρὸς τούτοις αὐτοὺς ἀναρίθμητον πλῆθος δούλων καὶ παιδισκῶν, πολυπληθεῖς ἀγέλαι βοῶν καὶ διαφόρων ἄλλων ζώων. Ὁ ἴδιος Θεὸς ἐδείκνυεν εἰς αὐτοὺς τὴν εὐθείαν ὁδόν. Μία νεφέλη φωτεινὴ ἐπροπορεύετο ἔμπροσθεν αὐτῶν, ἣτις κατὰ μὲν τὴν ἡμέραν ἦτον σκοτεινὴ, κατὰ δὲ τὴν νύκτα φωτεινὴ. Αὕτη ἡ νεφέλη ἔφερεν αὐτοὺς εἰς μίαν κοιλάδα παρὰ τὴν Ἐρυθρὰν θάλασσαν, ὅπου ἐσρατοπέδευσαν μεταξύ δύο βουνῶν,

Ἐν τούτοις μετανοήσας ὁ βασιλεὺς καὶ οἱ περὶ αὐτὸν, διότι ἀφήσαν τοὺς Ἰσραηλίτας νὰ ἀπέλθωσιν ἐξ Αἰγύπτου, εἶπαν: „Διὰ τί ἀφήσαμεν τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ νὰ ἀπέλθωσιν ἐκ τῆς Αἰγύπτου, καὶ ἠλευθερώσαμεν αὐτοὺς ἀπὸ τὴν δουλείαν;“ Καὶ ὁ βασιλεὺς εἶπεν: „Ἄς τρέξωμεν κατόπιν αὐτῶν, διὰ νὰ τοὺς προφθάσωμεν. Αὐτοὶ ἐπλανήθησαν βέβαια εἰς τὴν ὁδόν, καὶ εὐρίσκονται εἰς κἀνένα μέρος τῆς ἐρήμου κλεισμένοι.“ Τὴν ἰδίαν σιγμὴν ἐπρόσβαξε νὰ ζεύξωσι τὰς ἀμάξας του, ἐπῆρε μεθ' ἑαυτοῦ ἑξακοσίους ἐκλεκτοὺς πολεμικοὺς ἄνδρας, καὶ ὅλας τὰς ἐν Αἰγύπτῳ πολεμικὰς ἀμάξας, καὶ ἀναστὰς με' ὅλους τοὺς στρατηγοὺς του καὶ με' ὅλον του τὸ στρατεύμα, κατεδίωκεν αὐτοὺς καὶ τοὺς ἐπρόφθασε με' τὸ ἰππικόν

του καὶ με ὅλον του τὸ σράτευμα εἰς τὴν κοιλάδα παρὰ τὴν Ἐρυθρὰν θάλασσαν.

Ἦτον ἤδη νύκτα. Καὶ οἱ υἱοὶ τοῦ Ἰσραὴλ ἦσαν ἐπ' ὅλα τὰ μέρη περιλεισμένοι, ἔχοντες ἔμπροσθεν μὲν τὴν Ἐρυθρὰν θάλασσαν, δεξιόθεν δὲ καὶ ἀρισερόθεν ἀποτόμους καὶ κρημνώδεις βράχους, καὶ ὀπισθεν των τοὺς ἔχθρους. Φόβος καὶ τρόμος κατεκυρίευσεν αὐτούς. Τινὲς ἐξ αὐτῶν ἐπεικaloῦντο τὸν Θεὸν εἰς βοήθειαν· ἄλλοι δὲ ἐφιλονεῖκουν μετὸν Μωϋσέα, λέγοντες: „Δὲν ἦσαν ἱκανοὶ τάφοι εἰς τὴν Αἴγυπτον, διὰ νὰ ταφῶμεν, ἀλλὰ μᾶς ἔβγαλες ἀπ' ἐκεῖ, διὰ νὰ ἀποθάνωμεν ὅλοι ἐδῶ εἰς τὴν ἔρημον; Διὰ τί μᾶς ἔκαμες αὐτό; Ἦτον καλλήτερον εἰς ἡμᾶς, νὰ δουλεύωμεν εἰς τὴν Αἴγυπτον, παρὰ ν' ἀποθάνωμεν ὅλοι ἐδῶ εἰς τὴν ἔρημον.“ Οὕτως ἀνήσυχος εἶναι ἡ ἀνθρώπινος καρδιά, ὅταν δὲν ἔχη σερεᾶν πεποιθήσιν εἰς τὸν Θεόν!

Ὁ δὲ Μωϋσῆς εἶπε πρὸς αὐτούς; „Μὴ φοβεῖσθε! Μείνατε σταθεροὶ, καὶ ἰδέτε, ὁποῖον μέγα θαῦμα θέλει κάμει σήμερον ὁ Κύριος. Διότι τούτους τοὺς Αἰγυπτίους, τοὺς ὁποίους βλέπετε τώρα ἔμπροσθέν σας, δὲν θέλετε τοὺς ἰδεῖ πλέον μετ' ὀλίγον καὶ αἰωνίως. Ὁ Κύριος θέλει πολεμήσει ὑπὲρ ὑμῶν! Σεῖς δὲ ἡσυχάσετε μόνον καὶ σιωπήσετε.“ Τόσον γενναῖος καὶ θαρράλεος ἦτον ὁ Μωϋσῆς. Οὕτω σταθερὸν καὶ ἡσυχὸν κάμνει τὸν ἄνθρωπον ἡ πρὸς Θεὸν ἐλπίς καὶ πεποιθήσις.

Τότε εἶπε Κύριος ὁ Θεὸς πρὸς Μωϋσῆν: „Εἶπε πρὸς τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ, νὰ κινήσωσιν ἐντεῦθεν, καὶ νὰ ἐξακολουθήσωσι τὸν δρόμον των. Σὺ δὲ, ἀφ' οὔ λάβης εἰς τὴν χεῖρα τὴν ράβδον σου, ἔκτεινον αὐτὴν ἐπὶ τὴν θάλασσαν — καὶ τὸ ὕδωρ τῆς θαλάσσης θέλει διαιρεθῆ ἔνθεν καὶ ἔνθεν, διὰ νὰ περάσωσιν οἱ υἱοὶ τοῦ Ἰσραὴλ ἀβρόχοις ποσὶ τὴν

θάλασσαν. Οἱ δὲ Αἰγύπτιοι θέλουν μάθει, ὅτι ἐγὼ εἰμι Κύριος ὁ Θεός! Θέλω δείξει τὴν μεγάλην μου ἰσχύν εἰς τὸν βασιλέα, εἰς τὰς ἀμάξας του καὶ εἰς τοὺς ἵππους του.“ Ἐν ταῦτῳ δὲ ὑψώθη καὶ ἡ νεφέλη, καὶ ἐτέθη μεταξύ τοῦ στρατοπέδου τῶν Αἰγυπτίων, καὶ μεταξύ τοῦ στρατοπέδου τῶν Ἰσραηλιτῶν. Καὶ πρὸς μὲν τοὺς Αἰγυπτίους ἡ νεφέλη ἦτον σκοτεινὴ, πρὸς δὲ τοὺς Ἰσραηλίτας ἐφαίνετο ὡς λαμπὰς, ὁδηγοῦσα αὐτοὺς ἐν καιρῷ νυκτός. Δι' αὐτῆς δὲν ἠδύναντο τὰ δύο στρατεύματα νὰ ἔλθωσιν εἰς προσβολὴν καθ' ὅλην τὴν νύκτα.

Ἐξέτεινε λοιπὸν ὁ Μωϋσῆς τὴν χεῖρά του ἐπὶ τὴν θάλασσαν καὶ διηρέθη τὸ ὕδωρ ἔνθεν καὶ ἔνθεν. Ἐνας θερμὸς ἄνεμος ἐξήρανε τὸ ἔδαφος τῆς θαλάσσης, καὶ ἐπέρασαν οἱ υἱοὶ τοῦ Ἰσραὴλ δι' ὅλης τῆς νυκτός εἰς τὸ ἀντικρὺ μέρος. Τὰ ὕδατα τῆς θαλάσσης ἐσέκοντο ἐκ δεξιῶν καὶ ἐξ εὐωνύμων ὡς τεῖχος. Ὁ βασιλεὺς, ὅλητου ἡ ἱππικὴ δύναμις καὶ ὅλαι αὐτοῦ αἱ πολεμικαὶ ἀμάξαι κατεδίωκον τοὺς Ἰσραηλίτας λυσσωδῶς ἐν μέσῳ τῆς θαλάσσης. Ἀλλὰ περὶ τὴν αὐγὴν ἄρχισεν ἡ μεταξύ τῶν Αἰγυπτίων καὶ Ἰσραηλιτῶν ἰσαμένη νεφέλη νὰ ἐκπέμπῃ βροντὰς καὶ ἀσραπὰς κατὰ τῶν Αἰγυπτίων. Ἀμάξαι καὶ τροχοὶ κατεσυντρίφθησαν. Οἱ δὲ Αἰγύπτιοι, ὅπως ἐντρομοὶ, ἔκραζον: „Ὀπίσω! ὀπίσω! Ἄς φύγωμεν ἀπὸ προσώπου τοῦ Ἰσραὴλ! Ὁ Κύριος πολεμεῖ καθ' ὑμῶν ὑπὲρ αὐτῶν.“ Ὁ δὲ Θεὸς εἶπε πρὸς Μωϋσῆν, ὅστις ἦτον πλέον μὲ τὸν λαόν εἰς τὸ πέρα μέρος τῆς θαλάσσης: „Ἐκτεινον πάλιν τὴν χεῖρά σου ἐπὶ τὴν θάλασσαν, διὰ νὰ καταπέσῃ τὸ ὕδωρ ἐπὶ τοὺς Αἰγυπτίους, ἐπὶ τὰς ἀμάξας των καὶ ἐπὶ τοὺς ἵππους των.“ Τότε ἐξέτεινεν ὁ Μωϋσῆς τὴν χεῖρά του ἐπὶ τὴν θάλασσαν, καὶ τὸ ὕδωρ ἔπεσε μὲ τρομερώτατον κρότον ἐπὶ τοὺς Αἰγυπτίους, ἐκάλυψε τὰς ἀμάξας, τοὺς ἀναβάτας, καὶ ὅλου τὸν στρατὸν τοῦ βασιλέως, καὶ κατεπνίγησαν ἅπαντες.

Τότον θαυμασίως ἐτελείωσεν ὁ Θεὸς τὴν ἐλευθερίαν των

δυσυχῶν καὶ καταδεδυνασθευμένων Ἰσραηλιτῶν ἐπάνω εἰς ἐκείνην τὴν σιγήν, εἰς τὴν ὁποίαν ἐφαίνοντο ὅλα χαμένα. Τόσον δυνατὸς καὶ πολυέλειος εἶναι ὁ Θεὸς καὶ τῶρα ἀκόμη: Ὅστις ἔχει τὴν ἐλπίδα του εἰς τὸν Θεόν, αὐτὸς δὲν πρέπει νὰ φοβῆται, ἂν καὶ ὁ κόσμος ὅλος ἤθελεν ὀρμήσει κατ' αὐτοῦ. Εἰς τὰς ἀνάγκας ἡμῶν φαίνεται μεγαλοπρεπέστατα ἡ θεία βοήθεια. Ὅπου ὁ κίνδυνος εἶναι μέγιστος, ἐκεῖ εἶναι καὶ ἡ θεία βοήθεια πλησιέστατα.

Τόσον τρομερὰ ἐτιμώρησεν ὁ Θεὸς τὴν ἀσέβειαν τοῦ σιληροῦ καὶ ἀσπλάγχχνου βασιλέως καὶ τῶν θεραπόντων αὐτοῦ — ἀλλὰ πότε; ἀφ' οὗ πλέον τὸ μέτρον τῆς σιληρότητός των ἔφθασεν εἰς ἔσχατον βαθμὸν, καὶ ἦτον πᾶσα μικρὰ τιμωρία ματαία. Τόσον ἀκριβῶς ἀνταπέδωκεν ὁ Θεὸς εἰς αὐτοὺς τὴν ἀντιμισθίαν τῶν ἔργων των. Καθὼς αὐτοὶ ἐπνεγον τὰ τέκνα τῶν Ἰσραηλιτῶν εἰς τὸ ὕδωρ, οὕτω καὶ αὐτοὶ εὔρον τὸν τάφον των πάλιν εἰς τὸ ὕδωρ. Τοιοῦτοτρόπως τιμωρεῖ ὁ Θεὸς καὶ τὴν σήμερον ἀκόμη τοὺς ἀμαρτάνοντας. Αὐτὸς διάταξε τὴν φύσιν οὕτως, ὥστε πᾶσα ἀμαρτία (π. χ. ἀσέλγεια ἢ μέθη, κ. τ. λ.) ἐπεσύρει εἰς ἑαυτὴν ἀμέσως ἢ μετὰ καιρὸν μακρὰν σειρὰν κατὰ βαθμὸν αὐξανόντων καιῶν, δηλ. ἀσθένειαν, πένιαν, καταφρόνησιν, καὶ τελευταῖον τὸν θάνατον.

Καὶ αὐτὸς ὁ βασιλεὺς εἶναι φρικτὸν παράδειγμα τῆς σιληρότητος. Αὐτὸς ἔπρεπε νὰ ἦτον βέβαια παιδιόθεν πολλὰ κακῆς διαθέσεως, καὶ ἤθελε νὰ ἐκτελεῖται πάντοτε τὸ θέλημά του. Ἡ κακὴ αὕτη διάθεσις ἤρξησε μετ' αὐτοῦ, καὶ τὸν ἔκαμε, νὰ ἐναντιοῦται ὡς ἄφρων εἰς τὸν ἴδιον Θεόν, νὰ παιδεύῃ σιληρότατα τοὺς ἀνθρώπους, καὶ νὰ κρημισθῇ μόνος του τυφλῶς εἰς τὴν ἰδίαν του ἀπώλειαν. Δέχεσθε λοιπὸν πάντοτε, ἀγαπητοί μου ἀναγνώσαι! προθύμως καὶ ἀσμένως, τὰς ὁδηγίας, νοουθεσίας καὶ συμβουλὰς τῶν καλῶν ἀνθρώπων.

ἐπιμελούμενοι νὰ διορθώσητε τὰ σφάλματά σας ἐκ νεότητος, διὰ νὰ μὴ συναυξήσωσι μαζύ σας, καὶ τότε πλέον σᾶς καταβυθίζουσιν εἰς τὸ βάραθρον τῆς φθορᾶς, διότι, ἰδοὺ βλέπετε, ὁποίους λυπηροὺς καὶ ὀλεθρίους καρποὺς φέρει ἡ κακὴ διάθεσις καὶ ἰσχυρογνωμία.

53. Ὠδὴ τοῦ Μωϋσέως.

Ο Μωϋσῆς ἐχάρη ὑπερβαλλόντως, ὅτι εἶδε τὸ γένος του, τὸ ὁποῖον χθὲς ἀκόμη τρέμον δὲν εἶχεν ἄλλοτι πρὸ ὀφθαλμῶν του, εἰμὴ θάνατον καὶ τάφους, τόσον ἐνδόξως καὶ θαυμασῶς ἐλευθερωμένον. Ἡ καρδιά του ἐφλέγετο ἀπὸ εὐχαριστίαν πρὸς τὸν Θεόν. Ταύτην τὴν τερπνὴν πρὸς τὸν Θεὸν τῆς εὐγνωμοσύνης καὶ εὐχαριστίας φλόγα θέλων νὰ ἀνάψῃ καὶ εἰς ὅλων τῶν Ἰσραηλιτῶν τὰς καρδίας, συνήθροισεν αὐτοὺς καὶ ἔφαλε τὸν ἐπόμενον ὕμνον :

„Ἄς ὑμνήσωμεν τὸν Κύριον· διότι ἐφάνη ἔνδοξος καὶ μέγας! Ἴππους καὶ ἀναβάτας ἐρρίψεν εἰς θάλασσαν.“

„Βοηθὸς καὶ σκεπασῆς μοὶ εἶναι ὁ Κύριος! Αὐτὸς εἶναι ἡ σωτηρία μου! Αὐτὸς εἶναι ὁ Θεός μου! Αὐτὸν θέλω δοξάσει καὶ ἀνυμνήσει! Αὐτὸς εἶναι Θεὸς τῶν πατέρων μου! Αὐτὸν θέλω ὑψώσει!“

„Ὁ Κύριος εἶναι Ἰσχυρὸς ἐν πολέμῳ! Παντοδύναμον εἶναι τὸ ὄνομα αὐτοῦ. Τὰ ἄρματα τοῦ βασιλέως, καὶ ὅλην αὐτοῦ τὴν στρατιωτικὴν δύναμιν ἐρρίψεν εἰς τὴν θάλασσαν. Οἱ ἐκλεκτότεροι αὐτοῦ στρατηγοὶ κατεποντίσθησαν εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ τὰ κύματα κατεκάλυψαν αὐτούς. Κατεβυθίσθησαν εἰς τὸν βυθὸν ὡς λίθος.“

„Ἡ δεξιὰ σου, Κύριε! ἐφανερώθη ἐνδόξως καὶ ἰσχυρῶς! Ἡ δεξιὰ σου, Κύριε! κατεσύντριψε τὸν ἐχθρόν! Διὰ

μῆς μεγάλης δυνάμεως ἀφανίζεις τοὺς εἰς Σὲ ἀνθισαμένους! — Ἐσκόρπισας αὐτοὺς ὡς καλάμην.“

„Διὰ τῆς πνοῆς σου ἐπεσωρεύθησαν ὕδατα ἐπάνω εἰς ὕδατα. Τὰ ὕδατα ἐστάθησαν ὡς τεῖχος. Τὰ κύματα ἐπάγωσαν ἐν μέσῳ τῆς θαλάσσης. Ὁ ἐχθρὸς εἶπε: „Θέλω καταδιώξει αὐτοὺς, θέλω τοὺς προφθάσει, θέλω διαμοιράσει τὰ πράγματά των λάφυρα εἰς τοὺς ἀνθρώπους μου, θέλω καταφύξει εἰς αὐτοὺς τὸν θυμόν μου, θέλω ἐβγάλει τὸ σπαθίον μου, καὶ νὰ τοὺς ἀφανίσω!“ Τότε ἐξείλας τὸ πνεῦμα σου — καὶ ἡ θάλασσα κατεκάλυψεν αὐτούς! Κατεβυθίσθησαν εἰς τὰ τρομερὰ ὕδατα ὡς μόλυβδος.“

„Τίς μεταξὺ τῶν ἰσχυρῶν εἶναι ὅμοιος μὲ Ἐσὲ, Κύριε! Ποῖος εἶναι τόσο ἐνδοξος ὡς Σὺ; Ποῖος εἶναι τόσο ἅγιος ὡς Σὺ; Τόσον τρομερὸς ὡς Σὺ; Τόσον ἀξιάμνητος ὡς Σὺ; Τόσον θαυμασὸς ὡς Σὺ; Σὺ ἐξέτεινας τὴν δεξιάν σου, καὶ ἡ γῆ κατέπιεν αὐτούς.“

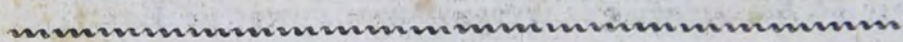
„Εὐμενῶς καὶ ἰλέως ὀδηγεῖς τὸν λαόν σου, τὸν ὁποῖον ἐλύτρωσας! Μὲ ἰσχὺν μεγάλην φέρεις αὐτὸν εἰς τὸ ἅγιόν σου κατοικητήριον. Ναί, Κύριε! Εἰσάγαγε αὐτοὺς ἐκεῖ, καὶ καταφύτευσον αὐτοὺς εἰς τὸ ὄρος τῆς κληρονομίας σου (εἰς τὴν γῆν, τὴν ὁποίαν ἔδωκες αὐτοῖς εἰς κληρονομίαν), εἰς τὸν τόπον, ὅπου θέλεις ἐτοιμάσει εἰς Σεαυτὸν κατοικίαν μεταξὺ αὐτῶν, εἰς τὸ ἅγίασμα (εἰς τὸν ναόν), τὸ ὁποῖον θέλουν ἐτοιμάσει καὶ σερεώσει αἱ χεῖρες σου!“

„Ὁ Κύριος θέλει βασιλεύει εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος!“

Πόσον λαμπρὸς καὶ θαυμασὸς ὕμνος, ἀγαπητοίμου ἀναγνώσαι! Πόσον ὠραῖον εὐχαριστήριο ἄσμα! Εἶθε! νὰ γνωρίσωμεν καὶ ἡμεῖς τὴν παντοδυναμίαν καὶ ἀγαθότητα τοῦ Θεοῦ εἰς ὅλας αὐτοῦ τὰς ἐργασίας τέσου ζωηρῶς, καὶ νὰ δοξάζωμεν αὐ-

τὸν τόσον εὐγνωμόνως δι' αὐτάς, ὅς καὶ ὁ Μωϋσῆς!

Μετὰ ταῦτα ἀναχωρήσας ἐκεῖθεν ὁ Μωϋσῆς μετὰ τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ, ἔφθασεν εἰς τὴν ἔρημον Σοῦρ, ὅπου ἐπορεύοντο τρεῖς ἡμέρας ἐν τῇ ἐρήμῳ, ξεροῦμενοι ὕδατος. Ἀφ' οὗ ὁμως ἦλθον εἰς Μερρὰ, εὐρον μὲν ἐκεῖ ὕδωρ, πλὴν ἦτον πικρὸν· ὅθεν ὁ Μωϋσῆς βλέπων τὸν λαὸν γογγύζοντα κατ' αὐτοῦ, ἐπεκαλέσθη πάλιν τὴν θεῖαν ἀντίληψιν, καὶ ὁ Θεὸς ἔδειξεν εἰς αὐτὸν ξύλον, τὸ ὁποῖον ἐπέβαλεν εἰς τὸ ὕδωρ, καὶ ἐγλυκάνθη παρευθὺς. Καὶ οὕτως ἀφ' οὗ ἔπιον οἱ Ἰσραηλῖται, ἔπασαν τοῦ νὰ γογγύζωσι κατ' αὐτοῦ.

54. Ὁ οὐράνιος Ἄρτος.

Αναχωρήσαντες πάλιν οἱ υἱοὶ τοῦ Ἰσραὴλ ἐκ τῆς Μερρᾶς, ἦλθον εἰς τὴν ἔρημον Σιν, κειμένην ἀναμέσον Αἰλείμ, καὶ ἀνά μέσον Σινὰ, καὶ ἐσρατοπέδευσαν ἐκεῖ. Αὕτη ἡ ἔρημος ἦτον ὑπερβαλλόντως μεγάλη, φοβερὰ καὶ τρομερά· ὅλη ἦτον ἀκαρπος καὶ ἀκατοίκητος, εἰς κανένα μέρος αὐτῆς οὔτε καλύβη ἐφαίνετο, οὔτε ἀγρός τις καρποφόρος. Εἰς δὲ τοὺς Ἰσραηλῖτας ἐγίνετο αὕτη ἔτι μᾶλλον φρικτὴ καὶ τρομερά· ἐπειδὴ δὲν εἶχον πλέον τί νὰ φάγουν. Φαντασθῆτε τὴν δυσυχίαν αὐτῶν, ἀγαπητοίμου ἀναγνώσαι! Τόσαι χιλιάδες ἀνθρώπων, καὶ μήτε ἓνα κομμάτι φωμίου!

Καὶ εἰς ταύτην τὴν ἐλεεινὴν κατάστασιν, ἔπρεπεν οἱ Ἰσραηλῖται νὰ ἔχωσι πάλιν ὅλην των τὴν ἐλπίδα εἰς τὸν Θεόν, ὅστις ἐβοήθησεν αὐτοὺς ἕως τῆς ὥρας τόσον θαυμασίως. Ἀλλ' ἀντὶ τούτου, ἄρχισαν νὰ γογγύζωσι κατὰ τοῦ Μωϋσέως καὶ Ἀαρῶν, λέγοντες: „Εἶθε νὰ ἀπεθνήσκαμεν εἰς

τὴν Αἴγυπτον, καθὼς καὶ οἱ Αἰγύπτιοι! Ἐκεῖ εἴμεθα εὐτυχεῖς! Ἐκεῖ ἐκαθήμεθα παρὰ τοὺς λέβητας τῶν κρεάτων, καὶ εἶχαμεν ἄρτους πολλούς. Σεῖς δὲ μᾶς ἐβγάλετε ἐδῶ εἰς τὴν ἔρημον, σκοπὸν ἔχοντες τὸ νὰ ἀποθάνῃ τῆς πείνας τόσον πλῆθος λαοῦ.“ Τοῦτο ἐρρέθη βέβαια ἀπὸ τοὺς Ἰσραηλίτας πολλὰ ἀνοήτως καὶ ἀνευχαρίσως. Πλὴν ὁ Θεὸς ὑπέφερεν ἀκόμη τὴν ἀνοησίαν των μὲ ὑπομονήν. Ἐπειδὴ ἤθελε νὰ τοὺς διδάξῃ, διὰ νὰ γνωρίσωσι καλλήτερα τὴν φιλανθρωπίαν του, καὶ νὰ καταστήσῃ σταθερωτέραν τὴν πρὸς αὐτὸν ἀγάπην καὶ ἐλπίδα των διὰ τῆς ἀγάπης. Ὄθεν εἶπε πρὸς τὸν Μωϋσῆν: „Ἰδοῦ! ἐγὼ θέλω βρέξαι εἰς ἑσᾶς ἄρτους ἐκ τοῦ οὐρανοῦ. Ὁ δὲ λαὸς ἅς ἐξέρχεται ἐκ τοῦ στρατοπέδου, καὶ ἅς συνάξῃ ὅσον χρειάζεται. Καὶ μάθετε ἐκ τούτου, ὅτι ἐγὼ εἰμὶ Κύριος, ὁ Θεὸς ὑμῶν.“

Ὁ δὲ Μωϋσῆς καὶ Ἀαρὼν ἤλεγξαν τὸν λαόν, καὶ εἶπον: „Ποῖοι εἴμεθα ἡμεῖς, καὶ γογγίζετε ἐναντίον μας; Ἡξεύρετε, ὅτι δὲν γογγίζετε ἐναντίον μας, ἀλλ' ἐναντίον τοῦ Κυρίου.“ Διότι, ὅς τις ἐναντιοῦται εἰς τὴν ἐξουσίαν (ἢ εἰς τοὺς πρεσβυτέρους) ἐναντιοῦται εἰς τὰ προσάγματα τοῦ Θεοῦ. Πρὸς δὲ τούτοις εἶπον καὶ τοῦτο ἀκόμη πρὸς τὸν λαόν: „Αὔριον τὸ πρωῒ θέλετε ἰδεῖ τὴν δόξαν τοῦ Θεοῦ.“ Ἀφ' οὗ ἐξημέρωσεν, εἶδον περὶ τὸ στρατόπεδον κειμένην δρόσον, τῆς ὁποίας ἐξατμισθείσης διὰ τῶν ἡλιακῶν ἀκτίνων, ἰδοῦ! ἐφάνη ὅλη ἡ ἐπιφάνεια τῆς ἐρήμου λευκὴ ὡς ἡ χιὼν, καὶ ὡς ἀπὸ πάχνην σκεπασμένη· ἡ δὲ λευκότης αὕτη δὲν ἦτον ἄλλο, παρὰ μικροῦ, σρογγύλοι καὶ λευκοὶ κόκκοι, οἱ ὁποῖοι εἶχον γεῦσιν ἀρτομέλιτος. Ἀφ' οὗ εἶδον τοῦτο οἱ υἱοὶ τοῦ Ἰσραὴλ, ἔκραξαν μὲ μέγαλον θυμασμόν των: „Τί εἶναι τοῦτο;“ Καὶ ὁ Μωϋσῆς τοὺς εἶπεν: „Ἰδοῦ! οὗτος εἶναι ὁ ἄρτος, τὸν ὁποῖον σᾶς δίδει ὁ Κύριος πρὸς τροφήν.“ Ἄς συνάξῃ λοιπὸν ἕκαστος, ὅσον χρειάζεται.“ Καὶ οὕτως ἄρχισαν νὰ συνάγωσιν. Οἱ Ἰσχυροί-

ἄλλοι τοῦ λαοῦ ἐσύναξαν ὑπὲρ τὴν χρεῖαντων, οἱ δὲ ἀδύνατοι ἐσύναξαν ὀλίγον· καὶ τοῦτο ἦτον ἄδικον. Ταύτην τὴν ἀδικίαν ἰδὼν ὁ Μωϋσῆς, ἐπρόσαξε νὰ διαμοιράζονται ἀναμεταξύ των ταπεινῶς τὸ οὐράνιον τοῦτο δῶρον· καὶ οὕτως ἐλάμβανεν ὁ καθ' εἰς ὅσου χρεῖαν εἶχε.

Τοιοιουτρόπως ἔπρεπε νὰ κάμνωσι καὶ τὴν σήμερον ἐκεῖνοι, ὅσοι φερίζουσι περισσότερα γεννήματα, μεταδίδοντες δηλονότι ἐκ τοῦ περισσεύματος αὐτῶν εἰς τοὺς ὀλίγον ἢ τελείως φερίζοντας. Ὅ,τι τότε ἔλεγεν ὁ Μωϋσῆς, τὸ αὐτὸ λέγει καὶ τώρα εἰς ἕνασον πλούσιον ἢ συνειδησίς του: „Δὸς σὺ ὁ τὰ πολλὰ ἔχων εἰς ἐκεῖνον, ὅς τις δὲν ἔχει τελείως.“ Μὲ τοῦτον τὸν ἄρτον, τὸν ὁποῖον ὠνόμαζον Μάννα, ἔτρεφεν ὁ Θεὸς τοὺς Ἰσραηλίτας ἐν ὅσῳ ἦσαν εἰς τὴν ἔρημον.

Ἀγαπητοίμου ἀναγνώσαι! Ποῖος τάχα ἀναγινώσκων τὴν ἱστορίαν ταύτην, δὲν ἤθελε κράξει μετὰ χαρᾶς: „ὦ Θεέ! πόσον φιλόανθρωπος καὶ ἀγαθὸς εἶσαι. Εἰς τοὺς Ἰσραηλίτας ἔβρεχες πάλαι ποτὲ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ τὸν ἐπιούσιον εἰς αὐτοὺς ἄρτον. Καὶ τώρα πάλιν φροντίζων καὶ δι' ἡμᾶς κατὰ τὸν αὐτὸν θαυμάσιον τρόπον, ποιεῖς τὴν γῆν καρποφόρον. Ἐκεῖ ἔτρεφες τεσσαράκοντα ἔτη μὲ μικρὰν καὶ ποταπὴν τροφήν πολλὰς χιλιάδας ἀνθρώπων. Καὶ τώρα πάλιν τρέφεις τόσους αἰῶνας μυριάδας μυριάδων λαῶν μὲ τοὺς ὡσαύτως μικροὺς κόκκους τοῦ σίτου! Ἡ γῆ ἄνευ τῶν ζωτικῶν ἀσαχύων ἤθελεν ὁμοιάζει μὲ μίαν ἄκαρπον ἐρημίαν! Οἱ ἄνθρωποι ἔπρεπε ν' ἀποθνήσκωσι τῆς πείνας. Πόλεις καὶ κωμοπόλεις ἤθελον ἐρημωθῆ! Πόσον μέγας καὶ ἐνδοξος φαίνεσαι, ὦ Θεέ! καὶ εἰς τὴν πλεον παραμικρὰν, εἰς τὴν πλεον ἀδύνατον καλάμην τοῦ σίτου! Ἐκ τούτων ἀπάντων γινώσκοντες καὶ ἡμεῖς τὴν παντοδυναμίαν καὶ πατρικὴν Σου πρόνοιαν θέλομεν δοξάζει μετὰ συτετριμμένης καὶ εὐχαρίστου καρδίας τὰ πλούσιά σου ἔλεη, ὅσάκις θεωροῦμεν τοὺς ἄγρους πρασινίζοντας καὶ τοὺς

χρυσοειδείς ξάχνας ώρίμους, καὶ θέλομεν Σε εὐχαρισεῖ μεγάληως, ὡσάκις ἀπολαμβάνομεν τὸν ἐπιούσιόν μας ἄρτον, μεταδίδοντες ἐξ αὐτοῦ καὶ εἰς τοὺς ἐνδεεῖς συναδελφούς μας.

55. Ὑδωρ ἐκ τῆς πέτρας.

Καὶ πάλιν ἀπὸ ἐκεῖ ἀναχωρήσαντες οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ, ἦλθον εἰς ἄλλο μέρος τῆς ἐρήμου, ὅπου δὲν εὗρισκον ὕδωρ νὰ πῖωσι. Τοῦτο ἦτον πάλιν εἰς αὐτοὺς — καὶ μάλιστα περιπλανωμένους εἰς μίαν ἀνυδρον καὶ θερμὴν ἐρημον — ἀπερίγραπτος ἀνάγκη! Αὐτοὶ κατετήκοντο σχεδὸν ἀπὸ τὴν δίψαν, τὰ παιδία τῶν ἔλαιον καὶ ἐφώναζον ἐλεεινῶς, καὶ αἱ ἀγέλαι τῶν ζώων ἐβρυχῶντο τρομακτικώτατα. Εὐχαρισοῦντο νὰ δώσωσιν ὄλωντων τὸν χρυσὸν καὶ ἄργυρον δι' ὀλίγον μόνον ὕδωρ! Ἄλλ' οὐδαμοῦ εὗρισκετο σαλαγματία ὕδατος. Καὶ εἰς ταύτην τὴν περίεσιν ἔπρεπε πάλιν αὐτοὶ νὰ ἔχωσι τὴν ἐλπίδα τῶν εἰς τὸν Θεόν, ὅς τις διεφύλαξεν αὐτοὺς ἀπὸ τόσον πληθὸς κινδύνων καὶ ἀναγκῶν, καὶ ὅς τις ἤθελε νὰ τοὺς ἀναγκάσῃ τρόπον τινὰ εἰς τὸ ἐλπίζειν ἐπ' αὐτὸν διὰ τῆς ἀνάγκης ταύτης τοῦ ὕδατος. Ἄλλ' ἀντὶ τούτου, ἄρχισαν πάλιν νὰ γογγύζωσι κατὰ τοῦ Μωϋσέως, λέγοντες: „Δός μας ὕδωρ νὰ πῖωμεν!“ Καὶ ὁ Μωϋσῆς εἶπε πρὸς αὐτούς: „Τί γογγύζετε κατ' ἐμοῦ; Ἄμαρτάνετε πάλιν εἰς τὸν Κύριον!“ Ἄλλ' ὁ λαὸς, κατατηχόμενος ἀπὸ τὴν δίψαν, ἐξηκολούθει, φιλονεικῶν μετὰ τοῦ Μωϋσέως, λέγων: „Διὰ τί ἐξήγαγες ἡμᾶς ἀπὸ τὴν Αἴγυπτον; Ἡμεῖς, καὶ τὰ τέκνα μας καὶ τὰ κτήνημας θέλομεν ἀποθάνει τῆς δίψας.“ Ὁ Θεὸς ὅμως, τοῦ ὁποίου τὸ ἔλεος εἶναι ἄπειρον, δὲν ὠργίσθη κατ' αὐτῶν διὰ τὴν ἐκ νέου ταύτην ἀμαρτίαν· ἀλλὰ θέ-

λων νὰ φανερώσῃ πρὸς αὐτοὺς πάλιν τὴν ἀγαθότητα καὶ εὐ-
 μένειάν του, εἶπε πρὸς τὸν Μωϋσῆν; „Ὑπαγε ἐκεῖ ἔμπροσθεν
 τοῦ λαοῦ, καὶ λαβὼν τὴν ράβδον σου εἰς τὴν χεῖρα, πατάξον
 μὲ αὐτὴν τὴν πέτραν, καὶ εὐθέως θέλει ἐκπηγάσῃ ὕδωρ, διὰ
 νὰ πῖν πᾶς ὁ λαός.“ Ὁ Μωϋσῆς λαβὼν τὴν ράβδον του, ἦλ-
 θεν εἰς τὴν πέτραν, τὴν ὁποίαν πατάξας μὲ τὴν ράβδον του,
 ἐνώπιον παντὸς τοῦ λαοῦ, εἶδεν ἐν ῥοπῇ ὀφθαλμοῦ με-
 γάλην πηγὴν ὕδωρ διαυγέστατον ἐκπηγάσασαν. Τὸ ἀνέλπιστον
 τοῦτο θέαμα ἰδὼν ὁ λαός, ἐχάρη ὑπερβαλλόντως καὶ ἔδρα-
 μεν εὐθὺς εἰς τὴν πηγὴν, καὶ κατέπαυσε τὴν δίψαν του.

Ὅτι καὶ τὸ ὕδωρ εἶναι μεγάλη εὐεργεσία τοῦ Θεοῦ, ἀγα-
 κητοῖ μου ἀναγνώσαι! δηλοῦται ὄχι μόνον ἐκ τῆς ἱστορίας ταύ-
 της, ἀλλὰ καὶ ἕκαστος ἡμῶν τὸ αἰσθάνεται κάλλιστα ἐν καιρῷ
 τῆς ὑπερβολικῆς καύσεως. Καὶ δι' ἡμᾶς αὐτοὺς προσάξει ὁ
 Θεὸς νὰ ἐκπηγάσῃ ἀπὸ τὰς πέτρας καὶ ἀπὸ τὰ ὄρη καθαρὸν
 καὶ ψυχρὸν ὕδωρ, καθὼς ποτε διὰ τοὺς Ἰσραηλίτας. Καὶ δι'
 ἡμᾶς σέλλει ἐξ οὐρανοῦ τὴν βροχὴν καὶ τὴν δρόσον του. Τὸ
 ὕδωρ ἀναφύχει ἀνθρώπους, ζῶα καὶ τὰ φυτά. Ἄνευ ὕδατος
 ἔπρεπε νὰ ἀφανισθοῦν καὶ νὰ μαρανθοῦν ὅλα τὰ ἐπὶ γῆς!

Ὅθεν, ὡς ἀνάγκη ἀναφύχει ἡμᾶς ἐν καιρῷ ὑπερβολικοῦ
 καύματος μία πόσις ψυχροῦ ὕδατος, ἃς μὴ λη-
 σμενῶμεν νὰ εὐχαρισῶμεν δι' αὐτὸ τὸν Θεόν. Εἰς
 πᾶσαν σαλαγματίαν δρόσου, ἡ ὁποία ἀναφύχει τὰ μα-
 ραινόμενα ἄνθη, καὶ τὰ ζορίζει μὲ τόσον ὠραῖα χρώ-
 ματα, ἃς ἐνθυμώμεθα νὰ δοξάζωμεν μετὰ θαυμασμοῦ τὴν
 ἀνεκλάλητον σοφίαν, ἀγαθότητα καὶ φιλαν-
 θρωπίαν τοῦ Θεοῦ.

56. Αἱ δέκα ἐντολαὶ τοῦ Θεοῦ.

Ο Θεὸς ἐφάνη ἕως τώρα εἰς τοὺς Ἰσραηλίτας διὰ μιᾶς σειρᾶς μεγάλων καὶ ἐνδόξων πράξεων ὡς Κύριος τῆς φύσεως. Ἦδη δὲ ἔπρεπε τέλος πάντων καὶ αὐτοὶ νὰ πιστεύσωσιν ὅτι: „Ὁ Θεὸς εἶναι Κύριος τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς. Αὐτὸς εἶναι παντοδύναμος. Εἰς τὰ νεύματά του ὑπακούει πᾶσα ἡ φύσις. Αὐτὸς διατηρεῖ καὶ τρέφει τὰ πάντα. Ἀπὸ τὴν κραταίαν χεῖρα του κρέμεται ζωὴ καὶ θάνατος. Εἰς τὴν παντοδυναμίαν του δὲν ἐναντιοῦται κανένα πρᾶγμα.“ Ἄλλ' αὐτὴ ἡ περὶ Θεοῦ γνώσις ἦτο μόνον μία προπαρασκευὴ εἰς ἄλλην τινὰ ὑψηλοτέραν καὶ μεγαλητέραν γνώσιν. Τώρα ἤθελεν ὁ Θεὸς νὰ φανερώσῃ εἰς αὐτοὺς μόνον τὴν ὠραιότεραν πασῶν τῶν ιδιοτήτων του, δηλαδή τὴν ἀγιότητά του. Αὐτοὶ ἔπρεπεν ἤδη νὰ μάθωσιν ὅτι: „Ὁ Θεὸς δὲν εἶναι μόνον παντοδύναμος, ἀλλὰ καὶ πανάγιος. Αὐτὸς χαίρει εἰς ὅλα τὰ καλὰ ἔργα, καὶ ἀποσρέφεται ἐξ ἐναντίας τὰ κακὰ. Αὐτὸς δὲν εἶναι μόνον Κύριος τῆς φύσεως — ἀλλὰ καὶ νομοθέτης τῶν ἀνθρώπων. Αὐτὸς θέλει, καὶ οἱ ἄνθρωποι νὰ ἀποσρέφονται καὶ νὰ ἀποφεύγωσι τὸ κακὸν, νὰ ἀγαπῶσι καὶ νὰ πράττωσι τὸ καλόν — καὶ νὰ εἶναι ἅγιοι, καθὼς καὶ αὐτὸς εἶναι ἅγιος. Ἡ φύσις εἶναι τελεία εἰς τὸ εἶδός της, ἐπειδὴ καὶ φυλάττει ἀπαραβάτως τοὺς παρὰ Θεοῦ προγραφέντας εἰς αὐτὴν νόμους. Καθὼς ἡ ἄψυχος φύσις ὑπακούει εἰς τὸν Θεὸν ἐξ ἀνάγκης, οὕτω καὶ οἱ ἄνθρωποι πρέπει νὰ πράττωσι τοῦτο αὐτοπραϊρέτως καὶ μετὰ σκέψεως. Διὰ τοῦτο ἐφανέρωσεν εἰς αὐτοὺς τὴν θέλησίν του· καὶ εἶπε πρὸς αὐτοὺς, Πᾶσον κακὸν νὰ ἀποφεύγωσι, πᾶσον καλὸν νὰ πράττωσι, διὰ νὰ γένωσιν ἀγαθοὶ, τέλειοι καὶ ἅγιοι ἄνθρωποι.

Οἱ υἱοὶ τοῦ Ἰσραὴλ προχωροῦντες εἰς τὴν ἔρημον, ἔφθασαν ἕως εἰς τὸ ὄρος Σινᾶ. Ἐκεῖ ἀναβὰς ὁ Μωϋσῆς, ἤκουσε παρὰ Θεοῦ τοὺς ἐξῆς λόγους: „Εἰπὲ τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ: Σεῖς εἶδατε, ὅσα ἔκαμα εἰς τοὺς Αἰγυπτίους, καὶ πῶς σᾶς ἔφερα ἕως ἐδῶ ὡς ἐπὶ πτερύγων ἀετῶν. Ἐὰν λοιπὸν ἀκούσητε τῆς φωνῆς μου, καὶ φυλάξητε τὰς ἐντολάς μου, θέλετε μοὶ εἶσθαι προτιμότεροι πάντων τῶν ἐθνῶν, καὶ λαὸς περιούσιος. Πᾶσα μὲν ἡ γῆ εἶναι ἰδική μου, σεῖς ὅμως θέλετέ μοι εἶσθαι βασιλείου ἱεράτευμα καὶ ἔθνος ἅγιον. Ταῦτα εἶπὲ πρὸς τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ.“ Ὁ Μωϋσῆς καλέσας τοὺς πρεσβυτέρους τοῦ λαοῦ, εἶπε πρὸς αὐτοὺς τοὺς εἰρημένους λόγους τοῦ Θεοῦ. Ὁ δὲ λαὸς ἀπεκρίθη ὁμοφώνως: „Πάντα, ὅσα εἶπε πρὸς ἡμᾶς ὁ Θεός, θέλομεν ποιῆσαι καὶ ἀκούσει.“

Καὶ πάλιν ἀνέβη ὁ Μωϋσῆς εἰς τὸ ὄρος, καὶ ὁ Θεὸς εἶπε πρὸς αὐτόν: „Ὑπαγε πρὸς τὸν λαόν, καὶ εἶπὲ, νὰ καθάρισωσιν ἑαυτοὺς σήμερον καὶ ἄυριον, νὰ πλύνωσι τὰ ἱμάτιάτων, καὶ νὰ εἶναι ἕτοιμοι εἰς τὴν ἡμέραν τὴν τρίτην. Ὅταν αἱ φωναὶ τῶν σαλπύγγων ἠχήσωσι κατ' αὐτὴν τὴν ἡμέραν, τότε πρόσαξον αὐτοὺς νὰ πλησιάσωσιν εἰς τὸ ἴδιον ὄρος.“ Ὁ δὲ Μωϋσῆς καταβὰς πάλιν ἀπὸ τὸ ὄρος ἀνήγγειλε ταῦτα πάντα πρὸς τὸν λαόν, οἵτινες καθάρισαντες ἑαυτοὺς, πλύναντες καὶ τὰ ἱμάτιάτων, ἐνεδύθησαν ὅλοι λαμπρῶς, ὡς νὰ προετοιμάζοντο εἰς καμμίαν μεγάλην ἑορτήν. Κατὰ τοῦτον τὸν τρόπον ἤθελεν ὁ Θεὸς νὰ ἐμφυτεύσῃ εἰς αὐτοὺς καθ' ὅλα — καὶ κατ' αὐτὸ ἀκόμη τὸ ἐξωτερικὸν — ἀγάπην πρὸς τὴν καθαρότητα, εὐταξίαν καὶ εὐπρέπειαν.

Ὡς δὲ ἔφθασεν ἡ τρίτη ἡμέρα, ἄρχισε νὰ ἀσράπτῃ, καὶ νὰ βροντᾷ φοβερά. Μία νεφέλη σκοτεινὴ ἐκάλυψε τὸ ὄρος Σινᾶ. Αἱ φωναὶ τῶν σαλπύγγων ἠχολόγουν μεγάλως. Καὶ ἅπας ὁ λαὸς ἐτρόμαξε. Ὁ δὲ Μωϋσῆς ἔβγαλε τὸν λαόν ἀπὸ τὸ στρατόπεδον — εἰς ἀπάντησιν τοῦ Θεοῦ. Καὶ ὁ λαὸς ἐπλη-

σιασεν ὑποκάτω εἰς τὸ ὄρος, τὸ ὁποῖον ἐκάπνιζεν, ἕκαστα καὶ ἐσειέτο. Αἱ φωναὶ τῶν σαλπύγγων ἤρξανον περισσότερον.

Εὐθέως δὲ μετὰ ταῦτα ἔγινε μεγίστη ἤσυχία, καὶ ἠκούσθη ἡ φωνὴ ἐκ τῆς νεφέλης καθαρώς, λέγουσα :

Α'. „Εγώ εἰμι Κύριος ὁ Θεός σου, ὁ ἐξαγαγών σε ἐκ γῆς Αἰγύπτου, ἐξ οἴκου δουλείας. Οὐκ ἔσονται σοι Θεοὶ ἕτεροὶ πλὴν ἐμοῦ.“

Β'. Οὐ ποιήσεις σεαυτῷ εἰδωλον, οὐδὲ παντὸς ὁμοιωμα, ὅσα ἐν τῷ οὐρανῷ ἄνω, καὶ ὅσα ἐν τῇ γῇ κάτω, καὶ ὅσα ἐν τοῖς ὕδασιν ὑποκάτω τῆς γῆς, οὐ προσκυνήσεις αὐτοῖς. οὐδὲ μὴ λατρεύσεις αὐτοῖς.“

Γ'. „Οὐ λήψῃ τὸ ὄνομα Κυρίου τοῦ Θεοῦ σου ἐπὶ ματαίῳ· οὐ γὰρ μὴ καθαρῖσει Κύριος ὁ Θεός σου τὸν λαμβάνοντα τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐπὶ ματαίῳ.“

Δ'. „Μνήσθητι τὴν ἡμέραν τῶν σαββάτων ἀγιάζειν αὐτήν. Ἐξ ἡμέρας ἑργᾶ, καὶ ποιήσεις πάντα τὰ ἔργα σου, τῆ δὲ ἡμέρᾳ τῇ ἐβδόμῃ σάββατα κυρίῳ τῷ Θεῷ σου.“

Ε'. „Τίμα τὸν πατέρα σου, καὶ τὴν μητέρα σου, ἵνα εὖ σοι γένηται, καὶ ἵνα μακροχρόνιος γένη ἐπὶ τῆς γῆς.“

ΣΤ'. „Οὐ φονεύσεις.“

Ζ'. „Οὐ μοιχεύσεις.“

Η'. „Οὐ κλέψεις.“

Θ'. „Οὐ ψευδομαρτυρήσεις κατὰ τοῦ πλησίον σου μαρτυρίαν ψευδῆ.“

Ι'. Οὐκ ἐπιθυμήσεις τὴν γυναῖκα τοῦ πλησίον σου. Οὐκ ἐπιθυμήσεις τὴν οἰκίαν τοῦ πλησίον σου, οὔτε τὸν ἀγρὸν αὐτοῦ, οὔτε τὸν παῖδα αὐτοῦ, οὔτε τὴν παιδίσκην αὐτοῦ, οὔτε τοῦ βοῦς αὐτοῦ, οὔτε τοῦ ὑπόζυγιου αὐτοῦ, οὔτε παντὸς κτήνους αὐτοῦ, οὐδὲ ὅσα τοῦ πλησίον σου ἐστί.“

Ὁ λαὸς ἰσάμενος ὑπὸ τοῦ ὄρους, ἤκουε μὲ φόβον καὶ τρόμον τὸν ἦχον τῶν σαλπύγγων καὶ τὴν φωνὴν τοῦ Θεοῦ, ἐβλε-

πετάς πυρίνους φλόγας, καὶ τὸ καπνίζον ὄρος. Τότε εἶπεν ὁ Μωϋσῆς πρὸς αὐτούς: „Μὴ φοβεῖσθε! Ὁ Θεὸς θέλει δι' αὐτῶν νὰ σᾶς δοκιμάσῃ μόνον εἰς τὸ ἀγαθὸν — νὰ σᾶς καταστήσῃ δηλαδὴ ἀγαθοὺς καὶ ἐναρέτους ἀνθρώπους. Ἐχετε σέβας λοιπὸν πρὸς αὐτὸν, καὶ ἀποσρέφεσθε τὴν ἀμαρτίαν.“ Τότε ὁ λαὸς ὅλος εἶπε μὲ μίαν φωνήν: „Πάντα, ὅσα ὁ Κύριος εἶπε, θέλομεν κάμνει, καὶ θέλομεν ὑπακούει εἰς αὐτόν.“ Πρὸς ἀνάμνησιν τοῦ συμβεβηκότος τούτου ἐόρταζον ἑτησίως οἱ Ἰσραηλιταί, τὴν ὁποίαν ὠνόμαζον Πεντηκοστήν.

Τρόντι ὁ Θεὸς, ἀγαπητοῦ μου ἀναγνώσαι! δὲν ἤθελεν ἠμπορέσει ποτὲ νὰ ἐμφυτεύσῃ καλῆτερα τὰς ἐντολάς του εἰς τὰς καρδίας τῶν σκληροτραχήλων Ἰσραηλιτῶν! εἰ μὴ διὰ μέσου τῶν ἐπὶ τοῦ ὄρους Σινᾶ φανέντων ἑξαισίων σημείων. Ἐκαμε δὲ τοῦτο — ἐπειδὴ αἱ ἐντολαὶ εἶναι μεγάλαι καὶ οὐσιώδεις. Διότι, κυττάξατε, ἀγαπητοῦ μου ἀναγνώσαι!

Αἱ ἐντολαὶ τοῦ Θεοῦ εἶναι δι' ἡμᾶς τοὺς ἀνθρώπους ἡ ὁδὸς πρὸς τὴν τελειότητα. Ἐνας νέος, π. χ. ὅστις κατὰ τὴν ἔννοιαν τῶν θείων τούτων ἐντολῶν, τιμᾷ ἀνυποκρίτως τὸν Θεὸν, ἀκολουθεῖ τὰς νοουθεσίας τῶν γονέων του, δὲν βλάπτει κίνεταν, εἶναι σεμνὸς καὶ τίμιος, δὲν ἀρπάζει τὰ τῶν ἄλλων ἀνθρώπων πράγματα, λαλεῖ πάντοτε τὴν ἀλήθειαν — ἐκεῖνος ἀγαπᾶται καὶ τιμᾶται παρὰ πάντων. Πρὸς τούτοις, ἔμπορεῖ καὶ νὰ ἐλπίζῃ τις ἀπὸ ἑνα τοιοῦτου νέου καλὰ πράγματα. Ἐξ ἐναντίας δὲ ἐκεῖνος ὁ νέος, ὅστις συνειθίζει νὰ κλέπτῃ ἢ καὶ νὰ ψεύδῃται, (πρέπει νὰ ὁμολογήσῃ καὶ μόνος του) ὅτι εἶναι ἀξιοκαταφρόνητος καὶ οὐτιδανὸς ἄνθρωπος. Ἐνας φονεὺς παύει πλέον ὅλως διόλου, νὰ ἦναι ἄνθρωπος, εἶναι ἀπᾶνθρωπος, ὁμοιάζει μὲ τὰ αἰμοβόρα θηρία. Ἐρωτήσατε ἑαυτοὺς, ἀγαπητοῦ μου ἀναγνώσαι! Ἡ ἰδίᾳ σας καρδιά θέλει σᾶς εἰπεῖ, ὅτι ταῦτα πάντα οὕτως ἔχουσι. Κυττάξατε! Αἱ ἐντολαὶ τοῦ Θεοῦ δὲν εἶναι ξένοντι ἢ ἀλλόκοτον, ἀλλ' ἐλήφθησαν

ἀπὸ τὴν ἰδίαν ἡμῶν καρδίαν. Αὐτὰ τὰ ἐνδόμυχα τῆς ψυχῆς μας μαρτυροῦσιν, ὅτι ἡ ἐκτέλεσις τῶν ἐντολῶν τούτων ἀνήκει εἰς ἓνα τέλειον ἄνθρωπον. Ἡ συνειδήσις μας, αὕτη ἡ ἐμφωλεύουσα εἰς ἡμᾶς θεία καὶ ἱερά φωνή, λέγει πρὸς ἡμᾶς τὸ ἴδιον, ὅπερ καὶ ἡ φωνὴ τοῦ Θεοῦ ἐφανέρωσεν εἰς τοὺς Ἰσραηλίτας ἐπὶ τοῦ ὄρους Σινᾶ. Μάλισα, διὰ τοῦτο ἐλάλησεν ὁ Θεὸς τότε ἐκεῖ ἐκ τῆς νεφέλης, ἐπειδὴ οἱ ἄνθρωποι δὲν ἤθελον πλέον νὰ ἀκούωσι τὴν εἰς αὐτοὺς ἐμφωλεύουσαν ἱεράν τοῦ συνειδότοςτων φωνήν. — Τοιοῦτοτρόπως λοιπὸν πρέπει καὶ ἡμεῖς νὰ ἀρχίζωμεν ἐκ νεαρᾶς μας ἡλικίας, νὰ ἀκολουθῶμεν τὰς ἐντολάς τοῦ Θεοῦ, ἐὰν θέλωμεν νὰ γένωμεν ἀγαθοὶ καὶ τέλειοι ἄνθρωποι καὶ ὄχι ἀχρεῖοι καὶ οὐτιδανοί.

Αἱ ἐντολαὶ τοῦ Θεοῦ εἶναι προσέτι εἰς ἡμᾶς τοὺς ἀνθρώπους ἡ ὁδὸς πρὸς τὴν ἀληθῆ εὐδαιμονίαν. Ὅστις δὲν ἀκολουθεῖ αὐτάς, ἀποκαθιστᾷ καὶ τὸν ἑαυτὸν του δυσυχῆ καὶ ἄλλους ἀκόμη πολλούς. Ἀπὸ ἓνα τοιοῦτον ἄνθρωπον οὔτε ἡ ζωὴ οὔτε ἡ τιμὴ οὔτε τὰ ὑπάρχοντα τῶν ἀδελφῶν του χριστιανῶν εἶναι βέβαια καὶ ἀσφαλῆ — αὐτὸς ὁ ἴδιος ἐπισύρει ἐπάνω του μυρία τόσα κακὰ, εἶναι ἀσύμφωνος μὲ τὸν ἴδιον ἑαυτὸν του, καὶ δὲν ἔχει ποτὲ οὔτε ἡσυχίαν οὔτε εἰρήνην. Ἐξ ἐναντίας δὲ, ὅς τις ἀκολουθεῖ ἀκριβῶς τὰς ἐντολάς τοῦ Θεοῦ, ἐκεῖνος τολμᾷ νὰ ἀτενίσῃ ἐλευθέρως εἰς τὸν οὐρανόν, νὰ ζητηθῆ παρά Θεοῦ, χωρὶς τύψιν τοῦ συνειδότοςτου, τὴν καλὴν ἔκβασιν τῶν ὑποθέσεών του· ἡ ψυχὴ καὶ ἡ καρδία τοῦ τοιοῦτου ἀνθρώπου εἶναι ἡσυχος καὶ ἀτάραχος. Αὐτὸς ὠπλισμένος μὲ τὴν ἀταραξίαν τῆς ψυχῆς, ἀποφεύγει ἅπειρα κακὰ. Ζῆ πάντοτε εὐφροσύνως καὶ εὐθύμως, καὶ δὲν φοβαῖται τίποτε εἰς τὸν κόσμον. Ἐὰν ἤθελον φυλάττεσθαι πανταχοῦ γενικῶς αἱ ἐντολαὶ τοῦ Θεοῦ, οἱ ἄνθρωποι ἤθελον ζῆ βεβαίως ἐν εὐδαιμονίᾳ. Πανταχοῦ ἤθελε κυριεύει ἡσυχία, εὐταξία καὶ ὁμόνοια, πανταχοῦ ἤθελεν ἀνθεῖ ἀδι' λειπτος χαρὰ καὶ μακαριότης.

Ἐπιμελεῖσθε λοιπὸν, ἀγαπητοῦ μου ἀναγνώσαι! ἐν νεαρῶς σας ἡλικίας, εἰς τὸ νὰ ἐκπληρῶνῃτε τὰς ἐντολάς τοῦ Θεοῦ πισῶς καὶ ἀκριβῶς. Εἰς τὰς ἀκολούθους ἱστορίας θέλουν σᾶς γένηαι αὐταὶ ἀκόμη σαφέστεραι, καὶ ἐκεῖ θέλετε καταλάβει καλῆτερα, πόσον εἶναι αὐταὶ ἐπωφελεῖς, καλαὶ καὶ πρὸς τὸ συμφέρον μας ἀποβλέπουσαι, καὶ πῶς, ὅταν φυλάττωμεν αὐτάς πισῶς καὶ ἀκριβῶς, μᾶς φέρουσιν εἰς τὴν ἀγιότητα καὶ μακαριότητα.

57. Χωρικοί τινες νόμοι.

Οἱ Ἰσραηλῖται ἐπρεπε τώρα εἰς τὴν γῆν Χαναὰν νὰ ἐνασχολῶνται εἰς τὴν γεωργίαν, ἀμπελοργίαν, καὶ κτηνοτροφίαν. Ὁ Θεὸς ἤθελε, νὰ ἀγιάζῃσιν καὶ αὐτάς ἀκόμη τὰς κοινὰς ἐργασίας των — καὶ νὰ μετέρχωνται αὐτάς κατὰ τρόπον θεοσεβῆ καὶ φιλάνθρωπον. Ὅθεν ἔδωκεν εἰς αὐτοὺς ὠραίους τινὰς καὶ ἐπιεικεῖς νόμους, ἀφορῶντας εἰς τοὺς γεωργοὺς καὶ ποιμένας. Ἐξ ὧν τινὰς, εἶμαι εὐελπίς, ὅτι θέλετε ἀκούσει προθύμως [καὶ μετ' εὐχαριστίας, ἀγαπητοῦ μου ἀναγνώσαι!

„Τὰς ἀπαρχὰς τοῦ θερισμοῦ πρέπει νὰ δίδετε εἰς τοὺς ἱερεῖς, οἱ δὲ ἱερεῖς θέλουσι προσφέρει αὐτάς εἰς τὸν Κύριον, διὰ νὰ εὐαρεσῆται εἰς αὐτάς ὁ Θεός. Οὔτε νέον ἄρτον οὔτε σάχνας, οὔτε ὄσπρια νὰ γέυεσθε πρότερον, ἕως τῆς ἡμέρας ἐκείνης, καθ' ἣν ἠθέλετε προσφέρει ἐξ αὐτῶν θυσίαν εἰς τὸν Κύριον.

„Ὅταν παρέρχησαι ἀπὸ τὰ χωράφια τοῦ γείτονός σου, δύνασαι νὰ καρπολογῆσῃς μετ' αὐτὴν τὴν χεῖρά σου ἀσάχεις, δρέπανον ὅμως δὲν ἠμπορεῖς νὰ βάλλῃς. Ὅταν διαβαίνῃς ἀπὸ τὸν ἀμ-

πελωῶνα τοῦ γείτονός σου, δύνασαι νὰ κόψῃς κατὰ τὴν ἀρεσκείαν σου σαφυλάς, καὶ νὰ φάγῃς κατὰ κόρον — σοὶ εἶναι ὁμῶς ἀπηγορευμένον νὰ γεμίσης καὶ τὸ καλάθιόν σου. Ὅς τις βλάψῃ ξένον τινα ἄγρον ἢ ἀμπελωῶνα, ἀφίνων ἐπίτηδες τὸ κτήνος του νὰ βόσκη εἰς αὐτὰ, ἐκεῖνος πρέπει νὰ ἀναπληρώσῃ τὴν ζημίαν εἰς τὸν ἀδικηθέντα μὲ τοὺς πλῆσον καλητέρους καρπούς τοῦ ἀγροῦ του ἢ τοῦ ἀμπελωῶνος του.“

„Ὅταν τεινάξῃς τὰ ἐλαιόδενδρά σου (ἢ καὶ ἄλλα καρποφόρα δένδρα), δὲν πρέπει μετὰ ταῦτα νὰ συλλέγῃς καὶ τοὺς τῆδε κάκεισε ἐπὶ τῶν κλωναρίων καρπούς. Ὅταν τελειώσῃς τὸν τρύγον τῶν ἀμπελώνων σου, δὲν πρέπει μετέπειτα νὰ διορίζῃς, διὰ νὰ συνάζωσι καὶ τὰ ἐκεῖ μείναντα λείψανα τῶν σαφυλῶν, ἀλλ' ἄφες αὐτὰ νὰ τὰ συνάζωσιν οἱ πτωχοὶ, οἱ ὄρφανοὶ καὶ αἱ χῆραι.“

„Ὅταν φερίξῃς τοὺς ἀγρούς σου, δὲν πρέπει νὰ συνθερίξῃς καὶ τοὺς πλησίον τῶν φραγμῶν ἀσάχεις, οὔτε τοὺς τῆδε κάκεισε διεσπαρμένους νὰ συνάζῃς. Ἐὰν λησμονήσῃς κανένα δεμμάτιον εἰς τὸν ἄγρον, δὲν πρέπει νὰ ἐπιστρέψῃς ὀπίσω, διὰ νὰ λάβῃς αὐτὸ — ἄφες ταῦτα πάντα εἰς τοὺς ξένους, εἰς τὰς χήρας καὶ εἰς τοὺς ὄρφανούς, καὶ οὕτω θέλει εὐλογῆσαι ὁ Θεὸς τὰ ἔργα σου.“

„Ὅταν συνάξῃτε τοὺς διαφόρους καρπούς τῶν ἀγρῶν σας πρέπει νὰ ἐορτάξῃτε ἑπταήμερον ἐορτὴν εἰς τὸν Κύριον. Τὴν πρώτην ἡμέραν πρέπει νὰ λαμβάνητε κλάδους φοίνικος καὶ κλάδους ἄλλων δασυφύλλων δένδρων καὶ ἰτέων, (καὶ νὰ κατασκευάζετε ἐξ αὐτῶν σκηνάς, καὶ νὰ κατοικῆτε ὑπ' αὐτάς), καὶ ἑπτὰ ἡμέρας νὰ χαίρητε καὶ νὰ ἀγαλλιᾶσθε ἐνώπιον τοῦ Κυρίου. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον θέλουσιν ἐνθυμεῖσθαι καὶ οἱ μεταγενέστεροί σας, ὅτι κατοίκησα τοὺς υἱούς Ἰσραὴλ ὑπὸ ταιαύτας σκηνάς, ὅταν ἐξήγαγον αὐτοὺς ἐξ Αἰ-

γύπτου.“ — Τὸ Πάσχα, ἡ Πεντηκοστὴ καὶ ἡ σκηνοπηγία αὕτη ἦσαν αἱ τρεῖς μεγάλαι ἑορταὶ τῶν Ἰσραηλιτῶν.

„Τὰ δέκατον μέρος ὅλων τῶν καρπῶν τῶν ἀγρῶν, τῶν ἀμπελώνων καὶ τῶν ἐλαιῶνων, καὶ τὰ προτότοκα τῶν βοσκιμάτων σου πρέπει νὰ προσφέρῃς εἰς τὸν Κύριον, καὶ νὰ κάμῃς εὐφρόσυνα συμπόσια ἐνώπιον αὐτοῦ — κράζων καὶ τοὺς πτωχοὺς εἰς ταῦτα, ὅπως μάθῃς διὰ τούτου νὰ φοβῆσαι τὸν Κύριον.“

„Εἰς πᾶσαν τριετίαν πρέπει νὰ ξεχωρίζετε ἀκόμη μίαν χωριστὴν ἀποδεκάτωσιν ὅλων τῶν καρπῶν τῆς γῆς καὶ τῶν δένδρων, καὶ νὰ φέρετε αὐτὴν εἰς ἓνα διωρισμένον τόπον, ἔπειτα νὰ καλῆτε τοὺς εἰς τὸν τόπον σας πτωχοὺς, τὰς χήρας, τοὺς ὄρφανούς καὶ τοὺς ξένους, οἵτινες ζῶσι μεταξὺ σας, διὰ νὰ λάβωσι καὶ αὐτοὶ μέρος τούτων, καὶ νὰ φάγωσιν ἐξ αὐτῶν· ὥστε αὐτοὶ μὲν νὰ χορτασθῶσιν, ἐσᾶς δὲ νὰ εὐλογῆσῃ ὁ Κύριος, καὶ πάντα τὰ ἔργα τῶν χειρῶν σας.“

„Τὰ καρποφόρα δένδρα οὔτε ἐν καιρῷ πολιορκίας σοὶ εἶναι συγχωρημένον νὰ βλάβῃς, καὶ πολὺ ὀλιγώτερον νὰ τὰ κόψῃς διόλου μὲ τὴν ἀξίνην. Τίνος ἕνεκεν θέλεις νὰ τὰ ἐξολοθρεύσῃς; Ἐσὺ ἤμπορεῖς μάλισα νὰ ἀπολαύσῃς καὶ τοὺς καρποὺς αὐτῶν — καὶ, ὡς ξύλα εἰς τὴν πεδιάδα, δὲν ἤμποροῦν ποτὲ νὰ σὲ βλάβουν.“

„Ἐξ ἡμέρας πρέπει νὰ ἐργάζεσαι, τὴν δὲ ἐβδόμην νὰ ἡσυχάζῃς καὶ νὰ ἀναπαύεσαι, διὰ νὰ ἀναπαύηται ὡσαύτως ὁ βοῦς σου καὶ ὁ ὄνος σου. Ποτὲ δὲν πρέπει νὰ ζεύγῃς ὑπὸ τὸ ἴδιον ἄροτρον βοῦν καὶ ὄνον, (διὰ νὰ μὴν ἀδικῆται τὸ ἀδυνατώτερον ζῶον.) Δὲν πρέπει νὰ βάλλῃς ποτὲ ἐπισόμιον ἐπάνω εἰς τὸ σῶμα τοῦ ἀλονίζοντος βοός σου. Ὅς τις σκάπτει φρέαρ, καὶ δὲν περιφράττει αὐτὸ ἐπιμελῶς, χρεωθεῖ, ἂν κατὰ περίστασιν ἐμπέσῃ εἰς αὐτὸ βοῦς ἢ ὄνος, νὰ πληρώσῃ τὴν τι-

μὴν του ζώου ἐκείνου εἰς τὸν κύριον αὐτοῦ, καὶ νὰ κρατήτῃ αὐτὸς ἔπειτα τὸ ἐν αὐτῷ πεπτωκὸς ζῶον.“

„Ὅταν ἰδῆς τὸν βόα ἢ τὸ πρόβατον τοῦ ἀδελφοῦ σου πλανώμενον εἰς τὴν ἐρημίαν, δὲν πρέπει νὰ ἀποσρέψῃς τοὺς ὀφθαλμούς σου ἀπ’ αὐτοῦ, ἀλλ’ εἶσαι ὑπόχρεως νὰ φροντίσῃς, διὰ νὰ τὸ ἐξαποσείλῃς εἰς τὸν κύριόν του. Ἐὰν ὅμως ὁ κύριος αὐτοῦ τοῦ ζώου κατοικῇ μακρὰν ἀπὸ σοῦ, ἢ δὲν σοὶ εἶναι γνωστὸς, φέρε αὐτὸ εἰς τὸν οἶκόν σου, καὶ φύλαξον αὐτὸ ἐκεῖ, ἕως οὔτου νὰ ἔλθῃ ὁ κύριος αὐτοῦ, καὶ νὰ ἐρωτήσῃ περὶ αὐτοῦ, καὶ τότε ἀπόδος εἰς αὐτὸν τὸ ζῶόν του.“

„Ἐὰν συναπαντήσῃς τὸν βόα ἢ τὸν ὄνον τοῦ ἐχθροῦ σου πλανώμενον εἰς τὴν πεδιάδα, πρέπει πάλιν νὰ φέρῃς αὐτὸν εἰς τὸν οἶκόν τοῦ ἐχθροῦ σου. Ἐὰν ἰδῆς τὸ ὑποζύγιον τοῦ ἐχθροῦ σου κείμενον ὑπὸ τοῦ φορτίου δὲν πρέπει νὰ παρέλθῃς, καὶ νὰ ἀφήσῃς αὐτὸ ἀβοήθητον διὰ τὸν κύριόν του, ἀλλὰ πρέπει νὰ τῷ βοηθήσῃς, καὶ ἐὰν διὰ τοῦτο ἤθελες ἀμελήσει τὸ ἰδικόν σου κτῆμα.“

„Ἐὰν εὔρης καθ’ ὁδὸν ἐπίτινος δένδρου ἢ κατὰ γῆς φωλεὰν πτηνοῦ, ὅπου ἡ μήτηρ καθημένη ἔχει ὑποκάτω της αὐγά, ἢ πουλάκια, μὴ λάβῃς ὁμοῦ μὲ τὰ αὐγά ἢ μὲ τὰ πουλάκια καὶ τὴν μητέρα· ἀλλὰ τὰ μὲν πουλάκια ἢ τὰ αὐγά δύνασαι νὰ κρατήσῃς διὰ τὸν ἑαυτὸν σου (ἐὰν ἔχῃς χρεῖαν αὐτῶν πρὸς διατήρησιν τῆς ζωῆς σου), τὴν δὲ μητέρα ἄφες νὰ πετάξῃ, διὰ νὰ γένη καὶ εἰς ἄλλους χρήσιμος· καὶ κατ’ αὐτὸν τὸν τρόπον πράττων ὅχι μόνον θέλεις εἶσθαι εὐτυχῆς, ἀλλὰ καὶ μακρόβιος.“

— Ἀγαπητοί μου ἀναγνώσται! Ἄν καὶ ἡμεῖς δὲν εἴμεθα ὑπόχρεοι νὰ φυλάττωμεν τοὺς νόμους τούτους ἀπαρασαλεύτως κατὰ γράμμα, ὡς οἱ Ἰσραηλίται, ὀφείλομεν ὅμως νὰ ἐκπληρόνωμεν ἀφεύκτως τὴν ἔννοιαν αὐτῶν, ἐπιμελούμενοι, ὅσον τὸ δυνατόν, νὰ εἴμεθα πάντοτε εὐνοϊκοὶ, πρᾶοι, δίκαιοι

καὶ φιλόπρωποι. Διότι ἂν πρὸς τὰ φυτὰ καὶ πρὸς τὰ ζῶα, πρὸς τὰ τῆς πεδιάδος δένδρα καὶ πρὸς τὰ πουλάκια εἰς τὴν φωλεάντων, χρεωσοῦμεν νὰ εἴμεθα συμπαθητικοὶ καὶ ἡμεροὶ — πόσω μᾶλλον ἄραγε δὲν πρέπει νὰ εἴμεθα τοιοῦτοι πρὸς τοὺς συναδελφούς μας χριστιανούς, καὶ ἀπαξιαπλῶς πρὸς ἅπαντας τοὺς ἀνθρώπους:

58. Νόμοι πρὸς ὄφελος τῶν πτω- χῶν.

Εκτὸς τῶν ωραίων καὶ ἀξιολόγων νόμων τῶν γεωργῶν ἔδωκεν ἀκόμη ὁ Θεὸς εἰς τοὺς Ἰσραηλίτας καὶ διαφόρους ἄλλους νόμους ἀφορῶντας εἰς τὸ ὄφελος τῶν πτωχῶν, τῶν πασχόντων καὶ τῶν διαφόρως θλιβομένων. Πειπεισμένος δὲ, ἀγαπητοί μου ἀναγνώσαι! ὅτι θέλετε ἀκούσει μετὰ χαρᾶς καὶ ἐκ τούτων μερικὰ παραδείγματα, ἰδοὺ σᾶς τὰ ἀναφέρω· καὶ ἀκούσετε. Δὲν πρέπει νὰ καταδυναστεύητε χήραν καὶ ὄρφανόν! Ἐὰν λυπήσῃτε αὐτοὺς κατά τι, καὶ παραπονεθῶσι δι' αὐτὸ πρὸς ἐμὲ, θέλω ἀκούσει τὸ παράπονον καὶ τὸν σαναγμὸν αὐτῶν — καὶ θέλω παραχωρήσει, νὰ φονευθῆτε καὶ σεῖς εἰς τὸν πόλεμον, διὰ νὰ μείνωσιν αἱ γυναῖκες σας χῆραι, καὶ τὰ τέκνα σας ὄρφανά.“

„Ποτὲ δὲν πρέπει νὰ καταφρονῆτε κωφόν· Οὔτε εἰς τυφλόν νὰ βάλητε ἐμπόδιον εἰς τὸν δρόμον, διὰ νὰ πέσῃ — διότι ἐσεῖς πρέπει νὰ φοβῆσθε τὸν Θεόν σας, ἐμὲ δηλονότι, τὸν Κύριον! Ἐνώπιον γέροντος πρέπει νὰ σηκώνεσαι, καὶ νὰ τιμᾶς τοὺς πρεσβυτέρους — καὶ τοῦτο ἀπὸ φόβον Κυρίου, τοῦ Θεοῦ σου.“

„Όταν ἔλευθερώνης τὸν δούλον σου (ἢ τὴν δούλην σου), δὲν πρέπει νὰ ἀφήσης αὐτοὺς νὰ ἀπέλθωσιν ἀπὸ τὸ οσπίτιόν σου μὲ ἄδεια χέρια, ἀλλὰ πρέπει νὰ δίδῃς εἰς αὐτοὺς μέρος τῶν γεννημάτων τοῦ ἀγροῦ σοι, τοῦ ἀμπελωῶνος σου καὶ τῶν προβάτων σου, μὲ τὰ ὁποῖα σὲ εὐλόγησε Κύριος, ὁ Θεός σου ἐνθυμούμενος ὅτι καὶ ἐσύ ποτε ἦσον δούλος ἐν Αἴγυπτῳ.“

„Δὲν πρέπει νὰ κρατῆς τὸν μισθὸν τοῦ ἐργάτου, ἀδελφοῦ σου Ἰσραηλίτου ἢ ξένου ὄντας, ἕως τὴν ἄλλην ἡμέραν, ἀλλὰ δὲς τὸν μισθὸν αὐτοῦ τὴν ἰδίαν ἡμέραν ἀκόμη πρὸ τῆς δύσεως τοῦ ἡλίου. Διότι αὐτὸς πτωχὸς ὢν, πρέπει νὰ διατηρήσῃ τὴν ζωὴν του ἀπὸ τὸν μισθὸν του, ἐπειδὴ ἐὰν γογγύσῃ κατὰ σοῦ πρὸς ἐμὲ, τοῦτο θέλει σοὶ εἶναι ἁμαρτία.“

„Τοὺς ξένους δὲν πρέπει ποτὲ νὰ τοὺς καταθλίβητε· διότι σεῖς οἱ ἴδιοι ἠξεύρετε, τί θέλει νὰ εἰπῇ ξένος, ὅταν ἦσθε ποτὲ ξένοι εἰς τὴν Αἴγυπτον. Ἐὰν κατοικῇ ξένος τις εἰς τὸν τόπον σας, (ὡς εἶναι καὶ ἐθνικὸς) πρέπει νὰ τὸν μεταχειρίζεσθε ὡς ὁμογενῆ σας καὶ ἐντόπιον, καὶ νὰ τὸν ἀγαπᾶτε, ὡς τὸν ἴδιον ἑαυτὸν σας.“

„Όταν ὁ γείτων σου δυσυχῆσῃ, δὲς χεῖρα εἰς αὐτὸν βοηθείας, διὰ νὰ δυνηθῇ καὶ αὐτὸς, μετὰ τὴν πώλησιν τῶν ὑποσατικῶν του, νὰ ζήσῃ καὶ αὐτὸς παρὰ σοὶ τοῦλάχιστον ὡς ἓνας ξένος καὶ πάροικος. Ἀπὸ φόβον Θεοῦ δὲν πρέπει νὰ λάβῃς παρ' αὐτοῦ κανένα εἶδος τόκου — νὰ μὴ δανείσῃς εἰς αὐτὸν τὸ ἀργύριόν σου, καὶ τοὺς καρποὺς τῶν ἀγρῶν σου ἐπὶ τόκῳ.“

„Ἐὰν δανείσῃτε εἰς κανένα ἀδελφόν σας τί (ὅ,τι δῆποτε ἤθελεν εἶσθαι) δὲν πρέπει νὰ ὑπάγῃτε εἰς τὸν οἶκον του, διὰ νὰ ζητήσῃτε παρ' αὐτοῦ ἐνέχυρον ἢ τὸ δάνειον· ἀλλὰ, καὶ ἂν ὑπάγῃτε, πρέπει νὰ σταθῇτε ἔξωθεν τῆς θύρας του, διὰ νὰ σᾶς φέρῃ αὐτὸς ὁ ἴδιος τὸ ἐνέχυρον, ἢ τὸ δάνειον. (Διότι εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ὀφειλέτου εἶν' ἐνδεχόμενον ἢ ἀκα-

λουθήση καμμία σκληρά ολιουεικία μεταξὶ δανεισοῦ καὶ ὀφειλέτου.)

„Ὅταν λάβητε τὸ ἱμάτιον πτωχοῦ τινος εἰς ἐνέχυρον, πρέπει νὰ τὸ δώσητε πάλιν εἰς αὐτὸν πρὶν τῆς δύσεως τοῦ ἡλίου· Ἐπειδὴ ἴσως ἔχει αὐτὸ μόνον ὡς σκέπασμα τὴν νύκτα. Ἄν δὲ κρατήσητε αὐτὸ, πῶς θέλει κοιμηθῆ ἄσκεπαστος; Ἐὰν αὐτὸς παραπονεθῆ κατ' ἡμῶν πρὸς ἐμὲ, ἐγὼ θέλω ἀκούσει αὐτὸν, διότι εἶμαι ἐλεήμων, καὶ θέλω ποιήσει κρίσιν δικαίαν. Ἄφ' οὗ ὅμως ἐπιστρέψητε τὸ ἱμάτιον πρὸς αὐτὸν, οὗτος σκεπαζόμενος μὲ τὸ ἰδίόν του ἱμάτιον, θέλει σὲ εὐλογῆσει καὶ τοῦτο τὸ ἔργον θέλει φανῆ εὐάρεστον ἐνώπιον ἐμοῦ, τοῦ Κυρίου σου.“

Ἀγαπητοίμου ἀναγνώσαι! Καὶ οἱ νόμοι οὗτοι διδάσκουσιν ἡμᾶς πάλιν, ὅτι πρέπει νὰ εἶναι μακρὰν ἀπὸ ἡμᾶς πᾶς σκληρὸς καὶ δυναξικὸς τρόπος πρὸς τοὺς ἀδελφούς μας. Ἡμεῖς δὲν πρέπει ποτὲ νὰ φαινώμεθα πρὸς κανένα ἄνθρωπον ἀκριβοὶ, μικροπραπεῖς καὶ ἀσπλαγχοὶ — κανένα δὲν πρέπει νὰ λυπώμεν, ὅλους πρέπει νὰ εὐεργετῶμεν· μᾶλλον δὲ νὰ εἶμεθα πρὸς ὅλους φιλόγαθοι καὶ οἰκτιρμονες, νὰ ἐπιμελώμεθα διὰ νὰ γένομεν ἐν πᾶσιν ὅμοιοι μὲ τὸν Θεόν, ὅστις εἶναι ἡ αὐτοαγάπη καὶ εὐσπλαγχνία, καθὼς τὸ δεῖκνύουσι καὶ οἱ νόμοι!

59. Ὁ Χρυσόεις Μόσχος.

Ὁ Θεὸς εἶπε καὶ αὐθις πρὸς τὸν Μωϋσῆν: „Ἀνάβηθι πάλιν εἰς τὸ ὄρος πρὸς ἐμὲ· διὰ νὰ σοὶ δώσω λιθίνους πλάκας, ἐπὶ τῶν ὁποίων ἔγραφα τὰς δέκα ἐντολάς, διὰ νὰ διδάσκῃς τὸν λαόν εἰς αὐτάς.“ Ὁ δὲ Μωϋσῆς παραδώσας τὴν φροντίδα

διοικήσεως τοῦ λαοῦ εἰς τὸν Ἀαρών, ἀνέβη εἰς τὸ ὄρος —
Ἐκεῖ ἔμεινε παρὰ τῷ Θεῷ μέσον τῶν νεφῶν τεσσαράκοντα
ἡμέρας καὶ τεσσαράκοντα νύκτας, χωρὶς φαγητοῦ καὶ πιυτοῦ.

Εἰς τὸ διάστημα τοῦτο ἠκολούθησε μεταξὺ τοῦ λαοῦ
μία τρομερὰ ἐπανάστασις. Οἱ Ἰσραηλίται ἠθελον νὰ λατρεύω-
σι, κατὰ τὸ παράδειγμα τῶν Αἰγυπτίων, εἰδῶλα. Ὅθεν
ιδόντες, ὅτι ὁ Μωϋσῆς ἀργοπορεῖ εἰς τὸ ὄρος, εἶπον πρὸς
τὸν Ἀαρών: „Ἀνάστα, καὶ ποιήσον ἡμῖν Θεοὺς, οἵτινες
θέλουσι προπορευθῆ ἡμῶν εἰς τὴν ὁδόν. Διότι ἡμεῖς δὲν ἠξέυρομεν,
τί ἠκολούθησεν εἰς τὸν Μωϋσῆν, ὅστις ἐξήγαγεν ἡμᾶς ἀπὸ τῆν
Αἴγυπτον.“ Ὁ Ἀαρών ἐνέδωκεν εἰς τὴν ὀρμὴν τοῦ λαοῦ, καὶ
εἶπε πρὸς αὐτόν: „Λάβετε λοιπὸν τὰ χρυσᾶ ἐνώτια (σκουλα-
ρίκια) τῶν γυναικῶν καὶ τῶν θυγατέρων σας, καὶ φέρετε
αὐτὰ πρὸς ἐμέ.“ Παρευθὺς ἤρπασεν ὁ λαὸς μὲ θηριώδη
ὀρμὴν τὰ χρυσᾶ ἐνώτια τῶν γυναικῶν καὶ τῶν θυγατέρων
των, καὶ ἔφερον αὐτὰ πρὸς τὸν Ἀαρών. Οἱ Αἰγύπτιοι ἐσί-
βοντο ὡς Θεὸν ἓνα βῶα. Ὅθεν κατὰ μίμησιν τῶν Αἰγυ-
πτίων ἔκαμεν εἰς αὐτοὺς ὁ Ἀαρών ἐκ τῶν ἐνωτίων ἓνα μό-
σχον χρυσοῦν, τὸν ὁποῖον ιδόντες οἱ Ἰσραηλίται, ἔκραξαν
ἅπαντες; „Ἴδου, Ἰσραὴλ! Οὗτος εἶναι ὁ Θεὸς, ὅστις σὲ
ἐξήγαγεν ἀπὸ τῆν Αἴγυπτον!“ Μετὰ ταῦτα ἐβιάσθη πρὸς τού-
τοις ὁ Ἀαρών ἀπὸ τῆν μεγάλην ὀρμὴν καὶ κλίσειν τοῦ λαοῦ
πρὸς τὸν μόσχον, νὰ οἰκοδομήσῃ καὶ θυσιαστήριον εἰς αὐτόν.
Τούτου γενομένου, ἐσηκώθησαν εὐθὺς οἱ Ἰσραηλίται καὶ
ἐπρόσφεραν ὀλοκαυτώματα καὶ θυσίας εὐχαριστηρίους εἰς τὸν
μόσχον, καὶ ἄρχισαν νὰ τρώγωσι, νὰ πίνωσι καὶ νὰ χορεύω-
σι περὶ τὸ θυσιαστήριον.

Ποῖος ἄραγε δὲν φρίττει, ἀγαπητοί μου ἀναγνώσαι! διὰ
τὴν βδελυρὰν ταύτην παράβασιν τῆς πρώτης ἐντολῆς; Ὅποια
ἀχαριστία, νὰ λησμονήσωσι τόσον ὀγλίγωρα τὰς ἀπείρους
εὐεργεσίας τοῦ Θεοῦ! Ὅποια ἀφροσύνη, νὰ προσκυνῶσι

ἀντὶ τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ ἓνα μοσχάριον! Ἄλλὰ τάχα μόνοι οἱ Ἰσραηλῖται εἶναι, οἵτινες ἐφέρθησαν τόσον ἀχαρίζως πρὸς τὸν Θεὸν καὶ ἀνοήτως; Δὲν κάμνουσι τὸ ἴδιον καὶ ἐκεῖνοι, οἵτινες φροντίζουσι περισσότερο νὰ ἔχωσι πολλὰς ἀγέλας ζώων καὶ βοσκημάτων, παρὰ νὰ πράττωσι τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ; Ὅσοι χαίρουσι περισσότερο εἰς μεγάλους σωροὺς χρυσοῦ, παρὰ εἰς τὸν Θεόν — οἱ τοιοῦτοι προσκυνοῦσι μᾶλλον τὸν χρυσὸν, παρὰ τὸν Θεόν. Αὐτοὶ εἶναι τρώντι εἰδωλολάτραι, ἂν καὶ τὸ σῶμα των λαλῇ ἀλλέως. Ὅθεν προσέχετε, ἀγαπητοί μου ἀναγνώσαι! ἀπὸ τιαυτῆν εἰδωλολατρείαν!

Ὁ Μωϋσῆς δὲν ἤξευρε περὶ ἕλων τούτων τίποτε. Ἄλλ' ὁ Θεὸς, ὅς τις βλέπει πᾶσαν παρανομίαν καὶ παιδεύει αὐτήν, εἶπε πρὸς αὐτόν: „Κατάβηθι ἀπὸ τὸ ὄρος! Ὁ λαὸς σου, τὸν ὁποῖον ἐξήγαγες ἀπὸ τὴν Αἴγυπτον, ἤμαρτε. Πολλὰ ὀγλίγωρα παρεκτράπησαν ἀπὸ τὴν ὁδὸν, τὴν ὁποίαν ἔδειξα εἰς αὐτούς. Αὐτοὶ κατεσκεύασαν εἰς ἑαυτοὺς μόσχον, καὶ προσκυνοῦσιν αὐτόν. Βλέπω τώρα καλῶς, ὅτι οἱ Ἰσραηλῖται εἶναι λαὸς σκληροτράχηλος! Καὶ λοιπὸν ἄφησέ με! νὰ ἐξαλείψω αὐτούς. Σὲ δὲ θέλω κάμει γενάρχην ἑνὸς μεγαλητέρου ἔθνους!“ Καὶ ὁ Μωϋσῆς ἐδέετο καὶ ἐπαρακάλει τὸν Θεόν, λέγων: „ὦ Κύριε! Διὰ τί ὀργίζεσαι τόσον κατὰ τοῦ λαοῦ σου, τὸν ὁποῖον ἐξήγαγες ἀπὸ τὴν Αἴγυπτον ἐν δυνάμει μεγάλῃ καὶ κραταιότητι; Τότε θέλουν εἰπεῖ οἱ Αἰγύπτιοι: Πρὸς ὄλεθρον καὶ ἀφανισμόντων ἐξήγαγεν αὐτούς ἀπὸ τὴν Αἴγυπτον, διὰ νὰ τοὺς φονεύσῃ εἰς τὰ ὄρη, καὶ νὰ τοὺς ἐξαλείψῃ ἀπὸ τὸ πρόσωπον τῆς γῆς. Παῦσον τῆς ὀργῆς σου, Κύριε! καὶ συγχώρησον εἰς αὐτούς τὴν μεγάλην ταύτην ἁμαρτίαν! Ἐνθυμήσου τοὺς δούλους σου Ἀβραάμ, Ἰσαάκ καὶ Ἰακώβ! Σὺ μάλιστα ὑπεσχέθης εἰς αὐτούς καὶ ὠμοσας, λέγων: Θέλω πληθύνει τὸ σπέρμα σας ὡς τὰ ἄστρα τοῦ οὐρανοῦ, καὶ

θέλω δώσει εἰς αὐτὸ πᾶσαν τὴν γῆν, τὴν ὁποίαν ὑπεσχέθη·
 Αὐτὸ τὸ σπέρμα σας θέλει κατέχει τὸν τόπον τοῦτον εἰς τὸν
 αἰῶνα!“ Ὁ Θεὸς εἰσήκουσε τὴν δέησιν τοῦ Μωϋσέως, καὶ
 δὲν ἔβαλεν εἰς πᾶξιν τὴν ἀπειλήν του, τοῦ νὰ ἐξαλείψῃ τοὺς
 Ἰσραηλίτας ἀπὸ τὸ πρόσωπον τῆς γῆς.

Ὁ Μωϋσῆς κατέβη ἀπὸ τὸ ὄρος, ἔχων εἰς τὰς χεῖρας
 του καὶ τὰς δύο πλάκας τῶν νόμων. Ἀφ' οὗ ἐπλησίασεν εἰς
 τὸ στρατόπεδον, καὶ εἶδε τὸν μόσχον καὶ τοὺς Ἰσραηλίτας
 χορεύοντας περὶ αὐτὸν, θυμωθεῖς, ἔρριψε τὰς πλάκας ἀπὸ
 τὰς χεῖράς του κάτω εἰς τὸ ὄρος, καὶ ἐσυντρίφθησαν. Ἐπει-
 τα ἔλαβε τὸν μόσχον, καὶ ἀναλύσας αὐτὸν εἰς τὸ πῦρ, τὸν
 συνέτριψε καὶ τὸν δισκόρπισεν εἰς τὸν ἀέρα. Πρὸς δὲ τὸν
 Ἀαρὼν εἶπε: „Τί σοι ἔκαμεν ὁ λαὸς οὗτος, καὶ συνήργησας
 αὐτὸν νὰ πράξῃ τοιαύτην ἀμαρτίαν;“ Ὁ δὲ Ἀαρὼν εἶπε:
 „Μὴ ὀργίζου κύριε· ἐπειδὴ σὺ γνωρίζεις καλῶς τὴν ὁρμὴν τοῦ
 λαοῦ τούτου! — Αὐτοῖμοι εἶπον: Ποίησον εἰς ἡμᾶς Θεοὺς,
 οἵτινες θέλουν προπορευθῆ ἔμπροσθεν ἡμῶν εἰς τὴν ὁδόν.
 Καὶ ἐγὼ μὴ δυνάμενος νὰ κάμω ἄλλως, εἶπον πρὸς αὐτοὺς,
 νὰ μοὶ φέρῃ ὁ καθεὶς ὅσον χρυσίον ἔχει· καὶ ὅλοι προβίμως
 μοὶ τὸ ἔφεραν· Ἐγὼ δὲ λαθὼν τοῦτο, ἔρριψα αὐτὸ ἐπάνω εἰς τὸ
 πῦρ, καὶ ἐξῆλθεν ὁ μόσχος οὗτος.“ Τότε σταθεῖς ὁ Μωϋσῆς
 ἐπάνω εἰς τὴν πύλην τοῦ στρατοπέδου, εἶπε μεγάλη τῇ φωνῇ:
 „Ὅστις εἶναι ἀπὸ τὸ μέρος τοῦ Κυρίου, ἄς ἔλθῃ πρὸς ἐμέ.“
 Καὶ ἦλθον πρὸς αὐτὸν πάντες οἱ ἐκ τῆς φυλῆς τοῦ Λευὶ, πρὸς
 τοὺς ὁποίους εἶπε: „Γάδε λέγει Κύριος ὁ Θεὸς Ἰσραὴλ:
 „Ἄς ζώσῃ ἕκαστος τὴν μάχαιράν του εἰς τὸν μηρὸν αὐτοῦ, καὶ
 ἄς περιέλθῃ τὸ στρατόπεδον, διαβαίνων ἀπὸ πύλην εἰς πύλην,
 καὶ ἄς φονεύσῃ ἕκαστος τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, τὸν πλησίον του
 καὶ τὸν συγγενῆ του.“ Οἱ υἱοὶ τοῦ Λευὶ ἔκαμαν καθὼς εἶπεν
 εἰς αὐτοὺς ὁ Μωϋσῆς, καὶ ἐπεσαν κατ' ἐκείνην τὴν ἡμέραν ἐκ
 τοῦ λαοῦ περίπου τρεῖς χιλιάδες ἄνδρες. Μετὰ ταῦτα εἶπεν

ὁ Μωϋσῆς πρὸς τὸν λαόν: „Σεῖς ἐκάμετε μεγάλην ἁμαρτίαν. Ἐγὼ ὅμως θέλω ἀναβῆ πάλιν εἰς τὸ ὄρος, νὰ δοκιμάσω ἴσως δυνηθῶ νὰ ἐξιλεώσω τὸν Θεὸν διὰ τὴν παρανομίαν σας.“
 Ὅθεν ἀναβὰς ὁ Μωϋσῆς εἰς τὸ ὄρος, εἶπε πρὸς τὸν Θεόν:
 „Δέομαι, Κύριε! Ὁ λαὸς οὗτος ἤμαρτεν ἁμαρτίαν μεγάλην! Σὺ δὲ συγχώρησον εἰς αὐτὸν τὴν ἁμαρτίαν ταύτην! Εἰδὲ μὴ, ἐξάλειψον ἐμὲ κάλλιον ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ζώντων, τοὺς ὁποίους ἔγραψας εἰς τὴν βίβλον σου.“ Ὁ δὲ Θεὸς ἀπεκρίθη:
 „Ἐκεῖνον μόνον θέλω ἐξάλειψαι ἐκ τῆς βίβλου μου, ὅστις ἤμαρτε κατ' ἐμοῦ. Σὺ δὲ κατάβηθι τώρα, ἀπὸ τὸ ὄρος, καὶ ὁδήγησον τὸν λαὸν εἰς τὸν τόπον, τὸν ὁποῖον σοὶ εἶπα. Θέλει δὲ ἔλθει ἡ ἡμέρα, καθ' ἣν θέλουσι τιμωρηθῆν οἱ ἁμαρτήσαντες.“ Ταῦτα εἰπὼν ὁ Θεὸς, ἔδωκεν εἰς τὸν Μωϋσῆν καὶ ἄλλας νέας πλάκας τῶν νόμων.

Ἐκ τούτου γίνεται δῆλον, ἀγαπητοί μου ἀναγνώσαι! ὁποῖαν ἀποστροφὴν εἶχεν ὁ Μωϋσῆς κατὰ τῆς εἰδωλολατρείας καὶ δεισιδαιμονίας. Πόσον ἐγκαρδίως ἠγάπα τὸν λαόν του! Ἦτον ἔτοιμος νὰ ἀποθάνῃ ὑπὲρ αὐτοῦ. Ἀγαπητοί μου ἀναγνώσαι! Ἄς μισῶμεν καὶ ἡμεῖς πάντοτε τὸ κακὸν καὶ τὴν παρανομίαν, καὶ ἄς ἀγαπῶμεν τοὺς ἀνθρώπους, καθὼς αὐτός!

Κατ' ἐπιταγὴν τοῦ Θεοῦ ἐπρόσαξεν ὁ Μωϋσῆς νὰ κατασκευάσῃ μίαν πολύτιμον περιεχρυσωμένην ξυλίνην θήκην, εἰς τὴν ὁποῖαν ἐπέβαλον τὰς πλάκας τῶν νόμων. Αὕτη δὲ ἡ θήκη ἐτέθη ὑποκάτω μιᾶς λαμπρᾶς καὶ μετ' ἐξαιρέτων χρωμάτων πεποικιλμένης σκηνῆς. Καὶ ἐπειδὴ διὰ τῶν νόμων ἐγενε τρόπου τινὰ μεταξὺ Θεοῦ καὶ Ἰσραηλιτῶν δεσμός, ὅθεν ὠνόμαζον καὶ τὴν θήκην ταύτην κιβωτὸν τῆς Διαθήκης, τὴν δὲ σκηνὴν, Σκηνὴν τοῦ μαρτυρίου. Ἐμπροσθεν τῆς κιβωτοῦ ἐκρέματο μία ἐπτάφωτος λυχνία· καὶ τὴν σκηνὴν περιεκύκλωνεν ἓνα προαύλιον. Ἀφ' οὗ ἠτοιμάσθησαν

ὅλα, καθὼς ἐπρόσβαξεν ὁ Κύριος τὸν Μωϋσῆν, τότε ἐκάλυψε τὴν σκηνὴν τοῦ μαρτυρίου μία νεφέλη, καὶ δόξα Κυρίου ἐπλήρωσεν αὐτήν. Ὁ δὲ Ἄαρὼν ἐνδεδυμένος τὴν ἱερατικὴν φολὴν, ἐπρόσφερεν ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον πρῶτην θυσίαν, καὶ εὐθὺς ἐξῆλθε πῦρ ἐκ τῆς νεφέλης, καὶ κατέκαισε τὴν θυσίαν. Ὅλος ὁ λαὸς ἐβλεπε τοῦτο, ἔχαιρεν ὑπερβαλλόντως, καὶ πεσὼν ἐπὶ πρόσωπον αὐτοῦ, καὶ εὐχαρισήσας τὸν Θεὸν, ἐπροσκύνησε.

Χαρὰ, σέβας, εὐχαριστία καὶ προσκύνησις εἶναι τὰ μόνα αἰσθήματα, μὲ τὰ ὁποῖα ὀφείλομεν καὶ ἡμεῖς νὰ παρῆρσιαζώμεθα πάντοτε ἔμπροσθεν τοῦ θυσιαστηρίου ἐν καιρῷ τῆς θείας καὶ ἱερᾶς Μυσταγωγίας.

60. Ἡ Ὁρτυγομήτρα.

Μετ' οὐ πολὺ συνέβησαν πάλιν μεταξὺ τῶν Ἰσραηλιτῶν νέαι ταραχαί. Ὁ οὐράνιος ἄρτος δὲν τοὺς ἤρεσκε πλέον, ἀλλ' ἄρχισαν νὰ ἐπιθυμοῦν ἄλλα φαγητά. Ἐιάθητο ἔμπροσθεν τῶν θυρῶν τῶν σκηνῶν των, καὶ ἔλαιον καὶ ἐγόγγυζον ὡς κακοαναθρεμμένα παιδιά, λέγοντες: „Ποῖος θέλει μᾶς δώσει νὰ φάγωμεν κρέας; Φεῦ! ἡμεῖς ἐνθυμούμεθα ἀκόμη τὰ ὀφάρια, τὰ ὁποῖα ἐτρόγαμεν εἰς τὴν Αἴγυπτον ἐν ἀφθονίᾳ, τὰ ἀγγούρια, τὰ πεπόνια, τὰ πράσσα, τὰ κρόμμυα καὶ τὰ σκόροδα. Ὅλα ταῦτα ξερούμεθα τώρα! Ἡ ψυχὴ μας κατατῆκεται, διότι δὲν βλέπομεν ἄλλο παρὰ τὸ Μάννα.

Τοῦτο ἐλύπησε μεγάλως τὸν Μωϋσῆν, καὶ ἐπαραπονέθη τὴν ταλαιπωρίαν του εἰς τὸν Θεόν. Ὁ δὲ Θεὸς εἶπε πρὸς αὐτόν: „Εἶπέ εἰς τὸν λαόν: Ὁ γόγγυσμός σας ἔφθασεν εἰς τὰς ἀκοὰς τοῦ Κυρίου, καὶ ὁ Κύριος θέλει σᾶς δώσει κρέας —

ὄχι μόνον διάτινας ἡμέρας, ἀλλὰ διὰ ἓνα ὁλόκληρον μῆνα — ἕως ὅτου τρώγοντες καθ' ἡμέραν, νὰ ἀηδιάσητε ἀπ' αὐτοῦ καὶ νὰ σᾶς γένη εἰς πλησμονήν. Καὶ τοῦτο, ἐπειδὴ ἀπορρίψατε τὸν Κύριον, ὅς τις εἶναι ἐν μέσῳ σας, καὶ εἶπατε: Διὰ τὸ ἐξήλθομεν ἀπὸ τὴν Αἴγυπτον;“

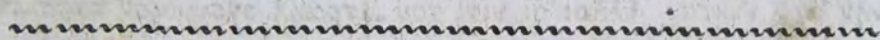
Καὶ ὁ Μωϋσῆς ἀπεκρίθη: „Ἐξακόσiai χιλιάδες πεζῶν εἶναι ὁ λαὸς, εἰς τοὺς ὁποίους εἶμαι ἐγὼ ἀρχηγὸς — καὶ Σὺ λέγεις: Ἐγὼ θέλω δώσει εἰς αὐτοὺς κρέας, διὰ νὰ τρώωσιν ἐξ αὐτοῦ ἓνα ὁλόκληρον μῆνα: Εἰς ἓνα τόσον πλῆθος ἀνθρώπων ἤθελον χρειασθῆ βέβαια ὁλόκληροι ἀγέλαι βοῶν καὶ προβάτων, διὰ νὰ ἔχωσιν ὅλοι τὸ ἀρκετὸν των. Μάλιστα διὰ νὰ χορτάσωσιν ὅλοι, πρέπει νὰ ἀγρευθῶσιν ὅλα τὰ ὀφάρια τῆς θαλάσσης.“ Καὶ ὁ Θεὸς εἶπε: „Νομίζεις, ὅτι ἡ χεὶρ τοῦ Κυρίου δὲν ἐξαρκεῖ εἰς τοῦτο; Ἐνῷ εὐθύς θέλεις ἰδεῖ, ἂν ὁ λόγος μου θέλει ἐκπληρωθῆ ἢ ὄχι.“

Κατὰ προσαγὴν θείαν ἠγέρθη παρευθὺς ἄνεμος, καὶ διέπερασεν ἀντίπερα τῆς θαλάσσης μέγα πλῆθος ὀρτύγων. Ὁλη ἢ περὶ τὸ στρατόπεδον τῶν Ἰσραηλιτῶν ἔρημος ἕως μιᾶς ἡμέρας δρόμου μακρὰν ἐσκεπάσθη. Αἱ ὀρτυγες ἐπετοῦσαν πολλὰ χαμηλὰ μόνον ἕως δύο πήχεις ὑπεράνω τῆς γῆς. Ὅθεν ἐσηκώθη ὁ λαὸς, καὶ ἄρχισε νὰ πιάνη αὐτὰς ὅλην τὴν ἡμέραν καὶ τὴν νύκτα ἐκείνην, καὶ ἀκόμη ὅλην τὴν ἀκόλουθον ἡμέραν, ὥστε ἐσύναξαν μέγα πλῆθος ὀρτύγων.

Ἄλλ' ἐν ᾧ ἀκόμη δὲν εἶχον τελειώσει ὅλον τὸ κρέας, καὶ, οὕτως εἰπεῖν, εἶχον αὐτὸ ἀκόμη εἰς τοὺς ὀδόντας των, ἐφάνη ἡ ὀργὴ τοῦ Θεοῦ. Αὐτοὶ ἔτρωγον παραπολὺ καὶ μελαιμαργίαν, ὅθεν ἠσθένησαν περισσοί, καὶ πολὺ πλῆθος ἐξ αὐτῶν ἀπέθανε. Τὸν δὲ τόπον, ὅπου ἐτάφησαν οἱ ἀποθανόντες, ὠνόμασαν: Μνήματα τῆς ἐπιθυμίας.

† Ἰδοὺ, ἀγαπητοί μου ἀναγνώσαι! Ὁ Θεὸς δὲν ἠμπορεῖ νὰ τιμωρήσῃ σκληρότερα τοὺς κακοὺς ἀνθρώπους, παρά ὅταν

τοὺς ἀφήσῃ νὰ ζῶσι κατὰ τὸ θέλημά των. Ἡ ἐπιθυμία σπανίων φαγητῶν καὶ ποτιῶν, ἢ ἀκρασία εἰς τὸ τρώγειν καὶ πίνειν (μάλις δὲ ἡ ἀπόλαυσις αἰσχυρῶν ἐπιθυμιῶν) ἔφερε πολλοὺς νέους ἄνδρας παράκαιρα εἰς τὸν τάφον, ἐπὶ τῶν ὁποίων τὰ μνήματα ἠμπόρειτις νὰ γράψῃ τὸ αὐτὸ ἐπιτύμβιον: „Ὡδε ἐστὶν ὁ τάφος τῆς ἐπιθυμίας.“ Ὡ ἀναγνώσαι! Ἐνθυμεῖσθε συχνὰ τὰ μνήματα τῆς ἐπιθυμίας, καὶ εἶσθε πάντοτε μέτριοι εἰς τὰς ἐπιθυμίας καὶ ἐγκρατεῖς, ἀκολουθεῖτε ἐν πᾶσι τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ.

βι. Οἱ παρὰ τοῦ Μωϋσέως ἀπεσταλ- μένοι εἰς κατασκοπευσιν τῆς γῆς Χαναάν.

Ο Ἰσραηλιτικὸς λαὸς προχωρῶν ὀλίγον κατ' ὀλίγον εἰς τὴν ἔρημον, ἔφθασε τέλος πάντων εἰς τὰ σύνορα τῆς γῆς Χαναάν. Καὶ ὁ Μωϋσῆς κατ' ἐπιταγὴν τοῦ Θεοῦ, ἔκλεξε τὸν Ἰησοῦν, υἱὸν τοῦ Ναυῆ, καὶ τὸν Χάλεβ, υἱὸν τοῦ Ἰεφονῆ, καὶ ἀκόμη δέκα ἄλλους ἄνδρας ἐκ τῶν ἐπισημοτέρων καὶ συνετωτέρων τῶν Ἰσραηλιτῶν, καὶ ἔστειλεν αὐτοὺς νὰ κατασκοπεύσωσι τὴν γῆν Χαναάν. Μετὰ τεσσαράκοντα ἡμέρας ἐπέστρεψαν αὐτοὶ πάλιν ὀπίσω, ὑπῆγαν πρὸς Μωϋσῆν καὶ Ἀαρών, καὶ ἐδιηγήθη πρὸς αὐτοὺς καὶ πρὸς ὅλον τὸν λαὸν ὁ Ἰησοῦς καὶ ὁ Χάλεβ τὰ ἐξῆς: „Ἠλθαμεν εἰς τὴν γῆν, ὅπου μᾶς ἀπεστείλατε. Αὕτη εἶναι ἐν ἀληθείᾳ γῆ, ῥέουσα μέλι καὶ γάλα· καὶ πρὸς πληροφορίαν σας, ἰδέτε τοὺς καρποὺς, τοὺς ὁποίους αὕτη ἐκφέρει!“ Αὐτοὶ ἔφερον μαζύτων σύκα, ῥόδια καὶ μίαν μεγάλην σαφυλὴν, τὴν ὁποίαν ἐσήκωναν δύο ἄνδρες ἐπάνω εἰς ἓνα μακρὸ ξύλον. Οἱ

δὲ ἄλλοι δέκα ἄνδρες ἠναντιώθησαν εἰς τοὺς λόγους τοῦ Ἰησοῦ καὶ τοῦ Χάλεβ, καὶ διέσπειραν εἰς τὸν λαὸν πολλὰ φέυματα ἐναντίον τῆς γῆς ἐκείνης, λέγοντες: „Ὁ τόπος, εἰς τὸν ὁποῖον ἦλθαμεν, εἶναι τόπος ἀχρεῖος, καὶ καταφθεῖρει τοὺς ἐγκατοίκους, διὰ τὸ ἄγριον καὶ νοσῶδες κλίμα του. Αἱ πόλεις αὐτοῦ εἶναι μεγάλαι, καὶ μὲ οὐρανομήκη τεῖχη περιτειχισμέναι. Κατοικοῦσι δὲ εἰς αὐτὰς ὄλω γίγαντες· καὶ ἡμεῖς ἐφανόμεθα ἔμπροσθεν αὐτῶν ὡς ἀκρίδες.“

Τότε ἄρχισεν ὁ λαὸς νὰ φωνάξῃ καὶ νὰ κλαίῃ ὅλην ἐκείνην τὴν νύκτα. Ὅλοι οἱ υἱοὶ τοῦ Ἰσραὴλ ἐγόγγυζον κατὰ τοῦ Μωϋσέως καὶ Ἀαρὼν, λέγοντες: „Εἶθε νὰ ἀπεθνήσκομεν εἰς τὴν Αἴγυπτον, ἢ τοῦλάχισον νὰ ἀποθάνωμεν ἐδῶ τῶρα εἰς τὴν ἔρημον. Ἄμποτε νὰ μὴ μᾶς εἰσάξῃ ὁ Κύριος εἰς τὴν γῆν ἐκείνην, διὰ νὰ ἀποθάνωμεν ἡμεῖς, καὶ αἱ γυναῖκες μας ἐν μαχαίρα, καὶ τὰ τέκνα μας νὰ γένωσιν ἀρπαγὴ τῶν ἐχθρῶν. Εἶναι καλλήτερον εἰς ἡμᾶς, νὰ ἐπιστρέψωμεν πάλιν εἰς τὴν Αἴγυπτον. Σηκωθῆτε! ἄς ἐκλέξωμεν εὐθὺς ἀρχηγόν μας, καὶ ἄς ἐπιστρέψωμεν πάλιν εἰς τὴν Αἴγυπτον.“

Ὁ δὲ Μωϋσῆς καὶ Ἀαρὼν ἔπεσαν εἰς τὴν γῆν κατὰ πρόσωπον ὅλου τοῦ λαοῦ, διὰ νὰ τὸν καθησυχάσωσι, καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν ὁ Μωϋσῆς: „Μὴ τρομάξετε! μηδὲ φοβεῖσθε τελείως ἀπὸ αὐτούς! Ὁ Θεὸς θέλει πολεμήσει διὰ ἐσᾶς, καθὼς ἔκαμε καὶ εἰς τὴν Αἴγυπτον ἔμπροσθεν εἰς τοὺς ὀφθαλμούς σας. Ἐσεῖς εἶδατε, πῶς σᾶς ἔφερεν εἰς τὴν ἔρημον δι' ὄλων τῶν δρόμων, τοὺς ὁποίους ἐπεριπατήσατε, ἕως ἐδῶ, ὡσὰν ἐπάνω εἰς τοὺς βραχίονάς του, καθὼς ἕνας πατὴρ φέρει τὸν μικρόν του υἱόν!“ Ὁ δὲ Ἰησοῦς, ὁ τοῦ Ναυῆ, καὶ Χάλεβ, ὁ τοῦ Ἰεφονῆ, ἀκούσαντες ταῦτα, ἔσχισαν τὰ ἱμάτιά των, καὶ εἶπον πρὸς πᾶσαν τὴν συναγωγὴν τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ: „Ἡμεῖς ἐξετάσαμεν καλῶς ὅλην ἐκείνην τὴν γῆν, τὴν ὁποίαν εὗρομεν ἀγαθὴν καὶ καλὴν! Ὅθεν μὴ δευλιᾶτε εἰς τὴν κυρίου-

σιν αὐτῆς· ἐπειδὴ βέβαια διὰ τῆς βοηθείας τοῦ Θεοῦ θέλομεν εἰσελθεῖ ἀφεύκτως εἰς αὐτήν. Μάλιστα αὐτὸς ὁ ἴδιος Θεὸς θέλει δώσει εἰς ἡμᾶς τὴν καλὴν ταύτην γῆν, ἣτις ῥέει μέλι καὶ γάλα. Μὴ ἐκκλίνετε λοιπὸν ἀπὸ τὸν Κύριον! Μὴ φοβηθῆτε ἀπὸ τὸν λαὸν τοῦ τόπου ἐκείνου. Ὡς ἄρτον θέλομεν τὸν φάγει! Ὁ Κύριος εἶναι μεθ' ἡμῶν! Μὴ φοβηθῆτε ἀπὸ αὐτούς!“ Ἄλλ' ὅμως ὅλοι οἱ καταπειστικοὶ αὐτῶν λόγοι, ἐσάθησαν μάταιοι. Πᾶς ὁ λαὸς ἐφώναζεν ὁμοφώνως μὲ λύσσαν μεγάλην, καὶ ἤθελε νὰ λιθοβολήσῃ τὸν Μωϋσῆν καὶ Ἀαρὼν, τὸν Ἰησοῦν καὶ Χάλεβ.“

Ἦδη ἐφάνη διὰ μιᾶς ἡ δόξα τοῦ Κυρίου ἐν τῇ νεφέλῃ ἐπὶ τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου εἰς ὅλους τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ, καὶ ὁ Κύριος ἐξ αὐτῆς εἶπε πρὸς τὸν Μωϋσῆν ἔμπροσθεν παντὸς τοῦ λαοῦ: „Ἔως πότε θέλει μὲ ἀτιμάζει ὁ λαὸς οὗτος; ἕως πότε δὲν θέλει πιστεύει εἰς ἐμὲ ὕψερρον ἀπὸ τόσα θαύματα καὶ σημεῖα, τὰ ὁποῖα ἔκαμα εἰς αὐτούς; Θέλω ἀποσεῖλαι εἰς αὐτοὺς πανώλην, διὰ νὰ τοὺς ἐξαλείψω ἀπὸ τὸ πρόσωπον τῆς γῆς. Σὲ δὲ θέλω ἀποκαταστήσει ἡγεμόνα ἐνὸς μεγαλητέρου καὶ δυνατωτέρου λαοῦ, παρὰ τοῦτον.“ Τότε εἶπεν ὁ Μωϋσῆς, τὸν ὁποῖον οἱ Ἰσραηλῖται ἤθελον νὰ λιθοβολήσωσιν ἐκείνην ἀκόμη τὴν στιγμήν, καὶ εἰς τὸν ὁποῖον ὁ Θεὸς ἐπρόσφερε βασιλείον; „ὦ Κύριε! Ἐὰν ἀπολέσῃς ὅλον τὸν λαὸν τοῦτον, ὡς ἓνα ἄνθρωπον, τότε θέλουσιν εἰπεῖ οἱ Αἰγύπτιοι καὶ ἄλλα ἔθνη: Ὁ Κύριος δὲν ἠδυνήθη νὰ εἰσάξῃ τὸν λαὸν τοῦτον εἰς τὴν γῆν Χαναάν, τὴν ὁποίαν ὑπεσχέθη μεθ' ὅρκου εἰς αὐτόν. Διὰ τοῦτο ἄφησεν αὐτὸν νὰ χαθῆ εἰς τὴν ἔρημον. Δόξασον μᾶλλον σεαυτὸν Κύριε! καὶ δεῖξον τὴν μεγάλην σου δύναμιν εἰς αὐτούς! Σὺ ὁ ἴδιος εἶπας: ὁ Κύριος εἶναι μακρόθυμος, καὶ πολυέλεος, καὶ ἀληθινὸς, συγχωρεῖ ἀνομίαν καὶ ἀδικίαν. Δέομαί σου! συγχώρησον τὴν ἀμαρτίαν ταύτην εἰς τὸν λαόν, κα-

τὰ τὸ μέγα σου ἔλεος — καθὼς ἐσυγχώρησας αὐτοὺς καὶ ἀπὸ τὴν Αἴγυπτον ἕως ἐδῶ.“

Ὁ δὲ Κύριος εἶπε πρὸς τὸν Μωϋσῆν: „Ἐσυγχώρησα εἰς αὐτοὺς τὴν ἁμαρτίαν, καθὼς μοὶ εἶπας. (Πάραυτα δὲν θέλω τοὺς ἀφανίσει.) Εἶπέ ὅμως πρὸς αὐτούς: Ζῶ ἐγώ, λέγει Κύριος! Θέλω κάμει εἰς ἐσᾶς, καθὼς ἐλαλήσατε εἰς τὰ ὠτά μου. Τὰ κῶλα σας θέλετε ρίψει εἰς τὴν ἔρημον. Κανεῖς τῶν γογγυσάντων κατ' ἐμοῦ δὲν θέλει ἰδεῖ τὴν γῆν τῆς ἐπαγγελίας. Κανεῖς ἄλλος, εἰ μὴ Ἰησοῦς ὁ τοῦ Ναυῆ καὶ Χάλεβ ὁ τοῦ Ἰεφονῆ — οἵτινες καὶ διαφορετικῶς φρονοῦσι, καὶ εἰς ἐμὲ ἔμειναν πιστοί. Τὰ τέκνα σας ὅμως, περὶ τῶν ὁποίων εἶπατε, ὅτι θέλουν γενεῖ ἀρπαγὴ τῶν ἐχθρῶν, τὰ τέκνα σας, τὰ ὅποια δὲν γνωρίζουσιν ἀκόμη τὸ καλὸν καὶ κακὸν, αὐτὰ θέλω εἰσάξει εἰς ἐκείνην τὴν γῆν. Αὐτὰ θέλουν κατέχει τὸν τόπον, τὸν ὁποῖον σεῖς ἀπερρίψατε. Τεσσαράκοντα ἔτη πρόπει νὰ μείνωσιν εἰς τὴν ἔρημον, ἕως ὅτου τὰ λείψανα τῶν πατέρων των ἀναλύσωσιν. Ὁ ἀριθμὸς τῶν τεσσαράκοντα ἡμερῶν, εἰς τὰς ὁποίας κατεσκοπεύσατε τὴν γῆν τῶν Χαναναίων, θέλει γένηι τεσσαράκοντα ἔτη. Ἐσεῖς θέλετε πληροφορηθῆ, τί μέλλει γενέσθαι, ὅταν σηκώσω ἀπὸ ἐσᾶς τὴν χεῖρα μου. Γυρίσατε, καὶ ἐπιστρέψατε ὀπίσω εἰς τὴν ἔρημον πρὸς τὴν Ἐρυθρὰν θάλασσαν.“

Οἱ δέκα ἄνδρες, οἵτινες κατεσκόπευσαν τὴν γῆν τῶν Χαναναίων μετὰ Ἰησοῦ καὶ Χάβελ, καὶ διήγειραν τὸν λαὸν εἰς γογγυσμὸν, ἀπέθανον παρευθὺς ἔμπροσθεν εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ λαοῦ. Αἱ δὲ ἐξακόσται χιλιάδες ἄνθρωποι, οἵτινες ἐξῆλθον ἀπὸ τὴν Αἴγυπτον, ἀπέθανον καὶ αὐτοὶ κατ' ὀλίγον ὀλίγον εἰς τὴν ἔρημον.

Τόσον φοβερὰ ἐπαίδευσεν ὁ Θεὸς τὸν λαόν, τὸν ὁποῖον ἐκλεξεν ἀπὸ ὅλα τὰ ἔθνη τῆς γῆς, καὶ διὰ ἀγάπην τοῦ ὁποίου ἔκαμε τόσα καὶ τόσα μεγάλα καὶ ἐξαισία θαύματα,

καὶ τὸν ἐπεσώρευσε μὲ τόσον πλῆθος εὐεργεσιῶν· ἐπειδὴ οὔτε δι' εὐεργεσιῶν, οὔτε διὰ τιμωριῶν ἤθελε νὰ διορθωθῆ. Ποῖος βλέπων ἕνα τοιοῦτον παράδειγμα, δὲν ἤθελεν ἀπογραφή ἐξ ὅλης του τῆς καρδίας, τὴν ἀπιστίαν, ἀχαριστίαν καὶ ἀνυποταγήν εἰς τὸν Θεόν — καὶ μάλιστα τὴν ἐπανάστασιν καὶ ἀπειθειαν πρὸς τοὺς ἀρχηγούς καὶ χρησούς ἡγεμόνας τῶν ἀνθρώπων;

62. Θρηνητικὸς ὕμνος τοῦ Μωϋσέως.

Ο Μωϋσῆς ἐπρεπε τώρα νὰ γένη θεατῆς τῆς φθορᾶς ἐνὸς τόσον πολυαριθμοῦ λαοῦ, τὸν ὁποῖον αὐτὸς ἐξήγαγεν ἀπὸ τὴν Αἴγυπτον, καὶ νὰ βλέπῃ αὐτὸν ἀνὰ ἑκατοντάδας ἀποθνήσκοντα εἰς τὴν ἔρημον! Αὐτὸς εἶδεν ὀλόκληρον γενεάν ἀνθρώπων νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν γῆν, καὶ ἐκ τῶν τέκνων αὐτῶν ἄλλην νέαν γενεάν νὰ ἀνασηθῆ. Ἐκ τούτου ἐκατάλαβεν αὐτὸς πολλὰ καλὰ τὴν ἀλήθειαν: „Ὅλα τὰ γήϊνα πράγματα εἶναι μάταια καὶ πρόσκαιρα. Ὁ Θεὸς μόνον, καὶ ὁ εἰς αὐτὸν πιστεύων, καὶ τὸ θέλημα αὐτοῦ ποιῶν, μένει εἰς τοὺς αἰῶνας.“ Ὅθεν ἔκραξε μετὰ συντετριμμένης καρδίας:

„Κύριε! Σὺ μόνος εἶσαι ἡ καταφυγὴ καὶ ἡ δύναμις ἡμῶν ἀπὸ γενεᾶς εἰς γενεάν! Πρὸ τοῦ νὰ λάβωσιν ὑπαρξίν τὰ ὄρη, πρὸ τοῦ γενηθῆναι τὴν γῆν καὶ τὴν οἰκουμένην — ὑπάρχεις Σὺ ἀπὸ τοῦ αἰῶνος καὶ ἕως τοῦ αἰῶνος, Θεέ!“

„Κύριε! Σὺ μεταβάλλεις τὸν ἄνθρωπον εἰς χοῦν καὶ λέγεις: „Ἐπίστρεφον πάλιν εἰς τὴν γῆν νέον γένος τῶν ἀνθρώπων! Διότι χίλια ἔτη εἰς τοὺς ὀφθαλμούς σου Κύριε! εἶναι ὡς ἡ χθεσινὴ παρελθοῦσα ἡμέρα, ὡς μικρὸν μέρος τῆς νυκτός!“

„Ἡ ζωὴ τῶν ἀνθρώπων τρέχει ὡς χεῖμα ῥῆος. Αὕτῃ εἶναι εὐπετὴς καὶ περαστικὴ ὡς ἓνα ὄνειρον! Οἱ ἄνθρωποι ἀπομαραίνονται ὡς χόρτος· τὸ πρῶτ' θάλλει καὶ ἀνθεῖ ὁ χόρτος, καὶ τὸ ἐσπέρας μαραίνεται καὶ ξηραίνεται!“

„Οὕτω καταναλίσκεις καὶ ἡμᾶς τοὺς ἀνθρώπους διὰ τῆς πνοῆς σου! — Τὰς ἀμαρτίας καὶ κικοπραγίας ἡμῶν ἔχεις ἀείποτε ἔμπροσθέν σου. Τὰς μυσικωτάτας ἡμῶν παρανομίας ἔχεις ὡς φῶς ἔμπροσθεν τοῦ προσώπου σου. Διὰ τοῦτο ὠλόγρευσαν αἱ ἡμέραι μας διὰ τῆς ἀποφάσεώς σου καὶ καταδίκης. Τὰ ἔτη ἡμῶν εἶναι ὡς τὸ ὑφασμα τῆς ἀράχνης, τὸ ἄποτον παρευθὺς σχίζεται, καὶ ἀφανίζεται.“

„Ἡ ζωὴ μας διαρκεῖ ἐβδομήκοντα ἔτη, καὶ τὸ πολὺ, ὀγδοήκοντα, τὸ δὲ ἐπέκεινα αὐτῶν, εἶναι κόπος καὶ πόνος. Ταχέως παρέρχεται, ὡς νὰ ἐπετούσαμεν ἀπὸ τὸν κόσμον τοῦτον!“

„Τίς γινώσκει, Κύριε! ὅτι τοῦτο εἶναι ἀποτέλεσμα τῆς ὀργῆς σου, διὰ νὰ φοβῆται καὶ αὐτὸς — Σὲ, ὅστις τόσο τρομερὰ ὀργίζεται; ὦ Κύριε! δίδαξον ἡμᾶς τὸ ἀριθμεῖν τὰς ἡμέρας μας διὰ νὰ γένομεν σοφοὶ καὶ φρόνιμοι.“

„Ἐπίστρεφον πάλιν, Κύριε! πρὸς ἡμᾶς! Διὰ τί τόσο διαρκεῖ ὁ θυμὸς σου; Γενοῦ πάλιν ἴλεως εἰς τὸν λαόν σου! Χαροποιήσον ἡμᾶς μὲ τὴν ἀρχαίαν σου χάριν καὶ εὐμένειαν, διὰ νὰ χαίρωμεν καὶ νὰ ἀγαλλώμεθα εἰς πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς ἡμῶν.“

„Ναί! Εὐφρανὸν ἡμᾶς Κύριε! διὰ τὰς ἡμέρας ἐκεῖνας, κατὰ τὰς ὁποίας μᾶς ἐλύπησας, διὰ τὰ ἔτη ἐκεῖνα, εἰς τὰ ὁποῖα δὲν ἐβλέπαμεν ἄλλο, εἰμὴ δυσυχίας! Ἄφες τοὺς δούλους σου, Κύριε! νὰ εἰδῶσι πάλιν τὰ ὑψηλά καὶ ἐνδοξά σου ἔργα. Δείξον εἰς τοὺς παῖδας αὐτῶν τὴν δόξαν σου!“

„Τὸ ἱλαρὸν βλέμμα Κυρίου, τοῦ Θεοῦ ἡμῶν, ἔσω

πάλιν μεθ' ἡμῶν! Εὐλόγησον, Κύριε! τὰ ἔργα τῶν χειρῶν ἡμῶν, τὰ ἔργα τῶν χειρῶν ἡμῶν εὐλόγησον!"

Ἐκ τῶν εἰρημένων βλέπομεν καθαρώτατα, ἀγαπητοί μου ἀναγνώσαι! ὅτι ὁ Μωϋσῆς ἦτον ζωηρώτατα πεπληροφορημένος περὶ τῆς ματαιότητος καὶ ἀβεβαιότητος τῆς ἀνθρωπίνου ζωῆς. Ἄλλ' ἴσως σοχάζονται τινὲς ἐκ τῶν νεωτέρων ἀναγνωσῶν τῆς παρούσης ἱστορίας: Τάχα πρέπει καὶ οἱ νέοι νὰ ἐνθυμῶνται τὴν βραχύτητα τῆς ζωῆς καὶ τὸν θάνατον; Ἀποκρίνομαι: „Διὰ τί ὄχι; Ἡ μήπως οἱ νέοι δὲν ὑπόκεινται εἰς τὸν θάνατον, καθὼς καὶ οἱ γέροντες; Δὲν καταβαίνουσι πολλοὶ νέοι εἰς τὸν τάφον ἐπάνω ἀκόμη εἰς τὸ ἄνθος τῆς ἡλικίας τῶν; Ἄλλ' ἡ ἐνθύμησις τοῦ θανάτου δὲν πρέπει νὰ σᾶς λυπῆ, ἀλλὰ πρέπει νὰ σᾶς κάμῃ σοφοὺς καὶ φρονίμους! Αὐτὴ πρέπει νὰ σᾶς διδάξῃ ἐγκαίρως, νὰ μὴ ἐπισηρίξεσθε εἰς φθαρτὰ καὶ πρόσκαιρα τοῦ κόσμου πράγματα, ἀλλὰ νὰ ζητῆτε τὴν σωτηρίαν σας μόνον εἰς τὸν Θεόν. Ἡ ἐνθύμησις τοῦ θανάτου πρέπει νὰ σᾶς προτρέπη νὰ μεταχειρίζεσθε ὀρθῶς καὶ πρεπόντως τὴν πρόσκαιρον ταύτην ζωὴν· τοιοῦτοτρόπως θέλει σᾶς γένει καὶ αὐτὸς ὁ ἴδιος θάνατος εἰς ζωὴν. Καὶ τότε, ἀγαπητοί μου νέοι ἀναγνώσαι! Ἐὰν ὑποθέσωμεν τὴν ζωὴν μας, οὕτως εἰπεῖν, μόνον μίαν ἡμέραν, ἢ νεαρά μας ἡλικία εἶναι βέβαια τὸ ὠραιότερον μέρος ταύτης τῆς ἡμέρας, τουτέστιν ἡ αὐγὴ. Ἀφιερῶσατε λοιπὸν τὴν χρυσοῦν ταύτην αὐγὴν τῆς τρυφερᾶς σας ἡλικίας ὅλως εἰς τὸν Θεόν καὶ εἰς τὴν ἀσκησιν καὶ ἐκτέλεσιν τῆς ἀρετῆς καὶ τοῦ καλοῦ! καὶ τότε βέβαια ὁ θάνατος δὲν θέλει εἶναι πλεον εἰς ἐσᾶς τρομερός· ἀλλ' ἐξ ἐναντίας θέλει σᾶς φαίνεται πραῦς καὶ γλυκὺς, καθὼς φαίνεται εἰς ἓνα κοπιασμένον ἐργάτην μίαν γαληνιαία καὶ καθαρά τῆς ἀνοιξέως ἰσπέρα!

63. Τελευταία ὀμιλία τοῦ Μωϋ- σέως.

Ο Μωϋσῆς ἦτον ἤδη ἑκατὸν εἴκοσι ἐτῶν τὴν ἡλικίαν γέ-
ρων. Ἡ ὥρα τοῦ θανάτου του ἐπλησίασεν. Εἰς αὐτὸν, διότι ἔδει-
ξε μίαν καὶ μόνην φοράν δυσπιστίαν εἰς τοὺς λόγους τοῦ Θεοῦ,
ἦτον ἀπηγορευμένον νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὴν γῆν τῆς ἐπαγγελίας.
Διὰ τὸ μικρὸν τοῦτο ἀμόρτημα ἀπεφάσισεν ὁ Θεὸς νὰ τὸν
παιδεύσῃ κατὰ τοῦτον τὸν τρόπον, καὶ νὰ δείξῃ μὲ τοῦτο,
ὅτι ἀποσρέφεται καὶ μισεῖ ὅλως διόλου καὶ τὸ παραμικρὸν
σφάλμα, καὶ ὅτι δὲν τὸ ἀφίνει ἀτιμώρητον οὔτε εἰς τὸν πλεον
ἀγαπητόν του καὶ χρηστὸν ἄνθρωπον.

Ὁ Μωϋσῆς διώρισε τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ νὰ συναχθοῦσιν
ἀκόμη μίαν φοράν ἔμπροσθεν αὐτοῦ πρὸ τῆς τελευτῆς του. Τού-
του γενομένου, ἀπεχαιρέτησεν αὐτοὺς, καὶ τοὺς ὠμίλησε μὲ
τόσον ζῆλον, καθὼς ἕνας πατὴρ ἀποθνήσκων ὀμιλεῖ τοὺς υἱοὺς
του μὲ πατρικὰ σπλάγχνα. Ἄς ἀκούσωμεν καὶ ἡμεῖς, ἀγαπητοί
μου ἀναγνώσας τινὰς ἐκ τῶν τελευταίων ὀμιλῶν τοῦ Μωϋσέως.

„Ἰδατε,“ εἶπεν ὁ γέρον Μωϋσῆς πρὸς τοὺς Ἰσραηλί-
τας, „ἐγὼ πρέπει νὰ ἀποθάνω εἰς ταύτην τὴν ἔρημον, καὶ
δὲν θέλω περάσει τὸν Ἰορδάνην. Σεῖς ὅμως θέλετε περάσει
αὐτὸν, καὶ θέλετε κυριεύσει ἐκείνην τὴν καλὴν γῆν. Μείνατε
λοιπὸν πιστοὶ εἰς Κύριον, τὸν Θεὸν σας!“

„Αὐτὸς σᾶς ἠλευθέρωσεν ἀπὸ τὴν Αἴγυπτον, τὴν σιδη-
ρᾶν καὶ πεπυρακτωμένην κάμινον — ἀπὸ τὸν τόπον τῆς βασάνου
σας. Οἱ πατέρες σας ἦσαν μόνον ἐβδομήκοντα ψυχαί, ὅταν
κατέβησαν εἰς τὴν Αἴγυπτον. Τώρα ὅμως σᾶς ἐπλήθυνεν ὁ
Κύριος ὡς τὰ ἄσρα τοῦ οὐρανοῦ. Σᾶς ἔφερεν ἐδῶ διὰ τῆς

μεγάλης καὶ τρομερᾶς ἐρήμου, ὅπου τὸ πᾶν εἶναι ξηρὸν καὶ ἀνυδρον, καὶ ὅπου εὐρίσκονται μόνον σκορπίοι καὶ ὄφεις, τῶν ὁποίων ἡ πνοὴ καίει. Σᾶς ἔθρεψε μὲ τὸν οὐράνιον του ἄρτον, καὶ σᾶς ἐπότισεν ὕδωρ ἀπὸ σκληροτάτους λίθους καὶ πρότερον ἀνύδρους. Αὐτὸς σᾶς φέρει καὶ τώρα εἰς τὴν καλὴν γῆν, εἰς τὸν τόπον, ὅστις γέμει πηγῶν καὶ ρυάκων, διὰ τῶν ὁποίων ποτίζονται καὶ δροσιζονται ὄρη καὶ κοιλάδες. Σᾶς φέρει εἰς ἓνα τόπον, ὅπου αὐξάνει σῖτος καὶ κριθάρι, ἄμπελοι, ροιὰ καὶ συκαί! ἓνας τόπος γεμάτος ἀπὸ ἔλαιον καὶ μέλι, ὅπου θέλετε ἔχει ἄρτον ἱκανόν, καὶ ὅλα τὰ πρὸς τροφήν ἀναγκαῖα ἐν ἀφθονίᾳ. Ἔσεῖς βλέπετε φανερά, ὅτι ὁ Θεὸς σᾶς ἀνέθρεψεν, ὡς ἀνατρέφει ἓνας πατὴρ τὸν υἱόν του.“

„ὦ! Γνωρίσατε τώρα πλέον, καὶ πισεύσατε: Αὐτὸς μόνος εἶναι Θεὸς — ἐν τῷ οὐρανῷ ἄνω, καὶ ἐν τῇ γῇ κάτω, καὶ ἐκτὸς αὐτοῦ δὲν εἶναι ἄλλος Θεός. Γνωρίσατε τώρα: Αὐτὸς, ὁ Κύριος, ὁ Θεὸς σας, εἶναι ἰσχυρὸς καὶ πιστὸς Θεός! ὅστις δεικνύει τὴν ἰσχὺν καὶ πίσιν του εἰς ὅλους ἐκείνους, οἵτινες ἀγαπῶσιν αὐτὸν, καὶ τηροῦσι τὰς ἐντολάς του — καὶ ὅστις ἀνταποδίδει εἰς τοὺς μισοῦντας αὐτὸν, κατὰ τὰ ἔργα των. Ἰδοῦ! ὁ οὐρανὸς, καὶ πάντες οἱ οὐρανοὶ τῶν οὐρανῶν, ἡ γῆ καὶ πάντα τὰ ἐπ’ αὐτῆς, εἶναι Κυρίου, τοῦ Θεοῦ σου. Αὐτὸς ὁ Κύριος, ὁ Θεὸς σου, εἶναι Κύριος τῶν Κυρίων — μέγας Θεός, ἰσχυρὸς καὶ φοβερός, ὅστις δὲν ἀποβλέπει εἰς πρόσωπον, δὲν λαμβάνει δῶρον, κάμνει δικαιοσύνην εἰς τὰς χῆρας καὶ εἰς τοὺς ὄρφανούς, ἀγαπᾷ τοὺς ξένους, καὶ δίδει εἰς αὐτοὺς τροφήν καὶ πιστόν.“

„Καὶ τώρα, Ἰσραὴλ! Τί ἄλλο ἀπαιτεῖ Κύριος, ὁ Θεός σου παρὰ σοῦ — εἰμὴ τὸ νὰ ἔχῃς ἔμπροσθεν αὐτοῦ σέβας καὶ εὐλάβειαν, νὰ περιπατῆς τὴν ὁδὸν αὐτοῦ καὶ νὰ ἀγαπᾷς αὐτὸν, τὸν Κυρίόν σου καὶ Θεόν σου, ἐξ ὅλης τῆς καρδίας σου; Καὶ αὕτη ἡ ἐντολὴ, τὴν ἁποίαν σᾶς δίδω τώρα,

θὲν εἶναι οὔτε πολλὰ ὑπέρογκος διὰ ἐσᾶς, οὔτε πολλὰ μακρὰν ἀπὸ ἐσᾶς. Δὲν εἶναι ἐπάνω εἰς τὸν οὐρανὸν, διὰ νὰ εἰπῆτε, ποῖος ἀπὸ ἡμᾶς ἀναβαίνει εἰς τὸν οὐρανὸν, διὰ νὰ κατεβάσῃ αὐτήν, νὰ τὴν ἀκούσωμεν καὶ νὰ τὴν βάλωμεν εἰς πρᾶξιν; Δὲν εἶναι πέραν τῆς θαλάσσης διὰ νὰ ἐμπορῆτε νὰ προφασισθῆτε καὶ νὰ εἰπῆτε: Τίς ἀπὸ ἡμᾶς περνᾷ εἰς τὸ πέραν τῆς θαλάσσης, διὰ νὰ λάβῃ αὐτήν, νὰ τὴν ἀκούσωμεν καὶ νὰ τὴν ἐκτελέσωμεν; Αὕτῃ εὐρίσκεται πολλὰ πλησίον σου — εἶναι εἰς τὸ σῶμα σου καὶ εἰς τὴν καρδίαν σου — διὰ νὰ ἤμπορῆς νὰ τὴν ἐκπληρώσῃς εὐκόλως.“

„Προσέξατε τῶρα καλῶς! Ἴδου, σᾶς προβάλλω σήμερον εὐλογίαν καὶ κατάραν. Τὴν μὲν εὐλογίαν, εἰάν ὑπακούετε! Τὴν δὲ κατάραν, εἰάν παρακούετε! Ἐπικαλοῦμαι σήμερον μάρτυρας τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν, ὅτι σᾶς ἐπρόβαλα ζωὴν καὶ θάνατον, εὐλογίαν καὶ κατάραν. Ἐκλέξατε λοιπὸν τὴν ζωὴν! Ἀγαπήσατε Κύριον, τὸν Θεὸν σας. Ἀκούετε τὴν φωνὴν αὐτοῦ, καὶ εἴσθε προσκολλημένοι πάντοτε εἰς αὐτόν. Διότι αὐτὸς εἶναι ἡ ζωὴ σας καὶ ἡ μακρότης τῶν ἡμερᾶν σας. Οὔτω πράττοντες, θέλετε κυριεῖναι διὰ παντὸς τὴν γῆν, τὴν ὁποίαν ὑπεσχέθη ὁ Θεὸς εἰς τοὺς πατέρας σας Ἀβραάμ, Ἰσαὰκ, καὶ Ἰακώβ.“

Ἀγαπητοί μου ἀναγνώσαι! Τί ἄλλο δύναται τις νὰ προσθέσῃ πλεον εἰς ταύτην τὴν τελευταίαν ὁμιλίαν τοῦ ἀποθνήσκοντος Μωϋσέως, παρὰ, ὅτι καὶ δι' ἡμᾶς αὐτοὺς εἶναι ὁ Θεὸς καὶ τῶρα ἀκόμη ὁ αὐτὸς — καὶ ὅτι τὸ νὰ ἀγαπῶμεν αὐτόν — νὰ πειθώμεθα εἰς τὰς ἐντολάς του, καὶ νὰ πιστεύωμεν εἰς αὐτόν, εἶναι καὶ δι' ἡμᾶς ζωὴ, σωτηρία, καὶ μακαριότης;

64. Θάνατος τοῦ Μωϋσέως.

Ἡ δὲ ἐλάλησε πάλιν ὁ Θεὸς πρὸς τὸν Μωϋσῆν, λέγων : „Ἀνέβα τώρα εἰς τὸ ὄρος Ναβαὺ, διὰ τὰ ἰδῆς ἐκεῖθεν τὴν γῆν Χαναάν, τὴν ὁποίαν ἐγὼ θέλω δώσει εἰς τοὺς υἱοὺς Ἰσραήλ. Ἀφ' οὗ δὲ ἰδῆς αὐτὴν μακρόθεν, θέλεις τελευτήσῃ καὶ σὺ καὶ θέλεις προσεβῆ εἰς τὸν λαόν σου, καθ' ὃν τρόπον ἐτελεύτησε πρὸ ὀλίγου καὶ ὁ ἀδελφός σου Ἀαρών.“ Ὁ δὲ Μωϋσῆς ἀπεκρίθη : „Θεέ! Σὺ εἶσαι ὁ Κύριος τῆς ζωῆς τῶν ἀνθρώπων! Ἐκλεξομαι λοιπὸν ἀνδρατινά, τὰ προσεβῆ εἰς τὸν λαόν, καὶ τὰ εἶναι ἀρχηγὸς αὐτοῦ, διὰ τὰ μὴ μείνῃ ὁ λαὸς τοῦ Κυρίου ὡς ποιμνὴ μὴ ἔχουσα ποιμένα.“ Τόσον ἐφρόντιζεν ὁ Μωϋσῆς διὰ τὸ καλὸν τοῦ ἔθνους του, ὥστε ἐλησμόνει διόλου καὶ τὸν ἴδιον ἑαυτὸν του. Ὁ δὲ Θεὸς εἶπε : „Λάβε τὸν Ἰησοῦν, τὸν υἱὸν τοῦ Ναυῆ! Αὐτὸς εἶναι ἀνὴρ πλήρης πνεύματος· εἰς αὐτὸν παράδος τὴν ἐξουσίαν τῆς ἀρχισρατηγίας. Ἐπίβη τὰς χεῖρας σου ἐπ' αὐτὸν, καὶ παράσῃσον αὐτὸν ἔμπροσθεν εἰς τὸν ἀρχιερέα καὶ εἰς πᾶσαν τὴν συναγωγὴν τῶν υἱῶν Ἰσραήλ. Εἰς αὐτὸν πρέπει τὰ παῖθεται εἰς τὸ ἐξῆς ὅλος ὁ λαὸς τοῦ Ἰσραήλ.“

Ὁ Μωϋσῆς ἔκαμε, καθὼς τὸν ἐπρόσαξεν ὁ Κύριος, καὶ εἶπε πρὸς τὸν Ἰησοῦν : „Μὴ φοβοῦ μηδὲ δειλία. Σὺ θέλεις εἰσάξῃς τὸν λαὸν τοῦτον εἰς τὴν γῆν, τὴν ὁποίαν ὑπεσχέθη ὁ Θεὸς εἰς τοὺς πατέρας ἡμῶν, καὶ σὺ θέλεις διαμοιράσῃ αὐτὴν εἰς αὐτούς. Ὁ Κύριος θέλει εἶναι μετὰ σοῦ, καὶ τὰς χεῖρας του θὲν θέλει σηκώσῃ ἀπὸ σοῦ, οὔτε θέλει σὲ ἐγκαταλείψει.“

Μετὰ ταῦτα ἔδωκεν ὁ Μωϋσῆς εἰς τὸν λαόν καὶ μιαν

ἄλλην ὑπόσχεσιν, λέγων: „Ἴδετε! Κύριος, ὁ Θεὸς ὑμῶν, θέλει ἀναστήσει Προφήτην, ὡς ἐμὲ, ἐκ τῶν ἀδελφῶν σας. Εἰς αὐτὸν πρέπει νὰ δίδετε ἀκρόασιν εἰς ὅσα ἤθελε σᾶς εἰπεῖ. Ὅς τις ὅμως δὲν ἤθελεν ἀκούσει αὐτὸν, ἐκεῖνος μέλλει νὰ ἐξολοθρευθῆ ἐκ τοῦ λαοῦ.“ Μία ἐπαγγελία, ἀγαπητοί μου ἀναγνώσαι! τῆς ὁποίας τὴν ἀξιολογότητα καὶ τὸ μεγαλεῖον θεοκομεν ἰδεῖ ἐπομένως.

Μετὰ ταῦτα ἀνέβη ὁ Μωϋσῆς εἰς τὸ ὄρος Ναβαὺ, ἐκ τοῦ ὁποίου ἔδειξεν εἰς αὐτὸν ὁ Θεὸς πᾶσαν τὴν γῆν Χαναὰν, καὶ εἶπεν: „Αὕτη εἶναι ἡ γῆ, τὴν ὁποίαν ὑπέσχεθην εἰς τὸν Ἀβραὰμ, Ἰσαὰκ, καὶ Ἰακώβ. Ἰδοῦ! τῶρα εἶδες καὶ σὺ αὐτὴν μὲ τὰ ἰδιά σου ὄμματα — δὲν θέλεις ὅμως εἰσελθεῖ εἰς αὐτήν.“ Διὰ τῆς ἐνδόξου ταύτης θεωρίας ἐγλύκανεν ὁ Θεὸς τὸν θάνατον αὐτοῦ καὶ μετ' ὀλίγον ἐτελεύτησεν ἡσύχως καὶ μακαρίως. Ὅστις δουλεύει εἰς τὸν Θεὸν πισῶς, καθὼς ὁ Μωϋσῆς, καὶ κοπιᾷ ἀκαμάτως διὰ τὸ καλὸν τῶν ἀνθρώπων, ἀποθνήσκει ἡσύχως καὶ μακαρίως, καθὼς καὶ ὁ Μωϋσῆς!

Διὰ μέσου μεγάλων καὶ ἐνδόξων θαυμάτων, καθὼς ἦσαν ἐκεῖνα, διὰ τῶν ὁποίων ἐξήγαγεν ὁ Μωϋσῆς ἀπὸ τὴν Αἴγυπτον τοὺς Ἰσραηλίτας, εἰσήγαγε πάλιν καὶ ὁ Ἰησοῦς τοῦ Ναυῆ αὐτοὺς εἰς τὴν γῆν τῆς ἐπαγγελίας. Ὁ Θεὸς ὑπέταξε τρόπον τινὰ εἰς τὴν προσαγῆν τοῦ Ἰησοῦ ὅλην τὴν φύσιν, διὰ νὰ ἡμποροῦν νὰ προχωροῦν οἱ Ἰσραηλίται πανταχοῦ ἀνεμποδίως. Ὁ Ἰορδάνης ποταμὸς διηρέθη, καὶ ἐπέρασαν αὐτὸν οἱ Ἰσραηλίται ἀβρόχοις ποσὶ. Τὰ τεῖχη τῆς πόλεως, Ἰεριχώ (τὸ δυνατώτερον καὶ ὀχυρώτερον προπύργιον τῶν συνόρων τῆς ἐπαρχίας ταύτης) ἐκρημνίσθησαν μόνον διὰ τῆς φωνῆς τῶν σαλπύγγων. Οἱ κάτοικοι τῆς ἐπαρχίας Χαναὰν, οἵτινες διὰ τῶν βδελυρῶν των παρανομιῶν εἶχον πληρώσει τὸ μέτρον τῶν ἀμαρτιῶντων, ἐνικήθησαν εἰς μίαν μεγάλην μάχην ἀπὸ τὸν Ἰησοῦν τοῦ Ναυῆ.

Φρομερὰ καὶ ὀλέθριος χάλαζα κατεδίωξεν αὐτούς· Ὁ ἥλιος καὶ ἡ σελήνη ἐξάβησαν ἕως οὗ κατετρόπωσεν ὁ Ἰησοῦς τοὺς ἐχθρούς. Μετὰ δὲ ταῦτα διεμέρισεν ὁ Ἰησοῦς τὴν γῆν Χαναὰν εἰς τοὺς Ἰσραηλίτας.

Καὶ ἐνταῦθα ἐφανέρωσε πάλιν ὁ Θεὸς ἑαυτὸν εἰς τοὺς Ἰσραηλίτας ὡς ἐκεῖνον, ὅστις ἐξήγαγεν αὐτοὺς ἐκ τῆς Αἰγύπτου. Καὶ ἐνταῦθα ἔδειξεν ὁ Θεὸς διὰ μεγάλων καὶ ἐξαισιῶν θαυμάτων — τὴν παντοδυναμίαν του, διὰ τῆς τιμωρίας τῶν Χανααίων — τὴν δικαιοσύνην του, διὰ τῆς ἐκπληρώσεως τῆς ὑποσχέσεώς του — τὴν πίσιντου. Ὅλη ἡ ὁδηγία καὶ διοίκησις τοῦ Ἰσραηλιτικοῦ λαοῦ φαίνεται ἀπ' ἀρχῆς ἕως ἐδῶ — ὡς ἔργον τῆς παντοδυναμίας τοῦ Θεοῦ.

Κ Ρ Ι Τ Α Ι.

65. Κληῖσις τοῦ Γεδεών.

Οἱ υἱοὶ τοῦ Ἰσραὴλ ἐκατοικοῦσαν τώρα εἰς τὴν ἀγαθὴν γῆν τῆς ἐπαρχίας Χαναάν. Αὐτοὶ λησμονήσαντες εὐθύς τὰς εὐεργεσίας τοῦ Θεοῦ, ἔπραττον πάλιν τὸ κακὸν ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ. Ὅθεν παρέδωκεν αὐτοὺς ὁ Θεὸς εἰς τὴν ἐξουσίαν τῶν Μαδιανιτῶν, οἵτινες ἐρχόμενοι ἐπτά ἔτη κατὰ σειρὰν, ἐν καιρῷ φέρουσιν, κατεπλημμύρουσιν ὅλην τὴν γῆν, ὡς ἀκρίδες. Αὐτοὶ καὶ οἱ κάμηλοι αὐτῶν ἦσαν ἀναρίθμητοι· Ὅπου ἤρχοντο

θιέφθειραν καὶ ἐρήμοναν τὸ πᾶν. Ἠφάνιζαν σπαρτὰ, φυτὰ, καὶ δένδρα. Πρόβατα, βόας, ὄνους καὶ ἡμίονους ἤρπαζαν μεθ' ἑαυτῶν, καὶ δὲν ἄφιναν οὔτε τὴν παραμικρὰν τροφὴν εἰς αὐτούς. Οἱ δὲ Ἰσραηλίται μόλις καὶ μετὰ βίας ἠδύναντο νὰ φυλαχθῶσιν ἀπ' αὐτούς, κρυπτόμενοι μέσα εἰς χάσματα καὶ εἰς σπήλαια τῶν ὄρεων. Ἀφ' οὗ λοιπὸν ἐκ τοιούτων καὶ τῶν παραπλησίων καταταυραννοῦμενοι πολλὰ σιληρὰ, ἐταπεινώθησαν ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, καὶ ἦλθον εἰς ἑαυτούς, ἐπεκαλέσθησαν πάλιν τὸν Κύριον εἰς βοήθειάν των· καὶ ὁ Κύριος εἰσακούσας τῆς δεήσεως αὐτῶν, ἐπλήρωσεν αὐτὴν κατὰ τὸν ἀλάουθον τρόπον.

Ἐν Ἐφραθαῖ, πόλει τινι μικρᾷ καὶ ἀσημάντῳ, ἔζη νέος τις ἀνὴρ, ὀνομαζόμενος Γεδεών. Οὗτος, διὰ νὰ κρυφθῇ ἀπὸ τοὺς Μαδιανίτας, ἀλώνιζε τὸν σίτον του εἰς τὸν ληνόν· Ἐν ᾧ κατεγίνετο εἰς τὸ ἔργον τοῦτο, εἶδε διὰ μιᾶς — ὀλίγοντι μακρὰν ἀπ' αὐτοῦ ὑπὸ μιᾶς δρυὸς — Ἄγγελον τοῦ Κυρίου καθήμενον, καὶ ὁ Ἄγγελος εἶπε πρὸς αὐτόν: „Ὁ Κύριος μετὰ σοῦ, ὦ ἀνδρεῖτε ἦρως!“ Ὁ δὲ Γεδεών εἶπεν: „Ἐὰν ὁ Κύριος εἶναι μεθ' ἡμῶν, διὰ τί τόσον δυσυχῶμεν; Ὁ Κύριος μᾶς ἐγκατέλιπε, καὶ μᾶς παρέδωκεν εἰς τὰς χεῖρας τῶν Μαδιανιτῶν.“ Καὶ ὁ Ἄγγελος εἶπεν: „Ἀνάστηθι ἐν τῇ δυνάμει σου! Σὺ θέλεις λυτρώσει τὸν Ἰσραὴλ ἐκ τῆς χειρὸς τῶν Μαδιανιτῶν. Ἴδού, ὁ Κύριος σὲ ἐξαποσέλλει εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τούτου.“ Ὁ Γεδεών, ὅστις ἦτον πολλὰ ταπεινόφρων, εἶπε πρὸς τὸν Ἄγγελον: „Πῶς θέλω σώσει τὸν Ἰσραὴλ; Ἡ συγγενειά μου εἶναι ἡ πλεον ἑλαχίστη μετὰξὺ τῆς ἡγεμονίας Μανασσῆ, καὶ ἐγὼ εἶμαι ὁ μικρότερος εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ πατρός μου.“ Καὶ ὁ Ἄγγελος εἶπε: „Κύριος θέλει εἶναι μετὰ σοῦ! Σὺ θέλεις κτυπήσει τοὺς Μαδιανίτας, ὡσὰν ἓνα ἀνδρα.“ Ὁ Γεδεών εἶπεν: „Ἐὰν εὖρον χάριν ἐν τοῖς ὀφθαλμοῖς σου, δεῖξον μοι σημεῖον, διὰ νὰ γνωρίσω, ὅτι ταῦντι

ἐλάλησε σήμερον μετ' ἐμοῦ Ἄγγελος. Μείνε ἀκόμη ὀλίγον ἐδῶ, ἕως νὰ ἐπιστρέψω πάλιν, καὶ νὰ φέρω βρώματα εἰς θυσίαν.“ Ὁ Ἄγγελος εἶπε: „Θέλω προσμένει, ἕως νὰ ἐπιστρέψῃς.“

Ὁ Γεδεὼν εἰσῆλθε μετὰ σπουδῆς, ἠτοίμασεν ἀμέσως ἓνα ἔριφιον, ἐζύμωσεν ἄζυμα, καὶ ἔφερε τὸ κρέας καὶ τὰ ἄζυμα εἰς ἓνα κοφίνιον ὑπὸ τῆς ὀρυός. Ὁ δὲ Ἄγγελος εἶπε πρὸς αὐτόν: „Βάλλε τὰ κρέατα καὶ τὰ ἄζυμα ἐκεῖ ἐπάνω εἰς τὴν πέτραν.“ Καὶ ὁ Γεδεὼν ἔκαμε κατὰ τὴν προσαγῆν τοῦ Ἄγγελου. Τότε ἐσήκωσεν ὁ Ἄγγελος τὴν ράβδον, τὴν ὁποίαν εἶχεν εἰς τὴν χεῖρα του, καὶ ἤγγισε μὲ τὸ ἄκρον αὐτῆς τὰ κρέατα καὶ τὰ ἄζυμα. Τὴν ἰδίαν σιγμὴν ἐξῆλθε πῦρ ἐκ τῆς πέτρας, καὶ κατέφαγε κρέατα καὶ ἄζυμα — Ὁ δὲ Ἄγγελος ἔγινεν ἀμέσως ἀφαντος ἀπὸ τοὺς ὀφθαλμούς του. Μετὰ ταῦτα οἰκοδόμησεν ἐκεῖ ὁ Γεδεὼν θυσιαστήριον εἰς τὸν Κύριον πρὸς ἐνδειξιν τῆς εὐγνωμοσύνης του.

Ἐκ ταύτης τῆς Ἱστορίας μανθάνομεν πάλιν, ἀγαπητοί μου ἀναγνώσαι! ὅτι ὁ Θεὸς παιδεύει τοὺς ἀνθρώπους, ὅταν ἁμαρτάνωσι, καὶ τοὺς εὐσπλαγχνίζεται πάλιν μετὰ χαρᾶς, ὅταν αὐτοὶ διορθώνονται καὶ μετανοοῦσι. Πρὸς τούτοις βλέπομεν ἀκόμη καλῶς, πόσον ὁ Θεὸς προτιμᾷ τοὺς ταπεινόφρονας, καὶ πῶς μεταχειρίζετο πολλάκις πρὸς ἐκτέλεσιν μεγάλων πραγμάτων ἀσθενέστερα ὄργανα, διὰ νὰ κατασχύνη τοὺς ὑψηλόφρονας, αἵτινες γαυριῶνται εἰς τὴν ἰδίαν αὐτῶν ἰσχὺν, ἐπαίρονται εἰς τὰ πλούτητων, καὶ καυχῶνται εἰς τὴν προγονικῆν τῶν εὐγένειαν, διὰ νὰ δείξῃ εἰς αὐτοὺς τὴν μεγάλην του δύναμιν.

66. Νίκη τοῦ Γεδεών.

Εἰς τὸν καιρὸν τοῦ θέρους ἦλθον πάλιν οἱ Μαδιανῖται, κατὰ τὴν συνήθειάν των, εἰς τὴν γῆν Χαναάν, καὶ στρατοπέδευσαν εἰς μίαν μεγάλην κοιλάδα. Ὁ δὲ Γεδεών σαλπίσας μὲ τὴν κερατίνην του σάλπιγγα, συνήθροισεν ἕνα στρατὸν, ὅστις παραβαλλόμενος μὲ τοὺς πολυαριθμούς Μαδιανίτας, ἦτο πόσον μικρὸς, ὥστε ὁ Γεδεών δὲν ἐτόλμα νὰ ἀντιπαραταχθῆ εἰς μάχην μὲ αὐτοὺς, ὡσαύτως καὶ ὁ συναχθεὶς στρατὸς ἐδειχθεν εἰς τοῦτο πολλὰ ὀλίγην προθυμίαν. Τότε ὁ Γεδεὼς ἐδεήθη πρὸς τὸν Θεόν, καὶ εἶπε: „Κύριε! Ἐὰν θέλῃς νὰ σώσῃς διὰ τῆς χειρὸς μου τὸν Ἰσραὴλ, καθὼς μοι εἶπας, Ἴδοὺ τίθημι τὸν πόκον τοῦτον κατὰ γῆς, καὶ εἰάν πέσῃ ἢ δρόσος μόνον ἐπάνω εἰς αὐτὸν, ἢ δὲ περὶ αὐτοῦ γῆ μείνῃ ξηρὰ, τοῦτο θέλει μοι εἶναι σημεῖον, ὅτι διὰ τῆς χειρὸς μου θέλεις νὰ σώσῃς τὸν Ἰσραὴλ, καθὼς μοι ὑπεσχέθης.“ Καὶ ὡ τοῦ θαύματος! ἔγινε κατὰ τὴν ἐπιθυμίαν του. Τῇ ἐπαύριον σηκωθεὶς τὸ πρωῖ ὁ Γεδεών, ἔσφιψε τὴν δρόσον ἀπὸ τὸν πόκον, καὶ ἐγένεσεν ἐξ αὐτῆς μίαν λεκάνην ὕδατος. Ἐπειτα εἶπε πάλιν πρὸς τὸν Θεόν: „Κύριε! Μὴν ὀργισθῆς ἐναντίον μου, διότι θέλω νὰ ἰδῶ καὶ ἄλλο σημεῖον εἰς τὸν πόκον. Ἄφες τὴν φορὰν ταύτην νὰ μείνῃ ὁ πόκος ξηρὸς, ἢ δὲ περὶ αὐτοῦ γῆ ὑγρὰ ἐκ τῆς δρόσου.“ Καὶ τοῦτο ἠκολούθησεν ἐν τῇ νυκτὶ ἐκείνῃ, καὶ ἔμεινε δηλαδὴ ὁ μὲν πόκος ξηρὸς, ἢ δὲ περὶ αὐτὸν γῆ διόλου ὑγρὰ. Διὰ μέσου τοιούτων ἀπλῶν σημείων ἠθέληεν ὁ Θεὸς νὰ ἐνισχύσῃ τὸν Γεδεών καὶ τοὺς ἀνθρώπους του εἰς τὴν πρὸς αὐτὸν ἐλπίδα, διὰ νὰ βάλλωσι θάρραλέως εἰς πρᾶξιν τὸ μέγα τῆς ἐλευθερίας τῶν Ἰσραηλιτῶν ἐπιχείρημα.

Δὲν πρέπει νὰ μᾶς ἐμπνεύσῃ τάχα καὶ τοῦτο, ἀγαπητοὶ μου ἀναγνωῶσαι! πίσει καὶ ἐλπίδα εἰς τὸν Θεόν, ὅταν βλέπωμεν πόσον φιλανθρώπως συνανεσρέφετο αὐτὸς μὲ τοὺς ἀνθρώπους, καὶ πόσον εὐμενῶς καὶ ἀγαθῶς συγκατέβαινε εἰς αὐτούς:

Ὁ δὲ Γεδεὼν σηκωθείς ἀκόμη πρὸ τῆς ἀνατολῆς τοῦ ἡλίου, ἀνέβη μετὰ τοῦ στρατεύματός του εἰς τὸ ὄρος, τὸ παρὰ τὴν πηγὴν Ἀράδ, ἀπὸ τοῦ ὁποίου ἡδύνατότις νὰ ἐπισκοπεῖ ἔλον τὸ στρατόπεδον τῶν Μαδιανιτῶν, τῶν ὁποίων τὸ στρατεύμα ἦτον ἀμέτρητον, ὡς ἡ ἄμμος, ἡ παρὰ τὸ χεῖλος τῆς θαλάσσης. Τότε εἶπεν ὁ Θεὸς πρὸς τὸν Γεδεὼν: „Ὁ μετὰ σοῦ λαὸς εἶναι πολὺς· ὅθεν δὲν θέλω παραδώσει τοὺς Μαδιανίτας εἰς τὰς χεῖρας σου· διότι, θέλουν καυχῆσθαι, ὅτι: Διὰ τῆς ἰδίας ἡμῶν δυνάμεως ἐλυτρώθημεν. Πρόσβαξε νὰ κηρυχθῆ εἰς ὄλον τὸ στρατεύμα: „Ὅστις φοβεῖται καὶ εἶναι δεῖλός, αὐτὸς ἄς ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν οἰκίαν του.“ Τοῦτο ποιήσαντος τοῦ Γεδεὼν, ὑπέστραψαν ἀπὸ τὸ στρατεύμα εἰκοσιδύω χιλιάδες εἰς τὰς οἰκίας των, καὶ ἔμειναν μόνον δέκα χιλιάδες. Μετὰ ταῦτα εἶπε πάλιν ὁ Θεὸς πρὸς τὸν Γεδεὼν: „Ὁ ἐναπολειφθεὶς παρὰ σοὶ λαὸς εἶναι ἀκόμη πολὺς· ὅθεν κατέβασον αὐτοὺς εἰς τὴν πηγὴν, καὶ παρατήρησον, ὅσοι πίνουν ὕδωρ διὰ τοῦ κοίλου τῆς χειρὸς των, σῆσον αὐτοὺς κατὰ μέρος. Ὅσοι δὲ γονατίζουν καὶ πίνουν μετὰ τὰ σόματα των, σῆσον αὐτοὺς πάλιν κατὰ μέρος.“ Τοῦτο ποιήσας ὁ Γεδεὼν, παρατήρησεν, ὅτι τριακόσιοι μόνον ἄνδρες ἔπινον διὰ τοῦ κοίλου τῆς χειρὸς των, οἱ δὲ ἄλλοι πάντες ἐγονάτισαν, διὰ νὰ πῶσι. Τότε εἶπεν ὁ Θεὸς πρὸς αὐτόν: „Διὰ τῶν τριακοσίων τούτων ἀνδρῶν θέλω νὰ ἐλευθερώσω τὸν Ἰσραὴλ ἀπὸ τὰς χεῖρας τῶν Μαδιανιτῶν, εἰς δὲ τοὺς λοιποὺς δὸς τὴν ἄδειαν νὰ ἀπέλθωσιν εἰς τὰς οἰκίας των.“ Καὶ οὕτως ἀνεχώρησαν ὅλοι, καὶ ἔμειναν μόνον οἱ τριακόσιοι μετὰ τὸν Γεδεὼν.

Περὶ τὸ ἑσπέρας διήρησεν ὁ Γεδεὼν τοὺς τριακοσίους ἀν-

δρας εἰς τρεῖς λόχους. Εἰς ἕκαστον τῶν ἀνδρῶν τούτων ἔδωκεν αὐτὸς μίαν σάλπιγγα κερατίνην καὶ μίαν ὑδρίαν κενήν (λαγίνα ευκαίρον), εἰς τὴν ὁποίαν ἦτο κρυμμένη μία ἀναμένη λαμπάδα· ἐπειτα εἶπε πρὸς αὐτούς: „Παρατηρεῖτε ἐμέ! Ὅτι μὲ βλέπετε νὰ κάμω ἐγὼ, ταῦτο κάμετε καὶ σεῖς.“ Ἐπλησίασαν λοιπὸν πολλὰ ἡσύχως εἰς τὸ στρατόπεδον τῶν ἐχθρῶν, καὶ ἐξάβησαν κύκλωθεν τοῦ στρατοπέδου ἀπὸ τρία μέρη· ἦσαν δὲ τότε μεσονύκτιον καὶ ἐκοιμῶντο ὅλοι οἱ Μαδιανῖται. Ὁ δὲ Γεδεὼν εἰσῆλθεν εἰς τὸ στρατόπεδον — ἐφώνηξε διὰ μιᾶς μὲ τὴν κερατίνην του σάλπιγγα, συνέτριψε καὶ τὴν ὑδρίαν του, ἐκ τῆς ὁποίας ἔλαμψεν ἡ καιομένη λαμπάδα, καὶ ἔκραξε λέγων: „Ἡ ῥομφαία τοῦ Κυρίου καὶ τοῦ Γεδεὼν!“ Καὶ παρευθὺς ἔκαμαν τὸ ἴδιον καὶ ὅλοι του οἱ ἄνθρωποι. Οἱ δὲ Μαδιανῖται κυριευθέντες ἀπὸ ἐκπληξιν καὶ τρόμον, ἐφώνηζον, ὀλόλυζον — καὶ ἔφευγον.

Μὲ τοιοῦτον εὐκόλον τρόπον ἠλευθέρωσεν ὁ Θεὸς τοὺς Ἰσραηλίτας ἀπὸ τὴν μεγάλην δυσυχίαν καὶ ταλαιπωρίαν, τὴν ὁποίαν ἐπέσειραν εἰς ἑαυτοὺς διὰ τῶν ἀμαρτιῶν των — εὐθὺς ἀφ' οὗ μετανοήσαντες, ἐδιορθώθησαν, καὶ ἔγιναν ἄξιοι διὰ νὰ τοὺς ἐλευθερώσῃ. Ἡ ἱστορία αὕτη λέγει πρὸς πάντα ἄνθρωπον, ὅς τις εἶναι ἀμαρτωλὸς — καὶ δυσυχῆς: Διορθώσου — καὶ ἔλπιζε εἰς τὸν Θεόν! καὶ αὐτὸς φέλει σὲ λυτρώσει.“

67. Οἱ υἱοὶ τοῦ Γεδεὼν.

Αφ' οὗ ὁ Γεδεὼν ἐνίκησε κατὰ κράτος τοὺς Μαδιανίτας, ἠθέλησαν οἱ Ἰσραηλίται νὰ προσφέρωσιν εἰς τὸν Γεδεὼν μίαν πολλὰ μεγάλην τιμὴν. Ὅθεν εἶπον πρὸς αὐτόν: „Ἔσο ὑμῶν

βασιλεύς! Σὺ, καὶ μετὰ σέ ὁ υἱός σου, καὶ ἔπειτα ὁ υἱὸς τοῦ
 υἱοῦ σου. Διότι σὺ ἠλευθέρωσας ὑμᾶς ἐκ τῶν χειρῶν τῶν Μαδια-
 νιτῶν.“ Ὁ Γεδεὼν ὅμως, ὡς ἄνθρωπος μετριόφρων, τὴν μὲν τιμὴν
 ἀπέδιδε πάντοτε μόνον εἰς τὸν Θεόν, εἰς αὐτοὺς δὲ ἀπεκρίθη:
 „Δὲν θέλω οὔτε ἐγώ, οὔτε ὁ υἱός μου, αὐτὸς ὁ υἱὸς τοῦ υἱοῦ μου,
 νὰ γένωμεν βασιλεῖς εἰς ἑσᾶς. Ὁ Κύριος μόνον ἔσω βασι-
 λεύς σας.“ Ὁ Γεδεὼν εἶχεν ἀπὸ πολλὰς γυναῖκας ἑβδομήκον-
 τα δύο υἱούς. Κανεὶς τούτων τῶν υἱῶν, δὲν ἤθελε νὰ γένη
 βασιλεὺς τῶν Ἰσραηλιτῶν — ἐκτὸς τοῦ Ἀβιμέλεχ, ἀνδρὸς
 ὑπερηφάνου καὶ φιλάρχου. Οὗτος, εὐθύς μετὰ τὸν θάνατον τοῦ
 πατρός των, ὑπῆγεν εἰς τὴν Σιχεμ, ὅπου καὶ ἡ μήτηρ του ἦτον,
 καὶ εἶπε πρὸς τοὺς συγγενεῖς του καὶ πρὸς τοὺς ἐγκατοίκους τῆς
 πόλεως ταύτης: „Ποῖον σᾶς εἶναι καλλήτερον, νὰ σᾶς ἐξου-
 σιάξουν ἑβδομήκοντα ἄνδρες, ὅλοι οἱ υἱοὶ τοῦ Γεδεὼν, ἢ ἓνας
 μόνον ἄνθρωπος, ὅς τις εἶναι καὶ συμπολίτης σας; Μὴ λησμο-
 νήσητε πρὸς τούτοις, ὅτι εἶμαι καὶ συγγενεὴς σας.“ Τό-
 τε ἐκλιναν αἱ καρδίαι ὅλων πρὸς τὸν Ἀβιμέλεχ. Διότι
 ἐσοχάζοντο, καὶ ἔλεγον: „Αὐτὸς μάλιστα εἶναι καὶ ἀδελφός
 μας.“ Μετὰ ταῦτα ἔδωκαν εἰς αὐτὸν οἱ Σιχεμίται ἑβδομήκον-
 τα λίτρας ἀργυρίου. Μὲ αὐτὸ ἐμίσθωσεν ὁ Ἀβιμέλεχ ἄνδρας
 ἀργούς, περιπλανομένους τῆδε κάκεισε καὶ οὐτιδανοὺς, καὶ λα-
 θῶν αὐτοὺς, εἰσῆλθεν εἰς τὸν πατρικὸν τοῦ οἶκον ἐν Ἐφραθαῶ,
 καὶ ἐφόνευσε πάντας τοὺς ἑβδομήκοντα ἀδελφούς αὐτοῦ ἐπά-
 νω εἰς ἓνα λίθον! — Ὡ ποῖος δὲν τρομάζει διὰ τοῦτο! Μό-
 νον ὁ νεώτερος πάντων Ἰωάθαμ ἐξέφυγε τὸν θάνατον, ἐπειδὴ
 ἔκρυψαν αὐτὸν ἄνδρες τίμιοι καὶ ἐνάρετοι. Ἐπειτα συνήχθη-
 σαν πάντες οἱ ἀπὸ τὴν Σιχεμ ἄνδρες ὑπὸ κάτω τῆς ὑψηλῆς
 ὄρους, ἣτις ἦτον ἐν Σιχεμ, καὶ ἔχρισαν τὸν Ἀβιμέλεχ εἰς
 βασιλεία των.

Τοῦτο ἀκούσας ὁ Ἰωάθαμ, ἀνέβη εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ
 παρα τὴν Σιχεμ ὄρους Γαριζίν, καὶ ὑψώσας τὴν φωνὴν του,

εἶπε πρὸς αὐτούς: „Ἄνδρες Σιχεμίται! ἀκούσατέ μου, διὰ τὴν ἀκούσῃ καὶ ἐσαῖς ὁ Θεός! Ὅλα τὰ δένδρα συνήχθησαν ποτε, καὶ ἤθελον νὰ ἐκλέξωσιν εἰς ἑαυτὰ βασιλέα. Ὅθεν εἶπον πρὸς τὴν ἑλαίαν: „Γενοῦ ἡμῶν βασιλεύς!“ Ἡ δὲ ἑλαία εἶπε πρὸς αὐτά: „Πῶς νὰ ἀφήσω ἐγὼ τὸν παχύν μου χυλόν, μὲ τὸν ὁποῖον δοξάζουσι τὸν Θεὸν οἱ ἄνθρωποι, καὶ νὰ γένω βασιλεὺς τῶν δένδρων!“ Τότε εἶπον τὰ δένδρα πρὸς τὴν συκῆν: „Ἐλθέ σὺ, καὶ γενοῦ βασιλεὺς ἡμῶν!“ Καὶ ἡ συκὴ ἀπεκρίθη: „Πῶς νὰ ἀφήσω ἐγὼ τὴν γλυκύτητά μου, καὶ τοὺς ἐτησίους μου ὠραίους καρπούς, καὶ νὰ γίνω βασιλεὺς τῶν δένδρων!“ Καὶ τὰ δένδρα εἶπον πάλιν πρὸς τὴν ἀμπελον: „Ἐλθέ σὺ, καὶ βασιλεύσον ἐφ’ ἡμῶν!“ Πρὸς τὰ ὁποῖα ἀπεκρίθη αὐτή: „Νὰ ἀφήσω τὸν γλυκύν μου οἶνον, τὸν εὐφραίνοντα Θεὸν καὶ ἄνθρώπους, καὶ νὰ βασιλεύσω εἰς τὰ δένδρα!“ Τότε τὰ δένδρα ὅλα ἦλθον πρὸς τὴν ῥάμνον, καὶ εἶπον: „Ἐλθέ σὺ, καὶ ἔσο βασιλεὺς ἡμῶν!“ Καὶ ἡ ῥάμνος εἶπε πρὸς τὰ δένδρα: „Ἐὰν εἶναι ἀληθές, ὅτι τρώντι μὲ ἐκλέγετε εἰς βασιλέα σας! ἐμπιστευθήτε καὶ ἔλθετε ὑπὸ τὴν σκιάν μου· εἰδὲ μὴ — ἄς ἐξέλθῃ πῦρ ἀπ’ ἐμοῦ, καὶ ἄς κατακαύσῃ τὰς κέδρους τοῦ λιθάνου.“

„Τώρα λοιπόν! ἐξηκολούθει ὁ Ἰωάθαμ: „Ἐφέρθητε τάχα δικαίως καὶ εὐλικρινῶς πρὸς Γεδεὼν, τὸν πατέρα μου; Ἄνταμείψατε αὐτόν, καθὼς τὸν ἔπρεπε; Αὐτὸς ἐκινδύνευσε τὴν ζωὴν του, καθὼς τὸ ἠξέυρετε, διὰ ἐσαῖς, καὶ σὰς ἠλευθέρωσεν ἀπὸ τὰς χεῖρας τῶν Μαδιανιτῶν, καὶ σεῖς ἐφρονεύσατε τοὺς υἱούς του, ἐβδομήκοντα ἄνδρας ἐπάνω εἰς μίαν πέτραν, καὶ ἐχρίσατε τὸν Ἀβιμέλεχ εἰς βασιλέα σας, ἐπειδὴ εἶναι συγγενής σας. Ἐὰν τοῦτο ἦτον ὀρθὸν καὶ δίκαιον, εὐφρανθήτε σήμερον ἐν Ἀβιμέλεχ, καὶ ὁ Ἀβιμέλεχ εὐφρανθήτω ἐν ὑμῖν! Ἐὰν δὲ ἦτον ἀδικον καὶ μὴ ὀρθὸν — ἄς ἐξέλθῃ πῦρ ἀπὸ τοῦ Ἀβιμέλεχ, καὶ ἄς κατακαύσῃ τοὺς ἐν Σιχέμ κατοικούντας.“

κούντας — καὶ πάλιν ἀπὸ τοὺς ἄνδρας Σιχέμ, ἃς ἐξέλθη πῦρ, καὶ ἃς κατακαύτη τὸν Ἀβιμέλεχ. “ Ἀφ’ οὗ εἶπε ταῦτα ὁ Ἰωάθαμ — ἔφυγε, καὶ ἐλθὼν ἕως Βαιήρ, ἐκρύφθη ἐκεῖ διὰ τὸν φόβον τοῦ ἀδελφοῦ του Ἀβιμέλεχ.

Τί σοχάζεσθε, ἀγαπητοί μου ἀναγνώσαι! περὶ τοῦ Ἰωάθαμ, ὅστις παριστάνει ἐνταῦθα τὰ δένδρα λαλοῦντα; Τα δένδρα δὲν ἤμποροῦν βέβαια νὰ λαλήσουν. Ἄλλ’ Ἐσεῖς ἤκούσατε, σοχάζομαι, ἕως τώρα κάτι τι περὶ τοιούτων διηγήσεων, τὰς ὁποίας — διὰ νὰ κάμωσι μάλις αἰς τοὺς νέους καμμίαν καλὴν καὶ ὠφέλιμον διδασκαλίαν σαφῆ καὶ καθαρὰν — πλάττουσι οἱ ἄνθρωποι, καὶ διὰ τοῦτο τὰς ὀνομάζουν μύθους. Ἰδοὺ, ἀπαντῶμεν ἐνταῦθα ἓνα τῶν ἀρχαιοτέρων καὶ ὠραιότερων μύθων, ὅστις μᾶς διδάσκει πόσον ἀξιέραστος εἶναι ἡ ταπεινοφροσύνη, καὶ πόσον βδελυρὰ καὶ ἀξιομίσητος εἶναι ἕξ ἐναντίας ἡ ὑπερηφάνεια. Ὁ ταπεινόφρων, ὅστις ἀποβλέπει πάντοτε εἰς τὴν ἐσωτερικὴν ἀγαθότητα, καὶ αἰσθάνεται χαρὰν ἀνέκφραστον μόνον, ὅταν πράττη τὸ ἀγαθὸν καὶ ἀγαθοποιῇ τοὺς ἀδελφούς του, καὶ ὅστις δὲν ἐπιθυμεῖ καμμίαν ἐξωτερικὴν δόξαν καὶ μεγαλοπρέπειαν, οὗτος ὁμοιάζει μὲ τὰ εὐγευῆ καὶ καρποφόρα δένδρα, τὰ ἀπαντόμενα εἰς τὴν ὠραίαν ταύτην διήγησιν, τὰ ὁποῖα εἶναι γεμάτα ἀπὸ καὶ γλυκύτητα, καὶ φέρουσι τοὺς νοσιμωτάτους καὶ ἡδυτάτους καρπούς, καὶ τὰ ὁποῖα δὲν ἠθέλησαν νὰ δεχθῶσι τὴν βασιλικὴν ἐξουσίαν. Ὁ δὲ ὑπερήφανος ἕξ ἐναντίας, ὅστις ἐσωτερικῶς εἶναι γυμνὸς ἀληθοῦς ἀγαθότητος, καὶ ἀγαπᾷ μόνον τὸ νὰ φαίνεται, ὅτι εἶναι ἀγαθός, καὶ τὴν μάταιον δόξαν, καὶ πράττει ἐπομένως εὐκόλως τὸ κακόν, οὗτος ὁμοιάζει μὲ τὴν ξηρὰν ῥάμνον, ἡ ὁποία ἠδὲν φέρει παντελοῦς καρπὸν, ἢ καὶ ἂν φέρῃ, εἶναι ἀχρεῖος καὶ βλαβερὸς, καὶ ἡ ὁποία ἄλλο δὲν κάμνει, παρὰ νὰ κεντρίξῃ καὶ νὰ ἀνάπτῃ εὐκόλως πῦρ, ἔπειτα

να προξενῆ πολλάκις μεγάλην ζημίαν — αὐτὴ ἤθελε νὰ γένη Βασιλεύς.

Τὸ ἴδιον μᾶς διδάσκει καὶ ἡ ἱστορία τοῦ Γεδεών καὶ τῶν υἱῶν του, οἵτινες παριστάνονται ζωηρότατα εἰς ταύτην τὴν ὠραίαν διήγησιν τῶν δένδρων. Ὁ ταπεινόφρων Γεδεών, οὗτος ὁ μέγας ἐνεργέτης τοῦ ἔθνους του, καὶ οἱ εὐγενεῖς αὐτοῦ υἱοὶ ὁμοιάζουσι μὲ τὰ δένδρα, τὰ ὁποῖα ἦσαν γεμάτα ποιότητος καὶ ὠραίων καρπῶν· ὁ δὲ ὑπερήφανος ἀδελφοκτόνος Ἀβιμέλεχ, ὁμοιάζει μὲ τὴν ῥάμνον. Μὲ ποῖον λοιπὸν ἐκ τούτων θέλετε νὰ ὁμοιάζητε, ἀγαπητοί μου ἀναγνώσαι;

~~~~~

68. Θάνατος τοῦ Ἀβιμέλεχ.

Μόλις ἐβασίλευσεν ὁ Ἀβιμέλεχ τρεῖς χρόνους, καὶ ἀμέσως ἄρχισαν οἱ κάτοικοι τῆς Σιχεμ νὰ βδελύττωνται αὐτὸν, καὶ τὴν βδελυράν του ἀδελφοκτονίαν καὶ νὰ τὸν καταρῶνται. Βένος τις ἀνὴρ, ὀνομαζόμενος Γαάλ, ἦλθεν εἰς τὴν Σιχεμ, καὶ ἐνεθάρρυνεν αὐτοὺς ἔτι περισσότερον. Ἦτον φθινόπωρον, καὶ οἱ Σιχεμίται ἐώρταζον τὴν ἑορτὴν τοῦ τρύγου. Εἰς ταύτην τὴν πανήγυριν συνέβησαν μεγάλαι ταραχαὶ καὶ συγχύσεις· οἱ Σιχεμίται ἔκαμναν συμπόσια, ἔτρωγον, ἔπινον καὶ ἔκαταρῶντο τὸν Ἀβιμέλεχ. Ὁ δὲ Γαάλ ἔκραζε καὶ ἔλεγε: „Ποῖος εἶναι οὗτος ὁ Ἀβιμέλεχ; καὶ ποῖοι εἴμεθα ἡμεῖς, ὥστε νὰ δουλεύωμεν καὶ νὰ ὑποτασσώμεθα εἰς αὐτόν; Ἴδου, αὐτὸς μᾶς ἐδῶκε τὸν δούλον του Ζεβούλ ὡς τοποτηρητὴν, καὶ εἰς αὐτόν πρέπει ἡμεῖς νὰ ὑποτασσώμεθα; ὦ! καὶ νὰ εἶχα μόνον ἐξουσίαν εἰς τὸ ἔθνος τοῦτο! Ἦθελα μετασῆσθαι τὸν Ἀβιμέλεχ ἀπὸ τὴν ζωὴν ταύτην.“ Ὁ Ζεβούλ ἀκούσας τοὺς

λόγους τούτους ἀπέσειλε κρυφίως, καὶ ἐφάνέρωσε ταῦτα πρὸς τὸν Ἀβιμέλεχ.

Μίαν αὐγὴν, ἐν ᾗ ἀνέτειλεν ὁ Ἥλιος, ἐξέκιστο ὁ Γαὰλ παρὰ τὴν πύλην τῆς πόλεως, καὶ πλησίον αὐτοῦ ἐξέκιστο ὁ Ζεβούλ. Ἐκείνην τὴν στιγμήν κατέβαινε καὶ ὁ Ἀβιμέλεχ ἀπὸ τὸ ὄρος μὲ ὄλον του τὸ σράτευμα. Τότε ὁ Γαὰλ εἶπε πρὸς τὸν Ζεβούλ: „Ἰδοῦ! Τί λαὸς εἶναι ἐκεῖνος, ὅστις καταβαίνει ἀπὸ τὰς κεφαλὰς τῶν ὄρεων; Καὶ ὁ Ζεβούλ εἶπε; „Ἄ! δὲν βλέπεις καλῶς! Σὺ ἐκλαμβάνεις τὰς, σικίας τῶν κορυφῶν τῶν δένδρων ὡς κεφαλὰς ἀνθρώπων.“ „Ὅχι, Ὅχι,“ εἶπεν ὁ Γαὰλ. Αὐτὸ εἶναι πολεμικὸν σράτευμα! Καὶ παρατήρησον μόνον! — ἐκεῖ ἀπὸ τὴν κοιλάδα προβαίνει ἀκόμη καὶ ἄλλο πλῆθος λαῶ! Καὶ ἐκεῖ παρὰ τὴν μεγάλην ὄρῴν ἀκόμη ἄλλο ἓνα!“ Ὁ Ζεβούλ εἶπε: „Ποῦ εἶναι τὴν ὄρῴν σου σόμα, μὲ τὸ ὅποιον εἶπες: Ποῖος εἶναι ὁ Ἀβιμέλεχ, εἰς τὸν ὅποιον ἡμεῖς πρέπει νὰ δουλεύωμεν καὶ νὰ ὑποτασσώμεθα; Ἰδοῦ, αὐτὸς εἶναι ὁ λαὸς, τὸν ὅποιον σὺ κατεφρόνησας! Ἐξελθε λοιπὸν, καὶ παρατάξου ἐναντίον αὐτοῦ εἰς πόλεμον!“

Τότε ὁ Γαὰλ λαβὼν τοὺς ἀνδρας τῆς Σιχὲμ, ἐβγῆκε καὶ ἐπολέμησε κατὰ τοῦ Ἀβιμέλεχ. Ἀλλ' ὁ Ἀβιμέλεχ ἔστρεψεν αὐτὸν εἰς φυγὴν, τὸν ἐδίωξεν εἰς τὴν πόλιν, κατέσφαξε τοὺς ἐγκατοίκους αὐτῆς, καὶ κατηδάφισε τὴν πόλιν ἐκ θεμελίου. Ἐν μέρος τῶν ἐγκατοίκων τῆς πόλεως διεσώθη εἰς ἓνα μὲγαν ὄχυρὸν ξύλινον πύργον. Τοῦτο μαθὼν ὁ Ἀβιμέλεχ, ἀνέβη μὲ ὄλον του τὸ σράτευμα εἰς ἓνα δασύδενδρον ὄρος πλησίον τοῦ πύργου, καὶ κόψας μὲ τὴν ἀξίνην κλάδον ἀπὸ ἓνα δένδρον, ἐπῆρεν αὐτὸν εἰς τοὺς ὠμούς του, καὶ εἶπε πρὸς τοὺς ἀνθρώπους του: „Ὅ,τι ἐγὼ ἔκαμα, τοῦτο κάμειτε καὶ σεῖς γλίγωρα.“ Ὅλοι ἐκοψαν μετὰ σπουδῆς κλάδους, καὶ ἠκολούθησαν αὐτόν. Τοὺς κλάδους τούτους ἔφεραν καὶ τοὺς ἐβάλαν τριγύρω τοῦ πύργου, καὶ ἀναφαν αὐτούς. Διὰ τὸ ὅποιον ἀπέθα-

τον ἐκ τοῦ πυρός καὶ ἐκ τοῦ καπνοῦ ὅλοι οἱ ἐν τῷ πύργῳ ἔγκλειστοι, οἵτινες ἦσαν ὡσεὶ χίλιοι ἄνδρες καὶ γυναῖκες. Μετὰ ταῦτα ἠθέλησε νὰ κατακαύσῃ ὡσαύτως καὶ ἓνα ἄλλον πύργον, εὐρισκόμενον ἐκεῖ περίξ, εἰς τὸν ὁποῖον εἶχον καταφύγει πολλοὶ ἄνθρωποι. Ἄλλ' ἐν ᾧ ἠτοιμάζετο νὰ ἀνάψῃ τὸν πύργον, ἔρριψε μίαν γυνὴν κατακεφαλῆς τοῦ ἓνα μεγάλου κομμάτι μολόπετρας, καὶ συνέτριψε τὸ κρανίον του. Τότε ἔκραξεν αὐτὸς παρευθὺς ἓνα ὑπασπιστὴν του, καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν πλήρης ὑπερηφανείας, καθὼς πάντοτε ἐσυνείβριζε: „Ἐβγάλε τὸ σπαθίον σου καὶ θανάτωσον με, διὰ νὰ μὴ λέγωσι μετὰ ταῦτα: Μίαν γυνὴν τὸν ἐφόνευσε.“ Ὁ ὑπασπιστὴς του ἐκέντησεν αὐτὸν, καὶ ἀπέθανε.

Οὕτως ἐτιμωρήθη ἡ ἀδελφοκτονία τοῦ Ἀβιμέλεχ! Καθὼς αὐτὸς ἐθανάτωσεν ὅλους τοὺς ἀδελφούς του ἐπάνω εἰς ἓνα λίθον — οὕτω συνέτριψε τῶρα καὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ λίθος. Ταιουτοτρόπως ἐταπεινώθη ἡ ἀλοζονεΐα τοῦ Ἀβιμέλεχ! Αὐτὸς ἐνόμιζε τὸν ἑαυτόν του, μέγα φρονῶν, ἑκαταμάχητον Ἥρωα — ἀλλ' ὁ ἥρωας ἐνίκηθη ἀπὸ μίαν γυναῖκα. Κατὰ τὸν ἴδιον τρόπον τιμωροῦνται καὶ ἐκεῖνοι ὑπ' ἀλλήλων, ὅσοι πρὸς ἀλλήλους ἀμαρτάνουσιν· ὁ Θεὸς παιδεύει τοὺς παρανόμους διὰ παρανόμων. Ὁ Ἀβιμέλεχ ἐβοηθήθη ὑπὸ τῶν ἐγκατοίκων Σιχεμ εἰς τὴν ἀδελφοκτονίαν, καὶ τῶρα αὐτὸς μὲν γίνεταί εἰς αὐτοὺς αἰτία τῆς ἀπωλείας των, καὶ αὐτοὶ εἰς αὐτὸν, καθὼς τὸ προσεῖπεν ὁ Ἰωάθαμ.

~~~~~

69. Σ α μ ψ ὠ ν.

Ο Σαμφὼν ἐσάβη τὸ μόνον ὑποσήμενον τῆς τεθλιμμένης πατρίδος του, ὅταν οἱ Ἰσραηλῖται ἦσαν ὑπὸ τὸν ζυγὸν τῶν

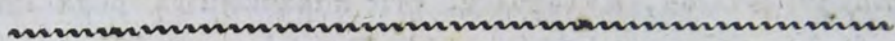
Παλαισίνων. Αὐτὸς ἦτον προικισμένος με μίαν ἑξαίσιον δύναμιν, εἰς τὴν ὁποίαν ἐνέδιδον καὶ αὐτοὶ οἱ λέοντες. Διὰ τῆς δυνάμεως ταύτης ἔγινε φοβερός εἰς τὸ ἔθνος του καὶ εἰς τοὺς Ἄλλοφύλους. Ἐὰν, καθὼς ἦτον δυνατός, ἤθελεν εἶσθαι καὶ ἐνάρετος, καμμία ἀνθρώπινος δύναμις δὲν ἤθελε δυνηθῆ νὰ τὸν καταβάλλῃ. Πλὴν αὐτὸς ἐγνωρίσθη με μίαν ἀσελῆγγυναῖκα, ὀνόματι Δαλιδὰ, ἀλλόφυλον, ἣτις παρακινήμενη οὔσα ἀπὸ τοὺς ὁμοφύλους της, ἠπάτησε τὸν Σαμφὼν, καὶ ἐξεμυσηρέθη εἰς αὐτὴν τὴν δύναμίν του, τὴν ὁποίαν ἀφ' ἑ τοῦ ἀφῆρεσε, τὸν παρέδωκεν ἔπειτα εἰς τὴν ἐξουσίαν τῶν ἐχθρῶν του, οἳ τινες τοῦ ἔβγαλαν τὰ ὄμματα, καὶ τὸν ἔβαλαν εἰς τὴν φυλακὴν. Εἰς μίαν μεγάλην ἑορτὴν, τὴν ὁποίαν ἐώρταζον οἱ Παλαισῖνοι εἰς τιμὴν τοῦ Θεοῦ των Δαγῶν, ἔφερον αὐτοὶ τὸν Σαμφὼν εἰς τὸν ναὸν, διὰ νὰ τὸν περιπαίξωσι. Τότε αὐτὸς ἐπεκαλέσθη τὸν Θεὸν περὶ τῆς προτέρας του δυνάμεως, ἐπίασε τοὺς δύο πρώτους σύλους τῆς οἰκοδομῆς, ἐπὶ τῶν ὁποίων ἐπισηρίζετο ὅλον τὸ οἰκοδόμημα, καὶ ἐκρήμνησε τὸν ναὸν, ἐν ᾧ ἐφονεύθη αὐτὸς καὶ ὅλοι οἱ ἐκεῖ συναθροισμένοι. Ὁ Θάνατός του ἐνήργησε τὴν ἐλευθερίαν τῶν Ἰσραηλιτῶν. — Ἡ ἱστορία τῶν τριάκοντα ἐνὸς ἰσραηλιτικῶν Κριτῶν εἶναι σημειωμένη εἰς ἕνα ξεχωριστὸν βιβλίον, τὸ ὁποῖον ὀνομάζεται βιβλίον τῶν Κριτῶν, καὶ ἀκολουθεῖ ἀμέσως μετὰ τὸ βιβλίον Ἰησοῦ τοῦ Ναυῆ.

Ἀγαπητοί μου ἀναγνώσται! Εὐχαρισεῖτε πάντοτε τὸν Θεὸν διὰ τὴν ὑγίειαν σας καὶ διὰ τὰς σωματικὰς σας δυνάμεις· μὴ κατομεταχειρίζεσθε αὐτάς, ἐὰν θέλετε νὰ εἴσθε πάντοτε ὑγιεῖς, καὶ νὰ φθάσητε εἰς εὐτυχὲς καὶ μακρυνὰ γῆρας.

Δὲν πρέπει ποτὲ νὰ ἐμπιστεύεσθε τὰ μουσικά σας εἰς ἀνθρώπους, οἳ τινες ἐξετράπησαν ἀπὸ τὴν ὁδὸν τῆς ἀρετῆς· οἱ τιοῦτοι σᾶς εἶναι πολλὰ κινδυνώδεις· ἀποφεύγετε τὴν συνα-

νασροφήν τῶν τοιούτων, ἀλλέως ἢ ἀθωότης τῆς σας καὶ ὑπόληψις χάνεται.

Μάθετε ἐκ τῆς ἰσορίας τῶν Κριτῶν τὴν εὐτυχίαν, τὴν ὁποίαν μᾶς προσφέρει ἢ εἰς τὴν θρησκευτικὴν σταθερότητος, καὶ τὴν δυστυχίαν ἐξ ἐναντίας, τὴν ὁποίαν ἐπισύρει ἐπάνω μας ἢ ἀπ' αὐτῆς ἀπομάκρυνσις, ἢ ἀπιστία καὶ ἢ κακοήθεια.

70. Ἀληθῆς φιλία τῆς Ρούθ.

Εἰς τὸν καιρὸν τοῦ Γεδεὼν, καθ' ὃν οἱ Μαδιανῆται ἤρπαξον τὰ βοσκήματα καὶ γεννήματα τῶν Ἰσραηλιτῶν, συνέβη μία μεγάλη ἀκρίβεια εἰς τὴν γῆν Χαναάν. Ὅθεν ἀνὴρ τις ἐκ τῆς Βηθλεεμ, Ἐλιμέλεχ καλούμενος, μετοίκησε μὲ τὴν γυναῖκα του Νωεμὶν, καὶ μὲ τοὺς δύο υἱούς του Μααλὼν καὶ Χελαιὼν, εἰς τὴν γῆν Μωάβ. Αὐτοὶ διέτριψαν πολὺν καιρὸν εἰς τὸν τόπον τοῦτον, καὶ τελευταῖον ἀπέθανεν ὁ Ἐλιμέλεχ. Οἱ υἱοὶ αὐτοῦ, οἵτινες εἶχον νυμφευθῆ γυναῖκας Μωαβίτιδας, ἀπέθανον καὶ αὐτοὶ μετὰ δέκα χρόνους. Ἡ καλὴ μήτηρ Νωεμὶν ἔμεινεν ἤδη μόνη, χωρὶς ἀνδρὸς καὶ παιδίων. Καὶ ἀφ' οὗ ἤκουσεν, ὅτι ὁ Θεὸς ἤλεσε πάλιν τὸν λαὸν του, Ἰσραὴλ, καὶ ἔδωκεν εἰς αὐτὸν ἄρτον, ἀπεφάσισε νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν πατρίδα της Χαναάν. Αἱ δὲ δύο νύμφαι αὐτῆς, Ὀρφὰ καὶ Ρούθ καλούμεναι, συνώδυσαν αὐτήν.

Ἀφ' οὗ αὐταὶ ἦλθον εἰς ἰκανὸν διάστημα μὲ τὴν Νωεμὶν, εἶπεν αὐτῇ πρὸς αὐτάς: „Ἐπιστρέψατε τώρα εἰς τὰς οἰκίας πρὸς τὰς μητέρας σας· καὶ ὁ Θεὸς νὰ σᾶς ἀνταμείψῃ πλουσιοπαρόχως τὸ ἔλεος, τὸ ὁποῖον ἐδειξάτε εἰς ἐμὲ, καὶ εἰς τοὺς ἀποθανόντας. Δώη Κύριος, νὰ εὕρητε ἀνάπαυσιν εἰς τὰς χεῖρας τῶν ἀνδρῶν, τοὺς ὁποίους θέλετε λάβει ἐπομένως.“ Ταῦ-

τα εἰπούσα, κατεφίλησεν αὐτάς. Αὐταὶ ἄμως ἄρχισαν νὰ κλαίωσι μεγαλοφώνως, καὶ νὰ λέγωσιν: „Ἡμεῖς θέλομεν νὰ ἔλθωμεν μετὰ σοῦ εἰς τὸ ἔθνος σου.“ Καὶ ἡ Νωεμὶν εἶπεν: „Ἐπιστρέφατε, θυγατέρες μου! εἰς τὰς οἰκίας σας. Διὰ τί θέλετε νὰ ἔλθητε μετ' ἐμοῦ; ἐγὼ δὲν δύναμαι πλέον νὰ σᾶς βοηθήσω εἰς τίποτε. Ἡ δυσυχία σας θέλει αὐξάνει τὴν ἐδικήν μου μόνον. Ὁ Κύριος μὲ ἐπεσώρευσε μὲ μεγάλας πύκρας καὶ δυσυχίας. (Πλουσία καὶ εὐτυχισμένη ἦλθον πρὸς ἐσᾶς, καὶ τώρα ἐπιστρέφω πάμπτωχος καὶ ἐγκαταλελειμμένη εἰς τὴν πατρίδα μου.“) Ἀφ' οὗ ἤκουσαν ταῦτα αἱ νύμφαι τῆς, ἄρχισαν νὰ κλαίωσιν ἀμφοτέραι ἐτι μεγαλοφωνότερα. Ἄλλ' ἡ μὲν Ὀρφὰ τέλος πάντων καταφιλῆσασα τὴν πενθεράν τῆς, ἐπέσρεφεν εἰς τὴν πατρίδα τῆς. Ἡ δὲ Ῥοῦθ ἔμεινε παρ' αὐτῇ.

Μετὰ ταῦτα γραφεῖσα ἡ Νωεμὶν πρὸς τὴν Ῥοῦθ, εἶπεν „Ἰδοὺ! Ἡ σύννυμφός σου ἐπιστρέφει τώρα εἰς τὴν οἰκίαν τῆς — ὕπαγε λοιπὸν καὶ σὺ μετ' αὐτῆς.“ Ἡ δὲ Ῥοῦθ ἀπεκρίθη; „Μὴ μοὶ λέγεις πλέον περὶ ἐπιστροφῆς. Διότι ὅπου ὑπάγεις σὺ, ἐκεῖ ὑπάγω καὶ ἐγὼ· καὶ ὅπου μένεις σὺ, ἐκεῖ μένω καὶ ἐγὼ. Τὸ ἔθνος σου εἶναι ἔθνος μου, καὶ ὁ Θεός σου, Θεός μου. Ὅπου ἀποθάνεις σὺ, ἐκεῖ θέλω νὰ ταφῶ καὶ ἐγὼ. Δὲν θέλει μᾶς χωρίσει ἄλλο, εἰ μὴ ὁ θάνατος.“ Ἀφοῦ εἶδεν ἡ Νωεμὶν τὸ ἀμετάβλητον τῆς γνώμης τῆς, τὸ νὰ χωρισθῇ δηλαδὴ ἀπ' αὐτὴν, ἐσιώπησε, καὶ δὲν ἐλάλησε πλέον περὶ ἐπιστροφῆς.

Αὕτη εἶναι, ἀγαπητῆ μου ἀναγνώστει! ἡ ὄντως ἀληθῆς πρὸς τοὺς φίλους ἀγάπη! Ταῦτο θέλει νὰ εἰπῇ, νὰ μένη τις πιστὸς εἰς τὸν φίλον του, ὅταν αὐτὸς δυσυχῆ! Καὶ τίς τάχα δὲν πρέπει νὰ τιμᾷ καὶ νὰ σέβεται μίαν τοιαύτην φιλόανθρωπον καὶ πιστὴν ψυχὴν; Παῖος δὲν ἐπιθυμεῖ νὰ εἶναι ὅμοιος μὲ αὐτήν;

71. Εὐεργεσία τοῦ Βοός.

Αφ' οὗ ἡ Νωεμὶν καὶ ἡ Ροῦθ ἔφθασαν ὑγιῶς εἰς τὴν Βηθλεὲμ κατὰ τὴν ἀρχὴν τοῦ θέρους, εἶπεν ἡ Ροῦθ πρὸς τὴν πενθεράν της: „Ὁ κρῖνης εὐλογον, πενθερά! θέλω νὰ ὑπάγω ἔξω εἰς τοὺς ἀγροὺς, καὶ νὰ συνάξω τοὺς ὑπὸ τῶν θεριζῶν διασκορπιζομένους σάχυας· καὶ εἶμαι εὐελπὶς, ὅτι θέλω εὖρει ἀγαθὸν τινὰ οἰκοδεσπότην, ὅστις θέλει μοὶ δώσει τὴν ἀδειαν εἰς τὸ νὰ σαχολογήσω ἐλευθέρως.“ Ἡ Νωεμὶν εἶπε: „Μάλισα, ὕπαγε, ἀγαπητή μου θύγατερ!“ Καὶ ἡ Ροῦθ ἦλθε παρενθὺς εἰς ἓνα ἀγρὸν, καὶ ἄρχισε νὰ συνάξῃ τοὺς σάχυας κατόπιν τῶν θεριζῶν. Κατὰ θεῖαν οἰκονομίαν ἦτον ὁ ἀγρὸς ἐκεῖνος τοῦ Βοός, ὅστις ἦτον ἀνὴρ χρηστὸς, δίκαιος καὶ ὑπέρπλουτος. Οὗτος ἐλθὼν κατ' ἐκείνην τὴν στιγμήν ἀπὸ τὴν Βηθλεὲμ πρὸς τοὺς θεριζάς του, εἶπε πρὸς αὐτούς: „Ὁ Κύριος μεθ' ὑμῶν!“ Καὶ οἱ θεριзаὶ ἀπεκρίθησαν: „Ὁ Κύριος νὰ σὲ εὐλογήσῃ.“ Ἐπειτα ἠρώτησε τὸν ἐπιστάτην τῶν θεριζῶν, λέγων: „Ποία εἶναι ἡ σαχολογοῦσα αὕτη νεᾶνις;“ Καὶ ἐκεῖνος ἀπεκρίθη: „Αὕτη εἶναι ἡ Μωαβίτις, ἡ ὁποία ἦλθε μετὰ τῆς Νωεμὶν, καὶ μᾶς ἐπαράκαλεσε νὰ δώσωμεν εἰς αὐτὴν τὴν ἀδειαν, διὰ νὰ σαχολογῇ τοὺς ἐναπολειπομένους ὑπὸ τῶν θεριζῶν σάχυας· Ἀπὸ τὸ πρῶτὸ εἶναι ἐδῶ, καὶ συνάξει ἀκαταπαύτως ἀσάχυα, χωρὶς νὰ ἀπέλθῃ καὶ ὀλίγον εἰς τὴν οἰκίαν της.

Τότε σφραφείς ὁ Βοός πρὸς αὐτὴν, εἶπεν: „Ἀκουσον θύγατερ! Μὴν ὑπάγῃς εἰς κανένα ἄλλον ἀγρὸν, διὰ νὰ σαχολογήσῃς, ἀλλὰ μέινε ἐδῶ εἰς τὸν ἐδικόν μου. Ἀκολουθεῖ τὰς θεριζούσας δούλας μου, καὶ ὕπαγε ὅπου θεριζοῦσιν. Ἐγὼ ἐπρόσβαξα τοὺς δούλους μου νὰ μὴ σὲ πειράζωσι. Καὶ ἂν διψήσῃς, πίε ἀπὸ τὰς ἰδίας σάμνας, ἀπὸ τὰς ὁποίας πίνουσι

καὶ οἱ ἄνθρωποι μου.“ Ἡ Ῥούθ ἀκούσασα τοὺς λόγους τούτους, ἔπεσεν ἐπὶ πρόσωπον αὐτῆς, καὶ εἶπε: „Πῶς ἠξιώθην νὰ εὔρω **τοῦ** τοσαύτην χάριν ἐνώπιόν σου, ἐν ᾧ εἶμαι ξένη;“ Καὶ ὁ Βοὺζ εἶπεν: „Ἐπληροφορήθην περὶ πάντων, ὅσα, μετὰ τὸν θάνατον τοῦ ἀνδρός σου, ἔκαμες εἰς τὴν πενθεράν σου. Ὁ Κύριος νὰ σοὶ ἀνταμείψῃ, δι' ὅσα ἔκαμες εἰς ἐκείνην. Ναί, αὐτός, ὁ Θεὸς τοῦ Ἰσραὴλ, εἰς τὸν ὁποῖον κατέφυγες, θέλει σὲ βραβεύσει ἀξίως τῶν ἔργων σου.“ Ἡ δὲ Ῥούθ εἶπεν: „Εἶναι ἱκανὸς μισθὸς τοῦτο, ὅτι εὔρον χάριν ἐνώπιόν σου. Σὺ μὲ ἐπαρηγόρησας μεγάλως, ἐπειδὴ μὲ ἐλάλησας μὲ τόσῃ ἐπιείκειαν — ἂν καὶ εἶμαι ἢ πλεον ἔλαχίση μετὰ τῶν παιδισκῶν σου.“

Ἀφ' οὗ ἔφθασεν ὁ καιρὸς τοῦ γεύματος, εἶπεν ὁ Βοὺζ πρὸς αὐτήν: „Ἐλθέ, καὶ φάγε μεθ' ἡμῶν, ἔμβαφον καὶ τὸ φωμίον σου εἰς τὸ ὄξος.“ (Τοῦτο τὸ φαγητὸν συνειθίζουσι καὶ τὴν σήμερον νὰ τὸ μεταχειρίζονται ἑξαιρέτως εἰς τὰς θερμὰς ἡμέρας τοῦ θέρους· καθότι εἶναι ὑγιές). Ἐκάθησε λοιπὸν ἡ Ῥούθ ἐκ πλαγίων τῶν θεριῶν καὶ τρώγουσα μέρος ἐκείνου τοῦ φαγητοῦ, τὸ ὁποῖον ἔθετεν ἔμπροσθεν αὐτῆς ὁ Βοὺζ, ἐφύλαττε καὶ τὸ ὑπόλοιπον διὰ τὴν πενθεράν της. Ἐπειτα ἐσηκώθη ἑπάνω, καὶ ἄρχισε πάλιν νὰ σαχολογῇ καθὼς καὶ τὸ πρότερον. Τότε ὁ Βοὺζ ἐπρόσαξε τοὺς δούλους του, καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς: „Ἀφίνετε τῆδε κἀκεῖσε ἐπίτηδες ράχνας, διὰ νὰ ἔμπορῇ νὰ τοὺς συνάξῃ ἡ Ῥούθ, χωρὶς νὰ ἐντρέπεται, καὶ μὴ τὴν κατηγορῆτε διὰ τοῦτο.“ Ἡ Ῥούθ ἐσαχολόγησεν ἕως τὸ ἑσπέρας. Ἐπειτα ἐτίναξε τοὺς συναχθέντας ράχνας, καὶ ἐσύναξεν ἕως τρεῖς μεδίμνους κριθῶν καὶ ἀνεχώρησεν.

Ἀγαπητοί μου ἀναγνώσαι! Δὲν εἶναι ἀξιώματός ἡ εὐεργετικὴ καρδία τοῦ Βοὺζ; Αὐτὸς εἶχε τῶντι ἀγαθὴν καὶ καλὴν ψυχὴν. Ἐλάλει μὲ μεγάλην ἐπιείκειαν τοὺς ἐλαχίστους ἀνθρώπους, ἐφόμιζε τοὺς πεινῶντας, ἐπότιζε τοὺς

διψῶντας, μετέδιδε πλουσιοπαρόχως ἀπὸ τὰ ἀγαθά του εἰς τοὺς πτωχοὺς, καὶ ἔκαμνε τοῦτο μὲ τόσην κοσμιότητα, ὥστε καὶ αὐτοὶ ἀκόμη οἱ λαμβάνοντες νὰ μὴ τὸ καταλαμβάνωσιν. Ἄλλὰ καὶ ἡ Ῥούθ εἶναι παράδειγμα τῶν ἀξιόρατων ἀρετῶν, τῆς ὑπακοῆς δηλονότι, τῆς ἐπιμελείας, τῆς ὑπομονῆς εἰς τὴν πτωχείαν τῆς, τῆς σωφροσύνης, τῆς ἡσυχίας καὶ εὐγνωμοσύνης! ὦ ἀγαπητοί μου νέοι! Ἐπιμελεῖσθε καὶ σεῖς νὰ γένητε τόσο ἀγαθοὶ καὶ μεταδοτικοὶ, καθὼς ἦτον ὁ Βοὸζ καὶ ἡ Ῥούθ.

72. Γάμος τοῦ Βοὸζ μετὰ τῆς Ῥούθ.

Ἀφ' οὗ ἔφερεν ἡ Ῥούθ πρὸς τὴν πενθεράν της τὰς κριθὰς, τὰς ὁποίας ἐσύναξεν ἀπὸ τὸν ἀγρὸν τοῦ Βοὸζ, προσέτι καὶ ὅτι ἐκράτησεν ἀπὸ τὸ γεῦμα, τότε εἶπεν ἡ Νωεμὶν πρὸς αὐτήν; „Ποῦ ἐσαχολόγησες σήμερον; Εὐλογημένος νὰ εἶναι ἐκεῖνος, ὅστις σὲ ἠλέησε!“ Ἡ δὲ Ῥούθ ἀπεκρίθη: „Ὁ ἀνὴρ, εἰς τοῦ ὁποίου τὸν ἀγρὸν ἐσαχολόγησα, ὀνομάζεται Βοὸζ.“ „Αὐτὸς εἶναι συγγενὴς μας,“ εἶπεν ἡ Νωεμὶν. Ὁ Κύριος νὰ εὐλογήσῃ αὐτὸν διὰ τὴν καλωσύνην του. Αὐτὸς καὶ πρὸς τὸν ἀνδρα μου καὶ πρὸς τοὺς υἱούς μου, ὅταν αὐτοὶ ἔζων, ἦτον τόσο καλὸς, καὶ τώρα ἀκόμη μετὰ τὸν θάνατόν των θεικνύει πρὸς ἡμᾶς τοσαύτην συμπάθειαν! — Ὑπαγε, θυγάτηρ μου! πάντοτε κατόπιν τῶν παιδισκῶν του καὶ σαχολόγει. „Διότι, ἂν ὑπάγῃς εἰς ἄλλοῦτινος ἀγρὸν, ἤμπορεῖ νὰ σοὶ ἀκολουθήσῃ κανένα ἐναντίον.“ Μετὰ ταῦτα ἔδωκεν ἀκομὴ ἡ

Νωεμὶν εἰς αὐτήν καὶ ἄλλας πολλὰς καὶ καλάς συμβουλὰς.
Ἡ δὲ Ῥούθ ἀπεκρίθη: „Θέλω κάμει μετὰ χαρᾶς ὅσα μοὶ
προσάξεις.“

Τοιουτοτρόπως ὑπήγαινε καθ' ἡμέραν ἡ Ῥούθ εἰς τὸν ἀγρὸν
τοῦ Βοὸζ μετὰ τὰς παιδίσθας αὐτοῦ καὶ ἐσαχολόγει, ἕως ὅτου ἔπαυ-
σε τὸ θέρους, καὶ τὰ γεννήματα ἐσυνάχθησαν εἰς τὰς ἀποθή-
κας. Μετὰ δὲ ταῦτα εἶπεν ὁ Βοὸζ πρὸς τὴν Ῥούθ: „Θύγα-
τερ! Σὺ εἶσαι εὐλογημένη παρὰ Κυρίου! Ἡ διαγωγὴ σου ὅλη
ὑπερβαίνει καὶ τὴν ἀγάπην, τὴν ὁποίαν δεικνύεις πρὸς τὴν
πενθεράν σου. Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ ἀνδρός σου δὲν ἠκολού-
θησας οὔτε πτωχοὺς οὔτε πλουσίους νέους. Πᾶσα ἡ πόλις
ὁμολογεῖ ἐκ συμφώνου, ὅτι εἶσαι ἐνάρετος γυνή. Ἐὰν δὲν
ἔχης κἀνένα ἐμπόδιον, ἐγὼ σὲ λαμβάνω, ἐν ἀληθείᾳ, εἰς γυ-
ναϊκά μου χωρὶς τίποτε νὰ σοχασθῶ.“ Τοῦτο ἐφανέρωσεν ὁ
Βοὸζ καὶ εἰς τοὺς Πρεσβυτέρους τῆς πόλεως. Οἱ δὲ Πρεσβύ-
τεροι καὶ ὁ λαὸς ὅλος τὸν εὐχήθησαν τὰ ἀγαθὰ, καὶ εἶπον:
„Ὁ Κύριος νὰ εὐλογήσῃ τὴν γυναῖκα, τὴν ἐρχομένην εἰς
τὸν οἶκόν σου, ὡς εὐλόγησε τὴν Ῥαχήλ καὶ τὴν Λείαν, τὰς
μητέρας τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ. Εἴθε νὰ γένη αὐτὴ τύπος καὶ ὑπο-
γραμμὸς εἰς ὅλας τὰς ἀρετάς, καὶ νὰ δοξασθῇ τὸ ὄνομά της
εἰς ὅλην τὴν Βηθλεὲμ!“

Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἔλαβεν ὁ Βοὸζ τὴν Ῥούθ εἰς γυ-
ναϊκα του, καὶ ὁ Θεὸς ἐχάρισεν εἰς αὐτὴν εἰς τὸν καιρὸν υἱὸν,
τὸν ὁποῖον ὠνόμασεν Ὠβήδ. Αἱ γυναῖκες τῆς Βηθλεὲμ λα-
βοῦσαι τὸ παιδίον, ἔφεραν αὐτὸ πρὸς τὴν Νωεμὶν, καὶ τὴν
ἐτυγχάρησαν, λέγουσαι: „Ἰδοὺ! αὐτὸς εἶναι ὁ υἱὸς τῆς νύμ-
φης σου, ἥτις σὲ ἀγαπᾷ τόσον, καὶ σοὶ προξενεῖ μεγαλητέ-
ραν χαρὰν, παρὰ ἑπτὰ υἱοί. Εἴη τὸ ὄνομα Κυρίου εὐλογη-
μένον, ὅτι ἔχεις πάλιν ἄνθρωπον, ὅστις φροντίζει τῶρα περὶ
σοῦ, καὶ ὅστις θέλει φροντίσει καὶ διὰ τὰ γηρατεῖα σου.“ Ἡ

δὲ Νωεμὶν ἔλαβε τὰ παιδίον εἰς τὸν κόλπον τῆς καὶ ἔγινε τροφὸς αὐτοῦ.

Ἴδου, ἀγαπητοί μου ἀναγνώσαι! καὶ ἄλλη ἀπόδειξις, ὅτι ὁ Θεὸς δὲν ἀφίνει τὴν πιστότητα καὶ εἰλικρίνειαν, τὴν ἐπιμέλειαν, τὴν σωφροσύνην καὶ τὴν χρησθήθειαν ἀβράβευτον. Καὶ ἐδῶ βλέπετε: „Ἡ ἀρετὴ εἶναι ἢ πλεον καλλίση προΐκα.“ Διότι ὅποιος εἶναι σολισμένος μὲ αὐτὴν, ἄς εἶναι καὶ πάμπτωχος, αὐτὸς εἶναι ἐνώπιον Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων ἀξιεραστότερος, παρά ἂν ἦτον ἐσολισμένος μὲ χρυσὸν καὶ μὲ πολυτίμους λίθους. Τοῦτο μᾶς διδάσκει ἡ παροῦσα ἱστορία.

73. Ὁ μέγας ἱερεὺς Ἡλὶ καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ.

Ὁ μέγας ἱερεὺς Ἡλὶ κατῴκει εἰς τὴν πόλιν Σιλῶμ, ὅπου ἦτο καὶ ἡ σκηνὴ τοῦ Μαρτυρίου. Ἐκεῖ φέροντες ὅλοι οἱ οἰκοδεσπόται τοῦ τόπου τὰς ἀπαρχὰς τῶν ποιμνίων των καὶ τὸ δέκατον μέρος ὅλων τῶν καρπῶν των, ἐθυσίαζον εἰς τὸν Κύριον, καὶ ἔκαμνον φιλικὰ συμπόσια ἐνώπιον αὐτοῦ, καθὼς τοὺς ἐπρόσβαξεν ὁ Θεὸς διὰ τοῦ Μωϋσέως.

Ὁ Ἡλὶ εἶχε δύο υἱούς, ὧν ὁ πρῶτος ὠνομάζετο Ὀφνὶ, καὶ ὁ δεύτερος Φινεές. Οὗτοι ἦσαν τόσοι ἀχρεῖοι καὶ οὐτιδανοὶ ἄνθρωποι, ὥς δὲν ἐφρόντιζον πλεον οὔτε περὶ Θεοῦ οὔτε περὶ ἀνθρώπων. Ὅταν ἤρχοντο οἱ ἄνθρωποι εἰς τὴν Σιλῶμ, διὰ τὰ προσφέρωσι τὰς θυσίας των εἰς τὸν Κύριον, ἤρχοντο αὐτοὶ μὲ δίκρανα πηρώνια εἰς τὰς χεῖρας, καὶ ἔκλεπτον ὄχι μόνον τὸ πρὸς συμπόσιον αὐτῶν κρέας ἀπὸ τοῦς λέβητας πρὸ τοῦ ἀκόμη τὰ βράση, ἀλλ' ἤρπαζον ἐν ταύ-

τῶ καὶ ἀπὸ τὸν βωμὸν τὸ εἰς θυσίαν τοῦ Θεοῦ διωρισμένον μέρος τῶν θυμάτων. Καὶ εἰς αὐτούς: „Αφήσατε πρῶτον τὴν κατὰ τὸ θυμα, καθὼς εἶναι ἡ συνήθεια, ἔπειτα λάβετε ὅποιαν μερίδα θέλετε!“ Τότε ἔλεγον αὐτοί: „Τώρα παρευθὺς τὴν μᾶς τὸ δώσητε, εἰ δὲ μὴ τὸ λαμβάνομεν δυνασικῶς.“ Καὶ ὅχι μόνον ἐν καιρῷ θυσιῶν ἐφέροντο τοιαυτοτρόπως, ἀλλὰ καὶ ἄλλα αἰσχροτέρα ἔπραττον εἰς τὸ κρυπτόν.

Ὁ Ἡλὶ, ὅστις ἦτον ἤδη πολλὰ γέρον, ἀκούων ὅσα ἔπραττον οἱ υἱοὶ αὐτοῦ, ἔλεγε πρὸς αὐτούς: „Τί εἶναι αὐτὰ ὅ,που ἀκούω διὰ ἐσᾶς; Διὰ τί πράττετε τοιαῦτα ἀχρεῖα ἔργα; Ὁλος ὁ λαὸς βοᾷ ἐναντίον σας. Παύσατε, τέκνα μου! ἀπὸ τὰ τοιαῦτα. Δὲν εἶναι καλὰ πράγματα αὐτὰ ὅ,που ἀκούω. Σεῖς μάλιца παρακινεῖτε καὶ τὸν λαὸν διὰ τῶν κακῶν σας παραδειγμάτων εἰς ἀμαρτίαν.“ Ὁ μὲν γέρον ἔλεγε πρὸς αὐτούς τοιαῦτα, ἐκεῖνοι ὅμως παντελῶς δὲν προσεῖχον εἰς τὰς συμβουλὰς καὶ νουθεσίας αὐτοῦ, ἐπειδὴ ἦτον πολλὰ συγκαταβατικὸς εἰς αὐτούς, καὶ δὲν ἤθελε τὴν τιμωρήσῃ αὐσηρότερα καθὼς τοὺς ἔπρεπε.

Κατ' ἐκεῖνον τὸν καιρὸν ἔζη καὶ ἓνα πολλὰ θεοσεβὲς ἀνδρόγυνον. Ὁ ἀνὴρ ὠνομάζετο Ἐλκανὰ, καὶ ἡ γυνὴ Ἄννα. Αὐτοὶ εἶχαν καὶ μικρὸν υἱόν, ὅς τις ὠνομάζετο Σαμουήλ, τὸν ὅποιον ἔφεραν ἀμφότεροι ἔμπροσθεν τοῦ Ἱερέως Ἡλὶ, πρὸς τὸν ὅποιον εἶπεν ἡ μήτηρ: „Ἰδοὺ! Περὶ τοῦ παιδὸς τούτου ἐδεήθην πολὺν καιρὸν εἰς τὸν Κύριον. Ὁ Κύριος εἰσήκουσε τῆς δεήσεώς μου, καὶ μοὶ ἔδωκεν αὐτόν. Ὅθεν προσφέρω πάλιν αὐτόν εἰς τὸν Κύριον· καὶ τὸν ἀφιερώνω τῷ εἶναι ὑπηρετῆς αὐτοῦ εἰς ὅλην τὴν ζωὴν, ἐπειδὴ αὐτὸς μοὶ τὸν ἔδωκε διὰ τῆς πρὸς αὐτόν δεήσεώς μου.“ Ἐμεινε λοιπὸν ὁ μικρὸς Σαμουήλ παρὰ τῷ Ἱερεῖ, καὶ ὑπηρετεῖ εἰς τὸ θυσιαστήριον. Δὲν ἠκολούθησεν ὅμως αὐτὸς τὰ κακὰ παραδείγματα τῶν ἀχρεῶν υἱῶν τοῦ Ἱερέως, ἀλλ' ἠύξανε καὶ ἐπρόκοπεν εἰς

ὅλα τὰ καλὰ, καὶ ἦτον εὐάρεστος ἐνώπιον Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων. Ἦτον πρὸς τούτοις ἐνδεδυμένος πάντοτε μὲ λινῆν Ἱερατικὴν φορῆν, τὴν ὁποίαν τῷ ἔκαμεν ἡ μήτηρ του.

Ἄλλὰ φεῦ! οὔτε τὸ καλὸν παράδειγμα τοῦ Σαμουὴλ ἠμπούρεσε νὰ διορθώσῃ τοὺς υἱοὺς τοῦ Ἥλι. Ὁθεν ἔσειλε τελευταῖον ὁ Θεὸς πρὸς τὸν πατέρα των ἀνδρα τινὰ ἅγιον καὶ ἀγνώριστον εἰς αὐτὸν, ὅς τις τὸν εἶπε:, „Τὰδε λέγει Κύριος: Σὺ τιμᾶς περισσώτερον τοὺς υἱοὺς σου, παρά ἐμέ. Ἐγὼ ὑπεσχέθημι ποτε: Ὁ οἶκός σου καὶ ὁ οἶκος τοῦ πατρός σου — οἱ υἱοὶ σου δηλαδὴ καὶ οἱ ἀδελφοί σου — θέλουσι μοι εἶναι διὰ πάντος ἱερεῖς. Τώρα ὅμως λέγω: Ὅς τις τιμᾷ ἐμέ, τοῦτον θέλω καὶ ἐγὼ τιμῆσει. Ὅς τις δὲ μὲ ἐξουθενεῖ, οὗτος θέλει ἐξουθενηθῆ. Καὶ οἱ δύο σου υἱοὶ θέλουσιν ἀποθάνει εἰς μίαν καὶ τὴν αὐτὴν ἡμέραν· ἐγὼ δὲ θέλω ἐκλέξει εἰς ἐμαυτὸν Ἱερέα πικρὸν — ὅς τις θέλει κάμνει πάντα ὅσα εἶναι ἀρεσὰ εἰς τὴν καρδίαν μου.“

Ἡ παιδεία, τὴν ὁποίαν ἀνήγγειλεν ὁ Θεὸς εἰς τοὺς ἀσεβεῖς υἱοὺς τοῦ Ἥλι, εἶναι τρομερὰ νοουθεσία εἰς ὅλους τοὺς κακοὺς καὶ ἀτάκτους νέους! Ἄλλὰ δὲν ἐλπίζω, ἀγαπητοί μου νέοι! ὅτι καὶ μεταξὺ ὑμῶν εὐρίσκεται τις τόσον κακὸς καὶ ἀχρεῖος, ὥστε, καὶ ἐὰν δὲν ἤθελε φοβεῖσθαι καμμίαν παρά Θεοῦ τιμωρίαν, νὰ μὴ θέλῃ κἄν ἀφ' ἑαυτοῦ του νὰ ὁμοιωθῆ μὲ τὸν καλὸν Σαμουὴλ, παρά μὲ τοὺς ἀσεβεῖς καὶ ἀχρεῖους υἱοὺς τοῦ Ἥλι.

74. Ὑπακοὴ καὶ ἀπλότης τοῦ Σαμουὴλ.

Μίαν φορὰν ἐκοιμᾶτο ὁ Σαμουὴλ εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ Μαρτυρίου, ὅπου ἐφυλάττετο ἡ κιβωτὸς τῆς Διαθήκης, ἔμπροσ-

θεν τῆς ὁποίας ἔκαιεν ἡ ἑπτάφωτος λυχνία. Ὁ Ἥλι ἐκοιμᾶτο ὡσαύτως ἐκεῖ πλησίον εἰς ἓνα ξεχωριστὸν τόπον. Τότε ἔκραξεν ὁ Θεὸς τὸν Σαμουὴλ περὶ τὸν ὄρθρον, εἰπὼν: „Σαμουὴλ! Σαμουὴλ!“ Ὁ δὲ νομίσας, ὅτι ὁ Ἥλι τὸν ἔκραξεν, ἠγέρθη παρευθὺς, καὶ ἔδραμε πρὸς αὐτὸν, λέγων: „Ἰδοὺ ἐγώ! τί μὲ ἔκραξες;“ Καὶ ὁ Ἥλι εἶπεν: „Ἐγὼ δὲν σὲ ἔκραξα· ὕπαγε καὶ κοιμήθητι!“ Ἀφ’ οὗ ἐπέστρεψεν ὁ Σαμουὴλ καὶ ἐκοιμήθη πάλιν. Τότε ἔκραξεν αὐτὸν ὁ Θεὸς ἐκ δευτέρου, λέγων: „Σαμουὴλ! Σαμουὴλ!“ Καὶ αὐτὸς τὴν ἰδίαν σιγμὴν ἐγερθεὶς ἀπὸ τὴν κλίνην του, ἔδραμε πάλιν πρὸς τὸν Ἥλι, καὶ εἶπε: „Ἰδοὺ ἐγώ! Διότι πάλιν μὲ ἔκραξες.“ Ὁ δὲ Ἥλι ἀπεκρίθη: „Δὲν σὲ ἔκραξα, τέκνον μου! Ὑπαγε καὶ κοιμήθητι πάλιν.“ Καὶ ὁ Σαμουὴλ ἀπελθὼν ἐκοιμήθη πάλιν. Ἀλλ’ ἀκούσας τέλος πάντων νὰ κράζηται καὶ ἐκ τρίτου, ἦλθε πρὸς τὸν Ἥλι, καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν: „Ἰδοὺ ἐγώ! Διότι τώρα τῶν ὄντι μὲ ἔκραξες.“ Τότε ἐκατάλαβεν ὁ Ἥλι, ὅτι ὁ Θεὸς κράζει τὸ παιδίον· ὅθεν εἶπε πρὸς αὐτό: „Ὑπαγε, τέκνον μου! καὶ κοιμήθητι! Καὶ ἐὰν κραχθῆς ἀκόμη μίαν φοράν, τότε εἶπε: „Λάλει Κύριε! Ὅτι ἀκούει ὁ δούλος σου.“ Ὁ Σαμουὴλ ὑπῆγεν εἰς τὴν σκηνὴν, καὶ ἐπλαγίασε πάλιν. Ὁ Θεὸς ἔκραξεν αὐτὸν ἀκόμη μίαν φοράν, λέγων: „Σαμουὴλ! Σαμουὴλ!“ Καὶ αὐτὸς εἶπε: „Λάλει Κύριε! Ὅτι ὁ δούλος σου ἀκούει!“ Τότε εἶπεν ὁ Θεὸς πρὸς αὐτόν: „Ἐγὼ θέλω κάμει τι εἰς τὸν Ἰσραὴλ, τὸ ὁποῖον ὅστις ἀκούσει, θέλει ἀπορήσει. Ἡ ἡμέρα ἔφθασε, καθ’ ἣν θέλω παιδεύσει τὸν Ἥλι καὶ τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ. Αὐτὸς ἤξευρε καλῶς πόσον ἀχρεῖως ἐπολιτεύοντο οἱ υἱοὶ του, καὶ δὲν ἔδειξεν εἰς αὐτοὺς ποτὲ οὔτε τὴν παραμικρὰν δυσαρέσκειαν. Διὰ τοῦτο ὤμοσα: Ἡ ἀμαρτία αὕτη δὲν θέλει ἐξιλεωθῆ ἕως αἰῶνος, οὔτε διὰ θυσιῶν, οὔτε διὰ δώρων.“

Τὸ πρῶτ’ σηκωθεὶς ὁ Σαμουὴλ ἀπὸ τοῦ ὕπνου, ἤνοιξε

τὰς θύρας τῆς σκηνῆς τοῦ Μαρτυρίου, καὶ δὲν ἐτόλμησε νὰ διηγηθῆ τι εἰς τὸν Ἥλι ἀπ' ὅσα τὸν εἶπεν ὁ Θεός. Ἄλλ' ὁ Ἥλι ἔκραξεν αὐτὸν, καὶ εἶπε: „Σαμουήλ, τέκνον μου!“ Καὶ αὐτὸς ἀπεκρίθη: „Ἰδοὺ ἐγώ!“ Ὁ δὲ Ἥλι εἶπε: „Τί σοὶ εἶπεν ὁ Κύριος; Εἰπέ μοι, σὲ παρακαλῶ, ὅλα, καὶ μὴ κρύψῃς ἀπὸ ἐμὲ τίποτε!“

Τότε ἐδιηγήθη ὁ Σαμουήλ πρὸς αὐτὸν ὅλους τοὺς λόγους τοῦ Θεοῦ, χωρὶς νὰ κρύψῃ τὸ παραμικρὸν ἀπ' αὐτόν. Καὶ ὁ Ἥλι πλήρης ὑπακοῆς καὶ ταπεινότητος εἶπεν: „Αὐτὸς εἶναι Κύριος! Αὐτὸς ἄς κάμῃ καὶ ὅ,τι θέλει.“

Πᾶς νέος ἀναγνώστης τῆς ἱστορίας ταύτης, βλέπων τὴν μεγάλην προθυμίαν καὶ εὐπειθειαν τοῦ Σαμουήλ, τὴν ὑπακοὴν εὐθύς εἰς τὸ πρῶτον κράξιμον, τὴν ἐν ῥοπῇ ὀφθαλμοῦ ἔγερσιν ἀπὸ τῆν κλῆνην του, χωρὶς τινος ἀντιλογίας, τὴν μετὰ προθυμίας ἐκτέλεσιν τῶν προσαγῶν ἐνὸς γέροντος, τὸν ὁποῖον οἱ ἴδιοι υἱοῖτου δὲν ἐτιμοῦσαν, ἐλπίζω, ὅτι θέλει προθυμηθῆ καὶ αὐτὸς νὰ γένη οὕτως εὐπειθής, καθὼς καὶ ὁ Σαμουήλ. Πλὴν πόσοι νέοι κράζονται δις καὶ τρίς, καὶ μόλις κινοῦνται! Πόσοι νέοι δὲν ὀργίζονται, ὅταν τις τοὺς προσάξῃ τίποτε, τὸ ὁποῖον φαίνεται εἰς αὐτοὺς σκληρόν! Ἄλλὰ σεῖς, ἀγαπητοί μου ἀναγνώσται! Μὴν ὁμοιωθῆτε ποτὲ μὲ αὐτοὺς τοὺς ἀπειθεῖς νέους! Ἐνθυμεῖσθε κάλλιον τὸν Σαμουήλ, καὶ μάλις, ὅταν ἡ ὑπακοὴ σᾶς φαίνεται βαρεῖα καὶ σκληρὰ, καὶ μιμεῖσθε αὐτόν! Ἰδοὺ! Ἡ φωνὴ τῶν γεννητῶρων σας, τῶν διδασκάλων καὶ τῶν προϋχόντων εἶναι εἰς ἐσᾶς φωνὴ Θεοῦ. Δι' αὐτῆς σᾶς νουθετεῖ ὁ Θεὸς νὰ ἀποφεύγετε τὸ κακόν· δι' αὐτῆς σᾶς προτρέπει εἰς τὸ ἀγαθόν. Τιμᾶτε λοιπὸν τὴν φωνὴν τοῦ Θεοῦ — διὰ τῆς προθύμου ὑπακοῆς σας!

Εἶναι ἄξιον προσέτι νὰ ὁμιλήσωμεν ἰδιαίτερώς καὶ περὶ τῆς ἀπλότητος καὶ εἰλικρινείας τοῦ Σαμουήλ!

Ἦτον πολλά σιληρὸν εἰς αὐτὸν, τὸ νὰ εἶπῃ πράγματα εἰς τὸν γηραιὸν Ἰερέα Ἠλὶ, τὰ ὅποια ἔμελλον νὰ τοῦ λυπήσωσι τὴν ψυχὴν. Ἡ καρδία του ἐπάλλετο βέβαια ἀπὸ τὴν δειλίαν! ἂν πρέπη δηλαδὴ νὰ εἶπῃ ταῦτα πρὸς αὐτὸν ἡ ὄχι! Μὲ ὅλον τοῦτο ἐδιηγήθη εἰς αὐτὸν ὅλα εἰλικρινῶς, καὶ δὲν ἔκρυψεν ἀπ' αὐτὸν οὔτε τὸ παραμικρὸν. Γίνεσθε λοιπὸν καὶ σεῖς, ἀγαπητοί μου νέοι ἀναγνώσται! εἰλικρινεῖς καὶ φιλαλήθεις, ὡς ὁ νέος Σαμουὴλ! Ὅταν σᾶς ἐρωτῶσι περίτινος πράματος οἱ γονεῖς σας, λέγετε εἰς αὐτοὺς τὴν ἀλήθειαν εἰλικρινῶς, καὶ ἂν ἤθελε σᾶς φαίνεσθαι βαρὺ ἢ ὁμολόγησις τῆς ἀληθείας ἢ ἤθελεν εἶσθαι φόβος μεγάλης παιδείας. Διὰ τὴν εἰλικρίνειαν καὶ ἀπλότητά σας θέλουν σᾶς συγχωρεῖ οἱ γονεῖς σας καὶ μεγάλα σφάλματα, καὶ θέλουν σᾶς διορθῶναι καὶ σᾶς συμβουλεύει ἰλαρῶς καὶ εὐμενῶς. Ἐὰν ὅμως ἠθέλετε εἰπεῖ ψεύματα ἢ κρύψει τὴν ἀλήθειαν ἀπὸ τοὺς γονεῖς καὶ διδασκάλους σας, τότε εἶσθε χαμένοι τῇ ἀληθείᾳ. Τότε δὲν σᾶς ὠφελεῖ πλέον, ἐφ' οὗ τὸ κακὸν εἰσέλθει ἅπαξ εἰς τὰς ψυχὰς σας, καὶ ριζόσει ἐκεῖ, οὔτε ἡ συμβουλὴ αὐτῶν οὔτε ἡ βοήθεια. Θέλετε γενεῖ, ὅταν ἀνδρωθῆτε, πολλὰ ἀχρεῖοι ἄνθρωποι. Ἡ ἀπλότης σας καὶ ἡ καθαρότης τῶν ἠθῶν σας θέλουν ἔλθει εἰς ἀπώλειαν.

75. Ποινὴ τοῦ Ἠλὶ καὶ τῶν τέκνων αὐτοῦ.

Ἦχι μόνον ὁ μέγας ἱερεὺς Ἠλὶ καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ ἦσαν ἀπειθεῖς εἰς τὸν Θεὸν, ἀλλὰ καὶ ὅλον τὸ Ἰσραηλιτικὸν ἔθνος. Διὰ τοῦτο ἐτιμώρησεν αὐτοὺς ὁ Θεὸς διὰ πολέμου. Οἱ Πα-

λαιζῖνοι, ἄγριον καὶ πολεμικὸν ἔθνος, ἐξεστράτευσαν κατὰ τῶν Ἰσραηλιτῶν, οἵτινες ἐξῆλθον εἰς ἀπάντησιν αὐτῶν, καὶ παρετάχθησαν εἰς μάχην· ἀλλὰ νικηθέντες οἱ Ἰσραηλίται, ἔχασαν οὐκ ὀλίγας χιλιάδας ἀνδράς, καὶ ἔφυγαν εἰς τὸ στρατόπεδον.

Τότε συναχθέντες οἱ πρεσβύτεροι τοῦ λαοῦ, εἶπον: „Διὰ τί μᾶς ἐγκατέλιπε σήμερον ὁ Θεὸς νὰ νικηθῶμεν ἀπὸ τοὺς Παλαιζίνους; Ἐλθετε! νὰ ρεῖλωμεν διὰ νὰ μετακομίσωμεν ἐκ Σιλῶμ τὴν κιβωτὸν τοῦ Θεοῦ. Ἐὰν αὕτη εἶναι μεταξὺ ἡμῶν, θέλει μᾶς ἐλευθερώσει βέβαια ἀπὸ τὰς χεῖρας τῶν ἀλλοφύλων Παλαιζίνων.“ Καὶ ἀπέστειλον εἰς τὴν Σιλῶμ, διὰ νὰ μετακομίσωσι τὴν κιβωτὸν, τὴν ὁποίαν ἔφερον τῶντι εἰς τὸ στρατόπεδον. Ἦλθον πρὸς τούτους καὶ οἱ δύο υἱοὶ τοῦ Ἡλὶ μαζὺ μὲ τὴν κιβωτὸν. Ταύτην ἰδὼν ὁ λαὸς, ἠλάλαξε μὲ τὴν μεγάλην φωνὴν, ὥστε ἀντήχησαν ὅλα τὰ περίχωρα. Οἱ δὲ Παλαιζῖνοι ὀρμήσαντες ἀκόμη μίαν φορὰν κατὰ τῶν Ἰσραηλιτῶν, ἐπροξένησαν εἰς αὐτοὺς μεγίστην φθορὰν, φονεύσαντες ἐξ αὐτῶν τριάκοντα χιλιάδας. Ὅσοι δὲ ἐξέφυγον τὸν θάνατον, ἀνεχώρησαν μὲ φόβον μέγαν εἰς τὴν πατρίδα των. Ἡ δὲ κιβωτὸς ἔμεινεν εἰς τὰς χεῖρας τῶν νικητῶν, καὶ οἱ δύο υἱοὶ τοῦ Ἡλὶ Ὀφνὶ καὶ Φινεές, ἔπεσαν καὶ αὐτοὶ εἰς τὴν μάχην· καὶ ἐπληρώθη ἡ ἀπειλὴ τοῦ Θεοῦ. Ἀνὴρ δέ τις ἐκ τοῦ Ἰσραηλιτικοῦ στρατοῦ ἔδραμεν εἰς τὴν Σιλῶμ τὴν ἰδίαν ἡμέραν, ἔχων τὰ ἱμάτια αὐτοῦ ξεσχισμένα, καὶ σποδὸν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς του.

Εἰσελθὼν δὲ ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος εἰς τὴν πόλιν καὶ διηγηθεὶς τὴν φθορὰν τοῦ στρατοπέδου των, ἐπροξένησε μεγίστην λύπην εἰς τοὺς ἐγκατοίκους, οἵτινες ἄρχισαν νὰ θορυβῶσι καὶ νὰ φωνάζωσιν ὡς νὰ ἐκαίετο ἡ πόλις ὅλη. Ὁ δὲ Ἡλὶ, ὁ ἐννενηκοντούτης ἤδη καὶ ἀδύνατος τοὺς ὀφθαλμοὺς γέρον καθήμενος ἐφ' ἐνὸς θρονίου παρὰ τὴν εἴσοδον τῆς σκηνῆς τοῦ Μαρτυρίου, ἐλυπεῖτο κατάκαρδα περὶ τῆς κιβωτοῦ. Ἀκούσας δὲ τὰς φωνὰς τῶν θορυβούντων εἰς τὴν πόλιν, ἠρώτησε τοὺς πα-

πρὸς τοὺς ἐρχομένους, λέγων: „Τίς ἡ φωνὴ αὕτη καὶ ὁ θόρυβος;“ Τότε ὁ ἐκ τοῦ στρατοπέδου ἔλθων ἄνθρωπος, ἦλθε πρὸς τὸν Ἥλι, ὅς τις τὸν ἠρώτησε: „Τί συνέβη, τέκνον μου;“ Καὶ ἐκεῖνος ἀπεκρίθη: „Ὁ Ἰσραὴλ ἐνίκηθη κατὰ κράτος, οἱ υἱοὶ σου ἐφονεύθησαν καὶ ἡ κιβωτὸς ἔπεσεν εἰς τὰς χεῖρας τῶν ἐχθρῶν.“ Μόλις ἤκουσεν ὁ Ἥλι τὴν ἀρπαγὴν τῆς κιβωτοῦ, καὶ ἔπεσεν ἀπὸ τὸ φρονιὸν του ὀπισθίως, ἐσύτριψε τὸν τράχηλόν του, καὶ οὕτως ἔμεινε νεκρὸς τὴν ἰδίαν σιγμὴν.

Ἴδου λοιπὸν, ἀγαπητοί μου ἀναγνώσαι! πῶς τιμωρεῖ ὁ Θεὸς τὰ ἀπειθῆ τέκνα καὶ τοὺς γονεῖς αὐτῶν, οἵτινες δὲν τιμωροῦσιν αὐτὰ ὅταν ἀτακτοῦν. Ὅθεν εἶναι ἀφευκτον καὶ χρέος ἀπαραίτητον εἰς πάντα νέον, ὄχι μόνον νὰ πείθῃται εὐπροθύμως εἰς τὰς παραινέσεις τῶν γεννητόρων καὶ διδασκάλων του, ἀλλὰ, καὶ ἂν τύχη νὰ παῖδευθῇ ποτε παρ' αὐτῶν διὰ κανένα σφάλμα, νὰ μὴ γογγύξῃ καθόλου, μάλιστα δὲ νὰ χαίρῃ δι' αὐτὸ καὶ νὰ φροντίξῃ, ὥστε εἰς τὸ ἐξῆς νὰ μὴν ὑποπέσῃ πλέον εἰς σφάλματα ἀξιοτιμώρητα. Διότι καμμία ἀπειλή τοῦ Θεοῦ δὲν μένει ἀνεκπλήρωτος!

76. Θυσία καὶ νίκη τοῦ Σαμουὴλ.

Ὁ λαὸς τοῦ Ἰσραὴλ ἦτον ἤδη δι' ὅλου εἰς τὴν ἐξουσίαν τῶν Παλαισίνων. Κανεὶς τῶν Ἰσραηλιτῶν δὲν ἐτόλμα νὰ ἐναντιωθῇ εἰς αὐτούς. Φόβος καὶ τρόμος ἦτον εἰς ὅλην τὴν γῆν, τῆς ὁποίας οἱ κάτοικοι ἦσαν ὅλως ἐκτεθειμένοι εἰς τὴν ἀρπαγὴν καὶ κατάχρησιν, εἰς τὸ πῦρ καὶ εἰς τὸ ξίφος τῶν ἐχθρῶν. Οἱ Ἰσραηλιταὶ δὲν ἠδύναντο νὰ καταλάβωσι, διὰ τί ὁ Θεὸς παρεχώρησε νὰ ἔλθῃ ἐπ' αὐτούς τοιαύτη ἀνυπόφορος καὶ τραμερὰ δυστυχία. Αὐτοὶ, ἂν καὶ εἶχον μεγαλωτάτην εὐλάβειαν

πρὸς τὴν κιβωτὸν, καὶ ἐθεώρουν αὐτὴν ὡς ἱερὸν πρᾶγμα, φυλάττοντες αὐτὴν ἐπιμελῶς ἐν μέσῳ αὐτῶν, μὲ ὅλον ταῦτο, ὄχι μόνον δὲν ἐβοηθήθησαν ἀπὸ αὐτῆν, ἀλλὰ καὶ αὐτὴ ἡ ἰδίᾳ ἔπεσεν εἰς τὰς χεῖρας τῶν ἐχθρῶν. Τοῦτο δὲ προῆλθεν ἐκ τούτου: Διότι ἡ εὐλάβεια αὐτῶν δὲν ἦτον ὀρθή. Αὐτοὶ εἶχον μὲν τὴν κιβωτὸν, εἰς τὴν ὁποίαν ἦσαν αἱ ἐντολαὶ τοῦ Θεοῦ, περικεχρυσωμένην, πλὴν τὰς ἐντολὰς αὐτάς, αἱ ὁποῖαι ἦσαν εἰς αὐτὴν, δὲν ἐφύλαττον παντελῶς. Μάλιστα, ἤλπιζον περισσότερον εἰς τὰς λιθίνους πλάκας, ἐπειδὴ ἔγραφεν ὁ ἴδιος Θεὸς τὰς ἐντολὰς ἐπ' αὐτῶν, παρὰ εἰς αὐτὸν τὸν ἴδιον.

Εἰς αὐτάς τὰς λυπηρὰς περιστάσεις ἐφάνη ὁ Σαμουὴλ ὡς λυτρωτὴς τοῦ Ἰσραηλιτικοῦ γένους. Αὐτὸς συναθροίσας τὸν διὰ τὸν φόβον καὶ τὰ δεινὰ διασκορπισμένον ἔδω καὶ ἐκεῖ λαὸν, παρέσχεσε πρῶτον εἰς αὐτὸν τὴν περὶ Θεοῦ ἐσφαλμένην αὐτῶν ἰδέαν, καὶ δεύτερον ἔδειξεν εἰς αὐτὸν τὰ μόνα μέσα τῆς σωτηρίας του, λέγων: „Ἐὰν ἐπιστραφῆτε πρὸς Κύριον τὸν Θεὸν ἐξ ὅλης σας τῆς καρδίας, καὶ πείθεσθε εἰς αὐτὸν καθ' ὅλα — τότε θέλει σᾶς λυτρώσει αὐτὸς ἀπὸ τὰς χεῖρας τῶν ἀλλοφύλων.“

Οἱ Ἰσραηλίται μετανοήσαντες διὰ τὰ πταίσματά των, ἐνήνευσαν ὅλην τὴν ἡμέραν ἐκείνην, καὶ προσευχόμενοι εἰς τὸν Κύριον, ἔλεγον: „Ἠμάρτομεν κατὰ τοῦ Κυρίου!“ Ὁ δὲ Σαμουὴλ ἐθυσίασεν ἕνα ἄρνιον εἰς τὸν Θεὸν, καὶ ἐπαρκάλει αὐτὸν διὰ βοήθειαν. Καὶ ὁ Κύριος εἰσήκουσεν αὐτοῦ. Ἐν ᾧ ἀκόμῃ ἐκαίετο ἡ θυσιά, ὠρμησαν ἐκ τρίτου οἱ Παλαιστῖνοι κατὰ τῶν Ἰσραηλιτῶν. Ἀλλ' ὁ Θεὸς ἐβρόντισεν ἐξ οὐρανοῦ τρομακτικώτατα ἐναντίον αὐτῶν, ἐκ τῆς ὁποίας βροντῆς φοβηθέντες καὶ τρομάξαντες οἱ Παλαιστῖνοι ἐτράπησαν εἰς φυγὴν, καὶ οὕτως οἱ Ἰσραηλίται κατεδίωξαν αὐτοὺς ἕως τοῦ ὄρους Βαιθχώρ εἰς τὰ σύνορα τῆς γῆς των. Πρὸς τούτοις ἔσειλεν ὁ Θεὸς εἰς αὐτοὺς φοβεράς πληγὰς ἕως ὅτου ἐπέσρεψαν πάλιν

εἰς τοὺς Ἰσραηλίτας τὴν κιβωτὸν τῆς Διαθήκης. Οὕτως ἔδειξεν ὁ Θεὸς εἰς τοὺς Ἰσραηλίτας ὀφθαλμοφανῶς, ὅτι μόνη ἡ ἐξωτερικὴ λατρεία καὶ αὐτῶν τῶν ἀγιωτάτων πραγμάτων, χωρὶς ἐσωτερικῆς διορθώσεως καὶ μετανοίας, εἶναι ἀνωφελῆς — καὶ ὅτι ἡ τήρησις τῶν θείων ἐντολῶν ἀποτελεῖ τὸ οὐσιῶδες μέρος καὶ τὸ πρότισον ἀπαιτούμενον χρέος τῆς ἀληθοῦς Θεολατρίας.

Ὁ Σαμουὴλ ἔλαβεν ἓνα λίθον, καὶ ἔξησεν αὐτὸν πλήρης εὐγνωμοσύνης ἀναμέσον Μασσηφάθ καὶ ἀναμέσον τῶν συνόρων τῶν Παλαισίνων εἰς μνημεῖον, λέγων: „Ἐως ἐδῶ μᾶς ἐβοήθησεν ὁ Κύριος.“

ΒΑΣΙΛΕΙΣ ΤΟΥ ΙΣΡΑΗΛ.

77. Ὁ παῖς καὶ ποιμὴν Δαυίδ.

Πρῶτος βασιλεὺς τοῦ Ἰσραηλιτικοῦ λαοῦ ἐχρημάτισε Σαουλ, ὁ υἱὸς τοῦ Κίς, ὅστις ἦτον ἀνὴρ ὠραίου ἀνασήμετος καὶ εἶδους μεταξὺ τῶν Ἰσραηλιτῶν, καὶ ὑψηλότερος ὡς μίαν σπιθαμὴν παρὰ τοὺς ὁμογενεῖς του. Πρὸς τοῦτοις ἦτον ἀνδρεῖος καὶ γενναῖος.

Ἄλλ' ἡ βασιλικὴ ἀξία τὸν ἔκαμεν ὑψηλόφρονα, καὶ ἡ εἰς τοὺς πολέμους εὐτυχία ἄρπαγα. Διὰ μίαν μεγάλην νίκη

κατὰ τῶν Ἀμαληκιτῶν ἀντὶ νὰ ἐγείρη θυσιασῆριον εἰς τὸν Θεὸν ὡς σημεῖον τῆς πρὸς αὐτὸν εὐγνωμοσύνης του, ἀνήγειρεν εἰς ἑαυτὸν πλήρης ὑπερηφανείας θριαμβευτικὸν τόξον. Πρὸς τοῦτοις ἐκράτησε διὰ τὸν ἑαυτόν του ὡς λάφυρα τοὺς καλητέρους βόας καὶ τὰ πρόβατα τῶν Ἀμαληκιτῶν, μὲ ὄλον ὅτι ὁ Θεὸς εἶχεν ἀπαγορεύσει τοῦτο ρητῶς εἰς αὐτόν,

Τότε ἀπέσειλεν ὁ Θεὸς τὸν Σαμουὴλ πρὸς αὐτόν, ὅστις διὰ προσαγῆς τοῦ Θεοῦ τὸν εἶχε χρίσει βασιλέα τῶν Ἰσραηλιτῶν, διὰ νὰ εἰπῆ τὰ ἐξῆς εἰς αὐτόν: „Ἄφες νὰ σοὶ εἰπῶ, ὅσα ἐλάλησε Κύριος πρὸς ἐμὲ τὴν νύκτα ταύτην. Δὲν εἶναι ἀληθές, ὅτι, πτωχὸς ὢν καὶ μικρὸς ἄνθρωπος, ἐχρίσθης παρὰ Κυρίου βασιλεὺς τοῦ Ἰσραὴλ; Διὰ τί λοιπὸν δὲν ἠκολούθησας τὸν λόγον τοῦ Κυρίου; ἀλλ' ἐδόθης εἰς τὴν ἀρπαγὴν, καὶ ἔκαμες μέγα κακὸν ἐνώπιον τῶν ὀφθαλμῶν τοῦ Κυρίου; Καθὼς ἐσὺ κατεφρόνησας τὸν λόγον τοῦ Κυρίου, οὕτω κατεφρόνησε καὶ ἀπέρριψε καὶ σὲ ὁ Κύριος. Αὐτὸς σοῦ ἀφῆρесе τὴν βασιλείαν, καὶ τὴν ἔδωκεν εἰς ἄλλον τινα ἐναρετώτερον καὶ καλήτερόν σου.“

Ὁ Σαμουὴλ εἶχε καλὴν καρδίαν, καθὼς καὶ ὅλοι οἱ ἅγιοι τοῦ Θεοῦ ἄνθρωποι. Αὐτὸς ἦτον ἔκτοτε καταλυπημένος, διότι ἀφῆρσεν ὁ Θεὸς ἀπὸ τὸν Σαοὺλ τὴν βασιλικὴν ἀξίαν. Ὅθεν εἶπεν ὁ Θεὸς πρὸς αὐτόν: „Ἔως πότε λυπεῖσαι διὰ τὸν Σαοὺλ; Ὑπάγε εἰς βηθλεὲμ, πρὸς τὸν Ἰεσσαὶ (τὸν υἱὸν τοῦ Ὁβήδ). Ἐγὼ ἐκλεξάμενα ἐκ τῶν υἱῶν αὐτοῦ εἰς βασιλέα τοῦ Ἰσραὴλ.“

Ὁ Σαμουὴλ ὑπακούσας εἰς τὴν φωνὴν προσαγῆν, ὑπῆγεν εἰς τὴν Βηθλεὲμ, καὶ ἀφ' οὗ ἐπρόσφερε θυσίαν εἰς τὸν Κύριον, ἐκάλεσε τὸν γηραιὸν πατέρα Ἰεσσαὶ καὶ τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ εἰς τὴν εὐωχίαν. Πρῶτος ἀπ' ὅλους τοὺς υἱοὺς τοῦ Ἰεσσαὶ ἦτον ὁ Ἐλιάβ, ὅστις ἦτον ὠραῖος καὶ εὐμεγέθης ἀνὴρ. Τοῦτον ἰδὼν ὁ Σαμουὴλ ἐμβαίνοντα πρῶτον τῶν ἄλλων εἰς τὴν

κατοικίαν, ὑπέλαβεν, ὅτι αὐτὸς εἶναι ὁ παρὰ Κυρίου ἐκλε-
χθεὶς βασιλεὺς. Ἄλλ' ὁ Θεὸς εἶπε πρὸς αὐτόν: „Μὴν ἐπιβλέ-
πῃς εἰς τὸ πρόσωπον μηδὲ εἰς τὸ μέγεθος τοῦ σώματός του·
διότι δὲν ἐκλεξα αὐτόν εἰς βασιλεία. Ἐγὼ δὲν κρίνω ποτὲ ἀπὸ
τὸ ἔξωτερικόν, καθὼς οἱ ἄνθρωποι. Ὁ ἄνθρωπος βλέπει μό-
νον τὸ εἰς τὰ ὄμματα ὑποπίπτον, ὁ δὲ Κύριος ἐμβλέπει εἰς
τὴν καρδίαν.“

Τότε ἔκραξεν ὁ Ἰεσσαὶ τὸν Ἀμιναδάβ, καὶ ἐπαρρήσια-
σεν αὐτόν ἐνώπιον τοῦ Σαμουήλ, ὅστις εἶπεν: „Οὐδὲ τοῦτον
ἐκλεξεν ὁ Κύριος.“ Μετὰ τοῦτον ἐπαρρήσιασεν ὁ πατὴρ τὸν
Σαμὰ, καὶ ὁ Σαμουήλ εἶπε: „Μήτε αὐτόν δὲν ἐκλεξεν ὁ
Κύριος.“ Ὅθεν λαβὼν ὁ πατὴρ διὰ μιᾶς καὶ τοὺς ἑπτὰ αὐτοῦ
υἱούς, παρέστησεν αὐτοὺς ὅλους ἐνώπιον τοῦ Σαμουήλ, ὅστις
εἶπε: „Κἀνένα ἀπὸ αὐτοὺς δὲν ἐκλεξεν ὁ Κύριος.“

Τελευταῖον εἶπεν ὁ Σαμουήλ πρὸς τὸν Ἰεσσαί: „Αὐτοὶ
εἶναι ὅλοι σου οἱ υἱοί;“ Καὶ ὁ Ἰεσσαὶ εἶπε: „Ναί! πλὴν
τοῦ νεωτέρου Δαυὶδ, ὅστις ποιμαίνει τὰ πρόβατα.“ Καὶ ὁ Σα-
μουήλ εἶπε: „Στείλε παρευθὺς, νὰ τὸν κράξωσι. Διότι πρὸ
τοῦ αὐτὸς νὰ ἔλθῃ, ἡμεῖς δὲν δυνάμεθα νὰ καθίσωμεν εἰς
τὴν τράπεζαν.“

Ὁ πατὴρ ἔσειλεν ἀμέσως νὰ τὸν κράξωσι, καὶ ἀφ' οὗ
ἤλθε, τὸν ἐπαρρήσιασεν ἐνώπιον τοῦ Σαμουήλ. Ὁ Δαυὶδ
ἦτο νέος, ἐρυθρὸς καὶ ὠραῖος κατὰ τὴν ὄψιν, εἶχε καὶ πολλὰ
ἐλκυσικὴν θεωρίαν. Τότε εἶπεν ὁ Κύριος πρὸς τὸν Σαμουήλ:
„Ἀνάστα! καὶ χρίσον αὐτόν· διότι αὐτὸς εἶναι ὁ ἐκλεκτός μου.“

Ὁ Σαμουήλ ἔβγαλεν ἀμέσως τὸ κέρασ τοῦ ἐλαίου,
καὶ ἔχρισεν αὐτόν, παρόντων καὶ τῶν λοιπῶν ἀδελφῶν του.
Καὶ ἀπ' ἐκείνης τῆς ἡμέρας ἐξεχύθη ἐπ' αὐτόν τὸ πνεῦμα τοῦ
Κυρίου, καὶ ἔμεινε παρ' αὐτῷ διὰ παντός.

Ἀγαπητοί μου ἀναγνώσαι! Εἰς τὴν ἱστορίαν ταυτην μᾶς
δείχνει πάλιν ὁ Θεὸς καθαρώτατα, ποσον βδελύττεται τὴν

ἀλαζονείαν καὶ παρακοήν, καὶ πόσον ἐξ' ἐναντίας ἀγαπᾷ καὶ τιμᾷ τὴν ἡσυχίαν καὶ κόσμιον ἀρετήν. Ὅλοι οἱ ἐξωτερικοὶ σολισμοὶ — ἡ μεγαλητέρα δηλαδὴ ὠραιότης, ἡ ἀνθρωπίνη δόξα, τὸ ἡρωϊκὸν φρόνημα, καὶ αὐτὸ ἀκόμη τὸ βασιλικὸν διάδημα — εἶναι ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ ὡς μηδέν. Δὲν εἶναι εὐάρεστος ἐνώπιον αὐτοῦ ὁ μέγας καὶ ἔνδοξος, ἀλλὰ μόνον ὁ καλὸς καὶ ἐνάρετος, ἂν ἤθελεν εἶσθαι οὗτος καὶ ὁ μικρότερος καὶ πτωχότερος πάντων.

Καὶ τὴν σήμερον ἀκόμη φροντίζει ὁ Θεὸς καὶ διὰ αὐτὰ τὰ πτωχότατα τῶν ποιμένων τέκνα περισσότερον, παρὰ διὰ ἓνα κραταιὸν βασιλέα, ὅστις δὲν πείθεται εἰς αὐτὸν, φθάνει μόνον νὰ εἶναι αὐτὰ ἀβῶα καὶ χρησά. Καὶ ἐὰν μένωσι τὰ τοιαῦτα παιδία πολλάκις ἐπὶ τῆς γῆς καταφρονημένα, εἶναι ὅμως ὠρισμένα νὰ δοξασθῶσιν ἐν τῇ μελλούσῃ ζωῇ, μὲ τῆς ὁποίας τὴν δόξαν δὲν ἤμπορεῖ νὰ παραβληθῇ οὔτε νὰ ἐξισωθῇ καμμία ἐπίγειος δόξα. Τοῦτο δὲν εἶναι μεγάλη παρηγορία καὶ χαρὰ, ἀγαπητοίμου ἀναγνώσαι;

78. Ὁ Δαυὶδ παρὰ τὰ πρόβατα τοῦ πατρός του.

Ὅτι ὁ Δαυὶδ ἦτον πολλὰ καλὸν παιδίον, καὶ εἶδεν ἐκ νεαρᾶς του ἡλικίας χρησὰς ἐλπίδας, ὅτι μέλλει νὰ γένη ποτὲ μέγας ἄνθρωπος, τοῦτο, ἀγαπητοίμου νέοι! ἤμπορεῖτε εὐκόλως νὰ τὸ καταλάβητε. Ἐσεῖς ἤδη πληροφορεῖσθε περὶ ἐκείνου, ὅπου ἐγὼ εἶπον, ἐπειδὴ βλέπετε, ὅτι ὁ Θεὸς ἐκάλεσεν αὐτὸν εἰς βασιλικὴν ἀξίαν. Ἄλλ' ἀναμφιβόλως ἐσεῖς ἐπιθυμεῖτε βέβαια, νὰ γνωρίσητε αὐτὸ τὸ καλὸν παιδίον καὶ πλησιέστερα. Ἀληθινὰ ἡμεῖς δὲν ἤξεύρομεν ἄλλό τι περὶ τῆς νεό-

τητός του, ἔκτος μόνον, ὅτι ἔβασκε τὰ πρόβατα τοῦ πατρὸς του· πόσον ὁμως καλῶς ἐπερνοῦσε τὸν καιρὸν του παρὰ τὴν ποιμαντικὴν καλύβην, τοῦτο γίνεται δῆλον ἐκ τῶν ἱερῶν αὐτοῦ ᾠσμάτων, τὰ ὁποῖα ὀνομάζομεν φαλμοὺς. Οὗτος εὐρισκόμενος κατὰ μόνας εἰς τὰ πρόβατα, καὶ θεωρῶν τὰ ποιήματα τοῦ Θεοῦ μὲ ἐσωτερικὴν χαρὰν, ἔφαλεν ᾠσματα εἰς δοξολογίαν τοῦ Θεοῦ, ὅστις ἔκαμε τὰ πάντα τόσον καλὰ καὶ ὠραῖα. Ἐκρουε πρὸς τούτοις καὶ τὴν κιθάραν του. Ἀπὸ τοὺς πολλοὺς καὶ ὠραίους αὐτοῦ φαλμοὺς, τοὺς ὁποίους ἔχομεν καὶ τὴν σήμερον, μερικοὺς ἔκαμεν ἴσως κατ' ἐκείνον τὸν καιρὸν τῆς νεότητός του. Ἀλλὰ καὶ εἰς ἐκείνους, τοὺς ὁποίους ἔκαμεν εἰς τὴν γεροντικὴν του ἡλικίαν, ζωγραφίζει ὠραιότατα τὰ μακάρια ἐκεῖνα αἰσθήματα, τὰ ὁποῖα εἶχεν ὡς ποιμὴν περιερχόμενος τὰς πατρικὰς του πεδιάδας. Ἴσως ἐπιθυμεῖτε, ἀγαπητοί μου ἀναγνώσται! νὰ ἀκούσητε τινὰ παραδείγματα ἐκ τῶν πολλῶν αὐτοῦ φαλμῶν.

Πρὸ πάντων εἴλυσεν αὐτὸν ἡ θεωρία τοῦ οὐρανοῦ, ὅστις λάμπει καθ' ἡμέραν μὲ νέαν ὠραιότητα, καὶ ἡ ὑπερλαμπρὸς τοῦ ἡλίου ἀνατολή, εἰς προσκύνησιν τοῦ Θεοῦ. Ὁθεν ἔφαλε μετὰ θαυμασμοῦ τὸν ἐξῆς ὕμνον: „Οἱ οὐρανοὶ διηγοῦνται τὴν δόξαν τοῦ Θεοῦ, καὶ τὴν ποίησιν τῶν χειρῶν αὐτοῦ ἀναγγέλλει τὸ σερῆωμα. Ἡμέρα τὴν ἡμέραν διαδέχεται, καὶ νύξ τὴν νύκτα. Δὲν ὑπάρχει διάλειτος οὔτε γλῶσσα, εἰς τὰς ὁποίας νὰ μὴν εἶναι καταληπτὴ ἡ φωνὴ αὐτῶν. Εἰς πᾶσαν τὴν γῆν ἐξέρχεται ὁ ἦχος αὐτῶν, καὶ εἰς τὰ πέρατα τῆς οἰκουμένης φθάνει ἡ φωνὴ αὐτῶν. — Ἐν τῷ οὐρανῷ ἔκτισεν ὁ Θεὸς τὴν σκητὴν τοῦ Ἡλίου. Ἀπὸ ἐκεῖ ἐξέρχεται αὐτὸς ὡς νυμφίος ἐκ τοῦ νυμφικίου αὐτοῦ θαλάμου. Χαίρων καὶ ἀγαλλόμενος ὡς ἥρως, διατρέχει τὴν ὁδὸν αὐτοῦ. Ἀπὸ τοῦ ἐνὸς ἄκρου τοῦ οὐρανοῦ ἐξέρχεται, καὶ ἕως τοῦ ἄλλου ἄκρου τοῦ

οὐρανοῦ καταπᾶ — καὶ κανεὶς δὲν ὑπάρχει, ὅστις ἤθελε κρη-
θῆ ἀπὸ τῆς φέρμης αὐτοῦ.“

Θεωρῶν δὲ πάλιν μὲ κατανευγμένην καρδίαν τὴν εἰς
τὸν καιρὸν τοῦ ἔαρος πολυειδῶς καὶ ὠραίως ἐξολισμένην γῆν,
ἕμνει πλήρης εὐχαριστίας τὸν Θεὸν διὰ τὴν ἀγαθότητά του,
λέγων: „Εἰς ἐσέ, ὦ Κύριε! πρέπει ἕμνος! Σὺ τέρπεις καὶ
ἀγάλλεις τὰ πάντα ἀπὸ τὸ πρωὶ ἕως τὸ ἑσπέρας. Σὺ ἐπι-
σκέπτεσαι τὴν γῆν. Σὺ ποτίζεις αὐτὴν μὲ τὴν χαροποιᾶν
βροχὴν σου. Σὺ χαρίζεις εἰς αὐτὴν πλουσίαν καρποφορίαν.
Οἱ ποταμοὶ τοῦ Θεοῦ (οἱ ρύακες δηλαδὴ) εἶναι πάντοτε
γεμάτοι! Διὰ σοῦ ἀυξάνουσι τὰ γεννήματα. Σὺ ἐτοιμάζεις
τὴν γῆν. Σὺ ποτίζεις τοὺς αὐλακας αὐτῆς. Σὺ μαλακύνεις τὴν
γῆν! Δροσισμένα ἀπὸ τὴν λεπτὴν βροχὴν σου βλασάνουσιν ἐν χα-
ρᾷ τὰ φυτὰ! Σὺ σεφανοῖς τὸν ἑαυτὸν μὲ τὴν ἀγαθότητά
σου. Τὰ ἔχνη τῶν ποδῶν σου σαλάζουσιν ἀπὸ εὐλογίαν. Σὺ
ποιεῖς τὴν ἔρημον καρποφόρον, καὶ ὠραίαν. Σὺ περιζόνεις
τὰ ὄρη μὲ ἀγαλλίασιν. Σὺ ἐνδύεις τὰς πεδιάδας μὲ ποιμνία
προβάτων καὶ βοῶν. Σὺ καὶ τὰς κοιλάδας σκεπάζεις μὲ σίτον
ὅθεν πάντα ἀγάλλονται, πάντα ἕμνουσι!“

Ὅλα τὰ τῆς φύσεως φαινόμενα παρεῖχον εἰς αὐτὸν ἕλην
διδασκαλίας. Ἀπὸ τὸ ἡμέρον πρόβατον, π. χ. τὸ ὁποῖον
ὠδηγεῖτο πεποιθότως καὶ προθύμως ὑπὸ τῆς ποιμαντικῆς αὐτοῦ
ράβδου, ἔμαθεν αὐτὸς νὰ ὑποτάσσηται μετὰ χαρᾶς καὶ πεποι-
θήσεως μεγάλης εἰς τὴν ὁδηγίαν τοῦ Θεοῦ, καὶ νὰ μὴ τρέμη
οὔτε αὐτὸν τὸν θάνατον. Ὅθεν ὅλως χαρᾷ ἔφαλλε, λέγων:
„Ὁ Κύριος εἶναι ποιμὴν μου· καὶ οὐδενὸς μὲ ὑξερεῖ! Εἰς
χλοεράς πεδιάδας μὲ κατοικίζει. Εἰς ἡσύχους ρύακας μὲ φέρει
— ἐκεῖ καταφύχει τὴν ζωὴν μου. Μὲ ὠδηγεῖ εἰς ὁδοὺς πραΰας
καὶ εὐθείας — αὐτὸς ὁ ἀγαθὸς καὶ πιστὸς Θεός. Καὶ ἐὰν πο-
ρευθῶ διὰ τῆς σκοτεινῆς κοιλάδος τοῦ θανάτου — δὲν φοβοῦ-
μαι κανένα κακόν. Διότι σὺ εἶσαι μετ' ἐμοῦ Θεέ! Ἡ ποιμαν-

πική σου ράβδος καὶ ἡ δυνατή σου βακτηρία μοὶ εἶναι παρηγορία καὶ ἀνάπαυσις.“

Ἀκόμη ἓνα παράδειγμα πρὸς ἀπόδειξιν τοῦ, μὲ ποῖα εὐσεβῆ αἰσθήματα, ἀγρυπνῶν τὴν νύκτα πλησίον τοῦ περὶ αὐτὸν ἀλιζομένου ποιμνίου, καὶ ἀτενίζων εἰς τὸν ἀσράπτοντα ἕνασρον οὐρανὸν καὶ εἰς τὴν γλυκεῖαν τῆς σελήνης λάμψιν, προσήυχετο εἰς τὸν Θεόν, λέγων: „Κύριε! ὁ Κύριος ἡμῶν! πόσον θαυμαστὸν εἶναι τὸ ὄνομά σου ἐν πάσῃ τῇ γῆ, ὅτι ἡ μεγαλοπρέπειά σου ὑπερβαίνει τὴν λαμπρότητα τῶν οὐρανῶν. Ἐκ τοῦ ζώματος τῶν νηπίων καὶ τῶν θηλαζόντων ἀπολαμβάνεις ἔπαινον! Διότι θεωρῶν τοὺς οὐρανοὺς, τὰ ἔργα τῶν δακτύλων σου — τὴν σελήνην καὶ τοὺς ἀστέρας, τὰ ὅποια Σὺ ἐθεμελίωσας, ἀπορῶ καὶ θαυμάζω καὶ λέγω κατ' ἔμαυτόν: Τί εἶναι ὁ ἄνθρωπος, καὶ τὸν ἐνθυμεῖσαι, ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου, καὶ τὸν ἐπισκέπτεσαι! Μόνον ὀλίγοντι κατώτερον τῶν ἀγγέλων ἐποίησας αὐτόν. Ἀλλὰ μὲ δόξαν καὶ τιμὴν τὸν ἐσεφάνωσας, καὶ τὸν κατέστησας κύριον ἐπὶ τὰ ἔργα τῶν χειρῶν σου. Πάντα ὑπέταξες ὑποκάτω εἰς τοὺς πόδας αὐτοῦ — πρόβατα καὶ βόας ἀπάσας, ἔτι δὲ καὶ τὰ κτήνη καὶ ἄγρια ζῶα τῆς πεδιάδος, τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ καὶ τοὺς ἰχθύας τῆς θαλάσσης, καὶ πάντα ὅσα κατοικοῦσιν εἰς τὰ ὕδατα! — Κύριε, ὁ Κύριος ἡμῶν! πόσον θαυμαστὸν εἶναι τὸ ὄνομά σου ἐν πάσῃ τῇ γῆ!“

Ἀγαπητοί μου ἀναγνώσαι! Τίς ἀναγινώσκων τοὺς ψαλμοὺς τούτους δὲν ἤθελε νομίσαι, ὅτι βλέπει τὸν καλὸν νέον Δαυὶδ ἐν τῷ μέσῳ τοῦ ποιμνίου του ἱσάμενον, ἔχοντα τὰ βλέμμα του πλήρες εὐλαθείας εἰς τὸν οὐρανὸν ἀνατεταμμένον, καὶ τὰς χεῖράς του ἐξαπλωμένας μετ' εὐσεβείας πρὸς τὸν Θεόν; Εἶθε νὰ μάθητε ἴλοι ἀπὸ τὸν Δαυὶδ: „Νὰ γνωρίζητε τὸν Θεὸν ἀπὸ τὰ ἔργα του, νὰ τὸν θαυμάξητε καὶ νὰ τὸν λατρεύητε!“

79. Ὁ παῖς καὶ ποιμὴν Δαυὶδ εἰς τὴν βασιλικὴν αὐλήν.

Τὸ πνεῦμα τοῦ Θεοῦ παρεχώρησεν ἤδη ὅλως ἀπὸ τὸν βασιλέα Σαοὺλ, καὶ ἄλλο πνεῦμα μελαγχολίας κατεκυρίευσεν αὐτόν· ὥστε ἔκτοτε ἦτον πάντοτε περίλυπος καὶ μελαγχολικός. Διότι ὅστις ἐκπέσει ἅπαξ ἀπὸ τὴν εὐνοίαν τοῦ Θεοῦ, ἐκεῖνος δὲν ἠμπορεῖ πλέον νὰ αἰσθάνηται καρμίαν χαρὰν καὶ εὐφροσύνην, ἀν καὶ ἤθελεν εἶσθαι ὑπέρπλουτος, ἔνδοξος καὶ κραταῖος, ὡς ἵνας βασιλεὺς.

Οἱ ὑπηρεταὶ τοῦ Σαοὺλ εἶπον πρὸς αὐτόν; „Βασιλεῦ! πρόσαξον μόνον, καὶ ἡμεῖς θέλομεν φροντίσει νὰ σοὶ εὐρώμεν ἄνδρα τινὰ τῆς κιθάρας εἰδήμονα, ὅστις κρούων αὐτήν, ἴσως δυναθῆ νὰ μετριάσῃ τὴν μελαγχολίαν σου.“ Καὶ τρώντι ἡ μουσικὴ εἶναι ἓνα ἐξαιρέτον δῶρον τοῦ Θεοῦ. Διότι ὀρθῶς μεταχειριζομένη, καθιδύνει τὴν μελαγχολικὴν αἴσθησιν τῶν ἀνθρώπων, καταπραΰνει τὰς θηριώδεις αὐτῶν ὀρμὰς, καὶ ὑψώνει εἰς τὸν οὐρανὸν τὸ τεταπεινωμένον αὐτῶν πνεῦμα. Τοῦτο ὅμως κατορθοῦται πρὸ πάντων διὰ τῶν ὠραίων καὶ πνευματικῶν ἁσμάτων.

Καὶ ὁ Σαοὺλ εἶπε: „Φροντίσατε λοιπὸν, διὰ νὰ μοὶ εὐρηγε τοιοῦτον ἄνδρα, εἰδήμονα δηλονότι τῆς κιθάρας, καὶ φέρετε αὐτόν πρὸς ἐμέ.“ Τότε εἶπεν ἓνας τῶν δούλων: „Ἐγὼ ἤκουσα ποτε τὸν υἱὸν τοῦ Ἰεσσαὶ, τὸν Βηθλεεμίτην, κρούοντα πολλὰ ἐπιτηδεύως τὴν κιθάραν. Αὐτός, καὶ ἔκτὸς τούτου, εἶναι ἀνὴρ πολλὰ συνετός, ὠραῖος, καὶ ὁ Κύριος εἶναι μετ' αὐτοῦ.“ Ἀμέσως ὁ Σαοὺλ ἀπέστειλεν ἄνθρωπον πρὸς τὸν Ἰεσσαὶ, διὰ νὰ εἰπῇ τὰ ἐξῆς ἀπὸ μέρους του πρὸς αὐτόν: „Ἀπὸ

σειλόν μοι τὸν υἱόν σου Δαυὶδ, ὅστις ποιμαίνει τὰ πρόβατά σου.“ Ὁ καλὸς, καὶ γηραιὸς πατήρ Ἰεσσαὶ ἐχάρη ὑπερβαλόντως δι' αὐτό· ὅθεν ἐπῆρεν ἄρτους, ἓνα ἀσκὸν γεμάτον οἴνου, καὶ ἓνα ἐρίφιον, καὶ ἀπέσειλε τὸν Δαυὶδ μετὰ ἀπλᾶ καὶ χωρικά ταῦτα δῶρα πρὸς τὸν βασιλέα Σαοῦλ.

Τοῦτο ἔκαμεν αὐτὸς πρῶτον, ἐπειδὴ τότε ἦτον συνήθεια, ὅστις ἤθελεν ὑπάγει πρὸς τὸν βασιλέα, νὰ προσφέρῃ εἰς αὐτὸν δῶρα. Καὶ δεύτερον τὸ ἔκαμεν ἐκ πατριῆς πρὸς τὸν υἱόν του αγάπης κινούμενος. Αὐτὸς πρὸς τούτοις θέλων νὰ προξενήσῃ εἰς τὸν υἱόν του ὑποδοχὴν παρὰ τοῦ βασιλέως, ἔσειλε πρὸς αὐτὸν ἀπ' ὅλα, ὅσα ἔφερον οἱ ἀγροῖτον, οἱ ἀμπελῶνες του καὶ τὰ ποιμνιά του.

Ὁ Δαυὶδ ἐπαρρησιάσθη μετὰ τὰ χωρικά του δῶρα ἐνώπιον τοῦ βασιλέως, ὅστις τὸν ἠγάπησεν εἰς ἄκρον καὶ τὸν ἔκαμεν ὑπασπιστήν του, προσάξας ἔπειτα νὰ μνηύσωσιν εἰς τὸν πατέρα του τὰ ἑξῆς: „Ἄφες τὸν Δαυὶδ νὰ μένη παρ' ἐμοί· διότι εὔρε χάριν ἐνώπιον τῶν ὀφθαλμῶν μου.“ Ὁ Δαυὶδ ἔμεινεν εἰεῖ, καὶ ὅταν κατεκυρίευσεν τὸν βασιλέα ἢ μελαγχολία, ἐλάμβανεν ὁ Δαυὶδ τὴν κιθάραν του, καὶ κρούων αὐτήν, ἔφαλλεν ψάλας εὐφροσύνης καὶ παραμυθητικὰς, διὰ τῶν ὁποίων ἐγένετο εὐθυμος, καὶ ἠσθάνετο τὸν ἑαυτὸν του καλῆτερα.

Καὶ εἰς ταύτην τὴν μικρὰν ἱστορίαν βλέπομεν πάλιν, ἀγαπητοῖμον ἀναγνώσται! τὴν θείαν πρόνοιαν. Ὁ Θεὸς ἐπροσδιώρισε τὸν πτωχὸν ποιμένα Δαυὶδ εἰς βασιλέα. Πόσον ωραία καὶ φυσικὰ φέρει ὁ Θεὸς τῶρα αὐτὸν πλησιέστερα τοῦ βασιλικῆς θρόνου, διὰ νὰ ἡμπορῇ εἰς τὰ βασιλικὰ παλάτια εὐρισκόμενος, νὰ προετοιμασθῇ καλῶς εἰς τὸ μέλλον αὐτοῦ ἀξίωμα. Πρὸς τούτοις βλέπομεν, πόσον καλὸν καὶ ὠφέλιμον εἶναι τὸ, νὰ εἶναι τις ἐγκρατὴς ἐπισήμης τινὸς ἢ καὶ τέχνης. Ὁ Δαυὶδ διὰ τῆς ἐπιτηδείας κιθαροψαλμῆς του εὗρεν εἴσοδον καὶ χώραν εἰς τὸν βασιλέα. Καὶ μία φυσικὴ ἐπιτηδεία

της κοσμεῖ, συζηνει, καὶ χαροποιεῖ τὸν ἔχοντα αὐτήν, καὶ ὁ Θεὸς δὲν ἀφήνει αὐτήν τὴν φυσικὴν ἐπιτηδεϊότητα νὰ φανῆ ἀνωφελὴς τόσον εἰς τὸν ἔχοντα, ὅσον καὶ εἰς τοὺς ἄλλους.

80. Ὁ Γίγας Γολιάθ.

Οἱ Παλαιστῖνοι συνήθροισαν πάλιν τὰ στρατεύματά των, καὶ ἐκστράτευσαν κατὰ τῶν Ἰσραηλιτῶν, ὁ δὲ Σαούλ μετὰ τὸ στρατευμάτου ἐξῆλθεν εἰς ἀπάντησιν αὐτῶν. Οἱ Παλαιστῖνοι ἐστρατοπέδωσαν ἐπί τινος ὄρους, οἱ δὲ Ἰσραηλιταὶ ἐπ' ἄλλου τινός κατ' ἀντικρὺ αὐτῶν, καὶ μεταξὺ τῶν δύο στρατοπέδων ἦτον ἡ κοιλάς.

Τότε ἐξῆλθεν ἀπὸ τοῦ στρατοπέδου τῶν Παλαιστίνων Γίγας τις, ὀνόματι Γολιάθ, ὅστις εἶχεν ἀνάστημα σώματος ἐξ πήχεων καὶ μιᾶς σπιθαμῆς, ἐφόρει δὲ καὶ εἰς τὴν κεφαλὴν του χάλκινον περικεφαλαίαν, καὶ θώρακα ἀλυσιδωτὸν εἰς τὸ σῆθος, καὶ τὰ σκέλη του ἦσαν περιεκαλυμμένα μετὰ χαλκῆς περικημίδας. Ὅλα ταῦτα τὰ ὄπλα ἦσαν ὑπερβαλλόντως βαρέα. Εἰς τοὺς ὤμους του ἔφερε χαλκὴν ἀσπίδα, καὶ τὸ δόρυ του ἦτον χονδρὸν, ὡς ἀντίον ὑφαντικόν, τοῦ ὁποίου ἡ σιδηρᾶ λόγχη εἶχεν εἴκοσι ὀκάδων βάρος, καὶ ὁ ὄπλοφόρος του ἐπροπορεύετο αὐτοῦ.

Οὗτος ὁ Γίγας ἐσάβη ἐν μέσῳ τῶν δύο στρατοπέδων, καὶ ἔκραξεν ἀντικρὺ πρὸς τοὺς Ἰσραηλίτας: „Τί ἐξήλθετε νὰ παραταχθῆτε εἰς πόλεμον ἐναντίον ἡμῶν; Ἐγὼ εἶμαι ἐλεύθερος Παλαιστῖνος· καὶ σεῖς δοῦλοι τοῦ Σαούλ. Ἐκλέξατε λοιπὸν ἓνα ἐξ ὑμῶν τὸν δυνατώτερον, διὰ νὰ πολεμήσῃ μετ' ἐμοῦ. Ἄν μὲ νικήσῃ καὶ μὲ φονεύσῃ, τότε ἡμεῖς γινόμεθα ὅλοι

δοῦλοισας. Ἄν δὲ νικήσω ἐγὼ καὶ φονεύσω αὐτὸν, νὰ εἴσθε σεῖς δοῦλοι μας.“

Ἄφ' οὗ ἤκουσαν ὁ Σαοὺλ καὶ οἱ Ἰσραηλῖται τοὺς λόγους τοῦ ἀλλοφύλου, ἔμειναν ἐκστατικοί, καὶ ἐφοβήθησαν σφόδρα. Ὁ Παλαιστίνος ὅμως ἐκόμπαζε, καὶ ἔλεγεν: „Ἐγὼ ἐνέπαιξα καὶ ὠνείδισα σήμερον τὸ σράτευμα τοῦ Ἰσραὴλ, λέγων πρὸς αὐτούς: Δότε μοι ἄνδρα, διὰ νὰ μονομαχήσωμεν.“

Ὁ Δαυὶδ, ἐπειδὴ ὁ βασιλεὺς δὲν ἤθελεν ἀκόμη νὰ τὸν λάβῃ μεθ' ἑαυτοῦ εἰς τὸν πόλεμον, ἐπιστρέψας εἰς τὴν Βηθλεὲμ, ἐφύλαττε πάλιν τὰ πρόβατα τοῦ πατρός του, ὡς καὶ τὸ πρότερον. Οἱ τρεῖς ὅμως μεγαλήτεροι αὐτοῦ ἀδελφοὶ ἐσράτευσαν μετὰ τοῦ βασιλέως ἐναντίον τῶν Παλαιστίνων. Τότε ὁ γηραιὸς καὶ φιλόσοργος πατήρ Ἰεσσαὶ εἶπε πρὸς τὸν Δαυὶδ: „Λάβε, τέκνον μου! τὸν φρυγανισμένον τοῦτον σῖτον, καὶ τούτους τοὺς δέκα ἄρτους, καὶ ὕπαγε μὲ αὐτὰ πρὸς τοὺς ἀδελφούς σου εἰς τὸ στρατόπεδον. Τούτους δὲ τοὺς δέκα προσφάτους τυροὺς δός εἰς τὸν ἐκατόνταρχον τῶν ἀδελφῶν σου, καὶ μάθε παρ' αὐτοῦ, ἂν εὐρίσκωνται καλῶς.“ Ὁ Δαυὶδ, ὅστις ὑπήκουεν εἰς ὅλα τὸν πατέρα του, καὶ ἠγάπα ἐκ καρδίας τοὺς ἀδελφούς του, ἐσηκώθη πολλὰ πρῶτ', ἄφησε τὴν φροντίδα τῶν προβάτων του εἰς τὸν ποιμένα, τὸν ὁποῖον εἶχεν ὁ πατήρ του, καὶ ὑπῆγε βαρέως φορτομένος εἰς τὸ στρατόπεδον, καθὼς τὸν ἐπρόσαξεν ὁ πατήρ του.

Ὅταν ἔφθασεν εἰς τὸ στρατόπεδον, εὔρεν ἀμφότερα τὰ στρατεύματα εἰς μάχην παρατεταγμένα, καὶ ἀλαλάζοντα. Τότε παραδώσας αὐτὸς εἰς τὴν φυλακὴν τὴν ἐν τῷ στρατοπέδῳ ὅσα ἔφερε μεθ' ἑαυτοῦ, ἔδραμεν ἀμέσως εἰς τὸ σράτευμα, καὶ ἐχαιρέτησε τοὺς ἀδελφούς του. Εἰς τὸν ἴδιον καιρὸν ἐξῆλθε πάλιν καὶ ὁ Γίγας ἐκ τοῦ στρατοπέδου τῶν Παλαιστίνων, καὶ ἄρχισε νὰ κομπάζῃ καὶ νὰ μεγαλαυχῇ, καθὼς καὶ τὸ πρότερον. Ὅλοι οἱ Ἰσραηλῖται, οἵτινες ἔβλεπαν αὐτὸν,

ἔφυγαν ἀπ' αὐτοῦ, καὶ ἐφοβοῦντο σφόδρα. Ὁ δὲ Δαυὶδ ἠρώτησε: „Τίς εἶναι οὗτος ὁ Παλαιστίνος, ὅστις τολμᾷ νὰ ἐμπαίξῃ τὸ ζράτευμα τοῦ μόνου ἀληθινοῦ Θεοῦ; Εἰπέτε μοι! ὁποῖαν ἀνταμοιβὴν λαμβάνει ἐκεῖνος, ὅστις φονεύσει τὸν Παλαιστίνον τούτον, καὶ ἐξαλείψει τὸ ὄνειδος ἀπὸ τὸν Ἰσραήλ;“

Ὁ δὲ Ἐλιὰβ, ὁ μεγαλύτερος ἀδελφὸς τοῦ Δαυὶδ, ἀκούσας τοὺς λόγους τούτους, ἐθυμώθη μεγάλως κατ' αὐτοῦ, καὶ εἶπε: „Τί θέλεις σὺ ἐδῶ; Διὰ τί ἄφησες τὰ ὀλίγα πρόβατα τοῦ πατρός μας εἰς τὴν ἔρημον, καὶ ἦλθες ἐδῶ; Ὡ! γνωρίζω καλῶς τὴν ἀνθάδειαν καὶ πανουργίαν τῆς ψυχῆς σου! Σὺ δὲν ἦλθες ἐδῶ δι' ἄλλο, εἰ μὴ διὰ νὰ γείης θεατῆς τῆς μάχης.“ Τόσον σκληρῶς καὶ βαρβάρως ὠμίλησεν ὁ Ἐλιὰβ μετὰ τοῦ νεωτέρου αὐτοῦ ἀδελφοῦ, ὅστις ἦλθεν ἐκεῖ μόνον ἀπὸ ὑπακοῆν πρὸς τὸν πατέρα του, καὶ ἀπὸ ἀγάπην πρὸς τοὺς ἀδελφούς του, διὰ νὰ φέρῃ εἰς αὐτοὺς τὰ παρὰ τοῦ πατρός των ζελλόμενα. Τούτον ὅμως τὸν σκληρὸν, τὸν βάρβαρον καὶ ὑπερήφανον τρόπον τοῦ Ἐλιὰβ παρετήρησεν ὁ Θεὸς πρὸ πολλοῦ εἰς τὴν ψυχὴν του, καὶ διὰ τοῦτο ἐπροτίμησε τὸν μικρὸν Δαυὶδ ἀπ' αὐτόν. Διότι τὸ ρητὸν, τὸ λέγον: „Κύριος ὑπερηφάνοις ἀντιτάσσεται, ταπεινοῖς δὲ δίδωσι χάριν.“ μένει εἰς αἰῶνα τὸν ἅπαντα ἀληθές.

Οἱ ξένοι ἄνδρες, οἵτινες ἐσέχοντο πλησίον τοῦ Δαυὶδ, ἐφάνησαν εὐνοϊκώτεροι πρὸς αὐτόν, παρὰ οἱ ἀδελφοί του. Διότι εἶπον πρὸς αὐτόν: „Ὅστις νικήσῃ τὸν Γίγαντα τούτον, ὁ βασιλεὺς θέλει ὑπερπλουτήσῃ αὐτόν. Μάλισα δὲ θέλει τοῦ δώσει καὶ τὴν θυγατέρα του εἰς γυναῖκα. Πρὸς τούτοις καὶ τὴν πατρικὴν του οἰκίαν θέλει κάμει ἐλευθέραν ἀπὸ ὅλα τὰ βασιλικὰ δασύματα.“ Ὁ Δαυὶδ, ὅστις ἠγάπα τὸν Θεὸν καὶ τὴν πατρίδα του ὑπὲρ πᾶν ἄλλο, ἐφανερώθη ἀπὸ τοὺς λόγους του, ὅτι ἐπεθύμει τρόπον τινὰ νὰ μονομαχήσῃ μὲ τὸν Γίγαντα,

Τούτο ἔφθασεν εἰς τὰς ἀκοὰς τοῦ βασιλέως, ὅτις ἐπρόσβαξε νὰ παρρησιασθῇ ἔμπροσθέν του ὁ Δαυὶδ.

81. Μάχη τοῦ Δαυὶδ μετὰ τοῦ Γίγαντος Γολιάθ.

Παρρησιασθεῖς λοιπὸν ὁ Δαυὶδ ἐνώπιον τοῦ βασιλέως, εἶπε πρὸς αὐτόν: „Ἄς μὴ ταράττεται κανεὶς δι' αὐτὸν τὸν Παλαιστίνου. Ἐγὼ θέλω ἐξέλθει, διὰ νὰ πολεμήσω μετ' αὐτοῦ.“

Ὁ δὲ βασιλεὺς εἶπε: „Σὺ δὲν δύνασαι νὰ πολεμήσῃς μετὰ τοῦ Παλαιστίνου τούτου· διότι σὺ μὲν εἶσαι ἀκόμη παιδάριον, αὐτὸς δὲ εἶναι πολεμιστὴς ἐκ νεότητος αὐτοῦ.“

Καὶ ὁ Δαυὶδ ἀπεκρίθη: „Βασιλεῦ! Ἐν ᾧ ἐποίμαινον τὰ πρόβατα τοῦ πατρός μου, ἦλθεν ἓνας λέων, καὶ ἤρπασεν ἓνα πρόβατον ἀπὸ τῆν μέσην τῆς ἀγέλης. Ἀλλ' ἐγὼ τρέξας κατόπιν τοῦ λέοντος, καὶ πληγώσας αὐτόν, ἐξήρπασα τὸ πρόβατον ἀπὸ τὸ σῶμα αὐτοῦ. Καὶ ἐν ᾧ αὐτὸς ἤθελε νὰ με ἀρπάσῃ, ἐκράτησα αὐτόν ἀπὸ τῆν χεῖρα, καὶ τὸν ἐπνίξα. Τὸ ἴδιον ἔκαμα καὶ εἰς μίαν ἄρκτον. Ὅθεν καὶ ὁ Παλαιστίνος οὗτος θέλει δοκιμάσει τὸ αὐτό. Ἐπειδὴ πῶς τολμᾷ αὐτὸς νὰ ὀνειδίξῃ καὶ νὰ περιπαίξῃ τὸ σράτευμα τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ; Ὁ Κύριος, ὅστις με ἐλύτρωσεν ἀπὸ τὸ σῶμα τοῦ λέοντος καὶ τῆς ἄρκτου, αὐτὸς θέλει με λυτρώσει καὶ ἀπὸ τῆν χεῖρα τοῦ ἀλλοφύλου τούτου.“

Τότε ὁ βασιλεὺς εἶπε πρὸς αὐτόν: „Ἐξελθε λοιπὸν κατ' αὐτοῦ, καὶ ὁ Κύριος ἔστω μετὰ σοῦ.“ Ταῦτα εἰπὼν ὁ βασιλεὺς, ἐνέδυσεν τὸν Δαυὶδ τῆν πανοπλίαν του — ἔβαλε τῆν χάλκινόν του περικεφαλαίαν ἐπάνω εἰς τῆν κεφαλὴν του, καὶ τοῦ

Φώρακι εἰς τὸ σῆθός του, καὶ ἔξωσεν αὐτὸν μετὰ τὸ ἰδίον του ξίφος. Ὁ δὲ Δαυὶδ δοκιμάσας καὶ μὴ δυνάμενος νὰ κινήθῃ μετὰ αὐτὰ ἐλευθέρως, εἶπε πρὸς τὸν βασιλέα: „Εγὼ δὲν δύναμαι νὰ περιπατήσω μετὰ τόσα βάρη· ἐπειδὴ δὲν εἶμαι συνειθισμένος.“ — Ὅθεν ἐξεδύθη τὰ ὄπλα τοῦ βασιλέως, ἔλαβε πάλιν τὴν ποιμαντικὴν του ῥάβδον εἰς τὴν χεῖρα, καὶ διαλέξας πέντε χάλικας ὀμαλοὺς ἀπὸ τὸν ἐκεῖ χεῖμαρρόν, ἔβαλεν αὐτοὺς εἰς τὸν ποιμαντικὸν του σάκκον, ἔπειτα λαβὼν καὶ τὴν σφενδόνην του, ἐξῆλθεν οὕτως εἰς ἀπάντησιν τοῦ Γίγαντος.

Ὁ δὲ Γίγας ἐξελθὼν καὶ αὐτὸς ὡσαύτως ἐκ τοῦ στρατοπέδου του, προπορευομένου τοῦ ὀπλοφόρου αὐτοῦ, καὶ ἰδὼν τὸν Δαυὶδ μακρόθεν ἐρχόμενον [καὶ πλησιάζοντα, ἐθεώρησεν αὐτὸν μετὰ καταφρονητικὸν βλέμμα· ἐπειδὴ ὁ Δαυὶδ δὲν εἶχε τελείως πολεμικὴν θεωρίαν, καὶ νέος ὢν ἔτι δὲν ἐφαίνετο παντελῶς ἀνδρείος. Ὑψερρον κράξας ὁ Παλαιστίνος, εἶπε πρὸς αὐτόν: „Μὲ θεωρεῖς ἴσως ὡς ἓνα σκύλον, καὶ διὰ τοῦτο ἔρχεσαι κατ' ἐμοῦ μετὰ ῥάβδον ὀπλισμένος; Μὲ ὅλον τοῦτο! ἔλθε, καὶ ἐγὼ θέλω δώσει τὰς σάρκας σου εἰς τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ εἰς τὰ θηρία τῆς γῆς νὰ τὰς καταφάγωσι.“

Ὁ δὲ Δαυὶδ εἶπε: „Σὺ ἔρχεσαι κατ' ἐμοῦ ὀπλισμένος μετὰ δόρυ, ξίφος καὶ ἀσπίδα. Ἐγὼ ὅμως ἔρχομαι κατὰ σοῦ ἐν ὀνόματι Κυρίου τῶν δυνάμεων, τοῦ Θεοῦ Ἰσραὴλ, τὸν ὁποῖον ἐπερίπαιξας. Σήμερον θέλει σὲ παραδώσει ὁ Κύριος εἰς τὰς χεῖρας μου, διὰ νὰ γνωρίσῃ πᾶσα ἡ γῆ, ὅτι αὐτὸς εἶναι ὁ Κύριος.“ Ὅλος οὗτος ὁ κύκλος ἱσάμενος λαὸς θέλει ἰδεῖ, ὅτι ὁ Κύριος δὲν ἔχει χρεῖαν ξίφους καὶ δόρατος, ὅταν ἀποφασίσῃ διὰ νὰ βοηθήσῃ τινά. Ἡ ἐκβασίς τοῦ πολέμου εἶναι εἰς τὰς χεῖρας του. Αὐτὸς θέλει σᾶς παραδώσει σήμερον εἰς τὰς χεῖρας μας.“

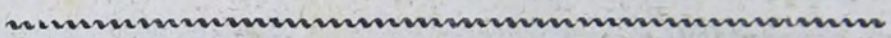
Τότε ὤρμησεν ἐκ μιᾶς ὁ Γίγας ἐναντίον τοῦ Δαυὶδ. Ὁ δὲ Δαυὶδ ἔδραμε καὶ αὐτὸς ὡσαύτως εἰς ἀπάντησιν αὐτοῦ.

ἔβγαλεν ἄμέσως ἀπὸ τὸ ποιμαντικόν του σακκούλιον ἓνα λίθον, καὶ τὸν ἐσφενδόνισε κατὰ τοῦ Παλαιστίνου. Ὁ λίθος ἐπέτυχε τὸν ἀλλόφυλον εἰς τὸ μέτωπον, διεπέρασε τὴν περικεφαλαίαν του, καὶ τοῦ ἐσύντριψε τὴν κεφαλὴν. Ἀμέσως ὁ Γίγας ἔπεσε κατὰ γῆς, καὶ ὁ Δαυὶδ ἔσυρε τὸ ἴδιον του ξίφος, καὶ τοῦ ἀπέκοψε τὴν κεφαλὴν. Ἀφ' οὗ εἶδον οἱ Παλαιστῖνοι, ὅτι ὁ δυνατώτερος αὐτῶν ἀπέθανεν — ἐτράπησαν ὅλοι εἰς φυγὴν. Οἱ δὲ Ἰσραηλῖται ἀλαλάζοντες, κατεδίωκον αὐτοὺς, καὶ ὅλον τὸ στρατόπεδον αὐτῶν ἔπεσεν εἰς τὰς χεῖρας τῶν Ἰσραηλιτῶν.

Καὶ διὰ τοῦ συμβεβηκότος τούτου, ἀγαπητοί μου ἀναγνώσαι! δοξάζεται καὶ μεγαλύνεται ἡ ἀγία, δικαία καὶ πανάγαθος πρόνοια τοῦ Θεοῦ. Καὶ ἐνταῦθα βλέπομεν πάλιν ὅτι, ὁ Θεὸς ταπεινοῖ τοὺς ὑπερηφάνους. Ἀπόφασις θεία ἦτον, νὰ νικηθῇ ἀπὸ ἓνα παιδάριον, ὁ ἀλαζῶν Γολιάθ, ὅστις ἐθρασύνετο εἰς τὴν γιγαντικὴν του ἰσχύν, καὶ ἐσοχάζετο ὅτι εἶναι ἀδύνατον νὰ εὐρεθῇ εἰς τὸν κόσμον ἄλλοστις ἥρωες ὅμοιος μὲ αὐτόν. Ὁ Θεὸς ἀνυψοῖ τοὺς ταπεινοὺς. Αὐτὸς ἠυδόκησεν οὕτως, νὰ σφρανωθῇ ὁ Δαυὶδ μὲ τὸν κλάδον τῆς νίκης καὶ τῆς δόξης, ἐπειδὴ ἤλπισε μόνου εἰς τὸν Θεόν, καὶ εἰς αὐτὸν μόνον ἀπέδιδε πᾶσαν δόξαν καὶ τιμὴν. Ὁ Θεὸς κυβερνᾷ ὅλα τὰ ἐπιχειρήματα καὶ τὰς τύχας τῶν ἀνθρώπων. Αὐτὸς μᾶς ὁδηγεῖ ὡς ἀπὸ τὴν χεῖρα εἰς ὅλον τὸ διάστημα τῆς ζωῆς μας. Αὐτὸς ἔφερε καὶ τὸν Δαυὶδ διὰ τῆς μικρᾶς περιστάσεως, ὅτι δηλαδὴ ἦλθεν αὐτὸς ἐν καιρῷ ὄροντι εἰς τὸ στρατόπεδον — τοῦτ' ἔστιν εἰς τὴν κρίσιμον στιγμήν τοῦ πολέμου — ἐν βῆμα μέγαλον πλησίερον τοῦ θρόνου. Κατ' ἀρχὰς ἐφαίνεται δύσκολον, καὶ ἀδύνατον νὰ φθάσῃ εἰς βασιλικὴν ἀξίαν ἓνα τόσοσ ποταπὸν παιδίον, τὸ ὁποῖον ἔβοσκε πρόβατα. Ἀλλὰ τί ἄλλο ἀπλούτερον καὶ φυσικώτερον, παρὰ τὸ νὰ γένη ὁ ἐλευ-

θερωτής τοῦ Ἰσραήλ καὶ βασιλεὺς τοῦ Ἰσραήλ; ὁ Θεὸς εἶ-
 ναι ἐλευθερωτής εἰς τὰς ἀνάγκας. Αὐτὸς ἤξεύρει ἐν
 καιρῷ κοιῶν κακῶν νὰ βοηθῆ εὐκόλως — ἄνευ τινὸς θαύμα-
 τος — καὶ οὕτως εἶπεν μόνον δι' ἐνὸς παιδαρίου.

Ποῖος δὲν ἔπρεπε νὰ χαρῆ εἰς ὅλας τὰς ἐναντίας συμ-
 φορὰς τῆς ζωῆς ταύτης — ἐν ᾧ ἤξεύρει, ὅτι ἡ τύχη του εἶ-
 ναι εἰς τὴν ἀγαθὴν καὶ πατρικὴν χεῖρα τοῦ Θεοῦ;

82. Ὁ ἀγαθὸς βασιλόπαις Ἰωνάθαν.

Αφ' οὗ ὁ Δαυὶδ ἐνίκησε τὸν Γολιάθ, ἐπαρρησιάσθη πάλιν
 ἔμπροσθεν τοῦ βασιλέως, ὅστις ἐλάλησε μετ' αὐτοῦ πολλὰ
 εὐνοϊκῶς. Ὁ υἱὸς ὅμως τοῦ βασιλέως Ἰωνάθαν ὑπερηγάπη-
 σεν αὐτὸν ὡς τὸν ἴδιον ἑαυτόν του, Αὐτὸς ἔκαμε μετ' αὐτοῦ
 δεσμόν φιλίας ἀδιάλυτον. Ἐτίμα καὶ ἐσέβετο αὐτὸν, ὡς
 ἴδιον ἀδελφόν του, ἐπειδὴ ἦτον ἀνὴρ ἀγαθὸς, γενναῖος, εὐ-
 γενὴς καὶ πολεμιστής. Μάλισα, καὶ πρὸς σημεῖον τῆς ἀδελ-
 φικῆς ταύτης φιλίας, καὶ περιπλέον διὰ νὰ ζολίσῃ καὶ αὐ-
 τὸν βασιλικῶς, ἔδωκεν εἰς αὐτὸν τὸ ἰδίόν του ἐνδύμα, καὶ
 πρὸς τούτοις τὸν βασιλικόν του μανδύαν, τὸ ξίφος, τὸ τό-
 ξον καὶ τὴν ζώνην του.

Ὁ βασιλεὺς Σαοὺλ ἐπέστρεψε πάλιν εἰς τὰ ἴδια, ἔλαβε
 καὶ τὸν Δαυὶδ μεθ' ἑαυτοῦ. Ἀπὸ ὅλας τὰς πόλεις τοῦ
 Ἰσραήλ, διὰ τῶν ὁποίων διέβαινον, ἐξήρχοντο εἰς ἀπάντη-
 σιν αὐτῶν γυναῖκες καὶ παρθένοι μετὰ τυμπάνων καὶ κυμβάλ-
 λων, καὶ ψάλλουσαι χαρμοσύνας ᾠδᾶς, ἔλεγον: „Ἐπάταξε
 Σαοὺλ χιλιάδας, καὶ ὁ Δαυὶδ μυριάδας.“ Τοῦτο ἐπροξένησεν
 εἰς τὸν βασιλέα μεγάλην δυσἀρέσκειαν καὶ λύπην. Ὄθεν πλή-
 ρης θυμοῦ καὶ ἀδημονίας, εἶπεν: „Εἰς τὸν Δαυὶδ ἀποδίδου-

σι δέκα χιλιάδας καὶ εἰς ἑμὲ, μόνον χιλίους· Αὐτὸς τελευταῖον ἤμπορεῖ νὰ γένη καὶ βασιλεὺς.“ Ἀπὸ ἐκείην τὴν ἡμέραν δὲν ὑπέφερε πλέον ὁ Σαοὺλ νὰ βλέπῃ τὸν Δαυὶδ κατὰ πρόσωπον. Ἀμέσως τὴν ἀκόλουθον ἡμέραν ἐκυρίευσεν αὐτὸν πάλιν ἡ παλαιά του μελαγχολία, καὶ ὁ Δαυὶδ λαβὼν τὴν κιθάραν του ἔκρουεν αὐτὴν ἔμπροσθέν του μελωδικῶς. Τότε ὁ βασιλεὺς σηκώσας τὴν λόγχην, ἔρριψεν αὐτὴν κατὰ τοῦ Δαυὶδ. Ἀλλ' αὐτὸς ἐκλίνας ἀπὸ τὴν βολὴν τῆς λόγχης, ἔφυγε, καὶ διεσώθη.

Ὁ Δαυὶδ ἐνίκησε πάλιν ἐκ δευτέρου τοὺς Παλαιστίνους. Διὰ τὸ ὁποῖον ἐμίσησεν αὐτὸν ὁ βασιλεὺς περισσότερον. Αὐτὸς τὸ εἶπε φανερά ἔμπροσθεν τοῦ υἱοῦ του Ἰωνάθαν, καὶ ὅλων τῶν αὐλικῶν του, νὰ θανατώσωσι τὸν Δαυὶδ. Ἀλλ' ὁ Ἰωνάθαν εἶπε πρὸς αὐτόν: ὦ βασιλεῦ! Μὴν ἀμαρτήσης κατὰ τοῦ δούλου σου Δαυὶδ. Διότι οὔτε ὁ Δαυὶδ ἠμάρτησε κατὰ σοῦ! Ὅλα, ὅσα αὐτὸς πράττει, ἀποβλέπουσιν εἰς τὸ ἴδιόν σου ὄφελος. Ἰδοὺ! αὐτὸς ἐκινδύνευσεν τὴν ζωὴν του ὑπὲρ σοῦ. Αὐτὸς ἐνίκησε τὸν Γίγαντα Γολιάθ. Ὁ Κύριος ἠλευθέρωσε δὲ αὐτοῦ ὅλον τὸν Ἰσραήλ. Σὺ ὁ ἴδιος εἶδες τοῦτο, καὶ ἐχάρης ὑπερβαλλόντως. Διὰ τί λοιπὸν θέλεις τώρα νὰ χύσης αἷμα ἀθῶον; Διὰ τί θέλεις νὰ φονεύσης τὸν Δαυὶδ, ὅστις δὲν σοὶ ἔκαμε ποτὲ κανένα κακόν; Καὶ ὁ βασιλεὺς καταπραυνθεὶς διὰ τῶν λόγων τούτων, εἶπε: „Σοὶ ὁμνύω εἰς τὸν Θεὸν τὸν ζῶντα, ὅτι ὁ Δαυὶδ δὲν θέλει θανατωθῆ.“ Τότε ὁ Ἰωνάθαν λαβὼν τὸν Δαυὶδ, ἐπαρρήσιασεν αὐτόν πάλιν πρὸς τὸν πατέρα του.

Ἀλλὰ μετὰ παρέλευσιν ὀλίγου καιροῦ ὄρμησαν πάλιν οἱ ἀλλόφυλοι κατὰ τοῦ Σαοὺλ, καὶ ὁ Δαυὶδ ἐνίκησεν αὐτούς κατὰ κράτος. Τότε κυριευθεὶς πάλιν ἐκ νέου ὁ βασιλεὺς ἀπὸ τὴν συνήθη μελαγχολίαν, ἐκάθητο εἰς τὴν οἰκίαν, μ' τὸ δάρυ εἰς τὴν χεῖρα. Καὶ ὁ Δαυὶδ ἀφ' οὗ ἄρχισε νὰ κρούῃ ἔμ-

προσθέντου τὴν κιθάραν, ἔρριψε πάλιν ὁ Σαυὺλ τὸ δόρυ κατὰ αὐτοῦ. Πλὴν αὐτὸς ἐκκλίνας καὶ τὴν φορὰν ταύτην, ἀπέφυγε τὸν θάνατον, τὸ δὲ δόρυ ἐμπήχθη εἰς τὸν τοῖχον. Ὁ Δαυὶδ ἔφυγε τὴν ἰδίαν νύκτα, καὶ ἐκρύφθη ὀπίσθεν μιᾶς πέτρας εἰς τὸν ἀγρόν.

Μετὰ παρέλευσιν δύο ἡμερῶν ἠρώτησεν ὁ βασιλεὺς ἐπὶ τραπέζης, καὶ εἶπε: „Διὰ τί δὲν ἦλθεν οὔτε χθές, οὔτε σήμερον εἰς τὴν τράπεζαν ὁ υἱὸς τοῦ Ἰεσσαί;“ Καὶ ὁ Ἰωνάθαν ἄρχισε νὰ δικαιολογῇ τὸν Δαυὶδ. Τότε θυμωθεὶς ὁ βασιλεὺς, εἶπε: „Ἀπειθέσατε, καὶ πονηρὸν υἱέ! Ἡξεύρω καλῶς, ὅτι ἐκλεξας τὸν υἱὸν τοῦ Ἰεσσαί εἰς φίλον σου — πρὸς κατασχύνην σου καὶ τῆς μητρός σου! Ἡξευρε, ἐν ὅσῳ ζῆ ἐπὶ τῆς γῆς ὁ υἱὸς τοῦ Ἰεσσαί, σὺ καὶ τὸ βασίλειόν σου δὲν θέλει εἶσθαι εἰς ἀσφάλειαν. Τὴν ἰδίαν σιγμὴν ἀπόσειλον, νὰ φέρωσιν αὐτὸν ἐδῶ — διότι πρέπει ἀφεύκτως νὰ ἀποθάνῃ.“ Ὁ δὲ Ἰωνάθαν ἀπεκρίθη πολλὰ ἡσύχως, καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν: „Διὰ τί πρέπει νὰ ἀποθάνῃ ὁ Δαυὶδ; Τί ἔκαμε;“ Τότε ὁ βασιλεὺς ἐπῆρε τὸ δόρυ εἰς τὴν χεῖρα, διὰ νὰ τὸν διαπεράσῃ εἰς τὴν μέσην; Ἀλλ' αὐτὸς σηκωθεὶς ἔντρομος ἀπὸ τὴν τράπεζαν, ἐκβῆκεν ἔξω, καὶ δὲν ἔφαγεν ὅλην ἐκείνην τὴν ἡμέραν τίποτε. Διότι ἦτον ὅλως ἔμφροντις περὶ τοῦ Δαυὶδ, τὸν ὁποῖον εἶχε καταδικάσει ὁ πατήρ του εἰς θάνατον.

Τὴν ἀκόλουθον ἡμέραν, εὐθὺς ἀφ' οὗ ἐξημέρωσε, ἐξῆλθεν ὁ Ἰωνάθαν εἰς τὸν ἀγρόν καὶ ἦλθεν εἰς τὴν πέτραν, ὀπίσθεν τῆς ὁποίας ἦτον κρυμμένος ὁ Δαυὶδ, (ἐπειδὴ ὁ τόπος οὗτος ἦτον μόνον εἰς τὸν Ἰωνάθαν γνωστὸς,) ὁ δὲ Δαυὶδ ἐκβῆκεν ἔξω, καὶ ὁ Ἰωνάθαν εἶπε πρὸς αὐτόν, νὰ μὴν ἐπιστρέψῃ πλέον εἰς τὴν πόλιν πρὸς τὸν πατέρα του· διότι ζητεῖ νὰ τὸν θανατώσῃ. Μετὰ ταῦτα, ἀπεχαιρετήθησαν, ἐφιλήθησαν, καὶ ἔκλαυσαν ἀμφότεροι, μάλιστα ὁ Δαυὶδ ἔκλαυσε πολὺ περισσότερον. Τελευταίου δὲ εἶπεν ὁ Ἰωνάθαν πρὸς τὸν

Δαυίδ: „Πορεύου εἰς εἰρήνην! Ὁ δεσμός τῆς μεταξὺ ἡμῶν φιλίας, τὸν ὅποιον ἐκάμαμεν ἀμφότεροι ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, μένει διὰ παντός σταθερὸς καὶ ἀδιάλυτος. Περὶ τούτου ὁ Κύριος ἔσω μάρτυς ἀνὰ μέσον ἐμοῦ καὶ σοῦ, καὶ ἀνὰ μέσον τῶν παιδῶν μου καὶ τῶν παιδῶν σου.“ Ταῦτα εἰπόντες, διεχωρίσθησαν ἀπ’ ἀλλήλων, καὶ ὁ μὲν Ἰωνάθαν ἀπῆλθεν εἰς τὴν πόλιν, ὁ δὲ Δαυίδ ἔφυγεν εἰς τὴν ἔρημον.

Ὁ βασιλεὺς ὅμως κατεδίωκεν αὐτὸν ἕως εἰς τὴν ἔρημον. Ἐπρόσβαξεν ἓνα ὀλόκληρον στρατεύμα νὰ σηκωθῆ, διὰ νὰ πιᾶσῃ τὸν Δαυίδ, εἰπὼν ταῦτα καθ’ ἑαυτόν: „Καὶ εἰάν ἤθελε κρυφθῆ καὶ εἰς αὐτὸν τὸν κόλπον τῆς γῆς, ἐγὼ πρέπει ἀφεύκτως νὰ τὸν εὔρω.“ Ὅθεν ἐβιάσθη ὁ Δαυίδ νὰ ἀπομακρυνθῆ ἀκόμη εἰς τὰ ἀγριώτερα καὶ μακρυνώτερα μέρη τῆς ἐρήμου. Ἀλλὰ καὶ ἐκεῖ ἀκόμη ὁ Ἰωνάθαν ἐπεσκέπτετο τὸν Δαυίδ, τὸν ἐπαρηγόρει, καὶ τὸν ἐδυνάμονε διὰ τῆς εἰς Θεὸν ἐλπίδος, λέγων πρὸς αὐτόν: „Μὴ φοβῆσαι. Ἡ χεὶρ τοῦ πατρός μου δὲν θέλει σὲ φθάσει. Ἰδοὺ! σοὶ προφητεύω, ὅτι μέλεις νὰ γένῃς βασιλεὺς τοῦ Ἰσραὴλ! καὶ τότε δὲν θέλω ἄλλο ἀπὸ σοῦ, εἰ μὴ νὰ εἶμαι ὁ πλησιέστερος εἰς ἐσέ.“

Ὁ Ἰωνάθαν εἶναι διὰ ὅλους τοὺς μέλλοντας αἰῶνας ἡ εἰκὼν τῆς εἰλικρινεσάτης φιλίας. Ἡ ψυχὴ του εἶναι καθαρὰ ἀπὸ πᾶσαν ὑπερηφάνειαν καὶ φθόνον. Ἡ καρδιά του ὑπερπλημμυρεῖ μακαρίων καὶ φιλανθρώπων αἰσθημάτων. Αὐτὸς εἶναι ἡ αὐτοαγάπη καὶ πίστις πρὸς τὸν φίλον του, Αὐτὸς τὸν ὑπερασπίζεται ὡς ἀδελφόν, καὶ λαλεῖ ὑπὲρ αὐτοῦ μὲ μεγάλην ἐλευθεροσομίαν. Αὐτὸς μένει εἰς τὸν φίλον του πιστὸς καὶ εἰς τὴν δυστυχίαν του, τὸν ἐπισκέπτεται, τὸν παρηγορεῖ καὶ κλαίει μετ’ αὐτοῦ. Αὐτὸς κινδυνεύει ὅχι μόνον τὴν ζωὴν του ὑπὲρ αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ τὸν ἴδιον βασιλικόν του θρόνον παραχωρεῖ εἰς αὐτόν. Ἐξ ἐναντίας δὲ ὁ Σαουλ εἶναι λυπηρὸν καὶ ἀξιομίσητον ἀντίτυπον τῆς ἔχθρας.

Αὐτὸς εἶναι ὑπερήφανος, φθονερός καὶ ζηλότυπος. Σκυθρω-
 πὸς καὶ πλήρης μελαγχολίας κάθηται εἰς τὴν οἰκίαν. Ἡ φυ-
 χή του εἶναι γεμάτη θανατηφόρων διαλογισμῶν. Ἡ καρδιά
 του βράζει ἀπὸ θυμὸν καὶ ἀδημονίαν. Μισεῖ τὸν εὐεργέτην
 του, καὶ ἀνταποδίδει κακὸν ἀντὶ καλοῦ. Δὲν ἔμπορεῖ οὔτε
 τὸ ὄνομά του νὰ ἐκφωνήσῃ διὰ τὴν κυριεύουσαν αὐτὸν κακίαν.
 Θέλει νὰ φονεύσῃ ἐκεῖνον, ὅστις ἐκινδύνευσε τὴν ζωὴν του
 ὑπὲρ αὐτοῦ. Ὅ,τι χαροποιεῖ καὶ τέρπει μυριάδας ἀνθρώπων,
 τοῦτο προξενεῖ λύπην εἰς αὐτόν. Ποίαν ἀπὸ τὰς δύο ταύτας
 εἰκόνας θέλετε ἐκλέξει εἰς παράδειγμά σας, ἀγαπητοί μου
 ἀναγνώσαι; †

83. Ἡ εἰς Θεὸν ἐλπὶς τοῦ Δαυὶδ.

Ο Δαυὶδ εὐρίσκετο τώρα εἰς τοιαύτην τρομερὰν ἀνάγκην
 καὶ ξενοχωρίαν, εἰς ὁποίαν κανεὶς ἀκόμη ἄνθρωπος δὲν ἔφθασε
 ποτέ. Εἰς ὅλην τὴν γῆν Χαναὰν δὲν ἐτολμοῦσε παντελῶς νὰ
 φανῇ. Εἰς κανένα μέρος δὲν ἦτον ἡ ζωὴ του ἀσφαλής. Ἦτον
 χωρισμένος ἀπὸ πᾶσαν ἀνθρωπίνην συναναστροφὴν, ὡς ἓνας
 φυγὰς. Τὴν ἡμέραν διέτριβεν εἰς τοὺς σκοτεινοὺς δρυμοὺς τῆς
 ἐρήμου, τοὺς ὁποίους οὐδέ ποτε ἐφώτισεν ἀκτὶς ἡλίου.
 Τὴν νύκτα ἐκοιμᾶτο πάλιν ἐπάνω εἰς σκληροτάτην κοί-
 την μέσα εἰς τὰ φρικωδέστατα σπήλαια τῶν βουνῶν καὶ πε-
 τρῶν. Ἀπ' ὅλα τὰ μέρη ἦτο περικυκλωμένος μὲ διαφόρους
 κινδύνους τοῦ θανάτου, ὡς μὲ δίκτυα καὶ παγίδας. Ἐδῶ εὐ-
 ρίσκοντο ὄφεις καὶ σκορπίοι, λέοντες καὶ ἄλλα αἰμοβόρα θη-
 ριά. Ἐκεῖ ἐνήδρευεν αὐτὸν τοξότης μὲ τεντομένον τόξον.
 Καὶ ἄλλο ὅσον πάλιν ἐφωρμούσεν ὁ Σαοὺλ ἐναντίον του μετὰ
 πολλῶν χιλιάδων ὀπλισμένων. Παῖος δὲν ἤθελε χάσει εἰς μίαν

τοιαύτην περίσασιν ὅλον τὸ θάρρος; Ἄλλ' ὁ Δαυὶδ δὲν ἐπαράττειτο παντελῶς ἀπὸ τὰ τοιαῦτα· ἐπειδὴ ἤλπιζεν εἰς τὸν Θεόν.

Ταύτην τὴν εἰς Θεὸν ἐλπίδα του ἐπερίγραφεν ὁ Δαυὶδ εἰς πολλοὺς ὠραιούς ψαλμούς, κατ' ἐξοχὴν ὅμως εἰς τὸν ἀκόλουθον, ὅστις σχηματίζει τρόπον τινὰ διάλογον.

„Ὁ κατοικῶν ὑπὸ τὴν βοήθειαν τοῦ Ὑψίστου, ὁ ἀναπνόμενος ὑπὸ τὴν σκιάν καὶ σκέπην τοῦ παντοδυνάμου — αὐτὸς λέγει πρὸς τὸν Κύριον: Σὺ εἶσαι ἀντιλήπτωρ μου καὶ καταφυγή μου! Σὺ καὶ Θεός μου! Εἰς ἐσὲ ἔχω τὰς ἐλπίδας μου“!

„Αὐτὸς σὲ λυτρώνει ἀπὸ τὰς παγίδας τοῦ θανάτου — ἀπ' ὅλα τὰ δεινά. Αὐτὸς σὲ σκεπάζει μὲ τὰς πτέρυγας του· (ὡς ἐν πτηνὸν τοὺς αὐτοῦ νεοσσούς) ὑπὸ τὰς πτέρυγας αὐτοῦ εἶσαι ἀσφαλής· ἡ ἀλήθεια αὐτοῦ σοὶ εἶναι βοήθεια καὶ σκέπη· οἱ κινδύνοι τῆς νυκτὸς δὲν πρέπει νὰ σὲ φοβίζον, οὔτε τὰ βέλη, τὰ πετόμενα τὴν ἡμέραν, οὔτε καμμία δολιότης ἐνεργουμένη ἐν τῷ σκότει, οὔτε καμμία σατανικὴ δύναμις, ἣτις ἀπειλεῖ ἐν ὥρᾳ μεσημβρίας. Καὶ ἐὰν πέσωσιν εἰς τὸ ἀρισερὸν μέρος σου χιλιάδες, καὶ εἰς τὸ δεξιόν σου μυριάδες ἐχθρῶν — εἰς ἐσὲ δὲν προσεγγίζει τίποτε. Βλέπεις μόνον μὲ τὰ ὄμματά σου τὴν τιμωρίαν, ἣτις συμβαίνει εἰς τοὺς ἁμαρτωλοὺς καὶ κακοὺς.“

„Εἰς ἐσὲ, Κύριε! ἔχω τὰς ἐλπίδας μου.“

„Οὕτω κατοικεῖς ἐν ἀσφαλείᾳ καὶ ὑψηλά! Δὲν σὲ φθάσει καμμία συμφορά. Ἐκεῖ δὲν πλησιάζει κανένα κακὸν τὴν σκηνὴν σου· διότι χάριν σοῦ προσάζει τοὺς Ἀγγέλλους του, νὰ σὲ φυλάττωσιν εἰς ὅλας τὰς ὁδοὺς σου. Ἐπὶ τῶν χειρῶν των θέλουν σὲ φέρει, διὰ νὰ μὴ προσκόψῃς εἰς κανένα λίθον τὸν πόδα σου. Ἐπὶ ἀσπίδα καὶ βασιλίσκον ἐπιβαίνεις ἀφόβως, καὶ καταπατεῖς λέοντα καὶ δράκοντα.“

„Ναί, ὁ ἴδιος Θεὸς λέγει περὶ σοῦ; „Ἐπειδὴ ἐλπίζει εἰς ἐμὲ, λυτρόνω αὐτόν. Ἐπειδὴ μὲ τιμᾶ, τὸν βοηθῶ! Ὅταν μὲ κράξῃ, τὸν ὑπακούω! Εἶμαι παρ' αὐτῷ εἰς τὰς ἀνάγκας καὶ θλίψεις του, ἀφαρπάζω αὐτόν ἀπὸ πᾶσαν συμφορὰν, καὶ δοξάζω αὐτόν. Χορταίνω αὐτόν μὲ μακρότητα ζωῆς — καὶ δεικνύω εἰς αὐτόν τὴν σωτηρίαν μου.“

† Ἀγαπητοί μου ἀναγνώσαι! Πόσον ωραίως καὶ κατασκευαστικῶς περιγράφει ἐδῶ ὁ Δαυὶδ τὴν φιλάνθρωπον καὶ πατρικὴν πρόνοιαν τοῦ Θεοῦ, τὴν πιστὴν καὶ παντοδύναμον αὐτοῦ βοήθειαν! Πόσον ἄφοβος καὶ ἤσυχος, πόσον χαρούμενος καὶ θαρράλεος ἦτον ὁ Δαυὶδ καὶ ἐν μέσῳ τῶν θορύβων τῶν διαφορῶν κινδύνων! Οὕτω φιλανθρώπως, καὶ μάλιστα ἀπείρως φιλανθρωπότερα, παρ' ὅσον καὶ ὁ ἴδιος Δαυὶδ ἠδύνατο νὰ περιγράψῃ, φροντίζει καὶ δι' ἡμᾶς ὁ Θεός — οὕτω πιστῶς φυλάττει καὶ διατηρεῖ καὶ ἡμᾶς. Οὕτω σταθερῶς πρέπει νὰ ἐλπίζωμεν καὶ ἡμεῖς εἰς τὸν Θεόν — οὕτως οἰκειῶς καὶ νικητικῶς πρέπει νὰ ἀφιερωνώμεθα καὶ ἡμεῖς εἰς αὐτόν. Ποῖος δὲν πρέπει νὰ χαίρῃ ἐλπίζων εἰς αὐτόν! Ποῖος πλέον πρέπει νὰ φοβῆται καὶ νὰ τρέμῃ θαρρῶν εἰς αὐτόν! Ἄς ἐλπίζωμεν λοιπὸν καὶ ἡμεῖς εἰς τὸν Θεόν, καθὼς ὁ Δαυὶδ, καὶ ἡ καρδιά μας δὲν θέλει πλέον ξενοχωρεῖσθαι καὶ φοβεῖσθαι ἀπὸ τρομερὰς μερίμνας! Ἄς φυλάττωμεν ὅμως καὶ τὴν καρδίαν μας οὕτω καθαρὰν καὶ ἀνυπεύθυνον, καθὼς ὁ Δαυὶδ, καὶ τότε θέλομεν ἠμπορεῖ καὶ ἡμεῖς νὰ ἐλπίζωμεν εἰς τὸν Θεόν σταθερῶς, καθὼς καὶ αὐτός.

84. Νάβαλ καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ Ἀβιγαία.

Ο Δαυὶδ διέτριψε πολὺν καιρὸν εἰς τὴν ἔρημον διὰ τὸν φόβον τοῦ Σαούλ. Ὅλοι, ὅσοι ἦσαν εἰς ἀνάγκην καὶ ξενοχωρίαν, κατέφυγον εἰς αὐτόν. Ὁ Δαυὶδ ἔγινεν ἡγεμῶν αὐτῶν, καὶ οὕτως ἔλαβεν ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν του ὀλίγον κατ' ὀλίγον ὑπὲρ τοὺς τριακοσίους ἀνδρας.

Εἰς τὴν Μαὼν, μικράντινα πόλιν τῆς φυλῆς Ἰούδα, πλησίον τῆς ἐρήμου, ἔζη τότε ἕνας πολλὰ πλούσιος ἄνθρωπος, ὀνόματι Νάβαλ. Οὗτος εἶχε τρισχίλια πρόβατα καὶ χιλίας αἴγας, τὰ ὅποια ἔβοσκον οἱ δοῦλοίτου εἰς τὴν ἔρημον. Πλὴν καὶ μὲ ὅλα ταῦτα τὰ πλούτη ἦτον ἀνὴρ σκληρὸς, ἀχρεῖος καὶ μισάνθρωπος.

Μίαν φορὰν ἐπρόσβαξεν ὁ Νάβαλ οὗτος νὰ κουρεύσωσι τὰ πρόβατάτου — καὶ κατὰ τὴν εὐκαιρίαν ταύτην νὰ κάμωσι μετὰ ταῦτα ἕνα λαμπρὸν συμπόσιον. Ὁ πτωχὸς Δαυὶδ, ὅς τις εἰς τὴν ἔρημον διατρίβων δὲν εἶχε σχεδὸν οὔτε τὰ πρὸς τὸ ζῆν ἀναγκαῖα, ἀπέστειλε δέκα νέους πρὸς τὸν Νάβαλ, νὰ τὸν εὐχηθῶσιν ἀπὸ μέρους του εἰς τὴν πανήγυριν ταύτην εὐτυχίαν. Ἦλθον λοιπὸν οἱ δέκα νέοι πρὸς τὸν Νάβαλ, καὶ εἶπον πρὸς αὐτόν, καθὼς τοὺς ἐπρόσβαξεν ὁ Δαυὶδ· δηλαδή: „Ὁ Δαυὶδ σὲ ἀσπάζεται φιλικώτατα! Εἰρήνη μετὰ σοῦ! Εἰρήνη μετὰ τῆς οἰκίας σου! Εἰρήνη μετὰ πάντων τῶν συγγενῶν σου, τῶν ἀδελφῶν ἡμῶν! Ἡμεῖς ἐπληροφόρηθημεν, ὅτι οἱ ποιμένες σου, οἵτινες ἦσαν παρ' ἡμῖν εἰς τὴν ἔρημον, κουρεύουσι τὰ πρόβατά σου. Αὐτοὺς ἡμεῖς ποτὲ δὲν ἐπειράξαμεν. Ποτὲ δὲν τοὺς ἔλειψε μήτε τὸ παραμικρὸν ἀπὸ τὰ ποιμνιάτων. Ἐρώτησον αὐ

ὁ ἴδιος αὐτούς! καὶ αὐτοὶ θελουν σοὶ εἰπεῖ περὶ τούτου. Ἄς εὐρωμεν, οἱ δούλοισου, τώρα καὶ χάριν ἐνώπιον τῶν ὀφθαλμῶν σου! Εἰς καλὴν ἡμέραν ἦλθαμεν. Μὴν ἀφήσης λοιπὸν σήμερον τὸν υἱὸν σου Δαυὶδ, καὶ ἡμᾶς, τοὺς δούλους σου, νὰ ἀπέλωμεν ἀπὸ σοῦ μὲ χεῖρας εὐκαίρους!”

Ἄν καὶ ὁ Δαυὶδ ἦτον γνωστὸς καὶ περίφημος εἰς ὅλην ἐκείνην τὴν γῆν, ὁ Νάβαλ ὅμως ὑπεκρίθη, ὅτι δὲν εἶχε παντελῶς ἰδεᾶν περὶ αὐτοῦ. Πλὴν τὴν ὑπόκρισιν ταύτην ἔκαμε μὲ τόσον ἀνεπιτήδειον τρόπον, ὥστε αὐτὸς μόνος του ἐπροδόθη, καθὼς καὶ ὅλοι οἱ ψεῦσαι, ὅτι ὄχι μόνον ὁ Δαυὶδ ἦτον πολλὰ γνωστὸς εἰς αὐτὸν, ἀλλ' ὅτι καὶ τὸν πατέρα αὐτοῦ, τὸν ὁποῖον δὲν εἶχον μελετήσει ἀκόμη οἱ νέοι, ἐγνώριζε πολλὰ καλά. Διότι εἶπε: „Ποῖος εἶναι αὐτὸς ὁ Δαυὶδ, ὁ υἱὸς τοῦ Ἰεσσαί; Τὴν σήμερον εὐρίσκονται πολλότατοι δούλοι εἰς τὴν γῆν ταύτην, οἵτινες καταλιπόντες τοὺς κυρίους των, ἔφυγον εἰς τὴν ἔρημον, καὶ περιέρχονται τῆδε κάκῃσσι. Φύγετε ἀπ' ἐδῶ! Τί χρέος ἔχω ἐγὼ νὰ δώσω τοὺς ἄρτους μου καὶ τὸ ὕδωρ, καὶ τὸ κρέας, τὸ ὁποῖον ἔσφαξα διὰ τοὺς κουρευτὰς τῶν προβάτων μου, εἰς τοιούτους φυγάδας ἀνθρώπους, τοὺς ὁποίους οὔτε γνωρίζω, οὔτε γινώσκω πόθεν εἶναι;“ — Ταῦτα ἀκούσαντες οἱ ἄνθρωποι τοῦ Δαυὶδ ἀπῆλθον λυπημένοι καὶ κατησχυμένοι.

Οὗτος ὁ Νάβαλ εἶχε καὶ γυναῖκα, ὀνομαζομένην Ἀβιγαίαν, ἣτις ἦτον πολλὰ γνωστικὴ καὶ εἰς ἄκρον ὠραία. Ἐνας τῶν ποιμένων τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς, ὅστις, καθὼς φαίνεται, ἦτο πολλὰ φρόνιμος καὶ εἰλικρινὴς ἄνθρωπος, ἦλθε πρὸς αὐτήν, καὶ τῆς ἐδιηγήθη ὅσα ἠκολούθησαν, λέγων: „Ἰδοὺ! Ὁ Δαυὶδ ἀπέσειλεν ἀνθρώπους ἐκ τῆς ἐρήμου, νὰ εὐχηθῶσι σήμερον τὸν κύριόν μας εὐτυχίαν εἰς τὴν κούρευσιν τῶν ποιμνίων. Αὐτὸς ὅμως ἐφέρθη πρὸς αὐτοὺς μὲ πολλὰ ἄγροικον τρόπον, ἐν ᾧ αὐτοὶ ἐφάνησαν εἰς ἡμᾶς πολλὰ ὠφέλιμοι ἄνθρωποι. Ὅλον τὸν καιρὸν, καθ' ὃν ἐφυλάττομεν τὰ ποιμνία εἰς τὴν

ἔρημον, μᾶς ὑπερασπίζοντο. Νύκτα καὶ ἡμέραν ἦσαν αὐτοὶ τὰ προπύργιά μας (ἐναντίον τῶν κλεπτῶν καὶ ἐναντίον τῶν ἀγρίων θηρίων). Στοχάσου λοιπὸν, κυρία! τὸ πρακτέον. Ἐγὼ φοβοῦμαι, φοβοῦμαι, λέγω, μήπως ἀκολουθήσῃ καμμιά μεγάλη δυστυχία εἰς τὸν ἄνδρα σου καὶ εἰς ὅλην σου τὴν οἰκίαν.“

Ταῦτα ἀκούσασα ἡ Ἀβιγαία ἔλαβεν ἀμέσως μετὰ μεγάλης σπουδῆς διακοσίους ἄρτους, δύο ἀγγεῖα οἴνου, πέντε ἐφημένα πρόβατα, πέντε ἀσκούς κριθάλειρον, ἑκατὸν δεμμάτια σαφίδας καὶ διακοσίας ὀρμαβίας σύκων, καὶ ἐπρόσβαξε νὰ τὰ φορτώσωσιν εἰς τοὺς ὄνους. Ἐπειτα ἔσειλε τοὺς δούλους τῆς πρὸς τὸν Δαυὶδ εἰς τὴν ἔρημον, καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς: „Υπάγετε μὲ αὐτὰ ἔμπροσθέν μου, καὶ ἐγὼ ἔρχομαι κατόπιν σας.“ Καὶ εὐθὺς ἐκάθησε καὶ αὐτὴ ἐπάνω εἰς ἓνα ὄνον, καὶ ἔδραμε κατόπιν τῶν δούλων. Πρὸς δὲ τὸν ἄνδρα τῆς, εἰς τοῦ ὁποίου τὸ μισάνθρωπον ἰδίωμα ἤξευρε πολλὰ φρόνιμα νὰ ὑποχωρῇ, δὲν εἶπε τίποτε περὶ τούτου.

Οἱ δέκα νέοι, τοὺς ὁποίους ἔσειλεν ὁ Δαυὶδ πρὸς τὸν Νάβαλ, διὰ νὰ τὸν εὐχρηθῶσιν, ὑπέσρεψαν ὀπίσω, καὶ ἐδιηγήθησαν εἰς αὐτὸν τὸν τρόπον, μὲ τὸν ὁποῖον ἐφέρθη πρὸς αὐτούς. Διὰ τὸ ὁποῖον θυμωθεὶς σφόδρα ὁ Δαυὶδ, εἶπε, περιζόνων ἐνταντῶ καὶ τὸ ξίφος εἰς τὸν μηρόν του: „Εἰς μάτην τῶ ἐφύλαξα τὰ ὅσα βοσκήματα εἶχεν εἰς τὴν ἔρημον! Καὶ τώρα μοὶ ἀνταποδίδει κακὸν ἀντὶ καλοῦ! Ἄλλὰ, νὰ εἶμαι ἄτιμος καὶ ἀχρεῖος ἄνθρωπος, ἂν μείνῃ εἰς αὐτὸν, ἀπ' ὅσα ἔχει, μήτε ἓνας μόνον σκύλος ἕως αὐρίον τὸ πρῶν. Σηκωθῆτε, καὶ ἄς ζώσῃ ἕκαστος τὴν μάχαιράν του εἰς τὸν μηρὸν καθὼς ἐγώ!“ Ἀμέσως ὁ Δαυὶδ ἐσηκώθη μετὰ τετρακοσίων ἀνδρῶν ὀπλισμένων, καὶ ἐκίνησε κατὰ τοῦ Νάβαλ. Ἡ δὲ Ἀβιγαία ἀπήντησεν αὐτὸν εἰς τοὺς πρόποδας ἑνὸς δασυδένδρου ὄρους.

Εὐθὺς ἀφ' οὗ εἶδεν τὸν Δαυὶδ, κατέβη ἀπὸ τὸν ὄνον, ἔπεσεν ἐνώπιον αὐτοῦ κατὰ πρόσωπον αὐτῆς, καὶ εἶ-

πεν: „ὦ κύριέ μου! Τὸ ἁμάρτημα τοῦτο τοῦ ἀνδρός μου ἐγὼ ἀναδέχομαι. Σὲ παρακαλῶ, συγχώρησον εἰς τὴν δούλην σου νὰ λαλήσῃ μετὰ σοῦ ἓνα μόνον λόγον, καὶ ἀκουσον τὴν δούλην σου εὐμενῶς. Κύριέ μου καὶ βασιλεῦ! Μὴ συνερισθῆς τὸν μωρὸν ταῦτον — τὸν ἀνόητον ἄνδρα μου Νάβαλ! Διότι ὁ ἄνθρωπος εἶναι παράφρων. Ἐγὼ ὅμως, ἡ δούλη σου, δὲν εἶδον παντελῶς τοὺς παρὰ σοῦ πρὸς τὸν ἄνδρα μου ζαλέντας ἀνθρώπους. Καὶ τώρα, ζῆ Κύριος καὶ ζῆ ἡ ψυχὴ σου — ὁ Κύριος θέλει σὲ ἐμποδίσει, τοῦ νὰ χύσῃς αἷμα. Αὐτὸς θέλει κρατήσῃ τὴν ὀρμὴν τῆς χειρός σου. Δέξαι, παρακαλῶ, φιλοφρόνως τὸ μικρὸν τοῦτο δῶρον τῆς δούλης σου, καὶ διαμοίρασον αὐτὸ εἰς τοὺς ἀνθρώπους σου. Συγχώρησόν μοι τὸ ἔγκλημα, τὸ ὁποῖον ἐπῆρα ἐπάνω μου. Ἐνας ἥρωας, ὡς σὺ, ὅστις πολεμεῖ ὑπὲρ τοῦ λαοῦ τοῦ Κυρίου, δὲν θέλει βέβαια μολύνει τὴν δόξαν του μὲ τοιαύτας δυνασικὰς πράξεις, ἐναντίον ἐνὸς τόσοῦ ταλαιπώρου καὶ ἀξιοκαταφρονήτου ἐχθροῦ. Ἐάν ποτε σοῦ ἐπιβουλευθῆ τις τὴν ζωὴν, ὁ Κύριος θέλει σοῦ διατηρήσει αὐτήν, ὡς ἓνα πολύτιμον κειμήλιον. Καὶ ἐὰν γένης ποτὲ βασιλεὺς τοῦ Ἰσραὴλ — καθὼς σοὶ τὸ ὑπεσχέθη ὁ Κύριος — δὲν θέλει σὲ τύπτει ἢ συνείδησίς σου, ὅτι ἔχυσες αἷμα ἀθῶον. Τότε θέλει σὲ ἀγαθοποιήσῃ ὁ Κύριος δι' αὐτὸ, καὶ σὺ θέλεις ἐνθυμηθῆ τὴν δούλην σου.“ Πρὸς ταῦτα ἀποκριθεὶς ὁ Δαυὶδ, εἶπεν: „Εὐλογητὸς Κύριος, ὁ Θεὸς τοῦ Ἰσραὴλ, ὅστις σὲ ἀπέσειλε σήμερον εἰς ἀπάντησίν μου. Εὐλογημένη νὰ εἶσαι καὶ σὺ· διότι μὲ ἠμπόδισας, ἀπὸ τοῦ νὰ χύσω αἷμα. „Ταῦτα εἰπὼν ὁ Δαυὶδ, ἔλαβε τὰ δῶρα τῆς Ἀβιγαίας, καὶ εἶπεν: „Ὑπαγε ἐν εἰρήνῃ εἰς τὸν οἶκόν σου. Ἰδοὺ! εἰσήκουσα τῆς δεήσεώς σου.“

Ἀφ' οὗ ἡ Ἀβιγαία ἐπέστρεψεν εἰς τὴν οἰκίαν της, εὔρε τὸν Νάβαλ καθήμενον εἰς τὸ συμπόσιον καὶ τρώγοντα. Ἦτο πολλὰ εὐθυμος, ἐτρέφα καὶ ἀσώτευσεν, ἐν ᾧ πατὴρ δὲν ἔδωκεν

εἰς κἀνένα ἐνδεῆ οὔτε μίαν ρανίδα ὕδατος, καὶ — τὸ βδελυρότερον πάντων — ἦτον μεθυσμένος. Ὄθεν ὡς νουνεχῆς γυνή, διὰ νὰ μὴν ἔλθῃ εἰς λογομαχίαν μὲ ἓνα μεθυσμένον ἄνθρωπον, δὲν εἶπε πρὸς αὐτὸν οὔτε κἀν λόγον περὶ ὅλων τῶν συμβεβηκότων. Τὴν ἀκόλουθον ὅμως ἡμέραν τὸ πρωὶ, ἀφ' οὗ ὁ Νάβαλ ἐξύπνησεν ἀπὸ τὴν μέθην, ἐδιηγῆθη εἰς αὐτὸν ὅλα τὰ συμβεβηκότα, τὰ ὁποῖα ἀκούσας ἐτρόμαξε, καὶ ἔμεινε νεκρός. Καὶ μετὰ παρέλευσιν δέκα ἡμερῶν ἀπέθανεν ὁ Νάβαλ. Εἶναι δηλονότι νόμος τῆς δικαιοσύνης ἀπαράβατος, νὰ φέρωσι τὰ κακὰ ἔργα κακοὺς καρπούς. Ὁ ἀχρεῖος οὗτος ἄνθρωπος ἀπέθανεν ἀπὸ τὰ κακὰ ἐπακόλουθα τῆς ἀκρασίας καὶ τοῦ φόβου, τὸν ὁποῖον ἐπέσυρεν ἐπάνω του διὰ τῆς φυλαργυρίας καὶ τοῦ σκληροῦ του τρόπου. Ἡ δὲ Ἀβιγαία, μετὰ τὸν θάνατον τοῦ ἀνδρός της, ἔγινε γυνὴ τοῦ Δαυὶδ.

Ἐνταῦθα, ἀγαπητοίμου ἀναγνώσται! θέλω νὰ σᾶς ἐρωτήσω ὀλίγα ἰνά: „Ποῖος σᾶς ἀρέσκει καλῆτερα· Ὁ φιλάργυρος, ἀχάριστος, ἀνόητος, σκληροκάρδιος καὶ ἀκρατῆς Νάβαλ — ἢ ἡ ἐλευθέριος, εὐχάριστος, συνετὴ, φιλόανθρωπος καὶ ἀγαθὴ Ἀβιγαία; Ὁ Δαυὶδ εἰς τὴν ἔξαψιν τοῦ θυμοῦ του — ἢ ὅταν κατέπαυσε τὴν ὀργὴν του, τόσοσιν ὀγλήγωρα καὶ μετόσσην ἐτοιμότητα; Ὅποιος σᾶς ἀρέσκει καλῆτερα, τοῦτον καὶ μιμεῖσθε! Καὶ ὅ,τι δὲν σᾶς ἀρέσκει, μὴ τὸ κάμνετε!“

85. Ἡ τελευταία τοῦ Δαυὶδ μετὰ
Σαοὺλ ἀντάμωσις.

Ὅλαι αἱ δοκιμαὶ τοῦ Σαοὺλ, τὰς ὁποίας ἔκαμε, διὰ νὰ εὕρῃ τὸν Δαυὶδ, ἐσάβησαν ἕως τῶρα μάταιαι· διότι ὁ Θεὸς

τὸν ἐφύλαττεν. Ὁ Σαοὺλ ἦλθε πάλιν μετ' ἕνα στρατεύμα, συνηζήμενον ἀπὸ τρεῖς χιλιάδας ἐλεεινῶν ἀνδρῶν, εἰς τὴν ἔρημον, διὰ τὴν εὐρὴν τοῦ Δαυὶδ, καὶ ἐστρατοπέδευσεν ἐπὶ τινος λόφου. Ὁ Δαυὶδ μετ' ἅπαντας τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ συστράτιωτήν, ἦλθε τὴν νύκτα εἰς τὸ στρατόπεδον. Ἡ βασιλικὴ σκηνὴ ἦτον σκημένη εἰς τὴν μέσην τοῦ στρατοπέδου. Ἀβεννήρ, ὁ πρῶτος ἀρχιστράτηγος τοῦ Σαοὺλ, καὶ ὅλον τὸ στρατεύμα, ἐστρατοπέδευσαν κύκλῳ τῆς βασιλικῆς σκηνῆς. Ἐν ᾧ ἐκοιμῶντο ὅλοι, εἰσῆλθεν ὁ Δαυὶδ καὶ ὁ Ἀβессά εἰς τὸ στρατόπεδον, καὶ ὑπῆγαν ἕως εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ βασιλέως. Καὶ Ἰδοῦ! ἐκοιμᾶτο καὶ αὐτὸς, ἔχων καὶ τὸ δόρυ αὐτοῦ ἐμπηγμένον εἰς τὴν γῆν πλησίον τῆς κεφαλῆς του, τὸ δὲ ποτήριόν του ἔκειτα ἐκεῖ πλησίον.

Τότε εἶπεν ὁ Ἀβессά πρὸς τὸν Δαυὶδ: „Ἰδοῦ! Ἐφῆρεν ὁ Θεὸς τὸν αἰσπονοδόν σου ἐχθρόν εἰς τὰς χεῖράς σου. Λάβε ὑπομονήν! Τώρα φέλω κτυπήσει αὐτὸν μίαν μετ' ἃ τὸ δόρυ μου, χωρὶς νὰ εἶναι χρεῖα, νὰ δευτερώσω! Θέλω τὸν καρφῶσαι εἰς τὴν γῆν μετ' ἃ τὸ δόρυ μου!“ Ἀλλ' ὁ Δαυὶδ ἀπεκρίθη: „Μὴ τὸν κάμῃς κἀνένα κακόν. Διότι ποῖος ἐπιβάλλων τὴν χεῖρά του ἐπάνω εἰς ἄνδρα, παρὰ Κυρίου κεχρισμένον, καὶ μένει ἀτιμώρητος; Λάβε μόνον τὸ δόρυ καὶ τὸ ποτήριον, καὶ ἄς ἀπέλθωμεν ἐντεῦθεν.“ Ἐλαβον λοιπὸν τὸ δόρυ καὶ τὸ ποτήριον τοῦ Σαοὺλ, καὶ ἀνεχώρησαν ἐκεῖθεν. Κανεῖς δὲν ἐξύπησε, κανεῖς δὲν ἐκατάλαβε. Διότι κατ' εὐδοκίαν Θεοῦ ἦλθεν ἐπ' αὐτοὺς ταιούτος βαρὺς ὕπνος.

Ὅταν ἀνέβη ὁ Δαυὶδ ἐπάνω εἰς τὴν καρυφὴν ἑνὸς ὑψηλοῦ ὄρους, ἐφώνασε τὴν νύκτα κατ' ἀντικρὺ τοῦ στρατοπέδου, εἰπὼν: „Ἀβεννήρ δὲν μοὶ ἀποκρίνεσαι;“ Καὶ ὁ Ἀβεννήρ εἶπε: „Τίς εἶσαι σὺ, ὅστις φωνάζεις οὕτως, καὶ ἐνοχλεῖς τὸν βασιλέα εἰς τὸν ὕπνον;“ Ὁ Δαυὶδ εἶπεν: „Ἀληθινὰ εἶσαι πολλὰ ἀνδρείος πολεμιστῆς, καὶ μεταξὺ ὅλου τοῦ Ἰσραὴλ δὲν

ὑπάρχει κανείς ὅμοιος μὲ ἐσέ! Ἐξαίρετα φυλάττεις τὸν βασιλέα σου. Πλὴν κύτταξε! ποῦ εἶναι τὸ δόρυ καὶ τὸ ποτήριον τοῦ βασιλέως, τὰ ὁποῖα ἦσαν πλησίον τοῦ προσκεφαλαίου του;“ Τότε ὁ Σαοὺλ γνωρίσας τὴν φωνὴν τοῦ Δαυὶδ, εἶπε: „Δαυὶδ τέκνον μου! Δὲν εἶναι αὕτη ἡ φωνή σου;“ Καὶ ὁ Δαυὶδ εἶπε: „Μάλισσα, κύριέ μου καὶ βασιλεῦ! Ἄλλὰ διὰ τί με καταδιώκεις τόσο, βασιλεῦ; Τί ἔκαμα; Εἰς τί συνίσταται τὸ σφάλμά μου; Θέλεις νὰ χύσης αἷμα ἀθῶον ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ; Καὶ ποῖαν τιμὴν φέρει τοῦτο εἰς τὸν βασιλέα — τὸ νὰ καταδιώκῃ ἐμὲ τόσο, ὅστις, καὶ χωρὶς τούτου, περιφέρομαι ὡς νυκτικόραξ εἰς τὰ ὄρη;“ Καὶ ὁ βασιλεὺς εἶπεν: „Ἡμαρτον! Ἐλθὲ πάλιν πρὸς ἐμὲ, τέκνον μου Δαυὶδ! καὶ μείνε παρ’ ἐμοῖ! Δὲν θέλω πλέον σὲ κακοποιήσει, ἐπειδὴ σοὶ ἐφάνη σήμερον τόσο πολύτιμος ἢ ζωή μου. Ὁμολογῶ, ὅτι ἐφέρβην πρὸς σὲ πολλὰ μωρὰ καὶ ἀνόητα!“

Τότε ἀποκριθεὶς ὁ Δαυὶδ, εἶπεν: „Ἰδού! Παρ’ ἐμοῖ εἶναι τὸ δόρυ καὶ τὸ ποτήριόν σου! Πρόσαξον ἕνα τῶν δούλων σου νὰ ἔλθῃ πρὸς ἐμὲ διὰ νὰ τὰ παραλάβῃ. Καὶ ὁ Κύριος ἄς ἐποδώσῃ εἰς τὸν καθένα κατὰ τὴν δικαιοσύνην του καὶ κατὰ τὴν πίσιν του. Καθὼς ἐφάνη σήμερον ἡ ζωή σου ἀκριβὴ καὶ πολύτιμος εἰς τοὺς ὀφθαλμούς μου, οὕτω θέλει φανῆ καὶ ἡ ἰδική μου ἐνώπιον τοῦ Κυρίου. Αὐτὸς θέλει μὲ ἐλευθερώσει ἀπὸ πᾶσαν θλίψιν καὶ ξυνοχωρίαν.“ Τότε ὁ Σαοὺλ εὐλόγησε τὸν Δαυὶδ, καὶ ἀμφοτέροι ἀπεχωρίσθησαν.

Τόσον φιλανδράπως φέρεται ὁ Δαυὶδ πρὸς ἕνα ἐχθρὸν, ὅστις τῷ ἐπιβουλεύετο τὴν ζωήν. Αὐτὸς δὲν τὸν λυπεῖ παντελῶς. Αὐτὸς θέλει μόνον νὰ τὸν πληροφορήσῃ ὅτι φρονεῖ καλῶς καὶ εὐλικρινῶς περὶ αὐτοῦ, διὰ νὰ τὸν διορθώσῃ μὲ τοῦτο. Χρειαζέται λοιπὸν ἕνα τόσο καὶ ἀξίερασον φέρσιμον, τὸ ὁποῖον καὶ τὸν ἴδιον θανά-

σιμον ἐχθρόν του ἐκίνησεν εἰς συμπάθειαν, μεγαλητέραν σύ-
σχισιν;

Μετὰ παρέλευσιν ὀλίγου καιροῦ ἔχασε πάλιν ὁ βασιλεὺς, τοῖ ὁποίου ἡ μετάνοια ἦτο πολλάκις σιγμιαῖα καὶ χωρὶς σταθερότητα, μίαν μάχην κατὰ τῶν Παλαιστίνων. Ὅλοι του οἱ υἱοὶ — καὶ αὐτὸς ὁ καλὸς καὶ φιλάγαθος Ἰωνάθαν — ἐφοκεύθησαν. Αὐτὸς δὲ ὁ ἴδιος ἐπληγώθη βαρέως. Καὶ ἐπειδὴ οἱ Παλαιστῖνοι ἐξενοχώρησαν αὐτὸν ἀπὸ ὅλα τὰ μέρη, ζητοῦντες νὰ τὸν πιάσωσι ζωντανόν, ἐπῆρε καὶ αὐτὸς τὸ ξίφος του, καὶ ἔρριψεν ἑαυτὸν ἐπάνω εἰς αὐτὸ, καὶ οὕτως ἐφονεύθη, αὐτόχειρ γενόμενος.

Τοιοῦτον τρομερὸν τέλος ἔλαβεν ὁ βασιλεὺς, ὅστις δὲν ἤθελε κατ' οὐδένα τρόπον νὰ ἀκολουθήσῃ τὴν ὁδὸν καὶ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ μόνον τὴν τῆς ὑπερηφανείας, τοῦ θυμοῦ καὶ τοῦ φθόνου του.

Ὁ δὲ Δαυὶδ, μὲ ὄλον ὅτι ἠλευθερώθη ἀπὸ ἑνα φοβερώτατον καὶ θανάσιμον ἐχθρόν του, καὶ ἐπρόσφεραν εἰς αὐτὸν τὸ βασιλικὸν διάδημα, δὲν ἐχάρη ὅμως διὰ τὸν θάνατον τοῦ Σαοὺλ. Αὐτὸς καὶ οἱ σὺν αὐτῷ πάντες ἄρχισαν νὰ θρηνώσι καὶ νὰ κλαίωσι τὸν Σαοὺλ, τὸν Ἰωνάθαν, καὶ ὅλους τοὺς ἄλλους, οἵτινες ἐφονεύθησαν εἰς τὸν πόλεμον. Ὅλην τὴν ἡμέραν ἐκείνην, ἐξ αἰτίας τῆς μεγάλης τῶν λύπης, δὲν ἔβαλον εἰς τὸ σόμα των τροφὴν ἕως τὸ ἑσπέρας.

86. Προσαγή τοῦ Δαυίδ εἰς τὸ νὰ
λατρεύηται ὁ Θεὸς δημοσίως.

Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Σαούλ ἔκλεξαν οἱ πρεσβύτεροι καὶ ὁ λαὸς τὸν Δαυίδ εἰς βασιλέα των. Εἰς τὴν Χεβρών ἐχρίσθη αὐτὸς βασιλεὺς, καὶ εἰς τὴν Ἱερουσαλὴμ ἔσκησε τὸν βασιλικόν του θρόνον· ἐκεῖ ἔκτισε καὶ λαμπρότατον παλάτιον, διὰ τοῦ ὁποίου ὕψωσε τὴν πόλιν Ἱερουσαλὴμ εἰς μητρόπολιν τοῦ βασιλείου.

Ὁ Δαυίδ ἦτον πολλὰ ἀγαθὸς βασιλεὺς. Ἐπιμελεῖτο ἡμέραν καὶ νύκτα, νὰ κατασῆσῃ τὸν λαὸν του εὐτυχῆ καὶ ἐνάρετον. Ἦξευρεν ἐξ ἰδίας του πείρας, ὅτι οἱ ἄνθρωποι χωρὶς φόβον Θεοῦ δὲν δύνανται νὰ γένωσιν ἐνάρετοι, καὶ χωρὶς ἀρετῆν δὲν ἡμποροῦν νὰ γένωσιν ἀληθῶς εὐδαίμονες. Αὐτὸς ὁ ἴδιος εἶχε καρδίαν πλήρη θεοσεβείας — ἀγάπης, εὐχαριστίας, ἐλπίδος, καὶ ὑπακοῆς πρὸς τὸν Θεόν. Αὐτὰ τὰ καλὰ αἰσθήματα ἦσαν εἰς αὐτὸν αἱ μέγισται τῆς ψυχῆς του ὁρμαὶ πρὸς ὅλα τὰ καλὰ — αὐτὰ ἀποτελοῦσαν τὴν ἐπὶ γῆς μεγίστην αὐτοῦ εὐτυχίαν. Διὰ τοῦτο ἐπάσχιζε νὰ ἐμφυτεύσῃ αὐτὰ τὰ καλὰ αἰσθήματα καὶ εἰς τὰς καρδίας ὅλων τῶν Ἰσραηλιτῶν. Διὰ τοῦτο ἔκαμε τὰς μεγαλοπρεπεστάτας ἐτοιμασίας εἰς τὴν δημόσιον τοῦ Θεοῦ λατρείαν.

Πλησίον τῆς πόλεως Ἱερουσαλὴμ ἔκειτο ἕνα ὄρος, τὸ ὁποῖον ἦτον ὡς εἶπεῖν, ἡ κορῶνα ὅλης τῆς ἐπαρχίας. Ἐπάνω εἰς αὐτὸ τὸ ὄρος ἦτον ἡ ἀρόπολις Σιών. Ἐκεῖ ἐπρόσαξεν ὁ Δαυίδ νὰ κτισθῇ μία πολῦτιμος σκηνὴ διὰ τὴν κιβωτὸν τῆς διαθήκης. Μετὰ ταῦτα ἔδωκε πάλιν προσαγὴν νὰ μετακομίσωσιν ἐκεῖ τὴν κιβωτὸν, μὲ παράταξιν θριαμβευτικῆν, ἣτις

εἶχε κατανήσει δόλου εἰς λήθην ἐπὶ Σαούλ τοῦ πρώτου βασι-
λέως. Ἡ μετακόμισις αὐτῆς ἐξάβη μία ἀξιοθαύματος καὶ
λαμπροτάτη πανήγυρις. διότι συνηθροίσθησαν σχεδὸν ἅπαντες
οἱ Ἰσραηλῖται εἰς τοῦτο. Ὁ βασιλεὺς ἐνδεδυμένος κατὰ τὸν
ἱερατικὸν τρόπον εἰς λευκάλινά ἐνδύματα, οἱ ἡγεμόνες τοῦ Ἰ-
σραήλ εἰς πορφύρας, οἱ ἱερεῖς εἰς τὰς λαμπράς των ζολὰς,
καὶ τρεῖς χιλιάδες ἔνοπλοι Ἰσραηλῖται, ὡσαύτως καὶ ἀναρίθ-
μητον πλῆθος τοῦ λαοῦ συνώδευον τὴν κιβωτὸν τῆς διαθήκης.
Ἄσματα θριαμβευτικά, σάλπιγγες καὶ τύμπανα ἠχολόγουν
μὲ ἀνέκφραστον ἀρμονίαν — καὶ ἡ χαρὰ ἦτον ἀπερίγραπτος.

Ἐν ἀπὸ τὰ πολλὰ καὶ ὠραῖα ἄσματα, διὰ τῶν ὁποίων
ἤθελεν ὁ Δαυὶδ νὰ διδάξῃ τὸν λαὸν τὸν σκοπὸν τῆς λαμ-
πρᾶς ταύτης ἐορτῆς, εἶναι καὶ τὸ ἐξῆς:

„Τοῦ Κυρίου ἡ γῆ καὶ τὸ πλήρωμα αὐτῆς. Ἡ οἰκουμέ-
νη, καὶ πάντες οἱ κατοικοῦντες ἐν αὐτῇ. Αὐτὸς ἐπὶ θαλασσῶν
ἐθεμελίωσεν αὐτήν, καὶ ἐπὶ ποταμῶν ἐσερέωσεν αὐτήν. Τίς
δύναται νὰ ἀναβῆ εἰς τὸ ὄρος τοῦ Κυρίου; ἢ τίς δύναται νὰ
σταθῆ εἰς τοῦτον τὸν ἅγιον τόπον; — Ὅστις ἔχει ἀθώους χεῖ-
ρας καὶ καθαρὰν τὴν καρδίαν, ὅστις δὲν ἐπιθυμεῖ μάταια
πράγματα, οὔτε ὤμοσε ψευδῶς, διὰ νὰ ἀπατήσῃ τὸν πλησίον
του, οὗτος λαμβάνει εὐλογίαν παρὰ τοῦ Κυρίου καὶ ἐλεημο-
σύνην παρὰ τοῦ Θεοῦ τοῦ σωτῆρος αὐτοῦ. — Οὕτω πρέπει
νὰ εἶναι ὁ λαὸς, ὅστις σέβεται αὐτὸν, ὁ λαὸς τοῦ Ἰσραήλ,
ὅστις θέλει νὰ παρρησιάζεται ἐνώπιον αὐτοῦ!“

Ἐνταῦθα βλέπομεν σαφῶς, ὅτι ὁ σκοπὸς πάσης
ἐξωτερικῆς θεολατρείας — δὲν εἶναι ἄλλο
κυρίως, εἰμὴ ἐσωτερικὴ ἀγιότης, καθαρότης
τῶν ἡθῶν, ἐν ἐνὶ λόγῳ, καρδία ἄνευ δόλου καὶ
ψεύδους.

Ἐνα ἄλλο ὠραῖον ἄσμα περιγράφει τὴν χαρὰν τῶν

Ἰσραηλιτῶν εἰς ταύτην καὶ εἰς ἄλλας ὁμοίας ἐορτὰς, τὸ ὅποιον ἔχει οὕτως :

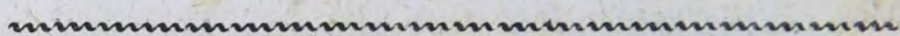
„Δεῦτε! ἀγαλλιασώμεθα ἐνώπιον τοῦ Κυρίου. ἀλαλάξωμεν τῷ Θεῷ τῷ σωτῆρι ἡμῶν! Ἄς ἐμφανισθῶμεν ἐνώπιον αὐτοῦ ἐν εὐχαριστίᾳ, καὶ ἄς φάλλωμεν εἰς αὐτὸν φαλμοὺς ἀγαλλιάσεως. Διότι ὁ Θεὸς ἡμῶν εἶναι μέγας, καὶ βασιλεὺς ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν. Ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ εἶναι ὅλοι οἱ εἰς τὰ βάθη τῆς γῆς κειρυμμένοι θησαυροὶ — τὰ ὕψη τῶν ὀρέων εἶναι ἰδικάτου! Ἴδικήτου εἶναι ἡ θάλασσα — διότι αὐτὸς τὴν ἔκαμεν, καὶ ἡ ξηρὰ, ἐπειδὴ τὴν ἔπλασαν αἱ χεῖρες του. Δεῦτε! προσκυνήσωμεν, καὶ προσπέσωμεν εἰς αὐτὸν, καὶ κλαύσωμεν δάκρυα χαρᾶς ἐνώπιον αὐτοῦ, ὅστις μᾶς ἔκαμεν εἰς ἔθνος τῆς γῆς αὐτοῦ, καὶ πρόβατα ὀδηγούμενα ὑπὸ τῆς χειρὸς αὐτοῦ. Σήμερον ἐὰν τῆς φωνῆς αὐτοῦ ἀκούσχητε, μὴ σκληρύνετε τὰς καρδίας σας, καθὼς ποτὲ εἰς τὴν ἔρημον.“ —

Οὕτως ἔπρεπε τὸ σέβας καὶ ἡ τιμὴ τοῦ Θεοῦ — ἀγάπη εὐχαρίστια, ἐλπίς καὶ ὑπακοή εἰς αὐτὸν — νὰ γένη ἡ μεγαλητέρα χαρὰ τοῦ λαοῦ. Ὡ, εἴθε νὰ ἦσαν αὐτὰ καὶ διὰ ἡμᾶς ἡ μεγαλητέρα χαρὰ τῆς ζωῆς μας, καὶ ὄχι λύπης καὶ στενοχωρίας πρόξενα· διότι αὐτὰ μόνα εἶναι καὶ δι' ἡμᾶς ἡ μόνη πηγὴ τῆς καθαρωτάτης εὐδαιμονίας.

Ὁ Δαυὶδ ἐπρόσφερε ἔμπροσθεν τῆς κιβωτοῦ τὰς ὀλοκαυτώσεις, καὶ τὰς ὑπὲρ εἰρήνης καὶ ὑγείας τῶν ὑπηκόων του θυσιάς, ἐυλόγησεν ὅλον τὸν λαὸν ἐν ὀνόματι Κυρίου τῶν δυνάμεων, καὶ διεμοίρασεν εἰς αὐτὸν, ἀπὸ μικροῦ ἕως μεγάλου, ἄρτους, ἐφημένα κρέατα, καὶ αἶνον διὰ νὰ μὴν ἤθελε στενοχωρηθῆ οὔτε ὁ παραμικρότερος Ἰσραηλίτης κατ' ἐκείνην τὴν ἡμέραν ἀπὸ ἀνάγκην, ἀλλὰ νὰ εἶναι ἅπαντες εὐθυμοὶ καὶ εὐχαριστημένοι ἐξ ὅλης των καρδίας.

Ἄς ἀγαθοποιῶμεν καὶ ἡμεῖς τοὺς πτωχοὺς, καθὼς ὁ Δαυὶδ. καὶ μάλισα εἰς μεγάλας ἐορτὰς καὶ εὐφροσύνας ἡμέρας.

Διότι ὅποιος δὲν εἶναι πλέον ἐνεργητικὸς καὶ εὐσπλαγχνὸς πρὸς τοὺς ἀνθρώπους, οὗτος εἶναι ἀδύνατον νὰ σέβηται τὸν Θεὸν εἰλικρινῶς καὶ ὡς πρέπει. Καὶ ὅστις βλέπει τοὺς ἀδελφούς του χριστιανοὺς πάσχοντας ἀνάγκη, καὶ δὲν τοὺς βοηθεῖ, οὗτος δὲν ἠμπορεῖ νὰ χαίρῃ ἐκ καρδίας. Ἡ εὐεργεσία εἶναι καὶ εἰς ἡμᾶς ὁ κάλλιστος ἐορτασμὸς τῶν ἀγίων ἡμερῶν.

87. Ψαλμὸς εἰς τὴν δημόσιον λατρείαν.

Μεταξὺ τῶν θεοπνεύστων ψαλμῶν, οἵτινες ἐφάλλοντο εἰς τὰς δημοσίους θεολατρείας, εὐρίσκεται καὶ ἓνας κατ' ἐξοχὴν τῆς προσοχῆς μας ἄξιος.

Οἱ Ἰσραηλίται συνηθροίζοντο κατ' ὅλας τὰς μεγάλας ἐορτὰς εἰς τὸ ὄρος Σιών, ὅπου ἐπρόσφερον εἰς τὸν Θεὸν τὰς εὐχαριστηρίους καὶ εἰρηνικὰς θυσίας των· ἐκεῖ ἐκηρύττετο εἰς αὐτοὺς ὁ νόμος τοῦ Θεοῦ.

Πλὴν πολλοὶ ἐνόμιζον, ὅτι εἶναι ἀρκετὸν εἰς αὐτοὺς εἰδὼν ἢ θελον προσφέρει μόνον ἐξωτερικῶς τὰς πρὸς Θεὸν θυσίας των· μάλιστα δὲ ἐφαντάζοντο, ὅτι ὁ Θεὸς ἔχει κέρδος καὶ ὄφελος ἀπὸ τὰς θυσίας καὶ τὰ δῶρά των, καὶ ὅτι εὐρίσκει εὐαρέσκειαν εἰς αὐτὰ, καθὼς οἱ κερδαλεόφρονες ἄνθρωποι.

Πολλοὶ πάλιν ἐσύχναζον ἐπιμελῶς εἰς τὰς τελετὰς, ἔφεραν τὰς θυσίας των κατὰ τὴν συνήθειαν εἰς τὸ θυσιαστήριον, ἐπρόσφεραν εἰς τὸν Θεὸν τράγους, καὶ μάλιστα ὀλοκλήρους βόας, εἶχον καὶ τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ πάντοτε εἰς τὸ στόμα των, καὶ ὁμῶς ἔζων ἀχρεϊεστάτην ζωὴν.

Πρὸς νοθεσίαν λοιπὸν τῶν τοιούτων ἀνθρώπων εἶναι ὁ ἀκόλουθος ψαλμὸς:

„Κύριος, ὁ Θεὸς τῶν Θεῶν, λαλεῖ! Αὐτὸς καλεῖ τὴν γῆν, ἀπὸ ἀνατολῶν ἡλίου μέχρι δυσμῶν. Ἐκ Σιὼν λάμψει ἡ εὐπρέπεια τῆς δόξης αὐτοῦ. Ὁ Θεὸς ἔρχεται, ὁ Θεὸς ἡμῶν, καὶ δὲν σιωπᾷ πλέον. Πῦρ καῖον πορεύεται ἔμπροσθεν αὐτοῦ, καὶ κύκλω αὐτοῦ καταγιγίς καὶ ταραχή. Προσκαλεῖται τὸν οὐρανὸν ἄνωθεν καὶ τὴν γῆν κάτωθεν εἰς κρίσιν τοῦ λαοῦ του.“

„Ἀκουσον, λαός μου λέγει. Ἐγὼ λαλῶ, ἐγὼ μαρτυρῶ ἐναντίον σου, ἐγὼ αὐτὸς ὁ Θεός σου! Δὲν σὲ ἐλέγχω διὰ τὰς φουσίαις σου, οὔτε διὰ τὸν καπνὸν τῶν ὀλοκαυτομάτων σου, ὅστις ἀναβαίνει πρὸς με διὰ παντός. Δὲν ζητῶ βόας ἐκ τοῦ οἴκου σου, οὔτε ἐκ τῶν ποιμνίων σου τράγους. Διότι ὅλα τὰ θηρία τῶν ὄρυμνῶν εἶναι ἐδικά μου, τὰ ζῶα τῶν ὄρεων! Ὅλα τὰ ὑπὸ τὸν οὐρανὸν πτηνὰ γνωρίζω, πάντα τὰ κινούμενα εἰς τὸν ἀγρὸν εἶναι ἰδικά μου. Ἐὰν πεινάσω, δὲν σοι τὸ λέγω· διότι ὅλη ἡ οἰκουμένη καὶ τὸ πλήρωμα αὐτῆς εἶναι ἰδικά μου. Ἡ νομίζεις, ὅτι τρώγω κρέας ταύρων, καὶ πίνω αἷμα τράγων; **Εὐχαρισία** ν φουσίαι σου εἰς τὸν Θεόν! Τὰς εὐχὰς σου πρόσφερε εἰς τὸν ὕψιστον. Ἐπικάλυσαί με ἐν καιρῷ θλίψεως, καὶ ὅταν σὲ λυτρώσῃ δόξασόν με.“

„Πρὸς δὲ τὸν ἁμαρτωλὸν εἶπεν ὁ Θεός: „Σὺ δὲ, διὰ τί καυχᾶσαι εἰς τοὺς νόμους μου; Διὰ τί φέρεις εἰς τὸ σῶμα τὴν διαθήκην μου, ἐν ᾗ μισεῖς πᾶσαν παιδείαν, καὶ καταπατεῖς μὲ τοὺς πόδας σου τοὺς λόγους μου; Ἐὰν ἰδῆς κανένα κλέπτην, κάμνεις ἀμέσως φίλιον μὲ αὐτὸν, καὶ συμμετέχεις μὲ τοὺς ἀχρεῖους καὶ ἀναισχύντους ἀνθρώπους. Τὸ σῶμα σου εἶναι γεμάτον ἀπὸ κακίαν, καὶ ἡ γλῶσσά σου εἶναι ὄργανον τῆς ἀπάτης καὶ δολιότητος. Κάθησαι, καὶ καταλαλεῖς τὸν πλησίον σου, καὶ ὑβρίζεις τὸν ἰδίόν σου ἀδελφόν. Τοῦτο ἔκαμνες, καὶ ἐγὼ ἐσιώπων. Ὑπέλαβες εἰς τὸν πονηρὸν σου νοῦν, ὅτι εἶμαι ὁμοίός σου. Διὰ τοῦτο σὲ ἐλέγχω παρρησία, καὶ σοὶ

τὸ παρασῆνω κατὰ πρόσωπον. "Ὡ σεις, οἱ ὅποιοι ἔλησμονή-
στε δι' ὅλου τὸν Θεόν! Ἐνθυμηθεῖτε τοῦτο, μὴ σᾶς ἀρκάσῃ,
ταχέως, καὶ δὲν εὐρεθῆ κανεῖς νὰ σᾶς λυτρώσῃ."

† "Ὅστις θυσιάζει εἰς ἐμὲ εὐχαριστίαν, ἐκεῖνος μὲ δοξάζει.
Καὶ ὅστις προσέχει εἰς τὰ διαβήματά του, εἰς αὐτὸν
δεικνύω καὶ ἐγὼ τὸ σωτήριον τοῦ Θεοῦ."

† Φίλοι ἀναγνώσαι! Ἡ ἐξωτερικὴ λατρεία εἶναι ἀναγ-
καῖα. Ἀληθῆς δὲ λατρεία καὶ ἀγάπη πρὸς τὸν Θεὸν δὲν μέ-
νουσι ποτὲ κλεισμένα εἰς τὴν καρδίαν τοῦ ἀνθρώπου, ἀλλ'
ἐξέρχονται πανταχοῦ ὡς μία φλόγα. Πρὸς τούτοις ἡ λατρεία
καὶ ἀγάπη, τὴν ὁποίαν ἡμεῖς ἐξωτερικῶς δεικνύομεν εἰς τὸν
Θεόν, δύναται νὰ παρακινήσῃ καὶ ἄλλους εἰς λατρείαν καὶ
ἀγάπην τοῦ Θεοῦ. Ἄν ὅμως ἐξ ἐναντίας δεικνύομεν εἰς τὸν
Θεὸν μόνον τὰ σημεῖα τῆς λατρείας καὶ ἀγάπης, χωρὶς νὰ
αἰσθανώμεθα τρόπον καὶ εἰς τὸ βάθος τῆς καρδίας μας λα-
τρείαν καὶ ἀγάπην, τότε ἡ ἔνδειξις αὕτη τῆς κατὰ τὸ φαι-
νόμενον μόνον γενομένης λατρείας εἶναι ὡς εἶδος ἀνευ σίτου.

Τὸ αὐτὸ καὶ ἐν παραδείγματι: Ἐνα καλὸν παιδίον, τὸ
ὅποῖον τιμᾷ καὶ ἀγαπᾷ ἐκ καρδίας τὸν πατέρα του, φέρει εἰς
αὐτὸν τὸ πρῶτον ἄνθος, τὸ ὅποῖον εὐρίσκει εἰς τὰς πεδιάδας
τὴν ἀνοιξιν, διὰ νὰ δείξῃ εἰς αὐτὸν τὸ σέβας καὶ τὴν ἀγάπην
του. Τὸ φέριμον λοιπὸν ἐνὸς τοιούτου παιδίου πρέπει ἀφεύ-
κτως νὰ κινήσῃ καὶ τοὺς ὀλιγώτερον καλοὺς ἀδελφούς του εἰς
μίμησιν, νὰ τοὺς ἐντροπιάσῃ, καὶ νὰ ἀνάψῃ εἰς αὐτοὺς τὴν
πρὸς τὸν πατέρα ἀγάπην. Ἄν ὅμως ἐξ ἐναντίας τὸ παιδίον τοῦτο
ἤθελεν εἶναι παρήκοον εἰς τὸν πατέρα, καὶ φέρει τὸ ἄνθος εἰς
αὐτὸν, μόνου διὰ νὰ τὸν κολακεύσῃ, ἐπὶ σκοπῶν νὰ τοῦ παραβλέψῃ
τὰ σφάλματα, ἤθελε χαίρει ὁ πατὴρ εἰς ἕνα τοιοῦτον δῶ-
ρον; Τὸ αὐτὸ ἀκολουθεῖ καὶ μὲ τὰς θυσιάς. Ἡ εἰς τὸ θέλη-
μα τοῦ Θεοῦ τελεῖα ὑπακοὴ εἶναι ἡ μόνη ἀληθῆς τοῦ Θεοῦ
λατρεία. Χωρὶς τούτου, πᾶσα ἄλλη λατρεία δὲν εἶναι τίποτε.

88. Ἀμαρτία τοῦ Δαυίδ.

Ἡ διοίκησις τοῦ Δαυίδ ἦτο πολλὰ εὐτυχής. Διότι ὅλοι σχεδὸν οἱ ἐχθροὶ του ἐνίκηθησαν. Ὁλος ὁ Ἰσραὴλ ἠγάπα καὶ ἐτίμα αὐτόν. Ὁ καιρὸς τῶν δυσοχιῶν του καὶ τῶν παθημάτων του, διὰ τῶν ὁποίων ἠθέλησεν ὁ Θεὸς νὰ τὸν καταστήσῃ καλὸν βασιλέα, εἶχε παρέλθει, καὶ ἔζη ὁ Δαυίδ καὶ μετ' αὐτοῦ πάλιν ὅλος ὁ λαὸς τοῦ Ἰσραὴλ ἐν ἡσυχίᾳ, χαρᾷ καὶ ἀφθονίᾳ.

Ἀλλὰ καὶ ἐδῶ βλέπομεν πάλιν, πόσον κινδυνώδης εἶναι μία μεγάλη εὐτυχία. Εἰς τὰς δυσυχίας ἐφαίνετο ὁ Δαυίδ γενναῖος ἀνὴρ. Ἡ εὐτυχία ὅμως, ἡσυχία, ἀφθονία καὶ ἡ ἀνωτάτη βασιλικὴ δύναμις, ἔρριψαν αὐτὸν εἰς ἓνα φρικτὸν ἀμάρτημα.

Περὶ τὴν ἀρχὴν τῆς ἀνοίξεως ἐσυνειθίζαν οἱ βασιλεῖς τῶν Ἰσραηλιτῶν νὰ ἐκστρατεύωσιν. Ἀλλ' ὁ Δαυίδ μὴ θέλων πλέον νὰ ἔμβῃ εἰς σκληραγωγίας καὶ κόπους πολεμικοῦς, ἀπέσειλε τὸν στρατηγόν του Ἰσαάβ, καὶ ὅλον αὐτοῦ τὸ στρατεύμα μετ' αὐτοῦ ἐναντίον τῶν ἀλλοφύλων Ἀμμωνιτῶν, αὐτὸς δὲ ἔμεινεν εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ. Μετὰ τὴν τράπεζαν, ἣτις ἦτον ἐξρωμένη καὶ ἐξολισμένη πλουσίως μὲ νοσιμώτατα φαγητὰ καὶ ποτὰ, ἐσυνειθίζεν ὁ Δαυίδ νὰ ἡσυχάζῃ. Πρὸς δὲ τὰ ἑσπέρας ἀνέβαινεν εἰς τὸ δῶμα τοῦ παλατιοῦ του, τὸ ὁποῖον εἶχεν ἐξαίρετον θεωρίαν, διὰ νὰ περιδιαβάσῃ. Ἀπὸ ἐκεῖ ἐκύτταζεν αὐτὸς περιεργεῖα κινούμενος πρὸς ὅλα τὰ ἀντικείμενα· καθὼς συνειθίζουσιν ὅλοι οἱ ὀκνηροὶ ἄνθρωποι, οἵτινες μὴν ἔχοντες ἄλλην τινὰ ἀσχολίαν κάθηνται ὅλην τὴν ἡμέραν εἰς τὰ παράθυρα τῶν οἰκιῶν των καὶ βλέπουσιν ἔξω. Ἐν ᾧ λοιπὸν μίαν ἡμέραν παρετήρει περιέργως τῆδε κάκεισε, εἶδε γυναῖκά

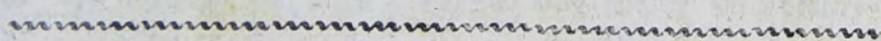
τινα λουομένην με κάλος ωραιότητος θαυμάσιον, ὀνόματι Βηρσαβεέ. Ὁ ἀνὴρ αὐτῆς, ὅστις ἦτον πολλά εὐγενὴς καὶ ἀνδρεῖος, ὠνομάζετο Οὐρίας. Μετὰ ταύτην τὴν γυναῖκα ἔπραξεν ὁ Δαυὶδ μεγάλην ἀμαρτίαν. Διότι, ἂν καὶ εἶχε κατὰ τὴν τότε συνήθειαν τῶν βασιλέων πολλὰς γυναῖκας, ἠθέλησεν ὁμοίως νὰ νυμφευθῆ καὶ αὐτήν. Οὗτος ὁ σοχασμὸς ἦτον ἤδη δι' αὐτὸν μέγα ἀμάρτημα. Πλὴν διὰ νὰ φανῆ ὀλιγώτερον ἔνοχος εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς τῶν ἀνθρώπων, ἔξελε τὸν Οὐρίαν, τὸν ἀνδρα τῆς Βηρσαβεέ, πρὸς τὸν Ἰωάβ τὸν ἀρχισφάτηγόν του μετὰ μίαν ἐπισολὴν, εἰς τὴν ὁποίαν ἔγραφε τὰ ἑξῆς: „Διόρισον τὸν Οὐρίαν εἰς τὴν μάχην κατὰ πρόσωπον τοῦ στρατεύματος, ὅπου εἶναι τὸ κινδυνωδέστερον μέρος. Ἐπειτα ἄφες αὐτὸν μόνον διὰ νὰ νικηθῆ ἀπὸ τοὺς ἐχθροὺς, καὶ ἐπομένως νὰ θανατωθῆ.“ Ὁ Ἰωάβ ἔκαμε κατὰ τὴν προσαγγὴν τοῦ Κυρίου του. Καὶ ὁ Οὐρίας ἀπέθανεν εἰς ἐκείνην τὴν μάχην. Μετὰ δὲ ταῦτα ἀπεσαλμένος τις ἔφερε τὴν εἰδήσιν τοῦ θανάτου τοῦ Οὐρία εἰς τὴν Ἱερουσαλὴμ, καὶ ὁ Δαυὶδ ἔλαβε τὴν Βηρσαβεέ εἰς γυναῖκά του, εὐθὺς ἀφ' οὗ παρῆλθεν ὁ καιρὸς τοῦ πένθους.

† Ἀγαπητοί μου ἀναγνώσαι! Δὲν πρέπει νὰ θαυμάσωμεν, ὅτι ὁ Δαυὶδ, ὅστις ἕως τῆς ὥρας ἔδειξε τόσην θεοσεβειαν, καὶ ἔφερετο καὶ πρὸς τὸν θανάσιμόν του ἐχθρὸν τόσον γενναίως καὶ μεγαλοφύχως, ἐφάνη διὰ μιᾶς τόσον ἐπιλήσμων τοῦ Θεοῦ, τόσον ἀσεβὴς καὶ παράνομος, πράξας ἐναντίον ἐνὸς πιστοτάτου αὐτοῦ δούλου ἐνὰ τόσον τρομερὸν ἀμάρτημα. Ἡμεῖς πρέπει νὰ σημειώσωμεν, ὅτι ὁ Θεὸς ἠυδόκησε νὰ φθίσῃ αὐτὴ ἡ ἱστορία καὶ εἰς τοὺς μεταγενεστέρους ἡμᾶς, οὐχὶ πρὸς ἀθώωσιν τῶν ἀμαρτιῶν μας, ἀλλὰ μᾶλλον πρὸς νουθεσίαν μας. Ὡ! πόσον ἀδύνατος καὶ εὐκόλως ἐκ τοῦ ὀρθοῦ λόγου ἐκκλίνουσα εἶναι ἡ ἀνθρώπινος καρδιά! Πόσον χρεωσοῦμεν καὶ ἡμεῖς νὰ ἐπαγρυπνώμεν εἰς τοῦτο, καὶ πόσον ὀλίγον πρέπει νὰ ἐπισηριζώμεθα εἰς τὴν εὐλάβειαν καὶ ἀρετὴν μας. Ἄν ὁ

Δαυιδ ἐξέπεσε καὶ παρεκτράπη ἀπὸ τὴν εὐθείαν ὁδὸν, τί θέλει ἀκολουθήσει ἄραγε εἰς ἡμᾶς ἐὰν δὲν εἴμεθα πάντοτε προσεκτικοί!

Ὡσαύτως βλέπομεν προσέτι καὶ τοὺς σκοπέλους, εἰς τοὺς ὁποίους ἐναυάγησεν ἡ ἀρετὴ τοῦ Δαυιδ. Ἐλλειψίς ἐργασίας, ἀμετρία φαγητῶν, καὶ πιωτῶν, ἄλογοι παρατηρήσεις, ἀκράτητος δύναμις εἰς τὸ νὰ πράττῃ ὅ,τι ἠθέλει, λησμονησὶα τῆς πανταχοῦ παρουσίας τοῦ Θεοῦ, ἔρριψαν τὸν Δαυιδ εἰς μίαν τόσον μεγάλην ἀθλιότητα.

† Αναγνώσαι μου! Ἄς διδαχθῶμεν ἀπὸ τὴν ἄγνοιαν καὶ ἀπροβλεψίαν τοῦ Δαυιδ, διὰ νὰ εἴμεθα πάντοτε προβλεπτικοί. Ἄς ἐργαζώμεθα προθύμως καὶ ἐπιμελῶς, ἄς εἴμεθα μέτριοι εἰς τὴν ἀπόλαυσιν τῶν φαγητῶν καὶ πιωτῶν, ἄς φυλάττωμεν προσεκτικῶς τὰς αἰσθήσεις μας, ἄς εἴμεθα ὑπήκοοι εἰς τοὺς μεγαλητέρους μας, καὶ ἄς ἔχωμεν διὰ παντός τὸν Θεὸν εἰς τὴν μνήμην!

89. Μετάνοια τοῦ Δαυιδ.

Μεγάλως δυσαρесеθηεὶς ὁ Θεὸς εἰς τὸ ἀμάρτημα τοῦ Δαυιδ, ἔστειλε τὸν προφήτην Νάθαν εἰς αὐτὸν, ὅστις παρρησιασθεὶς εἶπεν: „Εἰς μίαν καὶ τὴν αὐτὴν πόλιν ἦσαν δύο ἄνθρωποι, ὁ μὲν πολλὰ πλούσιος, ὁ δὲ εἰς ἄκρον πτωχὸς, καὶ ὁ μὲν πλούσιος εἶχε πολλὰς ἀγέλας προβάτων καὶ βοῶν, ὁ δὲ πτωχὸς οὐδὲν ἄλλο, εἰς μὴ μίαν καὶ μόνην ἀμνάδα (προβατίναν), τὴν ὁποίαν ἠγόρασε καὶ ἀνέθρεψεν ἐπιμελῶς, καὶ αὐτὴ αὖξῆσε πλησίον αὐτοῦ καὶ τῶν τέκνων του, ἔτρωγεν ἀπὸ τὸν ἄρτον του καὶ ἔπινεν ἐκ τοῦ ποτηρίου του, καὶ ἐκοιμᾶτο εἰς τὸν κόλπον αὐτοῦ, ἀγαπωμένη ὑπ' αὐτοῦ ὡς θυγατέρα. Ἐν

τούτοις ἦλθεν ὁδοιπόρος τις εἰς τὸν πλούσιον ἐκεῖνον. Οὗτος ὁ οἰκοδεσπότης ἐλυπήθη νὰ σφάξῃ ἓνα ἀπὸ τὰ ἴδια του πρόβατα, ἓνα ἀπὸ τοὺς βόας του· ὅθεν ἔσειλε πρὸς τὸν πτωχὸν καὶ ἔλαβε τὴν μόνην του ἀρνιάδα, καὶ σφάζας αὐτὴν ἐφίλευσε τὸν ξένον ἄνδρα.“

Ὁ Δαυὶδ ὑπέλαβε κατ' ἀρχὰς ταύτην τὴν ὠραίαν τῆς ἰδίας του διαγωγῆς περιγραφὴν ὡς μίαν ἐγκάλεισιν ἐναντίον τινος πλουσίου καταδυναστευτοῦ τῶν πτωχῶν, κατὰ τοῦ ὁποίου ἔπρεπε νὰ κάμῃ τὴν ἀπόφασιν. Ὅθεν ὀργισθεὶς, εἶπε: „Μὰ τὸν Θεὸν τὸν ζῶντα! Ὁ ἄνθρωπος ὅστις ἐποίησε τοῦτο, εἶναι ἄξιος θανάτου!“ Τότε ἀποκριθεὶς ὁ Νάθαν εἶπεν: „Σὺ εἶσαι ὁ τοῦτο ποιήσας.“ Οἱ λόγοι οὗτοι ἦσαν κεραυνὸς εἰς τὸν Δαυίδ. Αὐτὸς ἐγνώρισεν εἰς τὴν διήγησιν ταύτην τοῦ Νάθαν τὸ ἀξιοτιμώρητόν του ἁμάρτημα, καὶ ἔμεινεν ἄλαλος. Ὁ δὲ Νάθαν ἀκολουθῶν, ἔλεγε: „Τάδε λέγει Κύριος, ὁ Θεὸς Ἰσραὴλ: „Ἐγὼ σὲ ἔχρισα εἰς βασιλέα τοῦ Ἰσραὴλ. Ἐγὼ σὲ ἐλύτρωσα ἐκ χειρὸς τοῦ Σαοῦλ. Ἐγὼ σοὶ ἔδωκα καὶ τὸν οἶκον τοῦ βασιλέως τούτου, καὶ κυρίου σου. Σοὶ ἔδωκα καὶ πολλὰς γυναῖκας. Καθυπέταξα εἰς ἐσὲ ὄχι μόνον τὴν φυλὴν τοῦ Ἰούδα, ἀλλὰ καὶ ὅλας τὰς δώδεκα φυλάς τοῦ Ἰσραὴλ. Καὶ ἐὰν τοῦτο δὲν σοὶ εἶναι ἱκανόν, θέλω σοὶ προσθέσει καὶ περισσότερα. Ἀλλὰ διατί κατεφρόνησας τὸν λόγον τοῦ Κυρίου, καὶ ἔπραξας τοιοῦτον ἁμάρτημα ἐνώπιον αὐτοῦ; Τὸν Οὐρίαν ἐφόνευσας διὰ τῆς ῥομφαίας τῶν ἐχθρῶν, καὶ ἔλαβες τὴν γυναῖκά του εἰς γυναῖκά σου. Τώρα λοιπὸν ἤξευρε καλῶς, ὅτι τὸ ξίφος δὲν θέλει λείπει ἀπὸ τὸν οἶκόν σου. Τὰς γυναῖκάς σου θέλω ἀφαιρέσει ἀπὸ σοῦ ἔμπροσθεν τῶν ὀφθαλμῶν σου, καὶ θέλω δώσει αὐτάς εἰς τὸν πλησίον σου· ἐκ δὲ τῆς ἰδίας σου οἰκίας θέλω ἐγείρει κατὰ σοῦ κακὰ καὶ δυσυχίας.“

Ἐκ τούτων τῶν θείων ἀποφάσεων φόβῳ καὶ τρόμῳ κατακυριευθεὶς ὁ Δαυὶδ, εἶπε πρὸς τὸν Νάθαν: „Ἠμάρτον κατὰ τοῦ Κυρίου.“ Ὁ δὲ Νάθαν ἀπεκρίθη: „Διὰ τῆς μετανοίας σου ταύτης ἐσυγχώρησε Κύριος ὁ Θεὸς καὶ τὰς ἁμαρτίας σου, καὶ δὲν θέλεις ἀποθάνει διὰ τῆς ῥομφαίας, τῆς ὁποίας ἦτον ἄξιος.“

Διὰ τί ὁ Θεὸς ἀγαπητοί μου ἀναγνώσαι! ἐσυγχώρησε τὸν Δαυὶδ διὰ τοῦ Νάθαν τόσον ταχέως; Ἡμεῖς ἠξεύρομεν, ὅτι καὶ ὁ Σαοὺλ εἶπεν: „Ἠμάρτον.“ Ἀλλὰ δὲν τὸν ἐσυγχώρησεν ὁ Θεὸς διὰ τοῦ Σαμουήλ. Πρέπει νὰ ἠξεύρωμεν, ὅτι ὁ Θεὸς δὲν βλέπει εἰς τοὺς λόγους, ἀλλὰ εἰς τὴν καρδίαν. Ὁ Σαοὺλ ἐμετανόει μόνου διὰ ζώματες, τοῦ δὲ Δαυὶδ ἡ μετάνοια ἦτον ἐξ ὅλης τοῦ καρδίας. Καὶ ὅλα ὅσα ἔλεγεν ἦσαν αὐτῇ ἡ ἀλήθεια.

Ὁ Δαυὶδ ἐπερίγραψε μετὰ ταῦτα τὰ αἰσθήματα τῆς ψυχῆς του εἰς ἓνα ξεχωριστὸν πένθιμον ψαλμὸν, ὅς τις καὶ ἕως εἰς τοὺς ἡμετέρους χρόνους, εἶναι ἓνα διδακτικώτατον σημεῖον τῆς βαθείας καὶ ἀπὸ ψυχῆς αὐτοῦ μετανοίας· διότι φάλλον αὐτὸν ἐκ βάθους καρδίας; ἐδέετο:

„Ἐλέησον με, ὁ Θεός! κατὰ τὸ μέγα ἔλεός σου, καὶ κατὰ τὸ πλῆθος τῶν οἰκτιρμῶν σου ἐξάλειψον τὸ ἀνόμημά μου. Ὅτι τὴν ἀνομίαν μου ἐγὼ γινώσκω, καὶ ἡ ἁμαρτία μου ἐνώπιόν μου ἐστὶ διὰ παντός. Σοὶ μόνῳ ἠμάρτον, καὶ τὸ πονηρὸν ἐνώπιόν σου ἐποίησα. Ἀπόσρεψον τὸ πρόσωπόν σου ἀπὸ τῶν ἁμαρτιῶν μου, καὶ πάσας τὰς ἁμαρτίας μου ἐξάλειψον!“

„Καρδίαν καθαρὰν κτίσον ἐν ἐμοί, ὁ Θεός! καὶ πνεῦμα εὐθές ἐγκαίνισον ἐν ταῖς ἐγκάτοις μου! Μὴ ἀπορρίψῃς με ἀπὸ τοῦ προσώπου σου, καὶ τὸ πνεῦμά σου τὸ ἅγιον μὴ ἀντανέλῃς ἀπ' ἐμοῦ. Ἀπόδος μοι τὴν ἀγαλλίασιν τοῦ σωτηρίου σου, καὶ πνεύματι ἡγεμονικῶς ζήριξόν με. Διδάξω ἀνόμους τὰς ὁδοὺς σου, καὶ ἀσεβεῖς ἐπὶ σὲ ἐπιστρέψουσι.“

„Ρῦσαί με ἐξ αἱμάτων, ὁ Θεός! ὁ Θεὸς τῆς σωτηρίας

μου! Ἀγαλλιάσεται ἡ γλῶσσά μου τὴν δικαιοσύνην σου. Ὅτι εἰ ἠθέλησας θυσίαν, ἔδωκα ἄν. Ὁλοκαυτώματα οὐκ εὐδοκήσεις. Θυσία τῷ Θεῷ πνεῦμα συντετριμμένον. Καρδίαν συντετριμμένην καὶ τεταπεινωμένην ὁ Θεὸς οὐκ ἐξουδενώσει.“

Ὅποια ἐσωτερικὴ μετάνοια! Ὅποιον μῖσος κατὰ τῆς ἀμαρτίας! Ὅποια θερμὴ ἐπιθυμία εἰς τὰ νὰ διορθωθῇ! Καὶ μετ' ὅλα ταῦτα — μετ' ὅλα λέγω ταῦτα — δὲν ἄφησεν αὐτὸν ὁ Θεὸς ἀτιμώρητον. Ὁ Θεὸς μὲν τὸν εὐσπαλαγχνίσθη πάλιν — ἀλλὰ τὸν ἄφησε — καθὼς θέλομεν ἀκούσει μετ' ὀλίγον ἓνα παράδειγμα — νὰ ὑποφέρῃ πολλὰς ταλαιπωρίας, φανερόνων μετ' οὗτο, ὅτι τὸ κακὸν ἐπίσης τὸν δυσαρεσεῖ, καὶ ἂν ἤθελεπραχθῇ ἀπὸ ἀνθρώπου, ὅστις ἦτο πάντοτε εὐάρεστος ἐνώπιον αὐτοῦ, καὶ ὅτι ἡ ἀμαρτία, ἂν καὶ ἤθελε κλαύσει τις δι' αὐτὴν μετὰ πολλὰ θερμὰ δάκρυα, δὲν μένει ποτὲ χωρὶς φθοροποιὰ ἐπακόλουθα.

90. Ἀποσασία τοῦ Ἀβεσσαλώμ.

Οἱ δύο ἐπισημότεροι υἱοὶ τοῦ Δαυὶδ ἦσαν ὁ Ἀβεσσαλώμ, καὶ ὁ Σολομών. Ὁ Ἀβεσσαλώμ ἦτον ὁ ὠραιότερος ἀνὴρ μετὰξὺ ὅλου τοῦ Ἰσραηλιτικοῦ λαοῦ. Ἀπὸ κορυφῆς μέχρι ποδῶν δὲν εἶχε κανένα ἐλάττωμα. Ἐξαιρέτως δὲ ὁ σολισμὸς τῆς κεφαλῆς του ἦτον ἡ ὠραία αὐτοῦ κόμη. Εἶχεν ἀμάξας καὶ ἵππεῖς, καὶ πεντήκοντα ἀνδρας σωματοφύλακας.

Πᾶσαν αὐγὴν ἐβγαίνει πολλὰ κρῶϊ, καὶ ἐσέκετο παρὰ τὴν πύλην τῆς πόλεως. Ἐὰν ἤρχετο κανένας, ὅστις εἶχε καμμίαν χρυσολογίαν μετὰ τινος, καὶ ἤθελε νὰ παρῆρσιασθῇ εἰς τὸν βασιλέα, ὁ Ἀβεσσαλώμ τὸν ἠρώτα φιλικῶς περὶ πάντων, καὶ ἔπειτα τὸν ἔλεγεν: „Ἰδοὺ! ἡ ὑπόθεσίς σου μοὶ φαίνεται ὀρθή

καὶ δικαία. Δὲν εἶναι ὅμως κάνεις παρὰ τοῦ βασιλέως διωρισμέ-
νος, διὰ νὰ σὲ ἀκούσῃ. Ἐὰν ἤμην ἐγὼ κριτὴς εἰς τὴν γῆν ταύτην,
ἤθελα βοηθεῖ καθένα, ὅστις εἶχε κρισολογίαν, νὰ λαμβάνῃ τὸ δῖ-
καιόν του.“ Καὶ εἰάν κανένας ἤθελε νὰ πέσῃ εἰς τοὺς πόδας
του, διὰ νὰ τὸν προσκυνήσῃ, ἐξήπλωνε τὴν χεῖρά του, τὸν
ἐμπόδιζε, καὶ τὸν ἀγκαλιάζε καὶ τὸν ἐφίλει. Κατὰ τοῦτον
τὸν τρόπον ἐφέρετο πρὸς πάντα Ἰσραηλίτην, ἐρχόμενον εἰς
τὸν βασιλεῖα, διὰ τοῦτο καὶ εἴλιυσεν εἰς ἑαυτὸν ὅλων τὰς
καρδίας.

Μετ' ὀλίγου καιροῦ παρέλευσιν ὑπῆγεν ὁ Ἀβεσσαλώμ
πρὸς τὸν πατέρα του, τὸν βασιλεῖα, καὶ εἶπε: „Θέλω νὰ ὑπά-
γω εἰς τὴν Χεβρών, διὰ νὰ προσφέρω εἰς τὸν Κύριον μίαν
θυσίαν, τὴν ὁποίαν ἔταξα πρὸ πολλοῦ εἰς αὐτόν.“ Διὰ τῆς
δεήσεως ταύτης ἤθελεν ὁ Ἀβεσσαλώμ νὰ δεῖξῃ, ὅτι, ὡς εὐ-
πειθὴς υἱὸς, δὲν ἤθελε νὰ πράξῃ τὸ παραμικρὸν ἄνευ τῆς ἀδεί-
ας τοῦ πατρός του. Ἡ Χεβρών ἦτον ὁ τόπος, ὅπου ἐχρίσθη
ὁ Δαυὶδ βασιλεὺς. Ὁ Ἀβεσσαλώμ ἔδειχεν ἐν ταυτῷ εἰς τὸν
τόπον τοῦτον ξεχωριστὴν κλίσιν. Ὅθεν εἶπε πρὸς αὐτὸν ὁ πα-
τήρ του: „Ὑπαγε, τέκνον μου! εἰς εἰρήνην.“ Ἐλθὼν λοιπὸν
ὁ Ἀβεσσαλώμ εἰς τὴν Χεβρών, ἐπρόσφερεν εἰς τὸν Θεὸν τὴν
θυσίαν, καὶ ἐνῆργησεν ἐν ταυτῷ κατὰ τοῦ πατρός του μεγάλην
συνωμοσίαν. Ἡ ἀδεια, τὴν ὁποίαν ἐζήτησεν ἀπὸ τὸν πατέρα
του, ἔγινε μόνον, διὰ νὰ μὴ καταλάβῃ ὁ Δαυὶδ τὸν κακὸν του
σκοπὸν. Καὶ αὐτὴν τὴν θυσίαν ἐπρόσφερε πάλιν ἐπὶ σκοπῷ,
διὰ νὰ ἡμπορέσῃ νὰ συνάξῃ περὶ αὐτὸν ἰκανὸν πλῆθος ἀνθρώ-
πων, χωρὶς νὰ δώσῃ καμμίαν ὑποψίαν. Πρὸ τοῦ νὰ γένη
τοῦτο, αὐτὸς εἶχεν ἀποσεύλει κρυφίως κατασκόπους εἰς ὅλας
τὰς φυλάς τοῦ Ἰσραὴλ προσάξας αὐτοὺς νὰ εἰπωσι: „Ὅταν
ἀκούσητε τὴν φωνὴν τῆς κερατίνης σάλπιγγος, κράξατε: „Ὁ
Ἀβεσσαλώμ ἔγινε βασιλεὺς εἰς τὴν Χεβρών.“ Ὁ λαὸς συνέτρε-
ξεν ἀπ' ὅλα τὰ μέρη, καὶ συνηθροίσθη ἐκεῖ. Ὁ δὲ Ἀβεσσαλώμ

ἐλύσας μέγα πλῆθος εἰς τὸ μέρος του, ἐκηρύχθη πανταχοῦ βασιλεύς.

Ἀγαπητοί μου ἀναγνώσαι! δὲν ἦτον ὁ Ἀβεσσαλώμ οὗτος μὲ ὅλας του τὰς φαινομένας χάριτας ἕνας πολλὰ βδελυρὸς ἄνθρωπος; — Δὲν εἶναι ἀξία τῶντι ἀποστροφῆς ἢ ἐπιχειρήσεως του; Ἴδου βλέπομεν πάλιν, ὅτι: Μῆτε ἡ ὠραιότης, μῆτε ἡ λαμπρότης, μῆτε τὰ προτερήματα, δὲν δύνανται νὰ κάμωσι τὸν ἄνθρωπον εὐάρεστον, καὶ νὰ δώσωσιν εἰς αὐτὸν μίαν ἀληθιμὴν — ἀλλὰ μόνον μία σεμνή, εἰλικρινὴς καὶ ἄδολος καρδίᾳ ἠμπορεῖ νὰ κατόρθώσῃ τοῦτο. Ὅθεν, ἀναγνώσαι μου! προσπαθεῖτε καὶ σεῖς ἐπιπόνως, ὥστε ἡ ἀγάπη σας πρὸς τοὺς ἀθρώτους, ἡ εὐπείθεια πρὸς τοὺς γονεῖς σας, ἡ εὐλάβεια πρὸς τὸν Θεὸν, νὰ πηγάζῃ ἀπὸ τὴν ψυχὴν σας. Καθότι, ἄνευ τούτου, ἤθελαν εἶσθαι ταῦτα ψευδός, προσποιήσεις, ὑπόκρισις — ἀνόμημα. Φυλάττεσθε ὅμως καὶ ἀπὸ τοῦ νὰ θαρρῆτεύσθε εἰς ἄνθρωπον, μόνον, διότι ἠθελεν εἶσθαι εὐειδής, λαμπρῶς ἐνδεδυμένος, εὐπροσῆγορος καὶ γλυκύλογος. Ἐπειδὴ ὅλα ταῦτα εἶναι μόνου ἐξωτερικὰ προτερήματα καὶ φαινόμενα, καὶ μηδεμιᾶς θεωρίας ἀξία.

91. Φυγὴ τοῦ Δαυίδ.

Εὐθύς ἀφ' οὗ ἤκουσεν ὁ Δαυίδ ἐν Ἱερουσαλὴμ τὴν ἐπανάστασιν ταύτην εἶπε πρὸς τοὺς ἀθρώπους του: „Σηκωθῆτε· νὰ φύγωμεν! Διότι δὲν δυνάμεθα νὰ σωθῶμεν ἀπὸ προσώπου τοῦ Ἀβεσσαλώμ. Ἐπιταχύνετε νὰ ἐβγωμεν ἔξω, διὰ νὰ μὴ προφθάσῃ καὶ μᾶς κλείσῃ εἰς τὴν πόλιν, καὶ ἐξαλείφῃ ἡμᾶς καὶ ὅλους τοὺς κατοίκους διὰ τοῦ ξίφους.“ Ὁ Δαυίδ ἐφυγεν

ἀμέσως ἀπὸ τὴν πόλιν περὶς μὲ ὅλους τοὺς οἰκείους του. Καὶ ὅλος ὁ λαὸς τὸν ἐσυνώδευσεν.

Οὐ μικρὰν τῆς Ἱερουσαλήμ ἐσάβη ὁ Δαυὶδ, καὶ ἦλθον πρὸς αὐτὸν ὁ Ἰωάβ, Ἀθισσᾶ, Ἐθὶ, καὶ ὅλοι οἱ πιστοὶ αὐτοῦ δοῦλοι καὶ πολεμισαί, ἔτι δὲ καὶ οἱ ἑξακόσιοι σωματοφύλακες του, τοὺς ὁποίους ἐπρόσβαξε νὰ περάσωσι κατὰ λόχους ἀπ' ἐμπροσθέν του. Ἀφ' οὗ εἶδε μεταξὺ τούτων καὶ τὸν Ἐθὶ, ὅστις πρὸ μιᾶς ἡμέρας ἦλθεν εἰς τὴν δούλευσίν του, ἐθαύμασε, καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν: „Διὰ τί θέλεις νὰ ἔλθῃς καὶ σὺ μαζί μας; Ὑπαγε ὀπίσω! Ἐσὺ ἠμπορεῖς ἀκόμη νὰ εὔρῃς τὴν τύχην σου καὶ εἰς τὸν νέον βασιλεῖα! Χθὲς ἦλθες ἐδῶ, καὶ σήμερον θέλεις νὰ φύγῃς μαζί μας; Ἐγὼ εἶμαι βεβιασμένος νὰ φύγω, καὶ νὰ ὑπάγω ὅπου ἠμπορέσω. Σὺ ὅμως ἐπίστρεψον μετὰ τῶν ἀδελφῶν σου ὀπίσω, καὶ ὁ Κύριος θέλει σὲ ἀνταμείψῃ διὰ τὴν πρὸς ἐμέ σου συμπάθειαν καὶ πίσυν.“

Ἦ τῶν εὐγενῶν καὶ ἀξιομιμήτων φρονημάτων τοῦ Δαυὶδ! Αὐτὸς καὶ εἰς τὴν δυσυχίαν του ἐφρόντιζε, νὰ μὴ γένωσι τούλαχισον ἄλλοι δυσυχεῖς μετ' αὐτοῦ!

Ὁ δὲ Ἐθὶ ἀποκριθεὶς, εἶπε πρὸς αὐτόν: „Σοὶ ὁμνῶ εἰς τὸν Θεὸν τὸν ζῶντα, καὶ εἰς τὴν ζωὴν σου τοῦ βασιλέως μου, ὅτι, ὅπου σὺ, κύριέ μου καὶ βασιλεῦ, ὑπάγεις, ἐκεῖ θέλω νὰ εἶμαι καὶ ἐγὼ ὁ δοῦλος σου. Εἶμαι ἕτοιμος καὶ εἰς ζωὴν καὶ εἰς θάνατον.“ Τότε εἶπεν ὁ Δαυὶδ: „Ἀκολουθεῖ μας λοιπόν!“ Καὶ οὕτως ἠκολούθησεν ὁ Ἐθὶ μετὰ τοῦ βασιλέως καὶ πάντες οἱ ἄνδρες, ὅσοι ἦσαν μετ' αὐτοῦ, ἔτι δὲ καὶ πολλὰ παιδιὰ, καὶ ὅλος ὁ λοιπὸς λαὸς μιμούμενοι τὸ παράδειγμα τοῦ Ἐθὶ, ἠκολούθησαν τὸν Δαυὶδ, καὶ ἔκλαιον ὅλοι μεγαλοφώνως.

Ἦ ἀναγνώσαι! Δὲν κινεῖ καὶ ἐσᾶς εἰς συμπάθειαν τὸ ἠραῖον τοῦτο παράδειγμα τοῦ πιστοῦ δοῦλου;

Ὁ βασιλεὺς μὲ ὅλους του τοὺς ἀνθρώπους διέβη τὸν χεῖ-

μαρρόν τῶν Κεδρών. Ἦλθε καὶ ὁ μέγας Ἱερεὺς Σαδὼκ κατό-
 πιν καὶ πάντες οἱ μετ' αὐτοῦ Λευῖται, οἵτινες ἔφερον τὴν κι-
 θωτὸν τοῦ Κυρίου. Ὁ βασιλεὺς ὅμως πλήρης ἐγκαρ-
 δίου ὑπακοῆς εἰς τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ εἶπε
 πρὸς τὸν Σαδὼκ: „Ἐπίστρεψον πάλιν τὴν κιθωτὸν τοῦ Θεοῦ
 εἰς τὴν πόλιν. Ἐγὼ δὲ, ἐὰν εὔρω πάλιν χάριν ἐν τοῖς ὀφ-
 θαλμοῖς τοῦ Κυρίου, θέλει μὲ φέρει πάλιν ὀπίσω, καὶ θέ-
 λει μὲ ἀφήσει νὰ ἰδῶ πάλιν αὐτὴν εἰς τὴν σκηνήν της. Ἐὰν
 ὅμως μοὶ εἴπῃ: Δὲν σὲ ὑποφέρω πλέον — (τότε λέγω καὶ ἐγὼ):
 Ἴδου, ἐγὼ Κύριε! Ἄς κάμῃ μετ' ἐμοῦ, ὅπως τῷ φανῇ ἄρεσόν.
 Σεῖς ὅμως ἐπιστρέφετε ἐν εἰρήνῃ εἰς τὴν πόλιν.“ Καὶ οὕτως
 ἐπέστρεψαν εἰς τὴν πόλιν.

Ὁ δὲ Δαυὶδ ἀναβαίνων εἰς τὸ ὄρος τῶν Ἐλαιῶν, ἔκλαι-
 εν ἀπαρηγόρητα. Καὶ πρὸς ἐνδειξιν τῆς μεγάλης του λύπης
 ἐκάλυψε τὴν κεφαλὴν του, καὶ ἐπεριπάτει ἀνυπόδητος. Τὸ
 ἴδιον ἔκαμε καὶ ὁ μετ' αὐτοῦ λαὸς, τουτέστιν ἐκάλυψε καὶ αὐ-
 τὸς τὴν κεφαλὴν του, καὶ ἔκλαιε μετ' αὐτοῦ. Ὡ πόσον τρο-
 μερὸν πρᾶγμα εἶναι τὸ νὰ βιάζωσι τὰ τέχνα τοὺς γονεῖς των
 νὰ χύνωσι τοιαῦτα πικρὰ δάκρυα!

92. Σεμεῖ καὶ Βερζελλί.

Ἀφ' οὗ ἐπροχώρησεν ὁ Δαυὶδ εἰς τὴν ἔρημον, ἐπαρρησιάζ-
 σθη ἔμπροσθέν του ἄνθρωπός τις ἐκ τῆς συγγενείας τοῦ Σαοῦλ,
 ὀνόματι Σεμεῖ, υἱὸς Ἰεμινίτινος, ὅς τις ἄρχισε νὰ λιθοβολῇ
 τὸν Δαυὶδ καὶ ὅλους τοὺς δούλους αὐτοῦ, νὰ καταράται αὐ-
 τὸν, καὶ νὰ λέγῃ: „Ἐξελθε ἐκ τῆς γῆς ταύτης ἀνῆρ αἰμοδό-
 ρε καὶ παράνομε! Τώρα σὲ ἐκδικεῖται ὁ Κύριος διὰ τὸ αἷμα
 τοῦ Σαοῦλ καὶ τῶν υἱῶν αὐτοῦ. Σὺ μὲν ἀφήρσας τὸ βασι-
 λειον ἀπὸ τὸν Σαοῦλ, ἀλλ' ὁ Κύριος ἔδωκεν αὐτὸ τώρα εἰς

τὸν υἱὸν σου. Τώρα σὲ τιμωροῦσιν αἱ κακαὶ σου πράξεις — διότι εἶσαι αἰμοβόρος ἀνὴρ!“

Ὁ Ἀβεσσαῖ ἦτον ἀνδρείος πολεμιστῆς—πιστὸς εἰς τὰς ἐκδουλεύσεις του, καὶ εἰς ὑπερβολὴν ζηλωτῆς ὑπὲρ τοῦ βασιλέως του. Ἦτον ὁμως ἀκράτητος εἰς τὴν γλῶσσαν, τὸ ὁποῖον βέβαια δὲν εἶναι ἐπαινετὸν, καὶ κατέφευγεν ἀμέσως εἰς τὰ ὄπλα, καθὼς τὸ ἀκούσαμεν καὶ ἄλλοτε. Καὶ ἐδῶ ἐθύμωσε διὰ τὴν ἀναιδιῆ καὶ ἀνθάδη κατηγορίαν τοῦ Σεμεϊ, καὶ εἶπε πρὸς τὸν Δαυίδ: „Πῶς πολμᾶ αὐτὸς ὁ ἀναίσχυντος σκύλος νὰ καταρᾶται τὸν κύριόν μου, καὶ βασιλέα; Τώρα θέλω ὑπάγει νὰ κόψω τὴν κεφαλὴν του.“

Ὁ βασιλεὺς ὁμως εἶπε πρὸς αὐτὸν πολλὰ πρᾶως καὶ ἰλαρῶς: „Ἄν ὁ ἰδιός μου υἱὸς ἐπιβουλεύεται τὴν ζωὴν μου, τί μένει πλέον εἰς τὸν υἱὸν τοῦ Ἰεμιλ, ὅς τις εἶναι ξένος; Ἄφες αὐτὸν νὰ καταρᾶται· διότι οὕτω θέλει ὁ Κύριος. Ἴσως ὁ Κύριος βλέπων τὴν ἀβλιότητά μου, μεταβάλλει τὰς κατάραις αὐτοῦ εἰς εὐλογίας.“ Ταῦτα λέγων ὁ βασιλεὺς, ἐξηκολούθει τὸν δρόμον του ἀταράχως. Ὁ δὲ Σεμεϊ δὲν ἔπαυε τοῦ νὰ καταρᾶται, καὶ νὰ ρίπτῃ συχνάκις ἐπάνω εἰς τὸν Δαυίδ λίθους καὶ λάσπην.

+ Ὡ φίλοι ἀναγνώσαι! Πόσον καλῶς ἤξευρεν ὁ Δαυὶδ νὰ ὑπομένῃ εἰς τὰς δυσυχίας του! Πόσον ὑπομονητικῶς ἐδέχετο τὰς ὕβρεις ταύτας ἐκ χειρὸς Κυρίου, μὲ ὅλον ὅτι προήρχοντο ἀπὸ ἑνα ἀχρεῖον ἀνθρώπου! Ἄς ἀτενίζωμεν καὶ ἡμεῖς εἰς ὅλας μας τὰς δυσυχίας οὕτως ἀταράχως εἰς τὸν Θεὸν, καὶ ἄς ὑποτασσώμεθα προθύμως εἰς τὸ θέλημα αὐτοῦ, ὅστις θέλει μόνον τὸ καλὸν μας! Τοῦτο θέλει μᾶς ἐλαφρύνει καὶ τὰς πλέον μεγάλας δυσυχίας.

Ὁ Δαυὶδ διαβάς μὲ ὅλον του τὸν λαὸν τὸν Ἰορδάνην ποταμὸν, ἦλθεν εἰς τὴν ἔρημον, ὅπου ἔπασχεν ἔλλειψιν πάν-

των τῶν πρὸς τὸ ζῆν ἀναγκαίων. Εἰς ταύτην τὴν περίστασιν παρήρσιασθεὶς ὁ Βερζελλί, ἀξιοσέβαστός τις γέρων, καὶ ἄλλοι δύο ἐνάρετοι ἄνδρες ἐπρόσφεραν εἰς τὸν βασιλέα καὶ εἰς τοὺς ἀνθρώπους του τάπητας (πέυκια), κραββάτους, πῆλινα ἄγγεϊα, σῖτον, κριθάς, ἄλευρον, κνάμους (κουκία), φακὰς, σερμίδαλι, μέλι, βούτυρον, πρόβατα καὶ παχεῖς μύσχους, ἐπειδὴ ἐσοχάζοντο, ὅτι ὁ μετὰ τοῦ Δαυὶδ λαὸς θέλει εἶναι πολλὰ πεινασμένος, διφασμένος, καὶ κοπιασμένος ἀπὸ τὸν πολὺν δρόμον, τὸν ὁποῖον ἔκαμον εἰς τὴν ἔρημον.

Ἀγαπητοί μου ἀναγνώσαι! Ἐνταῦθα δὲν πρέπει νὰ ἐρωτήση τις: Ποῖος ἀπὸ αὐτοὺς τοὺς δύο ἀνθρώπους σὰς ἀρέσκει καλλήτερα; Ὁ Σεμεὶ — ὅστις φέρεται ὡς ἓνας οὐτιδανὸς ἄνθρωπος, καὶ ἀπὸ κακὴν καὶ ἀπάνθρωπον χαιρεκακίαν περιπαίζει ἓνα δυσυχῆ ἄνθρωπον — ἢ ὁ Βερζελλί, ὅστις εὐσπλαγχνίζεται τοὺς δυσυχεῖς φιλανθρώπως, καὶ μεταδίδει εἰς αὐτοὺς ἀπὸ ὅλα, ὅσα ἔχει, ἐλευθερίως, καὶ ἐξ οἰκείας προαιρέσεως, χωρὶς νὰ προσμένῃ, νὰ τὸν παρακαλέσωσιν εἰς τοῦτο; Καὶ τὸ μικρότατον παιδίον αἰσθάνεται τὴν μεταξὺ τῶν δύο τούτων διαφοράν. — Εἶθε καὶ καθεὶς ἀπὸ ἑσᾶς νὰ ἐπιμεληθῆται εἰς τὸ νὰ ἀκολουθῆ τὸν κανόνα τοῦτον — δηλαδὴ νὰ μιμῆται πάντοτε τὸ ἀγαθὸν, τὸ ὁποῖον τοῦ ἀρέσκει ἐκτελούμενον ὑπ' ἄλλων, καὶ νὰ ἀποφεύγῃ τὸ κακὸν, τὸ ὁποῖον ἀπαρέσκει εἰς αὐτὸν πραττόμενον ὑπ' ἄλλων. — Πόσον ταχέως ἠθέλετε γένοι οὕτω καλοὶ ἄνθρωποι!

93. Θάνατος τοῦ Ἀβεσσαλώμ.

Ὁ Δαυὶδ ἦτον τῶρα εἰς τὴν πόλιν Μαχαναήμ, ἣτις ἔκειτο πλησίον τῆς ἐρήμου, καὶ διέταπτεν ἐκεῖ τὸ ζράτευμά του, τὸ ὁποῖον δι-

κίρσεας εἰς τρία σώματα, εἰς μὲν τὸ πρῶτον διώρισε στρατηγὸν τὸν Ἰωάβ, εἰς δὲ τὸ δεύτερον, τὸν Ἀβεσσά, καὶ εἰς τὸ τρίτον, τὸν Ἐθί. Μετὰ ταῦτα ἐξάβη παρὰ τὴν πύλην τῆς πόλεως, ὅπου θεωρῶν τὸ κράτευμα παρερχόμενον ἀπ' ἐμπροσθέν του εἰς ἑκατοντάδας καὶ χιλιάδας, ἐπρόσαξε τοὺς τρεῖς στρατηγοὺς του ἐνώπιον παντὸς τοῦ πλήθους, καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς: „Μόνον τὸν υἱὸν μου Ἀβεσσαλώμ λυπηθῆτε καὶ διασώσατε.“

Ὁ δὲ Ἀβεσσαλώμ διέβη καὶ αὐτὸς μετ' ἑνα πολυάριθμον στρατευμα τὸν Ἰορδάνην ποταμὸν διὰ τὴν καταδιώξιν τὸν πατέρα του. Συναπαντήθησαν λοιπὸν τὰ δύο στρατεύματα εἰς τὸ δάσος Ἐφραΐμ, ὅπου συνεκροτήθη ἡ μάχη, καὶ τὸ μὲν στρατευμα τοῦ Ἀβεσσαλώμ ἐνίκηθη· αὐτὸς δὲ ἐτράπη εἰς φυγὴν μετὰ μεγάλης σπουδῆς, καθήμενος ἐπὶ τινος ἡμίονου. Ὁ δὲ ἡμίονος ὠρμησεν ὑποκάτωθεν μιᾶς μεγάλης καὶ δασείας ὀρυθῆς, εἰς τοὺς κλώνους τῆς ὁποίας ὁ Ἀβεσσαλώμ ἐμεινεν κρεμάμενος ἀπὸ τῆς τρίχας τῆς κεφαλῆς του, καὶ ὁ ἡμίονος ἔφυγεν ἀμέσως, αὐτὸς δὲ ἐκρέματο εἰς τὸν ἄερα. Τότε ἓνας ἀπὸ τὸ κράτευμα τοῦ Δαυὶδ, ἰδὼν αὐτὸν κρεμάμενον, ἔδραμε καὶ ἐφανέρωσε τοῦτο εἰς τὸν Ἰωάβ, ὅς τις εἶπε πρὸς αὐτόν: „Τὸν εἶδες τῶνόντι; Διὰ τί δὲν τὸν ἐκάρφωσες; Ἰδοὺ! ἤθελον σαὶ δώσει δέκα ἀργυρᾶ νομίσματα!“ Ἄλλ' ὁ εὐσπλαγχνος καὶ τίμιος πολεμιστῆς εἶπε πρὸς αὐτόν: „Ἐάν μοι εἰδίδες καὶ χίλια ἀργυρᾶ νομίσματα, πάλιν δὲν ἤθελον βάλει τὴν χεῖρά μου ἐπάνω εἰς τὸν υἱὸν τοῦ βασιλέως μου. Διότι ὁ βασιλεὺς ἐπρόσαξεν ἐσέ, τὸν Ἀβεσσά, καὶ τὸν Ἐθί, παρόντων ὄλων ἡμῶν, λέγων: „Λυπηθῆτε καὶ διασώσατε τὸν υἱὸν μου Ἀβεσσαλώμ.“

Ὁ Ἰωάβ πλήρης θυμοῦ καὶ ἀγανακτήσεως ἐναντίον ἐνὸς τόσοῦ ἀπειθοῦς υἱοῦ ἔλαβε τρία βέλη, καὶ τρέξας εἰς τὴν ὀρυθὴν ἔχωσεν αὐτὰ εἰς τὴν ἀχάριστον καρδίαν τοῦ Ἀβεσσαλώμ. Ἐν ᾧ δὲ αὐτὸς ἔζη ἀκόμη κρεμάμενος εἰς τὴν ὀρυθὴν καὶ ἐσπάρτα-

τεν, ἔδραμον δέκα ἄλλοι νέοι ὄπλοφόροι τοῦ Ἰωάβ, καὶ τὸν ἐκτύπησαν θανατηφόρα, καὶ τὸν ἐθανάτωσαν. Μετὰ ταῦτα ἐπρόσαξεν ὁ Ἰωάβ νὰ σαλπίσωσι, διὰ νὰ παύσῃ ὁ λαὸς ἀπὸ τοῦ νὰ μάχηται. Ἐπειδὴ ἔλυπεῖτο τὸν λαὸν νὰ φθειρήται ματαίως πολεμῶν. Τὸ δὲ σῶμα τοῦ Ἀβεσσαλώμ ἐρρίφαι μετέπειτα εἰς ἓνα βαθὺ χάσμα, τὸ ὁποῖον ἦτον ἐκεῖ εἰς τὸ δάσος, καὶ ἐπεσώρευσαν ἐπάνω εἰς αὐτὸ σωρὸν μέγαν λίθων.

Καὶ ὅς τις παρήρχετο ἀπ' ἐμπροσθεν τοῦ τρομεροῦ τούτου μνήματος εἰς τὸ δάσος, καὶ ἔβλεπε τὸν σωρὸν τῶν λίθων, ἔπρεπε βέβαια νὰ φρίττη καὶ νὰ λέγῃ καθ' ἑαυτὸν: „Τίμα τὸν πατέρα σου, καὶ τὴν μητέρα σου, ἵνα ζήσης εὐτυχῶς ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ νὰ γένης μακρόβιος.“

Ὁ Δαυὶδ ἐκάθητο μεταξὺ τῆς πύλης τῆς πόλεως καὶ ἐπρόσμενε τὴν ἀπόβασιν τῆς μάχης. Ἐνας μηνυτῆς ἔφερεν εἰς αὐτὸν τὴν εἶδησιν τοῦ θανάτου τοῦ Ἀβεσσαλώμ, τὸ ὁποῖον ἀκούσας ὁ Δαυὶδ, κατελυπήθη, καὶ παρευθὺς ἀναβὰς εἰς τὸ ὑπερῶν τῆς πύλης, ἔκλαιε, λέγων: „Γέμου Ἀβεσσαλώμ! Γέμου! Γέμου Ἀβεσσαλώμ! Ἀβεσσαλώμ! Εἶθε νὰ ἀπέθνησκον ἐγὼ ἀντὶ σοῦ! ὦ Ἀβεσσαλώμ! Γέμου! Γέμου Ἀβεσσαλώμ!“ —

Ὅποῖον ψυχικὸν πόνον φανερόνουσιν οὗτοι οἱ λόγοι τοῦ Δαυὶδ! Ἐκ τούτων γίνεται δῆλον, πόσον αὐτὸς ἠγάπα ἀκόμη τὸν ἀπειθῆ καὶ ἀχάρισον υἱόν του! — Πόσον μεγάλη εἶναι ἡ ἀγάπη τοῦ πατρὸς πρὸς τὰ τέκνα! Ἀλλὰ δι' αὐτὸ τοῦτο εἶναι καὶ μέγα ἀμάρτημα, νὰ λυπῆ τις μίαν τοιαύτην καρδίαν.

94. Ἐπιστροφὴ τοῦ Δαυὶδ εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ.

Ὁ λαὸς ὁ ἐν Ἱερουσαλήμ λαὸς ἐπροσκολλήθη πάλιν ἐξ ὅλης του ψυχῆς καὶ καρδίας εἰς τὸν Δαυὶδ, ὡς νὰ ἦτον ἓνας μόνον ἄνθρωπος. Αὐτοὶ ἐξεῖλαν πρὸς τὸν βασιλέα ἀνθρώπους διὰ νὰ τῷ εἰπῶσιν: „Ἐπίσρεφον σὺ καὶ πᾶς ὁ μετὰ σοῦ λαὸς εἰς τὴν πόλιν.“ Καὶ οὕτως ἐπέσρεψε πάλιν ὁ βασιλεὺς ὀπίσω.

Ἀφ' οὗ αὐτὸς ἐφθασε πάλιν εἰς τὸν Ἰορδάνην ποταμὸν, τότε ἐπαρρήσιάσθη ὁ Σεμεὶ ἔμπροσθέν του. Ἡ αὐθάδης αὐτοῦ τόλμη μετεβλήθη τώρα εἰς φόβον καὶ τρόμον. Αὐτὸς εἶδε τὸν ἑαυτόν του — τὸ ὁποῖον συμβαίνει πάντοτε εἰς τοὺς ἐμπαίζοντάς! — εἰς τὴν ἐξουσίαν ἐκείνου, τὸν ὁποῖον πρὸ ὀλίγου τόσον ἀπανθρώπως ἐπερίκλαιζεν. Ὄθεν ἦλθε πρὸς τὸν βασιλέα, ἔπεσεν ἔμπροσθεν αὐτοῦ, καὶ εἶπε: „Κυρίε μου καὶ βασιλεῦ! Λησμόνησε, παρακαλῶ, τὰς ὕβρεις καὶ κατηγορίας, τὰς ὁποίας σοὶ προσῆφα τὴν ἡμέραν ἐκείνην, καθ' ἣν ἐξῆλθες ἀπὸ τὴν Ἱερουσαλήμ. Μὴ φυλάττης πλέον αὐτάς εἰς τὴν ψυχὴν σου. Ὁμολογῶ ὅτι ἤμαρτον εἰς ἐσέ. Ἴδου ἐγὼ πρῶτος ἀπὸ ὅλους ἦλθον σήμερον εἰς ἀπάντησίν σου.“ Ὁ δὲ Ἀβεσσά εἶπεν ἀμέσως πρὸς τὸν Δαυὶδ: „Πῶς, δὲν πρέπει νὰ ἀποθάνῃ ὁ Σεμεὶ, ὅστις κατηράσθη τὸν χρυσὸν Κυρίου;“ — Ἀλλὰ γενναῖαι καὶ εὐγενεῖς ψυχαὶ εἶναι πάντοτε ἔτοιμοι εἰς τὸ νὰ συγχωρῶσι τὰ προσημαρτημένα. Ὄθεν εἶπεν ὁ Δαυὶδ: „Τί σὲ μέλλει περὶ τούτου; Διὰ τί θέλεις νὰ γένῃς Σατανᾶς; Καὶ σήμερον ἀκόμη πρέπει νὰ ἀποθάνῃ τις ἐκ τοῦ Ἰσραὴλ; Νομίζεις, δὲν ἤξεύρω, ὅτι σήμερον ἔγινα βασιλεὺς τοῦ Ἰσραὴλ;“ Καὶ ἀμέσως ἐγράφη

ὁ βασιλεὺς πλήρης ἀγαθότητος πρὸς τὸν Σεμεϊ, καὶ εἶπε: „Σεμεϊ! δὲν θέλω σὲ θανατώσει.“

Τότε κατέβη καὶ ὁ ὀγδοηκοντούτης γέρον Βερζελλί εἰς τὸν Ἰορδάνην ποταμὸν, (βέβαια μὲ ἰλαροτέραν ψυχὴν παρὰ τοῦ Σεμεϊ) διὰ νὰ συνοδείῃ τὸν βασιλέα, ὅστις πλήρης εὐγνωμοσύνης εἶπε πρὸς αὐτόν: „Ἐλθέ μετ' ἐμοῦ, διὰ νὰ ζήσης τὸ ὑπόλοιπον τῆς ζωῆς σου ἐν ἡσυχίᾳ παρ' ἐμοὶ εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ.“ Ἄλλ' ὁ Βερζελλί ἀπεκρίθη: „Πόσον καιρὸν θέλω ζήσει ἀκόμη διὰ νὰ ὑπάγω μετὰ τοῦ βασιλέως εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ; Ἐγὼ εἶμαι σήμερον ὀγδοηκοντούτης ἄνθρωπος. Ὅποιαν ἡδονὴν ἤμπορῶ νὰ εὔρω τῶρα ἐγὼ εἰς βασιλικὰ φαγητὰ καὶ ποτὰ; Πῶς θέλω διακρίνει τὸ γλυκὺ ἀπὸ τὸ πικρὸν; Μὲ ποίαν εὐχαρίστησιν ἤθελα ἀκούει τὰς μελωδίας τῶν φαλτῶν καὶ φαλτριῶν; Διὰ τί νὰ γένω ὀχληρὸς εἰς τὸν βασιλέα; Τοιαύτην ἀνταπόδοσιν δὲν χρειάζομαι; Τοῦτο μόνον σὲ παρακαλῶ, νὰ σὲ συνοδεύσω ἀκόμη ὀλίγον, καὶ ἔπειτα νὰ μοὶ δώσης τὴν ἄδειαν, διὰ νὰ ἐπιστρέψω πάλιν εἰς τὰ ἴδια, νὰ ἀποθάνω εἰς τὴν οἰκίαν μου, καὶ νὰ ταφῶ πλησίον τοῦ τάφου τοῦ πατρός μου καὶ τῆς μητρός μου.“

Τόσον ἀφιλοκερδῆς ἦτον ὁ ἀξιαγάπητος καὶ ἀγαθὸς γέρον! Τόσον καλῶς ἐκατάλαβεν αὐτὸς ὅτι ὅλα τὰ ὑπὸ τὸν ἥλιον εἶναι μάταια καὶ φθαρτὰ, ἔκτος μόνον τῆς πρὸς Θεὸν ἀγάπης καὶ τῆς εὐποιίας. Εἶθε νὰ πασχίσωμεν καὶ ἡμεῖς διὰ νὰ γένωμεν ὅμοιοι μὲ τὸν ἀξιοσέβαστον ἐκεῖνον γέροντα!

Ἄφ' οὗ λοιπὸν διέβη τὸν Ἰορδάνην ποταμὸν ὁ βασιλεὺς καὶ πᾶς ὁ μετ' αὐτοῦ λαὸς, κατεφίλησεν ὁ βασιλεὺς τὸν Βερζελλί καὶ τὸν εὐλόγησεν. Ἐπειτα ὁ μὲν Βερζελλί ἐπέστρεψεν εἰς τὸν τόπον του, ὁ δὲ Δαυὶδ ὑπῆγεν εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ, καὶ ἔγινε πάλιν βασιλεὺς τοῦ Ἰσραὴλ καθὼς καὶ τὸ πρότερον.

95. Ψαλμοὶ τοῦ Δαυίδ.

Εκ τούτων τῶν ἱερῶν ἀσμάτων ἤκουσατε ἡδηικανὰ, ἀγαπητοί μου ἀναγνώσαι! Ἄλλ' αὐτὰ εἶναι τόσον καλὰ, ὥστε δὲν δυνάμεθα νὰ τελειώσωμεν τὴν ἱστορίαν τοῦ Δαυίδ, χωρὶς νὰ ἀναφέρωμεν ἐνταῦθα τοῦλάχισον ἀκόμη τινὰς ἐξ αὐτῶν περικοπὰς, αἵτινες θέλουσι σᾶς προξενήσει βεβαιότατα μεγάλην χαράν.

Ἐν πρώτοις ας ἀκούσωμεν, πόσον ὠραίως καὶ μεγαλοπρεπῶς περιγράφει ὁ Δαυίδ τὰς ιδιότητας τοῦ Θεοῦ. Διότι ἂν καὶ ὁ Δαυίδ συνέγραφε τοὺς ψαλμοὺς τούτους πρὸ τοσοῦτων ἤδη χιλιάδων χρόνων, δὲν ἐδυνήθησαν ὅμως ἀκόμη οὔτε τῶν σοφωτέρων ἀνδρῶν τὰ εἴδη νὰ προφέρωσιν ἄλλα ὠραιότερα.

Περὶ μὲν τῆς παντοδυναμίας τοῦ Θεοῦ λέγει ὁ Δαυίδ: „Τῷ λόγῳ Κυρίου οἱ οὐρανοὶ ἐξερρώθησαν, καὶ τῷ πνεύματι τοῦ εἴματος αὐτοῦ πᾶσα ἡ δύναμις αὐτῶν. Φοβηθήτω τὸν Κύριον πᾶσα ἡ γῆ, ἀπ' αὐτοῦ δὲ σαλευθήτωσαν πάντες οἱ κατοικοῦντες τὴν οἰκουμένην. Ὅτι αὐτὸς εἶπε, καὶ ἐγενήθησαν, αὐτὸς ἐνετείλατο, καὶ ἐκτίσθησαν.“

Περὶ δὲ τῆς ὑπερτάτης σοφίας αὐτοῦ λέγει: „Πῶς δύναται ὁ πλάσας τὸν ὀφθαλμὸν, μὴ βλέπειν; Καὶ ὁ φυτεύσας τὸ οὖς (αὐτίον), μὴ ἀκούειν; Πῶς δύναται ὁ πλάσας τὰς καρδίας τῶν ἀνθρώπων, μὴ ἐπίσασθαι καὶ τὰς βουλάς αὐτῶν; Αὐτὸς γινώσκει τὸν ἀριθμὸν τῶν ἀστέρων καὶ καλεῖ αὐτοὺς κατ' ὄνομα.“

Περὶ δὲ τῆς ἀπανταχοῦ παρουσίας αὐτοῦ λέγει πάλιν: „Κύριε! ἐδοκίμασάς με, καὶ ἐγνώσ με! Σὺ ἐγνώσ

τὴν καθέδραν μου καὶ τὴν ἔγερσίν μου. Σὺ συνῆκας τοὺς διαλο-
 γισμούς μου ἀπὸ μακρόθεν. Τὴν τρίβον μου καὶ τὴν σχοῖνον μου
 σὺ ἐξιχνίασας, καὶ πάσας τὰς ὁδοὺς μου προεῖδες· (δηλ. καὶ
 ὅταν περιπατῶ, καὶ ὅταν κάβημαι εἶσαι περὶ ἐμέ. Ὅλαι αἱ
 ὁδοί μου εἶναι φανεραὶ ἐνώπιόν σου). Πρὸ τοῦ ἔλθειν τὸν λό-
 γον ἐν τῇ γλώσσει μου — ἐγίνωσκες αὐτὸν πρὸ πολλοῦ. Ποῦ
 πορευθῶ ἀπὸ τοῦ πνεύματός σου, Κύριε! καὶ ἀπὸ τοῦ προσώ-
 που σου, ποῦ φύγω; Ἐὰν ἀναβῶ εἰς τὸν οὐρανὸν — Σὺ ἐκεῖ
 εἶ! Ἐὰν καταβῶ εἰς τὸν ἄδην — πάρει! Ἐὰν ἀναλάβοιμι
 τὰς πτέρυγάς μου κατ' ὄρθρον, καὶ κατασηνώσω εἰς τὰ ἔσχα-
 τα τῆς θαλάσσης — καὶ γὰρ ἐκεῖ ἡ χεὶρ σου ὁδηγήσει με,
 καὶ καθέξει με ἡ δεξιὰ σου. Καὶ εἶπα: Ἄρα σκότος καταπατή-
 σει με — καὶ νύξ φωτισμὸς ἐν τῇ τρυφῇ μου. Ὅτι σκότος οὐ
 σκοτισθήσεται ἀπὸ σοῦ, καὶ νύξ ὡς ἡμέρα φωτισθήσεται, ὡς
 τὸ σκότος αὐτῆς, οὕτω καὶ τὸ φῶς αὐτῆς. Πᾶσαι αἱ ἡμέραι
 τῆς ζωῆς μου ἦσαν γεγραμμέναι ἐν τῷ βιβλίῳ σου.“

Περὶ δὲ τῆς εὐσπλαγχνίας τοῦ Θεοῦ λέγει:
 „Οἰκτίρμων καὶ ἐλεήμων ὁ Κύριος, μακρόθυμος καὶ πολυέλε-
 ος, οὐκ εἰς τέλος ὀργισθήσεται, οὐδὲ εἰς τὸν αἰῶνα μνησθῆ-
 σεται. Οὐ κατὰ τὰς ἀνομίας ἡμῶν ἐποίησεν ἡμῖν, οὐδὲ κατὰ τὰς
 ἀμαρτίας ἡμῶν ἀνταπέδωκεν ἡμῖν. Ὅτι κατὰ τὸ ὕψος τοῦ οὐ-
 ρανοῦ ἀπὸ τῆς γῆς — ἐκραταιώσατο Κύριος τὸ ἔλεος αὐτοῦ ἐπὶ
 τοὺς φοβουμένους αὐτόν. Καθόσον ἀπέχουσιν ἀνατολαὶ ἀπὸ
 δυσμῶν — ἐμάκρυνεν ἀφ' ἡμῶν τὰς ἀνομίας ἡμῶν. Καθὼς οἰ-
 κτεῖρει πατὴρ υἱοὺς — ὠκτεῖρησε Κύριος τοὺς φοβουμένους
 αὐτόν.“

Περὶ τοῦ αἰωνίου ἐλέους τοῦ Θεοῦ λέγει:
 „Ἄνθρωπος ὡσεὶ χόρτος αἱ ἡμέραι αὐτοῦ, καὶ ὡσεὶ ἄνθος
 τοῦ ἀγροῦ οὕτως ἐξανθήσει. Ὅτι πνεῦμα διῆλθεν ἐν αὐτῷ, καὶ
 οὐχ ὑπάρξει, καὶ οὐκ ἐπιγνώσεται ἐπὶ τὸν τόπον αὐτοῦ. Τὸ δὲ

ἄλσος τοῦ Κυρίου ἀπὸ τοῦ αἰῶνος — καὶ ἕως τοῦ αἰῶνος ἐπὶ τοὺς φοβουμένους αὐτόν.“

Ἄς ἀκούσωμεν ἀκόμη τινὰ παραδείγματα ἐκ τῆς ἠθικῆς διδασκαλίας τοῦ Δαυίδ. Τὰ πρῶτα ἐδιώρισεν ὁ καλὸς βασιλεὺς διὰ τὰ παιδιά — ἀλλὰ καὶ τὰ λοιπὰ δὲν εἶναι ὀλιγώτερον ὠφέλιμα διὰ τοὺς παῖδας, καθαρὰ καὶ διδακτικά.

Διδασκαλίαι πρὸς τοὺς παῖδας: „Δεῦτε τέκνα! Ἀκούσατέ μου! Φόβον Κυρίου διδάξω ὑμᾶς! Τίς ἐστὶν ἄνθρωπος ὁ θέλων ζῶην, ἀγαπῶν ἡμέρας ἰδεῖν ἀγαθίας; Παῦσον τὴν γλῶσσάν σου ἀπὸ κακοῦ, καὶ χεῖλη σου τοῦ μὴ λαλήσαι δόλον! Ἐκκλινον ἀπὸ κακοῦ, καὶ ποιήσον ἀγαθόν, ζήτησον εἰρήνην, καὶ δίωξον αὐτήν! Ὀφθαλμοὶ Κυρίου ἐπὶ δικαίους, καὶ ὦτα αὐτοῦ εἰς δέησιν αὐτῶν. Πρόσωπον δὲ Κυρίου ἐπὶ ποιῶντας κακά, τοῦ ἐξολοθρεῦσαι ἐκ γῆς τὸ μνημόσυνον αὐτῶν. Ἐκέκραξαν οἱ δίκαιοι, καὶ ὁ Κύριος εἰσήκουσεν αὐτῶν — καὶ ἐκ πασῶν τῶν θλίψεων αὐτῶν ἐρρύσατο αὐτούς. Ἐγγὺς Κύριος τοῖς συντετριμμένοις τῇ καρδίᾳ — καὶ τοὺς ταπεινοὺς τῷ πνεύματι σώσει. Πολλαὶ αἱ θλίψεις τῶν δικαίων — καὶ ἐκ πασῶν αὐτῶν ῥύσεται αὐτοὺς ὁ Κύριος.“

Παρακλήσεις εἰς τὸ ἐλπίζειν ἐπὶ Κύριον: „Ὁ Θεὸς ἡμῶν καταφυγὴ καὶ δύναμις — βοηθὸς ἐν θλίψει ταῖς εὐρούσαις ἡμᾶς σφόδρα. Διὰ τοῦτο οὐ φοβηθησόμεθα — καὶ ἐν τῷ ταράσσεσθαι τὴν γῆν, καὶ μετατίθεσθαι ὄρη ἐκ καρδίας θαλασσῶν. Ἦχησαν, καὶ ἐταράχθησαν τὰ ὕδατα αὐτῶν — ἐταράχθησαν τὰ ὄρη ἐν τῇ κραταιότητι αὐτοῦ. Κύριος τῶν δυνάμεων — μεθ' ἡμῶν ἐστὶ. Ὁ Θεὸς ἐστὶν ἀντιλήπτωρ ἡμῶν.“

Συμβουλὴ καὶ παρηγορίαι διὰ τοὺς πᾶσχοντάς καὶ τεθλιμμένους: „Ἐλπῖσον ἐπὶ Κύριον καὶ ποιεὶ χρηστότητα — κατατρύφησον τοῦ Κυ-

ρίου, καὶ δώη σοι τὰ αἰτήματα τῆς καρδίας σου. Ἀποκάλυψον πρὸς Κύριον τὴν ὁδὸν σου, καὶ ἔλπισον ἐπ' αὐτὸν, καὶ αὐτὸς ποιήσει σοι τὸ ἀγαθόν, καὶ ἐξοίσει ὡς φῶς τὴν δικαιοσύνην σου, καὶ τὸ κρίμα σου ὡς μεσημβρίαν. Νεώτερος ἐγενόμην, καὶ ἐγήρασα — ἀλλ' οὐκ εἶδον δίκαιον ἐγκαταλελειμμένον, οὐδὲ τὸ σπέρμα αὐτοῦ ζητοῦν ἄρτους. Ὁλην τὴν ἡμέραν ἐλεεῖ, καὶ δανείζει ὁ δίκαιος, καὶ τὸ σπέρμα αὐτοῦ εἰς εὐλογοῦν ἔσαι. Ὅταν πέσῃ, οὐκατάρραχθήσεται, ὅτι Κύριος ἀντισηρῖζει χεῖρα αὐτοῦ.“

Παρακίνησις εἰς εὐποιΐαν: „Μακάριος ἀνὴρ ὁ συνιών (φροντίζων) ἐπὶ πτωχὸν καὶ πέννητα! Ἐν ἡμέρᾳ πονηρᾶ ρύεται αὐτὸν ὁ Κύριος. Κύριος διαφυλάττει αὐτὸν — Χαρίζεται αὐτῷ μακρότητα ἡμερῶν, καὶ μακαρίζει αὐτὸν ἐν τῇ γῆ. Κύριος βοηθεῖ αὐτῷ ἐπὶ κλίνῃς ὀδύνης αὐτοῦ καὶ μετασρέφει τὴν ἀσθένειαν αὐτοῦ.“

Εἰκὼν τοῦ Θεοσεβοῦς: „Μακάριος ἀνὴρ, ὃς οὐκ ἐπορεύθη ἐν βουλῇ ἀσεβῶν, καὶ ἐν ὁδῷ ἁμαρτωλῶν οὐκ ἔση, καὶ ἐπὶ καθέδρα λοιμῶν (ἐπιβλαβῶν ἀνθρώπων) οὐκ ἐκάθισεν. Ἄλλ' ἢ ἐν τῷ νόμῳ Κυρίου τὸ θέλημα αὐτοῦ, καὶ ἐν τῷ νόμῳ αὐτοῦ μελετήσῃ ἡμέρας καὶ νυκτός. Καὶ ἔσαι ὡς τὸ ξύλον τὸ πεφυτευμένον παρὰ τὰς διεξόδους τῶν ὑδάτων, ὃ τὸν καρπὸν αὐτοῦ δώσει ἐν καιρῷ αὐτοῦ, καὶ τὸ φύλλον αὐτοῦ οὐκ ἀπορρύησεται, καὶ πάντα ὅσα ἂν ποιῇ κατενοδωθήσεται. Οὐχ οὕτως οἱ ἀσεβεῖς, οὐχ οὕτως, ἀλλ' ἢ ὡσεὶ χνοῦς, ὃν ἐκρίπτει ὁ ἄνεμος ἀπὸ προσώπου τῆς γῆς.“

Ἐντυπώσατε καλῶς, ἀγαπητοίμου ἀναγνώσαι! τοὺς λόγους τούτους τοῦ Δαυὶδ εἰς τὴν μνήμην σας. Διότι θέλει ἔλθει καιρὸς, καθ' ὃν ῥὲν θέλετε ἡμπορέσει νὰ τοὺς ἀγοράσητε μὲ ὅλα τὰ χρήματα τοῦ κόσμου. Αὐτοὶ θέλουν γεμίσει πολλάκις τὰς καρδίας σας μὲ μεγάλην χαρὰν πρὸς τὸν Θεὸν, μὲ ἱερὸν φόβον πρὸς τὴν ἀπανταχοῦ παρουσίαν

αὐτοῦ, μὲ ἐσωτερικὴν ἀποστροφὴν πρὸς τὴν ἁμαρτίαν, καὶ μὲ ἐγκάρδιον ὑπομονὴν καὶ παρηγορίαν εἰς τὰς δυσυχίας σας.

96. Θάνατος τοῦ Δαυὶδ.

Εφθασε τέλος πάντων καὶ ὁ Δαυὶδ εἰς βαθὺ γῆρας, καὶ τὸ τέλος τῆς ζωῆς του ἐπλησίασεν. Αὐτὸς δὲν ἦτον εὐχαρισημένος, ὅτι προῆγε κατ' ὀλίγον ὀλίγον εἰς αὐξήσιν καὶ τελειοποίησιν τὴν δόξαν τοῦ Θεοῦ καὶ τὴν εὐδαιμονίαν τῶν ἀνθρώπων δι' ὅλης του τῆς ζωῆς τὸ διάστημα, ἀλλ' ἤθελε νὰ πράξῃ τοῦτο καὶ μετὰ θάνατον. Αἱ καλά αὐτοῦ διαταγαὶ διὰ τὸ μέλλον, αἱ ὁποῖαι ἐδόξασαν καὶ τὸν θάνατόν του, εἶναι ἄξιαι νὰ ἀναφερθῶσιν ἐνταῦθα.

Ὁ καλὸς βασιλεὺς ἔτρεφεν ἐξαιρέτως εἰς τὴν καρδίαν του δύο ἐπιθυμίας, τῶν ὁποίων τὴν ἐκπλήρωσιν ἐπεθύμει νὰ ἰδῇ πρὶν τῆς τελευτῆς του. Ἡ πρώτη του ἐπιθυμία ἦτον, νὰ ἀνεγείρῃ εἰς τὸν Κύριον μεγαλοπρεπῆ ναὸν, καὶ ἡ δευτέρα, νὰ ἀφήσῃ διάδοχον τοῦ θρόνου του ἕνα ἐκ τῶν υἱῶν του. Τὴν περὶ τῆς ἐγέρσεως τοῦ ναοῦ ἐπιθυμίαν του ἐπρόβαλεν εἰς τὸν προφήτην Νάθαν, διὰ τοῦ ὁποῖου ἐφάνέρωσεν εἰς αὐτὸν ὁ Θεὸς τὸ θέλημά του — καὶ ἐπλήρωσεν ἐν ταύτῳ ἀμφοτέρας τὰς ἐπιθυμίας του, καθ' ἕνα τρόπον, ὅς τις ὑπερέβη πᾶσαν προσδοκίαν τοῦ Δαυὶδ.

Πρὸ τοῦ θανάτου του συνήθροισεν ὁ Δαυὶδ εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ ὅλους τοὺς ἡγεμόνας καὶ ἄρχοντας τοῦ βασιλείου του, καὶ τὸν λαόν, διὰ νὰ γνωστοποιήσῃ καὶ εἰς αὐτοὺς τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ. Εἰς ταύτην λοιπὸν τὴν μεγάλην συνέλευσιν ἐγερθεὶς, εἶπεν:

„Ακούσατέ μου ἀδελφοί μου καὶ λαός μου!“

„Ἐγὼ ἤθελα νὰ οἰκοδομήσω οἶκον διὰ τὴν κιβωτὸν τῆς διαθήκης — τὴν ζάσιν τῶν ποδῶν τοῦ Κυρίου ἡμῶν — καὶ ἠτοίμασα ἐν ταύτῳ ὅλα τὰ πρὸς οἰκοδομὴν ἐπιτήδεια. Ἄλλ' ὁ Θεὸς εἶπε πρὸς ἐμέ: Ὅχι! Σὺ δὲν πρέπει νὰ οἰκοδομήσῃς οἶκον εἰς τὸ ὄνομά μου, ἐπειδὴ εἶσαι ἄνθρωπος πολεμιστῆς καὶ ἔχυσες αἷμα. Μετὰ τόσον αἷμα, δὲν ἠμπορεῖς πλέον νὰ οἰκοδομήσῃς οἶκον εἰς ἐμέ. Σολομῶν δὲ ὁ υἱὸς σου θέλει οἰκοδομήσει τὸν οἶκον μου καὶ τὴν αὐλὴν μου. Διότι αὐτὸν ἐκλεξα εἰς υἱόν μου, καὶ εἰς αὐτὸν θέλω εἶσθαι ὡς πατήρ. Καὶ ἐὰν φυλάξῃ τὰς διαταγὰς μου καὶ τὰς ἐντολάς μου, καθὼς τώρα — οὕτω καὶ εἰς τὸ ἐξῆς, θέλω σε-ρεώσει τὴν βασιλείαν του ἕως αἰῶνος.“

„Ὅθεν ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ ἡμῶν καὶ ἐνώπιον πάσης τῆς συναλεύσεως τοῦ Ἰσραὴλ σᾶς συμβουλεύω: Ἐρευνᾶτε καὶ φυλάττετε ὅλους τοὺς νόμους Κυρίου, τοῦ Θεοῦ ἡμῶν! Οὕτω θέλετε μείνει κληρονόμοι τῆς καλῆς ταύτης γῆς — καὶ θέλετε ἀφήσει αὐτὴν εἰς τοὺς ἀπογόνους σας πρὸς παντοτεινὴν κληρονομίαν.“

„Σὺ δὲ υἱέ μου, Σολομῶν! γνῶριζε τὸν Θεὸν τῶν πατέρων σου, καὶ δούλευε εἰς αὐτὸν ἐν καρδίᾳ τελείᾳ καὶ προθύμῳ ψυχῇ! Διότι ὁ Κύριος ἐξετάζει πάσας τὰς καρδίας, καὶ διορᾷ ὅλους τοὺς διαλογισμοὺς καὶ τὰ ἐνθυμήματα τῶν ψυχῶν. Ἐὰν ζητῆς αὐτὸν, θέλεις τὸν εὔρει· ἐὰν ὅμως ἐγκαταλείψῃς αὐτὸν, θέλει σὲ ἐγκαταλείψει καὶ αὐτὸς — διὰ παντός. Καὶ ἐπειδὴ σὲ ἐκλεξεν ὁ Θεὸς, διὰ νὰ οἰκοδομήσῃς εἰς τὸ Ἁγιασῆριον αὐτοῦ οἶκον, θάρρει καὶ ποιεῖ τοῦτο.“

Μετὰ ταῦτα ἔδωκεν ὁ Δαυὶδ εἰς τὸν υἱὸν του Σολομῶν τὸ σχέδιον τοῦ Ναοῦ, καὶ ἐπρόσαξε νὰ σταθμίσωσιν (νὰ ζυγιάσωσιν) ἔμπροσθέν του μίαν μεγάλην ποσότητα χρυσοῦ καὶ ἀργυρίου. Ἐπειτα εἶπε πρὸς αὐτόν: „Ἰδοῦ! Ἄν καὶ ἤμην πτωχὸς, ἐπρόσφερα ὅμως ἐκ μιᾶς διὰ τὴν δαπάνην τῆς οἰκοδομῆς τοῦ ναοῦ τρισχίλια τάλαντα χρυσοῦ, καὶ ἑπτακισχίλια τά-

λαντα ἀργυρίου. Ὁ δὲ χαλκὸς καὶ σιδήρος διὰ τὴν ὑπέρμετρον ποσότητα δὲν δύναται νὰ σαβμηθῇ ὡσαύτως ἡτοιμάσα καὶ ξύλα καὶ λίθους.“

Ἦσαν δὲ γραφεῖς καὶ πρὸς ὅλην τὴν συνέλευσιν, εἶπεν, ὅτι ἐκτὸς ἐκείνων, ὅσα κατὰ τὴν δυνάμιν του κατέβαλε, θέλει προσθέσει ἀκόμη καὶ τρεῖς χιλιάδας τάλαντα χρυσοῦ δοκίμου, καὶ ἑπτὰ χιλιάδας τάλαντα ἀργυρίου καθαροῦ. Ἐπειτα ἐπροηγήθη μὲ τὸ παράδειγμα τῆς καταβολῆς, καὶ τελευταῖον ἔλυσε τὴν συνέλευσιν μὲ τοὺς ἐξῆς λόγους του: „Ὅστις ἀπὸ ἐσᾶς ἔχει προθυμίαν, καὶ θέλει νὰ προσφέρῃ τι εἰς τὴν οἰκοδομὴν τοῦ ναοῦ ἀπὸ τὴν περιουσίαν του, ἅς κάμῃ τοῦτο σήμερον, καὶ ἅς τὸ θυσιάσῃ εἰς τὸν Κύριον.“

Οἱ ἡγεμόνες καὶ ὁ λαὸς ἐμιμήθησαν τὸ καλὸν παράδειγμα τοῦ Δαυὶδ. Αὐτοὶ ἔκαμαν μίαν μεγάλην συνεισφοράν χρυσοῦ, ἀργυρίου, πολυτίμων λίθων, χαλκοῦ καὶ σιδήρου.

Τοιοῦτον εἶναι τὸ χρέος ἐκάστου θεοσεβοῦς ἀνθρώπου, νὰ συνεισφέρῃ δηλαδὴ τὸ κατὰ δύναμιν, ὅταν εἶναι ἀνάγκη, διὰ νὰ γίνεταί τὸ ἐξωτερικὸν τῆς θεολατρείας μεγαλοπρεπὲς καὶ θεωρητικόν.

Ὁ λαὸς ἐχάρη ὑπερβαλλόντως διὰ τὴν μεγάλην ταύτην συνεισφοράν, ἣτις ἀφιερῶθη μὲ μεγάλην προθυμίαν καὶ ἐξ ὅλης καρδίας εἰς τὸν Κύριον. Ἡ χαρὰ ὅμως τοῦ βασιλέως ἦτον ἀπερίγραπτος, ὑπὸ τῆς ὁποίας παρακινήθεις αὐτὸς ὕμνησε τὸν Θεὸν ἐνώπιον πάσης τῆς συνελεύσεως καὶ εἶπεν:

„Εὐλογητὸς εἶ Κύριε! ὁ Θεὸς τοῦ πατρὸς ἡμῶν Ἰσραὴλ ἀπὸ τοῦ αἰῶνος καὶ ἕως τοῦ αἰῶνος!“

„Κύριε! Ἡ μεγαλωσύνη, ἡ δύναμις, τὸ καύχημα, ἡ νίκη, καὶ ἡ ἰσχὺς εἶναι ἰδιά σου κτήματα. Εἰς ἐσὲ πρέπει αἶνος! Πάντα τὰ ἐν οὐρανῷ καὶ τὰ ἐπὶ γῆς εἶναι ἰδικά σου! Ἡ βασιλεία, Κύριε! εἶναι ἰδική σου! Παρὰ σοῦ ὁ πλοῦτος καὶ ἡ δόξα! Σὺ πάντων ἄρχεις, Κύριε! Σὺ εἶσαι ὁ ἄρχων πάσης

ἀρχῆς, καὶ ἐν τῇ χειρὶ σου πᾶσα ἰσχύς καὶ δύναμις! Ἐν τῇ χειρὶ σου κεῖται ἡ μεγαλωσύνη καὶ ἐξουσία ἐπὶ πάντων! Εὐχαριστοῦμεν, Κύριε, ὁ Θεὸς ἡμῶν! καὶ δοξολογοῦμεν τὸ ἑνδοξόν σου ὄνομα.“

„Καὶ τώρα — τί εἶμαι ἐγώ, καὶ τί ὁ λαός μου, ὅτι ἠδυνήθημεν νὰ προσφέρωμεν εἰς εσὲ ὅλα ταῦτα; Τὰ πάντα εἶναι ἰδικά σου, καὶ ἡμεῖς σοὶ ἐπιστρέφομεν πάλιν, ὅσα ἐλάβομεν πρότερον πάροικοι καὶ παρεπίδημοι ἐνώπιόν σου, καθὼς πάντες οἱ πατέρες ἡμῶν. Αἱ ἡμέραι μας εἶναι ὡς σκιά ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ κἀνεὶς ἐξ ἡμῶν δὲν μένει ἐνταῦθα.“

„Κύριε, ὁ Θεὸς ἡμῶν! Ὁλη ἡ συνεισφορὰ καὶ ὕλη, τὴν ὁποίαν ἐσυνάξαμεν διὰ νὰ οἰκοδομήσωμεν οἶκον εἰς τὸ ἅγιόν σου ὄνομα, εἶναι ἐκ τῆς χειρός σου, καὶ τὰ πάντα εἶναι ἰδικά σου. Ἄλλ' ἠξέυρω, Θεέ μου! ὅτι δοκιμάζεις τὰς καρδίας (ὅτι δηλαδὴ μόνον τὴν καρδίαν τοῦ ἀνθρώπου βλέπεις), καὶ ὅτι ἀγαπᾷς τὴν ἀπλότητα (τὴν χρησότητα δηλαδὴ καὶ εὐλικρίνειαν)· διὰ τοῦτο σοὶ ἐβυστίασα καὶ ἐγὼ ταῦτα πάντα ἐν ἀπλότητι τῆς καρδίας μου, καὶ ὁ λαός σου, ὁ ἐνταῦθα παρευρεθεὶς, σοὶ ἐπρόσφερε καὶ αὐτὸς προθύμως τὰς θυσίας του.“

„Κύριε! ὁ Θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν Ἀβραάμ, Ἰσαὰκ καὶ Ἰσραὴλ. Στερέωσον τὰ φρονήματα ταῦτα ἐν τῇ διανοίᾳ τοῦ λαοῦ σου εἰς τὸν αἰῶνα· καὶ κατεύθυνον τὰς καρδίας αὐτῶν νὰ ἔχωσι πάντοτε σέβας πρὸς Σέ.“

„Δὸς προσέτι καὶ εἰς τὸν υἱόν μου Σολομὸν καρδίαν ἀγαθὴν καὶ καθαρὰν, διὰ νὰ φυλάττη πάντοτε τὰς ἐντολάς σου, τοὺς νόμους σου, τὰ προσάγματά σου, καὶ νὰ τὰ ἐκπληρόνη ὅλα, ἔπειτα νὰ φέρῃ καὶ τὴν οἰκοδομὴν τοῦ οἴκου σου εἰς πέλος, διὰ τὸν ὁποῖον ἠτοίμασα τὴν δαπάνην καὶ τὴν ὕλην.“

ἽΟ Δαυὶδ ἐπαρακίνησε προσέτι καὶ ὅλην τὴν συνέλευσιν, νὰ δοξάσῃ τὸν Θεόν. Ὅθεν ὅλοι ἔκλιναν τὰ γόνατα, καὶ ἐπροσκύνησαν τὸν Θεόν. Ἐσφάγησαν πλῆθος θυσιῶν —

χιλιοι βόες, χίλιοι κριοὶ καὶ χίλια ἀρνία. — Ὁ βασιλεὺς, οἱ ἡγεμόνες καὶ ὁ λαὸς ἔκαμαν λαμπρὸν συμπόσιον, ἔφαγον καὶ ἔπιον μετ' εὐφροσύνης ἐνώπιον τοῦ Κυρίου ἐκείνην τὴν ἡμέραν.

Μετὰ ταῦτα ὁ Σολομών ἐχρίσθη βασιλεὺς· καὶ ὅλοι οἱ ἡγεμόνες καὶ ἄρχοντες τοῦ βασιλείου ὑπετάχθησαν εἰς αὐτὸν καὶ τὸν ἐπροσκύνησαν.

Τοιουτοτρόπως ἔβαλεν ὁ Δαυὶδ πρὸ τῆς τελευτῆς του τὰς ὑποθέσεις τοῦ βασιλείου του εἰς τάξιν, καὶ παρέδωκε τὴν διοίκησιν αὐτοῦ εἰς τὸν υἱόν του Σολομών.

Ἐπὶ κραββάτου κατακείμενος ὁ Δαυὶδ, εἶπεν ἀκόμη μίαν φορὰν πρὸς τὸν υἱόν του Σολομών: „Ἰδοὺ, ἐγὼ τρέχω τώρα τὸν δρόμον τῶν θνητῶν. Σὺ δὲ θάρρει καὶ ἔσο ἀνὴρ. Ἐλπίζε εἰς τὴν βοήθειαν Κυρίου, τοῦ Θεοῦ σου! Πορεύου κατὰ τὰς ὁδοὺς του. Φύλαττε ὅλους τοὺς νόμους καὶ τὰ ἔθιμα, καθὼς εἶναι γεγραμμένα ἐν τῷ νόμῳ Μωσέως. Καὶ οὕτω θέλεις εἶσθαι σοφὸς εἰς ὅλα, ὅσα πράττεις καὶ ἐπιχειρίζεσαι. Ὁ δὲ Κύριος θέλει ἐκπληρώσει εἰς ἐσὲ ὅλας τὰς ἐπαγγελίας, τὰς ὁποίας ἔδωκεν εἰς ἐμέ.“

Μία μεγάλη ἐπαγγελία τοῦ Θεοῦ, ἣτις ἐπροξένει εἰς τὸν Δαυὶδ καὶ κατὰ τὴν τελευταίαν ὥραν τοῦ θανάτου του μεγίστην παρηγορίαν, εἶναι ἀξία νὰ τὴν σημειώσωμεν ἐνταῦθα. Ὁ Θεὸς ὑπεσχέθη νὰ δώσῃ εἰς αὐτὸν ἀπόγονον — ὅστις θέλει ὀνομάζεσθαι υἱὸς τοῦ Δαυὶδ, καὶ τοῦ ὁποίου ἡ βασιλεία θέλει εἶσθαι αἰώνιος. Περὶ τοῦ αἰωνίου τούτου βασιλέως καὶ τῆς ἐνδόξου αὐταῦ βασιλείας ἐπροφήτευεν ὁ Δαυὶδ. Τινὰς ἐκ τῶν παμπόλλων προφητειῶν τούτων θέλομεν ἀναφέρει ἐπομένως εἰς τὸν πρέποντα καὶ ἀρμόδιον τόπον.

Ὁ Δαυὶδ ἀπέθανεν — εἰς μίαν πολλὰ γηραλαίαν ἡλικίαν, πλούτῳ καὶ δόξῃ ἐξεφανωμένος, καὶ ἐτάφη ἐν Ἱερουσαλὴμ ἐπὶ τοῦ ὄρους Σιών, ἀφ' οὗ ἔβασίλευσε πρῶτον ἑπτὰ

ἔτη ἐν Χερβών, καὶ ὕψερρον τριάκοντα τρία εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ.

97. Ὁ Βασιλεὺς Σολομών.

Ο Σολομών ἔμεινε πιστὸς εἰς τὰς νοθεσίας τοῦ πατρὸς καὶ ἠγάπα τὸν Κύριον. Ἀμέσως εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς διακίχσεώς του ἐπρόσφερεν εἰς αὐτὸν διὰ μιᾶς χίλια ὀλοκαυτώματα. Τότε ἐφάνη εἰς αὐτὸν ὁ Κύριος τὴν νύκτα καθ' ὕπνον, καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν: „Ζήτησον παρ' ἐμοῦ ὅ,τι θέλεις, καὶ ἐγὼ θέλω σοὶ τὸ δώσει.“ Ὁ δὲ Σολομών εἶπε: „Σὺ ἔδειξες εἰς τὸν πατέρα μου, τὸν δοῦλόν σου, μεγάλον ἔλεος, ἐπειδὴ αὐτὸς ἐπορευετο ἐνώπιόν σου ἐν πίσει, ἀληθείᾳ, δικαιοσύνῃ καὶ εὐθύτητι καρδίας. Σὺ ἐξακολουθεῖς ἀκόμη πρὸς αὐτὸν τὸ μεγάλον σου τοῦτο ἔλεος καὶ μετὰ τὸν θάνατόν του, ἐπειδὴ ἐχάρισες εἰς αὐτὸν υἱόν, ὅστις κάθηται τώρα ἐπὶ τοῦ θρόνου αὐτοῦ. Καὶ νῦν, Κύριέ μου καὶ Θεέ! Σὺ ἔχρισας ἐμὲ, τὸν δοῦλόν σου, βασιλέα ἀντὶ τοῦ πατρὸς μου. Ἀλλ' ἐγὼ εἶμαι ἀκόμη νέος, καὶ ἰδέαν τῶν πραγμάτων δὲν ἔχω. Δός μοι λοιπὸν, τῷ δούλῳ σου, εὐμαθῆ καρδίαν, νοῦν καὶ σύνεσιν, διὰ νὰ εἶμαι ἰκανὸς νὰ κρίνω ὀρθῶς τὸν λαόν σου, καὶ νὰ ἤμπορῶ νὰ διακρίνω τὸ καλὸν ἀπὸ τὸ κακόν. Διότι ποῖος ἀλλέως ἠθελε δυνηθῆ νὰ εἶναι κριτῆς ἐνὸς τόσοῦ μεγάλου καὶ δυνατοῦ λαοῦ!“

Αὕτη ἡ αἴτησις ἐφάνη πολλὰ ἀρεσῆ εἰς τὸν Κύριον. Ὅθεν εἶπε πρὸς αὐτόν: „Ἐπειδὴ ἐζήτησας παρ' ἐμοῦ καρδίαν εὐμαθῆ καὶ σύνεσιν, καὶ ὄχι μακρότητα ἡμερῶν, οὔτε πλοῦτη, οὔτε τὸν θάνατον τῶν ἐχθρῶν σου — ἰδοὺ, σοὶ ἔδωκα ὅ,τι ἐζήτησας. Σοὶ ἔδωκα μίαν τόσοῦ σοφὴν καρδίαν, ὥστε

οὔτε κανείς πρὸ σοῦ βασιλεὺς ἔγινεν ὅμοιος μὲ ἐσέ, οὔτε με-
τὰ σέ θέλει γενῆ. Ἄλλὰ καὶ πλούτη καὶ δόξαν θέλω δώσει εἰς
ἐσέ, μ' ὅλον ὅτι δὲν μοὶ ἐζήτησας. Μεταξὺ ὅλων τῶν βα-
σιλέων κανείς δὲν θέλει ὑπάρξει ὅμοιος μὲ ἐσέ. Ἐάν δὲ πε-
ριπατήσης κατὰ τὰς ὁδοὺς μου, καὶ φυλάξης τοὺς νόμους μου
καὶ τὰς ἐντολάς μου, ὡς ὁ πατήρ σου — θέλω σοὶ δώσει καὶ
μακρότητα ἡμερῶν.“ Ἐν τοσοῦτῳ ἐξύπνησε καὶ ὁ Σολομών.

Τὴν ἰδίαν ξιγμὴν ἐσηκώθη ἀπὸ τὴν κλίνην του, ἔδρα-
μεν εἰς τὴν σκηνὴν, καὶ ἐπρόσφερε θυσίας εὐχαριστηρίους καὶ
εἰρηνικὰς ἔμπροσθεν τῆς κιβωτοῦ, ἔπειτα ἔκαμεν εἰς τοὺς δού-
λους του λαμπρὸν συμπόσιον.

Τοῦτο τὸ ἐξαίσιον ἐνύπνιον μᾶς λέγει: Ἡ Σοφία — ὑπὸ
τῆς ὁποίας ἐνοεῖται κατ' ἐξοχὴν ἡ ἐπίγνωσις τῶν χρεῶν μας —
εἶναι ἓνα ἀσυγκρίτως ἀνώτερον καὶ καλῆτερον ἀγαθόν,
παρὰ ὅλα τὰ ἐπίγεια ἀγαθά. Κανένα ἄλλο δὲν τὴν ὑπερ-
βαίνει, εἴμῃ ἡ πιση καὶ τελεία ἐκπλήρωσις τῶν χρεῶν μας —
δηλ. ἡ ἀρετὴ. Σοφία καὶ ἀρετὴ πρέπει νὰ εἶναι καὶ ἡ θερ-
μοτάτη ἐπιθυμία τῆς καρδίας μας, ἐπειδὴ αὐτὰ εἶναι καὶ τὰ
ὠραιότερα δῶρα τοῦ Θεοῦ. Ἄς ἐξαιτούμεθα καθ' ἐκάστην ἡμέ-
ραν παρὰ Θεοῦ σοφίαν καὶ ἀρετὴν — καὶ πρὸς τούτοις ἅς
μὴ λησμονῶμεν, ὅτι αὐταὶ δίδονται μόνον εἰς ἐκείνους, οἳ
τινες ἐπιμελοῦνται τὴν ἀπόκτησιν αὐτῶν ἐξ ὅλης καρδίας καὶ
μὲ ὅλας τῶν τὰς δυνάμεις, καὶ ἐκτελοῦσι πιστῶς τὰ
χρέη των.

98. Ἡ σοφὴ ἀπόφασις τοῦ Σολομῶντος.

Εἰς πάντα ἄνθρωπον ἦτον ἄδεια νὰ παρῆρσιάζεται ἐλευθέρως ἐνώπιον τοῦ Σολομῶντος. Ὅθεν ἤλθον δύο μητέρες, καὶ ἐπαρῆρσιάζθησαν ἔμπροσθεν αὐτοῦ. Μία ἐξ αὐτῶν εἶπε: „Κυρίε μου καὶ βασιλεῦ! ἔχω μίαν παράκλησιν! Ἐγὼ καὶ ἡ γυνὴ αὕτη συνοικούσαμεν εἰς μίαν καὶ τὴν αὐτὴν οἰκίαν. Πᾶσα μία ἀπὸ ἡμᾶς εἶχεν ἓνα παιδίον, καὶ ἐκτὸς ἡμῶν κανεὶς ἄλλος δὲν ἐκατοίκει ἐκεῖ, εἰμὴ μόνον ἡμεῖς. Τὴν νύκτα ταύτην ἀπέθανε τὸ τέκνον αὐτῆς τῆς γυναικός· διότι τὸ ἐφόνευσέ, κοιμηθεῖσα ἐπ’ αὐτό. Περὶ δὲ τὸ μετονύκτιον σηκωθεῖσα καὶ εὑροῦσα τὸ παιδίον τῆς ἀποθαμμένον, ἐπῆρε τὸ ἰδικόν μου παιδίον ἀπὸ τὰς ἀγκάλας μου, ἐν ᾧ ἐκοιμούμην, καὶ ἔβαλεν ἀντ’ αὐτοῦ εἰς τὸν κόλπον μου τὸ ἰδικόν τῆς ἀποθαμμένον παιδίον. Πρὸς τὰ ἐξημερώματα ἐξύπνησα καὶ εἶδον τὸ παρ’ ἐμοὶ τέκνον ἀποθαμμένον. Ἀλλ’ εὐθύς ἀφ’ οὗ ἐξημέρωσε καλὰ, ἐπαρατήρησα αὐτὸ ἀπὸ πλησίον, καὶ εἶδον, ὅτι δὲν ἦτον τὸ ἰδικόν μου, ἀλλὰ τὸ ἰδικόν τῆς.“ Τότε περικόφασα ἡ ἄλλη γυνὴ τῆν συνέχειαν τοῦ λόγου τῆς εἶπε: „Ψεύδουσαι! Τὸ ἰδικόν μου παιδίον ζῆ, καὶ τὸ ἰδικόν σου ἀπέθανεν.“ „Ὅχι,“ ἐφώνησεν ἡ ἄλλη, „Σὺ ψεύδουσαι! τὸ ἰδικόν σου παιδίον ἀπέθανε, τὸ δὲ ἰδικόν μου ζῆ.“ Ἐν ᾧ λοιπὸν αὐταὶ ἐφιλονεῖκουν οὕτω πρὸς ἀλλήλας εἶπεν ὁ βασιλεὺς: „Αὕτη λέγει: Τὸ παιδίον μου ζῆ, καὶ τὸ ἰδικόν σου ἀπέθανεν: Ἐκεῖνη λέγει: Ὅχι! Τὸ ἰδικόν σου παιδίον ἀπέθανε, καὶ τὸ ἰδικόν μου ζῆ. — Φέρετέ μοι ἐδῶ μίαν μάχαιραν!“ Καὶ ἔφερον αὐτήν. Ἐπειτα εἶπεν

ὁ βασιλεὺς: „Χωρίσατε τὸ ζῶν παιδίον εἰς δύο μέρη, καὶ δότε εἰς τὴν πρώτην τὸ ἥμισυ, καὶ εἰς τὴν ἄλλην τὸ ἄλλο ἥμισυ.“ Τότε ἡ καρδιά τῆς ἀληθοῦς μητρὸς διεπεράσθη ἀπὸ ἐσωτερικῆν συμπάθειαν διὰ τὸ παιδίον τῆς, καὶ ἔκραξε μεγαλοφώνως: „ὦ κύριέ μου! Δότε καλῆτερον εἰς αὐτὴν ὀλόκληρον τὸ παιδίον καὶ μὴ τὸ φονεύσητε.“ Ἡ ἄλλη ὅμως ἔλεγεν: „Ὅχι! μήτε ἰδικόν σου εἶναι μήτε ἰδικόν μου. Ἄς χωρισθῇ εἰς τὴν μέσσην.“ Τοῦτο ἤθελε καὶ ὁ βασιλεὺς· διότι ἤξευρεν ὅτι πᾶσα μητέρα ἀγαπᾷ μὲ ὑπερβολὴν τὰ τέκνα τῆς. Ταύτην τὴν μητρικὴν ἀγάπην ἤθελεν ὁ βασιλεὺς νὰ δοκιμάσῃ. Ἐκ τούτου λοιπὸν τοῦ φυσικοῦ σημείου ἐγνώρισεν αὐτὸς τὴν ἀληθινὴν μητέρα, καὶ εἶπε: „Δότε τὸ ζωντανὸν παιδίον εἰς τὴν πρώτην, καὶ μὴ τὸ φονεύσητε. Διότι εἶναι αὐτὴ ἡ ἀληθὴς μήτηρ.“ Αὕτη ἡ ἀπόφασις τῆς κρίσεως τοῦ Σολομῶντος ἐγίνε γνωστὴ εἰς ὅλην τὴν γῆν Ἰσραὴλ, καὶ ἐσεβάσθησαν ἅπαντες τὸν βασιλεῖα· ἐπειδὴ εἶδον, ὅτι σοφία Θεοῦ εἶναι μετ’ αὐτοῦ. Τὸ δὲ μέγιστον, τὸ ὁποῖον κάμνει τιμὴν εἰς τὴν σοφίαν του, ἦτον, ὅτι ἐν ὄσφ’ ἔζη ὁ Σολομῶν, ἐκυρίευσεν εἰς ὅλην τὴν ἐπικράτειάν του βασιεῖα εἰρήνη, καὶ καθένας ἔζη ἡσυχῶς καὶ ἀταράχως ὑπὸ τὴν κληματίδα του ἢ ὑπὸ τὴν συκῆν του.

Ἀγαπητοίμου ἀναγνώσαι! Δὲν σᾶς ἐφάνη κατ’ ἀρχὰς ἡ ἀπόφασις τοῦ Σολομῶντος ἀνόητος καὶ σιληρά; — Καὶ δὲν πρέπει νὰ θαυμάσητε καὶ νὰ χαρῆτε τώρα διὰ τὴν σοφίαν του ἀπόφασιν; — Οὕτω συμβαίνει καὶ εἰς ἡμᾶς πολλάκις καὶ μὲ τὴν θείαν σοφίαν. Αὕτη μᾶς φαίνεται ἐνίοτε εἰς τὴν ἀρχὴν σκοτεινὴ καὶ μωρὰ — ἐπειδὴ δὲν καταλαμβάνομεν τὴν μεγάλην αὐτῆς ἔννοιαν· διὰ τοῦτο πρέπει νὰ πιεσῶμεν κατ’ ἀρχὰς — ἕως οὔ εἰς τὸ τέλος νὰ καταλάβωμεν πάσον σαφῆς, καθαρὰ καὶ θεία εἶναι αὕτη.

99. Παροιμίας Σολομώντος.

Αγαπητοί μου αναγνώσαι! Ἐὰν κάνεις ἀπὸ ἐσᾶς ἐλάμβανε δῶρον παρά τινος ἕνα ἀργυροῦν κάνισρον γεμάτον ἀπὸ χρυσᾶ μῆλα, δὲν ἤθελε χαρῆ μεγάλην δι' αὐτὸ τὸ δῶρον; Ἡδὴ λοιπὸν λέγει ὁ Σολομών, θέλων νὰ παραστήσῃ τὴν ἀπὸ τῶν σοφῶν παροιμιῶν προερχομένην ἠδύτητα καὶ ὠφέλειαν: „Καθὼς χρυσᾶ μῆλα εἰς χρυσῆν λεκάνην, οὕτω καὶ λόγοι (σοφοί) εἰς πρέποντα καιρὸν εἰρημένοι.“ Ἄμποτε λοιπὸν καὶ σεῖς, ἀναγινώσκοντες τὰς ἀκολούθους παροιμίας, αἵ τινες εἶναι ὑπερβαλλόντως ὠραταὶ καὶ διδασκτικά, ἔτι δὲ καὶ ἐπάνω εἰς ἐσᾶς καλῶς προσηρμοσμένοι, νὰ εὔρητε εἰς αὐτάς μεγάλην εὐχαρίστησιν καὶ ὠφέλειαν!

„Ὅστις κλείει τὰ αὐτιά του, διὰ νὰ μὴν ἀκούσῃ τὸν νόμον, (δηλαδή δὲν ἀκολουθεῖ αὐτὸν,) αὐτοῦ τὴν προσευχὴν βδελύττεται ὁ Θεός.“

„Ὁ Θεός εὐαρεσεῖται περισσότερο εἰς τὴν ἐλεημοσύνην καὶ δικαιοσύνην, παρά εἰς τὰς θυσίας.“

„Ὅστις ἐμφράττει τὰ αὐτιά του, ὅταν φωνάζωσιν οἱ πτωχοί, αὐτὸς θέλει κράζει διὰ βοήθειαν — καὶ κάνεις δὲν θέλει εὔρεθῆ νὰ τὸν ἀκούσῃ.“

„Ὅστις εὐσπλαχνίζεται τοὺς πτωχοὺς, τιμᾷ τὸν πλάστην του· ὅστις ὅμως καταθλίβει τοὺς πτωχοὺς, βλασφημεῖ τὸν ποιητὴν του — (αὐτὸς εἶναι ἀχρεῖος, παράφρων καὶ ἀνάσθητος, καθὼς ἕνας ἀσεβής).“

„Ἐκεῖναι αἱ ψυχαί, αἱ ὁποῖαι κάμνουσι μεγάλας ἐλεημοσύνας εἰς τὴν ζωὴν ταύτην, θέλουσιν ἐλεηθῆ καὶ αὐταὶ πλουσίως εἰς τὴν ἄλλην ζωὴν.“

„Ὅστις ἐλεεῖ τὸν πτωχὸν ἐκ καρδίας, ἐκεῖνος δὲν θέλει πτωχεύσει ποτέ· ὅστις ὅμως ἀποσρέφει τοὺς ὀφθαλμούς του ἀπὸ τὸν ζητοῦντα ἐλεημοσύνην, οὗτος θέλει δοκιμάσει μεγάλην ἀνάγκην.“

„Ὅστις εὐσπλαχνίζεται τὸν πτωχὸν, δανείζει εἰς τὸν Θεὸν τὸ ἀργύριον αὐτοῦ σὺν τόκῳ. Ὁ Κύριος ἀποδίδει αὐτὸ ἐν καιρῷ μὲ μεγάλην κέρδος.“

„Ὁ δίκαιος καὶ ἀγαθὸς ἄνθρωπος εὐσπλαχνίζεται καὶ τὸ κτήνος του· ἡ καρδιά ὅμως τοῦ ἀσεβοῦς εἶναι σιληρὰ καὶ ἀπονος.“

„Ἐνας σοφὸς υἱὸς εἶναι χαρὰ τοῦ πατρός του· ὁ μωρὸς καὶ ἀσύνετος εἶναι θλίψις καὶ αἰσχύνη τῆς μητρός του.“

„Ὅστις εὐχεται κακὸν εἰς τὸν πατέρα του καὶ εἰς τὴν μητέρα του, εἰς αὐτὸν θέλει σβεσθῆ τὸ φῶς του, ὅταν εὐρεθῆ εἰς παχύτατον σκότος· (δηλαδή ὅταν εὐρεθῆ εἰς μεγάλην ἀνάγκην θέλει μείνει ἀβοήθητος.“)

„Ἡ μωρία — ἀνοησία καὶ κουφόνοια — ἐμφωλείουσι βαθέως εἰς τὴν καρδίαν τοῦ παιδός· ἡ παιδευτικὴ ὅμως ράβδος ἐκδιώκει αὐτὰ ἀπ' ἐκεῖ.“

„Ὅ,τι μάθει τις ὡς παιδάριον, τοῦτο πράττει καὶ ὡς γέρων.“

„Ὅστις ἀρπάζει τι ἀπὸ τοὺς γονεῖς του καὶ λέγει: Τοῦτο δὲν εἶναι ἁμαρτία — αὐτὸς εἶναι σύντροφος τῶν ληστῶν καὶ κλεπτῶν.“

„Ἡ ράβδος καὶ ἡ παιδεία κάμνουσι σοφοὺς ἀνθρώπους — Ἐν ὅμως παιδάριον, τὸ ὁποῖον εἶναι ἀφημέρον νὰ ζῆ κατὰ τὰ θελήματά του, προξενεῖ εἰς τὴν μητέρα του αἰσχύνην καὶ ἀτιμίαν.“

„Πράττε ὅ,τι εἶναι δίκαιον, καὶ τότε ἡ ὑγεία σου θέλει εἶναι σταθερὰ καὶ ἀμετάπτωτος, οἱ λόγοι σου ἀγαπήτοί, τὰ

βήματά σου ἀσφαλῆ, καὶ ὁ ὕπνος σου ἡσυχος καὶ γλυκίε.
Διότι ὁ Κύριος σοὶ εἶναι βοηθός σου καὶ φύλαξ.“

„Ἡ ταπείνωσις προηγείται τῆς τιμῆς, καὶ ἡ ἀλαζονεία
τῆς πτώσεως.“ (ὁμοίωσιν ὁ ταπεινὸς ἄνθρωπος τιμᾶται, καὶ
ὁ ἀλαζόν ἐξ ἐναντίας καταφρονεῖται).“

„Ὁ μέγας λαυχος, ὅστις δὲν φυλάττει τὴν ὑπόσχεσίν του,
ὁμοιάζει μὲ τὸν ἄνεμον καὶ μὲ τὰ νέφη, τὰ ὅποια δὲν φέρουσι
καμμίαν βροχήν.“

„Ὅστις ἐλπίζει εἰς τὰ πλοῦτη του, αὐτὸς μαραίνεται
ὡς ἄνθος χόρτου. Ὁ ἐλπίζων ὅμως εἰς τὴν δικαιοσύνην,
αὐτὸς θάλλει πάντοτε ὡς ἀειθαλὲς δένδρον.“

„Τινὲς εἶναι πτωχοὶ, ἔχοντες πλοῦτον· καὶ τινες, ὄν-
τες πτωχοὶ, εἶναι πλούσιοι.“

„Κάλλιον ὀλίγον κέρδος μὲ δίκαιον τρόπον, παρά πο-
λὺ μὲ ἀδίκον. Καλλίτερον νὰ κερδαίνῃ τις ὀλίγον μὲ φόβον
Θεοῦ, παρά μεγάλους θησαυροὺς μὲ ἀνησυχίαν ψυχῆς. Κά-
λλιον νὰ ἔχῃ τις ἓνα πινάκιον φακῶς, καὶ νὰ ἀπολαμβάνῃ αὐ-
τὰς μὲ εἰρήνην καὶ ἀγάπην, παρά νὰ ἔχῃ ἓν ὄλοκλήρου βοός
τὰ κρέατα μὲ μῖσος καὶ διχόνοιαν.“

„Ὅστις σπεῖρει ἀδικίαν, αὐτὸς θερίζει κλαυθμόν.“

„Ὁ ἀδικὸς ἄρτος δύναται ἴσως πρὸς καιρὸν νὰ φανῇ
νόσιμος εἰς τὸν τρώγοντα αὐτόν, ἀλλ' εἰς τὸ τέλος τὸ σῶμα
αὐτοῦ εἶναι γεμάτον ἀπὸ χάλικας.“

„Μία ἀγαθὴ καρδιά εἶναι ὑγεία εἰς τὸ σῶμα· ὁ δὲ
φθόνος γίνεταί ἔμπυον εἰς τὰ τοῦ σώματος κόκκαλα.“

„Ὅπου εἶναι πολυλογία καὶ φιλονεικία, ἀπὸ ἐκεῖ спа-
νίως λείπει ἡ ἀμαρτία.“

„Ὅστις συνανασρέφεται μὲ σοφοὺς, γίνεταί καὶ αὐτὸς
σεφός· ὅστις ὅμως συνανασρέφεται μὲ ἄφρονες, γίνεταί καὶ
αὐτὸς ὁ ἴδιος ἄφρων.“

„Ὅστις ἔρρεχει χωρὶς νὰ προσέχῃ, προσχόπτει εὐκό-

λως — (καὶ ἡ ἀπροσεξία δὲν φέρει ποτὲ καλὰ ἀποτε-
λέσματα.“)

„Ἡ βρώσις πολλοῦ μέλιτος εἶναι ἐπιβλαβής· (δηλαδὴ
καὶ ἡ ἀθωοτάτη ἡδονὴ ἀμέτρως ἀπολαμβανομένη δύναται νὰ
βλάβῃ.“)

„Ὀκνηρέ! διδάχθητι ἀπὸ τὸν μύρμηκα, καὶ μάθε παρ
αὐτοῦ σοφίαν καὶ σύνεσιν. Αὐτὸς δὲν ἔχει οὔτε ἡγεμόνα οὔτε
παιδαγωγόν, οὔτε διδάσκαλον, καὶ μὲ ὅλον τοῦτο, ἐν καιρῶ
φέρους, ὡς ἓνας καλὸς οἰκοκύρης, συνάζει τὴν τροφήν του,
διὰ νὰ ἤμπορῇ νὰ ζήσῃ ἀνενοχλήτως εἰς τὸν καιρὸν τοῦ
χειμῶνος.“

„Ἡ ὁδὸς τῶν ὀκνηρῶν γέμει ἀπὸ ἀκάνθας· ἡ δὲ ὁδὸς
τῶν εὐσεβῶν καὶ ἐπιμελῶν εἶναι λεία καὶ ὀμαλή.“

„Τοὺς ἀμελεῖς καὶ ὀκνηροὺς προφθάνει ἡ ἔλλειψις, τρέ-
χουσα κατόπιν αὐτῶν ὡς ταχύπους ταχυδρόμος, καὶ ἡ πτω-
χεῖα, ὡς ὠπλισμένος στρατιώτης.“

„Ὅστις περιποιεῖται καὶ προφυλάττει τὴν συκὴν, αὐτὸς
τρώγει καὶ τοὺς καρποὺς αὐτῆς· (δηλαδὴ ὅστις ἐπιμελεῖται,
ἐκείνος ἀπολαμβάνει καὶ τοὺς γλυκεῖς καρποὺς τῆς ἐπιμε-
λείας του.“)

„Ὅστις κρύπτει τὰς ἀμαρτίας του, αὐτὸς διάκειται κα-
κῶς, ὅστις ὅμως τὰς ἐξομολογεῖται καὶ μετανοεῖ, δι’ αὐτὰς
οὗτος εὐρίσκει ἔλεος, καὶ θεραπείαν.“

„Καθὼς ὁ ἄργυρος καθαρίζεται εἰς τὸ πῦρ, καὶ ὁ χρυ-
σὸς εἰς τὸ χωνευτήριον, οὕτω δοκιμάζονται καὶ αἱ καρδίαι
τῶν ἀνθρώπων παρὰ Κυρίου εἰς τὰς θλίψεις των.“

„Ὁ ἀσεβὴς καὶ παράνομος εἶναι ὡς μία ἀνεμοταραχὴ,
ἣτις παρέρχεται ταχέως — καὶ δὲν διαρκεῖ ἐπὶ πολὺ. Ὁ δὲ
δίκαιος καὶ εὐσεβὴς μένει αἰωνίως, ὡς ἓνα ὄχυρόν καὶ σερρεὸν
φρούριον.“

„Ὁ ἀσεβὴς φεύγει, καὶ ὅταν δὲν τὸν διώκει κανεὶς·

ὁ δίκαιος ὅμως εἶναι ἄφοβος καὶ θαρράλειος, ὡς ἓνας σκύμνος λέοντος.“

„Ἡ ὁδὸς τῶν δικαίων εἶναι ὡς τὸ λυκαυγές, τὸ ὅποιον αὐξάνει κατ' ὀλίγον καὶ γίνεται ἡμέρα. Ἡ δὲ ὁδὸς τῶν ἀδίκων εἶναι ὡς νύξ — αὐτοὶ δὲν εἶναι ἀσφαλεῖς ἀπὸ τῆν πτώσιν.“

† „Ὁ ἀσεβὴς χάνει ὅλον του τὸ θαρρῶς εἰς τὴν μικροτάτην δυσυχίαν· ὁ δὲ δίκαιος μένει θαρράλειος καὶ εἰς τὴν ὥραν αὐτὴν τοῦ θανάτου.“

† „Ὁ χρυσὸς καὶ ἄργυρος εἶναι πολυτίμα πράγματα, οἱ λόγοι ὅμως τῶν σοφῶν εἶναι πολὺ τιμιώτεροι.“

† „Υἱέ! φύλαττε τοὺς ἐμοὺς λόγους, (λέγει ὁ Σολομῶν) καὶ τὰς ἐμὰς ἐντολὰς κρύφον παρὰ σεαυτῶ. Τίμα τὸν Κύριον, καὶ ἰσχύσεις, πλὴν δὲ αὐτοῦ μὴ φοβοῦ ἄλλον τινά.“

† „Πάσχισον νὰ ἀποκτήσης παιδείαν (μάθησιν), καὶ ὄχι ἀργύριον· γινῶσιν πραγμάτων, καὶ ὄχι χρυσίον δεδοκιμασμένον· ἐπειδὴ ἡ μάθησις εἶναι καλητέρα ἀπο πολυτίμους λίθους· κανένα τίμιον πρᾶγμα δὲν εἶναι ἄξιον νὰ παραβληθῆ μὲ αὐτήν.“

„Αἰρετώτερον ὄνομα καλὸν, ἢ πλοῦτος πολὺς· ὑπὲρ δὲ ἀργύριον καὶ χρυσίον χάρις ἀγαθή.“

Φροντίσατε λοιπὸν καὶ σεῖς, ἀγαπητοί μου ἀναγνώσαι! νὰ ἐντυπώσητε καλῶς τὰς σοφὰς ταύτας παροιμίας τοῦ Σολομῶντος εἰς τὰς καρδίας σας, καὶ πασχίσατε νὰ ζῆτε πάντοτε κατὰ τὸ νόημα αὐτῶν. Τοῦτο δὲ κάμνοντες, καὶ ἔχοντες αὐτὰς ὡς ὁδηγοὺς τῆς ζωῆς σας, θέλετε γενῆ τρώντι εὐτυχεῖς, παρὰ ἐὰν ἠθέλετε εἶσθαι κύριοι πολλῶν καὶ μεγάλων θησαυρῶν.

100. Ὁ Ναός τοῦ Σολομῶντος.

Ὁ Σολομών ἀκοδόμησεν εἰς τὸν Κύριον τὸν μέγαν καὶ περικαλῆ ναὸν, κατὰ τὴν εἰς τοῦτο προσαγὴν τοῦ πατρός του. Ὅλοι οἱ τοῖχοι αὐτοῦ ἦσαν ἐξολισμένοι μὲ διάφορα γλυπτὰ τεχνουργήματα ἀπὸ κεδρόξυλον κατασκευασμένα, πρὸς τούτοις καὶ μὲ χρυσοῦς φοίνικας καὶ μὲ διάφορα λουλούδια. Τὸ θυσιάστηριον, αἱ ἐξ ἀμφοτέρων τῶν μερῶν κρεμάμεναι δέκα λυχνίαι, ὅλα τὰ σκεύη καὶ τὰ θυμιατήρια, ἔτι δὲ καὶ αὐτὰ τὰ καρφία ἦσαν ἀπὸ καθαρὸν χρυσίον κατασκευασμένα. Τὸ ἔδαφος τοῦ ναοῦ ἦτον σρωμένον μὲ πλάκας χρυσαῖς, καὶ αὐταὶ αἱ θύραι ἦσαν περιεχρυσωμέναι.

Ἀφ' οὗ ἐτελείωσεν ἡ οἰκοδομὴ τοῦ ναοῦ, συνηθροίσθησαν ὅλοι οἱ ἡγεμόνες καὶ οἱ πρεσβύτεροι καὶ πᾶς ὁ λαὸς τοῦ Ἰσραήλ. Οἱ δὲ Ἱερεῖς ἔφερον τὴν κιβωτὸν τῆς διαθήκης εἰς τὸν ναὸν, καὶ ἔθηκαν αὐτὴν εἰς τὸν χορὸν, τὸν ὁποῖον ὠνόμαζον ἅγια ἁγίων. Δύο μεγάλοι χρυσοὶ ἄγγελοι ἐξήπλωναν τὰς πτέρυγᾶς των ἐπάνω τῆς κιβωτοῦ. Ἐσφάγη ἀναρίθμητον πλῆθος βοῶν καὶ προβάτων. Τότε ἐπλήσθη ὅλος ὁ ναὸς ἀπὸ μίαν σκοτεινὴν νεφάλην, οἱ δὲ ἱερεῖς μόλις ἠδύνατο πλεονεῖν ἐξέκωνται ἐκεῖ, διὰ τὸ ἐκτελῶσι τὰς Ἱεροπραξίας των.

Ἐν τούτοις ὁ βασιλεὺς πλησιάσας εἰς τὸ θυσιάστηριον, παρόντος ὅλου τοῦ λαοῦ, ἔκλινε τὰ γόνατα, καὶ ἐκτείναστὰς χεῖράς του εἰς τὸν οὐρανὸν, ἐδέετο, λέγων:

„Κύριε! ὁ Θεὸς τοῦ Ἰσραήλ! Σὺ εἶσαι ὁ μόνος ἀληθινὸς Θεός! Πλὴν Σοῦ οὐκ ἔστιν ἄλλος Θεός, ἐν οὐρανῷ, καὶ ἐπὶ γῆς! Σὺ φυλάττεις εἰς τοὺς δούλους σου, τοὺς πορευομένους ἐνώπιόν σου ἐν ὅλῃ καρδίᾳ, πίσει καὶ ἔλεος. Σὺ ἐφύ-

λαξας καὶ εἰς τὸν πατέρα μου Δαυὶδ πάντα ὅσα ἐλάλησας πρὸς αὐτὸν, λέγων: Ὁ υἱός σου θέλει μοὶ οἰκοδομήσει οἶκον.“

„Ἀλλὰ πρέπει καὶ νὰ πιστεύσῃ τις, ὅτι ὁ Θεὸς τρώντι κατοικεῖ ἐπὶ γῆς; Ἴδου, ἐὰν ὁ οὐρανὸς καὶ οἱ οὐρανοὶ τῶν οὐρανῶν δὲν Σὲ χωρῶσι, πόσον ὀλιγώτερον θέλει Σὲ χωρέσει ὁ οἶκος οὗτος, τὸν ὁποῖον ὠκοδόμησα εἰς τὸ ὄνομά σου; Ἄλλ', ὦ Κύριε μου καὶ Θεέ μου! ἐπίβλεψον ἐπὶ τὴν προσευχὴν καὶ δέησιν τοῦ δούλου σου. Ἐχε τοὺς ὀφθαλμούς σου ἀνεωγμένους ἡμέραν καὶ νύκτα ἐπὶ τὸν οἶκον τοῦτον. Εἰσάκουσον τὴν προσευχὴν τοῦ δούλου σου καὶ τοῦ λαοῦ σου Ἰσραὴλ, εἰς ὅ,τι ἤθελον Σὲ παρακαλέσει εἰς τὸν τόπον τοῦτον — ἐπάκουσον αὐτοὺς ἀπὸ τὸν τόπον τῆς κατοικήσεώς σου, ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἔσω ἴλεως εἰς αὐτούς.“

„Ἐὰν κλεισθῇ ὁ οὐρανὸς, καὶ δὲν βρέξῃ διὰ τὰς ἀμαρτίας των· αὐτοὶ δὲ τιμωρούμενοι παρὰ σοῦ, δεηθῶσιν εἰς τὸν τόπον τοῦτον, καὶ μετανοήσωσι, καὶ ἐπιστρέψωσιν πάλιν ἀπὸ τὰς ἀμαρτίας των, τότε! ἐπάκουσον αὐτοὺς ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ συγχώρησον εἰς αὐτούς, εἰς τὸν δοῦλον σου καὶ εἰς τὸν λαόν σου Ἰσραὴλ, τὰς ἀμαρτίας των· δεῖξον πάλιν εἰς αὐτούς τὴν ὀρθὴν ὁδὸν, κατὰ τὴν ὁποίαν πρέπει νὰ περιπατῶσι — καὶ βρέξε πάλιν βροχὴν καρποφόρον ἐπὶ τὴν γῆν, τὴν ὁποίαν ἔδωκας αὐτοῖς εἰς κληρονομίαν.“

„Ἐὰν συμβῇ πείνα ἐπὶ τῆς γῆς, ἢ ἔλθῃ πανώλης, ἢ μολυνθῇ ὁ ἀήρ, ἢ καυθῶσι τὰ γεννήματα, ἢ πέσῃ ἀκρίς καὶ βροῦχος εἰς τὰ χωράφια, ἢ τοὺς ξενοχωρεῖ ὁ ἐχθρὸς, καὶ πολιορκεῖ τὰς πόλεις των, ἢ ταλαιπωροῦνται καὶ πάσχουσιν ἀπὸ ὁποιοῦνδήποτε κακὸν ἢ ἀπὸ ἀσθένειαν, τότε Κύριε! ἐὰν κἀνεὶς ἐκ τοῦ λαοῦ σου Ἰσραὴλ, αἰσθανόμενος τὸν πόνον εἰς τὴν καρδίαν του δι' αὐτὰ, προσευχηθῇ καὶ δεηθῇ ἀπὸ καρδίας εἰς τὸν οἶκον τοῦτον, καὶ ἐκτείνῃ τὰς χεῖρας του πρὸς σέ, ἐπάκουσον

αὐτὸν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, ἐκ τοῦ τόπου τοῦ κατοικητηρίου σου, καὶ γενοῦ ἄλλιν ἴλεως εἰς αὐτὸν, δὸς καὶ ποιήσον εἰς αὐτὸν κατὰ τὰς ὁδοὺς του, καὶ καθὼς σὺ, ὁ μόνος γινώσκων τὰς καρδίας τῶν υἱῶν τῶν ἀνθρώπων, ἤθελες εὔρει τὴν καρδίαν του — διὰ τὰ Σὲ φοβῶνται πάντοτε, ἐν ὅσῳ ζῶσιν, εἰς τὴν γῆν, τὴν ὁποίαν ἔδωκας εἰς τοὺς πατέρας ἡμῶν.“

„Ἐὰν ἔλθῃ ἐδῶ ξένος τις, (ἔθνικὸς) ὅστις δὲν εἶναι ἐκ τοῦ λαοῦ σου Ἰσραὴλ, ἐνεκεν τοῦ ὀνόματός σου ἀπὸ μακρυνὸν τόπον, καὶ προσευχηθῆ εἰς τὸν τόπον τοῦτον — ἐπάκουσον καὶ αὐτὸν ἐξ οὐρανοῦ, ἐκ τοῦ τόπου τοῦ κατοικητηρίου σου, ποιήσον πάντα, δι’ ὅσα Σὲ ἐπικαλεῖται ὁ ξένος, διὰ τὰ γνωρίσωσι πάντα τὰ ἐπὶ γῆς ἔθνη τὸ ὄνομά σου, καὶ τὰ μάθουν τὰ Σὲ φοβῶνται, καθὼς καὶ ὁ λαός σου Ἰσραὴλ.“

Μετὰ ταῦτα ἐσηκώθη ὁ Σολομών, εὐλόγησε πᾶσαν τὴν συνέλευσιν τοῦ Ἰσραὴλ, καὶ εἶπεν: „Εὐλογητὸς Κύριος, ὁ Θεὸς τοῦ Ἰσραὴλ! ὅστις ἔδωκε σήμερον εἰς τὸν λαὸν αὐτοῦ εἰρήνην καὶ κατάπαυσιν, καθὼς ὑπεσχέθη εἰς αὐτὸν, διὰ τὰ ἐκτελεσθῶσι ταῦτα πάντα. Ἐκ τῶν ὅλων τῶν καλῶν ἐπαγγελίας, ὅσας μᾶς ἔδωκε διὰ τοῦ δούλου αὐτοῦ Μωϋσέως — δὲν ἔμεινεν οὔτε λόγος ἀπλήρωτος! Γένοιτο Κύριος, ὁ Θεὸς ἡμῶν μεθ’ ἡμῶν (καὶ εἰς τὸ ἐξῆς) καθὼς ἦγον καὶ μετὰ τῶν πατέρων ἡμῶν. Ἄς μὴ μᾶς ἐγκαταλείψῃ, μηδ’ ἄς σηκώσῃ τὴν χεῖρά του ἀφ’ ἡμῶν· ἄς ἐλκύσῃ τὰς καρδίας ἡμῶν εἰς ἑαυτὸν, διὰ τὰ πορευόμεθα πανταχοῦ εἰς τὰς ὁδοὺς του, καὶ τὰ φυλάττωμεν τὰς ἐντολάς του, τὰ ἔθιμα καὶ τὰ προσάγματα αὐτοῦ, τὰ ὅποια ἔδωκεν εἰς τοὺς πατέρας ἡμῶν. Κύριος, ὁ Θεὸς ἡμῶν! ἄς δεχθῆ τὴν δέησιν, μετὰ τὴν ὁποίαν ἐδεήθημεν πρὸς αὐτὸν, ἄς χαρίξῃ πάποτε εἰς τὸν δούλόν του καὶ εἰς ὅλον τὸν λαόν του Ἰσραὴλ δικαίωμα, (χάριν καὶ σωτηρίαν) διὰ τὰ γνωρίσωσι πάντες οἱ λαοὶ τῆς γῆς ὅτι: Αὐτὸς, ὁ Κύριος, εἶναι Θεὸς — καὶ ἐκτὸς αὐτοῦ δὲν ὑπάρχει ἄλλος! Ἐξωσαν αἱ καρδίαι ἡμῶν

τέλειαι πρὸς Κύριον, τὸν Θεὸν ἡμῶν — ἵνα ζῶμεν πάντοτε κατὰ τὸν νόμον του, ἐκτλοῦντες καὶ τηροῦντες ἀκριβῶς τὰς ἐντολάς αὐτοῦ, ὡς τὴν σήμερον ἡμέραν.“

Ἀφ' οὗ ἐτελείωσεν ὁ Σολομὼν τὴν εὐλογητικὴν ταύτην εὐχὴν ἔπεσε πῦρ ἐξ οὐρανοῦ ἐνώπιον παντὸς τοῦ λαοῦ, καὶ κατέκαυσε τὰ ὀλοκαυτώματα καὶ τὰς θυσίας. Ὁ δὲ λαὸς ἰδὼν τοῦτο, ἔπεσε κατὰ πρόσωπον αὐτοῦ, ἐπροσκύνησε τὸν Θεόν, ὕμνησεν αὐτὸν καὶ εἶπε: „Ὁ Θεὸς εἶναι ἀγαθός! καὶ τὸ ἔλεος αὐτοῦ μένει εἰς τὸν αἰῶνα.“

† Ἴδατε, ἀγαπητοί μου ἀναγνώσαι! πρὸς τί χρησιμεύουσιν οἱ ναοὶ καὶ αἱ ἐκκλησίαι, τὰς ὁποίας ὀνομάζομεν οἴκους Θεοῦ. Τῶντι ὁ Θεὸς δὲν χρειάζεται οἴκους ἐπὶ γῆς — ἡμεῖς ὅμως χρειάζομεθα αὐτοὺς, διὰ νὰ μανθάνωμεν ἐν αὐτοῖς νὰ γνωρίζωμεν τὸν Θεὸν καὶ νὰ ἐκτελώμεν τὸ πανάγιον αὐτοῦ θέλημα, νὰ τὸν εὐχαρισῶμεν κοινῶς διὰ τὰς εὐεργεσίας του, καὶ νὰ δεῶμεθα κοινῶς πρὸς αὐτὸν εἰς ὅλας μας τὰς περιστάσεις. Ὅποιος ὑπάγει εἰς τὴν ἐκκλησίαν, διὰ νὰ ἀκούσῃ λόγον Θεοῦ, νὰ λάβῃ συντριβὴν καρδίας, νὰ κλαύσῃ διὰ τὰς ἀμαρτίας του, καὶ νὰ ζητήσῃ παρὰ Θεοῦ τὴν ἄφεσιν αὐτῶν, νὰ γένη πρὸς τούτοις τὸ καλὸν παράδειγμα εἰς τοὺς μικροτέρους ἐν καιρῷ προσευχῆς, ἔπειτα λησμονεῖ διὰ μιᾶς τό: διὰ τί ἦλθεν εἰς τὴν ἐκκλησίαν, τὸ ποῦ εὐρίσκεται, ἀρχίζει δὲ μὲ τὰς ἀλλοκότους ὁμιλίαις του, καὶ μετὰ τὰ ἄτακτα κινήματά του, νὰ συγχίξῃ καὶ νὰ ταραττῇ τοὺς καὶ ὄντως διὰ μετάνοιαν ἐλθόντας εἰς τὸν ναὸν τοῦ Θεοῦ χριστιανοὺς, εἰς αὐτὸν εἶναι καλῆτερον νὰ φεύγῃ ἀπὸ τὴν ἐκκλησίαν, διὰ νὰ μὴ βλάβῃ περισσότερον τὴν ψυχὴν του, τὸ κακὸν παράδειγμα εἰς τοὺς ἄλλους γινόμενος. Πόσοι χριστιανοὶ ἀντὶ νὰ ὑπάγωσιν εἰς τὸν ναὸν τοῦ Θεοῦ, ὅστις εἶναι τὸ σχολεῖον τῶν πτωχῶν καὶ πλουσιῶν, καθότι εἰς αὐτὸν διδασκόμεθα ἀπαξάπαντες νὰ γνωρίζωμεν τὸν μόνον ἀληθινὸν Θεόν,

τὴν ἐκτέλεσιν τῶν καθηκόντων μας, τὴν ἀμοιβαίαν ἀγάπην πρὸς τὸν πλησίον μας, δὲν κάμνουσι καμμίαν διαφορὰν μεταξὺ τῆς ἐκκλησίας καὶ τῆς οἰκίας των! Ἄντι νὰ ἐπιστρέψωσιν ἀπὸ τὴν ἐκκλησίαν εὐπειθέστεροι πρὸς τὸν Θεὸν, εὐγνωμονέστεροι πρὸς αὐτὸν διὰ τὴν εὐτυχίαν των, πλέον πεπειθότες διὰ τὴν δυσυχίαν των, φιλανθρωπότεροι καὶ ἐπιεικέστεροι πρὸς πάντας τοὺς ἀδελφούς των χριστιανούς, ἐπιστρέψουσι χειρότεροι παρ' ὅ,τι ἦσαν τὸ πρότερον, οἱ τοιοῦτοι ματαιῶς ὑπάγουσιν εἰς τὴν ἐκκλησίαν.

~~~~~

ΙΟΙ. Θάνατος τοῦ Σολομῶντος.

Ο Σολομὼν ὑπέβη ὅλους τοὺς βασιλεῖς τῆς γῆς ἔχι μόνον κατὰ τὴν σοφίαν — ἀλλὰ καὶ κατὰ τὰ πλούτη. Πλησίον τοῦ ναοῦ ἔκτισε διὰ τὸν ἑαυτὸν του παλάτιον, τοῦ ὁποίου ἡ λαμπρότης ἦτον ἀπερίγραπτος. Ὁ θρόνος του ἦτον ἀπὸ ἐλεφαντοκόκκαλα κατασκευασμένος, καὶ μὲ χρυσίον περικεκαλυμμένος. Εἰς τὰ δύο μέρη τῶν πρὸς ἀνάβασιν εἰς τὸν θρόνον ἐξ βαθμίδων ἐσέκοντο δώδεκα μεγάλοι καὶ χρυσοὶ λέοντες, ὡσαύτως καὶ πρὸς ἀμφότερα τὰ ἄνω μέρη τοῦ θρόνου ἀκόμη δύο μεγαλήτεροι. Πρὸς τούτοις εἶχεν ὁ Σολομὼν παμπόλους ὑπηρέτας ἐν πολιτικοῖς ἀξιώμασι λαμπρῶς ἐνδεδυμένους, καὶ δούλους διαφόρους. Ὅλα του τὰ σκεύη τῆς τραπέζης καὶ τὰ ποτήρια ἦσαν ἐκ δοκίμου χρυσοῦ κατασκευασμένα. Ὁ ἄργυρος παρ' αὐτῷ ἔθεωρεῖτο ὡς οὐδέν. Αὐτὸς ὠχύρωσε καὶ τὴν πόλιν Ἱερουσαλήμ μὲ τεῖχην σερεὰ, ἀνήγειρεν εἰς αὐτὴν πολλὰς δημοσίους οἰκοδομὰς. Ἐκτισε προσέτι καὶ πολλὰς ἄλλας νέας πόλεις ὅλας τὰς κωμοπόλεις καὶ πολιτείας τῆς ἐπαρχίας του περιετείχισε. Πάντες οἱ γείτονες καὶ οἱ μακρὰν βασιλεῖς,

καὶ κοινῶς ὅλα τὰ ἔθνη ἐθαύμαζον αὐτὸν, ἐσέβοντο, καὶ ἐπρόσφερον δῶρα. Ὁ βασιλεὺς τῆς Αἰγύπτου ἔδωκεν εἰς αὐτὸν τὴν θυγατέρα του εἰς γυναῖκα. Ὁ δὲ βασιλεὺς τῆς Τύρου ἔκαμε μετ' αὐτοῦ δεσμὸν φιλίας. Ἡ βασίλισσα τῆς Σαβὰ ἦλθεν ἕως τὰ σύνορα τῆς κατ' αὐτὴν γνωστῆς γῆς — διὰ νὰ ἰδῇ τὴν δόξαν καὶ μεγαλοπρέπειάν του, καὶ διὰ νὰ ἀκούσῃ τὴν σοφίαν του.

Ἄλλ' ὅσον λαμπρὰ καὶ ἐνδοξα ἦσαν τὰ πρῶτα ἔτη τῆς διοικήσεως τοῦ Σολομῶντος — τοσοῦτον λυπηρὸν καὶ ἀξιοδάκρυτον ἐσάβη τὸ τέλος αὐτῆς. Ἡ λαμπρότης τῆς βασιλικῆς του αὐλῆς ἐθάμβωσε τοὺς ὀφθαλμούς του· αἱ σαρκικαὶ ἡδοναὶ κατεχαίνωσαν τὴν ψυχὴν του, καὶ τὴν ἔκαμον νὰ ἐκκλίνῃ ἀπὸ τὸν Θεόν. Προσέτι ἔλαβε — ἐναντίον τῆς ῥητῆς ἐντολῆς τοῦ Θεοῦ — καὶ πολλὰς ἀλλοφύλους γυναῖκας. Εἰς αὐτάς ἦτον δι' ὅλου ἔκδοτος καὶ προσηλωμένος — καὶ αὐταὶ διέφθειραν καὶ ἐμαλάκισαν παντάπασι τὴν καρδίαν του. Ἀφ' οὗ ἐγήρασε, τὸν κατέφεραν νὰ γένη καὶ εἰδωλολάτρης. Ὁ πρότερον τόσο σοφὸς Σολομὼν — ποῖος τὸ ἤλπιζε; — οἰκοδόμησε καὶ ναὸν τῶν εἰδώλων.

Ὁ Θεὸς ἔδειξεν εἰς αὐτὸν τὴν μεγάλην αὐτοῦ δυσαρέσκειαν. Τὸν ἐμήνυσε τὴν ποινὴν λέγων: „Τὸ βασίλειον μέλλει νὰ ἀφαρπαχθῇ ἀπὸ τὰς χεῖρας τῶν ἀπογόνων σου. Μόνον μία φυλὴ θέλει μείνει ἀκόμη εἰς αὐτοὺς διὰ τὰς ἐπαγγελίας, τὰς ὁποίας ἔδωκεν ὁ Θεὸς εἰς τὸν πατέρα σου Δαυὶδ.

Ἐκτοτε λοιπὸν ἡ δόξα τοῦ Σολομῶντος ἐκλίεν εἰς πτώσιν. Ἐπαναστάσεις καὶ ταραχαὶ ἀπέσπασαν ὀλοκλήρους τόπους ἀπὸ τὸ βασίλειόν του, καὶ ἐπαπειλοῦσαν κλονισμόν τοῦ θρόνου του. Ἡ τρυφηλὴ αὐτοῦ ζωὴ κατέσῃσεν αὐτὸν παράκαιρα γέροντα — καὶ ἄλλο δὲν ἔβλεπε πλέον ἔμπροσθέντου, εἰ μὴ τὸν θάνατον πλησιάζοντα. Κατ' αὐτὸν τὸν καιρὸν ἔκαμεν αὐτὸς πολλὰς ἀκριβεῖς παρατηρήσεις διὰ τὴν ματαιότητα ὄλων

τῶν γηϊνῶν τιμῶν καὶ λαμπροτήτων. Εἰς ἓνα βιβλίον, ὅπερ ὀνομάζεται Εὐκκλησιαστικῆς, τὸ ὁποῖον φαίνεται, ὅτι ἔγραψεν ὀλίγοντι πρὸ τοῦ θανάτου του, ἔλεγεν οὕτως: „Ἐπεχείρισα μεγάλα πράγματα· οἰκοδόμησα παλάτια, καὶ ἐφύτευσα ἀμπελῶνας· ἔκαμα εἰς ἑμαυτὸν κήπους καὶ παραδείσους· εἶχον δούλους καὶ δούλας· ἀπέκτησα πολὺ περισσότερα ποίμνια προβάτων καὶ βοῶν, παρ' ὅλους, ὅσοι ἐξάβησαν προκάτοχοί μου ἐν Ἱερουσαλήμ· συνήθρῃσα εἰς ἑμαυτὸν μεγάλους θησαυροὺς χρυσοῦ καὶ ἀργυρίου, καὶ ἐσύναξα τὰ πλοῦτη ὄλων τῶν βασιλέων καὶ τόπων· εἶχον ψάλτας καὶ ψάλτριαι, καὶ ὅλα τὰ εἶδη τῶν ἡδονῶν καὶ τρυφῶν, εἰς τὰ ὁποῖα δύνανται οἱ υἱοὶ τῶν ἀνθρώπων παντοίως νὰ εὐφραίνωνται· ὅλα, ὅσα ἐξήτοῦσαν οἱ ὀφθαλμοί μου, ἔδίδα εἰς αὐτοὺς, καὶ δὲν ἀπηγόρευον εἰς τὴν καρδίαν μου καμμίαν χαρὰν καὶ ἡδονὴν — Ἄλλ' ἰδοῦ! πάντα ἦσαν μάταια! Ὅλα ἦσαν βάσανος τοῦ πνεύματος! Δὲν εὔρον κανένα μόνιμον καὶ σερεὸν ὑπὸ τὸν ἥλιον!“

Καὶ ἐὰν ὁ Σολομὼν εἰς ὅλα, ὅσα ὁ κόσμος οὗτος ἐνδοξα καὶ λαμπρὰ ἔχει, δὲν εὔρε καμμίαν ἀληθῆ ἀνάπαυσιν καὶ καμμίαν μένουσαν χαρὰν, πῶς ἠθέλαμεν εὔρει ἡμεῖς εἰς τὰ ὀλίγα, τὰ ὁποῖα ἔχομεν;

Ὅτι ὁ Σολομὼν εἶπε μὲ λόγους, τοῦτο μετ' ὀλίγον ἐδίδαξε πραγματικῶς ὁ θάνατός του ζωηρότατα. Ὁ Σολομὼν ἀπέθανε — καὶ τὸ λείψανον ὄλων τοῦ πρὸ ὀλίγου μεγάλου καὶ σοφοῦ βασιλέως ἔκειτο εἰς τὸ μέσον ὄλων τῶν λαμπροτήτων του — ὠχρὸν καὶ ἄλαλον, ψυχρὸν καὶ ἀκίνητον! — Τὸ δὲ διάδημά του καὶ ὁ θρόνος του, καὶ ὄλον αὐτοῦ τὸ χρυσαῖον, οἱ δοῦλοί του, καὶ ὅλη ἡ μεγαλοπρέπεια — ἐν ἐνὶ λόγῳ, ἄλη ἡ δόξα καὶ λαμπρότης τοῦ κόσμου — εἰς τί τὸν ὠφέλησαν;

Καὶ εἰς τί θέλουσιν ὠφελῆσαι καὶ ἡμᾶς αὐτὰ, ὅταν ποτε ἔλθῃ ἡ ὥρα, νὰ κείμεθα καὶ ἡμεῖς παρομοίως ὠχροὶ καὶ ἄλαλοι, ψυχροὶ καὶ ἀκίνητοι, ὡς τὸ λείψανον τοῦ Σολομῶντος;

Τὸ ἀξιοδάκρυτον τέλος τοῦ βασιλέως τούτου μᾶς δίδει ἀλόγη καὶ ἄλληλτινα ἀξιομνημόνευτον διδασκαλίαν. Ὅταν ἀναπολωμέν, πόσον καλὸς καὶ ἀγαθὸς ἦτον κατὰ ἀρχὰς ὁ Σολομῶν οὗτος — πόσον μετριοφρόνως ἐπαρακάλει τὸν Θεὸν διὰ τὴν δόξην σοφίαν, πῶς συνέγραφε τοσαύτας καὶ τοιαύτας διδακτικὰς παροιμίας, πῶς ἐδέετο ἐξ ὅλης του ψυχῆς καὶ καρδίας εἰς τὸν ναὸν ὑπὲρ αὐτοῦ καὶ τοῦ λαοῦ, πόσον σοφῶς ἐδιοικοῦσε τὸ βασιλείον του — — ἔπειτα, ὅταν πάλιν φέρωμεν εἰς τὸν νοῦν μας τὸ λείψανόν του, καὶ ζοχαθῶμεν, πόσον ἐλσεινῶς ἐτελεύτησεν, εἰς ποίας ἀνοησίας καὶ ἀμαρτίας κατεβύθισθη — τότε δὴ τότε, ἀγαπητοίμου ἀναγνώσαι! δὲν πρέπει νὰ κατακυριεύσῃ τὴν καρδίαν μας ἐσωτερικὸς πόνος, ὥστε νὰ κράξωμεν μὲ δάκρυα εἰς τοὺς ὀφθαλμούς: „ὦ Θεέ! Ὅλα τὰ ἀγαθὰ καὶ ὅλαι αἱ ἡδοναὶ τῆς γῆς δὲν εἶναι μόνον μάταια καὶ φθαρτὰ — ἀλλ' εἶναι ἐν ταῦτῳ καὶ πολλὰ κινδυνώδη, καὶ ἡμποροῦν ἕως τέλους νὰ μᾶς κατασῆσωσι πάντη δυσυχεῖς! Ὅταν ἡ καρδιά μας ἐξαρτᾶται ἀπὸ σαρκικὰς ἡδονὰς, ὅταν ἀφίνωμεν νὰ ἀναφύωνται εἰς τὴν καρδίαν μας φθοροποιὰ πάθη, ὅταν κάμνωμεν φιλίαν καὶ γνωριμίαν μὲ κακοὺς καὶ διεφθαρμένους ἀνθρώπους — τότε δὲν ἡμπορεῖ νὰ μᾶς ἐμποδίσῃ τοῦ νὰ πράττωμεν ἀφρόνως μέγιστα ἀμαρτήματα οὔτε ὁ διαβατικώτατός μας νοῦς, οὔτε αἱ μεγάλαιμας γνώσεις εἰς πάσας τὰς ἐπισήμας! Τότε μόνον εἶναι ἀσφαλὴς ἡ ἀρετὴ μας καὶ ἡ ἀνάπαυσις τῆς καρδίας μας, ὅταν ἡ καρδιά μας εἶναι ὅλως διόλου καθαρὰ καὶ ἀμόλυντος ἀπὸ ψυχικὰ πάθη, καὶ ὅταν ἐξαρτᾶται ὅλη ἀμερίσως ἀπὸ σοῦ, Κύριε!“

Δὲν δυνάμεθα, ἀγαπητοίμου ἀναγνώσαι! νὰ τελειώσωμεν καλλήτερα τὴν ἰσορίαν τοῦ Σολομῶντος, παρὰ μὲ τοὺς λόγους ἐκείνους, μὲ τοὺς ὁποίους ἐτελείωσεν αὐτὸς τὰς περὶ τῆς ματαιότητος ὅλων τῶν πραγμάτων θεωρίας του, λέγων: „Ἄς ἀκούσωμεν τὸ κεφάλαιον πάσης σοφί-

ας: „Φοβοῦ τὸν Θεόν, καὶ φύλαττε τὰς ἐντο-
 λὰς αὐτοῦ. Διότι τοῦτο εἶναι τὸ χρέος ἐκάστου
 ἀνθρώπου. Τοῦτο ἀποκαθιστᾷ τὸν ὅλον καὶ τέ-
 λειον ἄνθρωπον. Ὅλα μαστὰ ἔργα, ἔτι δὲ καὶ
 αὐτὰ τὰ ἐν τῷ κρυπτῷ γινόμενα, θέλει παρρη-
 σιάσει ὁ Θεὸς ἐνώπιον τοῦ φοβεροῦ κριτηρίου
 του — τάτε καλὰ καὶ κακά.“

102. Ἐλευθέρωσις τῆς πόλεως Βετυ-
 λούας διὰ τῆς Ἰουδίθ.

Ο βασιλεὺς Ναβουχοδονόσορ εἶχεν ἀρχισράτηγόν τινα,
 Ὀλοφέρην ὀνομαζόμενον, ὅστις πορευόμενος ἀπὸ τόπον εἰς
 τόπον μὲ ἓνα πολυάριθμον στρατεύμα, ἐφόνευεν ἀνιλεῶς ὅλους,
 ὅσοι δὲν ὑποτάσσοντο εἰς αὐτόν. Οἱ εἰς τὴν πόλιν Βετυλούαν
 Ἰσραηλίται, ἀφ' οὔ ἔμαθαν, ὅτι ἔρχεται καὶ ἐναντίον αὐτῶν
 ὁ Ὀλοφέρνης, ἐνήξουσιν ὅλοι, ἐπεκαλέσθησαν τὴν θεῖαν
 βοήθειαν διὰ προσευχῶν, καὶ ἀπεφάσισαν νὰ ἐναντιωθῶσιν
 εἰς τὴν ὁρμὴν τοῦ ἐχθροῦ. Ὁ δὲ Ὀλοφέρνης θαυμάζων διὰ
 τὴν τόλμην των, ἠρώτησε, τί λαὸς εἶναι οἱ Ἰσραηλίται, καὶ
 εἰς τί συνίσταται ἡ δύναμις των· πρὸς τὸν ὁποῖον ἀπεκρίθη ὁ
 Ἀχιὼρ, ὅτι νὰ ἐξετάσῃ πρῶτον, ἂν οἱ Ἰουδαῖοι ἠμάρτησαν
 εἰς τὸν Θεόν των, ἢ ὄχι· καὶ ἐὰν πληροφορηθῇ, ὅτι ἠμάρτη-
 σαν, τότε, εἶπεν, δύνανται εὐκόλως νὰ νικηθῶσιν· εἰ δὲ μὴ,
 νὰ μὴν ὁρμήσωσιν οἱ Ἀσσύριοι κατ' αὐτῶν, διότι ἀλλέως θέ-
 λουν ἐντροπιασθῆ εἰς ὅλον τὸν κόσμον. Διὰ τὴν ἀπόκρισιν ταύ-
 την ὀργισθεὶς ὁ Ὀλοφέρνης, ἐπρόσαξε νὰ σαλθῇ καὶ ὁ Ἀχιὼρ
 εἰς τὴν πόλιν Βετυλούαν, διὰ νὰ λάβῃ καὶ αὐτὸς ἐκεῖ τὴν ἰδί-

αν παύσῃ με τοὺς κατοίκους τῆς πόλεως. Μετὰ ταῦτα ἀπέκο-
ψεν ὁ Ὀλοφέρνης τοὺς ὄχετους, διὰ τῶν ὁποίων κατέβαινε
τὸ ὕδωρ εἰς τὴν πόλιν, καὶ εἰς τὰς ἔξω πηγὰς τῆς πόλεως
ἐδιώρισε φύλακας. Ἐκ τούτου κατήντησαν οἱ πολιορκούμενοι
δυσυχεῖς πολῖται εἰς μεγάλην ξενοχωρίαν καὶ ἀπελπισίαν, ὥστε
ἐσυμβουλευθήσαν καὶ ἀπεφάσισαν, ἐὰν μετὰ πέντε ἡμέρας δὲν
εἴσῃ ὁ Θεὸς εἰς αὐτοὺς καμμίαν βοήθειαν, νὰ παραδώσωσι
πλέον τὴν πόλιν τῶν εἰς τὰς χεῖρας τῶν ἐχθρῶν.

Ὁ ἄνθρωπος, ἀγαπητοίμου ἀναγνώσαι! καταντᾶ εἰς
παραφροσύνην, ὅταν εἶναι εἰς τὰς εὐτυχίας του· καὶ λησμο-
νεῖ πολλάκις, εἰς τὸ ἄκρον τῆς μεγαλειότητος ὑψωμένος, ὅτι
εἶναι καὶ αὐτὸς θνητὸς ἄνθρωπος.

Εἰς ταύτην τὴν πόλιν ἐκατοικοῦσε καὶ μία ὠραισιότατη
χήρα, Ἰουδῖθ καλουμένη, γυνὴ Μανασσῆτινος, ἣτις ἠλευθέρω-
σε τὴν πατρίδα της ἀπὸ τοὺς Ἀσσυρίους. Αὕτη, χωρὶς νὰ ἐκ-
μυσηρευθῇ εἰς κανένα τὸν σκοπόν της, ἔκραξε τοὺς συμπολί-
τας της, καὶ τοὺς παρήγγειλε νὰ προσεύχωνται ὑπὲρ αὐτῆς
εἰς τὸν Θεόν, ἐπειδὴ ἀπεφάσισε νὰ κάμῃ μίαν δοκιμὴν πρὸς
ἐλευθέρωσιν τοῦ ἔθνους της. Μετὰ ταῦτα ἐβῆκεν ἀπὸ τὴν πό-
λιν, καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸ στρατόπεδον τῶν Ἀσσυρίων, καὶ
ὑπεσχέθη εἰς αὐτοὺς νὰ παραδώσῃ τὴν πόλιν Βετυλοῦαν, ἐπὶ
προηγούμενη συμφωνίᾳ, νὰ τῇ δοθῇ πρῶτον ἡ ἄδεια ὑπὸ τοῦ
Ὀλοφέρνου, διὰ νὰ ἐξέρχηται εἰς τριῶν ἡμερῶν διάστημα
πρῶτῃ καὶ ἑσπέρας ἀπὸ τὸ στρατόπεδον, νὰ προσεύχηται εἰς
τὸν Θεόν, ἕως ὅτου ἤθελε τελειώσῃ τὴν ὑπόσχεσίν της. Τοῦ-
το ἀκούσας ὁ Ὀλοφέρνης, ἐχάρη κατὰ πολλὰ, καὶ ἐπρόσα-
ξε τοὺς σωματοφύλακας του νὰ μὴν τὴν ἐμποδίσωσι τρεῖς ἡμέρας
κατὰ συνέχειαν, ἀπὸ τοῦ νὰ ἐξέρχηται μὲ τὴν δούλην της ἀπὸ
τὸ στρατόπεδον. Τῇ δὲ τετάρτῃ ἡμέρᾳ κατατηχόμενος ὁ Ὀλο-
φέρνης ἀπὸ τὰ κάλλη τῆς Ἰουδῖθ, ἐπρόσαξε νὰ ἐτοιμάσῃσι
λαμπρὸν συμπόσιον, καὶ νὰ καλῶσιν τὴν Ἰουδῖθ, διὰ νὰ

συμφάγη μετ' αὐτοῦ. Ἡ Ἰουδίθ δεχθεῖσα ἀμέσως τὴν πρόσκλησιν ταύτην, εἰσῆλθεν εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ Ὀλοφέρνου, ὅστις εἶπε πρὸς αὐτήν: „Ἐλθὲ, Ἰουδίθ! κάθησε πλησίον μου, διὰ νὰ συνευφρανθῆς σήμερον μετ' ἐμοῦ· ἐπειδὴ εὗρες χάριν παρ' ἐμοί.“ Καὶ αὐτὴ ἀπεκρίθη: „Εὐχαρισῶ, κύριε! διὰ τὴν τιμὴν ταύτην. Τοιοῦτόν τι δὲν ἤξιώθην εἰς ὅλην μου τὴν ζωὴν!“ Ταῦτα εἰποῦσα, ἐκάθισε πλησίον του, καὶ ἄρχισε νὰ τρώγῃ. Ὁ δὲ Ὀλοφέρνης κατατρωθεὶς ἀπὸ τὰς χάριτας καὶ ἀπὸ τὰ φέληγτρα τῆς ὠραίας Ἰουδίθ, ἔπιε τόσον οἶνον, ὅσον δὲν ἔπιε πώποτε εἰς ὅλην του τὴν ζωὴν, καὶ ἀπεκοιμήθη· ὡσαύτως καὶ οἱ δοῦλοι του ἐμέθυσαν, καὶ ὑπῆγαν νὰ κοιμηθῶσιν. Ἐμεινε λοιπὸν εἰς τὴν σκηνὴν ἡ Ἰουδίθ μετ' τὴν δούλην της καὶ ὁ μεθυσμένος Ὀλοφέρνης. Τότε πλησιάσασα αὐτὴ εἰς τὴν κλίνην τοῦ Ὀλοφέρνου, πρῶτον εἶπε πρὸς τὸν Θεὸν μετὰ διακρύων: „Κραταίωσόν με, ὁ Θεὸς Ἰσραὴλ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ.“ Ἐπειτα ἐπῆρε τὸ ἴδιον ξίφος τοῦ Ὀλοφέρνου, καὶ τοῦ ἀπέκοψε τὴν κεφαλὴν, τὴν ὁποίαν ἔδωκεν εἰς τὴν δούλην της, ἣτις ἔβαλεν αὐτὴν εἰς ἓνα σακκούλιον.

Ἐκ τῆς ἱστορίας ταύτης διδασκόμεθα, ἀγαπητοί μου νέοι! πόσον πρέπει νὰ ἀπέχωμεν ἀπὸ τὴν ἀπόλαυσιν μεθυσιῶν πιωτῶν, καὶ ἀπὸ τὰς σαρκικὰς ἡδονάς. Ἴδού! βλέπομεν καλῶς, ὅτι τὰ δύο ταῦτα πάθη βάλλουσι καὶ τὴν ζωὴν καὶ τὴν υἰγιάν μας εἰς μέγιστον κίνδυνον.

Περὶ τὸν ὄρθρον ἐβγήκεν πάλιν ἡ Ἰουδίθ μετ' τὴν δούλην της ἀπὸ τὸ στρατόπεδον ὡς τάχα διὰ νὰ προσευχηθῆ, καὶ δὲν ἐπέσρεψε πλέον, ἀλλ' ἔδραμεν ἀμέσως εἰς τὴν πόλιν, καὶ ἔφθασεν ἐκεῖ πρὸ τοῦ νὰ φέξῃ. Τὸν ἐρχομὸν ταύτης μαθόντες οἱ βουλευταὶ τῆς Βετυλούας, συνηθροίσθησαν μικροὶ καὶ μεγάλοι εἰς τὴν ἀγοράν. Καὶ τότε ἔβαλεν ἡ Ἰουδίθ τὴν κεφαλὴν τοῦ Ὀλοφέρνου ἀπὸ τὸ σακκούλιον, τὴν ὁποίαν ἀφ' οὗ εἶδον ἐχάρησαν ἅπαντες χαρὰν μεγάλην. Ἀμέσως τὴν ἰδίαν

ἀκόμη ἡμέραν ὄρμησαν οἱ κάτοικοι τῆς Βετυλούας κατὰ τῶν ἐχθρῶν, οἵτινες ἀφ' οὗ τοὺς εἶδαν, ἔλεγον χλευαστικῶς: „Ἰδοὺ! ἐτόλμησαν τὰ ἀνδράποδα, νὰ ἐξέλθωσιν ἐναντίον ἡμῶν εἰς πόλεμον.“ Εὐθὺς ἄρχισαν νὰ θορυβῶσιν ἔξω τῆς σκηνῆς τοῦ Ὀλοφέρνου, διὰ νὰ τὸν ἐξυπνήσωσι. Πλὴν ἐπειδὴ ἐπρόσμεναν τὴν ἐξέλευσίν του ἰκανὴν ὥραν εἰς μάτην, εἰσῆλθον εἰς τὴν σκηνὴν του, καὶ εὔρον αὐτὸν ἀνευ κεφαλῆς. Τότε κυριευθέντες ὅλοι ἀπὸ ἐκπληξιν καὶ φόβον, ἐτράπησαν ἀμέσως εἰς φυγὴν, καὶ ἔπεσεν ὅλον τὸ στρατόπεδον εἰς τὰς χεῖρας τῶν Ἰσραηλιτῶν. Οὕτω λοιπὸν ὁ μὲν Ὀλοφέρνης καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ ἐτιμωρήθησαν, καθὼς τοὺς ἔπρεπεν, ὁ δὲ ἔθνικὸς Ἀχιὼρ ἐπέσρεφεν εἰς τὸν ἀληθινὸν Θεὸν, καὶ ἡ Ἰουδιθ, καὶ πᾶς ὁ λαὸς τοῦ Ἰσραὴλ ἐδοξολόγησαν τὸν Θεὸν μὲ ὕμνους εὐχαριστηρίους.

Ἰδοὺ! ὁποῖα ἀξιάγασα πράγματα κατορθώνει ἡ πρὸς Θεὸν ἐλπίς καὶ ἡ ὑπὲρ πατρίδος ἀγάπη! Ὄθεν ποῖος πλέον διαζέει, διὰ νὰ πράξῃ τι ὑπὲρ τῆς πατρίδος αὐτοῦ, ζήλω πατριωτικῶ κινούμενος, καὶ ὑπὸ τῆς πρὸς Θεὸν σταθερᾶς ἐλπίδος ὑποσηριζόμενος, ὅταν βλέπῃ, ὅτι μία ἐκ φύσεως ἀδύνατος γυνή, διὰ μόνου τοῦ ὄπλου τῆς πρὸς Κύριον σταθερᾶς ἐλπίδος, ἐσάθῃ ἰκανὴ νὰ ἐκτελέσῃ τοιοῦτον μέγα ἐπιχείρημα, καὶ νὰ ἐλευθερώσῃ τὴν πατρίδα τῆς ἀπὸ τὰς χεῖρας τῶν ἐχθρῶν;

~~~~~

103. Διαίρεσις τοῦ βασιλείου τῶν Ἰσραηλιτῶν.

Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Σολομῶντος ἐβασίλευσεν ὁ υἱὸς αὐτοῦ Ροβοὰμ, ὅς τις δὲν ἔδιδε καμμίαν ἀκρόασιν εἰς τοὺς γηραιούς

καὶ πολυπείρους συμβούλους τοῦ πατρός του, ἀλλ' ἠκολούθει τὰς συμβουλὰς ἐκείνων τῶν νέων, μὲ τοὺς ὁποίους συνήξεσεν. Αὐτὸς ἐμεταχειρίζετο τὸν λαὸν πολλὰ σκληρῶς καὶ ἀλαζονικῶς, καὶ ἔλεγε πρὸς αὐτὸν, ὅταν ἐξήγει παρ' αὐτοῦ κουφισμόν τῶν βασιλικῶν δωσιμάτων: „Ὁ πατήρ μου ἐπέβαλεν ἐπὶ τὸν τράχηλόν σας βαρὺν ζυγόν. Ἐγὼ ὅμως θέλω σᾶς ἐπιβάλει ἔτι βαρύτερον. Ὁ πατήρ μου σᾶς ἐπαίδευσεν μὲ μάστιγας — ἀλλ' ἐγὼ θέλω σᾶς μαστίσει μετ' ἰσχυρίους.“ Οὗτοι οἱ λόγοι ἐβίασαν δέκα φυλὰς τοῦ Ἰσραηλιτικοῦ λαοῦ νὰ χωρισθῶσιν ἀπ' αὐτοῦ, καὶ νὰ συστήσωσι νέον βασίλειον, τὸ ὁποῖον ὠνόμασαν βασίλειον τοῦ Ἰσραήλ. Τὸ δὲ βασίλειον τοῦ Ῥοβοὰμ συνίστατο πλεον ἐκ μόνης τῆς φυλῆς τοῦ Ἰούδα, διὰ τοῦτο καὶ ὠνομάσθη βασίλειον τοῦ Ἰούδα. Ἡ δὲ φυλὴ τοῦ Βενιαμίν, οὕσα πολλὰ μικρὰ καὶ ἀσήμαντος, συνηριθήθη ἀμέσως μετ' τὴν φυλὴν τοῦ Ἰούδα.

Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον τιμωρεῖται πάντοτε ἡ ὑπερηφάνεια καὶ ἡ νεανικὴ ὑψηλοφροσύνη. Ποτὲ δὲν ἔφεραν καλοὺς καρποὺς ἢ σκληρότης, ἀπανθρωπία καὶ ἀσπλαγχνία. Οὕτως ἐμετανόησε πολλάκις ἡ νέοτης, ἐπειδὴ δὲν ἠκολούθησε τὰς συμβουλὰς τῶν σεβασμίων γερόντων, οἵτινες ἔχουσι καὶ περισσοτέραν πείραν καὶ ὠριμωτέραν βουλήν.

Ἐκτοτε λοιπὸν διηρέθη ὁ λαὸς τοῦ Ἰσραήλ εἰς δύο βασιλείαι· καὶ ἡ μὲν Ἱερουσαλήμ ἔμεινε μητρόπολις τοῦ βασιλείου Ἰούδα, ἡ δὲ Σαμάρεια καθέδρα τῆς βασιλείας τοῦ Ἰσραήλ. Ἡ διαίρεσις αὕτη τοῦ βασιλείου εἶχε λυπηρότατα ἐπακόλουθα. Διότι καὶ τὰ δύο βασίλεια εἶχον πάντοτε πεισματικωτάτους πολέμους ἀναμεταξύ των. Οἱ βασιλεῖς τοῦ Ἰούδα καὶ τοῦ Ἰσραήλ, ἐξαιρουμένων τινῶν ἀγαθῶν, ἦσαν ὅλοι κακιοὶ ἄνθρωποι. Ὁ λαὸς ἐβυθίσθη εἰς ἀμάθειαν, ἀμαρτήματα καὶ κακίας. Ἡ ἀληθὴς λατρεία τοῦ Θεοῦ κατεφρονήθη.

καὶ ἀντ' αὐτῆς εἰσῆχθη ἡ εἰδωλολατρεία, διὰ τῆς ὁποίας ἡ κοινὴ εὐτυχία ἀπεσβέσθη διόλου.

Οὕτως ἐπιμωρήθη καὶ ὁ λαὸς διὰ τὴν ἔκπτωσίν του ταύτην ἀπὸ ἑνὸς βασιλέα, ἂν καὶ φανερώς σιληρὸν καὶ ἀχρεῖον. Τοιουτοτρόπως ἐκτείνονται καὶ αὐξάνουσι πάντοτε ὅλα τὰ κακὰ, ὡς μία φθοροποιὰ φλόξ, γεννῶσιν εἰς ὅλα τὰ μέρη νέα κακὰ, καὶ δὲν κατορθόνουσι πανταχοῦ ἄλλο τίποτε, εἰμὴ ἀθλιότητα καὶ ἐρήμωσιν.

Πρὸς βελτίωσιν τοῦ λαοῦ καὶ τῶν βασιλέων, ἔξελλεν ὁ Θεὸς ἀπὸ καιρὸν εἰς καιρὸν ἑναρέτους καὶ ἀγίους ἀνδρας, τοὺς ὁποίους ὠνόμαζον Προφήτας. Οἱ προφῆται εἰς τὸ ἐξῆς εἶναι πλέον σημαντικώτεροι, παρὰ τοῦ βασιλεῖς. Διὰ τῶν προφητῶν ἔπρεπε νὰ ἐνωθῶσι καὶ τὰ δύο βασιλεια εἰς ἕνα λαὸν καὶ εἰς μίαν λατρείαν τοῦ μόνου ἀληθινοῦ Θεοῦ. "Ὅθεν καὶ ἡμεῖς διὰ περισσοτέραν καὶ καλητέραν κατάληψιν, πρέπει νὰ προσηλώσωμεν τώρα τὴν περιέργειάν μας εἰς τὴν ἀκόλουθον ἱστορίαν τοῦ Ἰσραηλιτικοῦ λαοῦ, ἔξαιρέτως ὅμως εἰς τοὺς Προφήτας.

Οἱ Προφῆται.

104. Ὁ Ἡλίας παρὰ τῷ χειμάρρῳ
Χορρῶάδ.

Κάνεις μεταξὺ ὅλων τῶν Προφητῶν δὲν ἐπιμελήθη τόσον, διὰ νὰ εἰσάξῃ πάλιν εἰς τοὺς Ἰσραηλίτας τὴν ἀληθινὴν λα-

ρτεϊάν τοῦ Θεοῦ καὶ τὴν καθαρότητα τῶν ἡθῶν, ὡς ὁ Ἡλίας, ὅς τις ἦτον σχεδὸν δεύτερος Μωϋσῆς.

Ὁ χεῖριςος βασιλεὺς τοῦ Ἰσραὴλ ἦτον Ἀχαάβ, ὁ υἱὸς τοῦ Ἀμβρὶ, ὅς τις, ἀφ' οὗ ἔπραξε τόσα κακὰ ἐνώπιον τοῦ Κυρίου, ὡς οὐδεὶς ἄλλος, οἰκοδόμησε καὶ θυσιαστήριον εἰς τὸ εἶδωλον Βάαλ, τὸ ὁποῖον ἐλάτρευον οἱ γειτονες αὐτοῦ ἔθνηκοι — καὶ παρεκίνησεν ὡσαύτως καὶ τὸν λαὸν εἰς τὴν εἰδωλολατρείαν. Τότε παρήσιασθεις ὁ προφήτης Ἡλίας ἐνώπιον τοῦ βασιλέως Ἀχαάβ, εἶπε πρὸς αὐτόν: „Ζῆ Κύριος ὁ Θεὸς τῶν δυνάμεων, ὁ Θεὸς τοῦ Ἰσραὴλ, ἐνώπιον τοῦ ὁποῖου ἴσταμαι: Εἰς τοὺς χρόνους τούτους δὲν θέλει πέσει οὔτε βροχὴ οὔτε ὄρος, ἕως νὰ εἶπω ἐγώ.“ Ὁ δὲ Ἀχαάβ οὐχὶ μόνον δὲν ἐδιορθώθη ἀπὸ τὴν ἀπειλὴν ταύτην τοῦ Ἡλιοῦ, ἀλλ' ἐπεβουλεύετο ἀκόμη κρυφίως καὶ τὴν ζωὴν του, χωρὶς οὗτος νὰ τὸ ἤξεύρη. Πλὴν ὁ Θεὸς, ὅς τις ἐπαγρυπνεῖ διὰ τοὺς ἰδικούς του, εἶπε πρὸς αὐτόν: „Φύγ' ἀπ' ὧν, καὶ κρύβηθι ἐν τῷ χειμάρρῳ Χορράθ, ὅς τις ἐκχύνεται εἰς τὸν Ἰορδάνην ποταμόν. Πίνε ἐκ τοῦ χειμάρρου τούτου. Ἐγὼ δὲ ἐπρόσασα ἤδη τοὺς κόρακας νὰ σὲ τρέψωσιν.“ Ὁ Ἡλίας ὑπακούσας ἀμέσως εἰς τὴν προσαγὴν τοῦ Θεοῦ, ἀνεχώρησεν ἐκεῖθεν — καὶ ἐκρύφθη εἰς τὸν χειμάρρον Χορράθ. Ἐκεῖ ἔζη χωρισμένος ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους εἰς τὴν ἄγριον καὶ μοναχικὴν ἐρημίαν, πίνων ἐκ τοῦ ποταμοῦ ὕδωρ, καὶ λαμβάνων ἀπὸ τοὺς κόρακας ἄρτους τὸ πρωῖ, καὶ κρέατα τὸ δευτερόν.

Μετά τινα καιρὸν ἐξηράνθη ὁ χειμάρρος, ἐπειδὴ δὲν ἔβρεξε πλέον τελείως εἰς ἐκεῖνον τὸν τόπον. Ὁ δὲ Ἡλίας ἐκάθητο ἐκεῖ μὴν ἔχων τι νὰ πῖη. Τότε ὁ Θεὸς θέλων νὰ τὸν ἐλευθερώσῃ πάλιν ἀπὸ τὴν ἀνάγκην ταύτην εἶπε πρὸς αὐτόν: „Ἀνάστηθι, καὶ πορεύθητι εἰς Σαρεπτὰ τῆς Σιδωνίας. Ἐκεῖ θέλω προσάξειμίαν χήραν, διὰ νὰ σὲ τρέψῃ.“ Καὶ ὁ Ἡλίας ὑπακούσας καὶ αὐθις εἰς τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, ἐσηκώθη, καὶ

ὑπῆγεν εἰς τὰ Σαρεπτά. Ἀφ' οὗ δὲ ἔφθασεν εἰς τὴν πόλιν τῆς πόλεως, εἶδεν ἐκεῖ γυναῖκά τινα, ἣτις ἐσύναζε ξύλα, καὶ αὕτη ἦτον ἡ χήρα, πρὸς τὴν ὁποίαν ἐσειλεν αὐτὸν ὁ Θεός. Τόσου σοφῶς ἠξεύρει νὰ κυβερνᾷ ὁ Θεὸς τὰ πάντα!

Ὁ δὲ Ἠλίας ὢν πολλὰ διψασμένος, ἐφώνησεν ἀμέσως αὐτὴν, καὶ εἶπε: „Διψῶ! Καὶ φέρε μοι ὀλίγον ὕδωρ εἰς τὴν ἰδρίαν σου νὰ πῖω!“ Ἡ χρησθήτης καὶ πολλὰ πρόθυμος χήρα ἐκίνησε τὴν ἴδιαν σιμγὴν διὰ νὰ ὑπάγῃ νὰ τῷ φέρῃ νερόν. Αὐτὸς ὅμως ἔκραξε πάλιν αὐτὴν, καὶ εἶπε: „Φέρε μοι, σὲ παρακαλῶ, καὶ ὀλίγον ἄρτον.“ Καὶ αὕτη εἶπε: „Ζῆ Κύριος, ὁ Θεὸς σου! δὲν ἔχω ἄλλο τι, εἰ μὴ ὀλίγον ἀκόμη ἄλευρον εἰς τὴν ἀλευροθήκην μου — καὶ ὀλίγον ἔλαιον εἰς τὸ ἐλαιοδοχεῖόν μου. Ἴδού! συνάξω μερικά ξυλάρια, διὰ νὰ κάμω ἀπ' αὐτοῦ τοῦ ὀλίγου ἄρτου εἰς ἐμαυτὴν καὶ εἰς τὸν υἱόν μου. Τοῦτο ἔχομεν ἀκόμη νὰ φάγωμεν κ' ἔπειτα ἀποθνήσκομεν!“ Ταῦτα λέγουσα, ἐδάκρυσε — διότι εὐρίσκετο τρώντι εἰς ἐσχάτην ἀνάγκην. Ἀλλ' ἡ βοήθεια τοῦ Θεοῦ ἐπρόφθασε καὶ ἐδῶ ἐν καιρῷ δέοντι. Ὅθεν εἶπεν ὁ Ἠλίας πρὸς αὐτὴν: „Μὴ σὲ μέλλῃ! Ὑπάγε μόνον καὶ ποιήσον, καθὼς εἶπες. Ἀλλὰ ποιήσον πρῶτον δι' ἐμὲ ἐξ αὐτοῦ τοῦ ὀλίγου ἀλεύρου ἄρτον, καὶ φέρε μοι· ἔπειτα ποιήσον διὰ τὸν ἑαυτὸν σου καὶ διὰ τὸν υἱόν σου. Διότι οὕτω λέγει Κύριος: Τὸ ἄλευρον δὲν θέλει ἐκλείψει ἀπὸ τὴν ἀλευροθήκην, καὶ τὸ ἔλαιον δὲν θέλει ὀλιγοσεύσει ἀπὸ τὸ ἐλαιοδοχεῖον, ἕως τῆς ἡμέρας, καθ' ἣν θέλει δώσει Κύριος ὑστὸν εἰς τὴν γῆν.“ Ἡ γυνὴ ἔχουσα ὀλην τῆς τὴν ἐλπίδα εἰς τὸν Θεόν, ὑπῆγε καὶ ἔκαμεν ὅ,τι εἶπε πρὸς αὐτὴν ὁ Ἠλίας. Ἐφαγε δὲ αὐτὸς ἀπὸ ἐκεῖνον τὸ ὀλίγον ἄλευρον, αὕτη, καὶ ὁ υἱὸς αὐτῆς — Ἀλλὰ μὲ πόσῃν χαρὰν τῆς ψυχῆς τῆς, καὶ μὲ ποῖον αἰσθημα εὐχαριστίας πρὸς τὸν Θεὸν ἔφαγον ἀπὸ ἐκεῖνον τὸν ὀλίγον ἄρτον, ἐμπορεῖτε νὰ τὸ φαντασθῆτε μόνοι σας, ἀγαπητοί μου ἀναγνώσαι! Καὶ ἀπ' ἐκείνης τῆς

ἡμέρας οὔτε τὸ ἄλευρον ἔλειψεν ἀπὸ τὴν ἄλευροθήκην, οὔτε τὸ ἔλαιον ὀλιγόψευσεν ἀπὸ τὸ ἐλαιοδοχεῖον, κατὰ τὸν λόγον τοῦ Κυρίου, τὸν ὁποῖον ἐλάλησε διὰ τοῦ προφήτου Ἡλιοῦ.

Ἐν τούτοις ἔμεινεν ὁ Ἡλίας εἰς τὴν οἰκίαν τῆς χήρας. Μετὰ παρέλευσιν ὀλίγου καιροῦ ἀρρώσθησεν ὁ υἱὸς αὐτῆς με βαρεῖαν ἀσθένειαν, ὥστε δὲν ἔμεινε πλέον καμμία ἐλπίς ἀναρρώσεως εἰς τὴν μητέρα του. Ἐκ τούτου παρακινήθεῖσα ἡ χήρα εἶπε πρὸς τὸν Ἡλίαν: „Διὰ τί, ὦ ἄνθρωπε τοῦ Θεοῦ! ἦλθες εἰς τὴν οἰκίαν μου, νὰ θανατώσῃς τὸν υἱόν μου;“ Καὶ ὁ Ἡλίας εἶπε: „Δός μοι τὸν υἱόν σου.“ Εὐθύς ἡ μήτηρ ἔδωκε τὸν υἱόν της, τὸν ὁποῖον λαβὼν ὁ Ἡλίας, ἀνέβασεν εἰς τὸ ὑπερῶν, ὅπου αὐτὸς ἐκάθητο, καὶ τὸν ἔβαλεν ἐπάνω εἰς τὴν κλίνην του, ἔπειτα ἐμφυσήσας εἰς τὸ πρόσωπον αὐτοῦ τρίς, ἐπεκαλέσθη τὸν Κύριον, καὶ εἶπε: „Κύριε ὁ Θεός μου! Ἐπίστρεψον τὴν ψυχὴν τοῦ παιδαρίου τούτου.“ Καὶ, ὦ τοῦ θαύματος! ἀνέστη τὸ παιδάριον, καὶ ἔκραζε τὴν μητέρα του. Τότε ἔλαβεν αὐτὸ ὁ Ἡλίας ἀπὸ τὴν χεῖρα, καὶ καταβιβάσας αὐτὸ ἀπὸ τὸ ὑπερῶν, τὸ ἐνεχείρισεν εἰς τὴν μητέρα του, καὶ εἶπε: „Ἰδοῦ! ζῆ ὁ υἱός σου!“ Ἡ δὲ εἶπε: „Τώρα ἐγνώρισα, ὅτι εἶσαι ἄνθρωπος τοῦ Θεοῦ, καὶ ὅτι, ὅσα ὁ Κύριος λαλεῖ διὰ σοῦ, εἶναι ἀλήθεια.“

Καὶ ἐνταῦθα βλέπομεν πάλιν: „Ὁ Θεὸς εἶναι πάντοτε ὁ αὐτός. Εἶναι παντογνώσης καὶ παντεπόπτῃς. Ἡ πρόνοιά του ἐξαπλοῦται εἰς ὅλους τοὺς ἀνθρώπους. Γνωρίζει πᾶσαν χήραν εἰς τὴν καλύβην της, καὶ ἠξέσσει πᾶν πτωχὸν ὀρφανὸν παιδίον. Αὐτὸς φροντίζει φιλανθρωπῶς περὶ πάντων τῶν συμφερόντων μας. Δὲν λανθάνει τὸ παντέφορον ὄμμα του, ὅτι εἰς τὴν ἄλευροθήκην εἶναι μόνον μία δράξ ἀλεύρου — καὶ σκεύδει ταχέως εἰς βοήθειάν μας. Εἶναι πάντοτε δίκαιος — πάντοτε αὐστηρὸς πρὸς τοὺς κακοὺς, πραῦς καὶ ἑυπσλαγχνός πρὸς τοὺς ἀγαθοὺς. Ἐν ᾧ τιμωρεῖ ὀλόκληρον

ἔθνος διὰ τρομερωτάτης πείνας — τρέφει ἔπειτα τοὺς ἰδι-
κούς του κατ' ἐξαίσιον τρόπον. Καὶ οὕτως ἐρχόμεθα πάλ-
ιν εἰς τὸ ῥητόν: „Ποίει τὸ ἀγαθόν, καὶ ἔλπιζε ἐπὶ Κύριον.“

Σημειώσεως ἄξιον εἶναι καὶ τοῦτο: Τὰ Σαρεπτά ἦσαν
ἐθνικὴ πόλις — καὶ ἡ εἰρημένη χήρα ἐθνικὴ. Ἀλλὰ διὰ τί
ἀφήνει ὁ Θεὸς ὅλον του τὸν μέγαν καὶ ὀρθόδοξον λαόν, εἰς τὸν
ὁποῖον ἀναμφιβόλως εὐρίσκονται μύριαι χῆραι, νὰ κατα-
τήκεται ἀπὸ τὴν πείναν; Διὰ τί ζέλλει τὸν προφήτην του
κατ' εὐθείαν εἰς ἐθνικὴν γυναῖκα; Ἴδετε ἀγαπητοί μου ἀναγνώ-
σαι! αὕτη ἡ ἐθνικὴ γυνὴ ἦτον ἀλλέως θεοσεβῆς, πρόθυμος
νὰ ὑπηρετῇ τοὺς ξένους, ὑπομονητικὴ εἰς τὰς δυσυχίας της,
καὶ εἶχε τὰς ἐλπίδας της εἰς τὸν Θεόν. Οἱ τότε ὁμως ὀρθόδο-
ξοὶ δὲν ἦσαν τοιοῦτοι. Ὅθεν ἠθέλησεν ὁ Θεὸς νὰ δείξῃ
ὀφθαλμοφανῶς, ὅτι, μίαν ἐθνικὴν γυνή, πτωχὴ καὶ καταφρονημέ-
νη, ἥτις ἀπὸ ξενοχωρίαν μεγάλην βιάζεται νὰ συνάξῃ ξύλα
τριγύρω εἰς τὰ περιφράγματα, εἶναι εὐαρεσώτερα εἰς αὐτὸν
παρὰ ὀλόκληρον ὀρθόδοξον, πλὴν κατὰ τὰ ἄλλα οὐτιδανὸν
καὶ ἀνόσιον, ἔθνος. Διὰ τοῦτο καὶ ἡμεῖς δὲν πρέπει νὰ εὐχα-
ρισοῦμεθα μόνον, διότι ὀνομαζόμεθα ὀρθόδοξοι, καὶ πολὺ
ὀλιγώτερον νὰ ὑπερηφανευώμεθα διὰ τοῦτο, ἔπειτα νὰ κατα-
φρονῶμεν τοὺς ἑτεροθρήσκους. Διότι εἰάν δὲν ζῶμεν κατὰ τὰς
διαταγὰς τῆς ἡμετέρας ἐκκλησίας οἱ καλοὶ, καὶ ἐνάρετοι
ἐθνικοὶ, εἶναι εὐαρεσώτεροι εἰς τὸν Θεόν, παρ' ἡμᾶς,

105. Θυσία τοῦ Ἡλιοῦ.

Τρία ἔτη καὶ μῆνες ἕξ παρῆλθον, ἀφ' οὗ δὲν ἐφάνη πλέ-
ον εἰς τὸν οὐρανὸν οὔτε παραμικρὸν σύννεφον, οὔτε μία σταγὼν

βροχῆς ἢ δρόσου ἐνότισε τὴν γῆν. Ὅθεν δύνασθε, ἀγαπητοί μου ἀναγνώσται! νὰ συμπεράνετε τοῦ λαοῦ ἐκείνου τὸν θρήνον, τὸν ὁποῖον καὶ οἱ Προφῆται ἐπερίγραψαν. Αἱ πεδιάδες ὡμοιάζον μὲ ξηρὰν ἐρημίαν —, ὅλη ἡ γῆ εἶχε πένθος. Οἱ ἀμπελω-
νες ἦσαν χωρὶς φύλλων καὶ σαφυλῶν. Συκαῖ καὶ ἐλαῖαι ἦσαν ἄνευ χυμοῦ. Ὀλόκληρα δάση κατεξηράνθησαν. Δὲν ἦτον καμμία ἐλπίς θερισμοῦ. Αἱ ἀποθῆκαι ἔμειναν ἄδισοι, τὰ σιταροφυλάκια ἐχαλάσθησαν, ἐπειδὴ δὲν τὰ ἐμεταχειρίζοντο πλέον. Τὰ κερασφόρα ζῶα ἐβρυχώοντο τρομακτικώτατα — τὰ πρόβατα κατετήκοντο· διότι τὰ τοπρότερον τόσοσιν ὠραῖα καὶ πράσινα λιβάδια κατεκάησαν ὑπὸ τῆς φλογιστικῆς θερμότητος τοῦ ἡλίου. Ὅλοι οἱ θάμνοι ἦσαν ὡς ἀπὸ φλόγαν καυσασμένοι. Ὅλαι αἱ πηγαὶ ἐξηράνθησαν, καὶ πολλαὶ πόλεις ἔπρεπε νὰ ὑπάγωσι πολλὰ ζῴδια μακρὰν, διὰ νὰ καταπαύσωσι τὴν δίψαντων.

Μία τοιαύτη μυριοπλάσιος δυστυχία συμβαίνει τότε, ὅταν ὁ Θεὸς ζερήσῃ τοὺς ἀνθρώπους ἀπὸ μίαν καὶ μόνην εὐεργεσίαν του.

Ἀφ' οὗ τέλος πάντων ἀνοιξαν πάλιν οἱ Ἰσραηλῖται τοὺς ὀφθαλμοῦστων, καὶ ἐγνώρισαν ἐκεῖνο τὸ ὄν, τὸ ὁποῖον ἔχει τὴν δύναμιν, νὰ ζέλλῃ τὴν δρόσον, τὴν βροχὴν καὶ τὸν καρποφόρον θερισμόν, καὶ ἄρχισαν νὰ παρακαλῶσι τὸν Θεόν, τότε εἶπεν ὁ Θεὸς πρὸς τὸν Ἥλιαν: „Ὑπαγε, καὶ δεῖξον σεαυτὸν εἰς τὸν Ἀχαάβ· διότι τῶρα θέλω ζεῖλαι πάλιν βροχὴν εἰς τὴν γῆν.“ Καὶ ὑπῆγεν ὁ Ἥλιος νὰ παρήσιασθῇ εἰς τὸν Ἀχαάβ κατὰ τὴν προσαγὴν τοῦ Θεοῦ. Ἀχαάβ δὲ ὁ βασιλεὺς ἐξῆλθε καὶ αὐτὸς μόνος του ἀπὸ τὴν πόλιν, καὶ περιήρχετο τὸν τόπον, ἀνερευνῶν ὅλας τὰς πηγὰς καὶ τὰς κοιλάδας, μήπως εὔρη ὀλίγον χόρτον, διὰ νὰ σώσῃ τοὺς ἵππους καὶ ἡμίονους του, διὰ νὰ μὴν ἐξολοθρευθῶσιν ὅλα τὰ ζῴα του. Οὗτος ἀφ' οὗ εἶδε τὸν Ἥλιαν, εἶπε πρὸς αὐτόν: „Σὺ εἶσαι ὁ ἀνθρω-

πος, ὅς τις φέρεις τόσας δυσυχίας εἰς τὸν Ἰσραὴλ;“ Καὶ ὁ Ἥλιος ἀπεκρίθη: „Δὲν φέρω ἐγὼ εἰς τὸν Ἰσραὴλ δυσυχίας, ἀλλὰ σὺ καὶ ὁ οἶκος τοῦ πατρός σου, ἐπειδὴ κατεφρονήσατε τὰς ἐντολάς τοῦ Κυρίου, καὶ προσεκολλήθητε εἰς τὸν Βάαλ. — Καὶ τῶρα λοιπὸν ἀπόσειλον ἀνθρώπους, νὰ συναΐξωσιν ὅλον τὸν Ἰσραὴλ εἰς τὸ Καρμήλιον ὄρος, καὶ τοὺς τετρακοσίους πεντήκοντα προφήτας τοῦ Βάαλ.“ Καὶ ὁ Ἀχαάβ ἀποσείλας ἀνθρώπους συνοίθηρσεν ὅλον τὸν Ἰσραὴλ, καὶ ὅλους τοὺς προφήτας εἰς τὸ ὄρος τὸ Καρμήλιον. Τότε παρήρσιασθεις ὁ Ἥλιος ἔμπροσθεν παντὸς τοῦ λαοῦ, εἶπεν: „Ἐως πότε θέλετε χωλαίνει καὶ ἀπὸ τὰ δύο μέρη; Ἐὰν ὁ Κύριος εἶναι ὁ Θεός, ἀκολουθεῖτε αὐτὸν μόνον. Ἐὰν δὲ εἶναι ὁ Βάαλ, ἀκολουθεῖτε πάλιν μόνον τὸν Βάαλ.“ Πρὸς ταῦτα ὁ λαὸς δὲν ἠδυνήθη νὰ ἀποκριθῇ οὔτε λόγον· διότι ἠσθάνοντο ἴσως, ὅτι, τὸ νὰ πισεύη τις εἰς τὸν Θεὸν μὲ ἀμφιβολίαν, εἶναι σχεδὸν τὸ ἴδιον ὡσὰν νὰ μὴ πισεύη δι' ὅλου. Ὁ δὲ Ἥλιος ἐξηκολούθει, λέγων: „Ἐγὼ εἶμαι ὁ μόνος Προφήτης τοῦ Κυρίου, ὅς τις ἔμεινα εἰς αὐτὸν πιστός. Οἱ δὲ προφῆται τοῦ Βάαλ εἶναι τετρακόσιοι καὶ πενήκοντα ἄνδρες. Ἄς μᾶς δοθῶσι λοιπὸν δύο βόες, ἔπειτα ἄς ἐκλέξωσιν αὐτοὶ ὅποιον ἀπὸ τοὺς δύο θέλουσι, ἄς κόψωσιν αὐτὸν εἰς μικρὰ κομμάτια, καὶ ἄς τὸν βάλωσιν ἐπάνω εἰς τὰ ξύλα, χωρὶς ὅμως νὰ ὑποβάλωσιν εἰς τὰ ξύλα πῦρ. Ὑστερον θέλω λάβει καὶ ἐγὼ τὸν ἄλλον βοῦν, καὶ θέλω βάλει αὐτὸν ὡσαύτως ἐπάνω εἰς τὰ ξύλα, χωρὶς νὰ βάλω πῦρ ὑποκάτω εἰς αὐτά. Ἐπειτα ἄς ἐπικαλεσθῶσιν αὐτοὶ τὸν Θεόν των, καὶ ἐγὼ πάλιν θέλω ἐπικαλεσθῆ τὸν Θεόν μου. Ὅς τις δὲ τῶν Θεῶν ἀποσειλή πῦρ καὶ κατακαύσῃ τὸν βοῦν, ἐκεῖνος ἔσω Θεὸς πάντων ἡμῶν.“ Τότε ἀποκριθεὶς πᾶς ὁ λαὸς, εἶπε: „Καλὸς ὁ λόγος! τοῦτο εἶναι ὀρθόν.“

Μετὰ ταῦτα ὁ Ἥλιος εἶπε πρὸς τοὺς προφήτας τοῦ Βάαλ: „Ἐκλέξατε σεῖς πρῶτον τὸν βοῦν, καὶ σφάξατε αὐτὸν

— διότι σεις εἶσθε καὶ περισσότεροι.“ Ἔλαβον λοιπὸν τὸν βόα, ἔσφαξαν αὐτὸν, καὶ ἐπεκαλοῦντο τὸν Βάαλ ἀπὸ πρωῒ ἕως μεσημβρίας, κράζοντες μεγαλοφώνως: „Ἐπάκουσον ἡμῶν Βάαλ! Ἐπάκουσον ἡμῶν!“ Καὶ οὕτω βοῶντες, ἔκλινον ἐν ταυτῷ καὶ τὰ γόνατα περὶ τὸ θυσιαστήριον, ὥς ἐσχημάτιζον τρόπον τινα ἓνα χορὸν, ὡς ἀπὸ χωλοῦς συνιστάμενον. Πλὴν οὔτε φωνή, οὔτε ἀκρόασις. Ἀφ’ οὗ δὲ ἔγινε μεσημβρία, ὁ Ἥλιος περιπαίζων αὐτοὺς, ἔλεγεν: „Ἐπικαλέσθητε αὐτὸν μὲ μεγαλητέραν φωνήν! διότι καὶ ὁ Βάαλ εἶναι Θεὸς, ἴσως λαλεῖ μετὰ τινος, ἢ ἀπῆλθε που, ἢ τέλος πάντων ἴσως κοιμᾶται, ὅθεν κράζετε μεγαλοφωνότερα, διὰ νὰ τὸν ἐξυπνήσητε.“ Ὁ ἐμπαιγμὸς οὗτος δὲν προήρχετο ἀπὸ κακῆν καρδίαν. Ὁ Ἥλιος ἤθελε μόνον νὰ κάμῃ μὲ τοῦτο εἰς τὸν λαὸν τὴν μωρίαν τῆς εἰδωλολατρείας πολλὰ φανερῶν — διὰ τοῦτο καὶ δικαίως τὸ ἔκαμνεν. Οἱ δὲ Ἰερεῖς τῶν εἰδώλων ἔκραζον ἐν τοσοῦτῳ μὲ μεγάλην φωνήν, καὶ ἐπληγόνοντο κατὰ τὴν συνήθειάν των μὲ μαχαίρας καὶ πλήκτρα τόσον, ὥς τὸ αἷμα ἐχύνετο ποταμηδὸν ἀπὸ τὸ σῶμα των. Ἀφ’ οὗ ὅμως ἐπέρασεν ἡ μεσημβρία, οἱ Ἰερεῖς ἔγιναν ἔξω φρενῶν, καὶ ἐφώναζον ἀκαταπαύστως ἕως τὸ ἔσπέρας. Πλὴν πάλιν οὔτε φωνή, οὔτε ἀκρόασις. Τότε εἶπεν ὁ Ἥλιος πρὸς τὸν λαόν: „Ἐλθετε ὅλοι πρὸς ἐμέ!“ Καὶ συνηθροίσθη ὁ λαὸς πρὸς αὐτόν. Ὁ δὲ Ἥλιος λαβὼν δώδεκα λίθους, κατὰ τὸν ἀριθμὸν τῶν δώδεκα φυλῶν τοῦ Ἰσραὴλ, οἰκοδόμησεν ἐν ὀνόματι Κυρίου τῶν δυνάμεων τὸ κρημνισμένον θυσιαστήριον. Διὰ τοῦ συμβόλου τούτου ἤθελε νὰ παραστήσῃ, ὅτι ὁ λαὸς τοῦ Ἰσραὴλ πρέπει πάλιν νὰ ἐνωθῆ ὅλος εἰς τὴν λατρείαν τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ. Ἐπειτα ἔσκαψε κύκλωθεν τοῦ θυσιαστηρίου ἓνα βαθὺ καὶ φαρδὺ λάκκον, καὶ ἐσοίβασε τὰς σχίζας τῶν ξύλων ἐπάνω τοῦ θυσιαστηρίου, ἔκοψε καὶ εἰς κομμάτια τὸν βόυν, καὶ ἔθηκεν εἰς αὐτὸν ἐπάνω εἰς τὰς σχίζας, καὶ εἶπε: „Φέρετέ μοι τέσσαρας ὑδρίας ὕδατος, καὶ χύ-

σατε αὐτὸ ἐπάνω εἰς τὸ ὀλοκαύτωμα καὶ εἰς τὰ ξύλα.“ Καὶ ἔκαμαν οὕτως. Ὑπερον εἶπε: „Δευτερώσατε τοῦτο.“ Καὶ ἐδευτέρωσαν. Καὶ πάλιν εἶπε: „Τρισσεύσατε τοῦτο.“ Καὶ ἐτρίσσευσαν“ — τὸ δὲ ὕδωρ ἐχύνετο ὡς ποταμὸς τριγύρω τοῦ θυσιαστηρίου, καὶ ὅλος ὁ λάκκος ἐγένευσεν ἀπὸ ὕδωρ. Τότε πλησιάσας ὁ Ἡλίας εἰς τὸ θυσιαστήριον, ἐδέετο, λέγων: „Κύριε ὁ Θεὸς Ἀβραάμ, Ἰσαὰκ, καὶ Ἰακώβ! Δείξον σήμερον, ὅτι εἶσαι Θεὸς τοῦ Ἰσραὴλ, καὶ ἐγὼ δοῦλός σου, καὶ ὅτι ταῦτα πάντα ἐποίησα διὰ προσαγῆς σου. Ἐπάκουσόν μου, Κύριε! Ἐπάκουσόν μου — διὰ νὰ γνωρίσῃ ὁ λαὸς, ὅτι, Σὺ, Κύριε! εἶσαι ὁ μόνος ἀληθινὸς Θεὸς, καὶ νὰ ἐπιστρέψωσι πάλιν αἱ καρδίαι αὐτῶν πρὸς σέ.“ Τότε ἔπεσε πῦρ ἐξ οὐρανοῦ, καὶ κατέκαυσε τὰ ὀλοκαυτώματα, τὰς σχίζας, καὶ τοὺς λίθους, ἔτι δὲ καὶ τὸ ἐν τῷ λάκκῳ εὐρισκόμενον ὕδωρ ἐξάτμισεν. Ἄφ' οὗ εἶδεν ὁ λαὸς τοῦτο, ἔπεσε κατὰ πρόσωπον ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ εἶπε: „Ἀληθῶς! αὐτὸς εἶναι Κύριος ὁ Θεὸς ἡμῶν, καὶ αὐτὸς εἶναι Θεὸς ἀληθινός!“

Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἐπέστρεψε πάλιν ὁ λαὸς εἰς τὴν λατρείαν τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ. Καθὼς ὁ Μωϋσῆς ἐθεμελίωσε διὰ θαυμάτων τὴν ἀληθῆ γνῶσιν καὶ λατρείαν τοῦ Θεοῦ, οὕτως εἰσήγαγεν αὐτὴν πάλιν ὁ Ἡλίας εἰς τοὺς Ἰσραηλίτας δι' ἑνὸς μόνου θαύματος. Ἐπειδὴ οἱ ἄνθρωποι καταφρόνουν πλεον τὰ θαύματα τῆς φύσεως, τὰ ὁποῖα βλέπομεν καὶ ἡμεῖς καθ' ἡμέραν ὀφθαλμοφανῶς, ἠθέλησεν ὁ Θεὸς νὰ φανερωθῇ εἰς αὐτοὺς διὰ παραδόξων θαυμάτων ὡς Κύριος τῆς φύσεως. Ποίαν καρδίαν ἄρα γε δὲν ἔπρεπε νὰ κινήσῃ εἰς θαυμασμόν ἢ πραότης αὐτῆ καὶ φιλανθρωπία τοῦ Θεοῦ, διὰ τῆς ὁποίας συγκαταβαίνει εἰς τοὺς ἀδυνατοὺς ἀνθρώπους;

Μετὰ δὲ ταῦτα εἶπεν ὁ Ἡλίας πρὸς τὸν λαόν: „Πιάσατε τοὺς προφῆτας τοῦ Βάαλ.“ Καὶ ἐπίασεν αὐτοὺς ὁ λαός. Αὐτὸς δὲ ὁ Ἡλίας ἀφ' οὗ τοὺς ἐπῆρεν εἰς τὴν ἐξουσίαν του,

τοὺς κατέβασεν εἰς τὸν χειμάρρουν Κισσῶν, καὶ τοὺς κατέσφαξεν ὅλους ἐκεῖ, τὸ ὅποιον ἦσαν ἄξιοι νὰ πάθωσιν οἱ ταλαιπῶροι οὗτοι ἀπατεῶνες, οἵτινες ἐπλάνησαν τὸν λαὸν εἰς τὴν εἰδωλολατρείαν. Πρὸς δὲ τὸν Ἀχαάβ εἶπε: „Σπεῦσον καὶ σὺ ὅσον τάχις εἰς τὴν οἰκίαν σου· διότι, μοὶ φαίνεται, ὡς νὰ ἀκούω ἤχον ῥαγδαίας βροχῆς.“ Αὐτὸς δὲ ὁ ἴδιος ἀναβὰς εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ ὄρους Καρμήλου, ἔσκυψεν ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ ἔβαλε τὸ πρόσωπόν του ἀνάμεσα εἰς τὰ γόνατά του, καὶ ἐδέετο εἰς τὸν Θεόν. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἐδέηθη ὁ Ἥλιος ἐπτάκις εἰς τὸν Θεόν· καὶ τότε ἐφάνη, πόσῃν ἰσχύν ἔχει ἡ προσευχὴ τῶν δικαίων. Αἰφνιδίως ὑψώθη σφοδρὸς ἄνεμος, ἐγέμισεν ὁ οὐρανὸς ἀπὸ σκοτεινᾶ νέφη, καὶ ἄρχισε νὰ πίπτῃ ῥαγδαία βροχὴ εἰς τὴν γῆν.

Ἡ χαρὰ τῶν ἀνθρώπων ἦτον ἀπερίγραπτος διὰ τὴν μεγάλην ταύτην εὐσπλαχνίαν τοῦ Θεοῦ· διότι τὸ πᾶν ἀνεξωρογονήθη τρόπον τινὰ ἐκ νέου! Ἡ κατάξηρος γῆ ἐδροσίσθη, καὶ ἀμέσως μετεβλήθη εἰς ἀνθίζοντα κῆπον! Εἶθε νὰ αἰσθανώμεθα καὶ ἡμεῖς, ὅσάκις βλέπομεν τὴν ἀναφύχουσαν καὶ καρποφόρον βροχήν, ὅποια μεγάλη εὐεργεσία τοῦ Θεοῦ εἶναι ἡ βροχὴ!

Ὅλον τὸ συμβεβηκὸς τοῦτο δεικνύει πάλιν, πῶς ὁ Θεὸς ἀκόμη καὶ τώρα φέρεται πρὸς τοὺς ἁμαρτάνοντας. Κατ' ἀρχὰς τοὺς τρομάζει διὰ ταλαιπωριῶν καὶ δυσυχιῶν, ὕστερον τοὺς διδάσκει διὰ λόγου καὶ πράξεως σοφῶν καὶ ἁγίων ἀνδρῶν, καὶ τελευταῖον τοὺς ἀγαθοποιεῖ καὶ τοὺς χαροποιεῖ πάλιν. Ποῖος δὲν πρέπει νὰ ἀσπάζεται νοερώς τὴν πατρικὴν καὶ εὐεργετικὴν χεῖρα τοῦ Θεοῦ, καὶ ὅταν ἀκόμη παιδεύῃ;

106. Ἀμαρτία καὶ τιμωρία τοῦ Ἀχα-
ὰβ καὶ τῆς Ἰεζάβελ.

Ὁ Ἀχαάβ εἶχε παλάτιον καὶ εἰς τὴν Ἰεζράελ. Πλησίον τοῦ παλατίου τούτου εἶχε καὶ Ναβουβαὶ ὁ Ἰεζραηλίτης ἓνα ἀμπελῶνα. Τότε εἶπεν ὁ Ἀχαάβ πρὸς τὸν Ναβουβαί: „Δὸς μοι τὸν ἀμπελῶνα σου, διὰ νὰ τὸν κάμω κῆπον· ἐπειδὴ εἶναι πλησίον τοῦ παλατίου μου. Καὶ ἀντ' αὐτοῦ θέλω σοὶ δώσει ἄλλον ἀμπελῶνα, ἢ, ἐὰν σοὶ φαίνεται καλλήτερον, τὴν τιμὴν τοῦ ἀμπελῶνος, ὅσον ἀξίζει, σοὶ τὴν δίδω εἰς χρήματα.“ Ἄλλ' ὁ Ναβουβαὶ εἶπε: „Μὴ γένοιτο, νὰ πωλήσω τὴν πατρικὴν μου κληρονομίαν.“ Διότι οἱ ἄνθρωποι τότε ὅτι ἐκληρονόμουν ἀπὸ τοὺς γονεῖς των, τὸ εἶχον εἰς τόσῃν ἀγάπῃν καὶ ὑπόληψιν, ὥστε τὸ ἐθεώρουν ὡς ἱερὸν πρᾶγμα, καὶ ἐσοχάζοντο, ὅτι εἶναι ἀμάρτημα μέγα, νὰ πωλήσωσιν αὐτό. Συνήθεια, ἥτις, ὡς καρπὸς τοῦ ὑικοῦ σέβους, δὲν εἶναι βέβαια, ἀξιοκατηγόρητος.

Ὁ Ἀχαάβ ἐπισρέψας εἰς τὴν Σαμάρειαν ὠργισμένος, καὶ τρίζων τοὺς ὀδόντας του, ἔπεσεν εἰς τὴν κλίνην, ἔσρεψε τὸ πρόσωπόν του πρὸς τὸν τοῖχον, καὶ δὲν ἔφαγε τίποτε.

Μὲ ὄλην του τὴν βασιλικὴν μεγαλειότητα ἦτον ὁ Ἀχαάβ ἄθλιος ἄνθρωπος — διότι δὲν ἠδύνατο αὐτὸς ἑαυτὸν νὰ κρατήσῃ.

Ἰεζάβελ ἡ γυνήτου, ἦλθε πρὸς αὐτὸν, καὶ εἶπε: „Διὰ τί εἶσαι τόσον τεταραγμένος; Τί ἔχεις; Διὰ τί δὲν τρώγεις;“ Τότε ὁ Ἀχαάβ ἐδιηγήθη πρὸς αὐτὴν τὴν μετὰ τοῦ Ναβουβαὶ συνομιλίαν του. Καὶ ἡ Ἰεζάβελ εἶπε πρὸς αὐτόν: „Δι' αὐτὸ λαπῆσαι, καὶ εἶσαι καὶ βασιλεὺς τοῦ Ἰσραήλ; Ἀνάσθη, καὶ

φάγε καὶ ἔλθε εἰς τὸν ἑαυτὸν σου. Ἐγὼ θέλω σοὶ δώσει τὸν ἀμπελῶνα τοῦ Ναβουθαί.“ Μετὰ ταῦτα ἐκάθησεν ἡ Ἰεζάβελ καὶ ἔγραφεν ἐν ὀνόματι τοῦ Ἀχαάβ πρὸς τοὺς πρεσβυτέρους καὶ προσεῴτας τῆς πόλεως Ἰεζράελ, καὶ ἐσφράγισε μὲ τὴν σφραγίδα τοῦ βασιλέως τὴν ἐπιστολὴν, ἣτις περιεῖχε τὰ ἑξῆς: „Διορίσατε ἡμέραν νηστείας καὶ μετανοίας — καθὼς εἶναι συνήθεια νὰ κάμνετε, ὅταν τίς πράξη μέγα ἁμάρτημα — καὶ καθίσατε τὸν Ναβουθαί εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ λαοῦ. Πρὸς τούτοις διορίσατε καὶ δύο ἀχρεῖους καὶ παρανόμους ἄνδρας, οἳ τινες νὰ ψευδομαρτηρήσωσι κατὰ τοῦ Ναβουθαί, λέγοντες: „Ὁ ἄνθρωπος οὗτος ἐβλασφήμησεν Θεὸν καὶ βασιλέα.“ Ἐπειτα προσάξετε νὰ τὸν ἐβγάλωσιν ἔξω τῆς συνελεύσεως, καὶ νὰ τὸν λιθοβολήσωσι.“ Καὶ οὕτως οἱ μὲν πρεσβύτεροι τῆς πόλεως ἔκαμαν κατὰ τὴν προσαγὴν τῆς ἐπιστολῆς, ὁ δὲ Ναβουθαί ἐλιθοβολήθη, καὶ τὸ αἷμα αὐτοῦ ἔγλυφαν εἰ σκύλοι.

Τοιαῦτα σκληρὰ καὶ ἀπάνθρωπα ἔργα δύναται νὰ πράξη ἡ πλεονεξία, καὶ πᾶν ἄλλο κακόηθες ψυχικὸν πάθος.

Ἀφ' οὗ ἤκουσεν ἡ Ἰεζάβελ τὸν ἐπώδυνον θάνατον τοῦ Ναβουθαί, εἶπε πρὸς τὸν Ἀχαάβ: „Ανάσα, καὶ ὑπάγε νὰ κληρονομήσῃς τὸν ἀμπελῶνα τοῦ Ναβουθαί ἀμισθί, τὸν ὁποῖον δὲν ἤθελε νὰ σοὶ δώσῃ μὲ χρήματα· διότι αὐτὸς ἀπέθανεν.“ Ὁ Ἀχαάβ ἐσηκώθη ἀμέσως καὶ ὑπῆγεν εἰς τὴν Ἰεζράελ, καὶ ἦλθεν εἰς τὸν ἀμπελῶνα τοῦ Ναβουθαί. Ἐκεῖ παρρησιασθεῖς ὁ προφήτης Ἠλίας παρὰ Κυρίου ἀπεσαλμένος, εἶπε πρὸς αὐτόν: „Τάδε λέγει Κύριος: Ἐγείνες φονεὺς καὶ κληρονόμος ἐν ταύτῳ; — Ἡξευρε ὁμως! ὅτι εἰς τὸν ἴδιον τόπον, οπου ἔγλυφαν οἱ σκύλοι τὸ αἷμα τοῦ Ναβουθαί, ἐκεῖ θέλουν γλύψει καὶ τὸ ἰδικόν σου. Ἰεζάβελ ὁμως, ἡ γυνὴ σου θέλει καταφαγωθῆ ὑποκάτω εἰς τὰ τείχη τῆς Ἰεζράελ ἀπὸ τοὺς σκύλους.“

Ὅτι ὁ Θεὸς προσεῖπε διὰ τοῦ προφήτου, Ἡλιοῦ ἔγινε μετὰ παρέλευσιν δύο χρόνων. Ὁ Ἀχαάβ ἐπληρώθη βαρέως

μετὰ δύο χρόνους εἰς μίαν μάχην, καὶ ἔφεραν αὐτὸν ἐπὶ τῆς πολεμικῆς αὐτοῦ ἀμάξης εἰς τὴν οἰκίαν του. Τὸ αἷμα αὐτοῦ ἔτρεχε ποταμηδὸν εἰς τὴν ἀμαξάν, καὶ αὐτὸς περὶ τὸ ἑσπέρας ἀπέθανεν. Ὅταν οἱ ἄνθρωποι ἔπλυναν τὴν ἀμαξάν του — ἔγλυφον οἱ σκύλοι τὸ αἷμα του — καὶ ἐπληρώθη ὁ λόγος τοῦ Ἥλιου. Ἐνας τῶν διαδόχων βασιλέων ἦλθεν εἰς τὴν Ἰεζράελ καὶ ἡ Ἰεζάβελ ἀκούσασα περὶ τῆς ἐλεύσεως αὐτοῦ, ἐσόλισε τὸ πρόσωπόν της, ἐκτένισε τὴν κόμην τῆς κεφαλῆς της καὶ ἐκύτταζεν ἀπὸ τὸ παράθυρον, ὅταν ἐπερνοῦσεν ὁ βασιλεὺς ἀπὸ τὴν πύλην τῆς πόλεως. Ὁ βασιλεὺς παρατηρήσας αὐτὴν ὅτι ἐκύτταζε τόσον ἀλαζονικῶς, ἐπρόσβαξε τοὺς περὶ αὐτὸν αὐλικούς του, καὶ ἔρριψαν αὐτὴν κάτω ἀπὸ τὸ παράθυρον. Καὶ οὕτω πίπτουσα, τὰ μὲν τείχη τοῦ παλατίου ἐπερρῶντίσθησαν μὲ τὸ αἷμα της, οἱ δὲ ἵπποι κατεπάτησαν αὐτήν. Ἀφ' οὗ δὲ μετὰ τὴν τράπεζαν ἐπρόσβαξεν ὁ βασιλεὺς νὰ φροντίσωσι διὰ νὰ θάψουν τὸ σῶμα της, εὗρέθη μόνον τὸ κρανίον της, οἱ πόδες καὶ αἱ χεῖρες της, διότι τὰ λοιπὰ μέλη της τὰ εἶχον καταφάγει οἱ σκύλοι.

Οὕτως ἐπληρώθησαν οἱ λόγοι τοῦ Ἥλιου. Οὕτω καὶ τὰ μεγάλα καὶ τρομερὰ ἀμαρτήματα ἐπισύρουσιν εἰς ἑαυτὰ μεγάλας καὶ τρομερὰς τιμωρίας καὶ κκκὰ ἐπακόλουθα.

107. Θαύματα τοῦ Ἑλισσαιέ.

Ο Θεὸς ἤρπασε τὸν Ἥλιαν ἀπὸ τῆς γῆς εἰς τὸν οὐρανὸν διὰ μιᾶς ἀνεμοταραχῆς ἐπὶ πυρίνου ἄρματος μὲ πυρίνους ἵππους ἐξευγμένους. Ὁπαδὸς καὶ μαθητῆς αὐτοῦ ἦτον ὁ Ἑλισσαιέ, ἐπὶ τὸν ὁποῖον ἐπανεπαύετο τὸ πνεῦμα τοῦ Ἥλιου,

καὶ ὁ ὁποῖος ἐκτέλεσε, καθὼς καὶ ὁ διδάσκαλος αὐτοῦ Ἠλίας, μεγάλας πράξεις.

Μίαν φοράν ἦλθε πρὸς τὸν Ἐλισσαιὲ γυνή τις χήρα, καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν: „Ανὴρ μου, ὁ δοῦλός σου, ἀπέθανεν! Αὐτὸν σὺ ὁ ἴδιος ἐγνώριζες, ὅτι ἦτον θεοσεβῆς ἄνθρωπος. Τώρα δὲ ἦλθεν ὁ δανειστής, καὶ ζητεῖ νὰ λάβῃ τοὺς δύο μου υἱοὺς εἰς δούλους του.“ Καὶ ὁ Ἐλισσαιὲ εἶπε: „Τί θέλεις νὰ σοὶ κάμω; Τί ἔχεις ἀκόμη εἰς τὸν οἶκόν σου;“ Καὶ αὐτὴ ἀπεκρίθη: „Δὲν ἔχω ἄλλο τι, εἰμὴ ὀλίγον μόνον ἔλαιον.“ Ὁ δὲ Ἐλισσαιὲ εἶπεν: „Ὑπαγε, καὶ δανείσθητι ἀπὸ ὅλους τοὺς γείτονάς σου κενὰ (εὐκαιρα) ἀγγεῖα, ὅσα ἠμπορεῖς νὰ λάβῃς. Ἐπειτα ὕπαγε μὲ τοὺς υἱοὺς σου εἰς τὸν οἶκόν σου, κλείσου τὰς θύρας, καὶ χύσε ἔλαιον ἀπὸ τὸ ἀγγεῖον σου εἰς τὰ εὐκαιρα ἀγγεῖα — καὶ οὕτω θέλουν γεμισθῆ ὅλα.“ Ἡ χήρα ἐδανείσθη κατὰ τὸν λόγον τοῦ Ἐλισσαιὲ ὅσα ἀγγεῖα ἠμπόρεσε· καὶ οἱ μὲν υἱοὶ αὐτῆς ἐνεχειρίζον εἰς αὐτὴν τὰ ἀγγεῖα, αὐτὴ δὲ ἔχυνε τὸ ἔλαιον εἰς αὐτά. Καὶ ὅταν ἐγέμισαν ὅλα τὰ ἀγγεῖα, εἶπε πρὸς ἓνα τῶν υἱῶν τῆς: „Δὸς μοι ἀκόμη ἓνα ἀγγεῖον.“ Καὶ αὐτὸς τῆς ἀπεκρίθη: „Δὲν ἔχομεν πλέον ἄλλα ἀγγεῖον.“ Ἐν τῷ ἅμα ἔπαυσε καὶ τὸ ἔλαιον. Μετὰ τοῦτο ὑπῆγεν ἡ χήρα πρὸς τὸν προφήτην, καὶ ἐδιηγήθη εἰς αὐτὸν τὰ γενόμενα, ὅστις εἶπε πρὸς αὐτήν: „Ὑπαγε λοιπὸν τώρα, πώλησον τὸ ἔλαιον, καὶ πλήρωσον τὰ χρέη σου, καὶ ἀπὸ τὸ ὑπόλοιπον ζῆσε καὶ σὺ μετὰ τῶν τέκνων σου.“

Ἐκ τῆς μικρᾶς ταύτης διηγήσεως διδασκόμεθα πρῶτον, ὅτι δὲν πρέπει νὰ εἴμεθα σκληροὶ καὶ ἀκαμπτοὶ εἰς τὰς πτωχὰς χήρας καὶ τοὺς ὀρφανοὺς — καθὼς ἐκεῖνος ὁ δανειστής, ἀλλὰ πρᾶοι καὶ εὐεργετικοὶ, ὡς ὁ προφήτης· καὶ δευτέρον μανθάνομεν, ὅτι εἶναι χρέος ἀπαραίτητον, νὰ φροντίζωμεν διὰ νὰ πληρόνωμεν, ὅσον τάχις, τὰ χρέη μας.

Ἄλλοτε πάλιν συνέβη μεγάλη πείνα εἰς τὴν χώραν τῶν

Γαλαάλων καὶ οἱ υἱοὶ τῶν προφητῶν ἦλθαν πρὸς τὸν Ἐλισσαίε εὐρισκόμενον τότε ἐκεῖ. Αὐτὸς δὲ ὁ εὐεργετικώτατος ἄνθρωπος τοῦ Θεοῦ εἶπε πρὸς τὸν ὑπηρέτην του: „Βάλλε εἰς τὴν φωτίαν τὴν μεγάλην χύτραν, καὶ βράσε διὰ τοὺς υἱοὺς τῶν προφητῶν λάχανα.“ Εἷς ἐκ τῶν υἱῶν τούτων ἐβγῆκεν ἀπὸ τὴν πόλιν, καὶ ὑπῆγε εἰς τὸν ἀγρὸν, διὰ νὰ συνάξῃ ἐκεῖ ἄγρια χόρτα, ὅπου εὔρεν καὶ ἓνα χόρτον, ὅμοιον μὲ τὸ κλῆμα τῆς ἀμπέλου, τὸ ὁποῖον, οὔτε ἐὰν εἶναι φαγώσιμον ἤξευρε, οὔτε τὶ χόρτον εἶναι. Ἐν τοσοῦτῳ ὅμως ἐσύναξεν ἓνα ἱμάτιον πλήρες ἐκ τῶν καρπῶν καὶ βλασαρίων τοῦ ἀγνώστου τούτου χόρτου (ὅπερ ἦτο μεγάλης ἀγνωσίας ἀποτέλεσμα), ἔφερον αὐτὰ εἰς τὴν οἰκίαν, καὶ τὰ ἔβαλεν εἰς τὴν χύτραν, νὰ βράσωσι μὲ τὰ ἄλλα χόρτα. Τέλος πάντων ἀφ' οὗ ἐμαγειρεύθησαν, τὰ ἐκένωσαν εἰς πινάκιον, καὶ ἄρχισαν νὰ τρώγουν. Πλὴν ἀμέσως ἐφώνησαν —: „ὦ ἄνθρωπε τοῦ Θεοῦ! Ὁ θάνατος (δηλαδὴ φαρμάκι) εἶναι εἰς τὴν χύτραν.“ Καὶ ὁ Ἐλισσαίε εἶπε: „Φέρετέ μοι ἐδῶ ἄλευρον.“ Καὶ τὸν ἔφεραν. Αὐτὸς δὲ λαβὼν τὸ ἀλεύριον, ἔρριψεν εἰς τὴν χύτραν, καὶ εἶπε: „Τώρα κενώσατε, καὶ φάγετε.“ Ἐκ τούτου ἐγλυκάνθησαν τὰ χόρτα, καὶ δὲν ἦτον πλέον κίνδυνος θανάτου.

✦ Εὐρίσκονται κάποια λάχανα, ἄγρια πωρικὰ, καὶ μανιτάρια φαρμακερά. Αὐτὰ πρέπει τινὰς νὰ μάθῃ διὰ νὰ τὰ γνωρίζῃ, ἢ τοῦλάχιστον νὰ μὴ τρώῃ παντάπασι ἀπὸ ἐκεῖνα, ὅσα δὲν γνωρίζει. Εὐρίσκονται πρὸς τούτοις καὶ πολλὰ ἄλλα φυσικὰ μέσα, νὰ λυτρῶνῃ τις ἀνθρώπους, οἱ τινες ἦλθον εἰς ταχὺν κίνδυνον ζωῆς διὰ φαρμακίου ἢ ἄλλων τινῶν περιστατικῶν. Καὶ ταῦτα τὰ μέσα, νὰ μάθῃ τις νὰ τὰ γνωρίζῃ, εἶναι χρέος ἀπαραίτητον—ἐπειδὴ διὰ μέσου τούτων ἠμπορεῖ νὰ κάμῃ μεγάλην χάριν καὶ εὐεργεσίαν εἰς μερικοὺς δυσυχεῖς, καθὼς ἔκαμεν ἐδῶ ὁ Προφήτης εἰς τοὺς μαθητάς του.

Καὶ πάλιν ἄλλην φοράν εἶπον οἱ μαθηταὶ τοῦ Ἐλισσαιῆ πρὸς αὐτόν: „Ἰδοὺ! ὁ τόπος, εἰς τὸν ὁποῖον ἡμεῖς κατοικοῦμεν, εἶναι πολλὰ ξενός. Ὅθεν ἂς υπάγωμεν ἕως εἰς τὸν Ἰορδάνην, διὰ νὰ κόψωμεν ξύλα, καὶ νὰ κτίσῃ ἐκεῖ καθ' εἷς ἡμῶν μίαν καλύβην.“ Ὁ προφήτης υπῆγε μετ' αὐτῶν. Καὶ ἐν ᾧ αὐτοὶ ἄρχισαν νὰ κόπτουν ξύλα, ἔπεσεν ὁ πέλεκυς, ἐνὸς μαθητοῦ εἰς τὸ ὕδωρ, ὅστις ἐφώναξεν: „Οἱμοι, Ὅμοι, Κύριε! — Ἐχασα τὸν πέλεκυν, τὸν ὁποῖον εἶχον δανεισθῆ.“ Καὶ ὁ Ἐλισσαιῆ εἶπε: „Ποῦ ἔπεσεν ὁ πέλεκυς;“ Ὁ δὲ μαθητὴς ἔδειξεν εἰς αὐτὸν τὸν τόπον. Τότε ὁ Ἐλισσαιῆ κόψας ξύλον, ἔβαλεν αὐτὸ εἰς τὸ ὕδωρ — καὶ εὐθέως ἐξέπλευσεν ὁ πέλεκυς ἐπάνω τοῦ ὕδατος. Ὁ δὲ προφήτης εἶπε πρὸς τὸν μαθητὴν: „Λάβε τὸν πέλεκύν σου!“ Καὶ αὐτὸς ἐκτείνας τὴν χεῖρα του, ἔλαβεν αὐτόν.

† Ἐκ τῆς προθύμου ταύτης βοήθειας τοῦ προφήτου διδασκόμεθα καὶ ἡμεῖς τὸ ἀπαραίτητον χρέος, τὸ ὁποῖον ἔχομεν εἰς τὸ νὰ βοηθῶμεν πανταχοῦ καὶ εἰς πᾶσαν περίστασιν τὸν πλησίον μας. Ὡσαύτως καὶ νὰ θεωρῶμεν τὸ ξένον πρᾶγμα ὡς ἱεράν παρακαταθήκην, καὶ νὰ εὐχαρισσοῦμεθα νὰ ὑποφέρωμεν ἡμεῖς καλῆτερον ζημίαν εἰς τὸ πρᾶγμα μας, παρά νὰ προξενῶμεν βλάβην εἰς ἄλλον τινα, ἢ ζημίαν εἰς τὰ πράγματα τοῦ ἄλλου.

Ἀκόμη ἓνα μικρὸν συμβεβηκός εἶναι διὰ τὰ παιδιά πολὺ διδακτικόν. Ὁ Ἐλισσαιῆ υπῆγαινε ποτε εἰς τὴν Βαιθήλ, μικρὰν τινα πόλιν, κειμένην ἐπάνω τινὸς ὄρους. Ἀπὸ ἐκεῖ ἐξήρχοντο παιδιάρια τινα καὶ ἐπερίπαιζον αὐτόν, κρίζοντα: „Ἀνάβαινε φαλακρέ! Ἀνάβαινε φαλακρέ!“ Ὁ δὲ Ἐλισσαιῆ γυρίσας τὸ πρόσωπόν του, τὰ ἐκύτταξε, καὶ ἐπροφήτευσεν εἰς αὐτὰ, ὅτι ὁ Θεὸς θέλει παιδεύσει αὐσηρῶς τὴν αὐθάδειάν των. Ἐν τῷ ἅμα ἐξῆλθον δύο ἄρκτοι ἀπὸ τὸ δάσος, καὶ κατεξέσχισαν τεσσαράκοντα δύο ἐξ αὐτῶν τῶν ἀχρείων παιδαριῶν.

Διὰ τούτου ἠθέλησεν ὁ Θεὸς νὰ δείξῃ, πόσον δυσαρ-
 ρεῖται, ὅταν τὰ παιδιά περιπαίξωσι γέροντας καὶ σεβασμίους
 ἀνδρας, ἢ ἀνθρώπους μὲ φυσικὰ ἐλαττώματα, καθὼς π.
 χ. κακοαυξημένους, ἢ ἀμβλεις τὸν νοῦν καὶ τοὺς ὀφθαλ-
 μοὺς, καὶ πῶς τὰ τοιαῦτα παιδιά δὲν μένουσι ποτὲ ἀτιμώρη-
 τα. Ἀγαπητά μου τέκνα! Μὴ γίνεσθε ποτὲ ὅμοια μὲ τοιαῦ-
 τα κακοαναβρεμμένα παιδιά.

108. Ἐτερον θαῦμα τοῦ Ἐλισσαίου.

Η γῆ τῆς Χαναὰν ἐσυνώρευε μὲ τὸ βασιλεῖον τῆς Συρίας.
 Νεεμάν, ὁ πρῶτος ἀρχιεράτης τοῦ βασιλέως τῆς Συρίας,
 ἦτον ἀνθρώπος ἄριστος κατὰ πάντα, καὶ εἶχε μεγάλην δόξαν
 καὶ τιμὴν παρὰ τῷ κυρίῳ του· διότι δι' αὐτοῦ ἠλευθέρωσεν ὁ
 Θεὸς τὴν Συρίαν εἰς τὸν καιρὸν τοῦ ὀλεθρίου πολέμου. Αὐτὸς ἦτον
 εἰς ὑπερβολὴν ἀνδρείος ἀνὴρ καὶ πλούσιος· πλήν — καθὼς πολ-
 λάκις μία μόνη περίσασις δύναται νὰ πικράνῃ ὅλας τὰς ἐπι-
 γείους τῶν ἀνθρώπων τιμὰς καὶ δόξας — ἦτον λελεπρωμένος.
 Αὕτη ἡ ἀσθένεια ἦτον καὶ εἶναι βδελυρὰ, ὀλέθριος καὶ σχε-
 δὸν ἀνίατος.

Μίαν φορὰν ὥρμησαν εἰς τὴν γῆν Χαναὰν στρατιῶταί
 τινες Σύριοι, καὶ ἠχμαλώτευσαν ἀπὸ τὴν γῆν Ἰσραὴλ μίαν
 πολλὰ μικρὰν κόρην, τὴν ὁποίαν ἔλαβεν ἡ γυνὴ τοῦ Νεεμάν
 εἰς δούλευσίν της. Αὕτη ἡ κόρη καλῆς διαθέσεως οὔσα, ἐλάμ-
 βανε μεγάλην συμπάθειαν πρὸς τὸν κύριόν της Νεεμάν. Ὅθεν
 ἐτόλμησε καὶ εἶπεν εἰς τὴν κυρίαν της: „Εἶθε νὰ ὑπήγαιεν ὁ
 κύριός μου εἰς τὴν Σαμάρειαν πρὸς τὸν προφήτην τοῦ Θεοῦ·
 καὶ βέβαια ἤθελε καθαρισθῆ δι' αὐτοῦ ἀπὸ τὴν λέπραν.“ Ἡ
 κυρία της ἀνήγγειλε τοῦτο πρὸς τὸν σύζυγόν της Νεεμαν — καὶ

αὐτὸς ὑπῆγε πρὸς τὸν βασιλέα, καὶ τῷ εἶπεν ὅλους τοὺς λόγους τῆς κόρης. Ὁ δὲ βασιλεὺς εἶπεν: „Ὑπαγε εἰς τὴν Χαναάν — καὶ ἐγὼ θέλω γράψαι ἐπιστολὴν πρὸς τὸν βασιλέα τοῦ Ἰσραὴλ.“ Ὁ Νεεμάν λαβὼν μεθ' ἑαυτοῦ δέκα τάλαντα ἀργυρίου, ἕξ χιλιάδας χρυσῶν, καὶ δέκα λαμπρὰς φορὰς, ἀνεχώρησεν εἰς τὴν Σαμάρειαν· καὶ ἔφερε τὴν ἐπιστολὴν πρὸς τὸν βασιλέα τοῦ Ἰσραὴλ, ἣτις περιεῖχε τὰ ἑξῆς: „Ἀπέστειλα πρὸς σὲ Νεεμάν, τὸν δοῦλόν μου, διὰ νὰ καθαρίσῃς αὐτὸν ἀπὸ τῆς λέπρας.“ Ἀφ' οὗ ἀνέγνωσε τὴν ἐπιστολὴν ταύτην ὁ βασιλεὺς, ἔσχισεν ἀπὸ ἀγανάκτησιν τὰ ἱμάτιά του, καὶ εἶπε: „Μήπως εἶμαι ἐγὼ Θεός, ὥστε νὰ ἔχω δύναμιν νὰ θανατώω καὶ νὰ ζωοποιῶ, καὶ διὰ τοῦτο ἔστειλε πρὸς ἐμὲ τὸν ἄνθρωπον τοῦτον διὰ νὰ τὸν θεραπεύσω ἀπὸ τῆς λέπρας του; Κυττάξετε καὶ ἴδετε, μὲ ποίους τρόπους ζητεῖ νὰ ἐχθρευθῆ μετ' ἐμοῦ.“ Ταῦτα ἀκούσας ὁ Ἐλισσαιὲς, ἐμήνυσεν εἰς τὸν βασιλέα, λέγων: „Διὰ τί ἐξέσχισας τὰ ἱμάτιά σου; Ἄς ἔλθῃ πρὸς ἡμῖν ὁ Νεεμάν, διὰ νὰ γνωρίσῃ, ὅτι εἶναι προφήτης ἐν Ἰσραὴλ.“ Ἦλθε λοιπὸν ὁ Νεεμάν πρὸς τὸν Ἐλισσαιὲς ἐφ' ἀμάξης, καὶ ἐσάθη ἔμπροσθεν τῆς θύρας τοῦ οἴκου του. Ὁ δὲ Ἐλισσαιὲς ἀπέστειλε τὸν δοῦλον του πρὸς αὐτὸν, διὰ νὰ τῷ εἰπῆ τὰ ἑξῆς: „Ὑπαγε εἰς τὸν Ἰορδάνην ποταμὸν, καὶ λούσθητι ἐκεῖ ἑπτὰκις — ὅτι διὰ τούτου θέλεις καθαρισθῆ ἀπὸ τῆς λέπρας.“ Ὁ δὲ Νεεμάν θυμωθεὶς δι' αὐτὰ, εἶπε: „Ἐγὼ ἐνόμισα, ὅτι θέλει ἐξέλθει ὁ ἴδιος πρὸς ἐμὲ, νὰ ἐπικαλεσθῆ τὸ ὄνομα Κυρίου τοῦ Θεοῦ του, νὰ ἐπιθέσῃ πρὸς τούτους ἐπ' ἐμὲ τὴν χεῖρά του, καὶ οὕτω νὰ καθαρισθῶ ἀπὸ τῆς λέπρας.“ Ἀρά γε ὁ Ἀβανά καὶ Φαρφάρ, οἱ ποταμοὶ τῆς Συρίας, δὲν εἶναι καλλήτεροι παρ' ὅλους τοὺς ποταμοὺς τοῦ Ἰσραὴλ, διὰ νὰ λουσθῶ κατ' εὐθὺ εἰς αὐτούς, καὶ ἐπομένως νὰ καθαρισθῶ διὰ τοῦ ὕδατος αὐτῶν;“ Ταῦτα εἰπὼν, ἀνεχώρησεν ἐκεῖθεν, παρωργισμένος ὅλως διὰ τὴν συμβουλὴν ταύτην τοῦ

προφήτου. "Αν ὁ Νεεμάν ἦτον καλὸς καὶ ἐν ἀρετῷ ἄνθρωπος, δὲν ἦτον ὅμως, ὡς εἶναι πρέπον, κατὰ πάντα καλὸς, ἐπειδὴ εὐκόλως ἐπειράζετο καὶ ὠργίζετο. Αὕτη ἡ ὠργιλότης (εὐκολοργισία) εἶναι μέγα ἐλάττωμα, καὶ πρόερχεται ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἀπὸ κρυφῆν καὶ ἐσωτερικὴν ἀλαζονείαν. "Ὅθεν προσέξατε καὶ πασχίσατε, ἀγαπητοί μου ἀναγνώσαι! ὅσον δυνατὸν, νὰ ἐκριζώσητε ἀπὸ τὴν καρδίαν σας τὸ τοιοῦτον ἀχρεῖον ἐλάττωμα ὁμοῦ μὲ τὴν ρίζαν αὐτοῦ τὴν ἀλαζονείαν.

Οἱ δοῦλοι τοῦ Νεεμάν, αἵτινες ἦσαν πολλὰ συνετοὶ καὶ εἰλικρινεῖς ἄνθρωποι, καὶ ἠγάπων ἐκ καρδίας τὸν κύριόν των, ἐπλησίασαν εἰς αὐτὸν, καὶ εἶπον: „Εὐμενέσατε κύριε! Ἐὰν ὁ προφήτης σοὶ ἐπρόσβαζε καὶ ἄλλο τι μεγαλύτερον καὶ δυσκολώτερον, δὲν ἔπρεπεν ἀμέσως νὰ τὸ κάμῃς; Πόσω μᾶλλον τώρα, ἐν ᾧ σοὶ λέγει μόνον: Λούσθητι εἰς τὸν Ἰορδάνην, καὶ θέλεις καθαρισθῆ;“ Ὁ καλὸς λόγος εὐρίσκει πάντοτε, κατὰ τὴν παροιμίαν, καλὸν τόπον. "Ὅθεν ὁ Νεεμάν κατεπράυνεν ἀμέσως τὸν θυμόν του, καὶ ὑπήκουσεν εἰς τοὺς λόγους των.

Αὐτὸς ἐνίκησε τὴν ὑπερηφάνειάν του — καὶ τοῦτο ἦτον καλὸν καὶ εὐγενικὸν ἔργον ἀπ' αὐτὸν· διότι δὲν τὸ ἐμετανόησεν. Αὕτη ἡ τόσον εὐερέθις ὑπερηφάνεια, ἣτις ἐπροξένησεν εἰς τοὺς ἀνθρώπους μυρίας ἀνιάτους βλάβας, ἐμελλε βέβαια νὰ φερῆσῃ καὶ αὐτὸν τὸν ἴδιον μιᾶς τόσον μεγάλης οὐρανίου εὐλογίας καὶ εὐτυχίας. Ἡ νίκη τῆς ὑπερηφάνειάς του ἔφερεν εἰς αὐτὸν, ὡς θέλομεν ἀκούσει παρευθὺς, ὠραισιότατους καρπούς.

Ὁ Νεεμάν καταβάς εἰς τὸν Ἰορδάνην ποταμὸν, καὶ λούσας ἑαυτὸν ἐπτάκις, κατὰ τὸν λόγον τοῦ Ἐλισσαιέ, ἐκαθαρίσθη εὐθὺς ἀπὸ τὴν λέπραν, καὶ ἐφαίνετο πάλιν τρυφερὸς καὶ ὑγιής, ὡς ἓνα νέον παιδάριον. Τότε ἐπιστρέψας εὐθέως μὲ τοὺς ἀν-

θρώπους του πρὸς τὸν Ἐλισσαιῆ, εἶπε πρὸς αὐτόν: „Τώρα γνωρίζω τῶντι, ὅτι δὲν ὑπάρχει εἰς ὅλην τὴν γῆν Θεὸς ἕτερος, πλὴν αὐτοῦ, τὸν ὁποῖον λατρεύουσιν καὶ προσκυνοῦσιν οἱ Ἰσραηλίται. Σὲ παρακαλῶ, λάβε τώρα παρὰ τοῦ δούλου σου τὸ μικρὸν τοῦτο δῶρον.“ Καὶ ἔβγαλε νὰ τῷ δώσῃ ἀργύριον, χρυσίον καὶ λαμπρὰς φορέας.

Ἐραῖον παρὰ δεῖγμα τῆς εὐγνωμοσύνης! Πρῶτον ἀποδίδει ὁ Νεεμάν τὴν τιμὴν εἰς τὸν Θεόν, ἔπειτα εὐχαρισεῖ διὰ λόγου καὶ ἔργου ἐκεῖνον, διὰ τοῦ ὁποῖου ἔδειξεν ὁ Θεὸς εἰς αὐτὸν τὴν εὐεργεσίαν.

Ἄλλ' ὁ Ἐλισσαιῆ εἶπε: „Ζῆ Κύριος, ἐνώπιον τοῦ ὁποῖου ἴσαι! δὲν δέχομαι οὐδὲν τῶν ὅσα μοι προσφέρεις.“ Καὶ ὁ Νεεμάν ἤθελε νὰ τὸν καταπέσῃ μὲ ὅλους τοὺς δυνατοὺς τρόπους διὰ νὰ τὰ λάβῃ. Αὐτὸς ὅμως δὲν τὰ ἐδέχθητο κατ' οὐδένα τρόπον, ἀλλ' εἶπε πρὸς αὐτόν: „Ὑπαγε εἰς εἰρήνην.“

Ἰδοὺ καὶ ἕτερον τῆς ἀφιλοκερδοῦς ἀγαθότητος ἔραῖον παρὰ δεῖγμα. Ὁ Ἐλισσαιῆ ἐν ᾧ ἠδύνατο νὰ γένη πλούσιος — εὐχαρισεῖτο νὰ ζῆ καλλήτερον μὲ ὀλίγα, εὐεργετῶν τοὺς πάντας, καὶ μὴ δεχόμενος ποτὲ καμμίαν προσφορὰν ἀνταμοιβῆς.

Τὸ εἰς τὴν ἰσορίαν ταύτην ἀπαντόμενον κοράσιον εἶναι ἀναμφιβόλως ἀξιέπαινον καὶ ἀξιομίμητον. Αὐτὸ διὰ τῆς πρὸς Θεὸν ἐλπίδος του καὶ διὰ τῆς πρὸς τοὺς ἀνθρώπους συμπαθείας του εἶναι ἡ πρώτη αἰτία τῆς ἀπὸ τὴν λέπραν καθάρσεως ἐνὸς μεγάλου στρατηγοῦ καὶ τῆς πρὸς τὸν ἀληθινὸν Θεὸν ἐπιστροφῆς καὶ πίσεως αὐτοῦ. Οὕτως ἢμποροῦν καὶ μικρὰ ἀκόμη παιδία, ὅταν εἶναι εὐσεβῆ καὶ χρησά, νὰ γίνωνται αἴτια μεγάλων καλῶν.

109. Ὁ Γιεζί,

Γιεζί ὁ δούλος τοῦ προφήτου Ἐλισσαιέ, δὲν ἐφρόνει τόσον εὐγενῶς καὶ γενναίως, καθὼς ὁ κύριός του· διότι καὶ ἀφοῦ ὁ Νεεμάν θεραπευθεὶς ἀπὸ τὴν λέπραν, ἀνεχώρησεν εἰς τὴν πατρίδα του, εἶπε καθ' ἑαυτόν: „Πῶς; ὁ κύριός μου εὐσπλαγχνισθεὶς ἐκείνον τὸν Σύρον, δὲν ἠθέλησε νὰ λάβῃ οὔτε τὸ παραμικρὸν ἀπ' ὅσα ἐπρόσφερον εἰς αὐτόν. Ἐγὼ δὲ, ζῆ Κύριος! θέλω τρέξει κατόπιν του, διὰ νὰ λάβω τι παρ' αὐτοῦ.“

Καὶ ἀμέσως τὴν ἰδίαν ὥραν ἔδραμεν ὀπίσω αὐτοῦ. Τοῦτον ἰδὼν ὁ Νεεμάν, τρέχοντα κατόπιν του, κατέβη ἐν τῷ ἅμα ἀπὸ τὴν ἅμαξαν, καὶ ἦλθεν εἰς ἀπάντησίν του, καὶ τὸν ἠρώτησε, λεγων: „Τί συνέβη;“ Καὶ ὁ Γιεζί ἀπεκρίθη Οὐδέν. Ὁ Κύριός μου μὲ ἀπέσειλε πρὸς σέ, διὰ νὰ σοὶ εἶπω, ὅτι αὐτὴν τὴν ὥραν ἦλθον ἀπὸ τὸ ὄρος Ἐφραΐμ δύο υἱοὶ τῶν προφητῶν. Ὁθεν δὸς εἰς αὐτοὺς ἑνὶ τάλαντον ἀργυρίου καὶ δύο λαμπράς σολάς.“ Καὶ ὁ Νεεμάν εἶπε: „Λάβε κάλλιον δύο τάλαντα ἀργυρίου.“ Καὶ τὸν ἐβίασεν ἐν ταύτῳ νὰ τὰ δεχθῆ. Ἐπειτα, ἀφ' οὗ ἔλαβε τὰ δύο τάλαντα ἀργυρίου εἰς δύο σάκκους, τὸν ἐπρόσθεσεν ἀκόμη ὁ Νεεμάν καὶ τὰς λαμπράς σολάς, ἔτι δὲ τὸν ἔδωκε καὶ δύο δούλους νὰ τοῦ τὰ φέρωσιν. Ἀφ' οὗ ἔφθασε τὸ ἑσπέρας ὁ Γιεζί εἰς τὸν οἶκόν του, ἔλαβε παρὰ τῶν θούλων τοῦ Νεεμάν τὸ ἀργύριον καὶ τὰς σολάς, καὶ κρύψας αὐτὰ εἰς τὸν οἶκόν του, ἀπέσειλε τοὺς δούλους ὀπίσω. Μετὰ ταῦτα παρῆρσιασθεὶς ἔμπροσθεν τοῦ κυρίου τοῦ Ἐλισσαιέ, ἐξέκετο ἐνώπιον αὐτοῦ προσεκτικὸς, ὡς δῆθεν νὰ ἀκούσῃ, ἀνέχῃ νὰ τὸν προσάξῃ τι. Ὁ Ἐλισσαιέ ὁμως εἶπε πρὸς αὐτόν; „Πόθεν ἔρχεσαι, Γιεζί;“ Ὁ δὲ ἀπεκρίθη; „Δὲν ἤμην πουθενά,

κύριε!“ Τότε εἶπεν ὁ Ἐλισσαιεύς: „Νομίζεις, ὅτι δὲν ἤμην ἐν πνεύματι παρῶν, ὅταν ὁ ἄνθρωπος κατέβη ἀπὸ τὴν ἄμαξάν του, καὶ ἦλθε πρὸς ἀπάντησίν σου; Ἦτον καιρὸς τῶρα νὰ λάβῃς ἀργύριον καὶ σολὰς, διὰ νὰ ἀγοράσῃς ἐλαιῶνας καὶ ἀμπελῶνας, πρόβατα καὶ βόας, δούλους καὶ δούλας; Ἡ λέπρα τοῦ Νεεμάν νὰ πέσῃ ἐπάνω σου, καὶ νὰ μείνῃ ἐπὶ σὲ καὶ ἐπὶ τὸ σπέρμα σου ὅλον εἰς τὸν αἰῶνα.“ Καὶ εὐθὺς ὁ Γιεζὶ ἐξῆλθεν ἀπὸ προσώπου τοῦ Ἐλισσαιέ λελεπρωμένος καὶ λευκὸς ὡς χιών.

Ἴδου ζωηροτάτη νοθεσία διὰ ὅλους ἐκείνους, οἳ τινες εἶναι τόσον χαμερπεῖς, ιδιωφελεῖς, αἰσχροκερδεῖς, ψεῦσαι καὶ ἀπατεῶνες, καθὼς ὁ Γιεζὶ!

IIΟ. Κάλεσις τοῦ Ἰωνᾶ.

Κατ' ἐκείνον τὸν καιρὸν ἐξῆ καὶ ὁ προφήτης Ἰωνᾶς, πρὸς τὸν ὁποῖον ἔδωκεν ὁ Θεὸς προσαγὴν, λέγων: „Ανάστηθι, καὶ πορεύθητι εἰς Νινευὶ τὴν πόλιν τὴν μεγάλην, καὶ κήρυξον ἐκεῖ, ὅτι ἡ κακία αὐτῆς ἔφθασεν εἰς ἔσχατον βαθμὸν, καὶ ἀνέβη ἕως εἰς τὸν οὐρανόν.“

Καὶ ὁ Ἰωνᾶς ἀναστὰς, κατέβη εἰς τὴν Ἰόππην κειμένην ἐπί τινος λόφου παρὰ τὴν θάλασσαν, ὅπου εὔρειν ἕνα πλοῖον ἐθνικὸν, μέλλον νὰ ἀποπλεύσῃ εἰς Θαρσίς. Εἰς τοῦτο τὸ πλοῖον ἔδωκε τὸν ναῦλον του, καὶ ἀνέβη εἰς αὐτὸ, θέλων νὰ περάσῃ μὲ αὐτοὺς πέραν τῆς θαλάσσης, διὰ νὰ ἐκφύγῃ τὸ πρόσωπον τοῦ Θεοῦ. Ἀλλὰ ποῖος ἤμπορεῖ νὰ ἀποφύγῃ ἀπὸ τὸ παντέφορον ὄμμα τοῦ Θεοῦ;

Ὁ Θεὸς ἐξήγειρε μεγάλην ἀνεμοταραχὴν, διὰ τῆς ὁποίας ἔγινε τοιοῦτος κλύδων ἐπὶ τὴν θάλασσαν, ὥστε τὸ πλοῖον ἐκινδύνευσεν νὰ συντριφθῇ. Οἱ ναῦται φοβηθέντες, ἔρρι-

φαν εἰς τὴν θάλασσαν ὅλα τὰ σκεύη τοῦ πλοίου, διὰ νὰ ἐλαφρωθῇ ὀλίγον, καὶ καθεὶς ἔκραζε καὶ ἐπεκαλεῖτο τὸν Θεόν του. Ὅλοι μὲ ἓνα στόμα ἐπαρακάλουν τὸν Θεόν· διότι καὶ αὐτοὺς τοὺς βαρβάρους καὶ ἀγρίους ἀνθρώπους ἀναγκάζει ἡ φύσις, νὰ ἐπικαλῶνται τὴν θείαν ἀντίληψιν καὶ βοήθειαν ἐν καιρῷ ἀνάγκης.

Μόνον ὁ Ἰωῆς δὲν ἐτόλμοῦσε νὰ προσευχηθῇ εἰς τὴν ἀνάγκην ταύτην — ἐπειδὴ τὸν ἔτυπεν ἡ συνειδήσις του. Ἡ ἀνησυχία τῆς συνειδήσεώς του ἐτάραττεν αὐτὸν περισσότερον παρὰ τὴν σφοδρὰν ὄρμην τῆς θαλάσσης. Αὐτὸς ἦτον δειλὸς ὡς ἓνα μικρὸν παιδάριον, τὸ ὁποῖον φοβεῖται τὰς βροντὰς καὶ ἀστραπὰς· ὅθεν κατέβη εἰς τὴν κοιλίην τοῦ πλοίου, καὶ ἐξήτει ἐκεῖ, νὰ κοιμηθῇ. Ἀλλ' ὁ ναύαρχος καταβάς εἰς τὸ πλοῖον, ἦλθε πρὸς αὐτὸν, καὶ εἶπε: „Διὰ τί σὺ κοιμᾶσαι; Ἀνάστα καὶ ἐπικαλοῦ τὸν Θεόν σου — ἴσως εὐσπλαγχνισθῇ, καὶ δὲν ἀπολεσθῶμεν κατὰ κράτος.“

Ἡ αἰσθησις, ὅτι ὁ Θεὸς τιμωρεῖ τὸ κακὸν, ἐνυπάρχει εἰς ἕκαστου ἀνθρώπου καρδίαν. Οἱ ναῦται νομίσαντες, ὅτι ἀφεύκτως πρέπει νὰ εἶναι μεταξὺ αὐτῶν ἀνθρωπὸς τις πολλὰ ἀμαρτωλὸς, εἶπεν ἕκαστος πρὸς τὸν πλησίον του: „Ἐλθετε! νὰ βάλωμεν κλήρους, διὰ νὰ μάθωμεν, ποῖος εἶναι ἡ αἰτία τῆς δυσυχίας, ἥτις ἦλθεν ἐφ' ἡμᾶς.“ Ἔβαλον λοιπὸν κλήρους — τὸ ὁποῖον ἐδῶ ἦτον πολλὰ τολμηρὸν καὶ δεισιδαιμονικὸν — καὶ κατ' εὐδοκίαν Θεοῦ ἔπεσεν ὁ κλῆρος ἐπὶ τὸν Ἰωῆν. Τότε οἱ ναῦται εἶπον πρὸς αὐτόν: „Εἰπέμας, διὰ τί περιεπέσαμεν εἰς τοιαύτην δυσυχίαν; Ποία εἶναι ἡ ἐργασία σου; Ἐκ ποίας χώρας καὶ ἐκ ποίου λαοῦ εἶσαι; Ποῦ ὑπάγεις;“ Καὶ αὐτὸς ἀπεκρίθη: „Ἐγὼ εἶμαι Ἰσραηλίτης! Λατρεύω καὶ προσκυνῶ Κύριον, τὸν Θεὸν τοῦ οὐρανοῦ, ὅστις ἐποίησε τὴν θάλασσαν καὶ τὴν ξηράν.“ Πρὸς τούτοις εἶπεν ἀκόμη εἰς αὐτοὺς, ὅτι ἤθελε νὰ φύγῃ ἀπὸ προσώπου τοῦ Θεοῦ. Ἐκ τούτου ἐκατά-

λαβον καλῶς οἱ ἄνθρωποι, ὅτι εἶναι πολλὰ κακὸς ἄνθρωπος, μὴ θέλων νὰ ὑπακούσῃ εἰς τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ. Διὰ τὸ ὁποῖον φοβηθέντες καὶ τρομάξαντες εἶπον πρὸς αὐτόν: „Διὰ τί ἔκαμες τοῦτο; Καὶ τί νὰ σὲ κάμωμεν τώρα, διὰ νὰ ἡσυχάσῃ ἡ θάλασσα;“ Ὁ δὲ Ἰωῆς εἶπε μὲ μεγάλην γενναιοφυχίαν καὶ θάρρος πρὸς αὐτούς: „Λάβετε με, καὶ ρίψατέ με εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ τότε θέλει καθησυχάσει αὐτή. Διότι ἤξεύρω καλῶς, ὅτι δι' ἐμὲ ἠγέρθη ὁ μέγας οὗτος κλύδων.“

Ὅσον κακὴ καὶ ἀλόγιστος ἦτον ἡ πρὸς τὸν Θεὸν ἀπειθεια τοῦ Ἰωῆ — τόσον ὠραία εἶναι ἡ ἀλήθεια, ἡ μεγαλοφυχία καὶ ἡ εὐτολμία αὐτοῦ. Αὐτὸς γνωρίζει τὸ σφάλμα του. Τὸ ὁμολογεῖ μόνος του. Εἶναι ἕτοιμος νὰ παραδοθῇ εἰς θάνατον — τὸν ὁποῖον ἐθεώρει ὡς ἀξίαν τιμωρίαν τῆς ἀπειθείας του — καὶ νὰ γένη θυσία διὰ τὴν σωτηρίαν ὅλων τῶν ἄλλων.

Οἱ ναῦται καλῆς φυχῆς ἄνθρωποι ὄντες, δὲν ἤθελον νὰ ρίψωσι τὸν Ἰωῆν εἰς τὴν θάλασσαν, ἀλλὰ κωπηλατοῦντες μὲ ὄλαστων τὰς δυνάμεις, ἠγωνίζοντο νὰ φθάσωσιν εἰς τὴν ξηράν. Ἀλλὰ δὲν ἠδύναντο· ἐπειδὴ ἡ θάλασσα ἦτο τόσον ἐξηγριωμένη, ὥστε τὰ κύματα ὑφονόμενα ὑπεράνω τοῦ πλοίου, κατέπνιγον αὐτὸ συμπύκτοντα.

Ὅθεν ἀφ' οὗ εἶδον, ὅτι εἶναι μάταιοι ὅλοι των οἱ κόποι, ἀπεφάσισαν νὰ ὑπακούσουν εἰς τὴν συμβουλήν τοῦ προφήτου. Διὸ καὶ ἔκραξαν πρὸς τὸν Θεόν, λέγοντες: „ὦ Κύριε! Δεόμεθά σου! Μὴ μᾶς ἀφήσῃς νὰ ἀπολεσθῶμεν διὰ τὸν ἄνδρα τοῦτον. Μὴ λογισθῆς τὸν θάνατον αὐτοῦ εἰς ἁμαρτίαν μας· καθότι εἶναι θέλημά σου, νὰ γένη οὕτως.“ Ταῦτα εἰπόντες, ἔλαβον τὸν Ἰωῆν, καὶ ἔρριψαν αὐτὸν εἰς θάλασσαν — Καὶ εὐθέως κατέπαυσεν ἡ θάλασσα ἀπὸ τοῦ νὰ ἀγριαίνῃ.

Οἱ δὲ ναῦται ἠσθάνθησαν βαθύτατον σέβας πρὸς τὸν Θεόν. Ἐπίστευσαν εἰς αὐτόν, καὶ τῷ ἐπρόσφεραν θυσίας, καὶ ἀπέδωκαν εἰς αὐτόν τὰς εὐχάστων.

ΙΙΙ. Ὁ Ἰωνᾶς ἐν τῇ κοιλίᾳ τοῦ κήτους.

Ο Θεὸς ἐπρόσβαξε νὰ ἔλθῃ μέγαν κῆτος, διὰ νὰ καταπῆ τὸν Ἰωνᾶν· τὸ ὁποῖον ἀφ' οὗ τὸν κατέπιε — κατέβη μετ' αὐτοῦ εἰς τὸν πυθμένα τῆς θαλάσσης. Ἀλλ' ὁ Θεὸς ἐφύλαξε τὸν Ἰωνᾶν ζῶντα εἰς τὴν κοιλίαν τοῦ κήτους.

Τί δὲ ὁ Ἰωνᾶς, εὐρισκόμενος ἐν τῇ κοιλίᾳ τοῦ κήτους, ἐσοχάζετο, ἤμπορεῖτε καὶ σεῖς, ἀγαπητοί μου ἀναγνώσαι! νὰ τὸ συμπεράνητε — καὶ αὐτὸς ὁ ἴδιος περιγράφει τὰ ἐν τῇ κοιλίᾳ τοῦ κήτους αἰσθήματά του, λέγων:

„Ἐν θλίψει μου βοῶ πρὸς Κύριον, τὸν Θεόν μου, καὶ ὁ Κύριος μὲ εἰσακούει! Ἐκ τῆς κοιλίας τοῦ ἄδου κράζω πρὸς Σὲ, καὶ Σὺ ἀκούεις τὴν φωνήν μου!“

„Μὲ ἀπέρριψας — εἰς τὰ βάθη τῆς θαλάσσης. Οἱ ποταμοὶ αὐτῆς μὲ περικυκλόνουσι, πᾶσαι αἱ συσροφαὶ τῶν ὑδάτων καὶ τὰ κύματα διηλθον ἐπ' ἐμέ! Τώρα εἶμαι ἀποβεβλημένος ἀπὸ τὸ πρόσωπόν Σου — τάχα! θέλω ἀξιωθῆ νὰ ἴδω ἀκόμη μίαν φοράν τὸν ναὸν τὸν ἅγιόν Σου!“:

„Τὸ ὕδωρ μὲ καταθλίβει ἕως εἰς τὴν ψυχὴν — ἡ ἄβυσσος μὲ περικυκλόνει πάντοθεν, ὡς τεῖχος — θαλάσσια χόρτα ἀυξάνουσιν ἐπάνω τῆς κεφαλῆς — εἶμαι βεβυθισμένος ἕως εἰς τὰ θεμέλια τῶν ὀρέων — αἱ ἐξοδοὶ εἰς τὴν γῆν μοὶ ἀπεκλείσθησαν αἰωνίως — μὲ ὅλον τοῦτο, Κύριε, ὁ Θεός μου! ἀναμφιβόλως θέλεις λυτρώσει τὴν ζωήν μου ἀπὸ τὴν ἀπάλειαν.“

„Ναί, τώρα, ἐν ᾧ ἐκλείπει ἀπ' ἐμοῦ ἡ ψυχὴ μου, ἐνθυμοῦμαι τὸν Κύριον, καὶ ἡ προσευχή μου ἔρχεται πρὸς Σὲ — πρὸς Σὲ ἐπάνω εἰς τὸν ἅγιόν Σου ναόν.“

„Ὅστις ἀφίνεται εἰς μάταια καὶ οὐδενὸς ἄξια πράγματα — σερεῖται τῆς βοηθείας τοῦ Παντοδυνάμου, (τοῦ δυναμένου βοηθεῖν.) Ἐγὼ ὁμως θέλω Σε εὐχαρισεῖ μετὰ μεγάλης φωνῆς, θέλω Σοὶ προσφέρει τὰς θυσίας, ὅσας Σοὶ ὑπεσχέθην — διότι παρὰ Σοῦ, Κύριε! ἔρχεται πᾶσα σωτηρία!“

Μὲ τοιαύτην ἔσωτερικὴν καὶ ἔνθερον κατάνυξιν ἐδέετο ὁ Ἰωνᾶς πρὸς τὸν Θεὸν ἐν τῇ κοιλίᾳ τοῦ κήτους εὐρισκόμενος. Καὶ τὸ κῆτος ἐξέρασεν αὐτὸν διὰ προσαγῆς τοῦ Θεοῦ εἰς τὴν ξηρὰν μετὰ τρεῖς ἡμέρας — ὁ δὲ Ἰωνᾶς κατέγραφε τὰ αἰσθήματα, τὰ ὅποια εἶχεν ἐν τῇ κοιλίᾳ τοῦ κήτους, καὶ τὰ ὅποια ἠκούσαμεν καὶ ἡμεῖς ἤδη εἰς ξεχωριστὸν βιβλίον μετὰ ταῦτα.

Τόσον τρομερῶς καὶ σκληρῶς τιμωρεῖ ὁ Θεὸς ἐκείνους, οἵτινες ἀνθίστανται εἰς τὰς προσαγὰς του! Καὶ τόσον πάλιν θαυμασίως δύναται νὰ διαφυλάξῃ καὶ νὰ σώσῃ ἐκείνους, οἵτινες διορθώνονται καὶ μετανοοῦσιν. Οὕτω διδάσκει ἡ ἀνάγκη τὸ προσεύχεσθαι· οὕτως εἰσακούει ὁ Θεὸς τὴν προσευχὴν, ὅταν προσφέρεται ἀπὸ καρδίαν διρθωμένην.

112. Τὸ πρὸς μετάνοιαν κήρυγμα τοῦ Ἰωνᾶ.

Ὁ Θεὸς ἐλάλησεν ἐκ δευτέρου πρὸς τὸν Ἰωνᾶν, λέγων: „Ἀνάστηθι, καὶ πορεύθητι εἰς Νινευὴ τὴν πόλιν τὴν μεγάλην, καὶ κήρυξον ἐν αὐτῇ ὅλα ὅσα σοι εἶπον πρότερον.“ Ἡ δυσυχία ἔκαμε τὸν Ἰωνᾶν φρονιμώτερον, προθυμώτερον καὶ εὐπειθέστερον. Αὐτὸς ἀμέσως τὴν ἰδίαν σιγμὴν ἐσηκώθη, καὶ ὑπῆγεν εἰς Νινευὴ, ἣτις ἦτον ἡ μητρόπολις τοῦ βασιλείου τῶν Ἀσσυρίων.

ρίων — μεγάλη καὶ λαμπρὰ πόλις, τῆς ὁποίας ἡ περιφέρεια ἦτον τριῶν ἡμερῶν δρόμος. Ὁ Ἰωνᾶς εἰσῆλθεν εἰς τὴν πόλιν μιᾶς ἄλοκλήρου ἡμέρας δρόμον, κρᾶζων καὶ λέγων ἀδιακόπως: „Μετὰ τρεῖς ἡμέρας θέλει κατασραφῆ ἡ Νινευή!“ Διὰ τούτου μετανοήσαντες οἱ ἐγκάτοικοι τῆς πόλεως, ἐπίστευσαν εἰς τὸν Θεόν, καὶ ἐκήρυξαν εἰς ὅλην τὴν πόλιν νηστειάν, ἐνδυθέντες — ἀπὸ μικροῦ ἕως μεγάλου — μετανοίας ἱμάτια. Ὁ λόγος οὗτος ἔφθασε καὶ εἰς τὰς ἀκοὰς τοῦ βασιλέως τῆς Νινευῆ, ὅς τις σηκωθείς ἀπὸ τὸν θρόνον του, ἔρριψε τὴν πορφύραν του, καὶ ἐνδυθεὶς σάκκον (μετανοίας ἱμάτιον) ἐκάθισεν εἰς τὴν γῆν, καὶ ἐπρόσαξε νὰ κηρύξωσιν εἰς ὅλην τὴν Νινευῆ τὰ ἑξῆς: „Οὔτε οἱ ἄνθρωποι, οὔτε τὰ κτήνη, οὔτε οἱ βόες, οὔτε τὰ πρόβατα δὲν πρέπει νὰ φάγωσι τι. Νὰ μὴ τολμήσῃ κανεὶς νὰ ἐβγάλῃ τὰ κτήνη οὔτε διὰ νὰ βοσκῆσωσιν, οὔτε διὰ νὰ πίνωσιν! Ὅλοι οἱ ἄνθρωποι πρέπει νὰ προσεύχωνται ἐκτενωῶς εἰς τὸν Θεόν μὲ ὄλας τὼν τὰς δυνάμεις! Καὶ ἕκαστος πρέπει νὰ ἐπιστρέψῃ ἀπὸ τὰς πονηρὰς αὐτοῦ ὁδοὺς, καὶ ἀπὸ τὰς ἀδίκους του πράξεις. Διότι τίς ἠξεύρει (ἔλεγον), ἂν ὁ Θεὸς μετανοήσῃ, καὶ ἐπιστρέψῃ πάλιν ἀπὸ τὴν ὀργὴν τοῦ θυμοῦ του, καὶ μᾶς συγχωρήσῃ — διὰ νὰ μὴν ἀπολεσθῶμεν;“

Ὁ Θεὸς εἶναι πάντοτε πρόθυμος εἰς τὸ νὰ συγχωρῇ τοὺς μετανοοῦντας. Ὅθεν, ἀφ' οὔειδε καὶ αὐτοὺς, ὅτι τῶνόντι ἐμετανόησαν, καὶ ἐδιορθώθησαν, τοὺς εὐσπλαγχνίσθη, καὶ δὲν ἔβαλεν εἰς κῆρυξιν τὴν διὰ τοῦ Ἰωνᾶ πρὸς αὐτοὺς ἀπειλήν του.

113. Νουθέτησις τοῦ Ἰωνᾶ.

Ὁ Ἰωνᾶς ἐβῆκεν ἀπὸ τὴν πόλιν περὶ τὴν ἀνατολὴν τοῦ ἡλίου. Καὶ ἐπειδὴ ὁ ἥλιος ἔκαιεν ὑπερβολικὰ, ἀπέκαμε καὶ ἀδυνατήσεν αὐτὸς τόσον, ὥστε δὲν ἠδύνατο πλέον νὰ σταθῇ εἰς τοὺς πόδας του. Ἐκεῖ κατ' εὐτυχίαν εὗρηκεν μίαν κολοκύνθην, ἣτις ἐφύτρωσεν ἐκεῖ δι' αὐτὸν κατ' εὐδοκίαν τοῦ φιλανθρώπου καὶ παναγάθου Θεοῦ. Ὑπὸ τὴν κολοκύνθην ταύτην κατεσκεύασεν ὁ Ἰωνᾶς εἰς ἑαυτὸν σκηνὴν, τὴν ὅποیان ἐσκεπάζον τὰ μεγάλα καὶ πλατέα τῆς κολοκύνθης φύλλα. Μετὰ ταῦτα ἐκάθισεν ὑπὸ τὴν σκιὰν αὐτῆς, ἕως νὰ ἰδῇ, τί μέλλει γενέσθαι εἰς τὴν πόλιν. Ἀφ' οὗ ὅμως εἶδεν, ὅτι δὲν ἠκολούθητε τίποτε εἰς τὴν πόλιν, ἐλυπήθη εἰς ἄκρον. Διότι, κατὰ δυσυχίαν! ἦτον ἀκόμη ματαιόφρων καὶ φιλότιμος. Αὐτὸς ἐνόμιζεν, ὅτι τώρα θέλουν τὸν νομίσει οἱ ἄνθρωποι ὡς ψευδοπροφήτην. Ἡ ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων δόξα ἦτον εἰς αὐτὸν προτιμότερα, παρά τὴν σωτηρίαν τῶν ἀνθρώπων. Ὅθεν θυμβωθείς καθ' ὑπερβολὴν, προσευχήθη εἰς τὸν Θεόν, καὶ εἶπεν: „ὦ Κύριε! Τοῦτο εἶναι, ὅπερ ἐγὼ ἐφοβούμην, ὅταν ἦμην εἰς τὴν πατρίδα μου. Τοῦτο θέλων, νὰ προφθάσω, ἔφυγα ἀπ' ἐκεῖ. Διότι γνωρίζω καλῶς, ὅτι εἶσαι ἐλεήμων καὶ οἰκτιρμων, μακρόθυμος καὶ πολυέλεος, καὶ ὅτι συγχωρεῖς ἡδέως τὰς ἀμαρτίας τῶν ἀνθρώπων! Τώρα δὲ Σὲ παρακαλῶ, δέσποτα Κύριε! λάβε τὴν ψυχὴν μου ἀπ' ἐμοῦ — διότι μοι εἶναι καλῆτερον ἢ ἀποθάνω, παρά νὰ ζῶ“!

Τόσον σκληρὸν πρὸς τοὺς ἀνθρώπους, καὶ τόσον ἀνησυχον καὶ δυσάρεστον μὲ τὸν ἴδιον ἑαυτὸν του — καὶ μὲ αὐ-

τάς, τὰς σοφὰς καὶ φιλανθρώπους ἀποφάσεις τοῦ Θεοῦ ἀκόμη κάρνει τὸν ἄνθρωπον ἢ ἀλαζονεία καὶ ὑπερηφάνεια.

Ὁ Θεὸς ὅμως ἐνουθέτησε τὸν Ἰωανῆν καθ' ἓνα πολλὰ πρᾶον, φιλάνθρωπον καὶ σαφῆ τρόπον. Ἡ κολοκύνθη ἤτον εἰς τὸν Ἰωανῆν διὰ τὴν τερπνὴν σκιάντης πρᾶγμα πολλὰ ἀγαπητὸν καὶ εὐφρόσυτον. Ἀλλὰ τὴν ἀκόλουθον ἡμέραν, πρὸ τῆς ἀνατολῆς τοῦ ἡλίου — ἔσειλεν ὁ Θεὸς σκώληκα, καὶ κατέφαγε τὴν ῥίζαν αὐτῆς, ἡ ὁποία ἐξηράνθη ἀμέσως. Ὅταν δὲ ἀνέτειλεν ὁ ἥλιος, ἐπρόσβαξεν ὁ Θεὸς νὰ πνεύσῃ θερμὸς καὶ καυσικὸς ἄνεμος, καὶ ὁ ἥλιος προσβάλλων καὶ αὐτὸς κατὰ κεφαλῆς τοῦ Ἰωανῆ, ἀδυνάτισεν αὐτὸν τόσο, ὥστε τὸν κατέσχησεν ἡμιθανῆ. Τότε ἐπεθύμησε πάλιν ἐκ νέου ὁ Ἰωανῆς τὸν θάνατον, καὶ εἶπε: „Μοὶ εἶναι καλῆτερον ἢ ἀποθάνω παρά νὰ ζῶ.“ Καὶ ὁ Θεὸς εἶπε πρὸς αὐτόν: „Ἐσὺ ἀγανακτεῖς διὰ τὴν ξήρασιν μιᾶς κολοκύνθης — νομίζεις, ὅτι εἶναι τοῦτο ὀρθόν;“ Ὁ δὲ Ἰωανῆς εἶπε: „Ἀγανακτῶ καὶ λυποῦμαι ἕως θανάτου, καὶ δικαίως.“ Καὶ ὁ Κύριος ἐπαναλαβὼν, εἶπε: „Σὺ λυπεῖσαι τόσο — ὑπὲρ μιᾶς κολοκύνθης, τὴν ὁποίαν οὔτε ἐφύτευσας, οὔτε ἐπεριποιήθης, ἤτις εἰς μίαν νύκτα ἐφύτρωσε, καὶ εἰς τὴν ἄλλην ἐξηράνθη — καὶ ἐγὼ δὲν ἔπρεπε νὰ λυπηθῶ διὰ τὴν Νινευῆ, τὴν τόσῃν μεγάλην πόλιν, εἰς τὴν ὁποίαν κατοικοῦσιν ὑπὲρ τὰς δώδεκα μυριάδας ἀνθρώπων, οἵτινες δὲν γνωρίζουσι τὴν δεξιάν των ἢ ἀριστεράν των — καὶ εἰς τὴν ὁποίαν εὐρίσκειται ἀκόμη τόσο πλῆθος κτηνῶν;“

Εἶθε νὰ ἦσαν καὶ ὅλοι οἱ ἄνθρωποι τόσο φιλάγαθοι καὶ φιλάνθρωποι, καθὼς ὁ Θεός! Καὶ νὰ μὴν ὑπῆρχαν πλέον τόσο διεσραμμένοι ἰδιωφελεῖς καὶ ἰδιοκερδεῖς ἄνθρωποι, οἱ ὁποῖοι προκρίνουσι μᾶλλον ἓνα φυτὸν ἢ ἓνα ζῶον, τὰ ὁποῖον τοὺς ὠφελεῖ, παρά τὴν εὐτυχίαν τῶν πλησίον των, ἢ τοιοῦτοι ἄνθρωποι, οἵτινες χαίρουσι μάλιστα εἰς τὴν δυσυχίαν τοῦ ἀδελφοῦ των, τὸν ὁποῖον ἔπρεπε νὰ συλλυποῦνται! Ἄλλ' ὦ

πανάγαθε καὶ πολυέλεε Κύριε! ἔμπνευσον καὶ εἰς ἡμᾶς τὴν εὐμένειαν καὶ ἀγαθότητά Σου!

Εἰς ὅλην τὴν ἰσορίαν τοῦ Ἰωνᾶ φαίνεται πάλιν ἡ ἀπειρος τοῦ Θεοῦ πρὸς τοὺς ἀνθρώπους εὐνοια. Ἡμεῖς βλέπομεν ἐνταῦθα καλῶς, ὅτι: Ὁ Θεὸς εἶναι Κύριος τῆς κτίσεως. Χωρὶς αὐτοῦ δὲν γίνεται τίποτε εἰς ὅλην τὴν φύσιν. Ἡ παντοδύναμος αὐτοῦ κυριότης ἐκτείνεται εἰς τὰ πάντα, εἰς τὸ κῆτος καὶ εἰς τὸν σκόληκα, εἰς τὰς τρικυμίας τῆς θαλάσσης, καὶ εἰς τὴν σκιὰν τῆς κολοκύνθης. Τὴν δυνάμιντου δὲν ἠμπορεῖ κανεὶς νὰ ἀποφύγη. Εἶναι πάντοτε δίκαιος. Παιδεύει ἐκεῖνον, ὅστις δὲν ὑπακούει εἰς τὸ θέλημα του, ἤτοι ἐθνικὸς εἶναι ἢ καὶ προφήτης αὐτοῦ. Εἶναι πάντοτε πλήρης ἀγάπης. Συγχωρεῖ μὲ μεγάλην εὐχαρίστησιν τὸν ἀληθῶς καὶ μετὰ καθαρᾶς καρδίας μετανοοῦντα. Περιποιεῖται ὅλους τοὺς ἀνθρώπους, καὶ τοὺς εἰδωλολάτρας ἀκόμη — ἐπεὶ δὲ καὶ αὐτὰ τὰ ζῶα εὐσπλαγχνίζεται. Αὐτὸς εἶναι ἐλευθερωτῆς ἀπαρομοίωτος. Εἰσακούει τὰς δεήσεις τῶν τεθλιμμένων, καὶ δύναται νὰ λυτρώσῃ καὶ ἀπὸ τὰς τρομερωτάτας ἀνάγκας, ὅπου ὅλαι αἱ ἀνθρώπινοι βοήθειαι παύουσιν, ἀπὸ τὸν βυθὸν τῆς θαλάσσης, καὶ ἀπὸ τὴν κοιλίαν τοῦ κήτους.

114. Ὁ Προφήτης Ἡσαΐας.

Ἀγαπητοίμου ἀναγνώσαι! Οἱ προφῆται, περὶ τῶν ὁποίων ἔως τώρα ἠκούσατε, εἶναι διὰ τὰς μεγάλας των πράξεις ἀξιωματιμότεροι. Οἱ ἀκολουθοῦντες ὅμως εἶναι ἀξιωματιμότεροι, διὰ τὰς ἐνδόξους, διδακτικὰς καὶ ἰσχυρὰς διδασκαλίαις των.

Καθὼς ὁ Ἡλίας ὑπέρεβη ὅλους τοὺς ἄλλους προφήτας διὰ τῶν πράξεών του — οὕτω καὶ ὁ Ἡσαΐας διὰ τὰς ὑψηλὰς διδασκαλίας του, τὰς πλήρεις ὠραιότητος, δόξης τε καὶ ἐμφάσεως. Καὶ ὅσον εἶναι ὑψηλὰ, ὅσα εἶπε, τοσοῦτον εἶναι πάλιν ἀπλᾶ καὶ εὐκατάληπτα.

Ἡ ἐξωτερικὴ θεολατρεία τῶν Ἰσραηλιτῶν ἦτον ἐνδοξος καὶ λαμπρὰ — ἡ δὲ ζωὴ των ἦτον ἀχρεία καὶ βδελυρά. Ὁ θεὸς ἔλεγε πρὸς αὐτοὺς ὁ Ἡσαΐας:

„Ἀκουε οὐρανέ! καὶ ἐνωπίζου ἡ γῆ! διότι Κύριος λαλεῖ: Ἦτος ἐγέννησα, καὶ ἀνέθρεφα, καὶ αὐτοὶ μὲ ἀπέρριψαν. Ὁ μὲν βοῦς γνωρίζει τὸν κύριον αὐτοῦ, καὶ ὁ ὄνος τὴν φάτνην τοῦ κυρίου αὐτοῦ, ἀλλ' ὁ Ἰσραὴλ δὲν μὲ γνωρίζει, καὶ ὁ λαός μου δὲν προσέχει εἰς ἐμέ. Ἐγκατέλιπον τὸν Κύριον, κατεφρόνησαν αὐτὸν, τὸν Ἅγιον τοῦ Ἰσραὴλ, καὶ ὡσάν ξένοι ἔσρεφεν εἰς αὐτὸν τὰ νῶτα. — Τίνα χρεῖαν ἔχω ἀπὸ τοῦ πλήθους τῶν θυσιῶν σας; Χορτάτος εἶμαι ἀπὸ ὀλοκαυτώματα κριῶν καὶ ἀπὸ πάχος τεθραμμένων ζώων, τὸ αἷμα τῶν νέων ταύρων, τῶν ἀρνῶν, καὶ τῶν τράγων δὲν θέλω. Ὅταν ἔρχησθε, νὰ παρῆρσιασθῆτε ἔμπροσθέν μου — τίς ζητεῖ ταῦτα ἐκ τῶν χειρῶν σας; Μὴ καταπατῆτε πλεον τὴν αὐλήν μου, μὴ μοῦ προσφέρετε ἀνωφελεῖς θυσίας. Τὸ θυμίαμά σας βδελύττομαι! Τὰς νομηνίας καὶ τὰ σάββατά σας δὲν ὑποφέρω πλεον, οὔτε τὰς ἀσεβεῖς καὶ παρανόμους συνελεύσεις σας. Πάσας τὰς ἐορτάς σας μισεῖ ἡ ψυχὴ μου: μοὶ εἶναι βάρος. Ἀπέκαμα πλεον, δὲν τὰς ὑποφέρω περισσότερον. Καὶ ἐὰν δέεσθε μὲ χεῖρας ἰκέτιδας πρὸς οὐρανὸν — ἐγὼ ἀποσρέφω τοὺς ὀφθαλμούς μου ἀπὸ ἐσᾶς· καὶ ἐὰν μυριοπλασίους δεήσεις εὐθύνητε πρὸς ἐμέ — δὲν σᾶς ἀκούω τελείως — διότι αἱ χεῖρες σας εἶναι αἵματος πλήρεις. Λούσασθε, καὶ καθαροὶ γίνεσθε! Ἐξαλείψατε τὰς πονηρίας ἀπὸ τὰς ψυχὰς σας! Πάυσατε ἀπὸ τοῦ νὰ ἀμαρτάνητε! Μάθετε νὰ κάμνητε καλόν! Ἐρευνᾶ-

τε νὰ μάθητε, ποῖον εἶναι τὸ δίκαιον! Βοηθεῖτε τοὺς ἀδικου-
 μένους καὶ κατατεθλιμμένους! Κρίνετε τὸν ὄρφανόν δικαίως!
 Καὶ δικαίονετε τὴν χήραν! — Καὶ τότε ἔλθετε πρὸς με, λέ-
 γει Κύριος, διὰ νὰ διαλεχθῶμεν πρὸς ἀλλήλους. Καὶ εἰάν αἱ
 ἀμαρτίαι σας ἤθελον εἶσθαι πορφυραῖ, θέλω τὰς κάμει λευκὰς
 ὡς χιόνα. Ἐάν δὲ ἤθελον εἶσθαι κόκκιναι, θέλω λευκάνει αὐ-
 τὰς, ὡς ἔριον (προβατόμαλλον).“

Πολλοὶ τῶν Ἰσραηλιτῶν γνωρίζοντες τὸ ἀνόσιον πολίτευ-
 μάτων, ἐδιώριζαν ἡμέρας μετανοίας καὶ εορτῶν, διὰ νὰ ἐξ-
 ιλεώσωσι τάχα τὸν Θεὸν μὲ αὐτὰ, νὰ ἐξαλειφῆ τὰς ἀμαρτίας
 των, ἀλλ' ὅμως ἔμειναν πάλιν, καθὼς ἤσαν τὸ πάλαι, ἀδιόρ-
 θωτοι δηλονότι ἄνθρωποι. Διὰ τὸ ὁποῖον εἶπεν ὁ Ἡσαΐας:

„Εἶναι αὕτη νηστεία, καθὼς ἐγὼ θέλω (λέγει Κύριος),
 τὸ νὰ ταλαιπωρῇ τις τὸν ἑαυτὸν του μίαν ἡμέραν, νὰ λυγίξῃ
 τὸν τράχηλόν του ὡς κρίνον, καὶ νὰ κάθηται ἐπάνω εἰς σάκκον
 καὶ σάκτην; Αὐτὸ ὀνομάζεις νηστειάν, καὶ ἡμέραν, εἰς τὴν
 ὁποίαν εὐαρεσεῖται ὁ Θεός! Δὲν θέλω τοιαύτην νηστειάν, λέ-
 γει Κύριος! Ἀλλὰ λύε πάντα σύνδεσμον ἀδικίας, διάλυε τὰ
 βάρη βιαίων συναλλαγμάτων. Ἐλευθέρουε τοὺς τεθλιμμένους,
 καὶ σύντριβε πάντα ζυγὸν αὐτῶν. Διαμοίραζε εἰς τὸν πεινῶν
 τα τὸν ἄρτον σου, καὶ πτωχοὺς ὁδοιπόρους εἰσάγαγε εἰς τὸν
 οἶκόν σου. Ἐάν ἴδῃς γυμνὸν, ἐνδυσον αὐτὸν, καὶ μὴ κατα-
 φρονῆς τὸν ἐνδεῆ, ὅστις εἶναι ἀδελφός σου. Τότε θέλει λάμ-
 φει τὸ φῶς σου ὡς ἡ αὐγή. Αἱ πληγαί σου θέλουσι ἰαθῆ τα-
 χέως, καὶ ἔμπροσθέν σου θέλει προπορευθῆ ἡ δικαιοσύνη σου,
 καὶ ἡ δόξα τοῦ Θεοῦ θέλει σὲ συνοδεύσει. Τότε, ἂν κράξῃς,
 ὁ Θεὸς θέλει σοῦ ἀκούσει. Θέλεις φωνάξαι, καὶ ὁ Κύριος
 θέλει σοὶ ἀποκριθῆ: Ἴδοὺ πάρειμι! Ἐάν εἶσαι πρόθυμος νὰ
 θυσιάσῃς τὸν ἑαυτὸν σου διὰ τὸν ἐνδεῆ, καὶ νὰ χορτάσῃς ψυ-
 χὴν κατατηχομένην, τότε θέλει σε ὀδηγεῖ ὁ Κύριος πάντοτε.
 θέλει χορτάσει τὴν ψυχὴν σου ἐν καιρῷ ἀνομβρίας, καὶ θέλει

ἀναψύξει τὰ ὄσα σου. Τότε θέλεις εἶσθαι ὡς κῆπος ποτιζόμενος, καὶ ὡς πηγὴ, ἣ ὁποία δὲν σηρεύει ποτέ.“

Πολλοὶ Ἰσραηλῖται ἐφρόντιζον ὀλίγον περὶ Θεοῦ. Αὐτοὶ κατεσκεύαζον εἰδῶλα αὐτοῦ, καὶ ἐνόμιζον, ὅτι κατοικεῖ εἰς αὐτὰ δύνამις θεία. Ἐκκλινον τὰ γόνατά των ἔμπροσθεν τῶν εἰδώλων τούτων, κατέφευγον εἰς τὴν βοήθειαν αὐτῶν ἐν καιρῷ ἀνάγκης, καὶ ἀπέδιδον εἰς αὐτὰ θείαν λατρείαν, ὡς νὰ ἦσαν αὐτὸς ὁ ἴδιος Θεός. Θέλων λοιπὸν ὁ Ἡσαΐας νὰ τοὺς ἐπιστρέψῃ ἀπὸ ταύτην τὴν τρομερὰν ἀνοησίαν, καὶ νὰ τοὺς διδάξῃ, διὰ νὰ φρονῶσιν ὑψηλότερα καὶ ὀρθότερα περὶ Θεοῦ, ἔλεγε πρὸς τοὺς Ἰσραηλίτας ἐκείνους, τῶν ὁποίου ὁ μικρὸς νοῦς ἤθελε νὰ χωρέσῃ τὸν Θεόν, οἵτινες καὶ ἤθελον νὰ παρασῆνωσιν αὐτὸν εἰς εἰδῶλα ὀρατὸν καὶ καταληπτόν:

„Τίς μετρά μὲ τὸ κοῖλον τῆς χειρός του τὰ ὕδατα, καὶ τὸν οὐρανὸν μὲ τὴν σπιθαμὴν του, καὶ βασιάζει τὸ βάρος τῆς γῆς μὲ τρεῖς δακτύλους; Τίς ζυγιάζει τὰ ὄρη μὲ τὴν σάββην, καὶ τοὺς λόφους εἰς τὰς πλάσιγγας — Τίς γνωρίζει τὸν νοῦν Κυρίου, ἢ ποῖος γίνεσθαι σύμβουλος αὐτοῦ; Ἰδατε, πάντα τὰ ἔθνη εἶναι ἔμπροσθεν αὐτοῦ ὡς σαγῶν εἰς κάδον, καὶ ὅμοια μὲ τὸν κονιορτὸν εἰς τὴν πλάσιγγα — Ἰδατε, αὐτὸς ἐκφυσᾷ νήσους, ὡς κόκκον κονιορτοῦ. Ὅλος ὁ λίβανος δὲν ἐξαρκεῖ εἰς αὐτὸν εἰς καῦσιν θυσιῶν, καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτῷ τετράποδα εἰς ὀλοκάρπωσιν. Πάντα τὰ ἔθνη ὡς οὐδὲν εἶναι, καὶ οὐδὲν λογίζονται ἐνώπιον αὐτοῦ. Μὲ ποῖον λοιπὸν θέλετε νὰ ὁμοιάσητε τὸν Κύριον, καὶ μὲ ποῖον ὁμοίωμα νὰ τὸν παρομοιάσητε; — Δὲν θέλετε νὰ ἠξεύρητε, δὲν θέλετε νὰ ἀκούσητε; Δὲν σᾶς ἠγγέλθη ἀπ' ἀρχῆς; Δὲν σᾶς ἐδηλοποιήθη, ἀφ' οὔτου ἐθεμελιώθη ἡ γῆ; Αὐτὸς κατέχει τὸν γύρον τῆς γῆς, καὶ οἱ ἐνοικοῦντες ἐν αὐτῇ εἶναι ὡς ἀκρίδες ἐνώπιον αὐτοῦ. Αὐτὸς ἔσκησε τοὺς οὐρανοὺς ὡς καμάραν, καὶ ἐξέτεινεν αὐτοὺς ὡς σκητὴν πρὸς κατοικίαν. Αὐτὸς μεταβάλλει ἡγεμόνας εἰς μηδὲν,

ἔξουθενόνει βασιλεῖς τῆς γῆς, ὥς οὔτε νὰ φυτευθῆτε παρ' αὐτῶν, οὔτε νὰ σπαρθῆ, οὔτε νὰ ριζωθῆ εἰς τὴν γῆν ἢ ρίζα αὐτῶν. Αὐτὸς πνέει μόνον ἐπ' αὐτούς, καὶ ξηραίνονται, καὶ μία καταιγὶς ἀρπάξει αὐτούς ὡς φρύγανα. Μὲ ποῖον λοιπὸν θέλετε νὰ μὲ ὁμοιώσητε; καὶ μὲ ποῖον θέλω εἶσθαι ὁμοιος; Λέγει ὁ Ἅγιος. Ἄρατε εἰς ὕψος τοὺς ὀφθαλμοὺς ὑμῶν, καὶ ἴδατε, Τίς ἔκτισε τούτους τοὺς ἀσέρας; Αὐτὸς ἐκφέρει τὸ πλῆθος αὐτῶν ἠριθμημένον, καὶ ὅλα καλεῖ κατ' ὄνομα. Ἐμπροσθεν τῆς μεγάλης δυνάμεως καὶ κραταιᾶς ἰσχύος δὲν ἀπομένει κανεὶς. Ὁ ἄνθρωπος κόπτει κέδρους, λαμβάνει δρυὺς καὶ πίτεις, καὶ σωρεύει τὰ δένδρα τοῦ δάσους, λαμβάνει ἀπ' αὐτὰ καὶ καίει, καὶ φερμαίνεται, καὶ φῆνει ἄρτους, καὶ τὸ ὑπόλοιπον αὐτῶν κάμνει Θεὸν (εἰδῶλον), γονατίζει ἔμπροσθεν αὐτοῦ, καὶ πίπτει κάτω, καὶ προσεύχεται εἰς αὐτὸν λέγων: „Αὐτρώσαί με· διότι σὺ εἶσαι Θεός μου!“

Εἶναι δυνατόν ἄρα γε νὰ περιγραφθῆ ζωηρότερα ἢ μεγαλειότης τοῦ Θεοῦ, καὶ ἡ μωρία τῆς εἰδωλολατρείας;

Αὗται αἱ ῥήσεις τοῦ προφήτου εἶναι καὶ δι' ἡμᾶς ἀγαπητοίμου ἀναγνώσαι! διδακτικά. Ποῖος δύναται νὰ τὰς ἀναγνώσῃ, χωρὶς νὰ αἰσθανθῆ βαθύτατον σέβας πρὸς τὸν Θεόν, ἔμπροσθεν τοῦ ὁποίου πᾶσα μεγαλειότης καὶ δόξα εἶναι ὡς οὐδέν; Ποῖος ἀναγνώσκων αὐτὰς δὲν ἤθελεν ἰδεῖ φανερὰ, ὅτι δὲν ἤμποροῦμεν νὰ δεῖξωμεν καλῆτερον τὸ πρὸς τὸν Θεὸν σέβας, εἰμὴ διὰ τῆς καθαρᾶς καὶ ἀγίας διαγωγῆς.

115. Καὶ ἄλλαι τινὲς ὠραῖαι παραβολαὶ τοῦ Ἡσαΐου.

Αἱ ῥήσεις τοῦ προφήτου Ἡσαΐου εἶναι πλούσιος θησαυρὸς ὠραίων καὶ μεγάλων ἀληθειῶν. — Οἱ Ἰσραηλίται ἦσαν κατ' ἐκεῖνον τὸν καιρὸν, ἕνα πολλὰ ταλαίπωρον, τεθλιμμένον καὶ δυστυχὲς ἔθνος. Ὁ Ἡσαΐας ἔδειξεν εἰς τοὺς ὀλίγους ἀγαθοὺς τὴν μεγάλην φιλανθρωπίαν, καὶ εὐμενῆ εὐσπλαγχνίαν τοῦ Θεοῦ τάσον ὠραίως καὶ σαφῶς, ὥστε ἔπρεπε νὰ ἐνβαρύνθῃσι καὶ νὰ ἐμφυχοθῶσι καὶ αὐτοὶ οἱ δειλότατοι, καθὼς τὰ μαρμαμμένα ἄνθη ἀναζωογονοῦνται καὶ ἐμφυχοῦνται ἀπὸ τὴν δρόσον τοῦ οὐρανοῦ. Εἰς τοὺς κακοὺς ὅμως ἀνθρώπους περιγράφει πάλιν τὴν ἀδυσώπητον αὐστηρότητα τοῦ Θεοῦ, μὲ τὴν ὁποίαν παιδεύει καὶ τιμωρεῖ τοὺς ἀμετανοήτους ἀμαρτωλοὺς, μὲ τοιούτους ἰσχυροὺς καὶ ἐμφαντικοὺς λόγους, ὥστε ἔπρεπε νὰ κατατάρῃσιν καὶ αὐτοὺς τοὺς βαρβαρωτάτους καὶ ἀγριωτάτους ἀνθρώπους, καθὼς αἱ βρονταὶ τοῦ οὐρανοῦ. Ἠθέλετε σερηθῆ πολὺ, ἀγαπητοί μου ἀναγνῶσαι! ἐὰν δὲν ἠκούετε τοῦλάχιστον μερικὰ παραδείγματα ἐξ αὐτῶν.

„Τάδε λέγει Κύριος, ὁ μέγας καὶ ὑψηλός, ὁ αἰδιός καὶ ἅγιος:“ Ὁ οὐρανὸς μοὶ εἶναι θρόνος, καὶ ἡ γῆ ὑποπόδιον τῶν ποδῶν μου. Εἰς τὰ ὑψηλὰ καὶ ἀγιασῆρια κατοικῶ — ἀλλὰ καὶ εἰς ἐκεῖνους, οἵτινες εἶναι συντετριμμένου καὶ τεταπεινωμένου πνεύματος, διὰ νὰ ἐμφυχόνω τὸ πνεῦμα τῶν τεταπεινωμένων, καὶ νὰ ζωογονῶ τὴν καρδίαν τῶν συντετριμμένων.“

„Ἡ εὐμένεια τοῦ Κυρίου εἶναι χαροποιὰ — ὡς ἡ ἰλαρὰ θερμότης τοῦ ἡλίου μετὰ τὴν βροχὴν· ἀναψύχουσα, ὡς τὰ δροσερὰ νέφη ἐν ταῖς ἡμέραις τοῦ θέρους. Καθ' ὅλα εἶναι ὁ

Κύριος βοηθός καὶ σκεπαστὴς ἡμῶν — ὡς σκιά δένδρου, εἰς τὴν θερμότητα τοῦ ἡλίου — ὡς ἀσφαλὲς καταφύγιον ἐν καιρῷ ζάλης καὶ καταγιγῆδος.“

„Υψώσατε τοὺς ὀφθαλμοὺς σας εἰς τὸν οὐρανὸν ἄνω, καὶ θεωρήσατε ἐπὶ τὴν γῆν κάτω. Οἱ οὐρανοὶ θέλουσι παρέλθει ὡς καπνός, καὶ ἡ γῆ θέλει παλαιωθῆ ὡς ἱμάτιον, καὶ οἱ κάτοικοι αὐτῆς θέλουσι ἀποθάνει (ὡς μύται). Ἡ σωτηρία μου ὅμως μένει εἰς τὸν αἰῶνα, καὶ ἡ δικαιοσύνη μου δὲν θέλει παρέλθει, λέγει Κύριος.“

„Τὰ ὄρη δύνανται νὰ μεταποπισθῶσιν ἀπὸ τὸν τόπον των, καὶ οἱ λόφοι νὰ παρασαλεύσωσιν. Ἡ εὐμένειά μου ὅμως, δὲν θέλει παραχωρήσει ἀπὸ σοῦ, ὦ Ἰσραὴλ! οὐδὲ ἡ διαθήκη μου (ἡ μεταξὺ Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων διαλλαγή) θέλει ἀλλοιωθῆ — λέγει Κύριος.“

„Αἰῶνιος Θεὸς ὑπάρχει ὁ Κύριος, ὅστις ἔκτισε τὰ ὄρια τῆς γῆς — αὐτὸς δὲν ἀδυνατεῖ ποτὲ οὔτε ἀποκάμνει, καὶ τὸ πνεῦμα αὐτοῦ εἶναι ἀνεξερεύνητον. Ἐνδυναμόνει τοὺς ἀδύνατους, καὶ ἐνισχύει τοὺς ἀποκάμνοντας. Οἱ ἀδύνατοι καὶ κεκμηκότες δύνανται νὰ ἀνανεωθῶσι, καὶ οἱ ἐχλεκτοὶ νεανίαὶ προσκόπτουσι καὶ πίπτουσι — οἱ ἐλπίζοντες ὅμως ἐπὶ Κύριον λαμβάνουσι νέας δυνάμεις, ἀποικτῶσι νέα πτερὰ ὡς οἱ ἀετοί, τρέχουσι, καὶ δὲν ἀποκάμνουσι — ἀδοιποροῦσι καὶ δὲν κουράζονται.“

„Οὕτω λέγει Κύριος, ὁ ποιήσας καὶ πλάσας σέ, ἄνθρωπε! Μὴ φοβοῦ· διότι σὲ λυτρώνουν. Ἐγὼ σὲ κράζω κατ' ὄνομα· διότι εἶσαι ἐδικός μου. Ὅταν ταξειδεύῃς τὴν θάλασσαν, εἶμαι μετὰ σοῦ· οἱ ποταμοὶ δὲν θέλουσι σὲ πνίξει. Ἐὰν διαβαίνῃς διὰ πυρὸς, δὲν θέλεις καῆ, αἱ φλόγες δὲν θέλουσι σὲ καύσει· διότι εἶσαι ἀκριβὸς ἐν ταῖς ὀφθαλμοῖς μου καὶ πολέμιος, καὶ ἐγὼ σὲ ἀγαπῶ.“

„Τάδε λέγει Κύριος, ὁ σωτὴρ σου, ὁ ἅγιος τοῦ Ἰσρα-

ήλ: Ἐγὼ εἰμὶ Κύριος ὁ Θεός σου, ὁ διδάσκωνσε τὸ ὠφέλιμον, καὶ ὁδηγῶν σε εἰς τὴν ὁδὸν, καθ' ἣν πρέπει νὰ βαδίζῃς! Ἐὰν ὑπακούῃς εἰς τὰς ἐντολάς μου, καὶ φυλάττῃς τὰ προσάγματά μου, τότε ἡ εὐτυχία σου θέλει εἶσθαι ὡς ποταμὸς ἡ δὲ σωτηρία σου ὡς τὰ κύματα τῆς θαλάσσης.“

„Σεῖς (οἱ ἁμαρτωλοὶ) θέλετε εἶσθαι ὅμοιοι μὲ δρυῖν ἔχουσαν τὰ φύλλα της καμμένα, καὶ μὲ κῆπον χωρὶς ὕδωρ. Ἡ δύναμίς σας θέλει εἶσθαι ὡς καλάμη, καὶ αἱ ἐργασίαι σας ὡς σπινθῆρες πυρὸς, καὶ ἀμφότερα θέλουν κατακαυθῆ ὑπ' ἀλλήλων, ὥστε οὐδεὶς θέλει δυνηθῆ νὰ σβέσῃ τὴν φλόγα αὐτῶν.“

„Οὐαὶ εἰς ἐκείνους, οἱ ὅποιοι λέγουν τὸ κακὸν, καλὸν, καὶ τὸ καλὸν, κακὸν, καὶ μεταβάλλουν τὸ σκότος εἰς φῶς, καὶ τὸ φῶς εἰς σκότος. Οὐαὶ εἰς ἐκείνους, οἱ ὅποιοι φαίνονται συνετοὶ ἐν ἑαυτοῖς, καὶ κατὰ τὴν αὐτῶν δόξαν σοφοί. Οὐαὶ εἰς τοὺς δυνατοὺς οἰνοπότας, καὶ ἥρωας εἰς τὰ μεθυσικὰ ποτά. Οὐαὶ εἰς τοὺς δικαιοῦντας τὸν ἀσεβῆ διὰ δῶρα, καὶ τὸ δίκαιον τοῦ ἀθώου ἀντιλέγοντας. Ἡ ρίζα αὐτῶν θέλει ἀποτεφρωθῆ, καὶ τὸ ἄνθος των θέλει παρέλθει ὑπ' ἀνέμου, ὡς κονιορτός.“

„Ὡσπερ ἡ ὀρμητικὴ, καὶ ἐξηγριωμένη θάλασσα, ἀνησυχοῦσα ἐκρίπτει κόπρους, καὶ ἀκαθαρσίας εἰς τὴν ξηρὰν διὰ τῶν κυμάτων της, οὕτω καὶ οἱ ἀσεβεῖς, ἀνησυχοῦντες δὲν ἔχουσι καμμίαν ἀνάπαυσιν καὶ εἰρήνην, λέγει Κύριος ὁ Θεός μου.“

„Ἀκούσατέ μου σεῖς, εἰς τοὺς ὁποίους ἐνεπισεύθη ἡ δικαιοσύνη μου! καὶ σὺ λαός μου, ὁ φέρων τοὺς νόμους μου εἰς τὴν καρδίαν σου! Μὴ φοβεῖσθε ἀπὸ τὰς καταλαλιὰς τῶν ἀνθρώπων, καὶ μὴ ταραττεσθε ἀπὸ τὰς ὑβρισίας καὶ κατηγορίας αὐτῶν· διότι θέλει καταφάγει αὐτοὺς ὁ σῆς (μόλιτζα) ὡς ἱμάτιον, καὶ ὁ σκόληξ θέλει διαφθεῖρει αὐτοὺς ὡς ἔριον (μαλλί), ἡ δικαιοσύνη μου ὅμως θέλει μείνει αἰώνιος, καὶ τὸ σωτήριόν μου εἰς γενεὰς γενεῶν.“

„Πᾶσα σὰρξ εἶναι χόρτος, καὶ πᾶσα ἡ μεγαλοπρέπεια καὶ λαμπρότης αὐτῆς ὡς τὰ ἄνθη τοῦ ἀγροῦ. Ὁ χόρτος ξηραίνεται, καὶ τὸ ἄνθος μαραίνεται, ὅταν πνεύσῃ ἐπ' αὐτὰ ἡ πνοὴ τοῦ Κυρίου. Ἐπ' ἀληθείας, χόρτος εἶναι οὗτος ὁ λαός. Ὁ χόρτος ξηραίνεται, τὸ ἄνθος μαραίνεται, ὁ δὲ λόγος τοῦ Κυρίου μένει εἰς τὸν αἰῶνα.“

„Εὐφράνθητε οὐρανοί· ἀγάλλου ἡ γῆ· καὶ τὰ ὄρη σκιρτήσατε, ὅτι τάδε λέγει Κύριος: „Δύναται ποτὲ νὰ λησμονήσῃ ἡ μήτηρ τὸ ἴδιον αὐτῆς τέκνον; ἢ νὰ μὴν εὐσπλαγχνισθῇ τὸν ἴδιόν της υἱόν; — Καὶ ἂν ἡ μήτηρ ἤθελεν λησμονήσει αὐτὸν, ἐγὼ ὅμως δὲν θέλω ποτὲ σὲ λησμονήσει.“

Αὗται αἱ ῥήσεις τοῦ προφήτου πρέπει νὰ θεωρῶνται ὡς λόγοι τοῦ Θεοῦ, ὅστις διὰ σώματος τοῦ προφήτου Ἡσαΐου λέγει: „Καθὼς πίπτει ἡ βροχὴ καὶ ἡ χιὼν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καὶ δὲν ἐπιστρέφει πλέον ὀπίσω, ἀλλὰ ποτίζουσα καὶ καρποφόρον ποιοῦσα τὴν γῆν, δίδει σπόρον εἰς σποράν, καὶ ἄρτον εἰς βρώσιν, οὕτως εἶναι καὶ οἱ ἐκ τοῦ σώματός μου ἐξερχόμενοι λόγοι, οἵτινες δὲν θέλουσιν ἐπιστρέφει ἄκαρποι, ἀλλὰ θέλουσιν ἐκτελέσει ὅ,τι μοι εἶναι ἀρεσὸν, καὶ θέλουν κατορθώσει εἰς ὅ,τι ἐσάλησαν.“ Εἶθε οἱ λόγοι οὗτοι τοῦ Θεοῦ νὰ φέρωσι καὶ εἰς τὰς καρδίας ὑμῶν, ὡ ἀναγνώσται! ὠραίους καρπούς!

116. Ὁ προφήτης Ἰερεμίας.

Ἀγαπητοίμου ἀναγνώσται! Οἱ λαμπροὶ καὶ μεγαλοπρεπεῖς λόγοι τοῦ Ἡσαΐου σᾶς ὑπερεχαροκαίησαν βεβαιότατα. Οἱ δὲ πρᾶξις θρηνητικοὶ ἤχοι τοῦ Ἰερεμίου θέλουν κινήσει τὴν καρδίαν σας. Οὗτος συμβουλεύει τόσον θερμῶς, καὶ μὲ τόσην

ξέσιν τὴν διόρθωσιν τῆς ζωῆς τῶν ἀνθρώπων, ὡς δύναται νὰ κινήσῃ, (καθὼς λέγομεν), καὶ αὐτοὺς τοὺς ἀναισθήτους λίθους. Ἀκούσατε αὐτὸν τὸν ἴδιον:

„Θαυμάσατε καὶ τρομάξατε, οὐρανοί! λέγει Κύριος! Ὁ λαός μου ἤμαρτε διττῶς — Ἄφησαν ἐμὲ, τὴν πηγὴν τοῦ ζῶντος ὕδατος, καὶ ἔσκαψαν εἰς ἑαυτοὺς ἄλλα φρέατα — λάκκους τετρυπημένους, οἱ ὅποιοι δὲν κρατοῦναι τὸ ὕδωρ.“ Οὕτως ἀνοήτως πράττει πᾶς ἄνθρωπος, ὅστις ζητεῖ τὴν εὐτυχίαν του εἰς πλοῦτη, τιμὰς καὶ ἡδονὰς, καὶ ὄχι εἰς τὸν Θεόν.

„Ὁ μωρὸς λαός μου δὲν μὲ γνωρίζει, εἶναι ἀνόητα καὶ μωρὰ παιδάκια. Διὰ νὰ πράξωσι τὸ κακόν, εἶναι ἱκανῶς γνωστικοί· το καλὸν ὅμως νὰ πράττωσι δὲν θέλουν νὰ τὸ καταλάβουν.“ Ὅθεν δὲν πρέπει τινὰς νὰ ἀθωόνῃ ἕνα ἀχρεῖον καὶ κακὸν παιδίον, διὰ τοῦτο, ὅτι δὲν γνωρίζει ἀκόμη τὸ ἀγαθόν.

Ἄπιστία καὶ σιληρότης εἶναι, τὸ νὰ μὴν εἶναι τινὰς εὐγνώμων πρὸς τὸν Θεὸν διὰ τὰς εὐεργεσίας του. „Οὗτος ὁ λαὸς ἔχει ἄπιστον καὶ σιληρὰν καρδίαν, (λέγει Κύριος). Ἐκκλίνοῦσι καὶ ἐκπίπτουσι πάντοτε ἀπ’ ἐμοῦ. Δὲν ἐνθυμούνται, λέγοντες ἐν τῇ καρδίᾳ των: Ἄς φοβώμεθα τὸν Κύριον, ὅστις μᾶς σέλλει εἰς προσήκοντα καιρὸν προΐμους καὶ ὀφίμους βροχὰς, καὶ μᾶς φυλάττει κατὰ πᾶν ἔτος πισῶς τὰ γεννήματα. Ἄλλ’ αἱ κακαί σας πράξεις σᾶς ἐμποδίζουσι, νὰ ἐνθυμηθῆτε τοῦτο, καὶ αἱ ἀμαρτίαι σας δὲν σᾶς ἀφήνουσι, νὰ ἐλθῆτε εἰς τὸν σοχασμὸν τοῦτον.“ Ὅστις θέλει νὰ γνωρίξῃ τὸν Θεόν, καὶ νὰ ἀπολαμβάνῃ ἐν αὐτῷ χαρὰν, πρέπει νὰ ἔχῃ τὴν καρδίαν του καθαρὰν ἀπὸ ἀμαρτίας.

Μόνη ἡ σύχνασις εἰς τὴν Ἐκκλησίαν δὲν ἀποτελεῖ τὸν ἄνθρωπον ἀληθῶς εὐσεβῆ. „Διορθώσατε τὴν ζωὴν σας καὶ τοὺς διαλογισμούς σας! λέγει Κύριος. Μὴν θαρρέετε εἰς ψευδεῖς λόγους! Μὴ λέγετε πάντοτε: Ἐνταῦθα εἶναι ὁ ναὸς τοῦ Κυ-

ριου! Ὁ ναὸς τοῦ Κυρίου! Μόνον, ὅταν διορθώσητε καθ' ὅλα τὴν ζωὴν σας καὶ τὰ φρονήματά σας, ὥστε νὰ πολιτεύεσθε ὁ εἰς πρὸς τὸν ἄλλον δικαίως, καὶ νὰ μὴ καταθλίβετε ξένους, ὀρφανοὺς καὶ χήρας — τότε θέλω σᾶς ἀφήσει νὰ κατοικῆτε πάντοτε ἔμπροσθέν μου, εἰς τὸν τόπον τοῦτον, τὸν ὁποῖον ἔδωκα εἰς τοὺς πατέρας σας. Ἄλλ' οὕτως — θαρρέϊτε εἰς ψευδολογίας, αἱ ὁποῖαι δὲν θέλουν σᾶς ὠφελήσει παντελῶς. Κλέπτετε, φονεύετε, πορνεύετε, ὀμνύετε ψευδῶς — ἔπειτα ἔρχεσθε, παρρησιαίξεσθε ἔμπροσθέν μου εἰς τὸν οἶκον τοῦτον, καὶ λέγετε: „Ἐχομεν ἐπιτρεπτικὸν γράμμα, νὰ ἐκτελῶμεν ὅλας τὰς μιὰρὰς ἀνομίας ταύτας.“ Νομίζετε τὸν οἶκον τοῦτον, ὅστις φέρει τὸ ὄνομά μου, σπήλαιον λησῶν; λέγει Κύριος.“

„Ποῖος πίκτει, καὶ δὲν θέλει νὰ σηκωθῆ; ποῖος πλανᾶται καὶ δὲν θέλει νὰ ἐπιστρέψῃ πάλιν εἰς τὴν εὐθείαν ὁδόν; Διὰ τί λοιπὸν οὗτος ὁ λαὸς θέλει νὰ ἐπιμένῃ πεισματικῶς εἰς τὴν πλάνην του; Κανεὶς δὲν ὑπάρχει νὰ λυπῆται διὰ τὰς ἀμαρτίας του. Κανεὶς δὲν λέγει: Ἐπράξα; Ὅλοι τρέχουσιν εἰς τὴν ὁδὸν (τῆς ἀπωλείας), καθὼς ἓνας ἐξηγριωμένος ἵππος εἰς τὴν μάχην.“

„Ὁ πελαργὸς ὑπὸ τὸν οὐρανὸν ἠξεύρει τὸν καιρὸν τοῦ ἔρχομοῦ του· αἱ τρυγόνες καὶ χελιδόνες παρατηροῦσι τὸν καιρὸν τῆς ἀναχωρήσεώς των — Ὁ δὲ λαὸς μου δὲν θέλει νὰ γνωρίσῃ τοὺς νόμους τοῦ Κυρίου.“ Ἐπρεπε νὰ ἦναι οἱ ἄνθρωποι ἀφρονέστεροι, παρὰ τὰ ἔλογα ζῶα;

„Διὰ τί ὁ λαὸς μου, τὴν ὁποῖον ἐγὼ ἠγάπων τόσο ἐκ καρδίας, ἔπραξε τοσαύτας ἀνομίας; λέγει Κύριος. Τί ζητεῖ πλέον εἰς τὸν οἶκόν μου; Νομίζεις, ὅτι αἱ ἱεραὶ θυσίαι, εἰς τὰς ὁποίας καυχᾶσαι, δύναται νὰ ἐξαλείψωσιν ἐν σοὶ τὴν κακίαν σου; Ἰδοὺ! ὁ Κύριος σοὶ ἔδωκε τὸ ὄνομα: „Ὁραία ν θάλλουσαν ἐλαίαν, γέμουσαν καλῶν καρπῶν.“

„Διὰ προσαγῆς ὁμως τοῦ Θεοῦ θέλει καταλάβει αὐτὴν φθοροποιὸν πῦρ, καὶ θέλει κατακαύσει τοὺς κλάδους της.“ Ὡ, ποῖος δὲν θέλει νὰ ὁμοιωθῆ κάλλιον μὲ τὴν ὠραίαν καὶ θάλλουσαν ἐλαίαν, παρὰ μὲ τὴν ὑπὸ τοῦ πυρὸς διαφθαρεῖσαν!

„Ὅταν ὁ αἰθίοψ ἀλλάξῃ τὸ μέλαν δέρμα του, καὶ ἡ πάρδαλις τὰ ποικίλματά της, τότε θέλετε δυνηθῆ καὶ σεῖς νὰ πράττητε τὸ καλὸν συνειθισμένοι ὄντες εἰς τὸ κακόν.“ Καὶ τοῦτο ἀποτείνεται μάλισα πρὸς ἐκεῖνα τὰ κακά, εἰς τὰ ὅποια ἐσυνειθισέ τις ἐν νεότητός του νὰ πράττῃ.

Εἰς μάτην ἐλπίζει ὁ κακὸς εἰς τὰς πρὸς Κύριον μεσιτείας τῶν ἁγίων. „Ἐὰν ὁ Μωϋσῆς καὶ ὁ Σαμουὴλ παριστάνοντο ἔμπροσθέν μου, λέγει Κύριος, (καὶ ἐδέοντο ὑπὲρ τοῦ λαοῦ τούτου), πάλιν δὲν ἤθελα ἔχει καμμίαν χαρὰν πλέον εἰς τὸν λαὸν τοῦτον. Μακρὰν ἀπὸ τοῦ προσώπου μου οἱ τοιοῦτοι — εἰς μάχαιραν καὶ θάνατον, εἰς λιμὸν καὶ αἰχμαλωσίαν!“

„Οὐαὶ εἰς τὸν ἄνθρωπον ἐκεῖνον, ὅστις ἐκκλίνει ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ ἀπὸ τὸν Θεόν, ἐλπίζει εἰς ἀνθρώπους, καὶ ἐμπιστεύεται εἰς φηγτὸν βραχίονα! Οὗτος θέλει εἶσθαι ὡς δένδρον ἐν ἐρήμῳ. Δὲν θέλει ἰδεῖ ποτὲ καλὸν καιρὸν. Θέλει ξηρανθῆ εἰς ἄνυδρον, ἀγρίαν, ἀλμυρὰν καὶ ἄκαρπον γῆν. Μακάριος ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος, ὅστις ἐλπίζει ἐπὶ Κύριον, καὶ τοῦ ὁποῖου ἡ ἐλπίς εἶναι ὁ Κύριος! Οὗτος θέλει εἶσθαι ὡς δένδρον, πεφυτευμένον πλησίον ὕδατος, τὸ ἴποῖον εἰς ὑγρὰν γῆν πιάνει ρίζας. Ἔρχεται καῦμα — καὶ δὲν φοβεῖται παντελῶς ἀπ' αὐτὸ, μάλισα μένουσιν καὶ τὰ φύλλα του πάντοτε πράσινα. Ἔρχεται καιρὸς ἀνομβρίας — καὶ δὲν τὸν φηφᾷ παντελῶς, καὶ φέρει ἀκαταπαύτως καρπὸν.“

† „Μία πέρδιξ ἐπωάζει (κλωσσᾶ) αὐγὰ, τὰ ὅποια δὲν ἐγέννησε, (καὶ δὲν ἔχει κανένα ὄφελος· οἱ νεοσσοὶ ἀφήγουσι τὴν ξένην μητέρα, καὶ φεύγουσιν ἀπ' αὐτὴν). Μὲ ταύτην τὴν

πέρδικα ὁμοιάζει καὶ ἐκεῖνος, ὅστις ἐξ ἀρπαγῆς καὶ ἀδικίας
συνάξει πλούτη. "Οπου αὐτὸς ἔχει μάλισα τὰς ἐλπίδας του,
ἐκεῖθεν γυμνοῦται, καὶ φαίνεται τελευταῖον ὡς μωρός."

„Ὅστις τρώγει ἄγωνα σαφύλια, αἰμοδιάζουσιν οἱ ὀδόν-
τες αὐτοῦ.“ (Δηλαδή: ὅστις πράττει κακὸν, ἐκεῖνος θέλει αἰ-
σθανθῆ ἄμέσως τὰ πικρὰ τοῦ κακοῦ ἐπακόλουθα.)

„(Ἐὰν εἶπῃ ὁ ἁμαρτωλὸς ἐν καθαρᾷ καρδίᾳ:) 'Αφ' οὗ
μὲ ἐκάλεσας, Θεέ! μετενόησα! 'Αφ' οὗ μὲ ἔφερες εἰς διά-
γνωσιν, Κύριε! τύπτω τὸ σῆθος μου πλήρης ἀθυμίας! Κα-
ταισχύνομαι καὶ ἐρυθριῶ διὰ τὰς ἀναιδεῖς πράξεις τῆς νεότη-
τός μου! — (Τότε λέγει Κύριος περὶ αὐτοῦ): 'Ο ἀκριβὸς μου
υἱὸς, τὸ ἀγαπητόν μου τέκνον παραπονεῖται! "Αν καὶ ἐλάλη-
σα ἐναντίον του, πάλιν ὅμως τὸν ἐνθυμοῦμαι πάντοτε! 'Η
καρδιά μου συντρίβεται πρὸς αὐτόν! Θέλω τὸν εὐσπλαχνισ-
θῆ — θέλω τὸν εὐσπλαχνισθῆ!"

"Ὡ, πόση εὐτυχία εἶναι, ἀγαπητοίμου ἀναγνώσαι! ὅτι
οἱ λόγοι τῶν ἁγίων τούτων ἀνδρῶν τοῦ Θεοῦ διεσώθησαν καὶ
ἕως εἰς ἡμᾶς, καὶ ὅτι ἠμποροῦμεν καὶ ἡμεῖς νὰ ἀναγινώσκω-
μεν καὶ τώρα ἀκόμη ὅσα οἱ ἄνδρες οὗτοι εἶπον πρὸ πολλῶν
ἤδη αἰώνων! Τοῦτο βέβαια εἶναι τῆς θείας προνοίας ἔργον
καὶ μάλισα διὰ τὴν πρὸς ἡμᾶς ἀγάπην. Δὲν πρέπει νὰ μᾶς χαρο-
ποιήσῃ τοῦτο; Δὲν ἔπρεπε νὰ εὐχαρισῆσωμεν δι' αὐτὸ τὸν
Θεόν; — 'Αλλ' ἄς τὸν εὐχαρισῶμεν ἐξαιρέτως καὶ διὰ τοῦ-
το, ὅτι, ἐντυπώνοντες τοὺς λόγους τούτους εἰς τὴν καρδίαν
μας, δυνάμεθα νὰ διευθύνωμεν τὴν ζωὴν μας κατ' αὐτούς!

117. Ἰεζεκιήλ καὶ οἱ λοιποὶ Προφῆται.

Οποῖαν ἡδονὴν αἰσθάνεταί τις, εὐρισκόμενος εἰς λειμῶνα γέμοντα εὐόσμων ἀνθέων, τὴν αὐτὴν αἰσθάνεται καὶ ὁ ἀναγινώσκων τῶν προφητῶν τὰ συγγράμματα. Στέφανος ἀπὸ τὰ ἑρραιότερα τῶν ἀνθέων τούτων πεπλεγμένος, θέλει σᾶς εἶναι βέβαια τερπνὸν δῶρον, ἀγαπητοῦ μου ἀναγνώσει!

Διὰ τὰ γένωσι δὲ σαφεῖς καὶ καθαραὶ αἱ περικοπαί, τὰς ὁποίας μέλλω νὰ ἐκθέσω ἐνταῦθα ἀπὸ τὰ εἰρημένα συγγράμματα, θέλω ἐκφράσει τῶν περικοπῶν τούτων τὴν ἔννοιαν μᾶλλον, ἢ τὰς λέξεις αὐτὰς, ὡς εἶναι γεγραμμένοι εἰς τὴν αἰγίαν Γραφήν. Πρὸς τούτοις θέλω προσαρμόσει μερικὰς ῥήσεις τῶν προφητῶν καὶ εἰς τὴν ἡλικίαν σας.

Ὁ Ἰεζεκιήλ: Οὗτος ἐξεικονίζει θαυμασίως τὸν δίκαιον, λέγων: „Δίκαιος εἶναι ἐκείνος ὁ ἄνθρωπος, ὅστις πράττει τὸ δίκαιον καὶ τὴν δικαιοσύνην, (φυλάττει ἑαυτὸν καθαρὸν ἀπὸ ἁτιμα καὶ ἀδίκων ἔργων), ὅστις δὲν λυπεῖ κανένα, δὲν ἀφαρπάζει μὲ δυναστείαν τὸ ξένον πρᾶγμα, ὅστις μεταδίδει τὸν ἄρτον του καὶ εἰς τὸν πεινῶντα, καὶ ἐνδύει τὸν γυμνόν, ὅστις δὲν δανεῖζει χρήματα ἐπὶ ἀδίκῳ τόκῳ, καὶ δὲν λαμβάνει παρά τινος περισσότερον τοῦ πρέποντος, ὅστις δὲν ἐκτείνει τὴν χεῖρά του εἰς ἀδικίας, ὅστις φυλάττει τοὺς νόμους μου, καὶ πορεύεται κατὰ τὰς ἐντολάς μου, διὰ τὰ ζῆ τιμίως — οὗτος εἶναι δίκαιος, λέγει Κύριος — καὶ οὗτος θέλει κληρονομήσει τὴν αἰώνιον ζωὴν.“

„Ζῶ ἐγὼ, λέγει Κύριος. Δὲν θέλω τὸν θάνατον τοῦ ἁμαρτωλοῦ, ἀλλὰ θέλω νὰ ἐπιστρέψῃ ὁ ἁμαρτωλὸς ἀπὸ τὴν

οδόν του — καὶ νὰ ζήσῃ.“ Πόσον μεγάλη καὶ μνήμης ἀξία παρηγορία εἰς πάντα ἀληθῶς μετανοοῦντα ἁμαρτωλόν!

Βαρούχ: Ἡ θεωρία τῶν ὡραιότητων τῆς φύσεως πρέπει νὰ ἀναφέρῃ καὶ νὰ ὑψώσῃ τὸ πνεῦμα μας εἰς τὸν Ποιητήν: „Αὐτὸς ἐξαποστέλλει τὸ φῶς, καὶ αὐτὸ ἐξέρχεται ἀμέσως. Τὸ ἀνακαλεῖ ὀπίσω, καὶ αὐτὸ τρέμον ὑπακούει. Μὲ εὐφροσύνην λάμπουσιν οἱ ἀστέρες εἰς τοὺς τόπους, ὅπου αὐτὸς τοὺς ἐδιώρισεν. Τοὺς κράζει, καὶ αὐτοὶ ἀποκρίνονται: Πάρεσμεν! Οὗτοι λάμπουσιν, εὐφραίνόμενοι εἰς τὸν ποιήσαντα αὐτοὺς — καὶ οὗτος εἶναι ὁ Θεὸς ἡμῶν.“

Μὴν ἐλπίζετε εἰς χρήματα καὶ κτήματα. „Ποῦ εἶναι οἱ ἡγεμόνες καὶ τὰ ἔθνη, οἳ τινες συνήθριζον εἰς σωροὺς τὸν χρυσὸν καὶ τὸν ἄργυρον, καὶ δὲν ἔπαυον τελείως θησαυρίζοντες; Οὗτοι πάντες ἠφανίσθησαν, ἐβλήθησαν εἰς τὰ μνημεῖα, καὶ ἄλλοι ἔλαβον τὸν τόπον αὐτῶν.“

ᾨσηέ: „Εἰς εὐσπλαγχνίαν εὐχαριστοῦμαι, καὶ ὄχι εἰς θυσίας, εἰς ἐπίγνωσιν Θεοῦ ἔτι μᾶλλον, ἢ εἰς ὀλοκαυτώματα, λέγει Κύριος.“

(„Νέος ἀπειθής) ὁμοιάζει μὲ περισεράν ἀνόητον, ἣτις δὲν θέλει νὰ προσέξῃ εἰς οὐδὲν. Ἀπώλεια θέλει ἔλθει ἐπ' αὐτὸ, ὡς ἀετός.“

Δὲν εἶναι πᾶσα προσευχὴ καλὴ καὶ θεάρετος. „Πολλοὶ (λέγει Κύριος) κράζουσι πρὸς με — ὄχι ὅμως καὶ ἀπὸ καρδιάς. Αὐτοὶ κραυγάζουσιν ἀπὸ τὰς σκηνάστων πρὸς με — ἀλλ' ἡ φροντίς αὐτῶν εἶναι μόνον περὶ σίτου καὶ οἴνου. Ἐναντίον τῆς θελήσεως μου πράττουσιν οἱ τοιοῦτοι.“

(„Ἐνας νέος, ὅστις ἤδη ἄρχισε νὰ πράττῃ τὸ καλόν, καὶ εὐρισκόμενος μεταξὺ ἄλλων ἀχρείων νέων, μένει ἀκόμη ἀδιάφθορος, οὗτος εἶναι παρὰ θεῶν ἀρετὸς καὶ ἀγαπητὸς) καθὼς ὁ πρῶτος καρπὸς τῆς συκῆς — καὶ καθὼς μία κάρπιμος ἄμπελος ἐν τῷ μέσῳ μιᾶς ἀνίδρου ἐρημίας.“

„Σπειράτε δικαιοσύνην, καὶ θέλετε θερίσει εὐσπλαγχνίαν. Ἐξ ἀνοήτων φλυαριῶν, ἀπάτης καὶ δόλου (καὶ ἐξ ὅλων τῶν κακῶν) ἀναβλασάνει ἡ τιμωρία, καθὼς τὰ φαρμακερὰ φυτὰ ἀπὸ τὰς αὐλακὰς τῆς (νοσηρᾶς) γῆς.“

„Ἡ λαμπρότης καὶ μεγαλοπρέπεια τῶν κακῶν ἀνθρώπων παρέρχεται, ὡς τὰ νέφη τῆς αὐγῆς, (τὰ ὅποια ἀεράπτουσιν ὡς χρυσοὺς καὶ πορφύρα — ἀλλ' εὐθὺς μεταβάλλονται εἰς βροχὴν) καθὼς ἡ δρόσος τὸ πρωῒ, (ἥτις λάμπει μὲ ὥραϊα χρώματα, ἐκ τῆς θερμότητος ὅμως τοῦ ἡλίου ἐξατμίζεται μετὰ τινὰς σιγμᾶς) καθὼς ὁ ἐν καμίνῳ καπνός, (ὅστις ὑφαίνεται εἰς τὸν οὐρανόν, καὶ διαλύεται.“)

✕ Πραῦς καὶ ἰλαρὸς εἶναι ὁ Θεὸς πρὸς ἐκεῖνον, ὅστις ἐλπίζει καὶ πείθεται εἰς αὐτόν. „Θέλω σοὶ εἶσθαι δρόσος, τέκνον μου!) καὶ σὺ θέλεις ἀνθήσει, ὡς ῥόδον ὠραιότατον.“

✕ Ἰωήλ: „Ὅταν τὰ σπαρτὰ ὠριμάσῃ, τότε θερίζονται — (ὅταν ὁ ἄνθρωπος πληρώσῃ τὸ μέτρον τῶν ἀμαρτιῶν του — τότε εἶναι ὠριμος εἰς ἀπώλειαν.“)

Ἄμώς: Θαυμάσατε τὸν Θεὸν εἰς τὰ ποιήματά του. „Κατανοήσατε: Αὐτὸς εἶναι ὁ μορφώσας τὰ ὄρη, αὐτὸς μεταβάλλει τὴν νύκτα εἰς αὐγὴν, τὴν ἡμέραν εἰς νύκτα, αὐτὸς εἶναι ὁ ποιήσας τὸν ἄνεμον καὶ τὴν ὀμίχλην, αὐτὸς εἶναι ὁ καλῶν τὰ ὕδατα τῆς θαλάσσης, καὶ αὐτὰ (ἐν πραιά βροχῇ) πίπτουσιν εἰς τὴν γῆν.“

✕ Ἀδικὸν κέρδος δὲν προκόπτει. „Διότι καταθλίβετε τοὺς πτωχοὺς, καὶ ἀφαιρεῖται ἀπ' αὐτοὺς ὅ,τι πολύτιμον ἔχουσι, θέλετε μὲν οἰκοδομησεὶ οἶκους ἐκ τετραγώνων λίθων, δὲν θέλετε ὅμως κατοικήσει εἰς αὐτοὺς — θέλετε φυτεύσει ὠραιότατας ἀμπέλους, πλὴν δὲν θέλετε πίνει ἀπ' αὐτὰς οἶνον.“

Κανεῖς δὲν ἡμπορεῖ νὰ κρυφθῇ ἀπὸ τὸ πρόσωπον τοῦ Θεοῦ· διότι ἡ χεὶρ του μᾶς φθάνει πανταχοῦ. „Ἐὰν κρυφθῶσι καὶ εἰς αὐτὴν τὴν ὑψηλοτάτην κορυφὴν τοῦ (ὑψηλοῦ καὶ

δασώδους) Καρμήλου ὄρους ἐγὼ θέλω τοὺς εὖρει καὶ τοὺς ἀνασπάσει ἐκεῖθεν, καὶ ἐὰν ἠδύναντο νὰ κρυφθῶσι καὶ εἰς αὐτὸν τὸν βυθὸν τῆς θαλάσσης, ἐγὼ θέλω προσάξει τὰς ἐκεῖ ὕδρας, νὰ τοὺς δαγκάσωσι — λέγει Κύριος.“

Ἄβδι οὖ: „Ἡ ὑπερηφάνεια τῆς καρδίας σου σὲ ἐξάπα-
τᾷ, ὦ Ἰσραήλ! λέγει Κύριος. Ἐπειδὴ κατοικεῖς τὰς ἀποτό-
μους πέτρας, καὶ ἔχεις τὸ καταφύγιόν σου εἰς ὑψηλὰ ὄρη,
(διὰ τοῦτο δὲν φοβῆσαι κανένα ἐχθρόν·) ἀλλὰ καὶ ἂν ἤθελες
ὑψωθῆ ὡς ἀετὸς, καὶ ἤθελες κτίσει τὴν φωλεάν σου μεταξὺ
τῶν ἄσρων, θέλω σὲ κατακρημνίσει καὶ ἀπὸ ἐκεῖ.“ οὕτω τα-
πεινοῦται πάντοτε ὁ ὑπερήφανος, καὶ ἐκεῖνο, εἰς τὸ ὁποῖον
αὐτὸς καυχᾶται, δὲν τὸν ὠφελεῖ παντελῶς.

Μιχαίας: „Τι νὰ θυσιάσω εἰς τὸν Κύριον, ἄξιον
καὶ πρέπον εἰς αὐτὸν, ἐρωτᾷς! Πρέπει νὰ κλίνω τὰ γόνατά
μου ἔμπροσθεν τοῦ μεγάλου Θεοῦ; Νὰ παρῶρσιασθῶ ἔμπρο-
σθέν του μὲ ὀλοκαυτώματα, μὲ ἐνιαυσίους μόσχους; — Νο-
μίζεις, ὅτι ὁ Θεὸς εὐαρεσεῖται εἰς χιλοὺς κριοὺς, ἢ εἰς
πολλὰς χιλιάδας παχέων τράγων; Εἴρηται ἤδη εἰς ἐσὲ, ὦ
ἄνθρωπε! τί εἶναι ἀγαθόν, καὶ ἀπαιτεῖ παρὰ σοῦ ὁ Θεός;
Πράττε ὅ,τι εἶναι δίκαιον, ἀγάπα τὴν ἐλεημοσύνην, καὶ πο-
ρεύου ἐν ταπεινώσει καρδίας ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ σου.“

Ναοὺμ: „Μακρόθυμος εἶναι ὁ Κύριος — ἀλλὰ καὶ
μεγάλη ἡ ἰσχὺς αὐτοῦ· κανέναν ἐγκληματίαν δὲν ἀφήνει ἀτι-
μώρητον. Αὐτὸς ἀπειλεῖ τὴν θάλασσαν, καὶ ξηραίνεται,
τοὺς ποταμοὺς, καὶ ἀφανίζονται. Ἀπ' αὐτοῦ σειόνται τὰ ὄρη
— οἱ βουνοὶ σαλεύονται· ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ τρέμει ἡ γῆ,
καὶ πᾶς ὁ κόσμος μετὰ τῶν κατοικούντων ἐν αὐτῷ. — Τίς
δύναται νὰ διαμείνη ἔμπροσθεν τῆς ὀργῆς αὐτοῦ!“

Ἐκεῖνος μόνον γνωρίζει ὁ Κύριος, οἳ τινες ἐλπίζουσιν ἐπ'
αὐτόν. „Πλεως εἶναι πρὸς αὐτοὺς — καὶ ἐνδυναμένει αὐτοὺς
ἐν ἡμέρᾳ θλίψεως καὶ ἀνάγκης.“

Ἄβακούμ: „Οἱ ὀφθαλμοί σου, Κύριε! εἶναι τόσο καθαροὶ — ὥστε δὲν ἤμπορεῖς νὰ βλέπῃς τὸ κακὸν — δὲν ἤμπορεῖς νὰ ὑποφέρῃς τὴν παρουσίαν τοῦ ἀδίκου.“

„Ἰδοὺ, ὁ ἄπιστος δὲν ἔχει καθαρὰν καὶ εἰλικρινῆ ψυχὴν ἐν ἑαυτῷ, ὁ δίκαιος ὅμως θέλει ζῆσει διὰ τὴν πίσυν του.“

„Καθὼς ὁ οἶνος ἀπατᾷ τὸν οἰνοπότην, (τὸν κάμνει μέθυσον, μωρὸν καὶ ἀναίσθητον), οὕτω καὶ ἡ φιλοδοξία τὸν ἀλαζόνα. Αὐτὴ τῷ γίνεται εἰς ὄνειδος.“

Ὁ Θεὸς εἶναι παρηγορία καὶ καταφυγὴ ἡμῶν ἐν καιρῷ ἀνάγκης. „Ἄν καὶ ἡ συκὴ δὲν καρποφορῇ, ἡ ἄμπελος μένη χωρὶς καρπῶν, ἡ ἐλπίς τῆς ἐλαίας ψεύδεται, ὁ ἀγρὸς δὲν δίδῃ κανένα καρπὸν, τὰ πρόβατα ἀφαρπάζονται ἐκ τῶν ποιμνίων, καὶ δὲν μένη κανένας βοῦς εἰς τὴν φάτνην — πάλιν θέλω εὐφραίνεσθαι ἐπὶ Κύριον — θέλω ἀγάλλεσθαι ἐπὶ τὸν Θεόν, τὸν σωτῆρα μου. Κύριος, ὁ Θεός, εἶναι δύναμις μου.“

Σοφονίας: Ἄνοήτως πολιτεύονται ὅλοι ἐκεῖνοι, ὅσοι νομίζουσιν, ὅτι ὁ πλοῦτος τοὺς κάμνει εὐτυχεῖς — καὶ δὲν πασχίζουσιν νὰ ἀποκτήσωσι τὴν ἀγαθότητα καὶ ἀρετὴν. „Τὸ χρυσίον καὶ ἀργύριον αὐτῶν δὲν θέλει δυνηθῆ νὰ λυτρώσῃ αὐτοὺς ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς κρίσεως: πολλὰ ὀγλίγωρα θέλουν ἀπολεσθῆ οἱ τοιοῦτοι.“

Ἄγγαῖος: „Ὁ οὐρανὸς σᾶς ἐξέρησεν ἀπὸ τὴν δρόσον του, ἡ γῆ ἀπὸ τὰ φυτά της. Ἐγὼ ἔσειλα ἀνομβρίαν εἰς τοὺς ἀγρούς καὶ εἰς τὰς ἀμπέλους, εἰς τὰ γεννήματα, εἰς τὸν οἶνον καὶ εἰς τὸ ἔλαιον, εἰς ὅλα ὅσα φέρει ἡ γῆ, εἰς τοὺς ἀνθρώπους καὶ εἰς τὰ κτήνη. Σᾶς ἐπιμώρησα μὲ φλέγοντα ἄνεμον καὶ ἡλιοκαυσίαν. Ὅτι ἐφυτεῖσατε ἐν κόπῳ καὶ ἐπιμελείᾳ, τοῦτο διέφθειρα διὰ τῆς χαλαρείας — καὶ μὲ ὅλα ταῦτα κανεῖς ἐξ ὑμῶν δὲν ἐπέστρεψε πρὸς με.“ Καὶ τὰ φυσικὰ κακὰ — καθὼς καὶ ὅλα εἰς τὴν φύσιν — ἀποβλέπουσιν εἰς τὴν διόρθωσιν τῶν

ἀνθρώπων. Ἐὰν λοιπὸν, π. χ. πίπτῃ χάλαζα, τότε πρέπει νὰ ἐρωτῶμεν τὸν ἑαυτόν μας λέγοντες: “ Ποίας διορθώσεως χρεῖαν ἔχομεν; ” Καὶ ἀμέσως νὰ διορθωνώμεθα. Τοῦτο ποιούν-
τες δὲν θέλομεν σφάλλει οὔτε δυσυχῆσει ποτέ· ἀλλὰ μά-
λις διὰ τούτου ἐκπληροῦμεν καὶ τὸν σκοπὸν τοῦ πλασουργοῦ
μας.

Ζαχαρίας: „Ἐὰν ἐπιστρέψῃτε πρὸς με, λέγει Κύριος
— θέλω σᾶς εἶσθαι πάλιν Ἴλαως.“

Πόσον ἀγαπᾷ ὁ Θεὸς τοὺς θεοσεβεῖς καὶ ἐναρέτους ἀν-
θρώπους! Κανένα πρᾶγμα δὲν εἶναι εἰς τὸν ἄνθρωπον τόσο
ποθεινὸν, ὡς ὁ ὀφθαλμὸς — κανένα μέλος τοῦ σώματός του
δὲν φυλάττει τόσο ἐπιμελῶς, ὅσον τὸν ὀφθαλμόν του. Διὰ
τοῦτο λέγει ὁ Θεός: „Ὅστις σᾶς ἐγγίζει μόνον — οὗτος κα-
θάπτεται τὴν κόρην τοῦ ὀφθαλμοῦ μου.“

„Οὔτε διὰ μέσου ζρατιᾶς, οὔτε δι' ἀνθρωπίνης δυνάμεως
δύνатаί τις νὰ βοηθηθῇ ἐν καιρῷ ἀνάγκης, ἀλλὰ διὰ τοῦ
πνεύματός μου, λέγει Κύριος.“

Παραμυθία διὰ τοὺς πάσχοντας καὶ τεθλιμμένους: „Ἐὰν
ἀγαπᾶτε ἀλήθειαν καὶ εἰρήνην, αἱ ἡμέραι τῆς λύπης καὶ τῶν
ξαναγμῶν σας θέλουν μεταβληθῇ εἰς ἡμέρας χαρᾶς καὶ εὐ-
φροσύνης.“

Μαλαχίας: „Δὲν ἔχομεν πάντες ἡμεῖς ἓνα καὶ τὸν
αὐτὸν πατέρα; Δὲν μῶς ἔπλασεν ἓνας Θεός; Διὰ τί λοιπὸν
ἕκαστος ἡμῶν καταφρονεῖ καὶ ἀπατᾷ τὸν ἀδελφόν του, καὶ βε-
βηλόνει τὴν διαθήκην καὶ τὸν δεσμὸν τῶν πατέρων ἡμῶν;“

„Ἐπιστρέφατε πάλιν πρὸς με, λέγει Κύριος παντοκρά-
τωρ, καὶ ἐπιστραφήσομαι καὶ γὰρ πρὸς ὑμᾶς, καὶ τότε θέλετε
πληροφορηθῇ, ὅποια διαφορὰ ὑπάρχει ἀναμέσον δικαίου καὶ
ἀδίκου, καὶ ἀναμέσον θεοσεβοῦς καὶ ἀσεβοῦς.“

Φίλοι μου ἀναγνώσαι! Οἱ προφῆται ἐλάβανον τὰς πα-
ραβολὰς τῶν ἀπὸ τὴν φύσιν αὐτῆν, τὴν ὁποίαν ἔχομεν καὶ

ἡμεῖς πάντοτε πρὸ ὀφθαλμῶν. Ὅλη ἡ φύσις εἶναι καὶ εἰς ἡ-
 μᾶς αὐτοὺς, κατὰ τὸν τρόπον τοῦτον, πηγὴ ἀνεξάντλητος
 διδασκαλιῶν· ὅ,τι βλέπομεν, λαλεῖ πρὸς ἡμᾶς — καὶ ἡμπο-
 ρεῖ νὰ ἐγείρῃ εἰς τὴν ψυχὴν μας καλοὺς σοχασμοὺς καὶ εὐγε-
 νῆ αἰσθήματα. Ἐρωτήσατε σεῖς οἱ ἴδιοι τὸν ἑαυτὸν σας: „Ποῖον
 μᾶς ἐνθυμίζουσι τὸ φῶς καὶ οἱ ἀσέρες, τὸ λυκαυγὲς καὶ ἡ νύξ,
 ὁ ἄνεμος, ἡ ὀμίχλη καὶ ἡ βροχὴ, τὰ ὄρη καὶ οἱ λόφοι; Δὲν
 μᾶς δίδουσιν ὡραίας καὶ καλὰς διδασκαλίας τὰ νέφη καὶ ἡ
 δρόσος τῆς αὐγῆς; ἡ περισερὰ καὶ ὁ ἀετός; ὁ πρῶτος καρ-
 πὸς τῶν δένδρων καὶ αἱ σαφυλαὶ τῆς ἀμπέλου; ὁ σπόρος καὶ
 ὁ φερισμός; ἡ χάλαζα καὶ ὁ ἐν τῇ καρμένῳ καπνός; τὰ φαρ-
 μακερὰ φυτὰ καὶ τὰ ρόδα, τὰ ὁποῖα ποτίζονται ἐκ τῆς δρόσου;“
 Ἡ ἀπόκρισις τῶν ἐρωτήσεων τούτων θέλει σᾶς εἶναι καὶ
 τερπνὴ καὶ διδακτικὴ.

~~~~~

118. Αἰχμαλωσία τοῦ Ἰσραηλιτι- κοῦ λαοῦ.

Ὅλαι αἱ μεγάλαι πράξεις τῶν Προφητῶν, ὅλαι αἱ ἐνδοξοὶ
 ῥήσεις δὲν ἔκαμαν καμμίαν ἐντύπωσιν εἰς τοὺς Ἰσραηλίτας.
 Πολλοὶ εἰδωλολάτραι ἐπέσρεψαν εἰς τὸν ἀληθινὸν Θεόν. Ἡ
 χήρα ἀπὸ τὰ Σαρπητὰ τῆς Σιδωνίας, Νεεμὰν ὁ Σύρος, οἱ
 κάτοικοι τῆς Νινευῆ ἐδέχθησαν προθύμως καὶ μετὰ χαρᾶς τὸν
 λόγον τοῦ Θεοῦ, καὶ ἐπίστευσαν εἰς αὐτόν. Μόνοι δὲ οἱ Ἰσραη-
 λῖται ἐπροχώρουσαν καθ' ἡμέραν εἰς τὴν ἀσέβειαν, καὶ ἐγίνοντο
 χειρότεροι καὶ ἀπειθέστεροι πρὸς τὸν Θεόν. Ὁ Θεὸς ἐμήνυσεν ὁ
 Θεὸς πρὸς αὐτοὺς τὴν ἐσχάτην καὶ μεγίστην ποινὴν.

Ἡσαΐας ὁ προφήτης ἐκήρυξε ταύτην τὴν ποινὴν εἰς μίαν
 παραβολὴν τοῦ ὡραίου ἄσματος περὶ τοῦ ἀμπελῶνος.

„Θέλω ψάλλει τῷ ἡγαπημένῳ μου (ἔλεγεν) ἕνα ᾄσμα — ἕνα μελωδικὸν ᾄσμα περὶ τοῦ ἀμπελῶνος αὐτοῦ. Ὁ ἀγαπητός μου εἶχεν ἀμπελῶνα ἐπάνω εἰς ἕνα λόφον παχείας γῆς. Τοῦτον ἐπερίφραξε, καὶ ἐχαράκωσε μὲ ωραίους λιθίνους τοίχους, καὶ τὸν ἐφύτευσε μὲ τὰ πλέον ἐξαιρετὰ κλίματα, ὠκοδόμησεν ἐν τῷ μέσῳ αὐτοῦ καὶ πύργον, καὶ ἔκαμεν εἰς αὐτὸν ληνὸν (πατητήριον), καὶ ἐπρόσμενε, νὰ κάμη σαφυλὰς, ἀλλ' αὐτὸς ἔκαμεν ἀκάνθας.“

„Νῦν δὲ, κάτοικοι τῆς Ἱερουσαλήμ, καὶ σεῖς πολῖται τῆς Ἰουδαίας! κρίνατε ἀναμέσον ἐμοῦ καὶ τοῦ ἀμπελῶνος μου. Τί ἔπρεπεν ἀκόμη νὰ κάμω εἰς τὸν ἀμπελῶνα μου, καὶ δὲν τὸ ἔκαμα; Διὰ τί, ἐν ᾧ ἐπρόσμενα, νὰ κάμη σαφυλὰς — ἔκαμεν ἀκάνθας;“

„Τώρα θέλω σᾶς ἀναγγεῖλαι, τί μέλλω νὰ κάμω τὸν ἀμπελῶνα μου! Θέλω ἀφαιρέσει τὸν φραγμὸν του, διὰ νὰ καταφαγωθῇ ὅλος ἀπὸ τὰ κτήνη, θέλω κρημνίσαι τὸ περιτείχισμά του, διὰ νὰ καταπατηθῇ. Θέλω τὸν μεταβάλλαι εἰς ἔρημον· δὲν θέλει κλαδευθῇ οὔτε σκαφθῇ· θάμνοι καὶ ἄκανθαι θέλουν φυτρώσει εἰς αὐτὸν — καὶ θέλω προσάξει τὰς νεφέλας, νὰ μὴ βρέξωσιν εἰς αὐτόν.“

„Καὶ νῦν, οὔτος ὁ ἀμπελὼν τοῦ Κυρίου εἶναι ὁ οἶκος τοῦ Ἰσραὴλ — καὶ οἱ πολῖται τῆς Ἰουδαίας τὰ νεόφυτα καὶ ἡγαπημένα κλίματα ἢ φυτὰ. Αὐτὸς ἐπρόσμενε κρίσιν — καὶ εἶδε τυραννίαν, (βίαν καὶ ἀδικίαν)· δικαιοσύνην — καὶ ἤκουσε τὴν κραυγὴν τῶν κατατεθλιμμένων.“

Ὁ δὲ Ἱερεμίας προεῖπεν εἰς τοὺς ἐγκατοίκους τοῦ βασιλείου τῆς Ἰουδαίας μὲ σαφεσέρους λόγους τὴν ἐτοιμαζομένην εἰς αὐτοὺς ποινήν.

„Εἰκοσιτρία ἔτη εἶναι, ἔλεγε πρὸς ὅλον τὸν λαὸν, ἀφ' οὗ σηκόνομαι πρὸ τῆς ἀνατολῆς τοῦ ἡλίου, καὶ σᾶς προβάλλω

ἀκαταπαύσως τὸν λόγον τοῦ Κυρίου, μὲ ὅλην τὴν πίσιν καὶ τὸν ζῆλον — σεῖς ὅμως δὲν μοὶ δίδετε καρμίαν ἀκρόασιν!“

„Ὁ Κύριος ἀπέσειλε τοὺς δούλους του, τοὺς προφήτας, πρὸς σᾶς. Πρὸ τῆς ἀνατολῆς τοῦ ἡλίου ἐξελλεν αὐτοὺς πάντοτε πρὸς σᾶς, σεῖς ὅμως δὲν ἠθέλετε νὰ τοὺς ἀκούσητε, οὔτε ἐδώκατε ἀκρόασιν εἰς τοὺς λόγους των.“

„Αὐτὸς ὁ ἴδιος ἐπρόσαξε νὰ εἴπωσι πρὸς σᾶς:“ Ἐπιζρέψατε πάντες ἀπὸ τὰς πονηρὰς ὁδοὺς σας — καὶ ἀπομακρύνθητε ἀπὸ τὰς ἀσεβεῖς βουλὰς σας, καὶ θέλετε μείνει διαπαντὸς εἰς τὸν τόπον, τὸν ὁποῖον ἔδωκεν εἰς σᾶς καὶ εἰς τοὺς πατέρας σας ὁ Κύριος. Πλὴν οὔτε εἰς ἐμὲ πείθεσθε, λέγει Κύριος.“

„Διὰ τοῦτο, λέγει Κύριος τώρα, ἐπειδὴ δὲν δίδετε καρμίαν ἀκρόασιν εἰς τοὺς λόγους μου — Ἴδου, θέλω ἐξαποσεῖλει ὅλα τὰ ἔθνη τοῦ Βορρᾶ καὶ τὸν δοῦλον μου Ναβουχοδονόσορ, τὸν βασιλέα τῆς Βαβυλῶνος, νὰ ἔλθωσιν ἐναντίον τοῦ τόπου τούτου, καὶ ἐναντίον ὅλων τῶν κατοίκων αὐτοῦ καὶ τῶν γειτνιαζόντων μὲ αὐτὸν ἔθνων. Θέλω διαφθεῖρει αὐτοὺς — θέλω τοὺς παραδώσει εἰς συριγμὸν καὶ ὄνειδισμὸν αἰώνιον, θέλω ἐξολοθρεῦσει καὶ ἐρημώσει αὐτούς. Θέλω ἀφαιρέσει ἀπ’ αὐτοὺς πᾶσαν φωνὴν ἀγαλλιᾶσεως καὶ χαρᾶς, θέλουν παίσει τὰ ἄσματα τοῦ νυμφίου καὶ τῆς νύμφης, θέλει σιωπήσει πᾶς μῦλος, καὶ πᾶν φῶς θέλει σβεσθῆ, καὶ ὅλος ὁ τόπος θέλει γένει ἐρημία, εἰς κατοικίαν τρόμου καὶ ἐκπλήξεως. Ἐβδομήκοντα ἔτη μέλλουν νὰ δουλεύωσιν ὅλα τὰ ἔθνη ταῦτα εἰς τὸν βασιλέα τῆς Βαβυλῶνος!“

Τοιαῦται τιμωρίαι ἀνηγγέλθησαν εἰς τοὺς ἐγκατοίκους τοῦ βασιλείου τῶν Ἰσραηλιτῶν. Πλὴν ὅλα ἦσαν εἰς μάτην.

Τελευταῖον ἔφθασε καὶ ἡ τιμωρία τοῦ Θεοῦ. Σαλμανάσαρ, ὁ βασιλεὺς τῆς Ἀσσυρίας, ἐκστρατεύσας μὲ πολυάριθμον στρατὸν, κατεπόρθησε τὴν μητρόπολιν Σαμάρειαν, καὶ ἔλαβεν αἰχμαλώτους πάντας τοὺς κατοίκους τοῦ βασιλείου τοῦ

Ἰσραὴλ εἰς τὴν Ἀσσυρίαν. Ὁ δὲ Ναβουχοδονόσορ, ὁ βασιλεὺς τῶν Βαβυλωνίων, ἔλθων μὲ ὄλον του τὸ σράτευμα, κατεπόρθησε καὶ αὐτὸς τὴν Ἱερουσαλήμ, καὶ ἔλαβεν αἰχμαλώτους εἰς τὴν Βαβυλῶνα τὸν βασιλέα καὶ τοὺς κατοίκους τοῦ βασιλείου Ἰούδα· κατεκρήμνισε τὰ τεῖχη τῆς πόλεως, καὶ κατέκαυσεν ὅλην τὴν πόλιν. Τὰ παλάτια τοῦ βασιλέως, ὅλαι αἱ ἐν τῇ πόλει οἰκίαι, καὶ αὐτὸς ἀκόμη ὁ περικαλῆς ναὸς τοῦ Κυρίου κατεκάρησαν,

Οὕτω τρομερῶς παιδεύει ὁ Θεὸς, ὅχι μόνον ὀλίγους τινας ἀνθρώπους, ἀλλὰ καὶ ὁλόκληρα ἔθνη, ὅταν αὐτὰ παύσῃ, τοῦ νὰ πείθωνται πλέον εἰς αὐτόν.

ΑΙΧΜΑΛΩΣΙΑ ΤΩΝ ΙΣΡΑΗΛΙΤΩΝ ΠΑΡΑ ΤΩΝ ΑΣΣΥΡΙΩΝ.

109. Ἀγαθοεργία τοῦ γέροντος Τωβίτ.

Μεταξὺ τῶν Ἰσραηλιτῶν, οἵτινες ἐλήφθησαν αἰχμάλωτοι εἰς τὴν Ἀσσυρίαν, ἦτον καὶ ἓνας κατὰ πολλὰ ἐνάρετος καὶ θεοσεβὴς ἀνθρώπος, ὀνομαζόμενος Τωβίτ, ἐκ τῆς φυλῆς τοῦ Νεφθαλί. Οὗτος μετεκομίσθη εἰς τὴν Νινευή, τὴν μητρόπολιν τῶν Ἀσσυρίων, μὲ τὴν γυναῖκα του καὶ μὲ τὸν μονογενῆ του υἱὸν Τωβίαν. Ἀλλὰ καὶ εἰς ξένην γῆν εὐρισκόμενος ἔμενε πιεσὸς εἰς τὸν Θεόν, καὶ ἐφύλαττεν ἀπαρασαλεύτως ὅλας τὰς

ἐντολὰς αὐτοῦ. Καὶ ἐπειδὴ ἡγάπα ἐξ ὅλης ψυχῆς καὶ καρδίας τὸν Θεόν, ἐβοήθησε καὶ αὐτὸν ὁ Θεὸς νὰ εὕρῃ χάριν παρὰ τῷ Σαλμανάσαρ, βασιλεῖ τῶν Ἀσσυρίων. Ὁ βασιλεὺς ἔδωκεν εἰς αὐτὸν ἄδειαν, νὰ περιέρχεται ἐλευθέρως καὶ ἀνεμποδίως εἰς ὅλην τὴν ἐπικράτειαν τοῦ βασιλείου του, ὅπου ἤθελεν. Περιερχόμενος λοιπὸν ὁ Τωβίτ πανταχοῦ, ὅπου ἦσαν Ἰουδαῖοι, ἐνουθέτει αὐτοὺς μὲ ὠφελίμους νουθεσίας. Καθ' ἡμέραν ὑπήγαινε πρὸς τοὺς συγγενεῖς του, καὶ ἐπαρηγόρει αὐτοὺς, προσφέρων ἅμα εἰς αὐτοὺς καὶ ἀπ' ὅλα, ὅσα εἶχεν.

Μίαν φορὰν ἐξεῖλε πρὸς αὐτὸν ὁ βασιλεὺς δέκα τάλαντα ἀργυρίου. Ὁ δὲ Τωβίτ λαθὼν ταῦτα, ὑπῆγεν εἰς τὴν πόλιν τῆς Μηδείας, Ῥάγα καλουμένην, διὰ νὰ ἀγαθοποιήσῃ καὶ τοὺς ἐκεῖ εὕρισκομένους αἰχμαλώτους. Ἐκεῖ εὔρε μεταξὺ τῶν αἰχμαλώτων καὶ ἓνα τῶν συγγενῶν του, Γαβαήλ ὀνομαζόμενον, ὅστις ἦτον μὲν θεοσεβῆς ἄνθρωπος, ἀλλὰ πάμπτωχος. Εἰς αὐτὸν ἐδάνεισεν ὅλον τὸ ἀργύριον τοῦτο ἄνευ τόκου, λαθὼν παρ' αὐτοῦ μόνον μίαν ἔγγραφον ὁμολογίαν.

Μετὰ παρέλευσιν χρόνου πολλοῦ ἀπέθανεν ὁ βασιλεὺς Σαλμανάσαρ, καὶ τὸν διεδέχθη Σενναχηρίμ ὁ υἱὸς του, ὅστις ἐφέρετο πρὸς τοὺς Ἰσραηλίτας πολλὰ σκληρότερα παρὰ τὸν πατέρα του. Οὗτος ἐμίσει ὅλους καθ' ὑπερβολὴν· καὶ ἡ δυστυχία αὐτῶν ἔγινε τῶρα ἀνυπόφορος. Οἱ περισσότεροι ἐξ αὐτῶν δὲν εἶχον οὔτε ὀλίγον ἄρτον, διὰ νὰ καταπαύσωσι τὴν πείναν των, οὔτε φορέματα ἀναγκαῖα, διὰ νὰ σκεπάσωσι τὴν γύμνωσίν των. Ὁ Σενναχηρίμ ἐφόνευσεν πολλοὺς ἐκ τῶν Ἰσραηλιτῶν, καὶ τὰ πτώματά των ἔρριπτεν ἀπὸ τὰ τείχη τῆς πόλεως, διὰ νὰ κατατρώγωνται ἀπὸ τὰ σαρκοφάγα ὄρνεα καὶ ἄγρια θηρία. Ὁ δὲ Τωβίτ οὐδόλως ταραττόμενος ἀπὸ τὴν θηριωδίαν ταύτην τοῦ βασιλέως, δὲν ἔπαυεν ἀπὸ τοῦ νὰ πράττῃ τὰς ἀγαθοεργίας του. Ἡ σκληρὰ αὕτη ἀπανθρωπία τοῦ νέου βασιλέως ἦταν εἰς αὐτὸν νέα παρακίνησις εἰς τὸ νὰ κάμνη κε-

ρισσοτέρας εὐεργεσίας, φωμίζων τοὺς πεινῶντας, ἐνδύων τοὺς γυμνοὺς καὶ θάπτων τὰ σώματα τῶν ἀποθαμμένων.

Τοῦτο μαθὼν ὁ βασιλεὺς ἤρπασεν ὅλα τὰ ὑπάρχοντά του, καὶ ἐπρόσαξε νὰ τὸν φονεύσωσιν. Ἀλλ' ὁ Τωβίτ ἐπρόλαθε καὶ ἔφυγε, καθὼς εὐρέθη, πτωχὸς καὶ κατάγυμνος, καὶ ἐκρύφθη μὲ τὴν γυναῖκα του καὶ μὲ τὸν υἱὸν του εἰς καλοὺς καὶ τιμίους ἀνθρώπους· διότι πολλοὶ ἠγάπων αὐτὸν, καὶ ἔχαιρου μεγάλως, δεικνύοντες πρὸς ἓνα τοιοῦτον ἀξιαγάπητον καὶ ἐνάρετον ἄνδρα ἀγάπην καὶ προθυμίαν. Καὶ οὕτως ἀλήθευσε καὶ ἐδῶ ὁ λόγος: Ὅπως φερόμεθα ἡμεῖς πρὸς ἄλλους ἀνθρώπους, οὕτω φέρονται καὶ αὐτοὶ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον πρὸς ἡμᾶς.

Μετὰ τεσσαράκοντα πέντε ἡμέρας ἐφονεύθη καὶ ὁ βασιλεὺς — ὦ τρομερὰ πράξεις! — ἀπὸ τοὺς ἰδίους του υἱούς. Ὁ Τωβίτ ἐπέστρεψε πάλιν εἰς τὴν οἰκίαν του, καὶ ἔλαβεν ὀπίσω ὅλα τὰ ὑπάρχοντά του.

Μετ' οὐ πολὺ συνέπεσε καὶ μία ἑορτὴ τοῦ Κυρίου. Ὁ δὲ Τωβίτ ἠτοίμασε λαμπρὸν συμπόσιον εἰς τὴν οἰκίαν του πρὸς τιμὴν τῆς ἑορτῆς. Τότε εἶπε πρὸς τὸν υἱὸν του: „Ἰπαγε, καὶ προσκάλεσε τινὰς τῶν αἰχμαλωτευμένων ἀδελφῶν μας Ἰσραηλιτῶν, ὅσοι εἶναι θεοσεβεῖς καὶ θεοφοβούμενοι ἄνθρωποι, διὰ νὰ συμπάγωσι μεθ' ἡμῶν.“ Καὶ ὁ υἱὸς του ὑπήγγε, κατὰ τὴν προσαγὴν τοῦ πατρός του, καὶ ἀφ' οὗ ἐπέστρεψεν εἰς τὴν οἰκίαν, ἐδιηγήθη πρὸς αὐτὸν, ὅτι ἔκειτο εἰς τὸν δρόμον ἓνας φονευμένος Ἰσραηλίτης. Ὁ Τωβίτ ἀνεπήδησε σπουδαίως ἀπὸ τὸ κάθισμά του, καὶ ἀφήσας τὸ συμπόσιον, ὑπήγγε νησικὸς εἰς τὸ νεκρὸν σῶμα, τὸ ὁποῖον σηκώσας ἔφερεν εἰς τὴν οἰκίαν του, καὶ τὸ ἔκρυψεν ἐκεῖ, διὰ νὰ τὸ ἐνταφιάσῃ μετὰ τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου. Μετὰ ταῦτα ἐκάθησε πάλιν λελυπημένος καὶ ἔντρομος εἰς τὴν τράπεζαν. Οἱ δὲ γείτονές του φιλονεικοῦντες μετ' αὐτοῦ, ἔλεγον: „Πρὸ ἀλόγου ἐπρόσαξεν ὁ βασιλεὺς διὰ τὴν αἰτίαν

τοῦ ἐνταφιασμοῦ νὰ σὲ φονεύσωσι, καὶ μόλις ἠδυνήθης ἡ ἀποφυγῆς τὸν θάνατον, καὶ τῶρα πάλιν ἐνταφιάζεις τοὺς νεκρούς.“ Ἄλλ' ὁ Τωβίτ ἐφοβεῖτο μᾶλλον τὸν Θεόν, παρά τὸν βασιλέα. Ἐλάμβανε κρυφίως τὰ πτώματα τῶν φονευμένων, τὰ ἔφερνεν εἰς τὴν οἰκίαν του, τὰ ἔκρυπτεν ἐκεῖ, καὶ τὰ ἐνταφιάζεν ἐν τῷ μέσῳ τῆς νυκτός.

Ἀγαπητοίμου ἀναγνώσαι! Πόσον ὠραῖον καὶ ἀξιωματικόν παράδειγμα τῆς εὐεργεσίας καὶ εὐποιΐας εἶναι ὁ Τωβίτ! Ἀπ' ὅλα, ὅσα εἶχε, μετέδιδε καὶ εἰς τοὺς πτωχοὺς. Περιήρχετο πανταχοῦ διὰ νὰ προφθάνῃ τὴν κοινὴν ἔνδειαν. Ἐπαρηγόρει, ἔδιδε, ἐβοήθει καθ' ἡμέραν, καὶ ὅπου ἡ ἡμέρα δὲν τὸν ἔφθανε, μετεχειρίζετο καὶ τὴν νύκτα εἰς ἐκτέλεσιν τῶν ἀγαθοεργιῶν του. Ἐπραττεν εἰς ὅλους πᾶν ὅσον ἠδύνατο ἀγαθὸν κατὰ τε τὸ σῶμα καὶ τὴν ψυχὴν. Μετέδιδεν εἰς τοὺς πεινῶντας ἄρτον, εἰς τοὺς γυμνοὺς ἐνδύματα, ἐπαρηγόρει τοὺς λυπημένους, ἐνουθέτει τοὺς ἐπιλήσμονας τοῦ Θεοῦ, καὶ ἂν δὲν δύναται νὰ εὐεργετήσῃ κοινῶς τοὺς πάντας, εὐεργετῆ τοὺς πλησιεζέρους του — τοὺς συγγενεῖς του, καὶ ἐκείνους, οἵτινες εἶχον περισσοτέραν ἀπὸ τοὺς ἄλλους χρείαν — τοὺς θεοφοβουμένους καὶ τιμίους. Ἡ ἀγαθοεργία του ἐκτείνετο καὶ εἰς αὐτοὺς τοὺς τεθνηκότας, πρὸς τοὺς ὁποίους ἀπέδιδε προθύμως τὴν τελευταίαν τιμὴν, καὶ δὲν ἐμποδίζετο ἀπὸ κανένα πρᾶγμα τοῦ κόσμου, ἀπὸ τὸ νὰ πράττῃ τὸ καλόν, οὔτε ἀπὸ τὰς συμβουλὰς τῶν φίλων του, οὔτε ἀπὸ τὰς ἀπειλὰς τῶν ἐχθρῶν του, οὔτε ἀπὸ τὸν προφανῆ κίνδυνον τῆς ζωῆς του. Ποῖος δὲν ἀγαπᾷ ἓνα τοιοῦτον ἄνδρα! Ποῖος δὲν ἠθελε πασχίσει νὰ γένη ὁμοῖος μὲ αὐτόν!

120. Ὑπομονὴ τοῦ γέροντος Τωβίτ εἰς τὴν δυσυχίαν του.

Μίαν τῶν ἡμερῶν ἐπιστρέφων ὁ Τωβίτ ἀπὸ τὸν ἐνταφιασμὸν τῶν νεκρῶν πολλὰ κοπιασμένος, ἐπλαγίασεν ὀλίγον πλησίον ἐνὸς τοίχου, καὶ ἀπεκοιμήθη. Ἐν ᾧ δὲ ἐκοιμᾶτο, ἔπεσε θερμὴ κόπρος ἐνὸς σρουθίου εἰς τοὺς ὀφθαλμοῦς του, καὶ ἔκτοτε ἔμεινε τυφλός.

Ταύτην τὴν δυσυχίαν ἔσειλεν ἐπὶ τούτῳ ὁ Θεὸς εἰς τὸν Τωβίτ, διὰ νὰ ἔχωσιν οἱ μεταγενέστεροι εἰς αὐτὸν παράδειγμα τῆς ὑπομονῆς καὶ τῆς καρτερίας. Διότι, ἐπειδὴ ἐκ νεαρᾶς τοῦ ἡλικίας ἐτίμα καὶ ἐσέβετο τὸν Θεὸν ἀνυποκρίτως, φυλάττων ἀκριβῶς τὰς ἐντολάς του, δὲν ἐπαραπονεῖτο καὶ τώρα εἰς τὴν δυσυχίαν του ἐναντίον τοῦ Θεοῦ, διότι τὸν ἀφῆκε νὰ τυφλωθῆ. Ἄλλ' ἔμεινεν ἀκλόνητος καὶ σερεὸς εἰς τὸν φόβον τοῦ Θεοῦ, καὶ εὐχαρίζει αὐτὸν πᾶσαν ἡμέραν καὶ διὰ τὴν δυσυχίαν του ταύτην.

Οἱ συγγενεῖς καὶ φίλοι του ἐπεριγέλων τὴν ἐνάρετόν του ζωὴν, καὶ ἔλεγον πρὸς αὐτόν: „Τί καλὸν ἀπήλαυσας ἀπὸ τὰς τόσας σου ἐλεημοσύνας, καὶ ἀπὸ τὰς κηδείας τῶν τόσων νεκρῶν σωμάτων;“ Καὶ ὁ Τωβίτ ἐλέγχων αὐτοὺς διὰ τοὺς λόγους των, ἔλεγε: „Μὴ λαλεῖτε οὕτως, καθάπερ οἱ ἀσεβεῖς καὶ τὰ ἔθνη. Ἡμεῖς εἴμεθα τέκνα τῶν ἁγίων — ἀπόγονοι τοῦ Ἀβραάμ, Ἰσαὰκ καὶ Ἰακώβ — καὶ προσδοκῶμεν καὶ μίαν ἄλλην ζωὴν, τὴν ὅποιαν θέλει δώσειν ὁ Θεὸς εἰς τοὺς πιστῶς αὐτοῦ μέχρι τέλους ὑπομείναντας.“

Ἄννα, ἡ γυνὴ τοῦ Τωβίτ, ἔτρεφεν αὐτὸν ἐκ τῆς ἐργασίας τοῦ κλώθειν, καὶ ἐδοῦλευεν ὅλην τὴν ἡμέραν μετὰ με-

γάλης ἐπιμελείας. Μίαν φοράν ἔλαβε δῶρον, ἐκτὸς τοῦ μισθοῦ της, καὶ ἓνα ἐρίφιον διὰ τὴν μεγάλην της ἐπιμέλειαν, τὸ ὁποῖον ἔφερεν εἰς τὴν οἰκίαν. Τούτου τὸν μηχασμὸν (βέλασμα) ἀκούσας ὁ τυφλὸς Τωβίτ, καὶ ἠξεύρων καλῶς, ὅτι ἡ γυνή του δὲν ἠμπόρει ποτὲ νὰ κερδήσῃ τόσα, διὰ νὰ ἀγοράσῃ ἐρίφιον, εἶπε πρὸς αὐτήν: „Πόθεν ἔλαβες τὸ ἐρίφιον; Μήπως ἔλεψας τοῦτο; Ἐπίσρεφον αὐτὸ εἰς τὸν κύριόν του· διότι εἶναι ἀσυγχώρητον, νὰ φάγωμεν κλεμμένον πρᾶγμα. Καὶ ὄχι μόνον νὰ τὸ φάγωμεν εἶναι ἀσυγχώρητον, ἀλλὰ μήτε νὰ τὸ ἐγγίσωμεν!“ Ἐκ τῶν λόγων τούτων ὀργισθεῖσα ἡ γυνή του, ἄρχισε νὰ φιλονεικῇ μετ' αὐτοῦ, καὶ νὰ τὸν ἐλέγχῃ πικρῶς καὶ καταφρονητικῶς.

Ὁ Τωβίτ ὑπέφερεν ὅλας αὐτὰς τὰς ὕβρεις μὲ μεγάλην ὑπομονὴν καὶ σιωπὴν, καὶ ξενάζων μόνον, ἄρχισε νὰ κλαίῃ καὶ νὰ δέεται εἰς τὸν Θεόν, λέγων: „Δίκαιος εἶσαι, Κύριε! καὶ δίκαιαι αἱ κρίσεις σου εἰς τὸν αἰῶνα. Πάντα τὰ ἔργα σου, καὶ πᾶσαι αἱ ὁδοί σου εἶναι ἐλεημοσύνη, ἀλήθεια καὶ δικαιοσύνη. Μνήσθητί μου, Κύριε! καὶ ἐπίβλεφον ἐπ' ἐμέ. Σπλαγχνίσθητί μου, μὴ μὲ παιδεύῃς διὰ τὰς ἁμαρτίας μου, μὴν ἐνδυμῆσαι πλέον τὰς κακίας μου πράξεις! Διότι, ἐπειδὴ δὲν ἐφυλάξαμεν τὰς ἐντολάς σου, μᾶς παρέδωκας εἰς τοὺς ἐχθρούς μας, διὰ νὰ μᾶς ἀρπάξωσι, νὰ μᾶς κρατῶσιν αἰχμαλώτους καὶ νὰ μᾶς φονεύωσιν. Ἐγενήθημεν εἰς ὅλα τὰ ἔθνη, εἰς τὰ ὁποῖα μᾶς διεσκόρπισας, ὄνειδος καὶ χλευασμός. Καὶ νῦν, Κύριε! τόσον τρομεραὶ εἶναι αἱ τιμωρίαι σου, ἐπειδὴ δὲν ἐπράξαμεν κατὰ τὰς ἐντολάς σου, καὶ δὲν ἐπορεύθημεν ἐν ἀληθείᾳ ἔμπροσθέν σου. — ὦ Κύριε! (Σπλαγχνίσθητι καὶ ἐμοῦ, καὶ) λάβε, ἂν οὕτως εἶναι τὸ θέλημά σου, τὸ πνεῦμα μου ἐν εἰρήνῃ. Διότι εἰς ἐμὲ εἶναι λυσιτελέσσερον ἢ ἀποθάνω, παρὰ νὰ ζῶ πλέον.“

Εἰς τὴν εὐτυχίαν του ὁ Τωβίτ ἦτον εἰκὼν καὶ παράδειγ-

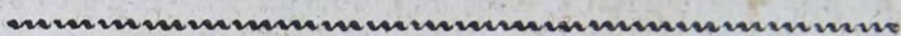
μα τῆς ἀγαθοεργίας. Εἰς τὴν δυσυχίαν του εἶναι πάλιν παράδειγμα τῆς ὑπομονῆς. Πάσχων, ἀτενίζει τοὺς ὀφθαλμοὺς του εἰς τὸν Θεόν — καὶ δέχεται τὸ πάθος, ὡς εὐεργεσίαν τοῦ Θεοῦ, προθύμως καὶ εὐχαρίστως ἐκ χειρὸς Κυρίου. Ἀποβλέπει εἰς καλητέραν ζωὴν — καὶ παρηγορεῖται μὲ τὴν ἐλπίδα τῆς οὐρανοῦ βασιλείας, εἰς τὴν ὁποίαν μᾶς προετοιμάζει ὁ Θεὸς διὰ παθημάτων. Ἐμβλέπει εἰς τὴν καρδίαν του — ἐξετάζει αὐτὸς ἑαυτὸν, καὶ μανθάνει νὰ ἀποσρέφῃται ἔτι πλέον τὰς ἀμαρτίας, διὰ τῶν ὁποίων ἀναγκάζομεν, οὕτως εἰπεῖν, τὸν Θεόν, νὰ μᾶς διορθώῃ διὰ θλίψεων καὶ παθημάτων. Αὐτὸς θεωρεῖ τοὺς περὶ αὐτὸν πάσχοντας, καὶ, ἐπειδὴ ἤξεύρει ἐκ πειρας, τί ἐστὶν δυσυχία, γίνεται εὐσπλαχνικώτερος πρὸς αὐτοὺς, καὶ παρακαλεῖ θερμῶς τὸν Θεόν, νὰ ἐλαφρύνῃ τὴν κοινὴν αὐτῶν δυσυχίαν. Ὑποφέρει τέλος πάντων τὴν δυσυχίαν του μὲ μεγάλην σιωπὴν καὶ ὑπομονήν, δὲν ἀνταμείβει τὴν ὕβριν μὲ ἄλλην ὕβριν, δὲν παραπονεῖται εἰς κανένα ἄνθρωπον περὶ τῆς δυσυχίας του, εἰ μὴ εἰς τὸν Θεὸν μόνον, καὶ δὲν θέλει ἄλλο, παρά νὰ ἐλευθερωθῇ ἀπ' αὐτὴν, κατὰ τὸ θέλημα τοῦ Κυρίου.

Ἡξεύρω καλῶς, ἀγαπητοί μου ἀναγνώσται! ὅτι νέοι ὄντες δὲν αἰσθάνεσθε ἄλλο τι εἰς τὴν νεανιῆν σας ταύτην ἡλικίαν, εἰ μὴ χαρὰν καὶ ὑφροσύνην. Τί δέ ἐστι θλίψις καὶ δυσυχία ἀκόμη δὲν ἤξεύρετε. Ἀλλὰ καὶ σᾶς προσμένουσι δυσυχισμένοι καιροί. Διότι πᾶς ὁ εἰς τὸν κόσμον τοῦτον ἐρχόμενος, πρέπει νὰ δοκιμάσῃ δυσυχίας καὶ ταλαιπωρίας. Ὅθεν ἐπιμεληθῆτε καὶ εἰς ταύτην σας ἀκόμη τὴν νεαρὰν ἡλικίαν, νὰ γένητε θεοσεβεῖς ἄνθρωποι, πράττοντες ἀπὸ τώρα τὸ ὀρθόν, καὶ νὰ πολιτεύσθε κατὰ τὸ ἅγιον τοῦ Θεοῦ θέλημα, ὡς ὁ Τωβίτ, διὰ νὰ γενῆτε ἱκανοί, ὅταν ἀνδρυνθῆτε, νὰ ὑποφέρητε μὲ ὑπομονήν

καὶ σταθερότητα ψυχῆς τὰς δυσυχίας καὶ ξενοχωρίας, καθὼς τὰς ὑπέφερε καὶ ὁ Τωβίτ.

Ὁ Θεὸς εἰσήκουσε τὴν δέησιν τοῦ Τωβίτ κατάτινα πολὺ πλέον παράδοξον τρόπον, παρ' ὅτι αὐτὸς ἠδύνατο νὰ ἐλπίσῃ. Ὁ Θεὸς ἔσειλε πρὸς αὐτὸν τὸν ἄγγελόν του Ῥαφαήλ, διὰ νὰ τὸν βοηθήσῃ.

121. Νουθεσίαι τοῦ Τωβίτ πρὸς τὸν υἱόν του.

Ὁ Τωβίτ ἐνόμιζε βέβαια, ὅτι ἡ δέησίς του εἰσηκούσθη εἰς τὸν Θεόν, καὶ ὅτι θέλει ἀποθάνει. Ὄθεν ἔκραξε τὸν υἱόν του, καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν:

„Τέκνον μου ἀγαπητόν! Ἄκουσον τοὺς λόγους τούτους, τοὺς ἐξερχομένους ἐκ τοῦ σώματος τοῦ πατρός σου, καὶ βάλε αὐτοὺς εἰς τὴν καρδίαν σου ὡς Σεμέλιον.“

„Ἐὰν ὁ Θεὸς λάβῃ τὴν ψυχὴν μου, θάψον τὸ νεκρὸν μου σῶμα.“

„Τίμα τὴν μητέρα σου, ἐν ὅσῳ ζῆ, ἐνθυμούμενος τῶν ὅσων διὰ σὲ ὑπέφερον. Ὅταν δὲ ἀποθάνῃ, θάψον καὶ αὐτὴν πλησίον μου.“

„Ἐχε τὸν Θεόν εἰς τὴν καρδίαν σου κατὰ πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς σου, καὶ φυλάττου, νὰ μὴν ἀμαρτήσῃς, μὴ δὲ νὰ πράξῃς τι, τὸ ὁποῖον ἤθελεν εἶναι ἐναντίον τῶν ἐντολῶν τοῦ Θεοῦ.“

„Δίδε ἐλεημοσύνην ἐκ τῶν ὑπαρχόντων σου, καὶ μὴν ἀποτρέψῃς ποτὲ τὸ πρόσωπόν σου ἀπὸ τὸν πτωχόν, καὶ οὕτω δὲν θέλει ἀποστρέψῃ καὶ ὁ Θεὸς τὸ πρόσωπόν του ἀπὸ σοῦ.“

† „Βοήθει πάντας, ὅσον δύνασαι. Καὶ ἐὰν ἔχῃς πολλά, δίδα καὶ εἰς τοὺς ἐνδεεῖς πολλά. Ἐὰν δὲ ἔχῃς ὀλίγα, δίδα καὶ εἰς αὐτοὺς ἐκ τῶν ὀλίγων μὲ πρόθυμον καρδίαν· διότι μὲ τοῦτο θησαυρίζεις σεαυτῷ μέγαν θησαυρὸν εἰς ἡμέραν ἀνάγκης.“

„Ὅστις εἶναι εὐσπλαγχνὸς πρὸς τὸν πλησίον του, εἰκεῖνος δύναται νὰ ἐλπίσῃ εἰς τὸν ὕψιστον, καὶ νὰ εἶναι εὐελπίς, ὅτι καὶ ὁ Θεὸς θέλει εἶναι πρὸς αὐτὸν εὐσπλαγχνὸς καὶ οἰκτιρμῶν.“

— „Φυλάχθητι, τέκνον μου! ἀπὸ πάσαν ἀσέλγειαν, καὶ ἐπιμελήθητι, νὰ μὴ λάβῃς ποτὲ αἰτίαν, διὰ νὰ λυκήσῃς τὴν καρδίαν σου μὲ καρμίαν τοιαύτην αἰσχροῦ καὶ βδελυρῶν πράξιν.“

„Μὴν ἀφήσῃς ποτὲ νὰ κυριευθῇ ἡ καρδιά σου, ἢ ἡ γλῶσσο σου ἀπὸ ὑψηλοφροσύνης· διότι αὕτη εἶναι ἀρχὴ καὶ ρίζα πάσης διαφθορᾶς.“

„Ὅστις σοὶ δουλεύει, πλήρωσον αὐτὸν εὐθύς, καὶ μὴ κρατήσῃς ποτὲ τοῦ ἐργάτου σου τὸν μισθὸν εἰς τὴν ἄλλην ἡμέραν.“

„Ὅ,τι δὲν θέλεις νὰ σοὶ κάμῃ ἄλλος, μὴ κάμῃς καὶ σὺ τοῦτο εἰς ἄλλον.“

„Μετάδος πάντοτε τὸν ἄρτον σου εἰς τοὺς πεινῶντας καὶ ἐνδεεῖς, καὶ ἔνδου τοὺς γυμνοὺς, μὲ τὰ ἐνδύματά σου.“

„Ζήτει πάντοτε τὴν συμβουλὴν τῶν φρονιμωτέρων καὶ σοφωτέρων σου ἀνθρώπων.“

„Ἵμνει τὸν Θεὸν ἐν παντὶ καιρῷ, καὶ παρακάλει αὐτὸν, διὰ νὰ κατευθύνῃ τὰς πράξεις καὶ τὰ ἐπιχειρήματά σου εἰς τὰ καλόν, τὰ δὲ διανοήματά σου ἔξωσαν πάντοτε θεμελιωμένα εἰς αὐτόν.“

„Μὴ φοβαῖ, τέκνον μου! διότι ἐπτώχρῃσαμεν. Ἐχθεις

πολλά ἀγαθὰ, ἐὰν μόνον φοβῆσαι τὸν Θεόν, καὶ ἀποφεύγῃς πᾶσαν ἁμαρτίαν, καὶ πράττῃς τὸ ἄρεσθὸν ἐνώπιον αὐτοῦ.“

Ὁ νέος Τωβίας ἀποκριθεὶς μὲ κατασκευαστικὴν καὶ συντετριμμένην καρδίαν, εἶπε: „Πάτερ! πάντα, ὅσα μοὶ εἶπας, θέλω πράξει προθύμως.“ Καὶ τρόντι, ὅσα ὑπεσχέθη, ἐφύλαξεν ἀπαρασαλεύτως.

Εἶθε, ὦ νέοι ἀναγνώσαι! νὰ κάμητε καὶ σεῖς τὴν αὐτὴν ἀπόφασιν, νὰ ἐντυπώσητε εἰς τὰς καρδίας σας τὰς ὡραίας καὶ ἐπωφελεῖς ταύτας συμβουλάς, νὰ τὰς φυλάττετε καὶ νὰ τὰς ἐκπληρόνητε πισῶς, καθὼς καὶ ὁ νέος Τωβίας.

122. Ὀδοιπορία τοῦ νέου Τωβίου.

Ὁ γηραιὸς Τωβίτ εἶπεν ἀκόμη καὶ ταῦτα πρὸς τὸν υἱόν του: „Ἡξέυρε, τέκνον μου! καὶ τοῦτο. Ἐγὼ ἐδάνεισα εἰς τὸν Γαβαήλ τὸν ἐν Ῥάγοις τῆς Μηδείας, ὅταν ἦσον ἐτι μικρὸν παιδάριον, δέκα τάλαντα ἀργυρίου, ἡ ἐγγραφὸς αὐτοῦ ὁμολογία εὐρίσκεται παρ' ἐμοὶ, τὴν ὁποίαν ὅταν παρῆρσιάσης εἰς αὐτὸν, θέλει σοὶ δώσει τὸ ἀργύριον.“ Ὅθεν ὑπάγε, καὶ ζήτησον νὰ εὔρης ἓνα συνοδοιπόρον πιστὸν, διὰ νὰ σὲ συνοδεύσῃ ἐπὶ μισθῶ εἰς τὸν δρόμον, ὥστε νὰ ἠμπορέσῃς νὰ μεταφέρεις ἐδῶ τὸ ἀργύριον, ἐν ὅσῳ καὶ ἐγὼ ζῶ ἀκόμη.“

Ὁ νέος Τωβίας ἐβγήκεν ἔξω, διὰ νὰ εὔρη τοιοῦτον ἄνθρωπον, καὶ εἶδεν ἓνα ὡραιότατον νεανίαν, ὅστις ἐσέκετο ἕτοιμος, ὡς εἰς μακρυνὴν Ὀδοιπορίαν. Οὗτος ὁ νεανίας ἦτον ὁ ἄγγελος Ῥαφαήλ, τὸν ὁποῖον ὁ Τωβίας, χωρὶς νὰ τὸν γνωρίξῃ παντελῶς, ἐχαιρέτησε φιλικῶς, καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν: „Ἀριστέ μου νεανία! Γνωρίζεις τὸν δρόμον, τὸν φέροντα εἰς τὴν Μηδεῖαν;“ Καὶ αὐτὸς τῷ ἀπεκρίθη: „Τὸν γνωρίζω πολ-

λά καλὰ, καὶ πολλάκις εἶχα τὸ κατάλυμά μου παρὰ τῶ ἀδελφῶ ἡμῶν Γαβαὴλ ἐν Ῥάγοις.“ Ὁθεν ὁ Τωβίας εἶπε: „Παρακαλῶ! πρόσμεινόν με ὀλίγον, ἕως νὰ φανερώσω τοῦτο εἰς τὸν πατέρα μου.“ Καὶ ὁ νεανίας ἀπεκρίθη: „Ὑπαγε, πλὴν μὴ χρονίσῃς.“ Ὁ Τωβίας τρέξας μετὰ σπουδῆς, ἐμήνυσε τοῦτο εἰς τὸν πατέρα του, ὅστις ὑπερθαυμάσας διὰ τὴν ὀλίγωρον ἐπιτυχίαν τοῦ συνοδοιπόρου, εἶπε: „Φώνησον αὐτὸν, νὰ ἔλθῃ πρὸς με ὀλίγον.“ Καὶ ἐφώνησεν αὐτὸν ὁ Τωβίας. Ὁ δὲ νεανίας εἰσελθὼν εἰς τὴν οἰκίαν, ἐχαιρέτησε τὸν γηραιὸν Τωβίτ, καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν: „Δόξῃ σοι ὁ Θεὸς χαρὰν μεγάλην.“ Καὶ ὁ πατὴρ εἶπε: „Ὁποίαν χαρὰν δύναμαι νὰ ἔχω; Ἐγὼ κάθημαι ἐν σκότει, μὴ βλέπων οὐδὲ τὸ φῶς τῆς ἡμέρας.“ Ὁ δὲ νεανίας εἶπεν: „Ἐχε θάρρος! Ὁ Θεὸς θέλει σοὶ βοηθήσει ὀλίγωρα.“ Καὶ ὁ γηραιὸς Τωβίτ εἶπε: „Θέλεις νὰ συμπορευθῆς μετὰ τοῦ υἱοῦ μου πρὸς τὸν Γαβαὴλ ἐν Ῥάγοις; Ὅταν ἐπιστρέψῃς, θέλω σοὶ ἀνταμείψει διὰ τὸν κόπον σου.“ Ὁ δὲ νεανίας τῶ εἶπε: „Μάλιστα, θέλω τὸν ὀδηγήσει ἐκεῖ, καὶ θέλω ἐπιστρέφει πάλιν μετ' αὐτοῦ.“ Τότε ὁ Τωβίτ εἶπεν: „Ἀπέλθετε τὸ λοιπὸν εὐτυχῶς! ὁ Θεὸς νὰ σᾶς εὐδοώσῃ εἰς τὸν δρόμον, καὶ ὁ ἄγγελος αὐτοῦ νὰ σᾶς συνοδεύσῃ.“

Ὁ νέος Τωβίας ἐτοιμασθεὶς, ἀπεχαιρέτησε τὸν πατέρα του καὶ τὴν μητέρα, καὶ ἀνεχώρησε μὲ τὸν νεανίαν, ἔχων μεθ' ἑαυτοῦ καὶ τὸ σκυλάκιόν του.

Ἴδου πάλιν, ἀγαπητοί μου ἀναγνώσται! πόσον ἀγαθὸς εἶναι ὁ Θεός. Αὐτὸς σέλλει τὸν ἄγγελόν του εἰς βοήθειαν τοῦ Τωβίτ, ὅστις ἐνόμιζεν, ὅτι ἐξέλειπε πλεον ἅπ' αὐτόν πᾶσα ἐπίγειος χαρὰ, χωρὶς νὰ ἤξεύρῃ αὐτὸς τίποτε περὶ τούτου. Οὕτως ἐπαγρυπνεῖ καὶ ἐφ' ἡμᾶς ὁ πανάγαθος Θεός, καὶ φροντίζει πάλιν νὰ μᾶς χαροποιῇ, ὅταν εἴμεθα λυπημένοι. Οὕτω πολλάκις εἶναι ἡ βοήθεια τοῦ Θεοῦ πλησίον μας, καὶ

ὅταν ἡμεῖς δὲν ἐλπίζομεν! Ποῖος λοιπὸν πισεύων μὲ καθα-
ρὰν καὶ ἄδολον καρδίαν εἰς τοσοῦτον πανάγαθον καὶ πολυεῖ-
σπλαγχνον Θεὸν, ἡμπορεῖ πλέον νὰ εἶναι λυπημένος;

123. Ὁ μέγας ἰχθύς.

Τὴν πρώτην ἡμέραν ἔφθασεν ὁ Τωβίας ἕως εἰς τὸν ποτα-
μὸν Τύριν. Εἰς αὐτὸν κατέβη διὰ τὴν πλύνη τοὺς πόδας του.
Καὶ ἰδοὺ! ἀνεπήδησεν ἐκ τοῦ ποταμοῦ ἓνας πολλὰ μέγας
ἰχθύς, καὶ ἤθελε νὰ καταπίη αὐτόν. Ὁ Τωβίας τρομάξας,
ἔκραξε μεγάλη τῇ φωνῇ τὸν συνοδοιπόρον του, λέγων: „Κύ-
ριε! Ὁ ἰχθύς θέλει νὰ μὲ καταπίη!“ Καὶ ὁ ἄγγελος εἶπε:
„Μὴ φοβοῦ! πιάσε αὐτὸν ἀπὸ τὰ πτεράτου, καὶ ἔκβαλέ τον
ἔξω.“ Τότε ὁ Τωβίας πιάσας τὸν ἰχθύν, ἔσυρεν αὐτὸν εἰς τὴν
ξηρὰν, καὶ τὸν ἔρριψε πηδῶντα πρὸ τῶν ποδῶν του. Ὁ δὲ
ἄγγελος εἶπε πρὸς αὐτόν: „Σχίσσον τὸν ἰχθύν, καὶ λαβὼν
τὴν καρδίαν του, τὴν χολήν καὶ τὸ ἥπαρ (σηκότι) φύλαξον
αὐτά· διότι εἶναι ἰαματικά.“ Καὶ ὁ Τωβίας ἔκαμε, καθὼς
τὸν εἶπεν ὁ ἄγγελος. Μετὰ ταῦτα ἔφησαν μέρος τοῦ ἰχθύος
καὶ ἔφαγον, τὸ δὲ λοιπὸν ἀλατίσαντες, ἔλαβον μεθ' ἑαν-
τῶν εἰς τροφήν κατὰ τὴν ὁδοιπορίαν των.

Οὕτω δύνανται νὰ ὠφελήσωσι καὶ ἡμᾶς πολλὰ περι-
στατικά, ὅταν εἴμεθα θαρράλαιοι καὶ γενναϊόκαρδοι, τὰ ὁποῖα
φαίνονται κατ' ἀρχὰς, ὅτι μᾶς ἐπαπειλοῦσι θάνατον καὶ
φθοράν.

Ἀναχωρήσαντες ἐκεῖθεν, ἦλθον εἰς τινα πόλιν, ὅπου
ὁ Τωβίας ἠρώτησε τὸν ἄγγελον, λέγων πρὸς αὐτόν: „Ποῦ
θέλομεν καταλύσει;“ Καὶ ὁ ἄγγελος εἶπεν: „Ἐν ταύτῃ τῇ
πόλει κατοικεῖ ἄνθρωπός τις ὀνομαζόμενος Ῥαγουήλ, ὅστις

εἶναι καὶ συγγενῆς σου. Αὐτὸς ἔχει καὶ θυγατέρα, ὀνομαζομένην Σάρραν, ἣτις εἶναι μονογενῆς, καὶ μέλλει νὰ κληρονομήσῃ ποτὲ ὅλην τὴν περιουσίαν τοῦ πατρός της. Ζήτησον αὐτὴν ἀπὸ τὸν πατέρα της εἰς γυναῖκα σου, καὶ εἶμαι βέβαιος, ὅτι θέλει σοὶ τὴν δώσει.“ Ὁ Τωβίας εἶπεν: „Ἄλλ' ἐγὼ ἤκουσα, ὅτι τὸ κοράσιον ὑπανδρεύθη ἑπτὰ ἀνδράς, καὶ ἀπέθανον ὅλοι. Καὶ λέγουσι πρὸς τούτοις, ὅτι ἐφόνευσεν αὐτοὺς κακὸς τις δαίμων. Φοβοῦμαι, μήπως ἀκολουθήσει καὶ εἰς ἐμὲ τὸ ἴδιον, καὶ γένω αἷτιος θανάτου εἰς τοὺς γονεῖς μου, διὰ τὴν λύπην ὅπου θέλουν δοκιμάσει εἰς τὸν θάνατόν μου· ἐπειδὴ δὲν ἔχουσιν ἄλλον υἱόν.“

Πόσον ὠραία εἶναι ἡ ἀξιαγάπητος αὕτη φροντίς υἱοῦ πρὸς τοὺς γονεῖς του! Ἄν ὅλα τὰ τέκνα ἦσαν ὅμοια κατὰ τὰ φρονήματα μὲ τὸν Τωβίαν, βέβαια ἦθελον προφυλάττεσθαι ἀπὸ μυρίους κινδύνους, ἀμαρτήματα καὶ ἀνοησίας!

Ὁ δὲ ἄγγελος εἶπεν: „Ἀκουσον: θέλω σοὶ εἰπεῖ, ποῖοι εἶναι αὐτοὶ, κατὰ τῶν ὁποίων τὸ πονηρὸν δαιμόνιον ἔχει ἐπιρροίαν. Οὗτοι εἶναι οἱ καταφρονοῦντες τὸν Θεόν, καὶ ἀκολουθοῦντες μόνον τὰς ἡδονάστων ὡς ἄλογα ζῶα. Κατὰ τῶν τοιούτων ἔχει ἐξουσίαν τὸ πονηρὸν δαιμόνιον.“

Καὶ ἐδῶ βλέπομεν πάλιν, ὅτι δὲν πρέπει νὰ φοβώμεθα ἄλλο τι, εἰμὴ τὴν ἀμαρτίαν μόνον, ἣτις εἶναι πολὺ τρομερώτερα, παρὰ τὰ πονηρὰ δαιμόνια. Διότι ἡ ἀμαρτία μετέβαλε καὶ αὐτὰ ἀπὸ ὠραίους ἀγγέλους εἰς βδελυρὰ καὶ ἀχρεῖα πνεύματα. Ἐὰν ἡμεῖς ἀποφεύγοντες τὴν ἀμαρτίαν, προσκαλλώμεθα εἰς τὸν Θεόν, μήτε αὐτὰ τὰ πονηρὰ πνεύματα τοῦ ἄδου δὲν δύνανται νὰ μᾶς βλάψωσιν οὔτε τὸ παρὰμικρόν.

124. Γάμος τοῦ νέου Τωβίου.

Ο Τωβίας λοιπὸν καὶ ὁ ἄγγελος κατέλυσαν παρὰ τῷ Ῥαγουήλ, ὅστις τοὺς ὑπεδέχθη φιλοφρόνως. Τὸν δὲ Τωβίαν ἀφ' οὗ παρετήρησεν ὁ Ῥαγουήλ περιέργως, εἶπε πρὸς Ἄνναν, τὴν γυναῖκα του κρυφίως: „Κύτταξε, πόσον ὁμοιάζει ὁ νέος οὗτος μὲ τὸν ἀνεψιόν μας!“ Ἐπειτα γραφεῖς πρὸς αὐτοὺς, εἶπε: „Πόθεν ἔρχεσθε, ἀγαπητοίμου νέοι καὶ ἀδελφοί;“ Οἱ δὲ ἀπεκρίθησαν: „Ἐκ τῶν ἐν Νινευῆ αἰχμαλώτων!“ Τοῦτο ἀκούσας ὁ Ῥαγουήλ, ἠρώτησεν αὐτοὺς ἀμέσως, λέγων: „Γνωρίζετε τὸν ἀνεψιόν μου Τωβίτ;“ Καὶ αὐτοὶ εἶπον: „Μάλιστα, τὸν γωρίζομεν πολλὰ καλά.“ Ἀφ' οὗ ὁ Ῥαγουήλ ἐπήνεσεν αὐτὸν μεγάλως, εἶπεν ὁ ἄγγελος πρὸς αὐτόν: „Ὁ Τωβίτ, περὶ τοῦ ὁποίου ὁμιλεῖς, εἶναι πατὴρ τοῦ νέου τούτου.“ Ταῦτα ἀκούσας ὁ Ῥαγουήλ, ἔπεσεν εἰς τὸν τράχηλον τοῦ Τωβίου, κατεφίλησεν αὐτόν, καὶ κλαίων ἀπὸ τὴν χαράν του, ἔλεγε μὲ δακρυρροοῦντας ὀφθαλμοὺς: „ὦ ἀγαπητόν μου τέκνον! Ἔσο εὐλογημένος! Διότι εἶσαι υἱὸς καλοῦ καὶ ἀγαθοῦ πατρός!“ Ἄννα, ἡ γυνὴ του, καὶ Σάρρα, ἡ θυγάτηρ του, ἔκλαυσαν ὡσαύτως ἀπὸ τὴν χαράν των.

Ποῖος δὲν βλέπει ἐνταῦθα, ἀγαπητοίμου ἀναγνώσαι! ποίαν χαρὰν ἔχουσι πρὸς ἀλλήλους οἱ ἀγαθοὶ καὶ ἐνάρετοι ἄνθρωποι! Ποῖος δὲν εὐχεται ἐκ καρδίας, νὰ συγκαταριθμηθῇ εἰς τὸν ἀριθμὸν τῶν τοιούτων ἀγαθῶν καὶ ἀναρέτων ἀνθρώπων!

Ἀφ' οὗ ὠμίλησαν καὶ ἄλλα πολλὰ ἐναμεταξύτων, ἐπρόσαξεν ὁ Ῥαγουήλ νὰ σφάξωσιν ἕνα κριὸν, καὶ νὰ ἐτοιμάσωσι συμπόσιον. Τούτου ἐτοιμασθέντος, ἐπαρακάλεσεν

αὐτοὺς, νὰ καθίσωσιν εἰς τὴν τράπεζαν. Ἄλλ' ὁ Τωβίας εἶπεν: „Ἐγὼ δὲν θέλω οὔτε νὰ φάγω οὔτε νὰ πῶ σήμερον, πρὸ τοῦ νὰ μοὶ ὑποσχεθῆς, ὅτι θέλεις μοὶ δώσει τὴν θυγατέρα σου Σάρραν εἰς γυναῖκα.“ Ὁ Ῥαγουήλ ἀκούσας ταῦτα, ἐτρόμαξε· διότι ἤξευρε καλῶς, τί συνέβη εἰς τοὺς ἑπτὰ ἐκείνους ἄνδρας, καὶ ἐφοβεῖτο μήπως συμβῆ τὸ ἴδιον καὶ εἰς αὐτόν. Ἄλλ' ὁ ἄγγελος εἶπε: „Μὴ δειλιάς, νὰ δώσης εἰς αὐτόν τὴν θυγατέρα σου εἰς γυναῖκα· καθότι αὐτὸς φοβεῖται τὸν Θεὸν καὶ αὐτὴ εἶναι προσδιωρισμένη παρὰ Κυρίου εἰς αὐτόν, διὰ τοῦτο δὲν ἠδυνήθη καὶ κανεὶς ἄλλος νὰ τὴν λάβῃ εἰς γυναῖκα του.“ Τότε ὁ Ῥαγουήλ εἶπε: „Δὲν ἀμφιβάλλω πλέον παντελῶς, ὅτι ὁ Θεὸς εἰσήκουσε τὴν μετὰ θερμῶν δακρῦων δέησίν μου. Καὶ πισεύω, ὅτι διὰ τοῦτο ἔσειλε καὶ σὰς πρὸς με. Δὲν ἀμφιβάλλω πλέον. Θέλω σοὶ τὴν δώσει.“ Ταῦτα εἰπὼν, ἔλαβε τὴν δεξιὰν χεῖρα τῆς θυγατρὸς του, ἔβαλεν αὐτὴν ἐπὶ τὴν δεξιὰν χεῖρα τοῦ Τωβίου, καὶ εἶπεν: „Ἰδοὺ, κατὰ τὸν νόμον Μωϋσέως, λάβε αὐτὴν, καὶ ὕπαγε πρὸς τὸν πατέρα σου. ὁ δὲ Θεὸς τοῦ Ἀβραάμ, Ἰσαὰκ καὶ Ἰακώβ ἔσω μεθ' ὑμῶν, εὐλογῶν ὑμᾶς.“

Πρὸς τὰ ἐξημερώματα, ὅταν ἄρχισαν νὰ λαλῶσιν οἱ πετεινοὶ, ἔκραξεν ὁ Ῥαγουήλ τοὺς δούλους του, ὑπῆγε μετ' αὐτῶν εἰς τὸ κατώγειον, καὶ ἔσκαψε τάφον. „Διότι, ἔλεγεν, ἴσως συμβῆ καὶ εἰς αὐτόν ὅ,τι συνέβη καὶ εἰς τοὺς ἄλλους.“ Καὶ ἀφ' οὗ ἠτοιμάσθη ὁ τάφος, ἀνέβη εἰς τὴν οἰκίαν του, καὶ εἶπε πρὸς τὴν γυναῖκα του: „Ἀπόσειλον μίαν τῶν παιδισκῶν, διὰ νὰ ἴδῃ, ἂν ἀπέθανεν ὁ Τωβίας, διὰ νὰ θάψωμεν αὐτόν, πρὸ τοῦ νὰ ἐξημερώσῃ, (καὶ οὕτω μένει τὸ πρᾶγμα κρυφόν).“ Ἡ παιδίσκη ἐλθοῦσα καὶ ἀνοίξασα τὴν θύραν τοῦ νυμφῶνος, εὔρεν αὐτοὺς ἠδέως καὶ ὑγιῶς καθεύδοντας, καὶ ἐπέσρεφεν ὀπίσω μὲ τὴν χαροποιὰν εἰδήσιν, λέγουσα: „Ζῶσιν ἀμφότεροι καὶ καθεύδουσι.“ Τότε ὁ Ῥαγουήλ ἐπρά-

ξαξε τοὺς δούλους του νὰ παραχώσωσι πάλιν τὸν τάφον. Ὑπερον αὐτὸς καὶ ἡ γυνὴ του ἐδόξασαν τὸν Θεὸν, λέγοντες: „Κύριε! ὁ Θεὸς τοῦ Ἰσραὴλ! εὐχαριστοῦμεν σοι, ὅτι δὲν ἠκολούθησεν, ὡς ἡμεῖς ἐφοβούμεθα! Μᾶς ἠλέησας, καὶ ἀπεδίωξας τὸν ἐχθρὸν, ὅστις μᾶς ἐπεβουλεύετο. Εὐσπλαγχνίσθης τὰ δύο μονογενῆ ταῦτα τέκνα. Καὶ νῦν, Κύριε! ποιήσον, ἵνα οὗτοι τιμῶσι σὲ πάντοτε ἐντελῶς, καὶ μηδέποτε παύσωσι τοῦ προσφέρειν εἰς ἐσὲ τῆς εὐγνωμοσύνης των τὴν θυσίαν. Πάντα τὰ ἔθνη θέλουσι μάθει ἐκ τούτου, ὅτι σὺ μόνος εἶσαι Κύριος καὶ Θεὸς εἰς ὅλην τὴν γῆν.“

Ἀγαπητοί μου ἀναγνώσται! Πόσον μεγάλη καὶ ἀπερίγραπτος ἦτον ἡ χαρὰ τῶν καλῶν τούτων ἀνθρώπων μετὰ τόσας μεγάλας καὶ βαρείας λύπας! Μένει διαπαντὸς ἀληθινόν, ὅτι ὁ Θεὸς δὲν εὐρίσκει χαρὰν εἰς τὸ νὰ μᾶς τιμωρῆ. Μετὰ τὴν κακοκαιρίαν ζέλλει τὸ γλυκύτατον φῶς τοῦ ἡλίου. Μετὰ τοὺς κλαυθμοὺς καὶ ὀδυρμοὺς, μᾶς ἐπισωρεύει χαρὰν καὶ ἀγαλλίασιν. Καὶ ἕκαστος, ὅστις σέβεται τὸν Θεὸν, δοκιμάζεται πρῶτον παρ' αὐτοῦ διὰ παθημάτων, καὶ ἔπειτα στεφανοῦται.

Ὅσον μεγάλη ἦτον ἡ χαρὰ τῶν καλῶν τούτων ἀνθρώπων, τοσοῦτον μεγάλη ἦτον καὶ ἡ εὐχαριστία αὐτῶν πρὸς τὸν Θεόν. Οἱ κακοὶ ἄνθρωποι λησμονοῦσι τὸν Θεὸν εἰς τὰς εὐτυχίας των, καὶ διὰ τῆς χαρᾶς, τὴν ὁποίαν ἀπολαμβάνουσιν ἀπὸ τὰς εὐτυχίας, γίνονται χειρότεροι καὶ ἀχρεῖες. Εἰς δὲ τοὺς καλοὺς καὶ ἐναρέτους ἀνθρώπους εἶναι πᾶσα χαρὰ καὶ εὐτυχία νέα αἰτία τοῦ νὰ ἀγαπῶσι τὸν Θεόν, καὶ νέα ἀφορμὴ, τοῦ νὰ δοξάζωσιν αὐτὸν διὰ καλῶν καὶ θαυράτων ἔργων.

125. Ἐπιστροφή τοῦ Τωβίου εἰς τὴν πατρίδα του.

Ὁ Ραγουήλ εἶπε πρὸς τὴν γυναῖκα του, νὰ ἐτοιμάσῃ μέγα συμπόσιον. Ἐπρόσβαξε νὰ σφάξωσιν ἐν ταυτῷ καὶ δύο πικρίας δαμάλεις καὶ τέσσαρας κριοὺς, καὶ νὰ προσκαλέσωσιν εἰς τοὺς γάμους ὅλους τοὺς φίλους καὶ γείτονάς του. Τὸν δὲ Τωβίαν παρεκάλεσεν ἐπιπόνως, νὰ μείνῃ ἀκόμη παρ' αὐτῷ δεκατέσσαρας ἡμέρας. Ὁ Τωβίας λοιπὸν, διὰ νὰ μὴ λυπήσῃ τοὺς γονεῖς του μὲ τὴν πολυχρόνιον ἀπουσίαν του, παρεκάλεσε τὸν ἄγγελον νὰ ὑπάγῃ πρὸς τὸν Γαβαήλ ἐν Ράγοις, νὰ λάβῃ παρ' αὐτοῦ τὸ ἀργύριον καὶ νὰ προσκαλέσῃ καὶ αὐτὸν εἰς τοὺς γάμους. Ὁ ἄγγελος ἐκτέλεσε τὴν παρακάλεσίν του. Ὁ Τωβίας ἐκάθητο εἰς τὴν τράπεζαν, ὅταν ἔφθασεν ὁ Γαβαήλ μὲ τὸν ἄγγελον. Τοῦτον ἰδὼν ὁ Τωβίας ἀνεπήδησεν ἀπὸ τῆς τράπεζαν, καὶ χαιρετησθέντες ἀμφότεροι κατεφιλήθησαν ἀδελφικῶς, καὶ ὁ Γαβαήλ κλαίων, καὶ δοξάζων τὸν Θεόν, ἔλεγεν: „Ὁ Θεὸς τοῦ Ἰσραὴλ νὰ σὲ εὐλογήσῃ! διότι εἶσαι καλοῦ πατρὸς υἱὸς, ἀνδρὸς δικαίου, θεοσεβοῦς, καὶ ἐλεήμονος. Εὐλογημένη νὰ εἶναι καὶ ἡ γυνή σου! Ὁ Θεὸς νὰ δώσῃ, νὰ ἰδῆτε τέκνα, καὶ τέκνα τέκνων! Εὐλογημένοι νὰ εἶναι οἱ γονεῖς σου καὶ οἱ ἀπόγονοί σου ἀπὸ τὸν Θεὸν τοῦ Ἰσραὴλ, ὅς τις εἶναι Κύριος καὶ βασιλεὺς εἰς τὸν αἰῶνα.“ Οἱ δὲ παρευρισκόμενοι εἶπον ὅλοι: „Ἀμήν, γένοιτο!“ Μετὰ ταῦτα ἄρχισαν νὰ δειπνῶσι, ἀγαλλόμενοι ἐν φόβῳ Θεοῦ.

Ὁ φόβος τοῦ Θεοῦ — ἢ μὲ ἄλλους λόγους, τὸ πρὸς Θεὸν σέβας — δὲν προξενεῖ εἰς τὸν ἄνθρωπον, ὡς τινὲς φαντάζονται, λύπην καὶ πίκραν. Αὐτὸ μᾶς παρέχει

πᾶσαν χαρὰν καὶ ἀγαλλίασιν. Αὐτὸ ὑφώνει, βελτιώνει καὶ διπλασιάζει καὶ τὰς πλεον κωνὰς χαράς. Φυλάττει τὰς εὐθυμίας μας καθαρὰς καὶ ἀθώας, καὶ δὲν τὰς ἀφίνει νὰ καταντήσωσιν εἰς ἀμετρίαν καὶ εἰς ἀγρίας καὶ ἀτάκτους φωνάς. Τὸ πρὸς Θεὸν σέβας εἶναι πρὸς ἅπαντα ὠφέλιμον. Οἱ θεοσεβεῖς εἶναι οἱ εὐτυχέστεροι ἄνθρωποι ὑπὸ τὸν ἥλιον. Ποῖος δὲν βλέπει ταῦτα πάντα εἰς τὴν τράπεζαν ταύτην, εἰς τὴν ὁποίαν παρακάθηνται ἄνθρωποι θεοφοβούμενοι, οἵτινες εἶναι τόσοι εὐλικρινεῖς, ἀγαθοὶ, καὶ προσηνεῖς πρὸς ἀλλήλους, καὶ μακάριοι ἐν θεῷ.

Ἄφ' οὗ παρῆλθον αἱ δεκατέσσαρες ἡμέραι, εἶπεν ὁ Ῥαγουήλ πρὸς τὸν Ἰωβίαν: „Μεῖνον παρ' ἐμοῦ ἔτι ὀλίγον. Καὶ ἐγὼ θέλω ἐξαποσειλεῖ ἄνθρωπον πρὸς τὸν πατέρα σου, νὰ εἴπῃ πρὸς αὐτὸν, ὅτι ὑγιαίνεις.“ Καὶ ὁ Ἰωβίας εἶπεν: „Ἡξέυρω, ὅτι ὁ πατήρ μου καὶ ἡ μήτηρ μου ἀριθμοῦσιν ἤδη τὰς ἡμέρας καὶ ὥρας τῆς ἐκεῖθεν ἀναχωρήσεώς μου, καὶ λυποῦνται σφόδρα περὶ ἐμοῦ.“ Καὶ πάλιν ὁ Ῥαγουήλ παρεκάλει αὐτὸν ἔτι θερμότερα καὶ μὲ περισσοτέρους καταπειστικούς λόγους, διὰ νὰ μείνῃ ἐκεῖ, πλὴν ἡ ἀγάπη τοῦ Ἰωβίου πρὸς τοὺς γονεῖς του ἦτον τόσοι μεγάλη, ὥστε ἐσάθη ἀδύνατον νὰ καταπεισθῇ. Τότε καὶ ὁ Ῥαγουήλ παρέδωκεν εἰς αὐτὸν τὴν Σάρραν, καὶ τὸ ἥμισυ ἀκόμη τῶν ὑπαρχόντων του, δηλαδὴ δούλους καὶ δούλας, καμήλους καὶ ἄλλα κτήνη, ὡσαύτως καὶ πολὺ ἀργύριον, καὶ ἐξαπέσειλεν αὐτὸν ὑγιῆ καὶ εὐθυμον λέγων: „Ὁ ἅγιος ἄγγελος τοῦ Θεοῦ νὰ σὲ συνοδεύσῃ, καὶ νὰ σὲ ὀδηγήσῃ ὑγιῶς εἰς τὴν πατρικὴν σου οἰκίαν, καὶ ὁ Θεὸς νὰ δώσῃ, νὰ εὖρησ τοὺς γονεῖς σου ὑγιεῖς καὶ εὐθύμους, ἐμὲ δὲ νὰ καταξιώσῃ νὰ ἰδῶ τέκνα σας, πρὸ τοῦ ν' ἀποθάνω.“ Μετὰ ταῦτα ἀγκάλισαν πάλιν ἀμφότεροι οἱ γονεῖς τὴν θυγατέρα των, τὴν κατεφίλησαν, καὶ ἐσυμβούλευσαν αὐτὴν, νὰ τιμᾷ τοὺς πενθερούς της, νὰ ἀγαπᾷ τὸν ἄνδρα της, νὰ διοικῇ καλῶς τοὺς δούλους; νὰ οἰκονομῇ τὴν οἰκίαν της, καὶ

νά πολιτεύηται καθ' ὅλα ἀμέμπτως. Ἡ δὲ Σάρρα — ἀν καὶ ἐν ἡμπορεί ἴσως νὰ προφέρῃ λόγον ἀπὸ τὰ δάκρυα — ὑπεσχέθη ἀπὸ καρδίας, ὅτι θέλει φυλάξῃ ταῦτα πάντα. Καὶ οὕτως ἀνεχώρησαν.

Ἴδτε, ἀγαπητοί μου ἀναγνώσαι! Οἱ καλοὶ καὶ χρησοήθεις γονεῖς νοουθετοῦσι πάντοτε τὰ τέκνα τῶν πρὸς τὸ καλόν. Καὶ τοῦτο εἶναι τῆς προνοίας τοῦ Θεοῦ καλλίστη διάταξις. Τὰ τέκνα δὲν δύνανται ἀκόμη νὰ τρέφονται ἀφ' ἑαυτῶν. Διὰ τοῦτο ἔδωκεν εἰς αὐτὰ ὁ Θεὸς τοὺς γονεῖς. Τὰ παιδιά δὲν δύνανται ἀφ' ἑαυτῶν μήτε νὰ ἀνατρέφονται. Καὶ διὰ τοῦτο ἀκόμη ἔδωκεν εἰς αὐτὰ ὁ Θεὸς τοὺς γονεῖς. — Ἀγαπητοί μου ἀναγνώσαι! Μεγάλως σφάλλετε, ἐὰν νομίζητε τὰς πατρικὰς συμβουλὰς ὡς τιμωρίας καὶ βασάνους. Μᾶλλον δὲ πρέπει νὰ εὐχαρισῆτε ἀδιακόπως τὸν Θεόν, ὅτι ἔδωκεν εἰς σᾶς καλοὺς γονεῖς, οἵτινες φροντίζουσι περὶ τῆς καλῆς ἀνατροφῆς καὶ λοιπῆς βελτιώσεώς σας, καὶ νὰ ἐκπληρῶνητε τὰς καλᾶς τῶν διδασκαλίας μετὰ χαρᾶς, καθὼς ὁ Τωβίας καὶ ἡ Σάρρα. Καὶ οὕτω πράττοντες, θέλετε γενεῖ καλοὶ καὶ θεοσεβεῖς ἄνθρωποι, καθὼς οἱ ἄνω εἰρημένοι.

---

126. Ἐλευσις τοῦ Τωβίου εἰς τὴν πατρικὴν του οἰκίαν.

Ο γηραιὸς Τωβίτ ἀρχισεν ἐν τοσούτῳ νὰ ὑποπτεύηται περὶ τοῦ υἱοῦ του· ἐπειδὴ ἄργησε νὰ ἐπιστρέψῃ ἐξ αἰτίας τοῦ γάμου· ὅθεν εἶπε πρὸς Ἄνναν, τὴν γυναῖκα του: „Τὶ συμπε-

ραίνεις τάχα ἐκ ταύτης τῆς ἀργοπορίας τοῦ υἱοῦ μας; Τί τὸν ἐμποδίζει; Μήπως ἀπέθανεν ὁ Γαβαήλ, καὶ δὲν θέλουν πλεονὰ νὰ δώσωσιν εἰς αὐτὸν τὸ ἀργύριον;“ Ἀμφότεροι οἱ γονεῖς, ὅτε Ἦωβιτ καὶ ἡ Ἄννα, ἔλυποντο σφόδρα, καὶ ἄρχισαν νὰ κλαίωσιν· ἐπειδὴ δὲν ἐπέσρεφεν ὁ υἱὸς τῶν εἰς τὴν διωρισμένην ἡμέραν. Μάλισα δὲ ἡ Ἄννα ἔκλαιεν ἀκαταπαύτως, καὶ δὲν ἤθελε νὰ παρηγορηθῆ κατ’ οὐδένα τρόπον, ἀλλ’ ἔλεγε πάντοτε: „Οἶμοι τέκνον μου! Διὰ τί σὲ ἀφήσαμεν νὰ ὑπάγῃς εἰς ξένην γῆν; Σὲ, τὸ φῶς τῶν ὀφθαλμῶν μας, τὸ μόνον σῆριγμα τοῦ γηρατειοῦ μας, τὴν παρηγορίαν τῆς ζωῆς μας, τὴν ἐλπίδα τοῦ γένους μας!“ Ὡ, ἠθέλαμεν εἶσθαι τῇ ἀληθείᾳ πολλὰ πλούσιοι καὶ εὐτυχεῖς ἄνθρωποι, ἐὰν δὲν σὲ ἀφίναμεν νὰ ἀπέλθῃς ἐντεῦθεν!“ Ὁ δὲ Ἦωβιτ θέλων νὰ παρηγορήσῃ αὐτὴν ἔλεγε: „Σιώπα, καὶ μὴ λυπῆσαι τόσον! Ὁ υἱὸς μας ὑγιαίνει βεβαίωτατα. Ὁ ἀνὴρ, ὅστις τὸν ἐσυνώδευσεν, εἶναι πολλὰ πιστὸς καὶ τίμιος ἄνθρωπος.“ Αὐτὴ ὅμως, καὶ μὲ ὅλα ταῦτα, δὲν ἤθελε νὰ παρηγορηθῆ. Καθ’ ἡμέραν ἔβγαιεν ἀπὸ τὴν οἰκίαν τῆς, καὶ περιεκύτταζε πανταχοῦ, καὶ ἔτρεχεν ἐδῶ καὶ ἐκεῖ εἰς ὅλους τοὺς δρόμους, ἵσως ἡμπορέσει νὰ ἰδῇ αὐτὸν μακρόθεν ἐρχόμενον. Καθημερινῶς ὑπῆγαινε καὶ ἐκάθιζεν εἰς τὸν δρόμον ἐπάνω εἰς τὴν κορυφὴν ἐνὸς λόφου, ἀπ’ ὅπου ἠδύνατο νὰ βλέπῃ μακρόθεν, καὶ ἐπρόσμενεν μὲ ἀνοικτὰς ἀγκάλας τὴν ἔλευσίν του. Τέλος πάντων ἰδοῦσα αὐτὸν μακρόθεν, τὸν ἐγνώρισε παρευθὺς, καὶ ἀμέσως ἔδραμεν εἰς τὴν οἰκίαν μετὰ σπουδῆς μεγάλης, καὶ εἶπε πρὸς τὸν ἀνδρα τῆς: „Ὁ υἱὸς σου ἔρχεται!“

Ὁ Ἦωβίας μετὰ τοῦ ἀγγέλου ἐπροπορεύετο, διὰ νὰ φθάσῃ ὀγλιγώροτερα εἰς τοὺς γονεῖς του. Ἡ δὲ γυνὴ του ἠκολούθει κατόπιν μὲ τοὺς δούλους καὶ μὲ τὰ ποιμνία. Τότε ὁ ἄγγελος εἶπε πρὸς τὸν Ἦωβίαν: „Εὐθὺς ἀφ’ οὗ φθάσῃς εἰς τὴν οἰκίαν, πρὸ πάντων νὰ προσευχηθῆς εἰς τὸν Θεόν, τὸν Κύ-

ριόν σου, καὶ νὰ τὸν εὐχαρισῆσῃς. Ἐπειτα νὰ πλησιάσῃς εἰς τὸν πατέρα σου, νὰ τὸν φιλήσῃς, καὶ νὰ χρίσῃς τοὺς ὀφθαλμούς του μὲ τὴν χολὴν τοῦ ὀφθαλμοῦ, τὴν ὁποίαν ἔχεις, καὶ οὕτω θέλουσιν ἀνοιχθῆ οἱ ὀφθαλμοὶ του τὴν ἰδίαν σιγμὴν. Ὁ πατήρ σου θέλει ἰδεῖ πάλιν τὸ φῶς τοῦ ἡλίου, καὶ θέλει λάβει μεγάλην χαρὰν, ὅτι σὲ βλέπει πάλιν ὑγιῆ.“

Ἐν τοσοῦτῳ ἔδραμεν εἰς τὴν οἰκίαν τὸ σκυλάκιον, τὸ ὁποῖον εἶχε μεθ' ἑαυτοῦ ὁ Τωβίας, ὡσάν νὰ ἦτον μηνυτῆς, ὅστις ἤθελε νὰ ἀναγγεῖλῃ τὸν ἐρχομόν των, καὶ σείον τὴν οὐρανόν του, παρίσανε τὴν μεγάλην του χαρὰν.

Ὁ τυφλὸς Τωβίτ σηκωθείς ἀπὸ τὸν τόπον του, ἤθελε νὰ ἐξέλθῃ εἰς ἀπάντησιν τοῦ υἱοῦ του· ἐπειδὴ ὅμως μὴ βλέπων ἐπρόσκοπτε πανταχοῦ, ἔδωκεν εἰς τὸν δοῦλον του τὴν χεῖρα του, νὰ τὸν ὀδηγήσῃ, καὶ οὕτω ζηριζόμενος ἐπάνω εἰς τὸν δοῦλον, ἔδραμεν εἰς ἀπάντησιν τοῦ υἱοῦ του, τὸν ὁποῖον συναπαντήσας ἠγκάλισε καὶ κατεφίλησε. Τὸ ἴδιον ἔκαμε καὶ ἡ μήτηρ του, καὶ ἀμφότεροι ἄρχισαν νὰ κλαίωσιν ἀπὸ τὴν χαρὰν των· Ὅλοι εὐχαρισῆσαντες καὶ προσκυνήσαντες τὸν Θεόν, ἐκάθησαν. Τότε ἔλαβεν ὁ νέος Τωβίας τὴν χολὴν τοῦ ὀφθαλμοῦ, καὶ ἄλειψε μὲ αὐτὴν τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ πατρός του, διὰ τοῦ ὁποίου διελύθησαν ἀμέσως τὰ ἐπ' αὐτοὺς λευκώματα, καθὼς ὁ ἄσπρος φλοιὸς τοῦ αἰγού. Ὁ δὲ υἱὸς του ἐκαθάρισεν ἔπειτα τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ πατρός του, ὅστις παρρηθὺς ἀνέβλεψεν. Ὅλοι ἐδόξασαν καὶ ὑμνησαν τὸν Θεόν διὰ τὴν παράδοξον ἴασιν τῶν τυφλῶν ὀμμάτων. Ὁ γηραιὸς ὅμως Τωβίτ ἔκραζε πλήρης χαρᾶς: „Κύριε! Ὁ Θεὸς τοῦ Ἰσραὴλ! εὐλογητὸς εἶ, καὶ εὐλογητὸν τὸ ὄνομά σου εἰς τοὺς αἰῶνας! Εὐλογημένοι πάντες οἱ ἅγιοί σου ἄγγελοι! Μὲ ἐμασίγωσας, καὶ πάλιν μὲ ἤλεσας. Ὅτι ἰδοὺ, βλέπω πάλιν Τωβίαν, τὸν υἱόν μου.“

Ὁ πρῶτος λόγος τοῦ Τωβίου, τὸν ὁποῖον ἐπρόφερεν, ἐφ' οὗ εἶδε τὸ φῶς τοῦ ἡλίου, ἦτον εὐχαριστία πρὸς τὸν Θεόν. Πᾶσα χαρὰ ἦτον εἰς αὐτὸν δῶρον, προσφερόμενον ἐκ τῆς χειρὸς τοῦ Κυρίου. Ὁλη ἡ καρδία του ἦτον γεμάτη εὐχαριστίας πρὸς τὸν Θεόν. Ὁ Θεὸς ἦτον εἰς αὐτὸν τὰ πάντα ἐν πᾶσι.

Μετὰ ἑπτὰ ἡμέρας ἔφθασεν εὐτυχῶς καὶ Σάρρα, ἡ γυνὴ τοῦ νέου Τωβίου, εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ γέροντος Τωβίτ μετὰ τοὺς δούλους καὶ μετὰ τὰς δούλας τῆς, μετὰ τὰς καμήλους καὶ μετὰ τὰ κτήνη, φέρουσα μετ' ἑαυτῆς καὶ τὴν εἰς χρήματα προίκα τῆς, καὶ τὸ ἀργύριον, τὸ ὁποῖον ἔλαβεν ὁ Τωβίας ἀπὸ τὸν Γαβαήλ. Ὁ Τωβίας ἐδιηγῆθη εἰς τοὺς γονεῖς του ὅλα τὰ καλὰ, ὅσα ἐδειξεν εἰς αὐτὸν ὁ Θεὸς διὰ τοῦ νεανίου, ὅστις τὸν ἐσυνώδευσεν εἰς τὴν ὁδοπορίαν. Ἐπειτα ἦλθον ὅλοι οἱ φίλοι τοῦ Τωβίου καὶ τὸν ἐσυγχώρησαν, καὶ τὸν εὐχίθησαν. Εἰς αὐτοὺς ἔκαμε συμπόσιον μέγα, καὶ τοὺς ἐφίλευσε, καὶ ἐχάρησαν ἅπαντες χαρὰν μεγάλην σφόδρα.

Καὶ ἐνταῦθα, ἀγαπητοίμου ἀναγνώσαι! ἄς σρέψωμεν ὀλίγον τοὺς ὀφθαλμοὺς μας εἰς ὅλην τὴν ἱστορίαν, τὴν ὁποίαν ἐδιηγῆθημεν. Καὶ αὕτη ἡ ἱστορία μᾶς παριστάνει πρὸ ὀφθαλμῶν μίαν ὠραίαν εἰκόνα τῆς Θείας προνοίας. Καὶ ἐνταῦθα συνέβησαν διὰ Θείας προσαγῆς πολλὰ, μεγάλα καὶ μικρὰ, εὐφρόσυνα καὶ λυπηρὰ συμβεβηκότα, διὰ νὰ ἀποκαταστήσωσι τὸν Τωβίτ καὶ τοὺς οἰκειοὺς του ἀγαθοὺς καὶ εὐτυχεῖς. Ἡ αἰχμαλωσία ἐνὸς μεγάλου ἔθνους — καὶ ἡ φωλεὰ ἐνὸς μικροῦ σκουβίου εἰς τὸν τοῖχον — ἕνας κραταιὸς βασιλεὺς μετὰ μεγαλοπρεπῆ δῶρα — καὶ ἕνα ἐρίφιον ἔπρεπε νὰ δώσωσιν ἀφορμὴν εἰς τὸν Τωβίτ, διὰ νὰ γυμνασθῇ εἰς τὴν ἀρετὴν — ἔπρεπε νὰ συνεισφέρωσι ταῦτα, διὰ νὰ λάβῃ ἡ ἱστορία του τὴν αὐτὴν εὐτυχῆ ἔκβασιν. Πόσον θαυ-

μασίως, σοφῶς καὶ ἀγαθῶς ἠξέσκει ὁ Θεὸς τὰ οἰκονομῆ τὰς τύ-
 χας τῶν ἀνθρώπων! — Καὶ τὴν σήμερον ἡμέραν ἀκόμη διέπει
 καὶ κυβερνᾷ ὁ Θεὸς τὰς τύχας μας. Ὅλα τὰ διευθύνει πρὸς
 καλὸν τῶν λατρευτῶν του. Μήτε τὸ παραμικρότατον πρᾶγμα
 συμβαίνει κατὰ τύχην, μήτε τὸ μέγιστον. Καμμία εὐτυχῆς
 περίσσεια δὲν ἀποβλέπει μόνον εἰς σωματικὴν χαρὰν. Καμμία
 δυστυχία δὲν ἔρχεται εἰς ἡμᾶς, μόνον διὰ τὰ μᾶς τιμωρήσῃ.
 Ἄλλ' ὅλα, ὅλα δὲν ἔχουσιν ἄλλον σκοπὸν, εἰμὴ τὸ τὰ μᾶς
 καταστήσωσι τελειότερους καὶ εὐτυχεσέτους. Τάχα, εἰάν ἠθέ-
 λαμεν καὶ ἡμεῖς τὰ σκεφθῶμεν εἰς τὸν δρόμον τῆς ἰδίας
 ἡμῶν ζωῆς, δὲν ἠθέλαμεν ἀνακαλύψει πολλὰ ἔχνη τῆς θείας
 προνοίας εἰς αὐτήν; δὲν ἠθέλαμεν παρατηρήσει καὶ εἰς αὐτήν
 πολλὰ ἔχνη τῆς θείας προνοίας; Πόσον ὀραίως καὶ σαφῶς
 ἐμφανίζεται ἡ φιλανθρωπία τοῦ Θεοῦ εἰς τὴν ἰδίαν ἡμῶν
 ζωὴν!

Ἡ ἱστορία τοῦ Γωβίτ μᾶς διδάσκει ὡσαύτως πολλὰ
 ἐξαιρετά, πῶς τὰ ὠφελώμεθα ἀπὸ τῆς θείας οἰ-
 κονομίαν, διὰ τὰ γένωμεν ἀγαθοὶ καὶ εὐδαίμονες ἄνθρω-
 ποι. Εἰς πᾶσαν κατάστασιν τῆς ζωῆς του ὁ Γωβίτ ἔπραττε
 πάντοτε τὸ καλόν, ὅσον ἠδύνατο. Αὐτὸς ἐξόδευσεν τὰ παρά
 τοῦ βασιλέως δῶρα εἰς εὐεργεσίας. Ἐφρόντιζε περὶ τῶν αἰχ-
 μαλώτων Ἰσραηλιτῶν, καὶ ἦτον τόσον πρόθυμος εἰς τὸ τὰ
 θάπτῃ τοὺς νεκροὺς, ὥστε ἀπὸ τὸν πολὺν κόπον σχεδὸν λειπο-
 θυμημένος, ἔπεσεν ὑποκάτω εἰς τὸν τοῖχον καὶ ἀπεκοιμήθη.
 Καὶ συμπεραίνων, ὅτι τὸ ἐρίφιον ἠμποροῦσε τὰ ἦναι ἀδίκον
 κτήμα, ἐφάνέρωσε καθαρῶτατα τὴν πρὸς ὅλα τὰ κλεπτώμενα
 πράγματα ἀποσροφήν του. Ἦτον εἰς τὴν τυφλότητά του καὶ
 θλίψιν του ὅλως παραδεδομένος εἰς τὴν θείαν θέλησιν, καὶ
 παρακαλῶν, πλήρης ἐλπίδος εἰς τὸν Θεὸν ὑπὲρ τῆς ἐκ τοῦ
 κόσμου τούτου ἀπαλλαγῆς του, ἐπρόσμενε μὲ μεγάλην χαρὰν
 τὸν θάνατον, διὰ τὸν ὁποῖον ἐδέετο πολλὰ θερμῶς τὸν Θεόν.

Ἐάν ἤθελεν εἶναι ἔλλειπής καθ' ἐν τούτων, δὲν ἤθελε γένει ὁ ἐναρετώτατος ἄνθρωπος ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ ἡ τύχη του δὲν ἤθελε λάβει τὴν χαροποιὰν ταύτην ἔκβασι. Ἄλλ' οὕτως ἔφεραν εἰς αὐτὸν ἡ εὐεργεσία, ἡ ὑπομονή, ἡ εἰς τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ ὑπακοή, ἡ εἰς Θεὸν ἐλπίς καὶ πεποίθησις, τόσον ὠραίους καὶ λαμπροὺς καρπούς. — Οὕτω πρέπει καὶ ἡμεῖς νὰ μεταχειριζώμεθα τὰς ἀφορμάς, τὰς ὁποίας μᾶς δίδει πᾶσαν ἡμέραν ὁ Θεὸς, εἰς ἄσκησιν τοῦ ἀγαθοῦ, ἐὰν θέλωμεν νὰ ἀποβαινωσιν αὐταὶ πρὸς καλὸν μας. Οὕτως εἶναι καὶ εἰς ἡμᾶς πᾶσα ἀγαθοεργία, τὴν ὁποίαν κάμνομεν πρὸς τοὺς πτωχοὺς, πᾶσα δυσυχία, τὴν ὁποίαν ὑποφέρομεν μὲ ὑπομονήν, πᾶσα ὑψωσις τοῦ πνεύματός μας εἰς τὸν Θεὸν — ἓνας κόκκος σπόρου, ὅστις εἰς τὸν καιρὸν του φέρει τοὺς ὠραιωτάτους καρπούς. Εἰς ἐκείνους, οἳ τινες ἀγαπῶσι τὸν Θεὸν, ἐπομένως κάμνουσι καὶ τὸ θέλημά του τὸ ἅγιον, χρησιμεύουσιν ὅλα πρὸς καλὸν των. Αὐτοὶ γίνονται διὰ τούτου χρηστότεροι καὶ εὐτυχέστεροι ἄνθρωποι.

Ἄς πισεύωμεν λοιπὸν σταθερῶς, ἀγαπητοῦ μου ἀναγνώσαι! εἰς ὅσα μᾶς συμβαίνουσι, λέγοντες: „Ὁ Θεὸς τὰ διέταξεν οὕτως!“ Καὶ τοῦτο θέλει μετριάξει τὰς δυσυχίας μας, καὶ θέλει αὐξάνει τὴν χαρὰν μας. Ἄς σοχαζώμεθα εἰς πᾶσαν περίερασιν πρὸς πρᾶξιν τοῦ ἀγαθοῦ, ὅτι: „Ὁ Θεὸς θέλει νὰ πράττωμεν τοῦτο!“ Τοῦτο θέλει μᾶς δώσει θάρρος εἰς τὸ ἀγαθόν. Ἄς ἐργαζώμεθα πᾶσαν στιγμήν τὸ καλῆτερον — καὶ τότε παρηγορημένοι, ἄς προσμένωμεν καὶ ἡμεῖς πάντοτε παρὰ Θεοῦ τὸ ἀγαθότερον καὶ καλῆτερον.

127. Ἀναγνώρησις τοῦ Ἀγγέλου.

Ὁ γηραιὸς Τωβίτ ἐκάλεσε τὸν υἱὸν του, καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν: „Τί πρέπει νὰ δώσωμεν εἰς τὸν ἅγιον τοῦτον ἄνδρα, ὅστις σὲ ἐσυνώδευσεν εἰς τὴν ὁδοιπορίαν;“ Καὶ ὁ υἱὸς ἀπεκρίθη: „Ναὶ, πάτερ! Πῶς ἠμποροῦμεν νὰ τὸν ἀνταμείψωμεν κατ' ἀξίαν; Τί ἠμποροῦμεν νὰ τῷ δώσωμεν ἄξιον τῶν τόσων μεγάλων εὐεργεσιῶν του; Αὐτὸς μ' ὑπῆγε καὶ μ' ἔφε-
 ρεν ὑγιῆ. Αὐτὸς καὶ τὰ ἀργύρια ἀπὸ τὸν Γαβαήλ ἔλαβεν. Αὐ-
 τὸς μοὶ συνήργησε νὰ νυμφευθῶ! Αὐτὸς ἐδῶξε καὶ τὸ πονη-
 ρὸν δαιμόνιον ἀπὸ τὴν νύμφην, καὶ ἐπροξένησε διὰ τούτου εἰς τοὺς γονεῖς της μεγίστην χαρὰν. Αὐτὸς ἔσωσε τὴν ζωὴν μου, ὅταν ὁ μέγας ἰχθύς ὀρμήσας ἐναντίον μου, ἤθελε νὰ μὲ κατα-
 πῆ. Αὐτὸς ἔδωκεν εἰς ἐσὲ τὴν ὄρασιν, καὶ ἤδη βλέπεις πάλιν. Αὐτὸς μᾶς ἐπεσώρευσε τόσας καλοσύνας, καὶ μᾶς ἔκαμεν ἄπειρα καλά. Πῶς ἠμποροῦμεν λοιπὸν δι' ὅλα ταῦτα νὰ τὸν ἀνταμείψωμεν κατ' ἀξίαν; Πάτερ μου! Σὲ παρακαλῶ, κατάπεισε αὐτόν, νὰ δεχθῆ τὸ ἥμισυ τῶν ὄσων ἐφέραμεν μεθ' ἡμῶν!“ Καὶ οὕτως ὅ,τε πατήρ καὶ υἱὸς, ἔλαβον αὐτόν κα-
 τὰ μέρος, καὶ ἐπρόσφεραν εἰς αὐτόν τὸ ἥμισυ μέρος τῆς πε-
 ριουσίας των, παρακαλοῦντες του ἅμα νὰ μὴν ἀποβάλῃ τὸ
 μικρὸν τοῦτο δῶρον!

ᾠ ἀξιέρασον παράδειγμα! ᾠ φρόνιμος καὶ εὐλικρινὴς
 εὐχαριστία!

Ὁ δὲ Ἄγγελος εἶπε πρὸς αὐτούς: „Εὐλογεῖτε τὸν Θεόν,
 καὶ εὐχαρισεῖτε αὐτόν ἐνώπιον πάντων τῶν ἀνθρώπων! Αὐτὸς
 ἐποίησεν εἰς σᾶς τὸ μέγα τοῦτο ἔλεος. Τὰ μυστήρια ἐνὸς βα-
 σιλέως εἶναι καλὸν νὰ σιωπᾶτις, τὰ δὲ ἔργα τοῦ Θεοῦ πρέ-

πει νὰ φανερόνη, καὶ νὰ δοξάζῃ αὐτὸν δι' αὐτά. Εἶναι κα-
 λήτερον νὰ προσεύχηταί τις, νὰ νησεύῃ καὶ νὰ ποιῇ ἐλεημο-
 σύνας, παρὰ νὰ συνάξῃ θησαυροὺς χρυσοῦ. Ἡ ἐλεημοσύνη
 λυτρώνει τὸν ἄνθρωπον ἀπὸ τὸν θάνατον, ἐξαλείφει τὰς ἁμαρ-
 τίας του, καὶ τὸν κάμνει νὰ εὕρῃ ἔλεος καὶ ζωὴν αἰώνιον.
 Ὅστις ὅμως ἁμαρτάνει καὶ πράττει τὸ ἄδικον, αὐτὸς εἶναι
 ἐχθρὸς τῆς ἰδίας του ψυχῆς. Ὅθεν θέλω σᾶς ἀποκαλύψει ἐν
 μυστήριον, καὶ δὲν θέλω σᾶς κρύψει πλέον τὴν ἀλήθειαν.
 Ὅτε προσήυχου μετὰ δακρύων, καὶ ἀφῆκες τὸ συμπόσιόν σου,
 καὶ ἔκρυπτες τοὺς νεκροὺς τὴν ἡμέραν εἰς τὴν οἰκίαν σου, τὴν
 δὲ νύκτα τοὺς ἔθαπτες — τότε ἔφερον ἐγὼ τὴν δεξιάν σου, ἐνώ-
 πιον τοῦ Κυρίου. Καὶ ἐπειδὴ σὲ ἠγάπα ὁ Θεὸς, ἔπρεπε νὰ
 βασανισθῆς, διὰ νὰ δοκιμασθῆς. Τώρα δὲ με ἐξείλεν ὁ Θεὸς,
 νὰ σὲ ἰατρεύσω, καὶ νὰ ἐλευθερώσω τὴν γυναῖκα τοῦ υἱοῦ
 σου ἀπὸ τὸ πονηρὸν δαιμόνιον. Ὅτι ἐγὼ εἰμι Ῥαφαήλ — εἷς
 τῶν ἑπτὰ ἁγίων Ἀγγέλων, οἵτινες προσαναφέρουσι τὰς δεή-
 σεις τῶν ἁγίων ἀνδρῶν, καὶ εἰσπορεύονται ἐνώπιον τῆς δόξης
 τοῦ Θεοῦ!“

Ὅταν ἤκουσαν τοὺς λόγους τούτους, ἐταράχθησαν σφό-
 δρα, καὶ ἔπεσον ἀπὸ τὸν φόβον των ἐμπροσθεν αὐτοῦ ἐπὶ πρό-
 σωπον. Ὁ δὲ Ἄγγελος εἶπε πρὸς αὐτούς; „Μὴ φοβεῖσθε!
 εἰρήνη ὑμῖν! Ὁ Θεὸς ἠθέλησε νὰ εἶμαι τόσον καιρὸν παρ' ὑμῖν.
 Αὐτὸν δοξάσατε! Αὐτὸν ὑμνήσατε! Σᾶς ἐφαίνετο, ὅτι ἔτρω-
 γα καὶ ἔπινα μεθ' ὑμῶν. Ἡ τροφή μου ὅμως καὶ τὸ ποτόν μου
 εἶναι ἀόρατα, καὶ κανεὶς δὲν ἠμπορεῖ νὰ τὰ ἰδῇ. — Ἄλλ'
 εἶναι καιρὸς πλέον, νὰ ἐπιστρέψω πάλιν πρὸς τὸν ἀποσεΐλαν-
 τά με. Σεῖς δὲ εὐλογεῖτε τὸν Θεόν, καὶ κηρύξατε (εἰς τοὺς
 ἀνθρώπους) ὅλα ταῦτα τὰ θαύματα.“

Ταῦτα εἰπὼν ὁ Ἄγγελος, ἀνελήφθη εἰς τοὺς Οὐρανοὺς
 ἐκ' ἐμπροσθεν τῶν ὀφθαλμῶν των, καὶ πλέον δὲν εἶδον αὐ-
 τόν. Τότε ἔπεσον ἐπὶ πρόσωπον αὐτῶν, καὶ ἔμειναν τρεῖς

ἔβρας προσκυνοῦντες, εὐχαριστοῦντες καὶ δοξάζοντες τὸν Θεόν
— καὶ ἐδιηγοῦντο ἔπειτα πανταχοῦ ὅλα τὰ θαυμασὰ καὶ τε-
ράσια ἔργα τοῦ Θεοῦ!

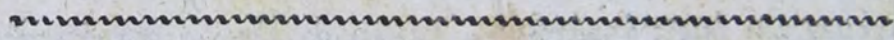
Τόσον μεγάλην ἐντίπωσιον ἔκαμεν εἰς αὐτοὺς ἡ ἐμφά-
νεια τοῦ Ἀγγέλου. Διὰ τοῦτο ἅς σκεφθῶμεν καὶ ἡμεῖς ἐπὶ
αὐτὴν προσεκτικώτερα.

Οὗτος ὁ ἅγιος Ἀγγελος τοῦ Θεοῦ, ἐν μορφῇ ὠραίου
τινὸς νεανίου, εἶναι, ἀγαπητοῦ μου ἀναγνώσαι! μία χαρο-
ποιὰ εἰκὼν τοῦ φύλακος μας Ἀγγέλου. Καθὼς οὗ-
τος ὁ Ἀγγελος ἐσυνώδευσεν ὁρατῶς τὸν νέον Γωθίαν, τὸν
ἐφύλαττε καὶ τὸν προσεῖχεν εἰς ὅλας τὰς πράξεις, οὕτως
ἔχομεν καὶ ἡμεῖς ἀόρατους φύλακας ἀγγέλους, συνοδευτάς,
φύλακας καὶ ἐφόρους. Ὁ ἀκοίμητος αὐτῶν ὀφθαλμὸς μᾶς
παρατηρεῖ πανταχοῦ. Ὅθεν ἅς τιμῶμεν αὐτοὺς, καὶ ἅς μὴ
πράττωμεν ποτὲ ἔμπροσθεν τῶν ἁγίων αὐτῶν ὀφθαλμῶν τὸ
κακόν.

Οὗτος ὁ Ἀγγελος εἶναι πρὸς τούτοις καὶ εἰς ἡμᾶς αὐ-
τοὺς ὠραῖον παράδειγμα. Αὐτὸς ἦτον ὅλος ἀγάπη,
ἀγαθοεργία καὶ ἀγιότης. Αἱ πράξεις του ὅλαι ἦσαν παρηγορία,
βοήθεια, χαροποιήσις καὶ δόξα πρὸς τὸν Θεόν· ἦτον ὅλος
διόλου δοῦλος τοῦ Θεοῦ πρὸς καλὸν τῶν ἀνθρώπων. Καὶ σεῖς,
ἀγαπητοῦ μου ἀναγνώσαι! δύνασθε νὰ γένητε ὅμοιοι μὲ τοὺς
ἁγίους ἀγγέλους. Καὶ σεῖς πρέπει νὰ εἴσθε ἀγαθοὶ, εὐκαρι-
νεῖς, εὐεργετικοὶ καὶ ἀθῶοι, ὡς οἱ ἄγγελοι. Ἐὰν τὸ καλὸν
σᾶς φαίνεται βαρὺ, ὦ! σοχασθῆτε: „Πῶς ἤθελε φανῆ τοῦ-
το εἰς ἓνα ἄγγελον; Πῶς ἤθελε οὗτος, ὅλος εὐλάβεια καὶ
ἐέβας, κάμπει γόνυ ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ; πῶς ἤθελε δεικνύει
μετὰ πάσης προθυμίας εἰς τὸν ξένον τὸν ὀρθὸν δρόμον; Πῶς
ἤθελε προσφέρει φιλανθρώπως εἰς τὸν ἀσθενῆ τροφήν;“ —
Οὕτως ἂν σοχάζησθε, θέλει σᾶς γένην καὶ τὸ δυσκολώτατον
εὐκόλον. — Καὶ ἐὰν σᾶς ἔρχεται ποτὲ ἐπιθυμία νὰ πρέξῃτε

τι κακόν, σοχασθήτε: „Αράγε ἤθελε πράξει τοῦτο καὶ ὁ ἄγγελος; Ἦθελεν εἶσθαι καὶ αὐτὸς τόσον θυμώδης, ἐχθρικός καὶ φθονερός; ἤθελεν ἐκφέρει καὶ αὐτὸς ἀπὸ τὰ σώματος τόσον ἀπρεπεῖς λόγους; Ἦθελεν εὐρίσκει καὶ αὐτὸς εὐχαρίστησιν εἰς αἰσχρὰ καὶ ἐπιβλαβῆ πράγματα;“ — Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον θέλετε ἀποβάλλει καὶ σεῖς ἀπὸ τὸν ἑαυτὸν σας πᾶσαν ἐπιθυμίαν πρὸς τὸ κακόν. Διότι δὲν δίδεται ὠραιότερον καὶ χαριέστερον πρᾶγμα, παρὰ τὸ νὰ γένητε ὅμοιοι μὲ τοὺς ἀγίους Ἀγγέλους — νὰ ἐκτελήτε τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ ἐπὶ τῆς γῆς, καθὼς οἱ ἅγιοι Ἄγγελοι ἐν Οὐρανῷ.

128. Θάνατος τοῦ Τωβίτ καὶ Τωβίου.

Ο Τωβίτ εὐχαρίστησε τὸν Θεὸν δι' ὅλα τὰ θαυμάσια ἔργα τῆς ἀγ' ἰσότητος καὶ εὐσπλαχνίας του, τὰ ὅποια ἔδειξεν εἰς αὐτὸν, εἰς ἓνα ὥρατον ὕμνον:

„Μέγας εἶσαι, Κύριε!“ ἔλεγε, καὶ ἡ βασιλεία σου μένει εἰς τὸν αἰῶνα. Παιδεύεις καὶ πάλιν ἐλεεῖς, κατάγεις εἰς ἄδην, καὶ πάλιν ἀνάγεις, καὶ οὐδεὶς δύναται νὰ ἐκφύγη τὴν χεῖρά σου, τὴν κραταιάν.“

„Δοξάσατε τὸν Θεόν, υἱοὶ τοῦ Ἰσραὴλ! ὑμνήσατε αὐτὸν ἐνώπιον πάντων τῶν ἐθνῶν. Καθότι διὰ τοῦτο σᾶς διέσπειρεν εἰς τὰ ἔθνη, τὰ ὅποια δὲν τὸν γνωρίζουσι — διὰ νὰ διηγήσθε εἰς αὐτὰ, τὰ μεγάλα αὐτοῦ θαύματα, καὶ νὰ κηρύττητε εἰς αὐτὰ, ὅτι δὲν εἶναι ἄλλος Θεὸς, πλὴν αὐτοῦ, τοῦ παντοδυνάμου.“

„Διὰ τὰς ἀμαρτίας ἡμῶν μᾶς ἐπαίδευσεν, καὶ διὰ τῆς ἀκραν αὐτοῦ ἀγαθότητα θέλει μᾶς λυτρώσει πάλιν.“

„Γνωρίσατε καὶ καταλάβετε, τὴ ἐποίησεν ὁ Θεὸς εἰς ἡμᾶς! Δοξάζετε αὐτὸν μὲ βαθύτατον σέβας! Τιμᾶτε αὐτὸν, τὸν αἰώνιον τῆς δικαιοσύνης Κύριον, διὰ τῶν πράξεών σας — διὰ τῆς καλῆς καὶ ἐναρέτου διαγωγῆς σας.“

„Καὶ ἐγὼ θέλω δοξάζει αὐτὸν καὶ ἐνταῦθα εἰς τὴν γῆν ταύτην, ὅπου εἶμαι αἰχμάλωτος, Αὐτὸν, ἕστις ἐμφανίζεται τόσον ἐνδόξως, εἰς ἔθνος ἀμαρτωλὸν καὶ ἄπιστον!“

„Ἐπιστρέφατε, ὦ ἀμαρτωλοί! πρὸς αὐτόν. Ποιεῖτε ὅ,τι εἶναι δίκαιον καὶ ὀρθὸν ἐνώπιον αὐτοῦ, καὶ πιεθεύετε ἀδισάκτως, ὅτι καὶ αὐτὸς θέλει δεῖξει εἰς σᾶς ἔλεος καὶ εὐσπλαγχνίαν.“

„Ἐξ ὅλης μου ψυχῆς καὶ καρδίας θέλω χαίρει ἐν Θεῷ μου!“

„Σεῖς δὲ πάντες οἱ ἐκλεκτοὶ αὐτοῦ — δοξάζετε αὐτόν!
 Ὅλον τὸ σάδιον τῆς ζωῆς σας ἔσω ἀκατάπαυτος εὐφρόσυνος ἡμέρα — ἄσμα ἀδιάκοπον εἰς αὐτόν!“

Καὶ ἡμᾶς, ἀγαπητοῖμου ἀναγνώσαι! προτρέπει ὁ εὐσεβῆς καὶ ἀξιοσέβαστος γέρον Τωβίτ, νὰ ὑμῶμεν τὸν Θεὸν, νὰ ζητῶμεν πᾶσαν χαρὰν ἐν αὐτῷ, νὰ τιμῶμεν αὐτὸν διὰ τοῦ ὀσίου καὶ θεαρέσου πολιτεύματός μας! Ποῖος δὲν θέλει νὰ δώσῃ ἀκρόασιν εἰς ἓνα τοιοῦτον ἅγιον ἄνδρα, ὅστις ὁμιλεῖ ἐκ πείρας, καὶ ὅστις φρονεῖ ὀρθότατα;

Ὁ γηραιὸς Τωβίτ ἔζησεν ἀκόμη μετὰ ταῦτα τεσσαράκοντα δύο ἔτη. Ὅλον τὸ ὑπόλοιπον σάδιον τῆς ζωῆς του ἐπέρασεν ἐν χαρᾷ, καὶ ἠῤῥξανε καθ' ἡμέραν εἰς τὸν φόβον τοῦ Θεοῦ. Πρὸ τοῦ θανάτου του ἔκραξε τὸν υἱὸν του Τωβίαν, καὶ τοὺς ἐπτὰ ἐγγόνους του, καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς: „Ἡ καταστροφή τῆς Νινευῆ ἐπλησίασε. Διότι ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ δὲν μένει ποτὲ ἀνεκπλήρωτος. Οἱ δὲ ἀδελφοὶ ἡμῶν, οἵτινες ἐδιώχθησαν ἀπὸ τὴν γῆν Ἰσραὴλ, θέλουσιν ἐπιστρέφει πάλιν ἐκεῖ. Ἡ πατρις ἡμῶν, ἥτις εἶναι κατὰ τὸ παραν ἔρημος, θέλει κατοικεῖν.“

κηθῆ πάλιν ἀπὸ πολλοὺς ἀνθρώπους. Ὁ οἶκος τοῦ Θεοῦ, ὅστις κατεκρή, θέλει ἀνοικοδομηθῆ πάλιν. Καὶ ὅσοι φοβοῦνται τὸν Θεόν, θέλουσιν ἐπιστρέφει πάλιν ἐκεῖ. — Ἀκούσατε λοιπὸν, τέκνα μου! τὸν πατέρα σας! Δουλεύετε τῷ Κυρίῳ πιστῶς, καὶ ἐπιμελεῖσθε, νὰ πράττητε ὅσα εἶναι ἀρεστὰ εἰς αὐτόν. Διδάσκετε τὰ τέκνα σας νὰ πολιτεύωνται δικαίως καὶ τιμίως, νὰ δίδωσιν ἐλεημοσύνας, νὰ φοβᾶζονται πάντοτε τὰ τοῦ Θεοῦ, καὶ νὰ λατρεύωσιν αὐτόν πάντοτε ἐξ ὅλης ψυχῆς καὶ καρδίας. Ἀκούσατέ μου καὶ κατὰ τοῦτο ἀκόμη, ἀγαπητά μου τέκνα! καὶ μὴ μείνετε ἐδῶ. Ἀλλ' εὐθὺς ἀφ' οὗ θάψετε καὶ τὴν μητέρα σας πλησίον μου, ἀναχωρήσατε ἐντεῦθεν. Διότι προβλέπω: Ἡ ἀσέβεια τῆς πόλεως ταύτης θέλει φέρει τὴν καταστροφὴν της.“ Ταῦτα εἰπὼν, ἐκοιμήθη ἐν εἰρήνῃ, ζήσας χρόνους ἑκατὸν δύο.

Ὁ νεὸς Τωβίας ἐκπλήρωσεν ἀκριβῶς καὶ τὸ τελευταῖον θέλημα τοῦ πατρός του. Εὐθὺς μετὰ τὸν θάνατον τῆς μητρός του, ἀφήσας τὴν Νινευή, ἀπῆλθε μὲ τὴν οἰκογένειάν του ὅλην εἰς τὰ Ἐκβάτανα πρὸς Ῥαγουήλ καὶ Ἄνναν τοὺς πενθερούς του, τοὺς ὁποίους εὔρεν ὑγιεῖς. Ἐπεμελεῖτο αὐτοὺς εἰς τὰ γηρατεῖά των προθυμότατα, καὶ ἔκλεισε τοὺς ὀφθαλμούς των, ὅταν ἀπέθανον.

Αὐτὸς ὁ ἴδιος ἔζησεν ἔτη ἑκατὸν εἰκοσιςπτά, καὶ ἀπέθανεν ἐν εἰρήνῃ ὡς ὁ πατήρ του. Ὅλοι οἱ ἀπόγονοι αὐτοῦ ἔζων ζωὴν ὀσίαν καὶ καλὴν — καὶ ἦσαν ἀγαπητοὶ καὶ εὐάρεστοι παρὰ τε Θεῷ καὶ ἀνθρώποις εἰς ὅλην ἐκείνην τὴν γῆν.

Ἡ ἘΝ ΒΑΒΥΛΩΝΙ ΑΙΧΜΑΛΩΣΙΑ ΤΩΝ ΙΣΡΑΗΛΙΤΩΝ.

129. Ὁ παῖς Δανιήλ.

Οἱ Ἰσραηλῖται, οἵτινες ἤλθον εἰς τὴν Βαβυλῶνα αἰχμάλωτοι, ἦσαν ἐκ τῆς φυλῆς τοῦ Ἰούδα, διὰ τοῦτο καὶ Ἰουδαίους αὐτοὺς ὠνόμαζον. — Μεταξὺ τούτων τῶν αἰχμαλωτευμένων ἦσαν καὶ πολλοὶ νέοι ἀπὸ βασιλικὸν καὶ ἡγεμονικὸν γένος. Ναβούχοδονόσορ, ὁ βασιλεὺς τῶν Βαβυλωνίων, ἐπρόσαξε νὰ ἐκλέξωσι τοὺς πλεον ἐπιτηδεῖους, καλοαναθρεμμένους καὶ ὠραίους νέους εἰς δούλευσίν του, καὶ νὰ τοὺς διδάξωσιν ὅλας τὰς ὠραίας τέχνας καὶ ἐπισήμας, διορίσας προσέτι νὰ τρέφωνται οὗτοι καὶ μὲ τὰ ἴδια τῆς τραπέζης του φαγητὰ καὶ ποτὰ.

Ἦμπορεῖτε νὰ σοχασθῆτε, ἀγαπητοίμου ἀναγνώσαι! Ὅτι οἱ νέοι οὗτοι ἔχαιρον μέγਾਲως ἐπὶ τούτῳ. Πολλοὶ νέοι, ἂν ἦσαν εἰς τὸν τόπον των, ἤθελον συλλογίζεσθαι καὶ λέγειν: „Τώρα θέλομεν τρώγει ἐξαίρετα φαγητὰ! Τώρα θέλομεν ζῆ ἄριστα!“ Ἄλλ' ἓνας ἐκ τούτων τῶν νέων, ὀνομαζόμενος Δανιήλ, ἦτον πάντῃ διαφορετικῆς γνώμης. Οὗτος δὲν ἐθεώρει ὡς καμμίαν μεγάλην τύχην τὰ καλὰ φαγητὰ καὶ ποτὰ, ἀλλὰ καὶ νέος ἔτι ὢν, ἔχαιρεν ὑπερβαλλόντως φρονῶν τὰ τοῦ Θεοῦ· καὶ μεγίστην ἡδονὴν ἐνόμιζε, νὰ ὑποτάσσεται εἰς αὐτόν. Ἐσοχάζετο: Ἐπὶ τὴν βασιλικὴν τράπεζαν παρατίθενται διάφορα εἶδη φαγητῶν, τὰ ὁποῖα εἶναι ἀπηγορευμένα ἀπὸ

τοῦ Μωσαϊκοῦ νόμου. Καλύτερον εὐχαριστοῦμαι μὲ ὀλίγον ὕδωρ καὶ ἄρτον, παρά, ἐσθίων εἰς βασιλικὴν τράπεζαν, νὰ κινδυνεύσω παραβαίνων κατά τι τὸν νόμον τοῦ Κυρίου.“ Ὁθεν ἀπεφάσισε, μήτε ἀπὸ τὰ φαγητὰ τῆς βασιλικῆς τραπέζης νὰ φάγη, μήτε ἀπὸ τὸν βασιλικὸν οἶνον νὰ πῖη.

Εἶθε νὰ παρακινήση καὶ σᾶς ὅλους, ἀγαπητοῖμου νέοι! τὸ καλὸν τοῦτο παράδειγμα τοῦ Δανιὴλ, νὰ ὑποτάσσεσθε τόσον υἱικῶς εἰς τὸν Θεόν, ἐκπληροῦντες ἀκριβῶς καὶ τὰ μικρότατα πρὸς αὐτὸν χρέησας· καὶ διὰ τὴν ἀγάπην τοῦ Θεοῦ, νὰ καταφρονῆτε ὅλα, ὅσα ἤμποροῦν νὰ σᾶς φέρουν εἰς ἀμαρτίαν, καὶ βασιλικὴ τράπεζα ἂν ἤθελεν εἶσθαι.

Ὁ Δανιὴλ ἦτον ἐν τοσοῦτῳ ὑποκείμενος εἰς τὰς προσαγὰς τοῦ βασιλικοῦ ἀρχιευνούχου. Ὁθεν δὲν ἠδύνατο νὰ βάλῃ εὐθύς εἰς πρᾶξιν ἐκεῖνο, ὅπου ἐφαίνετο εἰς αὐτὸν καλύτερον καὶ ὀρθώτερον. Ἐπρεπε νὰ εἶναι ὑπήκοος κατὰ πάντα εἰς αὐτὸν, τὸ ὁποῖον καὶ ἔκαμνε προθύμως εἰς τὰ δίκαια μόνον πράγματα. Ἄλλὰ τί ἔπρεπε νὰ κάμῃ τώρα, ὅτε ἐπροσάχθη νὰ ἐκτελέσῃ πρᾶγμα, τὸ ὁποῖον αὐτὸς ἐθεώρει ἀσυγχώρητον; Ὁ Δανιὴλ ὑπῆγεν ἀμέσως πρὸς τὸν ἔξοχον τοῦτοι βασιλικὸν ἐπιστάτην, εἶπεν εἰς αὐτὸν εἰλικρινῶς, ὅτι ἔκαμνε τὴν συνειδησίν του ἀνήσυχον, καὶ τὸν παρεκάλει πολλὰ θερμῶς, νὰ τῷ δώσῃ τὴν ἄδειαν, νὰ μὴ τρώγῃ ἀπὸ τὰ εἰς αὐτὸν προσφερόμενα βασιλικὰ φαγητὰ. Τρεῖς ἄλλοι νέοι, ὡσαύτως εὐσυνειδητοὶ καὶ αὐτοὶ, Ἀνανίας, Ἀζαρίας καὶ Μισαὴλ ὀνομαζόμενοι, ἠκολούθησαν τὸ καλὸν τοῦ Δανιὴλ παράδειγμα, καὶ ἐσυμφώνησαν ἐν ταυτῷ εἰς τὴν παρακάλεσίν του, τὴν ὁποίαν ἔκαμνε εἰς τὸν ἐπ' αὐτοὺς ἐπιστάτην.

Οὕτω πρέπει νὰ κάμνητε καὶ σεῖς, ἀγαπητοῖμου ἀναγνώσται! ἐάν τις ποτε ἤθελε σᾶς προσάξει, νὰ κάμῃτέ τι, τὸ ὁποῖον ἠξεύρετε, ὅτι εἶναι ἀπηγορευμένον παρὰ Θεοῦ, νὰ λέγετε δηλαδὴ ἀληθῶς, ὅτι τὸ νομίζετε ἀσυγχώρητον καὶ

ἔδικον, καὶ νὰ παρακαλῆτε τοὺς προσάζοντας θερμῶς, νὰ μὴ σᾶς ἀναγκάζωσιν εἰς τὴν ἐκτέλεσιν αὐτοῦ.

Ὁ βασιλικὸς ἀρχιενοῦχος εἰσήκουσε τὴν δέησίν των πολλὰ εὐμενῶς. Καὶ μὲ ὅλον ὅτι ἦτον ἐθνικὸς, ἔχαιρεν ὑπερβαλλόντως εἰς αὐτοὺς τοὺς τόσον χρησοὺς καὶ εὐσυνειδήτους παῖδας. Ἐδειξεν, ὅτι ἦτον πρόθυμος νὰ ἐκτελέσῃ τὴν παράκλησίν των. „Πλὴν, ἔλεγε, φοβοῦμαι τὸν βασιλέα, ὅστις ἐδιώρισεν εἰς σᾶς τοῦτο τὸ φαγητὸν καὶ πιστόν. Ἐὰν εἶδῃ, ὅτι τὰ πρόσωπά σας εἶναι ὠχρότερα καὶ ξηρότερα, παρὰ τὰ τῶν ἄλλων παιδῶν, ἢμπορεῖ τοῦτο νὰ φέρῃ εἰς κίνδυνον τὴν ζωὴν μου.“ Εἰς τὴν περίεσιν ταύτην ἢμποροῦσε πάλιν ὁ Δανιὴλ νὰ σοχασθῆ, καὶ νὰ εἰπῆ καθ' ἑαυτόν: „Ἐγὼ ἔκαμα τὸ χρέος μου.“ Ἄλλοι οὔτε τόσον δὲν ἔκαμον. Ὁθεν ἢμπορῶ τώρα μὲ καθαρὰν συνειδήσιν νὰ τρώγω, ὅ,τι μοὶ προτίθεται. Ὁ φόβος μου, μήπως παραβῶ τι ἀπὸ τὰ διατεταγμένα ἐν τῷ νόμῳ, ἢμπορεῖ νὰ προξενήσῃ τὴν μεγίστην δυστυχίαν εἰς τὸν τίμιον τοῦτον ἄνδρα.“ Ἄλλ' αὐτὸς, ἐπειδὴ ἠγάπα παραπολὺ τὸν Θεόν, δὲν ἤθελε νὰ συγκατανεύσῃ τόσον εὐκόλως. Ἡ πρὸς Θεὸν ἀγάπη του τῷ ἐνέπνευσε νέαν ἐπίνοιαν. Αὐτὸς ἐσοχάσθη: „Εἰς ἀπόλαυσιν ἄλλων βρωμάτων ὁ βασιλικὸς μας ἐπισάτης δὲν ἐναντιοῦται παντελῶς. Αὐτὸς φοβεῖται μόνον μήπως γένωμεν ὠχροὶ καὶ ξηροί.“ Τοιαῦτα σοχαζόμενος ὁ Δανιὴλ, εἶπε πρὸς τὸν βασιλικὸν ὑπηρέτην, ὅς τις ἔφερεν εἰς αὐτοὺς τὰ βρώματα: „Δοκίμασε, παρακαλῶ, δέκα μίνον ἡμέρας, καὶ δίδεμας εἰς ῥόλων αὐτῶν τὸ διάσημα λάχανα μόνον νὰ τρώγωμεν, καὶ ὕδωρ νὰ πίνωμεν, καὶ παρατήρησαν ἔπειτα ἀκριβῶς τὰ πρόσωπά μας, ἂν εἶναι ὠχρότερα καὶ ξηρότερα, παρὰ τὰ τῶν λοιπῶν παιδαρίων, τὰ ὅποια τρώγουσιν ἐκ τῆς βασιλικῆς τραπέζης, καὶ τότε κάμε καὶ πρὸς ἡμᾶς, ὅ,τι σοὶ φανῆ εὐλογώτερον.“

Ὁ Δανιὴλ, ὡς βλέπομεν ἀγαπητοί μου ἀναγνώσαι! ἐφρόν-

τιζε μᾶλλον νὰ τρώγη λάχανα καὶ νὰ πίνη ὕδωρ, παρά βρώματα τῆς βασιλικῆς τραπέζης. Αὐτὸς ἐπίστευε σταθερῶς, ὅτι ποτὲ δὲν ἔμπορεῖ νὰ εἶναι ἐπιβλαβὲς ἐκεῖνο, ὅπερ ὁ Θεὸς προσάξει. Ἠλπίζε πρὸς τούτοις πλήρης νικητικῆς πίστεως, ὅτι τὰ λιτὰ αὐτῶν φαγητὰ θέλει εὐλογῆσει ὁ Θεὸς πλουσιῶς.

Ὡ ποία ἀγάπη πρὸς τὸν Θεόν! ποία ὑπακοή! ποία πίστις καὶ ἐλπίς!

Ὁ βασιλικὸς ὑπρέτης ἐκτέλεσε τὴν παρακάλεσίν του, καὶ ἐκπληρώθη ἡ ἐπιθυμία τοῦ Δανιὴλ, ὁ ὁποῖος ἔδειξε διὰ τοῦ παραδείγματός του, ὅτι, ὅλας τὰς πρὸς ἐκπλήρωσιν τῆς θείας βουλήσεως δυσκολίας, δύναται τις νὰ νικήσῃ, εἰάν μόνον κάμῃ σταθερὰν ἀπόφασιν.

Ὅθεν, ἐν ᾧ οἱ λοιποὶ νέοι ἐκάθηντο εἰς βασιλικὴν τράπεζαν, καὶ ἔζων ἐν ἀφθονίᾳ, τρώγοντες βασιλικὰ φαγητὰ, καὶ πίνοντες βασιλικὸν οἶνον, ὁ Δανιὴλ καὶ οἱ ἄλλοι τρεῖς νέοι φίλοι του εὐχαριστοῦντο μόνον εἰς τὰ λαχανικά των, καὶ ἦσαν φαιδροὶ καὶ χαρούμενοι, πίνοντες μόνον καθαρὸν ὕδωρ.

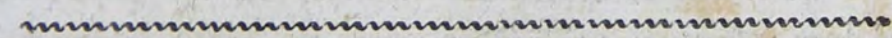
Ἀφ' οὗ ἐπέρασαν αἱ δέκα ἡμέραι — ἰδοὺ, ἐφάνησαν τὰ πρόσωπα αὐτῶν ωραιότερα, φαιδρότερα καὶ παχύτερα, παρά τὰ πρόσωπα ὄλων τῶν ἄλλων νέων, οἵτινες ἔτρωγον ἀπὸ τὰ βασιλικὰ βρώματα. Τόσον ἠλόγησεν ὁ Θεὸς τὴν λιτὴν αὐτῶν τροφήν! Ὅθεν ἔκτοτε ἐλάμβανον ἀντὶ τῶν διωρισμένων ὑπὸ τοῦ βασιλέως φαγητῶν καὶ ποιοτῶν, μόνον λαχανικά καὶ ὕδωρ, τὸ ὁποῖον ἐπροξένει εἰς αὐτοὺς μεγίστην χαράν.

Ἰδοὺ, ἀγαπητοίμου ἀναγνώσαι! ὁποῖον μέγα καλὸν εἶναι ἡμετριότης! Ἐνας νέος, ὅστις τρώγει μὲ λαιμαργίαν ὑπὲρ τὸ θεόν καὶ εἰς μὴ πρέποντα καιρὸν, καὶ μάλισα ἀπὸ ὅλα χωρὶς νὰ κάμῃ διάκρισιν μεταξύ ὠρίμου καὶ ἀνωρίμου, οὗτος εἶναι θεάμα ἐλεεινόν. Αὐτὸς φαίνεται ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον χλωμὸς καὶ ἀδύνατος, καὶ γίνεται πρὸς ὅλα τὰ καλὰ ἀνεπιτήδειος καὶ ὀκνηρὸς. Ἐξ ἐναντίας δὲ ἓνας νέος, ὅστις ἡμ-

πορεῖ νὰ μετριάσῃ τὴν εἰς τὸ τρώγειν ἐπιθυμίαν του, εἶναι ἀγαπητὸς παρά τε Θεῷ καὶ ἀνθρώποις. Ἦμπορεῖ, καὶ ὀλίγον μόνον τρώγων, νὰ εἶναι φαιδρὸς καὶ ὑγιής. Αἱ ἐρυθραὶ παρεῖαι καὶ ἡ φαιδρὰ ψυχὴ εἶναι καὶ τῶρα ἀκόμη καρποὶ τῆς μετρίότητος.

Ὁ Θεὸς ὅμως ἐβράβευσεν ἐκείνους τοὺς νέους κατὰ τινα πολλὰ ἐξαισίον τρόπον. Αὐτὸς ἤθελε νὰ δεῖξῃ σαφέστερα, ὅτι καὶ τὸ παραμικρὸν, τὸ ὁποῖον ἀποσρέφεται τινὰς διὰ τὴν πρὸς αὐτὸν ἀγάπην του, βραβεύεται ἑκατονταπλασίως παρ' αὐτοῦ. Ὅθεν ἔδωκεν εἰς αὐτοὺς ὁ Θεὸς φρόνησιν καὶ σύνεσιν νὰ μαθήνωσι καὶ νὰ καταλαμβάνωσιν ὅλα τὰ μαθήματά των εὐκόλως. Καὶ ὅταν ὁ βασιλεὺς ἐπρόσταξε νὰ παρρησιασθῶσιν ἔμπροσθέν του οἱ ὑπότροφοι νέοι, τοὺς ἠρώτησε καὶ ἐξέτασε, κανεῖς ἐκ τῶν ἄλλων νέων δὲν ἐφάνη μὲ αὐτοὺς ὅμοιος. Μάλισα δὲ ἐλάλουν δεκάκις φρονιμώτερα, παρὰ τοὺς ἐκεῖ εὐρισκομένους πεπαιδευμένους. Διὰ τοῦτο καὶ ἀπεφασίσθησαν ἔκτοτε νὰ εἶναι πάντοτε περὶ τὸν βασιλέα, καὶ νὰ ὑπηρετῶσιν αὐτὸν, ὅπερ κρίνεται μέγιστον ἀξίωμα.

130. Εἰδωλολατρεία τῶν Βαβυλωνίων.

Οἱ Βαβυλώνιοι, μεταξὺ τῶν ὁποίων ἔζων τότε οἱ Ἰουδαῖοι, ἐλάτρευον εἰδωλα. Πρὸς τούτους τοὺς Ἰουδαίους ἔγραψεν ὁ Προφήτης Ἰερεμίας ἐπισολὴν, διὰ τῆς ὁποίας ἐσυμβούλευεν αὐτοὺς νὰ ἀπέχωσιν ἀπὸ ταύτην τὴν εἰδωλολατρείαν. Τινὲς περικοπαὶ τῆς ωραίας ταύτης ἐπισολῆς ἔχουσιν ἴσως ἐνταῦθα τὸν τόπον των.

„Εἰς τὴν Βαβυλῶνα, „ἔγραφεν ὁ Ἱερεμίας,“ ἑλέτε ἰδεῖ Θεοὺς ἀργυροῦς καὶ χρυσοῦς, λιθίνους καὶ ξυλίνους αἰρομένους, εἰς τοὺς ὤμους καὶ περιφερομένους, διὰ τὰ ἐμπνέωσιν εἰς τοὺς ἐθνικοὺς φόβον καὶ σέβας.“

„Ὅθεν προσέξατε, τὰ μὴ μιμηθῆτε αὐτοὺς εἰς τοῦτο, οὔτε τὰ ὁμοιωθῆτε μετὰ τοὺς ἐθνικοὺς.“

„Ὅταν βλέπητε τὸν λαὸν προπορευόμενον καὶ ἀκολουθοῦντα, προσκυνοῦντα τὰ εἰδῶλα ταῦτα, εἶπατε εἰς τὴν διανοίαν σας: Κύριε! σὲ πρέπει τὰ προσκυνῶμεν!“

„Τὰ εἰδῶλα ταῦτα εἶναι ἐξολισμένα μετὰ χρυσὸν καὶ ἄργυρον, καθὼς μία ματαιόφρων κόρη, ἣτις ἀγαπᾷ τοὺς ζολισμούς. Φέρουσι πρὸς τούτοις καὶ ἐπὶ τὰς κεφαλὰς των ταῦτα τὰ εἰδῶλα χρυσοῦς σεφάνους — ἀλλ' οἱ ἱερεῖς κλέπτουσι κρυφίως τὸν χρυσὸν καὶ ἄργυρον αὐτῶν, καὶ τὸν διαμοιράζονται ἀναμεταξύ των.“

„Τὰ ἐνδύουσι μετὰ πορφυρᾷ ἱμάτια — πλὴν πρέπει πρῶτον τὰ ἀποτινάξωσι τὸν ἐπὶ τὸ πρόσωπόν των κονιορτὸν, ὅς τις κεῖται ἐπάνω των σωρηδόν.“

„Τὸ εἰδῶλον κρατεῖ καὶ σιῆπτρον εἰς τὴν χεῖρα, ὡς τὰ ἦτον ἄνθρωπος, καὶ μάλις κριτῆς τοῦ τόπου ἐκείνου — Πλὴν τὸν εἰς αὐτὸ ὑβρίσαντα δὲν δύναται τὰ παιδεύσει.“

„Καίουσιν ἐνώπιον αὐτῶν πλῆθος λύχνων — αὐτὰ ὅμως δὲν βλέπουσι κανένα ἀπὸ αὐτούς· διότι εἶναι ὡς αἱ δοκοὶ εἰς τὰς οἰκίας (σερημένα δηλαδὴ πάσης γνώσεως καὶ αἰσθήσεως).“

„Τὸ πρόσωπον τῶν εἰδώλων εἶναι μεμελανωμένον ἐκ τοῦ καπνοῦ. Νυκτερίδες, χελιδῶνες, καὶ ἄλλα ὄρνεα, καὶ αἰλουροὶ (γάτοι) κάθηνται ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτῶν.“

„Ἐκ τούτων βλέπετε σαφῶς, ὅτι αὐτὰ δὲν εἶναι Θεοὶ — καὶ σεῖς λοιπὸν δὲν πρέπει τὰ σέβεσθε καὶ τὰ φοβῆσθε.“

„Εάν ποτε ἤθελον πέσει αὐτὰ κατὰ γῆς, δὲν δύνανται εἰς αὐτῶν νὰ σηκωθῶσιν. Ὄταν πάλιν τὰ εἴσῃ τις ὄρθια, μένουσιν ἀκίνητα, καὶ δὲν δύνανται νὰ σαλεύσωσιν ἀπὸ τὸν τόπον των.“

„Ὄταν προσφέρῃ τις θυσίαν εἰς αὐτὰ, εἶναι τὸ ἴδιον, εἰς τὸν νεκρὸν τροφήν. Οἱ ἱερεῖς πολλοὺσιν, ἢ τρώγουσι ταύτας τὰς θυσίας, καὶ δὲν μεταδίδουσι τίποτε οὔτε εἰς τοὺς ἀρρώστους οὔτε εἰς τοὺς πτωχοὺς.“

„Οὔτε κακὸν ἐὰν πάθωσιν ὑπότινος, δύνανται νὰ ἐκδικηθῶσιν, οὔτε, ἐὰν ἀγαθοποιηθῶσι, δύνανται νὰ ἀνταμείψωσι. Κανένα δὲν ἔμποροῦν νὰ πλουτήσωσιν, ἢ τὴν ζημίαν τινὸς νὰ ἀναπληρώσωσιν. Ἐάν τις ὑποσχεθῇ τι εἰς αὐτὰ, ἔπειτα δὲν φυλάξῃ τὴν ὑπόσχεσίν του, δὲν εἶναι εἰς κατάστασιν νὰ ζητήσωσιν ἀπ’ αὐτοῦ τὴν ἐκπλήρωσιν.“

„Πάντα τὰ ἐν αὐτοῖς γινόμενα εἶναι ψεῦδη καὶ ἀπάται, καὶ δίδουσι εἰς τοὺς μεταγενεστέρους εὐκαιρίαν εἰς ψεῦδος καὶ ὄνειδος.“

„Ὄταν ποτὲ ἐπέλθῃ ἐπ’ αὐτὰ πόλεμος ἢ κινῆν ἄλλο κακὸν, συμβουλευόνται οἱ ἱερεῖς ἀναμεταξύτων, ποῦ νὰ κρυφθῶσι μετ’ αὐτῶν ἀσφαλέςερα.“

„Ὄταν ἐμπέσῃ πῦρ εἰς τὴν οἰκίαν αὐτῶν, οἱ μὲν ἱερεῖς αὐτῶν φεύγουσι καὶ σώζονται, αὐτὰ δὲ καίονται, ὡς καὶ αἱ λοιπαὶ δοκοί.“

„Τὰ εἰδῶλα ταῦτα δὲν δύνανται νὰ φυλαχθῶσιν ἀπὸ τοὺς κλέπτας καὶ λησάς. Αὐτοὶ εἶναι δυνατώτεροι αὐτῶν. Ἀρπάξουσιν ἀπὸ αὐτὰ τὸ ἀργύριον, τὸ χρυσίον καὶ τὰ ἐνδύματα, καὶ φεύγουσιν. Αὐτὰ μόνα των δὲν δύνανται νὰ βοηθηθῶσι. Πῶς λαιπὸν ἔμπορεῖ τις νὰ πιεσέσῃ, ὅτι αὐτὰ εἶναι Θεοί, ἐν ᾧ δὲν ἔμποροῦν νὰ διαφυλαχθῶσιν οὔτε ἀπὸ πόλεμον, οὔτε ἀπὸ καμμίαν ἄλλην δυσυχίαν;“

„Ἐπειδὴ λοιπὸν ἤξεύρετε, ὅτι αὐτὰ δὲν εἶναι Θεοί, ἀλλὰ μόνον ἔργα χειρῶν ἀνθρώπων, μὴ φοβεῖσθε παντελῶς ἀπ' αὐτά.“

„Πόσον εὐτυχέστερος εἶναι ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος, ὅστις εἶναι δίκαιος, καὶ δὲν ἔχει εἰδωλα. Οὗτος δὲν θέλει γενῆ ὄνειδος τοῦ λαοῦ.“

Ἄγαπητοί μου ἀναγνώσαι! Πόσον ἀξιοθρήνητοι καὶ ἀξιοδάκρυτοι ἦσαν οἱ αἰῶνες ἐκεῖνοι τῆς τυφλῆς εἰδωλολατρείας! Καὶ πόσον εὐτυχεῖς εἴμεθα ἡμεῖς τώρα, ζῶντες εἰς καιροὺς, ὅπου καὶ αὐτὰ τὰ μωρὰ παιδιά, καὶ ὀλίγον μόνον ἂν εἶναι πεπαιδευμένα, ἀποσρέφονται τοιαύτην ἀνόητον εἰδωλολατρείαν! Εἶναι ἀληθές, ὅτι καὶ εἰς τὰς Ἐκκλησίας μας εὐρίσκονται εἰκόνες ἁγίων ἀνδρῶν, καὶ τιμῶνται παρὰ πάντων τῶν Χριστιανῶν. Ἄλλ' ὅμως ἡμεῖς δὲν λατρεύομεν αὐτάς, οὔτε τὰς θεοποιοῦμεν καθὼς τὰ εἰδωλάτων οἱ ἐθνικοί· κατακοσμοῦμεν δὲ μόνον μὲ ταύτας τοὺς ἱεροὺς ναοὺς καὶ πάντα προσευκτῆριον τόπον, διὰ νὰ ἀναβιβάζωμεν δι' αὐτῶν τὸν νοῦν μας εἰς τὰ εἰκονιζόμενα, ἔτι δὲ καὶ προσκυνοῦμεν καὶ ἀσπαζόμεθα ταύτας, διὰ τὸν φόβον καὶ τὴν ἀγάπην τῶν πρωτοτύπων· διότι, τιμῶντες αὐτάς, τιμῶμεν τοὺς εἰς αὐτάς εἰκονιζομένους. Διὰ τῶν εἰκόνων τῶν ἁγίων ἀνδρῶν παριστάνονται εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς μας τὰ θαυμάσια ἔργα τοῦ Θεοῦ, καὶ τὰ σωτήρια παραδείγματα τῶν ἁγίων, ἵνα εὐχαρισῶμεν τὸν Θεὸν διὰ τὸ πρὸς ἡμᾶς ἔλεος, νὰ εὐθύνωμεν τὴν ζωὴν μας καὶ τὰ ἦθη μας κατὰ τὸ παράδειγμα τῶν ἁγίων, καὶ παρακινούμενοι διὰ τούτου, νὰ λατρεύωμεν καὶ νὰ ἀγαπῶμεν τὸν μόνον ἀληθινὸν Θεόν,

καὶ οὕτως νὰ γινώμεθα πάντοτε εὐσεβέστεροι
καὶ χρηστέροι.

131. Οἱ τρεῖς παῖδες εἰς τὴν κάμινον
τοῦ πυρός.

Ο βασιλεὺς Ναβουχοδονόσορ ἐπρόσβαξε νὰ κατασκευασθῇ
μία εἰκὼν χρυσῆ, τῆς ὁποίας τὸ ὕψος νὰ εἶναι ἐξήκοντα πη-
χῶν, καὶ τὸ πλάτος ἕξ, καὶ νὰ ζήσωσιν αὐτὴν ἐπὶ τὴν
ώραίαν καὶ ἀνθηρὰν πεδιάδα τῆς Βαβυλῶνος, τὴν καλουμέ-
νην Δειράν. Ταύτης κατασκευασθείσης, ἐπρόσβαξε πάντας
τοὺς ἀξιωματικούς τοῦ βασιλείου του, νὰ συναχθῶσιν ὅλοι
εἰς τὰ ἐγκαίνια τῆς εἰκόνας ταύτης. Καὶ ὁ κήρυξ διὰ προσα-
γῆς τοῦ βασιλέως ἐκήρυττε μεγάλη τῇ φωνῇ, λέγων: “Ὅταν
ἀκούσητε τὴν φωνὴν τῶν σαλπύγων, πέσατε κάτω, καὶ
προσκυνήσατε τὴν εἰκόνα τὴν χρυσῆν, τὴν ὁποίαν ἔσχησεν ὁ
βασιλεὺς. Ὅστις δὲν ἤθελε πέσει νὰ προσκυνήσῃ αὐτὴν,
ἐκεῖνος τὴν ἰδίαν σιγμὴν θέλει ριφθῆ εἰς τὴν καιομένην κάμι-
νον.” Τὰ δὲ πλήθη εὐθύς ἀφ’ οὗ ἤκουσαν τὴν φωνὴν τῶν
σαλπύγων, ἔπεσαν ἀμέσως καὶ ἐπροσκύνουν τὴν εἰκόνα τὴν
χρυσῆν — ἐκτὸς τοῦ Ἀνανίου, Ἀζαρίου καὶ Μισαήλ. Ἄν-
ῆτον καὶ ὁ Δανιὴλ παρὼν ἐκείνην τὴν ὥραν, βέβαια οὔτε αὐ-
τὸς δὲν ἤθελε κάμει ταῦτο. Ὅθεν αὐτοὺς τοὺς τρεῖς νέους ἠγ-
κάλεσαν εἰς τὸν βασιλέα ὡς καταφρονητὰς τῆς προσα-
γῆς του.

Ὁ βασιλεὺς ἀνάψας ἀπὸ θυμὸν καὶ ὀργὴν, ἐπρόσβαξε
νὰ φέρωσιν αὐτοὺς ἐμπροσθέν του ἐν ῥοπῇ ὀφθαλμοῦ, πρὸς
τοὺς ὁποίους, παρρησιασθέντας, εἶπεν: „Εἶναι ἀληθές, ὅτι
δὲν θέλετε νὰ προσκυνήσητε τὴν εἰκόνα μου τὴν χρυσῆν; Τῶ-

ρα παρευθῆς, ἀκούσαντες τὴν φωνὴν τῶν μουσικῶν ὀργάνων, πέσατε, καὶ προσκυνήσατε αὐτήν! εἰδὲ μὴ, τῇ ὥρᾳ ταύτῃ θέλω προσάξει νὰ σᾶς ρίψωσιν εἰς τὴν καιομένην κάμινον. Τότε θέλομεν ἰδεῖ, τίς εἶναι ὁ Θεὸς ἐκεῖνος, ὅστις ἠμπορεῖ νὰ σᾶς λυτρώσει ἀπὸ τὰς χεῖράς μου.“ Οἱ δὲ τρεῖς νέοι εἶπον: „Δὲν ἔχομεν χρεῖαν νὰ ἀποκριθῶμεν εἰς τοὺς λόγους σου, βασιλεῦ! διότι ὁ Θεὸς, τὸν ὁποῖον ἡμεῖς λατρεύομεν, δύναται εὐκολώτατα νὰ μᾶς λυτρώσῃ ἐκ τῆς καιομένης καμίνου, καὶ ἐκ τῶν χειρῶν σου. Ἄλλὰ καὶ ἐὰν δὲν μᾶς λυτρώσῃ — σὺ ὅμως ἤξευρες, ὅτι ἡμεῖς πάλιν δὲν θέλομεν λατρεύσει τὰ εἰδωλά σου, οὔτε τὴν εἰκόνα σου τὴν χρυτῆν, τὴν ὁποίαν ἔσησας, θέλομεν προσκυνήσει.“

Οὕτως οἱ νέοι οὗτοι ἤθελον καλῆτερα νὰ καῶσιζωντανοὶ, παρά νὰ παραβῶσι τὴν ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ. Οὕτω πρέπει καὶ ἡμεῖς νὰ προτιμῶμεν καλῆτερα καὶ αὐτὸν τὸν τρομερώτατον θάνατον, παρά νὰ ἐνδίδωμεν εἰς τὴν ἀμαρτίαν.

Τότε ὁ Ναβουχοδονόσορ ὀργισθεὶς τόσον μεγάλως, ὥστε ἠλλοιώθη ἡ ὄψις τοῦ προσώπου του, ἐπρόσβαξε νὰ ἐκκαύσωσιν ἑπταπλασίως τὴν κάμινον, καὶ τοὺς δυνατωτέρους ἀνδρας τοῦ στρατεύματος, νὰ δέσωσι τοὺς τρεῖς νέους, καὶ νὰ τοὺς ρίψωσιν εἰς τὴν κάμινον, τῆς ὁποίας τὸ πῦρ ἦτον τόσον μέγαλον καὶ ὀρμητικὸν, ὥστε ἐξερχόμενον μὲ μεγάλην ὀρμὴν ἀπ' αὐτήν, κατέκαυσε τοὺς στρατιώτας, οἵτινες ἔρριψαν τοὺς νέους εἰς τὴν κάμινον, καὶ ἀπέθανον. Οἱ δὲ τρεῖς οὗτοι νέοι δεδεμένοι ἔπεσον εἰς τὸ μέσον τῶν φλογῶν τῆς καμίνου, ὅπου καθεὶς ἠδύνατο νὰ σοχασθῆ, ὅτι ἀμέσως ἤθελον ἀποθάνει. Πλὴν Ἄγγελος τοῦ Θεοῦ ἐξ οὐρανοῦ καταβὰς εἰς τὴν καιομένην κάμινον, διεχώρισε τὰς φλόγας τοῦ πυρός, καὶ ἐγένετο ἡ κάμινος ὀροσερὰ, ὡς ἑσπερινὸς ἀήρ, καὶ ἀναφυκτικῆ, ὡς ὄροσος ἐωθινή. Τὸ πῦρ οὔτε τοὺς ἐγγίσειεν οὔτε τοὺς ἐβλαψεν, ἀλλ' οὔτε κἄν τὸ ἠσθάνθησαν. Μόνον τὰ δεσμά, μὲ τὰ

ὅποια ἦσαν δεδεμένοι, κατηναλώθησαν ἀπὸ τὸ πῦρ. Καὶ οὗ
 τρεῖς οὗτοι νέοι ἄρχισαν ὡς ἐξ ἐνὸς σώματος νὰ φάλωσι,
 καὶ νὰ ὑμῶσι τὸν Θεὸν, περιπατοῦντες ἐν τῷ μέσῳ τῆς
 φλογός,

Οὕτως ἔρχεται πάντοτε ἡ θεία βοήθεια εἰς πρόποντα
 καιρὸν, δηλ. οὔτε μίαν στιγμήν προήτερα, οὔτε μίαν στιγμήν
 ὑστερώτερα, παρά ὅταν εἶναι ἀνάγκη. Οὕτω βραβεύει πάντα
 ὁ Θεὸς τὸν ἀληθῶς εἰς αὐτὸν πειθόμενον μὲ ἐξαιρέτους
 ἀποδείξεις τῆς εὐνοίας του. Οἱ τρεῖς οὗτοι νέοι, οἱ εἰς τὴν
 κάμινον τοῦ πυρὸς ἐμβληθέντες, εἶναι καὶ ὠραία εἰκὼν τοῦ
 Θεοσεβοῦς εἰς τὰς δυσυχίας. Ἡ δυσυχία καταναλίσκει μόνον
 ἐκεῖνο, τὸ ὅποσον ἐμποδίζει τὸ πνεῦμα του νὰ κάμνη ἐλευθέ-
 ρως καὶ ἀνεμποδίως τὸ καλόν. Αὐτὸς δὲ ὁ ἴδιος μένει ἀβλα-
 βῆς, καὶ περικυκλωμένος ὢν ἀπὸ μυρία κακά, δὲν βλάπτει-
 ται ἀπὸ κανένα, ἀλλ' ἤμπορεῖ μάλιστα καὶ εἰς τὴν μέσῃ
 τῶν βασάνων εὐρισκόμενος, νὰ φάλη ἀκόμη καὶ εὐφρόσυνα
 ἄσματα, καὶ νὰ δοξολογῇ τὸν Θεὸν μεγαλοφώνως.

Ἄφ' οὗ ὁ βασιλεὺς εἶδεν, ὅτι οἱ τρεῖς νέοι δὲν ἐκαίον-
 το, ἐτρόμαξε, καὶ σηκωθείς, εἶπε πρὸς τοὺς μεγιστάνους του:
 „Δὲν ἐρρίψαμεν τρεῖς ἄνδρας εἰς τὸ μέσον τοῦ πυρὸς δεδεμέ-
 νους; ἴδου τώρα βλέπω τέσσαρας ἄνδρας λελυμένους καὶ
 ἀβλαβεῖς, περιπατοῦντας ἐλευθέρως ἐν τῷ μέσῳ τῶν φλογῶν,
 ὁ δὲ τέταρτος φαίνεται ὠραῖος καὶ λαμπρὸς ὡς ἄγγελος τοῦ
 Θεοῦ.“ Τότε πλησιάσας ὁ Ναβουχοδονόσορ εἰς τὴν θύραν
 τῆς καιομένης καμίνου, ἔκραξε καὶ εἶπε: „Δοῦλοι τοῦ Θεοῦ
 τοῦ ὑψίστου, ἐξέλθετε, καὶ ἔλθετε πρὸς με!“ Καὶ αὐτοὶ ἐξῆλ-
 θον παρὲθὺς μήτε τρίχα τῆς κεφαλῆς των βεβλαμμένην ἔχον-
 τες, οὔτε τὰ ἐνδύματά των ἦσαν βλαμμένα που, ἀλλ' οὔτε
 κἂν ὀσμήν πυρὸς ἠδύνατο τινὰς νὰ αἰσθανθῇ εἰς αὐτά. Τότε
 ὁ βασιλεὺς ἔκραξε φωνῇ μεγάλη, καὶ εἶπε: „Δεδοξασμένος
 καὶ εὐλογητὸς ὁ Θεὸς αὐτῶν, ὅς τις ἀπέσειλε τὸν ἄγγελον

του, καὶ ἠλευθέρωσεν ἐξαισίως τοὺς εἰς αὐτὸν ἐλπίζοντας.“ Μετὰ δὲ ταῦτα ἐξέδωκε δόγμα, τὸ ὁποῖον ἔλεγεν: „Ὅς τις μεταξὺ παντὸς τοῦ λαοῦ τοῦ βλασφημήσῃ κατὰ τοῦ Θεοῦ τοῦ Ἀνανίου, Ἀζαρίου καὶ Μισαηλ, αὐτὸς νὰ φονεύηται, ἢ δὲ οἰκία του νὰ καταδαφίζεται· καθότι δὲν εἶναι Θεὸς ἕτερος, ὅς τις δύναται νὰ σώσῃ οὕτως, ὡς αὐτός.“ Πρὸς τοῦτοις ἐπροβίβασεν αὐτοὺς τοὺς νέους ὁ βασιλεὺς εἰς τὰ πλεον μεγάλα καὶ πρῶτα ἀξιώματα τῆς βασιλείας του.

Ἐνταῦθα βλέπομεν πάλιν, πρὸς τί τέλος ἦλθεν ἐπ' αὐτοὺς ἡ δυσυχία αὕτη. Οἱ τρεῖς νέοι ἔγιναν διὰ τούτου εἰς ὅλους τοὺς ἀνθρώπους λαμπρότατον παράδειγμα τῆς ἀκλονήτου ἐπιμονῆς εἰς τὸ καλόν. Ἡ διὰ τοῦ πυρὸς δοκιμασθεῖσα ἀρετῆ των ἐπροξένησεν εἰς αὐτοὺς κοινὴν τιμὴν καὶ θαυμασμόν. Τώρα ἤμποροῦσαν νὰ πράττουν πολλὰ καλά. Ὁ βασιλεὺς καὶ ὁ λαὸς, οἵτινες ἕως τότε ἔκλινον γόβῳ ἔμπροσθεν τῶν ἀναισθητῶν εἰδώλων, ἔμαθον νὰ γνωρίσωσι καὶ νὰ λατρεύσωσι τὸν ζῶντα Θεόν. Ὁ Θεὸς ἐφανίσθη καὶ εἰς τὸν λαὸν τοῦτον ὡς παντοδύναμος Κύριος τῆς φύσεως, ὅστις ἠμπορεῖ καὶ τὴν λυσσώδη ὄρμην τοῦ πυρὸς, τοῦ τρομερωτάτου ὄλων τῶν σιχείων, νὰ καταδαμάσῃ — καὶ ὡς παντογνώσης, ὁ ὁποῖος παρατηρεῖ ἐξ οὐρανοῦ τὰ ἔργα τῶν ἀνθρώπων, καὶ δὲν παραβλέπει τὴν σιγήν, καθ' ἣν εἶναι ἀναγκαῖα ἢ βοήθειά του — καὶ ὡς ἐπιεικῆς φίλος καὶ σωτὴρ ὄλων ἐκείνων, οἵτινες ἀληθῶς τὸν λατρεύουσιν. — Οὕτως πᾶσα ἀνάγκη καὶ δυσυχία σκοπὸν ἔχει τὴν δόξαν τοῦ Θεοῦ, καὶ τὸ ὄφελος τῶν ἀνθρώπων.

132. Ἡ Σωσάννα.

Εἰς τὴν Βαβυλῶνα ἔζη ἄνθρωπός τις, ὀνομαζόμενος Ἰωακείμ, ὅστις εἶχε καὶ γυναῖκα καλουμένην Σωσάνναν. Αὕτη ἦτον ὑπερβαλλόντως ὡραία καὶ θεοφοβούμενη· διότι εἶχεν εὐσεβεῖς γονεῖς, οἱ ὅποιοι τὴν ἐδίδαξαν εἰς ὅλα τὰ καλά. Ὁ σύζυγός της οὗτος Ἰωακείμ ἦτον πολλὰ πλούσιος ἄνθρωπος, εἶχε καὶ ἓνα ὡραῖον κήπον πλησίον τοῦ οἴκου του. Πρὸς αὐτὸν ἐσυναζόντο οἱ ἐπισημότεροι Ἰουδαῖοι· διότι μεταξύ ὅλων τούτων αὐτὸς ἦτον ὁ ἐνδοξότερος. Δύο κριταὶ μάλιστα τοῦ ἔθνους, σεβάσμιοι καὶ γέροντες τὴν ἡλικίαν, ἐσύχναζον σχεδὸν πᾶσαν ἡμέραν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Ἰωακείμ.

Μίαν τῶν ἡμερῶν, ἐν ᾗ ἦτον ὑπερβολικὴ καῦσις, ὑπῆγεν ἡ Σωσάννα εἰς τὸν κήπον τοῦ ἀνδρός της, συνοδευμένη μὲ δύο δούλας, πρὸς τὰς ὁποίας εἶπε: „Φέρετέ μοι βάλσαμον καὶ σαπῶνιον, καὶ κλείσατε τὰς θύρας, τοῦ κήπου. Ἐπειδὴ θέλω νὰ λουσθῶ.“ Τὰ κοράσια ἔκαμαν, καθὼς εἶπε πρὸς αὐτὰ ἡ Κυρία των. Πρῶτον ἀπέκλεισαν τὰς θύρας τοῦ κήπου, ἔπειτα ἐβγῆκαν ἀπὸ μίαν ἄλλην μικρὰν θύραν, διὰ νὰ φέρωσι τὰ προσεταγμένα. Ἐκεῖνοι δὲ οἱ δύο πρεσβύτεροι ἦσαν κρυμμένοι εἰς τὸν κήπον, καὶ ἀφ' οὗ ἀνεχώρησαν τὰ κοράσια, ἔδραμον σπουδαίως, καὶ ἐπαρρήσιάθησαν εἰς τὴν Σωσάνναν, καὶ εἶπον πρὸς αὐτήν: „Ἴδου, αἱ θύραι τοῦ κήπου εἶναι κλεισμέναι. Κανεὶς δὲν μᾶς βλέπει. Συγκατάνευσον λοιπὸν εἰς ὅτι θέλομεν. Εἰ δὲ μὴ, θέλομεν σοῦ καταμαρτυρῆσαι, ὅτι σὲ εἶδαμεν μὲ ἓνα νεανίσκον πράττουσαν πράξιν, τῆς ὁποίας εἶναι θάνατος ἢ ζήμια· καὶ διὰ τοῦτο ἐξαπέσειλας τὰ κοράσια ἀπὸ σοῦ.“ Καὶ ἡ Σωσάννα ἀναγενάξασα εἶπε: „Στε-

νά μοι πανταχόθεν! Ἐὰν πράξω ὅ,τι μοι ζητεῖτε, εἶμαι χα-
μένη! Ἐὰν δὲ μὴ πράξω, δὲν θέλω ἀποφύγει τὰς χεῖράς σας!
Ἄλλὰ θέλω καλῆτερον νὰ πέσω εἰς τὰς χεῖρας τῶν ἀνθρώ-
πων ἄθώα, παρά νὰ ἀμαρτήσω ἐναντίον τοῦ Θεοῦ.“

ὦ ἀναγνώσαι! Ἰδέτε πάλιν ἐνταῦθα: Εἰς τοὺς πει-
ρασμοὺς νὰ ἀτενίσξῃ τινὰς εἰς τὸν Θεὸν — καὶ
νὰ εὐχαρισῆται κάλλιον νὰ ἐντραπῆ ἐνώπιον
ὄλου τοῦ κόσμου, παρά νὰ δυσαρεσῆσῃ τὸν
πλάσῃντου — τοῦτο εἶναι ἀληθῆς καὶ ἀπροσ-
ποίητος Θεοσέβεια. Καὶ νὰ θέλῃ τις πάλιν καλῆ-
τερον νὰ καταδικασθῆ εἰς θάνατον ὡς θανάτου
ἐνοχος κακοῦργος, παρά νὰ πράξῃ τι αἰσχρὸν
καὶ ἄτιμον — τοῦτο εἶναι καθαρὰ ἄθωότης, καὶ
ἄμωμος ἀρετή. Ποῖος λοιπὸν δὲν θέλει νὰ φρονῆ οὕτως
εὐγενῶς καὶ γενναίως! Ποῖος δὲν θέλει νὰ εἶναι μιμητὴς ἐνὸς
τοιούτου ἀξιαγᾶσου καὶ θεαρέσου παραδείγματος!

Ἡ Σωσάννα ἄρχισε νὰ φωνάζῃ μεγαλοφώνως, ἀλλ' ἐφώ-
ναζαν καὶ οἱ δύο πρεσβύτεροι ἐναντίον της ἔτι μεγαλοφωνότε-
ρα. Ἐνας ἐξ αὐτῶν ἔτρεξε μετὰ σπουδῆς καὶ ἀνοίξε τὰς θύ-
ρας τοῦ κήπου. Ὅλοι οἱ ἐν τῇ οἰκίᾳ ἀνθρώποι ἤκουσαν τὰς
κραυγὰς καὶ ταραχὰς, καὶ ἔδραμον εὐθύς, διὰ νὰ ἴδωσι τί
συνέβη εἰς τὸν κήπον. Τότε ἀνοίξαν τὸ στόμα των οἱ δύο γέρον-
τες, καὶ ἔλεγαν κατὰ τῆς Σωσάννης τοιαῦτα πράγματα,
ὥς οἱ παρευρισκόμενοι κατεντράπησαν, διότι οὐδέποτε ἤκου-
σαν τοιοῦτόν τι περὶ αὐτῆς. Τὴν ἄλλην ἡμέραν ἀνάγεται ἡ
ἀναίτιος Σωσάννα εἰς τὸ κριτήριον, συνοδευμένη ἀπὸ τοὺς
γηραιοὺς γονεῖς της, ἀπὸ τὰ τέκνα της καὶ ἀπὸ ὅλην τὴν οἰκο-
γένειάν της. Ὅλοι δὲ, ὅσοι τὴν ἐγνώριζαν, ἔκλαιον ἐπὶ αὐτῆς.
Αὐτὴ ὅμως παραστᾶσα ἐνώπιον πῶν κριτῶν, ἀνέβλεψεν εἰς τὸν
οὐρανὸν, κλαίουσα· διότι ἡ καρδία της ἦτον πεποιθυῖα ἐπὶ τὸν
Κύριον. Οἱ δὲ γέροντες ἄρχισαν νὰ κατηγορῶσιν αὐτὴν ψευ-

δῶς, καὶ ἡ συναγωγὴ ἐπίστευσεν εἰς τοὺς λόγους αὐτῶν. Ὁθεν κατεδίκασαν τὴν Σωσάνναν εἰς θάνατον. Ταῦτα ἀκούσασα ἡ Σωσάννα, ἀνεβόησε μὲ μεγάλην φωνὴν καὶ εἶπεν: „Αἰῶνιε Θεέ! καὶ τῶν κρυπτῶν γινῶσα! Σὺ γινώσκεις πάντα πρὸ τοῦ νὰ γένωσι! Σὺ γινώσκεις, ὅτι ψευδῶς οὗτοι μοῦ καταμαρτυροῦσι. Καὶ ἰδοὺ νῦν ἀποθνήσκω ἀθῶα, χωρὶς νὰ πράξω τίποτε ἀπ' ὅσα οὗτοι ψευδῶς λέγουσι κατ' ἐμοῦ.“

Πόσον καλὸν πρᾶγμα εἶναι, ἀγαπητοί μου ἀναγνώσαι! ὅταν ἡμπορῇ τινὰς νὰ ἐπικαλῆται εἰς μαρτυρίαν τόσον θάρραλέως τὸν πανγνώσῃν Θεόν. Ἐὰν ἡμεῖς εἴμεθα ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ ἀθῶοι, καὶ ὅλος ὁ κόσμος ἂν μᾶς καταδικάζῃ — τί ἡμπορεῖ νὰ μᾶς βλάβῃ; Ἡμεῖς ἔχομεν ἀκόμη παρηγορίαν, τὴν ὁποίαν κανεὶς δὲν ἡμπορεῖ νὰ μᾶς ἀφαιρέσῃ. Ἐὰν δὲ ἐξ ἐναντίας μᾶς καταδικάζῃ ἐσωτερικῶς ἡ συνείδησίς μας, ὁ δὲ κόσμος ὅλος μᾶς τιμᾷ καὶ μᾶς ἀθῶνει — τί ἡμπορεῖ νὰ μᾶς ὠφελῆσῃ; Ἡμεῖς δὲν ἔχομεν καμμίαν ἐσωτερικὴν ἀληθινὴν ἡσυχίαν.

Ὁ Θεός, πρὸς τὸν ὁποῖον κανεὶς ἀλόγη θεοσεβῆς ἄνθρωπος δὲν ἐδεήθη εἰς μάτην, εἰσήκουσε καὶ τὴν δεήσει αὐτῆς. Ἐν ᾧ τὴν ἔφερον εἰς τὸν τόπον τῆς καταδίκης, διήγειρεν ὁ Θεός διὰ τοῦ παναγίου αὐτοῦ Πνεύματος τὸν νέον Δανιὴλ, ὅστις ἄρχισε νὰ φωνάζῃ μεγαλοφώνως: „Αθῶος θέλω νὰ εἶμαι ἀπὸ τοῦ αἵματος ταύτης.“ Καὶ ὁ λαὸς γυρίσας πρὸς αὐτὸν, εἶπε: „Τί ἐννοεῖς μὲ ταῦτον τὸν λόγον;“ Ὁ δὲ Δανιὴλ σταθεὶς ἐν τῷ μέσῳ αὐτῶν, εἶπεν: „Ανασρέφατε πάλιν εἰς τὸ κριτήριον! Οὗτοι ἐμαρτύρησαν ψευδῶς κατ' αὐτῆς.“ Καὶ εὐθύς ὁ λαὸς ἀνέσρεψε μετὰ σπουδῆς. Οἱ δὲ κριταὶ ἐξεπλάγησαν διὰ τὴν ἐπιστροφὴν, καὶ ἠσθάνθησαν, ὅτι ἐβιάσθησαν τάχα εἰς τὴν κατὰ τῆς Σωσάννης ἀπόφασίντων. Ὁθεν εἶπαν πρὸς τὸν Δανιὴλ: „Ελθέ! Κάθισον ἐν τῷ μέσῳ ἡμῶν, καὶ ἀνάγγειλόν

μας ὅτι ἤξεύρεις.“ Καὶ ὁ Δανιὴλ εἶπε πρὸς τὸν λαόν: „Διαχωρίσατε τοὺς δύο πρεσβυτέρους ἀπ’ ἀλλήλων, διὰ τὰ ἐξετάσω ἕκαστον κατ’ ἰδίαν.“ Καὶ ἔκαμαν οὕτως. Τότε ἐκάλεσεν ὁ Δανιὴλ τὸν ἕνα, καὶ εἶπεν: „Ἐὰν εἶδες ταύτην αἰσχρὸν τε καὶ ἄτιμον πράττουσαν, εἶπε παρρησίᾳ ὑπὸ τί δένδρον ἐπραξε τοῦτο;“ Ὁ δὲ εἶπεν: „ὑπὸ σχῖνον.“ Καὶ ὁ Δανιὴλ μετασῆσας αὐτὸν, ἔκραξε τὸν ἄλλον, πρὸς τὸν ὁποῖον εἶπεν: „Λέγε μοι, ὑπὸ τί δένδρον κατέλαβες αὐτὴν τὸ πονηρὸν πράττουσαν;“ Καὶ αὐτὸς ἀπεκρίθη: „ὑπὸ πῖνον.“ Κατὰ τοῦτον τὸν τρόπον ἀνεκάλυψεν ὁ Δανιὴλ τὴν δολιότητα αὐτῶν, καὶ ἀπέδειξε σαφέστατα τὸ ψεῦδος τῶν δύο κακογερόντων, οἵτινες ἐσέκοντο ἐκεῖ, ὡς ἀποδεδειγμένοι ψεῦσαι, κατησχυμένοι καὶ κατεντροπιασμένοι — πρὸς νουθεσίαν ὄλων ἐκεῖνων, ὅσοι προθύμως ψεύθονται. Τότε ὁ σύζυγος τῆς Σωσάννης, ὅλοι οἱ φίλοι αὐτῆς καὶ πᾶσα ἡ συναγωγὴ, ὑψωσαν μεγάλην φωνήν, καὶ εὐλόγησαν τὸν Θεὸν, τὸν σώζοντα ἐξαίσιως τοὺς ἐλπίζοντας ἐπ’ αὐτόν. Περισσότερον ὅμως ἐδόξασαν τὸν Θεὸν οἱ γονεῖς τῆς· διότι δὲν εὗρέθη εἰς τὴν θυγατέρα των κανένα ἄτιμον ἔργον.

Οἱ δύο πρεσβύτεροι, διὰ τὸ δόλιον καὶ αἰσχρὸν αὐτῶν ψεῦδος, κατεδικάσθησαν παρευθὺς εἰς θάνατον, ὡς ψευδομάρτυρες, καὶ ἐλιθοβολήθησαν. Ὅθεν ἠκολούθησεν εἰς αὐτοὺς ἐκεῖνο — καθὼς ταῖς περισσότεραις φοραῖς συμβαίνει — ὅπερ αὐτοῖς ἤθελαν νὰ πράξωσιν ἐναντίον ἄλλων. Διότι, καθὼς ὁ Θεὸς λυτρώνει τοὺς καλοὺς, οὕτω παιδεύει καὶ τιμωρεῖ αὐσηρῶς τοὺς κακοὺς.

133. Τὸ εἶδωλον Βήλ.

Εἰς τὸν ἐπισημότερον ναὸν τῶν Βαβυλωνίων ἦτον ἰδρυμένον ἓνα εἶδωλον, τὸ ὁποῖον ὠνόμαζον Βήλ, καὶ ἐτιμᾶτο ὑπ' αὐτῶν μεγάλως. Ἐνόμιζον προσέτι, ὅτι αὐτὸ ζῆ, καὶ ἠμπορεῖ νὰ τρώγῃ. Ὅθεν ἐβυστίαζαν καθημερινῶς δώδεκα μεδίμνων σεμίδαλι, τεσσαράκοντα πρόβατα καὶ ἕξ μέτρα οἴνου. Καὶ αὐτὸς ὁ ἴδιος βασιλεὺς σεβόμενος τὸ εἶδωλον εἰς ὑπερβολὴν, ὑπῆγαινε καθ' ἡμέραν εἰς τὸν ναὸν τοῦ, καὶ ἐπροσκύνει αὐτό. Ἐπειδὴ δὲ ὁ Δανιήλ ἐλάτρευε καὶ ἐπροσκύνει μόνον τὸν ἀληθινὸν Θεόν, εἶπε πρὸς αὐτὸν ὁ βασιλεὺς, ὁ διάδοχος τοῦ Ναβουχοδονόσορ: „Διὰ τί, Δανιήλ! δὲν προσκυνεῖς τὸν Βήλ;“ Καὶ ὁ Δανιήλ ἀπεκρίθη: „Ἐπειδὴ δὲν σέβομαι εἶδωλα χειροποιήτα, ἀλλὰ μόνον τὸν ζῶντα Θεόν, ὅστις ἐποίησε τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν ἐκ τοῦ μὴ ὄντος, καὶ εἶναι Κύριος πάντων τῶν ὄντων.“ Ὁ δὲ βασιλεὺς ἀπεκρίθη: „Νομίζεις, ὅτι ὁ Βήλ δὲν εἶναι ζῶν Θεός; δὲν βλέπεις πόσα τρώγει καὶ πίνει καθ' ἐκάστην ἡμέραν;“ Καὶ ὁ Δανιήλ γελάσας, εἶπε: „Γαληνότετε βασιλεῦ! Μὴ πλανᾶσαι. Οὗτος ὁ Βήλ δὲν εἶναι ἄλλο, εἰμὴ ἔσωθεν μὲν πηλὸς, ἔξωθεν δὲ χαλκός· καὶ οὐδέποτε ἔφαγε καὶ ἔπιεν.“ Ἐπὶ τούτῳ ταραχθεὶς ἐς ἄκρον ὁ βασιλεὺς, ἐπρόσαξε νὰ κράξωσι πάντας τοὺς ἱερεῖς τοῦ Βήλ, οἵτινες ἦσαν ἐβδομήκοντα τὸν ἀριθμὸν, χωρὶς γυναικῶν καὶ παιδίων, καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς: „Ἐὰν δὲν μοὶ εἶπητε, τίς εἶναι ὁ καταδαπανῶν τὴν καθημερινῶς προσφερομένην τῷ Βήλ θυσίαν, θέλετε ἀποθάνει πάντες. Ἐὰν δὲ πάλιν ἀποδείξητε, ὅτι ὁ Βήλ κατεσθίει ταυτα, πρέπει νὰ θανατωθῇ ὁ Δανιήλ· διότι ἐβλασφήμησε κατ' αὐτοῦ.“ Καὶ ὁ Δανιήλ εἶπεν: „Ἄς

γένη κατὰ τὸ ῥῆμά σου βασιλεῦ!“ Εὐχαρίσως ἐκινδύνευε τῆς ζωῆν του ὁ Δανιὴλ μόνον καὶ μόνον, διὰ νὰ ἐπιστρέψῃ τοὺς ἀνθρώπους ἀπὸ τὴν εἰδωλολατρείαν εἰς τὴν ἐπίγνωσιν τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ.

Ἦλθε λοιπὸν ὁ βασιλεὺς μετὰ τοῦ Δανιὴλ εἰς τὸν ναὸν τοῦ Βήλ. Οἱ ἱερεῖς τοῦ εἰδώλου εἶπον πρὸς αὐτόν: „Βασιλεῦ!“ Ἴδου ἡμεῖς ἐξερχόμεθα πάντες ἐκ τοῦ ναοῦ! Καὶ παράθες σὺ τῷ Βήλ τὰ βρώματα καὶ τὸν οἶνον, ἔπειτα κλείσον σὺ αὐτὸς τὴν θύραν τοῦ ναοῦ, καὶ σφράγισον αὐτὴν μὲ τὴν σφραγιδα σου, καὶ ἐὰν ἐπιστρέψας τὸ πρωῒ δὲν εὔρης πάντα βεβρωμένα ὑπὸ τοῦ Βήλ, ἡμεῖς πάντες ἀποθνήσκομεν εὐχαρίσως. Ἐξ ἐναντίας δὲ ἂν εὔρης αὐτὰ φαγωμένα, πρέπει νὰ θανατωθῇ ὁ Δανιὴλ, ὅστις ἐφείσθη καθ' ἡμῶν.“ Ταῦτα εἰπόντες οἱ ἱερεῖς ἐξῆλθον ἐκ τοῦ ναοῦ. Ὁ δὲ βασιλεὺς παρέθηκε τὰ βρώματα μόνος του εἰς τὴν τράπεζαν τοῦ θυσιαστηρίου, καὶ ὁ Δανιὴλ ἐπρόσαξε τοὺς δούλους του νὰ φέρωσι σάκην, καὶ νὰ σκορπίσωσιν αὐτὴν ἐνώπιον τοῦ βασιλέως ἐπὶ τὸν οἶνον εἰς ὅλον τὸ ἔδαφος τοῦ ναοῦ. Καὶ μετὰ ταῦτα ἐξελθόντες, ἔκλεισαν τὴν θύραν τοῦ ναοῦ, καὶ ἐσφράγισαν αὐτὴν μὲ τὴν σφραγιδα τοῦ βασιλέως.

Τῇ ἐπαύριον ἦλθε πάλιν πολλὰ πρωῒ ὁ βασιλεὺς μετὰ τοῦ Δανιὴλ εἰς τὸν ναὸν, καὶ ἠρώτησεν αὐτόν, λέγων: „Δανιὴλ! Εἶναι σῶαι αἱ σφραγίδες;“ Ὁ δὲ ἀπεκρίθη: „Ναὶ βασιλεῦ! σῶαι εἶναι.“ Ἀφ' οὗ δὲ ἀνοιξαν τὰς θύρας τοῦ ναοῦ, ἐπιβλέψας ὁ βασιλεὺς ἐπὶ τὴν τράπεζαν τοῦ θυσιαστηρίου, ἐβόησε φωνῇ μεγάλη καὶ εἶπε: „Μέγας εἶσαι Βήλ! Καὶ οὐδεὶς ἐν σοὶ δόλος!“ (Ἐπειδὴ ταῦντι ἦσαν ὅλα τὰ φαγητὰ φαγωμένα) Ὁ δὲ Δανιὴλ γελῶν ἐμπόδισε τὸν βασιλέα, νὰ μὴν εἰσέλθῃ εἰς τὸν ναὸν, καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν: „Ἴδὲ, παρακαλῶ, βασιλεῦ! ὀλίγον τὸ ἔδαφος, καὶ παρατήρησον τίνας εἶναι τὰ ἴχνη ταῦτα εἰς τὴν σάκην.“ Καὶ ὁ βασιλεὺς εἶπε:

„Βλέπω ἔχνη ἀνδρῶν, γυναικῶν καὶ παιδίων.“ Ἦσαν δὲ ταῦτα ἔχνη τῶν ἱερέων, τῶν γυναικῶν καὶ τέκνων αὐτῶν. Οὕτως ἐφανερώθη ἡ ἀπάτη των, ἀν καὶ πολλὰ πονηρῶς ἐπινενοημένη. Ἐξέτασαν ἀμέσως, καὶ εὗρον ὑποκάτω τῆς τραπέζης μίαν κρυφὴν θυρίδα, διὰ τῆς ὁποίας εἰσερχόμενοι πᾶσαν νύκτα οἱ ἱερεῖς, κατέτρωγον τὰ ἐπὶ τῆς τραπέζης προσφερομένα θύματα. Ὅθεν αὐτοὺς μὲν ἐπρόσβαξεν ὁ βασιλεὺς — κατ' ἀξίαν ποινὴν τῆς τοιαύτης βδελυρᾶς των ἀπάτης — νὰ τοὺς φονεύσωσι· τὸν δὲ Βῆλ παρέδωκεν εἰς τὸν Δανιήλ, ὅστις αὐτὸν μὲν κατεσύντριψε, τὸν δὲ νάον του κατηδάφισε.

Καὶ αὕτη ἡ ἱσορία δὲν εὐρίσκεται χωρὶς σκοπὸν εἰς τὴν ἁγίαν Γραφήν. Διότι εἰς μὲν τὸν Δανιήλ βλέπομεν τὸ κάλλιστον παράδειγμα τοῦ θεοσεβοῦς ζήλου, πρὸς ὁδηγίαν καὶ ἄλλων ἀνθρώπων εἰς τὴν γνῶσιν τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ. Εἰς δε τοὺς ἱερεῖς βλέπομεν, ὅτι καὶ ἡ κρυφιοτάτη ἀπάτη καὶ κακία φανερόνεται τελευταῖον, καὶ λάμπει ἡ τιμιότης καὶ ἀλήθεια. Ἐκ δὲ τῆς παχυλῆς εἰδωλολατρείας τοῦ βασιλέως καὶ τοῦ λαοῦ ἠμποροῦμεν νὰ μάθωμεν, νὰ προφυλατῶμεθα καὶ ἡμεῖς ἀπὸ τὴν λεπτὴν καὶ ἀνεπαίσθητον εἰδωλολατρείαν. Ὅστις σέβεται καὶ πιστεύει ἄλλοτι εἰς τὸν κόσμον, παρὰ τὸν Θεὸν, αὐτὸς λέγεται καὶ εἶναι εἰδωλολάτρης.

134. Ὁ Δανιήλ ἐν τῷ λάκκῳ τῶν
λεόντων.

Ἄνευ βασιμίου διδασκαλίας εἰς τὴν γνῶσιν τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ, καταπτώσιν οἱ ἄνθρωποι εἰς τρομερωτάτην καὶ παχυ-

τάτην ανοησίαν. Εἰς τὴν Βαβυλῶνα ἦτον ἓνας μέγας Δράκων, καὶ οἱ Βαβυλώνιοι ἐλάτρευον καὶ αὐτὸ τὸ ἄγριον θηρίον ὡς Θεόν. Ὁθεν εἶπεν ὁ βασιλεὺς πρὸς τὸν Δανιὴλ: „Μήπως θέλεις εἰπεῖ, ὅτι καὶ οὗτος εἶναι εἰδωλον ἐκ χαλκοῦ; Ἴδου, αὐτὸς ζῆ, τρώγων καὶ πίνων. Προσκύνησον λοιπὸν αὐτόν.“ Καὶ ὁ Δανιὴλ εἶπεν: „Ἐγὼ προσκυνῶ μόνον Κύριον, τὸν Θεόν μου· διότι αὐτὸς μόνος εἶναι ἀληθινὸς Θεός. Καὶ διὰ τὴν πληροφορηθῆς, βασιλεῦ! ὅτι ὁ Δράκων οὗτος δὲν εἶναι Θεός, δός μοι τὴν ἄδειαν, καὶ ἐγὼ θέλω φονεύσει αὐτόν ἄνευ μαχαίρας καὶ ράβδου.“ Ὁ βασιλεὺς εἶπεν: „Ἐχε τὴν ἄδειαν.“ Τότε ὁ Δανιὴλ λαβὼν πίσσαν, πάχος καὶ πρίχας, κατεσκευάσεν ἐξ αὐτῶν πλακοῦντας, καὶ ἔρριψεν αὐτοὺς ἔμπροσθεν τοῦ Δράκοντος, τοὺς ὁποίους φαγὼν οὗτος ἔσκασεν ἐν τῷ ἅμα. Τότε ὁ Δανιὴλ εἶπεν: „Ἴδετε, ποῖον προσκυνεῖτε.“

Οὕτως ἀνόητοι καὶ δυσυχεῖς, ὡς οἱ Βαβυλώνιοι, ἠθέλαμεν εἶσθαι καὶ ἡμεῖς, ἀγαπητοί μου ἀναγνώσαι! ἐὰν ὁ ἴδιος Θεὸς δὲν ἤρχετο εἰς τὸν κόσμον! Εὐχαρισεῖτε λοιπὸν αὐτόν, τὸν ἀγαθὸν καὶ φιλόθρωπον Θεὸν διὰ τὴν ἐπὶ γῆς ἐμφάνειάν του. Ἄς εἶναι πρὸς τούτοις ἡ μεγαλητέρα σας ἡδονὴ καὶ χαρὰ, τὸ νὰ ἀκούετε πάντοτε περὶ αὐτοῦ, καὶ νὰ πασχίζητε, εἰς τὸ νὰ γνωρίσητε αὐτὸν καλλήτερα.

Ἄφ' οὗ οἱ Βαβυλώνιοι ἤκουσαν ταῦτα πάντα, ἠγανάκτησαν σφόδρα. Ἐκίνησαν ἐπανάστασιν κατὰ τοῦ βασιλέως, καὶ συναθροισθέντες ὅλοι ὁμοῦ, εἶπον: „Ὁ βασιλεὺς ἔγινεν Ἰουδαῖος. Καὶ τὸν μὲν Βῆλ κατεσύντριψε, τὸν δὲ Δράκοντα ἀπέκτεινε, καὶ τοὺς ἱερεῖς κατέσφαξε.“ Ταῦτα εἰπόντες πρὸς ἀλλήλους, ἐπαρρησιάσθησαν ἐνώπιον τοῦ βασιλέως, καὶ εἶπον πρὸς αὐτόν: „Παράδος εἰς ἡμᾶς τὸν Δανιὴλ, εἰδὲ μὴ, θέλωμεν φονεύσει σὲ, καὶ ὅλον τὸν οἶκόν σου.“ Ὁταν εἶδεν ὁ καλὸς βασιλεὺς, ὅτι μεταχειρίζονται καὶ βίαν, καὶ ὅτι μετὰ φοβερισμοῦ τὸν βιάζουσι — παρέδωκεν εἰς αὐτοὺς τὸν Δα-

νήλ μὲ ἄκραν τῆς ψυχῆς του λύπην. Οἱ δὲ παραλαβόντες αὐτὸν εἰς τὴν ἐξουσίαντων, τὸν ἔρριψαν εἰς τὸν λάκκον τῶν λεόντων, ὅπου ἦσαν ἑπτὰ λέοντες, εἰς τοὺς ὁποίους ἔδιδαν καθ' ἑκάστην ἡμέραν δύο ἀνθρώπινα σώματα, καὶ δύο πρόβατα, εἰς τροφήν. Τότε ὅμως δὲν ἐδόθη εἰς αὐτοὺς ἕξ ἡμέρας κατὰ σειράν τίποτε, διὰ νὰ καταφάγωσιν ἀφείκτως τὸν Δανιήλ.

Τοιαύτη ἦτον ἡ ἀνταμοιβὴ τῆς προθυμίας τοῦ Δανιήλ, τὴν ὁποίαν ἐδειξε, θέλων νὰ ἀποκαταστήσῃ τὸν λαὸν τοῦτου λατρευτὰς τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ, καὶ εὐτυχεῖς ἀνθρώπους. Τοῦτο ἠμπόρει βέβαια ὁ Δανιήλ καὶ νὰ προῖδῃ. Πλὴν αὐτὸς δὲν ἐξήτει (καθὼς κάμνουσι καὶ ὅλοι οἱ ἀληθῶς ἐνάρετοι ἄνθρωποι) κανένα μισθόν. Μάλιστα δὲ καὶ παρεδόθη εὐχαρίστως εἰς τοὺς διωγμοὺς διὰ τὴν ἀγάπην μόνου τοῦ κοινοῦ συμφέροντος. Ἡ τιμὴ πρὸς τὸν Θεὸν, καὶ ἡ εὐτυχία τῶν ἀνθρώπων ἦσαν εἰς αὐτὸν, καθὼς εἶναι καὶ εἰς ὅλους τοὺς ὄντως ἀγαθοὺς καὶ ἐναρέτους ἀνθρώπους, προτιμότερα, παρὰ τὴν ἰδίαν του ζωὴν.

Ὁ Θεὸς ὅμως δὲν ἐγκατέλιπεν αὐτὸν ἀβοήθητον καὶ εἰς τὸν λάκκον τῶν λεόντων. Διότι, ἂν καὶ οἱ λέοντες ἐκ φύσεως αἰμοβόροι καὶ ἕξ ἡμέρας νησικοί, δὲν ἔβλαψαν ὅμως αὐτὸν παντελῶς. Αὐτὸς ἄρχισεν εἰς τὸ μακρὸν τοῦτο διάστημα νὰ πεινᾷ. Εἰς τὸν αὐτὸν καιρὸν ἤθελεν ὁ προφήτης Ἄβακούμ νὰ φέρῃ εἰς τοὺς θηριστάς του ἄρτους καὶ ἐδέσματα. Ἄλλ' Ἄγγελος Κυρίου εἶπε πρὸς αὐτόν: „Φέρε τὴν τροφήν ταύτην, τὴν ὁποίαν ἔχεις μετὰ σοῦ, εἰς τὸν Δανιήλ, ὅστις εἶναι εἰς τὴν Βαβυλῶνα ἐν τῷ λάκκῳ τῶν λεόντων.“ Καὶ ὁ Ἄβακούμ ἀπεκρίθη: „Κύριε! Δὲν ἤμην ποτὲ εἰς τὴν Βαβυλῶνα, οὔτε τὸν λάκκον τῶν λεόντων ἤξεύρω.“ Τότε πιάσας αὐτὸν Ἄγγελος Κυρίου ἀπὸ τὴν κόμην τῆς κεφαλῆς του, ἔφερεν αὐτὸν εἰς τὴν Βαβυλῶνα πλησίον τοῦ λάκκου. Ὁ Ἄβα-

κούμ ἔκραξε τὸν Δανιήλ, καὶ εἶπε: „Δανιήλ! δοῦλε τοῦ Θεοῦ! λάβε τὸ ἄριστον, ὕπερ σοὶ ἔσειλεν ὁ Θεός.“ Καὶ ὁ Δανιήλ εἶπε: „Θεέ μου! Μὲ ἐνθυμήθης! Ποτὲ δὲν ἐγκαταλιμπάνεις τοὺς ἀγαπῶντας σε.“ Μετὰ δὲ ταῦτα ἀναστὰς ὁ Δανιήλ ἔφαγεν. Ὁ δὲ Ἄγγελος ἔφερε πάλιν τὸν Ἀβακούμ παρευθὺς ὀπίσω εἰς τὸν ἴδιον τόπον του.

Τῇ ἐβδόμῃ ἡμέρᾳ ἦλθεν ὁ βασιλεὺς εἰς τὸν λάκκον τῶν λεόντων, διὰ τὰ κλαύση τὸν Δανιήλ· ἐπειδὴ μεγάλως ἠγάπα αὐτόν· καὶ ἐνόμιζεν, ὅτι ἀπέθανεν. Ἐμβλέψας ὁμοῦς εἰς τὸν λάκκον τῶν λεόντων, διὰ τὰ ἴδη ἴσως λείφανόντι τῶν κοκκάλων του, εἶδε τὸν Δανιήλ μὲ θυμασμόν του μεγάλο καθήμενον ἐν τῷ μέσῳ τῶν λεόντων φαιδρὸν καὶ χαρούμενον, ὡς ἓνα ποιμένα μεταξὺ τῶν προβάτων του. Ὄθεν κράξας μεγαλοφώνως ὁ βασιλεὺς εἶπε: „Μέγας εἶσαι Κύριε! ὁ Θεὸς τοῦ Δανιήλ! οὐκ ἔστιν ἄλλος Θεός, πλὴν σοῦ!“ Καὶ εὐθὺς ἐπρόσαξε τὸν μὲν Δανιήλ τὰ ἐκβάλλωσιν ἀπὸ τὸν λάκκον τῶν λεόντων, τοὺς δὲ αἰτίους τῆς ἀπωλείας του τὰ ἐμβάλλωσιν εἰς αὐτόν. Τὴν ἰδίαν σιγμὴν ἐμβληθέντες εἰς τὸν λάκκον, κατεφαγώθησαν ὑπὸ τῶν λεόντων ἐνώπιον τοῦ βασιλέως. Ὁ βασιλεὺς ἐτρόμαξε καὶ ἀπόρησεν ἐκ νέου διὰ τὴν ὀφθαλμοφανῆ ταύτην τιμωρίαν τοῦ δικαιοτάτου Θεοῦ, καὶ εἶπεν: „Ὅλοι οἱ κάτοικοι τῆς ἐπαρχίας μου πρέπει τὰ σέβονται καὶ τὰ φοβῶνται τὸν Θεὸν τοῦ Δανιήλ· διότι αὐτὸς εἶναι λυτρωτής. Αὐτὸς ἐνεργεῖ τέρατα καὶ σημεῖα ἐπὶ τῆς γῆς. Αὐτὸς ἠλεύθερωσε καὶ τὸν Δανιήλ ἑξαισιῶς ἀπὸ τὸν λάκκον τῶν λεόντων.“

Ἀγαπητοί μου ἀναγνώσαι! Ἄς προσκυνήσωμεν καὶ ἐδῶ πάλιν, καὶ ἄς εὐχαρισήσωμεν τὴν Θεῖαν πρόνοιαν, ἣτις ἐπαγρυπνεῖ ἀδιακόπως ἐφ' ἡμᾶς τοὺς ἀνθρώπους! Ὁ Δανιήλ παριστάνει διὰ μέσου μιᾶς ἀπλῆς καὶ φρονίμου ἐπινοίας τὴν οὐτιδανότητα τῶν εἰδώλων τῶν Βαβυλωνίων. Πλὴν ἐκ τουτου γίνεται μόνον τὸ κακὸν χειρότερον. Ὁ λαὸς ἐπανασταεῖ,

καὶ ἡ ζωὴ τοῦ βασιλέως ἔρχεται εἰς κίνδυνον. Ὅτι ὁ Δα-
 νιὴλ διὰ τῆς σοφίας του καὶ διὰ τοῦ θαυμασοῦ καὶ ἀξιεπαί-
 νου ζήλου του δὲν ἠμπόρει νὰ ἐνεργήσῃ, τοῦτο ἐνήργησεν ὁ
 Θεὸς διὰ τινῶν ἀλλοκότων φαινομένων μέσων. Παραχωρεῖ νὰ
 ῥιφθῆ ὁ Δανιὴλ εἰς τὸν λάκκον τῶν λεόντων. Ὁ Δανιὴλ ἐφαί-
 νετο εἰς τὰ ὄμματα τῶν ἀνθρώπων ἐξάπαντος χαμένος. Ὁ
 φίλος του βασιλεὺς χύνει δάκρυα ἐπ' αὐτὸν ὡς ἐπὶ νεκρὸν.
 Ἐνοησία, καὶ κακία θριαμβεύουσιν. Ἄλλ' ἤδη, ἐν ᾧ καμμία
 βοήθεια δὲν ἐφαίνετο δυνατὴ, φανερόνεται ἡ βοήθεια τοῦ
 Θεοῦ μὲ δόξαν μεγάλην. Ὁ Δανιὴλ ἐξέρχεται ἀβλαβῆς ἀπὸ
 τὸν λάκκον τῶν λεόντων, οἱ πρωταίτιοι τῆς ἐπαναστάσεως
 ἀφανίζονται· ἡ ὁρμὴ τοῦ λαοῦ καθησυχάζει, αἱ προσαγαῖ
 τοῦ βασιλέως λαμβάνουσιν ἰσχὺν, καὶ ὅλον τὸ βασίλειον
 ἐπιστρέφει εἰς τὴν ἐπίγνωσιν τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ. Τὰ πάθη
 ἑνὸς καὶ μόνοῦ ἀνθρώπου γίνονται εὐλογία εἰς μυριάδας. Οὕ-
 τω κυβερνᾷ ὁ Θεὸς τὰς τύχας τῶν ἀνθρώπων. Οὕτως ἐπα-
 γρυπνεῖ ἐπὶ τοὺς ἀγαθοὺς καὶ ἐπὶ τὸ ἀγαθόν. Τοιοῦτους ὠραίους
 καρποὺς φέρουσιν αἱ πρὸς ἀγάπην τοῦ ἀγαθοῦ δυσυχίαι ὑπὸ
 τὴν ὁδηγίαν τοῦ Θεοῦ· ὅθεν, ἄς μὴ χάνωμεν καὶ ἡμεῖς πο-
 τὲ τὴν πρὸς αὐτὸν πίσυν μας καὶ ἐλπίδα, ἂν καὶ ὅλοι μας οἱ
 ὑπὲρ τοῦ καλοῦ κόποι ἤθελον φαίνεσθαι μάταιοι!

135. Ἡ Ἀσὶν καὶ ἡ Ἐσθήρ.

Ἄρταξέρξης, ἕνας τῶν ὑσέρων βασιλέων τῶν Περσῶν,
 ἔκαμε μίαν φορὰν λαμπρὸν συμπόσιον εἰς τὸν μεγαλοπρεπῆ
 κήπον τοῦ παλατίου του, τοῦ ἐν Σιούσοις τῆ πόλει. Ἐπὶ τοὺς
 μαρμαρίνους σῦλους τοῦ κήπου τούτου ἦσαν ἐξηπλωμένα παν-
 ταχοῦ λευκά, πορφυρόχροα καὶ οὐρανόχροα παραπετάσμα-
 τα, διὰ νὰ ἐμποδίσωσι τὴν θερμότητα τοῦ ἡλίου. Αἱ τρά-

πεζαι καὶ τὰ καθίσματα ἦσαν κεκοσμημένα πλουσίως μὲ χρυσόν, καὶ ὅλοι οἱ συνευχούμενοι ἔπινον μὲ χρυσᾶ ποτήρια. Δὲν ἐβιάζετο ὁ μὲν κανεὶς νὰ πίνῃ περισσότερο, τὸ ὁποῖον ἦτον καὶ τὸ κοσμιώτερον, παρὰ τὰ χρυσᾶ ποτήρια. Ὁ φιλόφρων βασιλεὺς ἐκάλεσεν εἰς τοῦτο τὸ συμπόσιον καὶ ὅλους τοὺς ἐνδοξοτέρους τοῦ λαοῦ. Ἡ δὲ βασίλισσα Ἀσιν ἔκαμε καὶ αὐτὴ εἰς τὸ παλάτιόν της συμπόσιον εἰς τὰς γυναῖκας τῶν ἐγκρίτων. Αὕτη ἡ χαρμόσυτος ἑορτὴ διήρκεσεν ἑπτὰ ἡμέρας. Τῇ δὲ ἡμέρᾳ τῇ ἐβδόμῃ κατ' ἐξοχὴν εὐθυμος γενόμενος ὁ βασιλεὺς, ἐπρόσβαξε νὰ ἔλθῃ ἡ βασίλισσα μὲ ὅλην τὴν βασιλικὴν της φορὴν εἰς τὸ συμπόσιον, καὶ νὰ παρρησιασθῇ ἐνώπιον παντὸς τοῦ λαοῦ. Αὕτη ὅμως ἀπέβαλε τὴν προσαγῆν του, οὐσα πολλὰ ὑπερήφανος. Ὅθεν θυμωθεὶς ἐπὶ τούτῳ ὁ βασιλεὺς καθ' ὑπερβολὴν, ἀπέβαλε τὴν βασίλισσαν Ἀσιν, κατὰ τὴν συμβουλὴν τῶν ἀρχόντων, καὶ ἀπεφάσισε νὰ δώσῃ τὴν βασιλικὴν ταύτην ἀξίαν εἰς ἄλλην τινα γυναῖκα, ἣτις ἤθελεν εἶναι καλητέρα τῆς Ἀσιν.

Οὕτω διαφθεῖρει καὶ καταταράττει πολλάκις ἡ ὑπερηφάνεια ἑνὸς ἀνθρώπου τὴν λαμπροτάτην καὶ μεγίστην εὐθυμίαν πολλῶν ἀνθρώπων!

Εἰς τὰ Σοῦσα ἔζη τότε καὶ μία πτωχὴ κόρη, καλουμένη Ἐσθὴρ, ἡ ὁποία οὔτε πατέρα εἶχεν οὔτε μητέρα, ἀλλὰ Μαρδοχαῖος τις, ἀδελφὸς τοῦ πατρός της, υἱοθέτησεν αὐτὴν καὶ τὴν εἶχεν ὡς θυγατέρα του. Ἡ νέα αὕτη ἦτον εἰς ὑπερβολὴν ὠραία καὶ χαριεσάτη, καὶ — τὸ ὁποῖον τὴν ἔκαμνε πλέον ἐρασμιώτεραν — αὐτὴ ἡ ἀθωότης καὶ σωφροσύνη. Πολλὰ ματαιόφρονα κοράσια ἤθελαν φολιζέσθαι ὠραιότατα, καὶ ἤθελαν ἐπιθυμεῖν νὰ γένωσι βασίλισσαι. Ἡ Ἐσθὴρ ὅμως, ἂν καὶ δὲν ἐφαντάσθη ποτὲ μίαν τοιαύτην εὐτυχίαν, οὔτε ἐφρόντισε ποτὲ περὶ φολισμῶν ὠραίων καὶ πολυτίμων

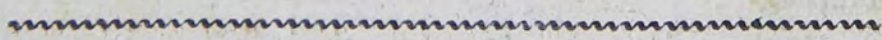

ἐνδυμάτων, εὗρεν ὁμῶς χάριν μεγαλητέραν ἐνώπιον τοῦ βασιλέως. Ἡ ἀθωότης καὶ ταπεινοφροσύνη ἔλαβον τὸ βραβεῖον. Ὁ βασιλεὺς ἐκλεξεν αὐτὴν εἰς βασίλισσαν ἀντὶ τῆς Ἀσίν, καὶ ἐπέθηκεν ἐπὶ αὐτὴν τὸ βασιλικὸν διάδημα.

Οὕτως ἐταπεινώθη καὶ ἐνταῦθα ἡ ὑπερηφάνεια, καὶ ὑψώθη ἡ ταπεινοφροσύνη.

Ὁ βασιλεὺς πρὸς τιμὴν τῆς Ἑσθῆρ ἔκαμεν εἰς ὅλους τοὺς ἀξιωματικούς καὶ φίλους τοῦ λαμπρὸν συμπόσιον. Εἰς ὅλας του τὰς ἐπαρχίας ἐχάρισεν ἐνὸς χρόνου φόρους. Ἐμοίρατε μὲ βασιλικὴν μεγαλοφυχίαν δῶρα. Ἐκεῖνο δὲ, τὸ ὁποῖον ἐπροξένει εἰς τὴν Ἑσθῆρ μεγάλην τιμὴν, ἦτον τὸ ἕξῃς: Ὅλαι αἱ εἰς αὐτὴν προσφερόμεναι τιμαὶ δὲν τὴν ἔκαμναν παντελῶς ὑπερήφανον. Ἀλλὰ καὶ ὡς βασίλισσα ὑπήκουε προθύμως εἰς τοῦ θείου τῆς Μαρδοχαίου τὰς πατρικὰς παραινέσεις, καθὼς καὶ ὅταν ἦτον εἰς τὴν οἰκίαν αὐτοῦ ὡς μικρὸν κοράσιον.

Τὶ ἐξαιρέτον παράδειγμα, διὰ νὰ προξενήσῃ ἐντροπὴν εἰς τοὺς νέους ἐκείνους, οἵτινες, ὅταν μεγαλώσωσιν ὀλίγον, δὲν θέλουσι πλέον νὰ ὑπακούωσιν οὔτε εἰς τοὺς γονεῖς των, οὔτε εἰς τοὺς πάππους των, οὔτε εἰς τοὺς φρονιμωτέρους καὶ προκομενεζέρους ἀνθρώπους· ἢ, τὸ χεῖρισον, ὅταν εὐτυχήσωσιν ὀλίγον, ἐντρέπονται νὰ ὀνομάζωνται τέκνα τῶν πατέρων των, τοὺς ἀτιμάζουσι καὶ τοὺς καταφρονοῦσι!

136. Μαρδοχαῖος καὶ Ἀμάν.

Ὁ Μαρδοχαῖος ἐσύχναζε καθ' ἡμέραν εἰς τὴν θύραν τοῦ βασιλικοῦ παλατίου, διὰ νὰ μανθάνῃ, πῶς εὐρίσκεται ἡ Ἑσθῆρ. Μίαν φορὰν ἤκουσε δύο ἀρχισωματοφύλακας, συμβουλευομένους πρὸς ἀλλήλους, νὰ φονεύσωσι τὸν βασιλέα. Ὅθεν

θέλων νὰ φανερώσῃ τοῦτο εἰς τὸν βασιλέα ὡς πιστὸς ὑπὴκοος, τὸ ἀνήγγειλεν εἰς τὴν βασίλισσαν, καὶ αὐτὴ πάλιν εἰς τὸν βασιλέα. Τὸ πρᾶγμα ἐξετάσθη, καὶ εὗρεθῆ ἀληθές. Διὰ τοῦτο ἐπρόσβαξεν ἀμέσως ὁ βασιλεὺς καὶ ἐκρέμασαν καὶ τοὺς δύο ἀρχισωματοφύλακας. Τοῦ θανάτου ἦσαν ἄξιοι καὶ μόνον διὰ τὸν κακὸν τῶν σκοπόν. Ὅλον τὸ συμβεβηκὸς τοῦτο κατεχωρίσθη διὰ βασιλικῆς προσαγῆς πρὸς μνημόστυνον αἰώνιον εἰς τοὺς βασιλικοὺς κώδικας.

Ὁ ἐνδοξότερος ἀνὴρ εἰς ὅλην τὴν βασιλικὴν αὐλὴν ἦτον ὁ Ἀμάν, τὸν ὁποῖον ὁ βασιλεὺς ὑψωσεν ὑπὲρ πάντας τοὺς ἡγεμόνας τῆς βασιλείας του. Ἐμπροσθεν αὐτοῦ ἔπρεπεν ὅλοι οἱ δοῦλοι τοῦ βασιλέως νὰ κλίνωσι γόνυ. Ὁ Μαρδοχαῖος ὅμως, ἐπειδὴ δὲν ἤθελε νὰ προσφέρῃ εἰς αὐτὸν τὴν αὐτὴν τιμὴν, διήγειρε μέγα μῖσος καθ' ἑαυτοῦ εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ Ἀμάν, ὅστις ἐσοχάζετο παραμικρὰν ποινὴν, τὸ νὰ ἐκδικηθῆ μόνον αὐτόν· ὅθεν ἀκούσας, ὅτι ὁ Μαρδοχαῖος εἶναι Ἰουδαῖος τὸ γένος, ἀπεφάσισε νὰ ἐξολοθρεύσῃ πάντας τοὺς Ἰουδαίους τοῦ βασιλείου. Τοὺς κατηγόρησεν εἰς τὸν βασιλέα, περιγράψας αὐτοὺς, ὡς ἔθνος ἐπαναστατικόν, ταραχώδες καὶ κινδυνῶδες. Καὶ οὕτω κατέπεισεν αὐτόν νὰ γράψῃ ψήφισμα πρὸς ἀφανισμόν ὅλων τῶν Ἑβραίων. Αὐτὸς δὲ πλήρης χαίρεκακίας ἐκήρυξεν εὐθύς πανταχοῦ τὴν προσαγὴν ταύτην τοῦ βασιλέως.

Ἴδου καὶ ἕτερον παράδειγμα, εἰς ποίας φρικώδεις σκληρότητας φέρει τὸν ἀνθρώπον ἢ ὑπερηφάνεια, καὶ τὸ φιλέδικον!

Ὁ Μαρδοχαῖος ἀκούσας τὸ ψήφισμα τοῦτο, κατετρόμαξε καὶ ὑπερελυπήθη. Ἐδέετο καὶ ἐπαρακάλει τὸν Θεόν, λέγων: „Κύριε! Κύριε! Παντοδύναμε βασιλεῦ! Τὰ πάντα εἶναι εἰς τὴν ἐξουσίαν σου. Κάνεις δὲν δύναται νὰ ἀντισταθῆ εἰς τὰ βουλεύματά σου, εἰάν θέλῃς νὰ σώσῃς τὸν Ἰσραήλ.

Σὺ ἐποίησας τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν, καὶ πάντα τὰ ὑπὸ τὸν οὐρανόν. Σὺ εἶσαι Κύριος πάντων, καὶ κανεῖς ὅσα δύνανται νὰ ἀντισταθῇ εἰς τὴν δυνάμιν σου. Σὺ πάντα βλέπεις καὶ γινώσκεις! Σὺ γινώσκεις, ὅτι ὄχι ἀπὸ ὑπερηφάνειαν καὶ ὑπεροφίαν δὲν ἤθελον νὰ προσκυνήσω τὸν ὑπερήφανον Ἀμάν. Διὰ τὴν σωτηρίαν τοῦ Ἰσραὴλ ἤμην πρόθυμος νὰ φιλήσω καὶ αὐτὰ τὰ ἴχνη τῶν ποδῶν του. Ἐποίησα ὅμως τοῦτο, φοβούμενος μὴ προσφέρω τὴν δόξαν καὶ τιμὴν εἰς ἄνθρωπον θνητὸν, ἥτις μόνον εἰς ἐσὲ ὦ Θεέ μου! ἀνήκει. Κύριε! ὁ Θεὸς τοῦ Ἀβραάμ! σπλαχνίσθητι κἀντὼρα τὸν λαόν σου! Ἐπάκουσον τῆς δεήσεώς μου! Μετάβαλλε τὴν λύπην ἡμῶν εἰς χαρὰν, ἵνα ζῶντες ὑμνωμένου σου τὸ ὄνομα. Ναί, Κύριε! Μὴ κλείσῃς τὸ στόμα τῶν δοξολογούντων σε!“

Ὁ Μαρδοχαῖος εἶχεν ὅλην του τὴν ἐλπίδα εἰς τὸν Θεόν. Ἄλλ' ὅμως ἐμεταχειρίσθη καὶ ὅλα τὰ μέσα, ὅσα ἦσαν εἰς τὴν δυνάμιν του, διὰ νὰ ἐλευθερώτῃ τὸ γένος του. Ἐξεῖλεν ἀμέσως πρὸς τὴν βασίλισσαν Ἐσθῆρ ἀντίγραφον τοῦ ψηφίσματος τοῦ βασιλέως, καὶ τὴν ἐσυμβούλευσε νὰ ὑπάγῃ πρὸς τὸν βασιλέα, καὶ νὰ τὸν παρακαλέσῃ ὑπὲρ τοῦ γένους τῆς. Ἡ δὲ ἀναγνοῦσα ταῦτο, ἐμήνυσεν εἰς αὐτὸν τὰ ἑξῆς: „Εἰς ὅλους τοὺς δούλους τοῦ βασιλέως, καὶ εἰς ὅλους αὐτοῦ τοὺς τόπους εἶναι γνωστὸν, ὅτι ὅποιος ἄνθρωπος, ἀνὴρ ἢ γυνή, ἤθελεν ὑπάγει πρὸς τὸν βασιλέα ἀκλήτος, ἐκεῖνος φονεύεται τὴν ἰδίαν σιγμῆν. Πῶς ἠμπορῶ λοιπὸν νὰ παρρησιασθῶ ἐνώπιον τοῦ βασιλέως, ἐν ᾧ εἶναι τῶρα τριάκοντα ἡμέραι, ἀφ' οὗ δὲν μὲ ἔκραξε παντελῶς;“ Καὶ ὁ Μαρδοχαῖος ἐμήνυσεν εἰς αὐτὴν πάλιν, λέγων: „Μὴ νομίσης, ὅτι σὺ μόνη θέλεις σωθῆ ἀπ' ὅλους τοὺς ἐν τῇ τῶν Περσῶν βασιλείᾳ Ἰουδαίους, διότι σὺ μόνη εἶσαι εἰς τὸν βασιλικὸν οἶκον. Ἐὰν τῶρα σιωπήσης, θέλει ἔλθει ἄλλοθεν εἰς τοὺς Ἰουδαίους σκέπη καὶ βοήθεια. Σὺ δὲ καὶ ὁ οἶκος τοῦ πατρὸς σου θέλουσιν ἀφανισθῆ.“

Καὶ τίς ἠξεύρει, ἂν δὲν ἔγινες διὰ τοῦτο καὶ μόνον βασίλισσα, διὰ τὴν κινήσεως πάντα λίθον εἰς ταύτην τὴν περίεσσαν καὶ τὴν ἐλευθερώσεως τὸ γένος σου ἀπὸ τὸν πανταλῆ ὄλεθρον;“

Ἡ Ἑσθήρ θάρρυνθεῖσα ἀπὸ τὴν τοῦ Μαρδοχαίου εἰς τὴν θείαν πρόνοιαν πίσει, ἀπεφάσισε τὴν παρρησιασθῆ ἐνώπιον τοῦ Βασιλέως, καὶ ἐμήνυσεν εἰς αὐτὸν τὰ ἑξῆς: „Υπαγε καὶ ἐκκλησίασον πάντα τοὺς Ἰουδαίους, τοὺς εὑρισκομένους ἐν Σούσοις, καὶ προσεύξασθε ὑπὲρ ἐμοῦ εἰς τὸν Θεόν, νηφείσαυτες τρεῖς ἡμέρας καὶ τρεῖς νύκτας. Τὸ αὐτὸ θέλω κάμει καὶ ἐγὼ μὲ τὰς δούλας μου. Ἐπειτα θέλω ὑπάγει πρὸς τὸν βασιλέα ἄκλητος, ἐναντίον τῆς προσαγῆς του, καὶ θέλω κινδυνεύσει ὑπὲρ τοῦ γένους μου τὴν ζωὴν μου!“

Ἄποια ἡρωϊκὴ ἀπόφασις εἰς μίαν γυναῖκα! Ἄποια θερμὴ πρὸς τὸν Θεὸν πεποίθησις! Ἄποια μεγαλωτάτη ἀγάπη πρὸς τὸ γένος της!

137. Ἡ Ἑσθήρ ἐνώπιον τοῦ βασιλέως.

Πᾶσάν μας ἐπιχείρησιν πρέπει ν' ἀρχίζωμεν μὲ προσευχὴν εἰς τὸν Θεόν. Τὸ αὐτὸ ἔκαμε καὶ ἡ Ἑσθήρ, ἥτις προσευχθεῖσα, εἶπε: „Κύριέ μου! Σὺ μόνος εἶσαι βασιλεὺς ἡμῶν! Εἶμαι ἐγκαταλελειμμένη — βοήθησόν μοι. Ἐκτὸς σοῦ δὲν εἶναι ἄλλος βοηθός! Σπλαχνίσθητι τὸν λαόν σου, Κύριε! καὶ φάνηθι πρὸς ἡμᾶς ἰλεως ἐν τῷ καιρῷ τῆς ἀνάγκης ταύτης. Δός μοι θάρρος, καὶ ἔνθε εἰς τὸ στόμα μου λόγους ἐπιτηδείους, ἵνα λαλήσω, ὅταν ἔλθω ἐνώπιον τοῦ βασιλέως. Δὲν ἔχω ἄλλην βοήθειαν, Κύριε! εἰμὴ σέ. Σὺ γινώσκεις, ὅ τὰ

πάντα γινώσκων! ὅτι μισῶ καὶ αὐτὸ τὸ βασιλικὸν διάδημα, τὸ σημεῖον τῆς δόξης μου, καὶ ὅτι, ἀφ' ὅτου ἦλθον ἐνταῦθα ἕως τῆς σήμερον, δὲν ἠυφράνθην εἰς ἄλλο, εἰμὴ ἐπὶ σοί, Κύριε! ὁ Θεὸς τοῦ Ἀβραάμ! Παντοδύναμε Κύριε! ἐπάκουσον τὴν φωνὴν τῶν ἀπηλπισμένων, οἳ τινες δὲν ἔχουσιν ἄλλον βοηθόν, εἰμὴ, Σέ! Σῶσον ἡμᾶς ἀπὸ τὰς χεῖρας τῶν ἀσεβῶν, καὶ ῥύσαι με ἀπὸ τῶν ἀναγκῶν καὶ θλίψεῶν μου.“

Πόσον ὠραία προσευχή! Εἰς αὐτὴν δὲν εὐρίσκονται λόγοι κενοί! Εἰς πᾶσαν λέξιν τῆς προσευχῆς ταύτης φαίνεται ἡ ἐπίγνωσις τοῦ Θεοῦ, ὁ φόβος τοῦ Θεοῦ, ἡ εἰς Θεὸν πίσις, ἡ ἰλαρότης τῆς καλῆς συνειδήσεως, ἡ ἀθωότης καὶ καθαρότης τῆς καρδίας, ἡ ταπεινώσις, ἡ κοσμιότης, ἡ φιλοανθρωπία καὶ φιλογένεια. Τοιαύτην προσευχὴν δύνανται μόνον οἱ ἐνάρετοι ἄνθρωποι νὰ προσφέρωσιν εἰς τὸν Θεόν.

Μετὰ ταύτην τὴν προσευχὴν ἦλθεν ἡ Ἐσθήρ με ὄλην τῆς τὴν βασιλικὴν σολὴν πρὸς τὸν βασιλέα, συνωδευμένη ἀπὸ δύο δούλας, ἐκ τῶν ὁποίων εἰς μὲν τὴν μίαν ἐπερείδετο, ἡ δὲ ἄλλη ἐκράτει κατόπιν τῆς τὰ κράσπεδα τοῦ ἱματίου τῆς. Καὶ ἀφ' οὗ ἔφθασε τελευταῖον διὰ πολλῶν θυρῶν πρὸς τὸν βασιλέα, εὗρεν αὐτὸν καθήμενον ἐπὶ τοῦ βασιλικοῦ θρόνου, καὶ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ ἤσραπτον ἀπὸ τὸ χρυσεόν καὶ ἀπὸ τοὺς πολυτίμους λίθους. Ἐσήκωσε τὸ πρόσωπόν του ὁ βασιλεὺς, εἶδεν αὐτὴν, καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ του ἐσπιθηροβόλησαν ἀπὸ τὸν θυμόν· ἡ δὲ Ἐσθήρ ἔχασε τὸ ὠραῖον τῆς χρωῶμα καὶ ἔπεσε λειποθυμημένη εἰς τὰς ἀγκάλας τῆς δούλης τῆς. Ἀλλ' ὁ Θεὸς μετέβαλεν ἀμέσως τὸν θυμόν τοῦ βασιλέως εἰς πραότητα. Ὁ βασιλεὺς τρομάξας, ἀνεπήδησεν ἀπὸ τὸν θρόνου του, καὶ ἔλαβε τὴν βασίλισσαν εἰς τὰς ἀγκάλας του, ἕως οὗ πάλιν συνῆλθε· ἔπειτα εἶπε πρὸς αὐτὴν με ἰλαρότητα:

„Μὴ φοβοῦ, Ἐσθήρ! Δὲν ἀποθνήσκεις. Ὁ νόμος, τὸν ὁποῖον ἐνομοθέτησα, εἶναι μὲν δι' ὅλους, ὄχι ὅμως καὶ διὰ ἐσέ.“
 Ἀφ' οὗ ἡ Ἐσθήρ ἦλθε πάλιν εἰς ἑαυτήν, εἶπεν ὁ βασιλεὺς πρὸς αὐτήν: „Τί ζητεῖς, βασίλισσα Ἐσθήρ; Καὶ τὸ ἥμισυ τῆ βασιλείας μου ἂν μοί ζητήσης, θέλω σοὶ τὸ δώσει.“ Ἡ δὲ εἶπεν, ὅτι ὁ βασιλεὺς καὶ ὁ Ἀμάν, νὰ συμφάγωσι σήμερον παρ' αὐτῆ, καὶ τότε θέλει κάμει τὴν πρὸς αὐτὸν παράκλησίν της. Ὁ δὲ βασιλεὺς ἐπρόσαξεν εὐθύς, λέγων: „Καλέσατε ἀμέσως τὸν Ἀμάν, διὰ νὰ ἐκπληρωθῆ τὸ θέλημα τῆς βασιλισσης.“

Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἐπληρώθη ἡ εὐχὴ τῆς βασίλισσης, καθ' ἣν σιγμὴν ἐφαίνοντο ὅλα χαμένα. Καὶ ἐνταῦθα ἐβοήθησεν ὁ Θεὸς πάλιν εἰς πρέποντα καιρὸν. Οὕτως εἰσακούει ὁ Θεὸς, βοηθεῖ καὶ σώζει. Τιοῦτοι εἶναι οἱ εὐσεβεῖς, οἵτινες προσκολλῶνται εἰς αὐτὸν, τὸν παρακαλοῦσι καὶ ἐλπίζουσιν εἰς αὐτόν.

~~~~~

138. Ὑψωσις τοῦ Μαρδοχαίου.

Ο βασιλεὺς λοιπὸν καὶ ὁ Ἀμάν ἐγεύθησαν ἐκείνην τὴν ἡμέραν παρὰ τῆ βασιλίσσης, ἣτις παρεκάλεσε πάλιν τὸν βασιλέα διὰ νὰ συμφάγη καὶ τὴν αὔριον μετὰ τοῦ Ἀμάν παρ' αὐτῆ, καὶ ὑποσχέθη νὰ εἰπῆ τότε πρὸς αὐτὸν καὶ τὴν παράκλησίν της. Ὁ Ἀμάν μετὰ τὸ δεῖπνον ὑπῆγεν εἰς τὴν οἰκίαν του ὅλος εὐθυμος καὶ χαρούμενος διὰ τὴν μεγάλην ταύτην τιμὴν. Πλὴν ἡ χαρὰ τῶν ἀσεβῶν καὶ ἀχρείων ἀνθρώπων δὲν διαρκεῖ ἐπὶ πολὺ. Ὁ Μαρδοχαῖος ἐκάθητο παρὰ τὴν πύλην τοῦ βασιλικοῦ παλατίου. Ὁ δὲ Ἀμάν βλέπων, ὅτι ὁ Μαρδοχαῖος δὲν ἐξάνεσθαι ἔμπροσθεν

αὐτοῦ, μᾶλλον δὲ οὔτε ἐκινήθη παντελῶς ἀπὸ τὸν τόπον του, ἔχασε πάλιν εὐθύς ὅλην του τὴν χαράν. Καὶ εἰς ὑπερβολὴν περίλυπος καὶ παρωργισμένος ὑπῆγεν ἀμέσως εἰς τὴν οἰκίαν του, ὅπου ἐδιηγήθη πρὸς τὴν γυναῖκά του καὶ πρὸς τοὺς φίλους του τὰ μεγάλα πλοῦτη του — τὴν πρὸς αὐτὸν μεγάλην εὐνοίαν τοῦ βασιλέως, τὴν παρὰ πάντας τοὺς δούλους καὶ ἡγεμόνας τοῦ βασιλέως ὑπεροχὴν του, τὴν αὐτοῦ μόνου καὶ τοῦ βασιλέως προς σκιάσειν τῆς βασιλείσσης εἰς τὸ γεῦμα, καὶ περὶ τοῦ, ὅτι καὶ τὴν αὔριον εἶναι προσκαλεσμένος νὰ συμφάγη μετὰ τοῦ βασιλέως παρὰ τῇ βασιλίσση. „Ταῦτα πάντα, εἶπε προσέτι, ἀπολαμβάνω τῇ ὥρᾳ ταύτῃ, καὶ ὅμως μοὶ φαίνεται ὅτι δὲν ἔχω τίποτε, ἐν ὧσφ βλέπω τὸν Ἑβραῖον Μαρδοχαῖον καθήμενον παρὰ τὴν πύλην τοῦ βασιλικῆ παλατίου, ὅταν περνῶ.“

Ἐνταῦθα βλέπομεν πάλιν, ὅτι οὔτε τιμῇ, οὔτε πλοῦτος ἠμπορεῖ νὰ μᾶς κάμη εὐτυχεῖς, ὅτι ἡ ὑπερηφάνεια κάμνει τοὺς ἀνθρώπους τάλαιπῶρους, καὶ ὅτι ἀληθῆς ἡσυχία καὶ εὐχαρίστησις δὲν εὐρίσκεται ἀλλαχοῦ, εἰμὴ μόνον εἰς κόσμιον καὶ ταπεινὴν καρδίαν.

Ζωσάρα, ἡ γυνὴ του, καὶ οἱ φίλοι του, εἶπον πρὸς αὐτόν: „Πρόσραξε νὰ κόψωσι ξύλον πενήκοντα πηχῶν τὸ ὕψος διὰ κρεμάσραν, καὶ αὔριον εἰπὲ τὸν βασιλέα νὰ προσάξῃ, διὰ νὰ κρεμάσωσιν εἰς αὐτὸ τὸν Μαρδοχαῖον. Καὶ οὕτω θέλεις ὑπάγει εὐθυμος μετὰ τοῦ βασιλέως εἰς τὸ συμπόσιον τῆς βασιλίσσης.“ Αὕτη ἡ κακὴ συμβουλή ἤρесе τὸν Ἀμάν, ὅστις ἐπρόσραξε παρευθὺς νὰ ἐτοιμασθῇ ἡ κρεμάσρα.

Οὕτω λοιπὸν ὁ καλὸς Μαρδοχαῖος ἦτον ἤδη ἐγγὺς τοῦ θανάτου, χωρὶς νὰ ἔχη τὴν παραμικρὰν εἶδησιν. Ἄλλ' ὁ Θεὸς, εἰς τὸν ὁποῖον δὲν μένει κανένα πρᾶγμα κρυπτόν, ἐπαγρυπνοῦσεν ἐπὶ τὸν Μαρδοχαῖον. Ὁ βασιλεὺς δὲν ἠδύνατο νὰ κοιμηθῇ τὴν ἀκόλθον νύκτα. Διὰ τῆς παραμικρᾶς ταύτης περιζάσεως ἔσωσεν ὁ Θεὸς — καὶ ποῖος ἤθελε τὸ νομίσαι

δυνατόν! — τὴν ζωὴν τοῦ Μαρδοχαίου. Διὰ τὴν ἀποφύγη ὁ βασιλεὺς τὴν ξενοχωρίαν τῆς αὔπνιας ἐπρόσβαξε νὰ ἀναγνώσωσιν ἔμπροσθέν του τὰ χρονικὰ βιβλία τῆς βασιλείας του. Καὶ συνέπεσε κατὰ καλὴν τύχην — ὃ τῆς ἀκαταλήπτου προνοίας σου Κύριε! — ν' ἀπαντήσωσι τὴν κατὰ τῆς ζωῆς τοῦ βασιλέως συνωμοσίαν τῶν δύο βασιλικῶν σωματοφυλάκων, ἣτις ἀνεκαλύφθη διὰ τοῦ Μαρδοχαίου. Ἐνταῦθα εἶπεν ὁ βασιλεὺς ὅλος εὐγνωμοσύνη πρὸς τὸν Μαρδοχαῖον: „Ποίαν ἀνταμοιβὴν ἔλαβεν ὁ Μαρδοχαῖος διὰ τὴν πίσιν του;“ Καὶ οἱ δοῦλοι τῶ ἀπεκρίθησαν: „Οὐδεμίαν.“ Ὁ βασιλεὺς ἐντραπείς διὰ τὴν ἀπόκρισιν ταύτην, ἀπεφάσισε νὰ βραβεύσῃ βασιλικῶς τὸν Μαρδοχαῖον.

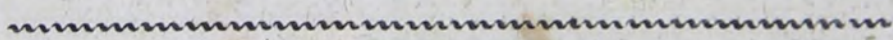
Οὕτως ἐφάνέρωσεν ὁ Θεὸς τὴν ἀγαθὴν ταύτην πρᾶξιν εἰς τὸν πλέον πρέποντα καιρὸν. Καθὼς ὁ Μαρδοχαῖος ἔσωσέ ποτε τὴν ζωὴν τοῦ βασιλέως, οὕτως ἔπρεπε τῶρα νὰ σωθῆ καὶ ἡ ζωὴ αὐτοῦ διὰ τῆς αὐτῆς γενναίας πράξεως. Τόσον σοφῶς καὶ ἀγαθῶς κυβερνᾷ ὁ Θεὸς ὅλα τὰ πράγματα!

Ὁ βασιλεὺς εἶπεν: „Ἰδέτε, ποῖος εἶναι ἐν τῇ αὐλῇ;“ Καὶ οἱ δοῦλοι τῶ ἀπεκρίθησαν: „Ὁ Ἀμάν εἶναι ἔξω.“ Ὁ δὲ βασιλεὺς εἶπε: „Κράξατε αὐτὸν νὰ ἔλθῃ ἔμπροσθέν μου.“ Ὁ Ἀμάν ἦλθε πρὸς τὸν βασιλέα. Πλὴν διὰ τοῦτο ἦλθε τόσον πρῶτ', διὰ νὰ παρακινήσῃ τὸν βασιλέα νὰ προσάξῃ νὰ κρεμάσωσι τὸν Μαρδοχαῖον. Ὁ βασιλεὺς ἠρώτησεν αὐτόν: „Τί νὰ κάμω τὸν ἄνθρωπον, τὸν ὁποῖον ἐγὼ θέλω νὰ δοξάσω;“ Ὁ δὲ μάταιος καὶ ὑψηλόφρων Ἀμάν εἶπεν ἐν ἑαυτῶ: „Ποῖον ἄλλον θέλει νὰ δοξάσῃ ὁ βασιλεὺς παρά ἐμέ;“ Ὁθεν ἀπεκρίθη: „Ἐκεῖνον, τὸν ὁποῖον θέλει ὁ βασιλεὺς νὰ δοξάσῃ, πρέπει νὰ τὸν ἐνδύσῃ μὲ τὴν βασιλικὴν πορφύραν, καὶ νὰ φορίσῃ τὴν κεφαλὴν του μὲ τὸ βασιλικὸν διάδημα· ἔπειτα νὰ τὸν ἀναβιβάσῃ ἐπὶ τοῦ ἰδίου βασιλικοῦ ἵππου, καὶ ὁ πρῶτος μεταξὺ πάντων τῶν ἀξιωματικῶν τῆς βασιλικῆς αὐλῆς νὰ

κρατῆ τὸν ἵππον ἀπὸ τὸν χαλινόν, καὶ νὰ τὸν περιτριγυρίσῃ εἰς ὅλας τὰς πλατείας τῆς πόλεως, κράζων μεγαλοφώνως: „Οὕτω τιμᾶται ὁ ὑπὸ τοῦ βασιλέως ἀγαπώμενος.“ Ὁ δὲ βασιλεὺς ἀκούσας ταῦτα, εἶπεν: „Υπαγε λοιπὸν εὐθὺς, καὶ ποιήσον οὕτως τὸν Μαρδοχαῖον, τὸν Ἰουδαῖον, ὅστις κάθηται κάτω παρὰ τὴν πύλην τοῦ παλατίου. Πρόσεχε ὅμως, νὰ μὴ λησμονήσῃς κἀνὲν ἀπ’ ὅσα μοὶ ἐλάλησας.“ Τότε ὁ Ἀμάν χωρὶς ἀναβολὴν καιροῦ ὑπῆγε πρὸς τὸν Μαρδοχαῖον, καὶ ἐνδύσας αὐτὸν βασιλικῶς, τὸν ἀνεβίβασεν ἐπὶ τὸν βασιλικὸν ἵππον, καὶ περιφέρων αὐτὸν εἰς ὅλας τὰς πλατείας τῆς πόλεως, ἔκραζε μεγαλοφώνως: „Οὕτω τιμᾶται ὁ ὑπὸ τοῦ βασιλέως ἀγαπώμενος.“ Ὁ δὲ Μαρδοχαῖος ἐπιστρέψας, ἦλθε πάλιν εἰς τὴν βασιλικὴν αὐλὴν, καὶ ἐκάθισε παρὰ τὴν πύλην, ὡς καὶ τὸ πρότερον. Τόσον ὀλίγον ἐφρόντιζε περὶ τῶν μεγάλων τούτων σημείων τῆς δόξης καὶ τιμῆς. Ὁ δὲ Ἀμάν ἔδραμε σπουδαίως εἰς τὴν οἰκίαν του, καὶ ἐκάλυψε τὸ πρόσωπόν του, διὰ νὰ μὴ τὸν γνωρίσωσι. Τόσον ἦτο γεμάτος ἀπὸ ἀγανάκτησιν, ἐντροπὴν καὶ λύπην!

Ταῦτα πάντα οἰκονόμησεν ὁ Θεὸς ἐπίτηδες νὰ ἔλθωσιν ἐπὶ τὸν Ἀμάν, διὰ νὰ ταπεινωθῇ ἢ ὑψηλοφροσύνη του. Οὕτω τιμωρεῖ καὶ τὴν σήμερον ἀκόμη ὁ Θεὸς αὐσηρῶς πᾶσαν κακίαν. Τοιαύτας παραδόξους καὶ ἐν ταυτῷ πολλὰ φυσικὰς οἰκονομίας τοῦ Θεοῦ βλέπομεν συχνάκις εἰς τὸν κοινωνικὸν βίον. Ὁ Θεὸς διέταξε μάλιστα ὅλον τὸν δρόμον τῆς φύσεως οὕτως, ὥστε πᾶς κακὸς καὶ ἀχρεὺς ἄνθρωπος νὰ εὕρισκῃ ἀφεύκτως τὴν τιμωρίαν του εἰς τὸ ἐναντίον μέρος τοῦ πράγματος ἐκείνου, τὸ ὁποῖον αὐτὸς ζητεῖ ἐπιπόνως. Ὁ ἀλαζών π. χ. ζητεῖ δόξαν, καὶ εὕρισκει καταφρόνησιν. Ὁ φιλάργυρος ζῆ μεταξὺ τῶν ὑπαρχόντων του δυσυχῶς, ὡσάν εἰς ἐκούσιον πτωχείαν, Ὁ ἀσελγῆς ζητεῖ ἡδονὰς, καὶ εὕρισκει πόνους καὶ ἀσθενείας. Ὁ φθονερὸς

ἐπιθυμῆ νὰ ταραξῆ καὶ νὰ ὀλιγοσεύσῃ τὴν εὐτυχίαν τοῦ ἄλλου, καὶ χάνει μὲ τοῦτο αὐτὸς ὁ ἴδιος πᾶσαν χαρὰν καὶ ἡσυχίαν τῆς ζωῆς του, καὶ τὸ πλεόν χειρίζον χάνει καὶ τὴν ὑπόληψίν του ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους. Ὁ ἀκρατῆς σφερεῖται ὅλας τὰς ἡδονὰς τοῦ κόσμου ἐξ αἰτίας τῆς διαφθειρομένης ὑγείας του, καὶ τῶν καταναλισκομένων ὑπαρχόντων του. Ὁ Φυμώδης, θέλων νὰ ἐκδικηθῆ ἓνα ὁμοίον του, ἐπισύρει εἰς ἑαυτὸν πλῆθος νέων ὕβρεων καὶ δυσαρρεσκειῶν. Ὁ ὀκνηρὸς βάλλει πάντοτε τὸν ἑαυτὸν του εἰς διπλοῦν κόπον διὰ τῆς ἀκατασασίας καὶ ὀκνηρίας του, καὶ τέλος πάντων διὰ τὴν μεγάλην πτωχείαν καὶ ξενοχωρίαν εἶναι ἀναγκασμένος νὰ ἐκτελῆ καὶ τὰς πλεόν σκληροτάτας ἐργασίας. Οὕτως ἔχει, διὰ νὰ μεταχειρισθῶ μίαν παρομοίωσιν, πᾶν ἠθικὸν φάρμακον, τὸ ἀντιφάρμακόν του. Οὕτω διέταξεν ὁ Θεὸς ὅλην τὴν φύσιν, διὰ νὰ ἀποκαταστήσῃ τοὺς ἀνθρώπους χρησοὺς καὶ ἀγαθοὺς.

139. Θάνατος τοῦ Ἀμάν.

Εν ᾧ ὁ Ἀμάν παρεπονείτο εἰς τὴν γυναῖκα του καὶ εἰς τοὺς φίλους του, δι' ὅσα τῷ ἐσυνέβησαν, ἔφθασαν καὶ οἱ βασιλικοὶ ἀνθρωποι, ἀναγκάζοντές τον νὰ ὑπάγῃ ταχέως εἰς τὸ συμπόσιον τῆς βασιλίσσης. Ὄθεν σηκωθείς τὴν ἰδίαν σιγμὴν, ὑπῆγε πρὸς τὸν βασιλέα, καὶ ἐσυντρόφευσεν αὐτὸν ἀπὸ τὸ παλάτιόν του ἕως εἰς τὸ παλάτιον τῆς βασιλίσσης. Μετὰ δὲ ταῦτα εὐθυμος καὶ χαρούμενος γενόμενος ὁ βασιλεὺς ἐκ τοῦ οἴνου, εἶπεν ἐπὶ τραπέζης πρὸς τὴν βασίλισσαν: „Εσθῆρ! εἰπέ μοι πλεόν τὴν παρακάλεσίν σου, διὰ νὰ τὴν ἐκπληρώσω. Τί τάχα θέλεις νὰ σοὶ κάμω;“ Καὶ μετὰ τοὺς λόγους τοῦ-

τους, ἐπαναλαβὼν πάλιν τὴν ἤδη εἰρημένην ὑπόσχεσίν του, εἶπεν: „Ἐὰν καὶ αὐτὸ τὸ ἡμῖσι τῆς βασιλείας μου μοὶ ζητήσης, καὶ αὐτὸ θέλω σοὶ δώσει.“ Ἡ δὲ Ἑσθήρ ἀποκριθεῖσα πρὸς ταῦτα, εἶπεν. „Ἐὰν εὔρον χάριν ἐνώπιόν σου, βασιλευ! καὶ σοὶ φαίνεται ἀρεσὸν, χάρισέ μοι — σὲ παρακαλῶ περὶ τούτου — τὴν ζωὴν μου, καὶ λυπήθητι τὸ ἔθνος μου. Θέλουν νὰ μᾶς κατασπαράξουν, νὰ μᾶς πνίξουν, καὶ νὰ μᾶς ἀφανίσουν ἀπὸ τὸ πρόσωπον τῆς γῆς. Ἄν ὁ Θεὸς ἠθέλησε νὰ αἰχμαλωτισθῶμεν καὶ νὰ γένωμεν δοῦλοι, ἡ δυσυχία αὕτη ἦτον ὑποφερτοτέρα εἰς ἡμᾶς, καὶ ἄλλο δὲν ἦτον τότε, παρὰ νὰ ἀνασθενάζωμεν καὶ νὰ σιωπῶμεν. Τώρα ὅμως ἔχομεν ἓνα θανάσιμον ἐχθρὸν, τοῦ ὁποίου ἡ σκληρότης καὶ ἀπανθρωπία δύναται νὰ κάμη καὶ αὐτὸν τὸν βασιλέα νὰ χάσῃ καὶ τιμὴν καὶ ζωὴν.“ Ὁ δὲ βασιλεὺς εἶπε: „Τίς εἶναι οὗτος; Τίς τολμᾷ νὰ πράξῃ ἓνα τοιοῦτον;“ Καὶ ἡ Ἑσθήρ εἶπεν: „Ὁ Ἀμάν. Οὗτος εἶναι ὁ μέγιστος καὶ ἀσπονδος ἐχθρὸς μας.“ Ταῦτα λέγουσα, ἐφάνερωσεν ἡ Ἑσθήρ, ὅτι εἶναι καὶ αὕτη ἀπὸ τὸ γένος τῶν Ἰουδαίων, τοὺς ὁποίους ὁ Ἀμάν ἠθέλε νὰ ἐξαλείψῃ ὅλως διόλου. Ὁ δὲ Ἀμάν ἀκούσας ταῦτα, ἐτρόμαξε τόσο, ὥστε δὲν ὑπέφερε πλέον τὴν παρουσίαν τοῦ βασιλέως καὶ τῆς βασιλίσσης. Ὁ βασιλεὺς ἀναπηδήσας ἀπὸ θυμὸν ἐκ τῆς τραπέζης, ὑπῆγεν ὅλος συγχυσμένος εἰς τὸν κῆπον. Ὁ δὲ Ἀμάν ἔπεσεν εὐθύς εἰς τοὺς πόδας τῆς βασιλίσσης, παρακαλῶν αὐτὴν ὑπὲρ τῆ ζωῆς του. Ἀπὸ δὲ τὴν σκότησιν τοῦ νοός του καὶ τὴν ἀπελπισίαν ἐλησμόνησεν ὅλον τὸ σέβας, τὸ ὁποῖον ἔπρεπε νὰ φέρῃ εἰς τὴν βασίλισσαν, καὶ ἔπεσεν εἰς τὰ γόνατά της. Εἰς τὸν ἴδιον καιρὸν ἐπέσρεψε πάλιν καὶ ὁ βασιλεὺς ἀπὸ τὸν κῆπον, καὶ εἶδε τὸν Ἀμάν, ἔχοντα ἐναγκαλισμένα τὰ γόνατα τῆς βασιλίσσης, καὶ ὑποπτευθεὶς ὅτι δι' ἄλλον σκοπὸν ἔκαμε τοῦτο, ἐξηγγριώθη περισσότερον· ἔνευσε, καὶ ἀμέσως ἔδεσαν τὰ ὄμματα τοῦ Ἀμάν,

ὡς κακούργου, καταδικασμένου εἰς θάνατον, καὶ τὸν ἔβγαλαν ἔξω. Εἷς δὲ τῶν εὐνούχων, Βουγαθὰν ὀνομαζόμενος, ὅστις ἐξέικετο ἐκεῖ, εἶπε πρὸς τὸν βασιλέα: „Εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ Ἀμὰν εἶναι ξύλον ἐμπηγμένον εἰς τὴν γῆν πενήκοντα πηχῶν τὸ ὕψος, τὸ ὁποῖον ἐσησεν αὐτὸς διὰ τὸν Μαρδοχαῖον, τὸν σώσαντά ποτε τὴν ζωὴν τοῦ βασιλέως.“ Καὶ ὁ βασιλεὺς εἶπε: „Κρεμασθήτω ὁ Ἀμὰν ἐπ’ αὐτοῦ.“ Ἐκρεμάσθη λοιπὸν ὁ Ἀμὰν κατὰ τὴν δικαίαν τοῦ Θεοῦ οἰκονομίαν εἰς τὸ ξύλον, τὸ ὁποῖον ἀνήγειρεν αὐτὸς διὰ τὸν Μαρδοχαῖον, καὶ ἀντεμείφθη ἀξίως κατὰ τὰ ἔργα του.

Ὁ Μαρδοχαῖος ἔλαβε μετὰ ταῦτα τὸν τόπον καὶ τὸν βαθμὸν τοῦ Ἀμὰν. Ὁ βασιλεὺς ἔδωκεν εἰς αὐτὸν τὴν βασιλικὴν σφραγίδα, τὴν ὁποίαν ἐπῆρεν ἀπὸ τοῦ Ἀμὰν, καὶ ἀναίρεσε παρευθὺς τὴν κατὰ τῶν Ἰουδαίων σκληρὰν προσαγῆν. Οἱ δὲ Ἰουδαῖοι διὰ τὴν ἀνέλπισον αὐτῶν λύτρωσιν ἐώρτασαν εἰς τὸν Θεὸν μίαν μεγάλην, εὐχαριστήριον καὶ χαρμόσυνον ἑορτήν.

Ὅλη αὕτη ἡ ἱστορία τῆς ἐν Βαβουλώνι αἰχμαλωσίας τῶν Ἑβραίων εἶναι πάλιν ἓνα λαμπρὸν κάτοπτρον τῆς δόξης τοῦ Θεοῦ. Ἐνταῦθα βλέπομεν πάλιν, ὅτι ἡ πανγνώσια τοῦ Θεοῦ ἐκτείνεται ἐπὶ πάντα τὰ ὄντα. Ἡ σοφία του κατευθύνει εἰς ἓνα σκοπὸν τὰς διαφόρους περιστάσεις. Ἡ ἀγαθότης του ἐκλέγει πάντοτε τὸν ὠραιότατον καὶ εὐεργετικώτατον σκοπὸν. Αὐτὸς, ὁ ἀγιώτατος, δεικνύει πανταχοῦ εἰς ὅλα τὰ καλὰ τὴν μεγάλην του εὐαρέσκειαν, καὶ ἐξ ἐναντίας τὴν προφανεσάτην ἀποσροφήν του πρὸς ὅλα τὰ κακά. Δοκιμάζει πάντας τοὺς ἀγαπῶντας αὐτὸν, τοὺς κινεῖ διὰ τῆς ἀνάγκης εἰς προσκύνησιν, τοὺς ὁδηγεῖ διὰ τῶν εὐεργεσιῶν του εἰς ἀγάπην, τοὺς γυμνάζει διὰ μέσου παθημάτων εἰς τὴν ἐπ’ αὐτὸν ἐλπίδα, δίδει εἰς αὐτοὺς εὐκαιρίαν νὰ κάμωσι καλόν, τοὺς ἐλκύει πάντοτε διὰ πολ-

λῶν περιστάσεων πρὸς τὸν ἑαυτόν του, Εἶναι πανταχοῦ δίκαιος — παιδεύει καὶ τιμωρεῖ τοὺς κακοὺς, σώζει καὶ χαροποιεῖ τοὺς ἀγαθοὺς. Αὐτὸς εἶναι τὰ πάντα ἐν πᾶσιν! Ἄς ἐλπίζωμεν λοιπὸν ἐπ' αὐτὸν, πράττοντες τὸ ἀγαθὸν, καὶ ἐπιμελούμενοι νὰ φαινώμεθα πάντοτε ἐνώπιον αὐτοῦ εὐάρεστοι.

ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ ΤΩΝ ΕΒΡΑΙΩΝ ΕΚ ΤΗΣ ΑΙΧΜΑΛΩΣΙΑΣ.

140. Ἀνοικοδομή τοῦ ναοῦ τῆς Ἱερουσαλήμ.

Ὁ Θεὸς προεῖπε διὰ στόματος τῶν ἁγίων αὐτοῦ Προφητῶν πρὸ πολλῶν αἰῶνων, ὅτι θέλει ἐλευθερώσει πάλιν τοὺς Ἰσραηλίτας ἀπὸ τὴν αἰχμαλωσίαν. Μία τῶν ἀξιωματικωτέρων προφητειῶν εἶναι ἡ ἑξῆς: „Οὕτω λέγει Κύριος ὁ Θεὸς πρὸς Κύρον, τὸν Χριστὸν αὐτοῦ: Σὲ ἔλαβον ἀπὸ τὴν δεξιάν χεῖρα, διὰ νὰ ὑποτάξω εἰς ἐσὲ τὰ ἔθνη, καὶ νὰ ἀφαιρέσω τὸ ξίφος ἀπὸ τοὺς βασιλεῖς. Ἐγὼ θέλω προπορευθῆ ἔμπροσθέν σου, νὰ συντρίψω πρὸ προσώπου σου πύλας χαλκᾶς, καὶ μοχλοὺς σιδηροῦς, καὶ νὰ ταπεινώσω ἔμπροσθέν σου τοὺς μεγάλους τῆς γῆς, διὰ νὰ γνωρίσης, ὅτι ἐγὼ εἶμι Κύριος, ὁ Θεὸς τοῦ Ἰσραὴλ, ὁ καλέσας σε κατ' ὄνομα πρὸ τοῦ σὺ νὰ μὲ γνωρίσης, καὶ μάλις πρὸ τοῦ ἀκόμη νὰ ὑπάρχης. Τοῦτο ἐποίησα διὰ Ἰσραὴλ, τὸν ἐκλεκτὸν μου λαόν. Ναί, αὐ-

τὸν τὸν Κῦρον ἐξελεξάμην, διὰ τὰ πράξει δικαιοσύνην! Αὐτὸς θέλει κτίσει τὴν πόλιν μου, καὶ τοὺς αἰχμαλώτους μου θέλει ἀφήσει ἐλευθέρους, χωρὶς τὰ λάβῃ λύτρα, οὔτε ἄλλα δῶρα — λέγει Κύριος τῶν δυνάμεων.“

Αὕτη ἡ προφητεία ἐκπληρώθη, ὡς θέλομεν ἰδεῖ, ἐνδοξως. Ἐφάνη διὰ μιᾶς ἕνας βασιλεὺς ἐκ τῆς Περσίας, ὅστις κατεπόρθησε τὸ βασιλεῖον τῶν Βαβυλωνίων καὶ τῶν Ἀσσυρίων, ὅπου ἦσαν οἱ Ἰσραηλίται αἰχμάλωτοι. Οὗτος ὁ βασιλεὺς ὠνομάζετο τῶντι Κῦρος, ὁ ὁποῖος εὐθύς εἰς τὸν πρῶτον χρόνον τῆς βασιλείας του, ἀκούσας μὲ μεγάλου του θαυμασμὸν, ὅτι εἰς τὰ ἱερὰ καὶ ἀρχαιότατα βιβλία τῶν Ἰσραηλιτῶν ὠνομάζετο κατ' ὄνομα, ἐπρόσβαξε τὰ κηρύξωσιν εἰς ὅλον τὸ βασιλεῖόν του τὰ ἑξῆς: „Οὕτω λέγει Κῦρος, ὁ βασιλεὺς τῶν Περσῶν: Κύριος, ὁ Θεὸς τοῦ οὐρανοῦ, ὅστις ὑπέταξεν εἰς ἐμὲ ὅλα τὰ βασίλεια, μὲ ἐπρόσβαξε τὰ κτίσω εἰς τὸ ἅγιόν του ὄνομα ναὸν ἐν Ἱερουσαλήμ· ὅποιος λοιπὸν ἐξ ὑμῶν εἶναι ἐκ τοῦ λαοῦ τοῦ Κυρίου, ἅς ὑπάγῃ εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ, τὰ συμβοηθήσῃ εἰς τὴν οἰκοδομὴν τοῦ ναοῦ, καὶ Κύριος, ὁ Θεὸς ἔσω μετ' αὐτοῦ! Ἐπι προσάξω τὰ βοηθοῦνται ὅλοι οἱ ἐναπολειφθέντες αἰχμάλωτοι, ὅσοι θέλουν τὰ ὑπάγουν εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ, εἰς ὅλους τοὺς τόπους, μὲ χρυσίον, ἀργύριον καὶ κτήνη, χωρὶς ἐκείνου, τὸ ὁποῖον θέλει ἕκαστος τὰ προσφέρῃ ἐκουσίως εἰς τὴν οἰκοδομὴν τοῦ ναοῦ.“

Οἱ προῦχοντες, οἱ ἱερεῖς καὶ πλῆθος πολὺ τοῦ λαοῦ, ἔχοντες πρώτιστον ἀρχηγὸν τὸν Ζοροβάβελ, ἤτοιμάσθησαν εἰς τὴν ὁδοιπορίαν ταύτην, καὶ ἐλάμβανον, ἐκτὸς τῶν φεληματικῶς προσφερομένων, χρυσίον ἱκανὸν, ἀργύριον καὶ ἄλλα ἀναγκαῖα πράγματα εἰς τὴν ὁδοιπορίαν. Πρὸς τοῦτοις ἐπρόσβαξεν ὁ Κῦρος τὰ ἐπιστρέψωσιν εἰς αὐτοὺς τὰ ὅσα Ναβουχοδονόσορ, ὁ βασιλεὺς, χρυσᾶ καὶ ἀργυρᾶ σκευὴ ἤρπασεν ἀπὸ

τὸν ναόν. Καὶ οὕτως ἦλθον πάλιν εἰς τὴν γῆν Χαναάν, καὶ εἰς τὰς ἐγκαταλειμμένας πόλεις των. Μετὰ ταῦτα συναχθέντες ὅλοι εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ, ὡς νὰ ἦσαν εἰς ἀνὴρ, ἔβαλαν τὸ θεμέλιον τοῦ ναοῦ. Οἱ δὲ ἱερεῖς σαλπίζοντες, ἔλεγον: „Αἰνεῖτε τὸν Κύριον, ὅτι ἀγαθός, ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ.“ Καὶ ἅπαν τὸ πλῆθος ἠγάλαζεν ἀπὸ τὴν χαρὰν του, καὶ ἡ χαρμόσυνος αὐτῶν κραυγὴ ἀντήχει εἰς ὅλα τὰ περίξ μέρη.

Πάλιν θαυμασία καὶ μεγαλοπρεπῆς φανέρωσις τοῦ Θεοῦ, φίλοι ἀναγνώσται! Καὶ ἐνταῦθα βλέπομεν ὅτι ὁ Θεὸς γενώσκει τὰ πάντα — καὶ ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον μετὰ πολλὰς εκατονταετηρίδας γίνεται. Εἰς αὐτὸν καὶ τὸ σκοτεινὸν καὶ ἄδηλον μέλλον εἶναι λαμπρότερον καὶ καθαρώτερον, παρὰ εἰς τοὺς ἰδίους ἡμῶν ὀφθαλμοὺς μία χώρα φωτιζομένη ἐν μεσημβρία ἀπὸ τὸ λαμπρὸν φῶς τοῦ ἡλίου. Αὐτὸς κυβερνᾷ τὰς τύχας ὀλοκλήρων ἐθνῶν, καὶ καλεῖ πάντα ἄνθρωπον κατ' ὄνομα, πρὸ τοῦ νὰ ὑπάρχη, καὶ τῷ προσδιορίζει τὸ ζῆδιον τῆς ζωῆς του. Αὐτὸς εἶναι εἰς τοὺς αἰῶνας ἡ αὐτοαγαθότης καὶ φιλάνθρωπία. Παιδεύει τοὺς ἰδικούς του μόνον ἀπὸ ἀγάπην κινούμενος, καὶ εὐθύς ἀφ' οὗ ἐπιστρέφωσι καὶ μετανοήσωσιν ἐκ καρδίας, μεταβάλλει τὰ δάκρυά των εἰς χαρὰν καὶ ἀγαλλίασιν.

Οἱ κάτοικοι τῆς πόλεως Σαμαρείας καὶ τῶν περιχώρων — ἐθνικὰ γένη, τὰ ὅποια ἦλθον εἰς τὸν τόπον τῶν καταδεδιωγμένων Ἰσραηλιτῶν, καὶ τὰ ὅποια ἐγνώρισαν, τούλχιον ἐν μέρει, καὶ ἐλάτρευον τὸν Θεὸν τοῦ Ἰσραὴλ — ἤκουσαν περὶ τῆς οἰκοδομῆς τοῦ ναοῦ, καὶ ἐλθόντες εἰς τοὺς προὔχοντας τῶν Ἰσραηλιτῶν, εἶπον πρὸς αὐτούς: „Καὶ ἡμεῖς θέλομεν νὰ συνδράμωμεν εἰς τὴν οἰκοδομὴν τοῦ ναοῦ· καθότι καὶ ἡμεῖς τὸν Θεόν σας λατρεύομεν, ὡς καὶ σεῖς οἱ ἴδιοι.“ Οἱ δὲ Ἰσραηλιταὶ τοὺς ἀπεκρίθησαν: „Δὲν εἶναι πρέπον νὰ συν-

δράμητε καὶ σεῖς εἰς τὴν οἰκοδομὴν, ἡμεῖς θέλομεν μόνοι νὰ κτίσωμεν τὸν οἶκον τοῦ Κυρίου.“ Οἱ Σαμαρεῖται πικρανθέντες πολὺ διὰ τὴν ἀπόκλησιν τῆς συνδρομῆς, ἐζήτουν παντοῖᾳ τρόπῳ νὰ ἐμποδίσωσι τὴν οἰκοδομὴν. Ἄλλ' ὅλα τὰ ἐμπόδια ἦσαν μάταια. — Μετὰ ταῦτα ἔκτισαν οἱ Σαμαρεῖται εἰς πείσμα τῶν Ἰουδαίων ἐπὶ τινος ὄρους πλησίον τῆς πόλεως Συχαρ ἴδιον αὐτῶν ναὸν, τὸν ὁποῖον κατηδάφισαν μετ' ὀλίγον οἱ Ἰουδαῖοι. Ἡ ἔχθρα, ἣτις ἄρχισεν ἐξ αἰτίας τῶν συμβεβηκότων τούτων μεταξὺ τῶν δύο ἐθνῶν, διέμεινε καὶ μετὰ πολλὰς ἑκατονταετηρίδας.

Ἀγαπητοῖ μου ἀναγνώσαι! ἡ Φρησκεία ἔπρεπε νὰ εἶναι δεσμὸς συγκρατῶν εἰς ἀγάπην καὶ εἰρήνην τὰς καρδίας ὅλων τῶν ἀνθρώπων. Ἄλλὰ πόσον λυπηρὸν εἶναι, ὅταν οἱ ἄνθρωποι μεταχειρίζονται καὶ αὐτὴν τὴν ἰδίαν Φρησκείαν — ταύτην τὴν ὠραιωτάτην εἰκόνα τῆς ἀγάπης καὶ τῆς εἰρήνης — εἰς εἶσαγμα μίσους καὶ διχονοίας!

~~~~~

141. Ἀνοικοδομὴ τῆς πόλεως Ἱερουσαλήμ.

Ἡ μὲν οἰκοδομὴ τοῦ ναοῦ ἐτελείωσεν ἤδη, ἡ δὲ πόλις ἦτον ἀκόμη ἐρείπιον. Τὰ τείχη τῆς ἡσαν κατακρημνισμένα· αἱ πύλαι κατακεκαυμένα. Οἱ Ἰουδαῖοι (τὸ ὁποῖον ὄνομα ἀπέδιδον συνήθως εἰς ὅλους τοὺς Ἰσραηλίτας) ἔζων εἰς μεγάλην δυσυχίαν καὶ ἐμισοῦντο ἀπ' ὅλα τὰ περιοικοῦντα ἔθνη.

Νεεμίας, ὁ υἱὸς τοῦ Χελκία, ὅστις εὕρισκετο ἀκόμη εἰς τὰ Σοῦσα ὡς οἰνοχόος τοῦ βασιλέως τῶν Περσῶν Ἀρταξέρξου τοῦ μακρόχειρος, Ἰσραηλίτης χρηστὸς καὶ εὐλαβὴς, ἤκουσε περὶ τούτου, καὶ ἄρχισε νὰ κλαίῃ καὶ νὰ λυπῆται, νὰ νησεύῃ

καὶ νὰ δεῖται, λέγων: „Κύριε! ὁ Θεὸς τοῦ οὐρανοῦ! Μέγιστε, παντοδύναμε Θεέ! Σὺ ὁ δεινύων τὴν πισιότητα καὶ εὐσπλαγχνίαν σου εἰς πάντας τοὺς ἀγαπῶντας σε, καὶ φυλάπτοντας τὰς ἐντολάς σου. Δέομαί σου! Ἐπάκουσον τὴν προσευχὴν τοῦ δούλου σου, μὲ τὴν ὁποίαν σὲ ἱκετεύω ἡμέραν καὶ νύκτα ὑπὲρ τῶν δούλων σου τῶν Ἰσραηλιτῶν. Ὁμολογῶ, ὅτι ἡμάρτομεν ἐνώπιόν σου. Δὲν ἐφυλάξαμεν τὰς ἐντολάς σου, τετυφλωμένοι ὄντες ἀπὸ ματαιότητα. Ἄλλ' ἐνθυμήθητι πάλιν τοὺς λόγους, τοὺς ὁποίους ἐλάλησας πρὸς Μωϋσῆν: „Ἐὰν τὰς ἐντολάς μου παραβῆτε, θέλω σᾶς διασκορπίσει εἰς τὰ ἔθνη. Ἐὰν δὲ ἐπιστραφῆτε, καὶ τὰς ἐντολάς μου φυλάξητε, θέλω σᾶς συναῖξει πάλιν, καὶ ἔὰν ἦσθε εἰς τὰ πέρατα τῆς οἰκουμένης διασκορπισμένοι.“
 Ναὶ, δέομαί σου, Κύριε! Ἐπάκουσον τῆς δεήσεως ἐμοῦ, καὶ πάντων τῶν δούλων σου, οἵτινες ἔχουσιν ἀκόμη σέβας εἰς τὸ ὄνομά σου — καὶ ὀδήγησόν με, καὶ βοήθησόν μοι, διὰ νὰ εὕρω σήμερον ἔλεος ἐνώπιον τοῦ βασιλέως!“

Ἐν καιρῷ τοῦ γεύματος κερνῶν ὁ Νεεμίας κατὰ τὴν συνήθειαν τὸν βασιλέα, ἐξέκετο ἐμπροσθεν αὐτοῦ λυπημένος καὶ τεθλιμμένος. Ὁ δὲ βασιλεὺς εἶπε: „Διὰ τί εἶσαι τόσοσ περιλυπος; Πόθεν προέρχεται τοῦτο; Ἀρρώστος δὲν εἶσαι. Ποῖον λοιπὸν εἶναι τὸ θλίβον καὶ λυποῦν τὴν καρδίαν σου;“
 Καὶ ὁ Νεεμίας ἀπεκρίθη: „Βασιλεῦ! Πῶς νὰ μὴν εἶμαι λυπημένος, ἐν ᾧ ἡ πόλις, εἰς τὴν ὁποίαν εἶναι τεθαμμένοι οἱ προπάτορές μου, ἐρημώθη, καὶ αἱ πύλαι αὐτῆς κατεκρήσαν;“
 Ὁ δὲ βασιλεὺς εἶπε: „Τί λοιπὸν ζητεῖς παρ' ἐμοῦ; „Καὶ ὁ Νεεμίας δεηθεῖς ἐσωτερικῶς εἰς τὸν Θεόν, εἶπε πρὸς τὸν βασιλέα: „Ἄν εὕρον χάριν ἐνώπιόν σου, βασιλεῦ! καὶ σοὶ φαίνεται ἀρεσὸν, ἐπάκουσον τῆς θερμῆς μου ταύτης δεήσεως καὶ ἐξαπόσειλόν με εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ, διὰ νὰ ἀνοικοδομήσω πάλιν τὴν πόλιν.“ Ὁ βασιλεὺς καὶ ἡ βασίλισσα, καθη-

μένη παρ' αὐτῷ εἶπον: „Πόσον καιρὸν θέλει διαρκέσει ἡ ὁδοπορία σου, καὶ πότε πάλιν θέλεις ἐπιστρέφει;“ Καὶ ὁ Νεεμίας ἐδιώρισε τὸν καιρὸν, ὁ δὲ βασιλεὺς ἔδωκεν εἰς αὐτὸν εὐμενῶς τὴν ἄδειαν νὰ ὑπάγῃ εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ, ἐφοδιάσας αὐτὸν μὲ πληρεξουσίου ἐπιστολὰς, μὲ σωματοφύλακας καὶ ἰππεῖς πρὸς φύλαξίν του καὶ ὑπεράσπισιν.

Οὕτω κατεύθυνεν ὁ Θεὸς τὴν καρδίαν τοῦ βασιλέως, καὶ ἡ δέησις τοῦ Νεεμίου εἰσηκούσθη. Κάμμια δέησις δὲν μένει ποτὲ ἀνεκπλήρωτος, ὅταν ἐξέρχηται ἐκ καρδίας, γεμούσης ἀγάπης, πίψεως καὶ ταπεινότητος.

Ὁ Νεεμίας ἦλθεν εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ. Ἐθεώρησε τὴν πόλιν, διὰ τῶν ἐρείπίων τῆς ὁποίας μόλις ἐδύνατό τις νὰ διαβῇ. Ἀρχισεν ὅμως ἐν τοσούτῳ νὰ κτίζῃ θάρραλέως μὲ τοὺς εἰς τὴν χώραν κατοικοῦντας Ἰουδαίους. Πλὴν οἱ προεστῶτες τῶν Σαμαρειτῶν ἐνέπαιζον αὐτούς. Ὁ μὲν ἔλεγε: „Τί ποιῶσιν οἱ λειποθυμημένοι οὗτοι Ἰουδαῖοι; Θέλουσι δυναθῆναι νὰ ἀποκαταστήσουν πάλιν τοὺς λίθους σώους, οἵτινες μετεβλήθησαν διὰ τοῦ πυρὸς εἰς σκόνιν;“ Ὁ δὲ ἔλεγεν: „Αφήσατέ τους νὰ κτίζωσι! Καὶ μία ἀλώπηξ, ἂν ἔλθῃ, ἤμπορεῖ νὰ ὑπερπηδῆσῃ τὰ λίθινά των τεῖχη.“ Οἱ Ἰουδαῖοι ὅμως χωρὶς νὰ δώσωσιν ἀκρόασιν εἰς τοὺς ἐμπαιγμοὺς τούτους, (καθὼς πρέπει νὰ κάμνῃ καὶ πᾶς φρόνιμος πάντοτε) ἐξηκολούθουν τὸ ἔργον μὲ πλεον μεγαλῆτερον ζῆλον. Μόλις εἶχε τελειώσῃ τὸ ἥμισυ τῶν τειχῶν, καὶ εὐθὺς ἀπεφάσισαν τὰ περιραιοῦντα ἔθνη νὰ ὀρμήσωσι κατὰ τῶν Ἰουδαίων αἰφνιδίως, καὶ νὰ κατακρημνίσωσι τὸ ἕως τότε οἰκοδομημένον τεῖχος. Ἀλλὰ θεοσεβεῖς τινες Ἰουδαῖοι, οἵτινες κατῴκουν μεταξὺ τούτων τῶν ἐθνῶν, καὶ ἐνόμιζον χρέος των ἀπαραίτητον, νὰ ἐμποδίσωσι πᾶν κακὸν καὶ πόλεμον, ἀνήγγειλαν τοῦτο εἰς τοὺς ἐν Ἱερουσαλήμ Ἰουδαίους. Πολλοὶ ἐξ αὐτῶν ἐδειλίασαν ἀπὸ μικροφυχίαν. Ἀλλ' ὁ Νεεμίας εἶπε: „Μὴ φοβεῖσθε ἀπὸ

αυτοῦς. Ἐχετε τὰς ἐλπίδας σας εἰς τὸν Θεόν, εἰς τὸν μεγίστον καὶ φοβερόν λυτρωτὴν σας! Μάχεσθε θαρρῶντως ὑπὲρ τῶν ἀδελφῶν, τῶν γυναικῶν, τῶν υἱῶν, τῶν θυγατέρων καὶ τῶν οἰκιῶν σας.“ Ὅθεν δεηθέντες τὸν Θεόν, ἐδιώρισαν νύκτα καὶ ἡμέραν φύλακας ἐπάνω τῶν τειχῶν. Τὸ ἥμισυ μέρος τῶν ἐγκατοίκων ἐκτιζεν ἀκαταπαύτως τὸ τεῖχος, τὸ δὲ ἄλλο μέρος αὐτῶν ἐσέκετο ὀπλισμένον μὲ λόγχας, ἀσπίδας, τόξα καὶ θώρακας ἑτοιμον εἰς μάχην. Μάλισα δὲ καὶ οἱ ἐργάται αὐτοὶ εἶχον περιεζωσμένα εἰς τοὺς μηρούς των τὰ ξίφη· οἱ ὑπῆρέται τῶν οἰκοδόμων ἐκράτουν εἰς τὴν μίαν χεῖρα τὸ ξίφος, καὶ μὲ τὴν ἄλλην ἔφερον τὴν ἕλην εἰς τοὺς οἰκοδόμους. Ὅπως ἔκαμνον ἀπὸ τὸ πρῶτὸ ἕως τὸ ἑσπέρας. Οἱ δὲ ἐχθροὶ τῶν Ἰουδαίων, ἀκούοντες τοῦτο, δὲν ἐτόλμων νὰ προσβάλωσιν εἰς τὴν πόλιν.

Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἐματαίωσεν ὁ Θεὸς τὴν ἀπόφασιν τῶν ἐναντίων, καὶ τὰ τεῖχη, διὰ τῆς ὁμοφωνίας ὄλων τῶν συμπολιτῶν, οἰκοδομήθησαν ὡς ἔπρεπε.

Οἱ Ἰουδαῖοι πλήρεις χαρᾶς καὶ ἀγαλλιάσεως ἐγκαινίασαν τὴν πόλιν ἐν σάλπιγγι, κυμβάλοις καὶ τυμπάνοις, φάλλοντες ὑμνους εὐχαριστηρίους καὶ ᾠδὰς δοξαστικὰς, καὶ προσφέροντες θυσίας διὰ τὴν μεγάλην των χαρὰν, τὴν ὁποίαν ἐπροξένησεν εἰς αὐτοὺς ὁ Θεός. Μετ' αὐτῶν ἔχαιρον ὡσαύτως καὶ γυναῖκες καὶ παιδία, καὶ ὁ ἀλαλαγμὸς ἠκούετο μακρὰν τῆς Ἱερουσαλήμ.

Ἀγαπητοῖ μου ἀναγνώσαι! Μεγάλη εἶναι τῶν ἡδονῶν, ὅταν οἱ ἄνθρωποι αὐταθελήτως ὑποτάσσονται εἰς τοὺς νομίμους καὶ κολοβηλτάς των ἐξουσιασὰς, καὶ συνενεργοῦν μὲ ὄλας των τὰς δυνάμεις ὁμοφώνως εἰς ὅλα τὰ κοινὰ καλὰ. Ποῖα μεγάλα καὶ θαυμασὰ πράγματα ἡμπορεῖ νὰ κατορθώσῃ ἡ εὐπειθεια καὶ ἐπιμέλεια! Μὲ ποίαν χαρὰν καὶ μὲ ποῖον ἔπαινον σεφανοῦνται τελευταῖον τὰ ἔργα των! Ὅθεν καὶ τώρα ἂν ἡ νόμιμος διοίκησις ἢ μία κοινότης ἤθελεν διορίσαι τι, τὸ ὁποῖον ἀπα-

βλέπει εἰς τὸ κοινὸν καλὸν, (π. χ. τὴν οἰκοδομὴν μιᾶς ἱερᾶς Ἐκκλησίας, ἐνὸς κοινοῦ σχολείου, νοσοκομείου, ὄρφανοτροφείου ἢ ἐνὸς δρόμου) πρέπει πᾶς καλὸς πολίτης καὶ πατριώτης νὰ συνεισφέρει καὶ συμβοηθῆ εἰς τοῦτο μετὰ χαρᾶς ὅ,τι δύναται.

142. Ὁ Ἐλεάζαρ.

Οἱ Ἰουδαῖοι ἐλάτρευον καὶ ἐπροσκύνουν πάλιν ὀρθῶς τὸν ἀληθινὸν Θεὸν, καὶ ἔζων ἡσύχως καὶ εὐχαρίσως εἰς τὴν πατρίδα των. Ἀλλὰ δὲν ἐπέρασε πολὺς καιρὸς καὶ ἐξώκειλαν πάλιν ἐκ νέου εἰς μεγάλα ἀμαρτήματα καὶ κακίας. Ὄθεν τοὺς παρέδωκε πάλιν ὁ Θεὸς εἰς τὰς χεῖρας τῶν ἐχθρῶν των. Ὁ ἀχρεῖέςτερος μετὰξὺ τούτων ἦτον ὁ Ἀντίοχος, ὁ υἱὸς τοῦ μεγάλου Ἀντιόχου, ὁ ἐπικληθεὶς Ἐπιφανῆς, βασιλεὺς τῆς Συρίας. Οὗτος ἐκυρίευσεν τὴν Ἱερουσαλήμ ἐξ ἐφόδου, ἤρπασεν τὰ ἱερά σκευὴ τοῦ ναοῦ, ἐφόνευσεν τοὺς ἄνδρας, ἐπώλησεν τὰς γυναῖκας καὶ τὰ τέκνα αὐτῶν ὡς ἀνδράποδα, καὶ ἐβίαζε μὲ δυναστείαν ὅλον τὸ ἔθνος τῶν Ἑβραίων νὰ προσκυνήσωσι τὰ εἰδῶλα, καὶ εἰς σημεῖον, ὅτι κατεφρόνησαν τοὺς νόμους καὶ τὰ ἔθιμα τῶν πατέρων των, καὶ προσεκολλήθησαν εἰς τὰ εἰδῶλα, τοὺς ἐπρόσβαξε νὰ φάγουν χοίρινον κρέας, τὸ ὁποῖον ἦτον εἰς αὐτοὺς ἐμποδισμένον ἀπὸ τὸν Μωσαϊκὸν νόμον καὶ τὸ ὁποῖον ἦτον φυσιασμένον προσέτι εἰς τὰ εἰδῶλα.

Ὁ Ἐλεάζαρ ἦτον ἐκ τῶν πρώτων Γραμματέων, ἀνὴρ προβεβηκὸς μὲν τὴν ἡλικίαν, ἀνδρείος δὲ καὶ ὠραῖος κατὰ τὴν ὄψιν. Τούτου ἠνοιξαν μὲ δυναστείαν τὸ σῶμα, καὶ τὸν ἠνάγκαζον νὰ φάγη χοίρινον κρέας. Αὐτὸς ὅμως προκρίνων κα-

λίτερα ἢ ἀποθάνῃ τιμίως καὶ εὐσεβῶς, παρὰ τὰ ζῆ ἀχρείως καὶ παρανόμως, παρεδόθη ἐκουσίως εἰς τὰς βασάνους. Οἱ περιεσῶτες ἐκ παλαιᾶς φιλίας κινούμενοι, (ἐπειδὴ τὸν ἐγνώριζαν ἀπὸ πολλοὺς χρόνους) ἔλαβον μεγάλην συμπάθειαν ἐπ' αὐτόν. Ὅθεν ἔλαβον αὐτόν κατὰ μέρος, καὶ εἶπον πρὸς αὐτόν, ὅτι θέλουν φέρεῖ εἰς αὐτόν βόειον κρέας, τὸ ὁποῖον ἤμπορεῖ, χωρὶς τύψιν τοῦ συνειδότος, νὰ φάγῃ. Ἄς προσποιηθῆ ἴσον, ὅτι τρώγει κρέας θυμάτων δι' ἀγάπην τοῦ βασιλέως, διὰ τὰ σῶσθαι τὴν ζωὴν του. Ἄλλ' αὐτὸς, χωρὶς νὰ συλλογισθῆ πολλὴν ὥραν, εἶπεν ἀμέσως πρὸς αὐτούς: „Κατεβάτατέ με μίαν ὥραν ταχύτερον εἰς τὸν τάφον. Ἡ ἡλικία μου δὲν τὸ συγχωρεῖ νὰ φανῶ τοιοῦτος οὐτιδανὸς ὑποκριτής. Τότε οἱ νέοι θέλουν νομίσαι, ὅτι ὁ ἐννενηκοντούτης γέρον Ἐλεάζαρ ἔγενεν εἰδωλολάτρης. Αὕτη ἡ ὑπόκρισις, διὰ τόσον ὀλίγον καιρὸν τῆς ζωῆς μου, θέλει παρακινήσει ἀφεύκτως τοὺς νέους εἰς τὸ κακόν, καὶ θέλει καταισχύνει τὸ γῆρας μου. Ἐπειτα τί ἤθελα κερδήσει, ἂν κατὰ τὸ παρὸν ἀποφύγω τὰς τιμωρίας τῶν ἀνθρώπων, ἐν ᾧ δὲν ἤμπορῶ ἢ ἀποφύγω τὴν τιμωρητικὴν χεῖρα τοῦ παντοδυνάμου Θεοῦ οὔτε ζῶν οὔτε ἀποθανών; Ὅθεν προκρίνω κάλλιον νὰ καταβῶ εἰς τὸν τάφον ὡς ἀνὴρ, καὶ νὰ δείξω τίμιον τὸ βαθύ μου γῆρας, ἢ ἀφήσω δὲ καὶ εἰς τοὺς νέους γενναῖον παράδειγμα, ἢ ἀποθνήσκωσι καὶ αὐτοὶ προθύμως καὶ γενναίως ὑπὲρ τῶν ἐνδόξων καὶ ἱερῶν νόμων τοῦ Θεοῦ, ὡς καὶ ἐγώ.“

Μόλις εἶχε τελειώσει τοὺς λόγους τούτους, κ' εὐθύς τὸν ἔφεραν εἰς τὰ βασανιστήρια. Ἐκεῖνοι, οἵτινες τὸν ἔφεραν εἰς τὸν τόπον τῆς καταδίκης, καὶ οἵτινες ὀλίγοντι πρότερον τὸν ἐσυλλυποῦντο, ἠγανάκτουν τώρα καὶ αὐτοὶ οἱ ἴδιοι ἐναντίον του· διότι ἐνόμιζον, ὅτι ὠμίλησεν οὕτως ἀπὸ ὑπερηφάνειαν καὶ ἀλαζονείαν. Μέλλον δὲ ἢ ἀποθάνῃ ὑπὸ τῶν βασάνων, ἀνεξέναξεν καὶ εἶπε: „Κύριε! Ἄγιε καὶ Παντογνώσα! Σὺ γινώ-

σκεις ποίους τρομερούς καὶ φρικτούς πόνους, τοὺς ὁποίους ἠδυνάμην εὐκόλως ἢ ἀποφύγω, ὑποφέρω τώρα εἰς τὸ σῶμα μου. Ὅμως διὰ τὴν σωτηρίαν τῆς ψυχῆς μου ὑποφέρω καὶ αὐτοὺς ἀσμένως, διὰ τὸ πρὸς σέ μου σέβας!“

Καὶ οὕτως ἐτελεύτησεν ὁ Ἐλεάζαρ, ἀφήσας διὰ τοῦ θανάτου του ὄχι μόνον εἰς τοὺς νέους, ἀλλὰ καὶ εἰς ὅλους τοὺς ἀνθρώπους ἔνδοξον καὶ λαμπρὸν μνημεῖον τῆς ἡρωϊκῆς γενναίτητος καὶ τῆς ὑπὲρ τοῦ καλοῦ σταθερότητος. Διότι ἡ ἀνδρική ἀκρίβεια, τὴν ὁποίαν ἕνας ἀξιέραστος γέρον ἐφύλαττε σταθερῶς καὶ εἰς αὐτὰ τὰ ἀπλῶς ἐξωτερικὰ σημεῖα τῆς λατρείας τοῦ Θεοῦ, εἶναι προτιμωτέρα καὶ μεγαλητέρα, παρά τὴν παιδικὴν κουφόνοιαν, μὲ τὴν ὁποίαν πολλοὶ νέοι, χωρὶς νὰ ἠξεύρωσι καλῶς τὸ διὰ τί, περιγελῶσι τὰ ἐξωτερικὰ σημεῖα τῆς τοῦ Θεοῦ λατρείας! Εἶθε, ἀγαπητοί μου ἀναγνώσαι! ἢ ἀνάμνησις τῶν ὑψηλῶν, καὶ γενναίων τούτων φρονημάτων τοῦ Ἐλεαζάρου νὰ διαφυλάττη καὶ σᾶς ἀπὸ τοιαύτην ἀξιοδάκρυτον κουφόνοιαν!

143. Οἱ ἑπτὰ Μακκαβαῖοι ἀδελφοὶ μετὰ τῆς ἑαυτῶν μητρός.

Ο βασιλεὺς Ἀντίοχος ἐπρόσαξε νὰ φέρωσιν ἔμποσθέν του καὶ μίαν μητέρα μετὰ τῶν ἑπτὰ αὐτῆς υἱῶν, καὶ ἐδιώρισεν ἐν ταυτῷ νὰ τοὺς δειρῶσι μὲ μάστιγας καὶ βούνευρα, διὰ νὰ τοὺς βιάσωσι νὰ φάγουν χοίρινον κρέας.

Τότε ὁ πρεσβύτερος αὐτῶν εἶπε πρὸς τὸν βασιλέα: „Πρὸς τί ἡ τοσαύτη ἐρώτησις καὶ ἐξέτασις; Ἡμεῖς προκρίνομεν ἢ ἀποθάνομεν κάλλιον, παρά νὰ πράξωμεν τι ἐναντίον

τοῦ θεοῦ νόμου τῶν πατέρων μας.“ Ὁ δὲ βασιλεὺς ἀγανακτήσας, ἐπρόσαξεν, ἐπειδὴ πρῶτος αὐτὸς ἐτόλμησε νὰ λαλήσῃ, νὰ τοῦ ἐκριζώσωσι τὴν γλῶσσαν, νὰ τὸν ἐκδεύρωσι καὶ νὰ τοῦ κόψωσι χεῖρας καὶ πόδας. Μετέπειτα ἐπρόσαξε πάλιν νὰ πυρώσωσιν ἓνα τηγάνιον μέγαλον, καὶ νὰ τὸν ψήσωσιν ἐπάνω αὐτοῦ ζωντανόν. Οἱ δὲ λοιποὶ αὐτοῦ ἀδελφοὶ καὶ ἡ μήτηρ του ἔπρεπε νὰ θεωρῶσι τὸ ἐλεεινὸν τοῦτο θέαμα. Καὶ ἐν ᾧ οὗτος κατεβασανίζετο καὶ κατετυραννεῖτο οὕτως ὀλίγον κατ' ὀλίγον εἰς θάνατον, παρεθάρρύνοντο οἱ λοιποὶ ἀδελφοὶ πρὸς ἀλλήλους, ὃ ἀποθάνωσι καὶ αὐτοὶ σταθερῶς καὶ γενναίως, καθὼς καὶ ὁ πρῶτος των ἀδελφός.

Μετὰ ταῦτα ἄρχισαν νὰ βασανίζωσι καὶ τὸν δεῦτερον ἀδελφόν, τοῦ ὁποίου τὴν κεφαλὴν ἐκδερματίσαντες, τὸν ἠρώτησαν, ἂν ἤθελε νὰ φάγῃ χοίρινον κρέας, πρὸ τοῦ νὰ βασανισθῇ καθ' ὅλα τὰ μέλη τοῦ σώματός του. Ἀλλ' αὐτὸς ἀπεκρίθη: „Ὁχι. Δὲν θέλω τὸ κάμει.“ Ὅθεν ὑπέφερε καὶ αὐτὸς τὰς ἰδίας βασάνους, τὰς ὁποίας ἔλαβε καὶ ὁ πρῶτος του ἀδελφός. Καὶ εἰς τὴν τελευταίαν του ἀκόμη πνοὴν εἶπε πρὸς τὸν βασιλέα: „Σκληρὲ καὶ ἀπάνθρωπε βασιλεῦ! Σὺ μὲν μᾶς ἀπολύεις ἀπὸ τὴν πρόσκαιρον ταύτην ζωὴν, ἀλλ' ὁ βασιλεὺς τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς θέλει μᾶς ἀναστήσει πάλιν εἰς τὴν αἰώνιον ζωὴν, ἀποθανόντας ὑπὲρ τῶν αὐτοῦ νόμων.“

Μετὰ τοῦτον ἀπήχθη ὁ τρίτος εἰς τὰς βασάνους, καὶ ζητηθεὶς τὴν γλῶσσαν παρὰ τῶν βασανιστῶν, ὄχι μόνον αὐτὴν ἐβγαλεν, ἀλλὰ καὶ τὰς χεῖρας του ἐπρότεινε θεληματικῶς, λέγων πλήρης πεποιθήσεως: „Τὰ μέλη ταῦτα εἶναι ἀληθῶς δῶρον τοῦ οὐρανοῦ. Ἀλλὰ διὰ τοὺς νόμους τοῦ Θεοῦ τὰ καταφρονῶ. Διότι ἐλπίζω θαρρῶντως, ὅτι θέλει μοὶ τὰ δώσει πάλιν, νὰ τὰ ἔχω εἰς τοὺς αἰῶνας.“ Αὐτὸς δὲν ἐφηφούσε παντελῶς τὰς βασάνους· καὶ ἀπέθανε μετὸσον θάρρους

καὶ μὲ τόσην γενναιότητα, ὥς καὶ αὐτὸς ὁ βασιλεὺς καὶ οὐ
ὑπηρεταί του ἐξεπλόγησαν.

Ὁ δὲ τέταρτος, ἀφ' οὗ ἐβασανίσθη καὶ αὐτὸς, κα-
θὼς καὶ οἱ ἄλλοι, εἶπεν εἰς τὴν τελευταίαν σιγμὴν τοῦ θανα-
τάτου πρὸς τὸν βασιλέα: „Καὶ μεταξὺ τῶν ἀλγηδόνων
τοῦ θανάτου ἡμεῖς εἴμεθα εὐτυχέστεροι, παρὰ σύ. Ἡμεῖς ἐλ-
πίζομεν τοῦλάχισον, ὅτι ὁ Θεὸς θέλει μᾶς ἀναστήσει πάλιν
εἰς τὴν αἰώνιον ζωὴν. Εἰς ἐσὲ ὅμως δὲν θέλει εἶναι ἡ ἀνάστα-
σις εἰς ζωὴν.“

Ὁ πέμπτος τιμωρούμενος, ἀνέβλεψε πρὸς τὸν βασι-
λέα μὲ μεγάλην σοβαρότητα, καὶ εἶπε: „Μὲ ὄλσιν ὅτι εἶσαι
τώρα δυνατὸς. καὶ πράττεις ἀνεμποδίως ὅ,τι θέλεις· εἶσαι
ἔμωσ καὶ σὺ ἄνθρωπος, καὶ θέλεις ἀποθάνει ποτε! Δὲν θέ-
λει περάσει πολὺς καιρὸς, καὶ θέλεις μάθει, ὅτι ὁ Θεὸς εἶ-
ναι πλέον ἰσχυρότερος, παρὰ σὺ, καὶ θέλει τιμωρήσει καὶ
σὲ καὶ τὸ γένος σου διὰ τὰς κακὰς σου πράξεις.“

Μετὰ τοῦτον ἔφεραν τὸν ἕκτον, ὅστις πρὸς τὸ τέλος
τῆς ζωῆς του εἶπε: „Μὴν ἀπατάσθαι ματαιῶς, βασιλεῦ! Μὴν
ἀποδίδῃς τὴν ὁποίαν ἔχεις τοῦ θανάτου μας δύναμιν εἰς τὴν
μεγαλειότητά σου. — Ἡμεῖς πάσχομεν ταῦτα πάντα διὰ τὰ
ἴδια ἡμῶν πταίσματα. Ἠμαρτήσαμεν κατὰ τοῦ Θεοῦ, καὶ
διὰ τοῦτο ζέλλει τώρα ἐφ' ἡμᾶς τοιαῦτα φρικτὰ πράγματα.
Σὺ δὲ μὴ νομίσης, ὅτι θέλεις μείνει ἀτιμώρητος, ἐπιχειρή-
σας νὰ μαΐνησαι οὕτω κατὰ τοῦ Θεοῦ.“

Μετὰ τούτους ἔμεινεν ἀκόμη ὑπόλοιπος ὁ νεώτερος
πάντων. Τοῦτον λαβὼν ὁ βασιλεὺς κατ' ἰδίαν, ἐλάλει πρὸς
αὐτὸν πολλὰ φιλικῶς καὶ ἡμέρως, ἔτι δὲ τὸν ἐβεβαίωσε προσ-
έτι μεθ' ὄρκου, ὅτι, ἂν θελήσῃ νὰ παραβῇ τὸν νόμον τῶν
πατέρων του, θέλει τὸν κάμει πλούσιον, εὐτυχῆ καὶ μέγαν
ἄνθρωπον, καὶ θέλει τὸν νομίζει φίλον του, καὶ δὲν θέλει
τὸν ἀφήσει νὰ σερῆται κάθενὸς πράγματος. Ἄλλ' ὁ νέος δὲν

ἤθελε νὰ ἐνδώσῃ κατ' οὐδένα τρόπον εἰς τὰς ὑποσχέσεις τοῦ βασιλέως. Ὄθεν καλέσας τὴν μητέρα του ὁ βασιλεὺς, παρεκίνησεν αὐτήν, νὰ καταπέσῃ τὸν υἱόν της, διὰ νὰ τῆς μείνῃ τοῦλάχισον αὐτὸς ζωντανός. Ἄλλ' ἡ μήτηρ πλησιάσασα εἰς τὸν υἱόν της, εἶπε: „Τέκνον μου ἀγαπητόν! Ἐγὼ σὲ ἐβάστασα εἰς τὴν κοιλίαν μου μῆνας ἐννέα, σὲ ἐγαλακτοτρόφησα ἕτη τρία, σὲ ἀνέθρεφα ἕως εἰς ταύτην τὴν ἡλικίαν — σπλαγχνίσθητέ με! Σὲ παρακαλῶ, τέκνον μου! Θεώρησον τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν, καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτοῖς! Ἴδου, ταῦτα πάντα, καὶ πᾶν τὸ ἀνθρώπινον γένος ἐποίησεν ὁ Θεὸς ἐκ τοῦ μὴ ὄντος. Μὴ φοβηθῆς λοιπὸν, γλυκύτατόν μου τέκνον! τὸν ἄσπλαγχνον τοῦτον δῆμιον, ἀλλὰ φάνηθι ἄξιος τῆς γενναιοφυχίας τῶν ἀδελφῶν σου, καὶ ἀπόθανε μετὰ χαρᾶς. Καὶ οὕτως ὁ πολυέλεος Θεὸς θέλει μοὶ δώσει πάλιν καὶ σὲ μετὰ τῶν ἀδελφῶν σου ἐν τῇ μελλούσῃ ζωῇ.“

Καὶ ὁ νεανίας, πρὸ τοῦ ἀκόμῃ νὰ τελειώσῃ ἡ μήτηρ τοὺς λόγους της, εἶπε πρὸς τοὺς δημίους: „Τὶ ἀκόμῃ προσμένετε; Μὴ σοχασθῆτε, ὅτι θέλω ὑπακούσει εἰς τὴν προσηγὴν τοῦ βασιλέως. Ἐγὼ ὑπακούω μόνον εἰς τὰς ἐντολὰς τοῦ Θεοῦ, τὰς ὁποίας μᾶς ἔδωκε διὰ τοῦ Μωϋσέως. Σὺ δὲ, ὦ βασιλεῦ! ὅστις παιδεύεις τοὺς Ἰουδαίους μὲ τὰς πλέον ἐπωδύνους βασάνους, δὲν θέλεις ἀποφύγει τὰς ἐκδικητικὰς χεῖρας τοῦ Θεοῦ. Μὴν ἐλπίζῃς εἰς τὴν δύναμίν σου· διότι δὲν ἀπέφυγες ἀκόμῃ τὸ φοβερὸν κριτήριον τοῦ παντοδυναμοῦ, καὶ πανηγνώστου Θεοῦ. Οἱ ἀδελφοί μου, ἀφ' οὗ ὑπέφεραν μικρά τινα πάθη, ἔγιναν ἤδη μέτοχοι τῆς ἐπαγγελίας τῆς αἰωνίου ζωῆς. Ἄλλὰ σὺ θέλεις παιδευθῆ, κατὰ τὴν δικαίαν τοῦ Θεοῦ κρίσιν, διὰ τὴν ὑψηλοφροσύνην σου. Ἐγὼ δὲ, κατὰ τὸ παράδειγμα τῶν ἀδελφῶν μου, παραδίδω μετὰ χαρᾶς καὶ σώμα καὶ ψυχὴν ὑπὲρ τῶν νόμων τῶν πατέρων μου. Καὶ ὁ Θεὸς, τὸν ἐπίστον παρακαλῶ τώρα θερμῶς, θέλει εὐσπλαγχνισθῆ

πάλιν ταχέως τὸν λαόν του. Σὺ ὅμως ὑπὸ μεγάλαις βασάνοις καὶ τιμωρίαις θέλεις ὁμολογήσει, ὅτι: Αὐτὸς μόνον εἶναι ὁ ἀληθινὸς Θεός.“

Ταῦτα ἀκούσας ὁ βασιλεὺς, ὠργίσθη καθ' ὑπερβολὴν, ἐπρόσβαξε νὰ βασανίσωσιν αὐτὸν ἔτι φρικωδέστερα, παρά ὅλους τοὺς ἄλλους — καὶ τελευταῖον καὶ τὴν μητέρα.

Φίλτατόιμου ἀναγνώσαι! Ὅποια ἰσορία! Ὅποῖον μέγα καὶ γενναῖον φρόνημα δίδει εἰς τὸν ἄνθρωπον ἢ πρὸς Θεὸν σταθερὰ προσκόλλησις! „Εἶναι ἀσυγκρίτως καλῆτερον ἢ ἀποθάνωμεν, παρά νὰ παραβῶμεν τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ! Ἀπίρως καλῆτερον, νὰ παραδώσωμεν τὴν ζωὴν μας, παρά τὰ πρὸς τὸν Θεὸν χρέη μας. Ἀσυγκρίτως λόγῳ καλῆτερον νὰ σερηθῶμεν ὅλον τὸν κόσμον, παρά τὴν εὐαρέσκειαν καὶ εὐνοίαν τοῦ Θεοῦ!“ Τοιαῦτα, φρονήματα ἡμπορεῖτε καὶ πρέπει νὰ ἔχητε καὶ σεῖς, ἀγαπητοίμου ἀναγνώσαι! ὅποια εἶχαν καὶ οὗτοι οἱ ἑπτὰ νεανῖαι! Οὐδὲν, οὐδὲν, οὔτε ὅλος ὁ κόσμος θέλει εἶσθαι ικανὸς, νὰ σᾶς ἀποτρέψῃ ἀπὸ τὸ ἀγαθόν, ἐὰν εἴσθε τόσον σταθερῶς προσκολλημένοι εἰς τὸν Θεόν, ὡς οὗτοι οἱ νέοι ἥρωες! Πόσον μεγάλην γενναίω φυχίαν μᾶς προξενεῖ ἡ θεωρία τῆς μελλούσης ζωῆς! Πόσον ἐξημερόνει ὁ ζωηρὸς εἰς Θεὸν σοχασμὸς καὶ αὐτὸν τὸν τρομερώτατον θάνατον — πόσον ἀφανίζει ὅλα τὰ ἀπατηλὰ θέληγτρα τοῦ ὀρατοῦ τούτου κόσμου! Πρέπει νὰ σοχαῖζεσθε! Πρέπει νὰ σοχαῖζεσθε συχνάκις εἰς τὸν οὐρανόν, τέκνα μου ἀγαπητὰ καὶ περιπάθητα! εἰς τὴν μεγάλην δόξαν, εἰς τὴν ὁποίαν εἴσθε ἐκεῖ ἐπάνω διωρισμένα — καὶ τότε οὔτε αἰ ἡδοναὶ τῆς παρούσης ζωῆς οὔτε ὁ τρόμος τοῦ θανάτου θέλουσι δυνηθῆσιν οὐτε νὰ σᾶς ἀποτρέψωσιν ἀπὸ τὴν ὀρθὴν ὁδόν!

144. Ματθαθίας καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ.

Ο μέγας ἱερεὺς Ματθαθίας ἔφυγεν εἰς τὸν καιρὸν τοῦ διωγμοῦ τούτου μετὰ τοὺς υἱούς του εἰς μίαν μικρὰν πόλιν ἐπὶ τοῦ ὄρους Μωδεὶν κειμένην. Ὁ βασιλεὺς Αντίοχος ἔστειλε πρὸς αὐτὸν πρέσβεις, οἵ τινες εἶπον πρὸς αὐτόν: „Σὺ εἶσαι ἄρχων, ἔνδοξος καὶ μέγας ἐν ταύτῃ τῇ πόλει. Ἔχεις πολλοὺς υἱούς καὶ συγγενεῖς, οἱ ὅποιοι σοὶ κάμνουν τιμὴν. Ὅθεν πρόσσελθε σὺ πρῶτος, καὶ ποιήσον τὸ πρόσαγμα τοῦ βασιλέως, καθὼς ἐποίησαν καὶ πάντα τὰ ἔθνη, καὶ ὅλοι οἱ κάτοικοι τῆς Ἰουδαίας, καὶ οἱ ἐναπολειφθέντες εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ, καὶ οὕτω θέλει κατατάξει ὁ βασιλεὺς σέ, τοὺς υἱούς σου καὶ πάντας τοὺς συγγενεῖς σου εἰς τὴν σειρὰν τῶν φίλων του, καὶ θέλει σᾶς ἐπισωρεύσει μετὰ χρυσίου, ἀργυρίου καὶ μετὰ ἄλλα πολύτιμα δῶρα.“ Ὁ δὲ Ματθαθίας ἀποκριθεὶς γενναιοφρόνως καὶ μεγάλη τῇ φωνῇ, εἶπε: „Καὶ τὰ ἔθνη πάντα ἂν ὑπετάχθησαν εἰς τὸν βασιλέα Ἀντίοχον, καὶ ἐξέκλιναν ἀπὸ τοὺς πατριούστων νόμους, ἐγὼ ὅμως, οἱ υἱοί μου καὶ οἱ συγγενεῖς μου ἅπαντες θέλομεν μείνει πιστοὶ καὶ σταθεροὶ εἰς τὸν νόμον τῶν πατέρων ἡμῶν! Μὴ γένοιτο νὰ ἐκκλίνωμεν ἀπὸ τὰ πατρώα μας ἔθιμα!“

Ἀγαπητοί μου ἀναγνώζαι! Θέλετε ἰδεῖ, φεῦ! πόλλαις ἀνθρώπους, οἱ ὅποιοι καταφρονοῦσι τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ, καὶ ἐκκλίνουσιν εὐκόλως ἀπὸ αὐτοῦ! Εἶθε ὅμως νὰ μὴ σᾶς ἀπατήσωσι τὰ κακὰ τῶν τοιούτων ἀνθρώπων παραδείγματα! Φρονεῖτε δὲ μᾶλλον γενναῖα καὶ μεγάλα, καθὼς ὁ Ματθαθίας, λέγοντες: „Καὶ ὅλος ὁ κόσμος ἂν δὲν μείνη πιστὸς εἰς τὸν Θεόν, ἡμεῖς ὅμως θέλομεν μείνει πάντοτε πιστοὶ εἰς αὐτόν.“

Μετὰ ταῦτα περιερχόμενος ὁ Ματθαίας εἰς ὅλην τὴν πόλιν ἔπραξε μεγαλοφώνως, λέγων: „Ὅστις ἀκόμη ἔχει ζῆλον εἰς τὸν νόμον τοῦ Θεοῦ, καὶ θέλει νὰ φυλάξῃ τὴν διαθήκην τῶν πατέρων μας, ἅς μὲ ἀκολουθήσῃ!“ Αὐτὸς καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ ἔφυγον εἰς τὰ ὄρη, ἀφήσαντες ὅσα εἶχον εἰς τὴν πόλιν. Πολλοὶ εὐσεβεῖς καὶ τίμιοι ἄνδρες, οἵτινες ἐσέβοντο ἀκόμη τὸν νόμον τοῦ Θεοῦ, ἠκολούθησαν αὐτούς καὶ διέτριβον μετὰ γυναικῶν καὶ τέκνων καὶ κτηνῶν εἰς τὴν ἔρημον, τρεφόμενοι μόνον ἀπὸ ρίζας καὶ χόρτα. Οἱ δὲ ἀνδρειότεροι ἄνδρες τῶν Ἰσραηλιτῶν, ὅσοι ἦσαν ἔτοιμοι νὰ ἀποθάνωσιν ὑπὲρ τοῦ νόμου, συνήχθησαν περὶ τὸν Ματθαίαν, καὶ οὕτως ἐσύναξεν ὁ Ματθαίας εὐθὺς ἰκανὸν στρατεύμα, μὲ τὸ ὁποῖον ἀνθίστατο εἰς τὴν ἀλαζονείαν τοῦ βασιλέως, διεφύλαξε πάλιν τὸν θεῖον νόμον ἐναντίον τῆς ὀρμῆς τῶν ἐχθρῶν, καὶ κατόρθωσε νὰ μὴ λάβωσιν οἱ κακοὶ ὑπεροχὴν.

Τόσα καλὰ ἠμπορεῖ ἓνας καὶ μόνος ἄνθρωπος νὰ πράξῃ, ὅταν φρονῇ ὀρθῶς περὶ Θεοῦ, καὶ ὅταν δὲν ζητῇ οὔτε θέλη ἄλλο, παρὰ τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ ἀγαθοῦ, καὶ ὅταν ἀπὸ ἀγάπην πρὸς τὸ ἀγαθὸν καταφρονῇ πᾶν ἴδιον συμφέρον, καὶ αὐτὸν μάλιστα τὸν κόσμον ὅλον.

Ἀφ' οὗ ἐπλησίασεν ὁ καιρὸς, καθ' ὃν ὁ σεβάσμιος γέρον ἐμελλε ν' ἀποθάνῃ, ἐκάλεσε τοὺς υἱούς του εἰς τὴν κλίνην του, ἐπὶ τῆς ὁποίας ἔκειτο, καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς: „Τώρα εἶναι καιρὸς, καθ' ὃν δεσπόζουσιν οἱ ὑπερήφανοι — ὁ καιρὸς τῆς ἀθλιότητος, ὁ καιρὸς τῆς καταστροφῆς καὶ τοῦ σκληροῦ διωγμοῦ· ὅθεν, τέκνα μου ἀγαπητά! ὀπλισθῆτε μὲ ζῆλον ὑπὲρ τοῦ νόμου, καὶ ἐνθυμηθῆτε τὰς πράξεις τῶν πατέρων σας, τὰς ὁποίας ἔπραξαν εἰς τὰς ἡμέρας των, καὶ κινδυνεύσατε τὴν ζωὴν σας ὑπὲρ τῆς διαθήκης τῶν πατέρων σας. Τοῦτο θέλει σᾶς προξενήσῃ ἀληθινὴν τιμὴν καὶ αἰώνιον ὄνομα. Δὲν ἐδοκίμασθη καὶ ἐ' Αβραάμ; Ἄλλ' αὐτὸς ἔμεινε σερεὸς εἰς τὴν

πίσιν του, και τουτο ενομίσθη παρά Θεού εις δικαιοσύνην. Ὁ δὲ Ἰωσήφ, φυλάξας εις τὰς δυσυχίας και ξενοχωρίας του τὰς εντολάς του Θεού, έγινε κύριος πάσης γῆς [Αἰγύπτου. Ὁ Ἰησοῦς πάλιν του Ναυῆ, εκπληρώσας τὴν προσαγῆν του Κυρίου, έγινετο κριτῆς και ἀρχηγός του Ἰσραήλ. Ὁ Χάλεθ, ἐπειδὴ ἔδωκεν ἐνώπιον παντός του λαοῦ μαρτυρίαν τῆς ἀληθείας, ἔλαβε ξεχωριστὴν γῆς κληρονομίαν. Ὁ Δαυὶδ πρῶτος και ἰλαρός ὢν, ἐκληρονόμησε διὰ τούτου τὸν βασιλικὸν θρόνον εις αἰῶνα αἰῶνος, Ὁ Ἡλίας φλεγόμενος ἀπὸ τὸν ζῆλον ὑπὲρ του νόμου, ἀνελήφθη εις τὸν οὐρανόν. Ὁ Ἀνανίας, Ἀζαρίας και Μισαήλ πιεζόμενοι εις τὸν Θεόν, ἐσώθησαν ἐκ τῆς φλογός. Ὁ Δανιήλ ἠλευθερώθη ἀπὸ τὸν λάκκον τῶν λεόντων διὰ τῆς ἀβωότητός του. Διερχόμενοι οὕτως ὅλην τὴν ἰστορίαν ἀπὸ γενεᾶς εις γενεάν — θέλετε εὐρεῖ πανταχοῦ, ὅτι, οἱ ἐλπίζοντες ἐπὶ Κύριον, δὲν θέλουσι κατασχυυθῆ ποτέ. Διὰ τουτο μὴ φοβεῖσθε ἀπὸ τὰς ἀπειλάς τῶν ἀσεβῶν· ὅτι ἡ δόξα του ἀσεβοῦς εἶναι κόνις και σκόληκες. Σήμερον ἐπαίρεται, και αὐριον δὲν ὑπάρχει. Ἐπιστρέφει εις τὴν γῆν, ἐκ τῆς ἀποίας ἐκλάσθη, και ὅλοι οἱ διαλογισμοὶ του ἀφανίζονται· ὅθεν μὴ φοβεῖσθε, υἱοί μου! Ἐχετε θάρρος, και ἐπιμένετε ὡς ἄνδρες ὑπὲρ του νόμου. Διότι τουτο μόνον εἶναι ἀληθῆς δόξα. Καὶ ἰδοὺ Σιμεὼν, ὁ ἀδελφός σας, εἶναι ἀνὴρ σοφός. Εἰς αὐτὸν πείθεσθε καθ' ὅλα, Αὐτός θέλει σᾶς εἶναι πατήρ. Ἰούδας, ὁ Μακαβαῖος, εἶναι ἰσχυρός και δυνατός ἐκ νεότητος αὐτοῦ. Αὐτός ἔσω ἡγεμὼν και ὁδηγός σας εις τὸν πόλεμον. Συναθροίσατε περὶ ὑμᾶς ὅλους, ὅσοι τηροῦσι τὸν νόμον, ἐναντιωθῆτε γενναίως εις τὴν ἐκδίχσιν, τὴν ὁποίαν θέλουν νὰ λάβουν οἱ ἐναντίοι εις τὸ ἔθνος σας, και πολιτεύεσθε εις ὅλα ἀκριβῶς κατὰ τὰ προσάγματα του θείου νόμου."

ὦ ἀναγνώσαι! Πῶς δύναται νὰ ἀκούσῃ τὸν ἀποθυ-
σκοντα πατέρα οὕτω λαλοῦντα, χωρὶς νὰ εἶπῃ ἀποφασιστικῶς:
„Ὁχι! ποτὲ — ποτὲ — δὲν θέλω γενῆ κακὸς καὶ ἀχρεῖος
ἄνθρωπος! Ἐξ ὅλης μου ψυχῆς καὶ καρδίας θέλω προσπαθή-
σει νὰ συναριθμηθῶ καὶ ἐγὼ εἰς τὸν ἀριθμὸν τῶν ἀγαθῶν,
χρησῶν, τιμίων καὶ ἐκλεκτῶν ψυχῶν, ἀπὸ Ἀβραάμ ἕως τοῦ
Ματθαίου!“

Μετὰ ταῦτα εὐλογήσας ὁ Ματθαίας τοὺς υἱούς του,
ἔτελεύτησεν ἐν εἰρήνῃ. Οἱ υἱοὶ του τὸν ἐνταφίασαν ἐνδόξως,
καὶ ἔπραξαν πισῶς, ὅσα εἶπε πρὸς αὐτούς, καὶ πᾶς Ἰσραὴλ
ἐπένησε καὶ ἔκλαυσεν αὐτόν.

Οὕτω πρῶως καὶ μακαρίως ἀποθνήσκει ὁ δίκαιος —
καὶ ἡ μνήμη αὐτοῦ μένει εἰς εὐλογίαν.

145. Θάνατος τοῦ Ἀντιόχου.

Ο βασιλεὺς Ἀντιόχος ἐξεστράτευσε κατὰ τῆς Περσίας, διὰ
νὰ καταπορθῆσῃ καὶ νὰ λεηλατήσῃ τὴν μητρόπολιν Περσέπο-
λιν. Ἄφησεν ὁμοῦς εἰς τὴν Ἰουδαίαν ἓνα δυνατὸν καὶ πολυά-
ριθμον στρατεύμα. Εἰς τὴν Περσίαν ἐνίκηθη κατὰ κράτος, καὶ
ἐβιάσθη νὰ ἐπιστρέψῃ ὀπίσω μὲ ἀισχύνην μεγάλην. Εἰς δὲ τὴν
Ἰουδαίαν νικήσας πάλιν Ἰούδας, ὁ Μακαβαῖος, τὰ στρατεύ-
ματά του εἰς πολλὰς μεγάλας μάχας, ἐκυρίευσεν τὴν Ἱερουσα-
λὴμ, συνέτριψε τὰ εἰδῶλα, τὰ ὅποια ὁ Ἀντιόχος εἶχεν ἀνε-
γείρει εἰς τὸν ναόν, καὶ καθιέρωσε πάλιν τὸν ναόν εἰς τὸν
ἀληθινὸν Θεόν.

Ὁ δὲ Ἀντιόχος θυμωθεὶς περὶ πάντων τούτων καθ’
ὑπερβολὴν, ἀπεφάσισε νὰ ἐκδικηθῇ τὴν ἀισχύνην τῆς ἐκ τῆς
Περσίας φυγῆς του εἰς τοὺς Ἰουδαίους. Ὅθεν ἔσπευδε διὰ νυ-

κτὸς καὶ ἡμέρας νὰ φθάσῃ εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ, καὶ νὰ μεταβάλλῃ τὴν πόλιν εἰς μεγάλον τάφον ὅλων τῶν Ἰουδαίων. Ἐπρόσαξε νὰ διώκωσι τοὺς ἵππους ἀδιακόπως καὶ ὅσον τὸ δυνατόν τάχις. Ἀλλὰ μεταξύ τοῦ ἀνοήτου τούτου τρεξίματος, κρημνισθεὶς ἀπὸ τὴν ἄμαξαν κατὰ γῆς, ἐκτύπησε τόσον κακὰ, ὥς ἠσθάνθη τὴν πτώσιν εἰς ὄλατου τὰ μέλη. Ἐκτοσε κατεσαλεύθη δὲ ὄλου ἡ ὑγεία του, καὶ δὲν ἦτον πλέον ἱκανὸς νὰ ἐμποδίσῃ τὴν ἐλάττωσιν καὶ διαφθορὰν τῆς δόξης του.

Οὕτω λοιπὸν ἐταπεινώθη ἕως εἰς τὴν γῆν ἐκεῖνος, ὅς τις πρότερον ἐξ ἀπανθρώπου ἀλαζονείας ἐφαντάζετο, ὅτι ἠμπορεῖ νὰ προσάξῃ τὴν θάλασσαν, καὶ νὰ ἐπισωρεύσῃ τὰ ὄρη ἐν ἐπάνω τοῦ ἄλλου, — διὰ μιᾶς μόνον πτώσεως ἐκ τῆς ἀμάξης. Ἀπ' αὐτοῦ μαθαίνομεν πόσον μικρὰν αἰτίαν ἔχει ὁ ἄνθρωπος νὰ ὑπερηφανεύεται!

Εὐρισκόμενος λοιπὸν ὁ Ἀντίοχος εἰς ταύτην τὴν ἐλσεινὴν καὶ ὀδυνηρὰν κατάσασιν, ἐπρόσαξε νὰ τὸν φέρωσιν εἰς τὴν σκηνὴν του ἐπάνω τινὸς φορείου. Ἐξ αἰτίας τῆς μεγάλης του λύπης διὰ τὴν ἀποτυχίαν τῶν σκοπῶν του, ἠσθένησε βαρέως, καὶ ἔπρεπε νὰ πέσῃ εἰς τὸ κρεβάτιον. Ὅσον δὲ ἐπέρνα ὁ καιρὸς, τοσοῦτον ἤξανεν ἡ ἀθυμία καὶ ἀδυναμία του, ὥς ἐκατάλαβε πλέον μόνος του, ὅτι θέλει ἀποθάνει. Ὄθεν καλέσας ὄλους τοὺς φίλους του, εἶπε πρὸς αὐτούς: „Δὲν μοὶ ἔρχεται πλέον ὕπνος εἰς τοὺς ὀφθαλμούς μου. Εἶμαι ὅλος διόλου ἀθυμος. Ἡ καρδία μου εἰς τὸ σῶμα κατακόπτεται ἀπὸ τὴν θλίψιν καὶ ἀπὸ τὸ ἄλγος. Πρέπει μόνος μου νὰ ὁμολογήσω, ὅτι τὰ περὶ ἐμοῦ ἔλαβαν μεγάλην ἀλλοίωσιν. Ὡ πόσον ἤμην ποτὲ εὐθυμος, καὶ ἐν τῇ ἐξουσίᾳ μου παρὰ πᾶσιν ἀγαπητός! Τώρα ὅμως μὲ περικυκλάνουσιν ἀπ' ὅλα τὰ μέρη θλίψεις καὶ ξενοχωρίαι, ὡς κύματα ἀγρίας θαλάσσης. Ἀδιακόπως μοὶ παρρησιάζονται τὰ κακὰ, τὰ ὅποια ἔκαμα εἰς τὴν Ἱερουσα-

λήμ — ὅταν ἤρπασα ἀπὸ τὸν ναὸν τὰ χρυσᾶ καὶ ἀργυρᾶ σκεύη, καὶ ἔχυσα τόσον ἀθῶον αἷμα. Ἐκ τούτων — φεῦ! τὸ βλέπω καλῶς! — προέρχεται τώρα ὅλη αὐτὴ ἡ δυσυχία ἐπ' ἐμοί. Ἴδού! διὰ τοῦτο πρέπει ν' ἀποθάνω εἰς ξένον τόπον ἀπὸ τὴν ὑπερβολικὴν λύπην καὶ ἀθυμίαν.“

Φίλτατοί μου ἀναγνώσαι! Ἐνταῦθα βλέπετε πάλιν καλῶς, τί πρᾶγμα εἶναι ἡ τύψις τοῦ συνειδότος! Ἡ ἀνάμνησις τῶν κακῶς πεπραγμένων πράξεων κατατρώγει τὴν καρδίαν τοῦ ἀνθρώπου, ὡσάν μιά φαρμακερὰ ἔχιδνα. Προσάχετε λοιπὸν καὶ σεῖς, ἀγαπητοί μου ἀναγνώσαι! νὰ μὴν εἰσέλθῃ αὐτὴ ἡ φαρμακερὰ ἔχιδνα καὶ εἰς τὰς ἰδικὰς σας καρδίας.

Ἡ ἀσθένεια τοῦ Ἀντιόχου ἐχειροτέρευε καθ' ἡμέραν. Αὐτὸς ἠσθάνετο ὀριμυτάτους πόνους. Ἄρχισεν νὰ σήπεται ζωντανὸς ἀκόμη. Ἐγεννήθησαν σκώληκες εἰς τὸ σῶμα του. Ἡ δυσωδία ἐγένεν ἀνυπόφορος. Ἐκαῖνον, ὅς τις πρὸ ὀλίγου ἐφαντάζετο, ὅτι εἶναι μέγας καὶ πρᾶξ, καὶ ὅτι φθάνει ἕως εἰς τοὺς ἀσέρας τοῦ οὐρανοῦ, δὲν ἠμπόρει τώρα κἀνεὶς νὰ ὑποφέρῃ ἀπὸ τὴν ἀνυπόφορον δυσωδίαν. Ἀφ' οὗ δὲ ἡ δυσωδία ἐγένε καὶ εἰς τὸν ἴδιον ἀνυπόφορος, ἄφησε τὴν ἀχαλίνωτον ἀλαζονείαν του, συνῆλθεν εἰς ἑαυτὸν, καὶ ἐγνώρισε, τίς εἶναι, καὶ εἶπεν; „Εἶναι ὀρθὸν καὶ δίκαιον, νὰ ταπεινώνηται πᾶς ἄνθρωπος ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, καὶ νὰ μὴν ἀυθαδιάζῃ ποτὲ ἓνας θνητὸς ἄνθρωπος, νὰ νομίζῃ τὸν ἑαυτὸν του ἴσον καὶ ὅμοιον μὲ τὸν Θεόν.“ Ἐδέετο λοιπὸν τὸν Θεόν, καὶ ἔκαμνε διάφορα βουλευμάτα. Ὑπέσχετο νὰ ζολίσῃ τὸν ναὸν, τὸν ὁποῖον πρὸ ὀλίγου ἐλεηλάτησε, μεγαλοπρεπέσατα, νὰ πολλαπλασιάσῃ τὰ σκεύη, νὰ καταβάλλῃ ὅλα τὰ ἐξοδα τῶν θυσιῶν ἀπὸ τὰ εἰσοδήματά του, ἔτι δὲ καὶ αὐτὸς ὁ ἴδιος νὰ γένη Ἰουδαῖος, νὰ ὑμνῇ καὶ νὰ κηρύττῃ εἰς ὅλους τοὺς τόπους τὴν δύναμιν καὶ δόξαν τοῦ Θεοῦ. Ἄλλ' ὅλα ταῦτα ἦσαν μάταια. Ἐκαθεὶ λοιπὸν καὶ αὐτὸς, ὅσα ἔκαμεν εἰς ἄλλους.

Καθὼς ἐδίωξέ ποτε τοὺς ἀνθρώπους ἀπὸ τῆν πατρίδα των, τοὺς κατέτρεχεν ἕως εἰς τὴν ἔρημον φονεῦων αὐτοὺς σκληρότατα, οὕτως ἀπέθανε καὶ αὐτὸς — εἰς ξένον τόπον — εἰς μίαν ἔρημίαν, καὶ ὑπὸ δριμυτάτους πόνους ἐπωδύνου θανάτου.

Ἀγαπητοί μου ἀναγνώσαι! Τόσον φοβερὰ παιδεύει ὁ Θεὸς τὴν ἁμαρτίαν. Τόσον τρομερὸς εἶναι ὁ θάνατος τῶν ἀμετανόητων ἁμαρτωλῶν! Ὁ Θεοσεβὴς καὶ ἀκαταδικασθῆν ἢ ἀποθάνῃ ὑπὸ σκληροτάτας βασάνους καὶ τιμωρίας, πάλιν εὐρίσκει παρηγορίαν. Αὐτὸς ἠμπορεῖ νὰ ἀτενίσῃ ματὰ χαρᾶς εἰς τὸν Θεόν. Ἡ πληροφορία τῆς συνειδήσεώς του, ὅτι ἔκαμε καλὸν εἰς τὸν κόσμον, εἶναι εἰς αὐτὸν ἱματικώτατον βάλσαμον, τὸ ὁποῖον ἔσωθεν ἐξερχόμενον, μετριάζει τοὺς πόνους. Ἡ ψυχὴ τοῦ Θεοσεβοῦς ἔχει καὶ ἐπὶ τῆς γῆς ἀκόμη προαίσθησιν τῆς οὐρανοῦ βασιλείας· ἀλλ' εἰς τοὺς ἀσεβεῖς ὅλα ταῦτα λείπουσιν. Ὁ ἀσεβὴς φαντάζεται τὸν Θεὸν ἄγριον καὶ τρομερὸν κριτὴν. Ἡ ἀγωνία τῆς συνειδήσεώς του τὸν βασανίζει τρομερώτερα, παρά ὅλοι οἱ πόνοι τοῦ σώματός του. Ὁ σοχασμὸς τῆς αἰωνιότητος τὸν καταθλίβει, ὡσάν ἓνα βουνόν. Καὶ ἐπὶ τῆς γῆς ἀκόμη αἰσθάνεται τὰς βασάνους τῆς κολάσεως! Ὅθεν ἀγαπητοί μου ἀναγνώσαι! ζῆτε ἀπὸ τῶρα Θεοσεβῶς καὶ Θεαρέζως, διὰ νὰ μὴν ἀποθάνῃτε ποτε τοιοῦτον ἐπωδύνον θάνατον.

Βλέπομεν προσέτι ἐνταῦθα καθαρὰ, πόσον ἀβέβαιον καὶ ἐπιθλαβὲς εἶναι, νὰ ἀναβάλλῃ τις τὴν διόρθωσιν καὶ μετάνοιαν ἕως τὴν τελευταίαν ὥραν τοῦ θανάτου. Δυσυχία εἰς τὸν ἀνόητον ἐκεῖνον, ὅστις ἀρχίζει τότε νὰ ζῆ ὀρθῶς καὶ Θεοσεβῶς, ὅταν κλησιάξῃ ἢ ἀποθάνῃ. Τότε εἶναι πολλὰ ὄργα! Τὰ τάγματα καὶ αἱ ἀποφάσεις, τὰς ὁποίας κάμνει τις εἰς τὸν Θεὸν ἐν ἀγωνίᾳ τοῦ θανάτου εὐρισκόμενος, εἶναι μάταια

καὶ ἀνωφελῆ, καθὼς τὸ βλέπομεν τώρα καὶ εἰς τὸν Ἀντί-
 χου. Διότι ὅποιος δὲν ἐκλέγει καὶ δὲν ἀγαπᾷ τὸ ἀγαθὸν ἀπὸ
 ἐλευθέραν ἐκλογὴν τῆς ψυχῆς του — ἀποθνήσκει
 εἰς ἕνα ἀμετανόητος καὶ ἀδιόρθωτος ἀμαρτωλός. — Καὶ
 ἀπὸ ἕνα τοιοῦτον θάνατον ὁ Θεὸς νὰ μᾶς φυλάξῃ!

146. Παροιμίαι τοῦ υἱοῦ Σιράχ.

Κατὰ τούτους τοὺς τελευταίους λυπηροὺς χρόνους τοῦ βα-
 σιλείου Ἰούδα ἔζη ἀκόμη καὶ ἕνας πολλὰ ἐπίσημος ἀνὴρ. Οὗ-
 τος ἔγινε περίφημος ὑπὸ τὸ ὄνομα „υἱὸς τοῦ Σιράχ“
 διὰ τῶν σοφῶν διδασκαλιῶν του, καὶ διὰ τῶν μεγάλων εὐερ-
 γειῶν πρὸς τὸ γένος του. Τὸ ὠραιότατον, ὅπου ἤξεύρομεν
 ἀπὸ τὴν βιογραφίαν του, ἤμπορεῖ ὁ ἴδιος νὰ σᾶς τὸ εἶπῃ κα-
 λήτερα ἀπὸ πάντα ἄλλον, ἀγαπητοί μου ἀναγνώσαι! καὶ μά-
 λιστα αὐτὸ τὸ ἴδιον ἤμπορεῖ νὰ χρησιμέυσῃ ἐνταῦθα καὶ ὡς
 πρόλογος τῶν παροιμιῶν του.

„Νέος ὢν ἀκόμη (λέγει) παρεκάλεσα τὸν Θεὸν μὲ κα-
 θαρὰν καὶ πλήρη πίστεως καρδίαν νὰ μοὶ δώσῃ σοφίαν. Ἐπε-
 μελούμην ἐξ ὅλης ψυχῆς καὶ καρδίας εἰς ἀπόκτησιν αὐτῆς,
 καὶ ἐκοπίαζα νυκτὸς καὶ ἡμέρας εἰς τὴν ἀσκησιν αὐτῆς. Ἡ
 καρδία μου τὴν ἐπόθει, καὶ ἀπολάυσας αὐτὴν, εὔρον ἐν αὐ-
 τῇ θησαυρὸν μέγαν. Ὀλίγον καιρὸν ἐκοπίασα ὑπὲρ αὐτῆς·
 ἀλλ' εὔρον εἰς αὐτὴν μεγίστην ἀνάπαυσιν καὶ ἡσυχίαν. —
 Δεχθῆτε τὰς διδασκαλίας ταύτας ὡς μέγιστον θησαυρὸν ἀργυ-
 ρίου, καὶ διατηρήσατε αὐτάς ὡς μέγαν σωρὸν χρυσοῦ.“

Αὕτη ἡ προανάμνησις ἐγείρει ἀφεύκτως εἰς τὰς καρδίας
 σας ἐπιθυμίαν, ἀγαπητοί μου ἀναγνώσαι! εἰς τὸ νὰ ἀκούση-
 τε τινὰς τῶν ὠραιωτέρων αὐτοῦ παροιμιῶν.

„Τὸ ἀγαπᾶν τὸν Θεὸν εἶναι ἢ καλητέρα καὶ ὠραιότερα σοφία.“

„Τὸ φοβεῖσθαι τὸν Κύριον, εἶναι ἀρχὴ καὶ ρίζα τῆς σοφίας — οἱ κλάδοι αὐτῆς θάλλουσιν εἰς τὸν αἰῶνα.“

„Καθὼς τὸ ὕδωρ σβύνει μεγάλην φλόγα, οὕτω καὶ ἡ ἐλεημοσύνη ἐξαλείφει πλῆθος ἁμαρτιῶν.“

„Ἔσο ἐλεήμων πρὸς τοὺς ὀρφανούς, ὡς νὰ ἦσο πατήρων, καὶ πρὸς τὰς μητέρας των, ὡς νὰ ἦσο σύζυγός των — τότε εἶσαι υἱὸς τοῦ ὑψίστου, καὶ αὐτὸς θέλει σὲ ἀγαπᾶ περισσότερον, παρὰ ἡ ἰδίᾳ σου μήτηρ.“

„Μὴν εἰπήης: Ἥμαρτον, καὶ τί κακὸν μοὶ συνέβη; Ὁ Θεὸς μὲν εἶναι μακρόθυμος, ἀλλ' εἶναι καὶ πιστὸς ἀνταποδότης.“

„Ἐνας πιστὸς φίλος εἶναι σκέπη κραταιὰ καὶ ἀκαταμάχητον προπύργιον — ὅστις εὔρε τοιοῦτον φίλον, εὔρε τρώντι μέγαν θησαυρόν. Ὁ χρυσὸς καὶ ὁ ἄργυρος δὲν εἶναι τίποτε ὡς πρὸς αὐτόν.“

„Μὴ ποιῆς κακὸν, διὰ νὰ μὴν εὔρης καὶ σὺ κακόν.“

„Μὴ περιπαίξῃς ἄνθρωπον, εὐρισκόμενον ἐν θλίψεσι καὶ ἰταλαιπωρίαις, ὅτι ὁ Θεὸς, ὁ παντεπόπτης, εἶναι ὁ ταπεινῶν καὶ ἀνυψῶν.“

„Ὅταν τὸ ἐργόχειρόν σου ἦ ἢ ἡ γεωργία σου σοὶ εἶναι κοπιασικὴ, μὴ βαρυκαρδίξῃς· διότι ὁ Θεὸς τὰ διέταξεν οὕτω.“

„Μὴν ὀκνεύῃς νὰ ἐπισκέπτεσαι τοὺς ἀσθενοῦντας.“

„Ἐὰν ἔχῃς τέκνα, παιδεύσον αὐτὰ, καὶ γύμνασέ τα ἐκ νεότητος εἰς ὅλα τὰ καλά.“

„Μὴ φιλονεικῆς μετὰ ἀνθρώπου· φλυᾶρου καὶ γλωσσώδους· διότι τοῦτο εἶναι ὡσάν νὰ ἐπισοιβάξῃς ξύλα εἰς τὸ πῦρ.“

„Μὴ καταφρονῆς ἄνθρωπον μετανοοῦντα, καὶ μὴ τὸν

ὄνειδιζῆς διὰ τὰς ἀμαρτίας του· ἐπειδὴ ὅλοι εἴμεθα ἀμαρτωλοί.“

„Ὅλων τῶν πραγμάτων, ὅσα μέλλεις νὰ ἐπιχειρισθῆς, σοχάζου πρῶτον τὸ τέλος, καὶ οὕτω ποτὲ δὲν θέλεις ἀμαρτήσῃ οὔτε ἀποτύχει.“

„Ὁ νέος φίλος εἶναι ὡς νέος οἶνος — ἄφησέ τον πρῶτον νὰ παλαιώσῃ, καὶ τότε θέλει σοὶ γένει ἴσως ἐπωφελής.“

„Ἡ ἀρχὴ τῆς ὑπερηφανείας — εἶναι ἀπομάκρυνσις ἀπὸ τὸν Θεόν, τὸν ποιητὴν τοῦ παντός.“

„Μὴν ἐπαινῆς κἀνένα διὰ τὴν ὠραιότητά του, καὶ μὴν καταφρονῆς πάλιν κἀνένα διὰ τὸ δυσειδές του πρόσωπον· διότι καὶ ἡ μέλισσα εἶναι μικρὸν ζῴφιον, καὶ ὅμως δίδει τὸν γλυκύτερον καρπόν.“

„Πρὸ τοῦ νὰ ἀκούσης, μὴν ἀποκρίνεσαι, καὶ πρὸ τοῦ νὰ παύσῃ ὁ ἄλλος λαλῶν, σὺ μὴν ὁμιλῆς.“

„Ἐνας μικρὸς σπινθὴρ προξενεῖ μεγάλην φλόγα — μία μικρὰ λέξις φέρει πολλάκις τὸν ἀσεβῆ ἕως εἰς αἱματοχυσίαν.“

„Αγαθοποιεῖ πάντοτε τοὺς εὐσεβεῖς! Καὶ ἐὰν δὲν βραβευθῆς ἀπ' αὐτοῦς, ἀπὸ τὸν Θεόν ὅμως ἀφεύκτως.“

„Ὅστις πιάνει πίσσαν, λερόνεται. Καὶ ὅστις συνανασρέφεται μὲ ὑπερηφάνους, γίνεται καὶ αὐτὸς ὑπερήφανος. (Ὅποιος συνανασρέφεται μὲ ἀχρεῖους, γίνεται καὶ αὐτὸς τελευταῖον ἀχρεῖος).“

„Μὴ κάμῃς γνωριμίαν μὲ δυνατώτερον καὶ πλουσιώτερόν σου· διότι ἀκολουθεῖ ὅ,τι καὶ μεταξὺ πηλίνου χήτρας καὶ χαλκίνου λέβητος· δηλαδή: Ἐὰν συγκρούσῃς πρὸς ἄλληλα, συντρίβεται τὸ πρῶτον.“

„Ὅποια κοινωνία εἶναι μεταξὺ λύκου καὶ ἀρνίου, ἢ αὐτὴ εἶναι καὶ μεταξὺ ἀσεβοῦς καὶ εὐσεβοῦς. (Ἀπόφυγε τὴν συναναστροφὴν τῶν τοιούτων).“

„Καθὼς τὰ θάλλοντα φύλλα ἐνὸς δένδρου πίπτουσι, καὶ ἄλλα πάλιν ἀναφύονται, οὕτως ἀποθνήσκουσι καὶ ὀλόκληροι ἀνθρώπων γενεαί, καὶ ἄλλαι γεννῶνται· (ὅλα τὰ φθαρτὰ παρέρχονται.)“

„Ὁ Θεὸς διατηρεῖ τὴν ἐλεημοσύνην ὡς μὲ τὴν ἰδίαν του σφραγίδα ἐσφραγισμένην, καὶ τὰ ἔργα τῆς εὐσπλαχνίας, ἕως τὴν κόρην τοῦ ὀφθαλμοῦ του.“

„Ὅποῖον λόγον ἔχει μία σταγὼν ὕδατος πρὸς ὅλον τὸ ὕδωρ τῆς θαλάσσης, καὶ κόκκος ἄμμου πρὸς ὅλην τὴν ἄμμον τῆς θαλάσσης, τὸν αὐτὸν (καὶ μῆτε αὐτόν!) ἔχει καὶ ἡ ζωὴ τοῦ ἀνθρώπου πρὸς τὴν αἰωνιότητα.“

„Καθὼς ἡ δρόσος καταψύχει τὴν ὑπερβολικὴν καύσιν, οὕτω δροσιζέει καὶ ὁ καλὸς λόγος. Ὁ καλὸς λόγος μάλιστα ὑπερβαίνει ἓνα πλούσιον δῶρον. Ὁ δὲ ἀγαθὸς καὶ φιλάνθρωπος ἀνὴρ δίδει καὶ τὰ δύο.“

„Πρὸ τῆς δύσεως τοῦ ἡλίου δύνανται νὰ μεταβληθῶσι πολλά, τὰ ὅποια εἰς τὴν ἀνατολήν τοῦ ἡλίου ἦσαν ἀλλέως. (Ἐὰν π. χ. εἶσαι πλούσιος, σοχάσου, ὅτι δύνασαι νὰ πτωχεύσης. Τοῦτο θέλει σὲ διαφυλάξει ἀπὸ ἀλαζονείαν καὶ κουφόνειαν.)“

„Ὅστις συνανασρέφεται μὲ ἀχρείας γυναῖκας, γίνεται ταμεῖον ἀχρειότητος. Σῆψις καὶ σκώληκες εἶναι ὁ μισθὸς αὐτοῦ, καὶ ξηραίνεται πρὸς κατάπληξιν τῶν ἀνθρώπων.“

+ „Ἐὰν ἀκούσης τι κακὸν κατὰ τοῦ πλησίον σου, θάψον αὐτὸ εἰς τὴν καρδίαν σου. Καὶ δὲν θέλεις σκάσει βέβαια ἐκ τοῦτου (ἐὰν τὸ κρατήσης μυσικόν).“

„Τὸ ψεῦδος εἶναι βδελυρὰ κηλίδα, διὰ τῆς ὁποίας γνωρίζεται εὐκόλως ὁ κακοήθης καὶ ἀχρεὺς ἄνθρωπος.“

„Ἡ ἁμαρτία εἶναι μία δίξομος μάχαιρα. Αἱ πληγαὶ αὐτῆς εἶναι ἀνίατοι. (Ἀπέχετε ἀπ' αὐτῆς!).“

„Ὅστις κτίζει τὸν οἶκον του ἐξ ἀρπαγῆς καὶ ἀδικίας, συν-
 ἄξει σωρὸν λίθων εἰς ἴδιον ἑαυτοῦ τάφον.“

„Καπνὸς καὶ ἀτμὸς ἐξέρχεται πρὸ τοῦ πυρὸς, καὶ ἐκ
 τῶν ὑβριστικῶν λόγων προέρχεται δαρμὸς.“

„Οὐδὲν πολυτιμώτερον ψυχῆς καθαρᾶς καὶ σώ-
 φρονος.“

„Ὅστις ρίπτει λίθον εἰς τὰ ὕψος, ρίπτει αὐτὸν κατὰ
 τῆς κεφαλῆς του, καὶ ὅστις σκάπτει λάκκον εἰς ἄλλον, πί-
 πτει ὁ ἴδιος εἰς αὐτόν.“

„Μὴ ζυγιάζῃς τὸν χρυσὸν σου, ἀλλὰ μᾶλλον τοὺς λό-
 γους σου εἰς χρυσὴν πλάσιγγα.“

„Ὁ πτωχὸς δὲν ἔχει ἄλλο πρὸς διατήρησιν τῆς ζω-
 ῆς του, εἰμὴ ὀλίγον ἄρτον. Ὅστις λοιπὸν φερεῖ αὐτὸν ἀπὸ
 τοῦτου τὸν ὀλίγον ἄρτον, γίνεται φονεὺς.“

„Ἡ διατήρησις τῶν ἐντολῶν τοῦ Θεοῦ, εἶναι ἢ πλου-
 σιωτέρα θυσία ἢ ἀποφυγὴ τῆς ἀμαρτίας, ἢ σωτηριώδεζε-
 ρα θυσία ἢ εὐσπλαχνία, εἶναι ἢ καλητέρα εὐχαριστήριος
 θυσία ἢ ἀποχὴ τῶν κακῶν ἔργων, εἶναι μία ὠραιότατη
 ἐξιλασικὴ θυσία.“

„Μὴν ἐπιφορτίζῃς τὸν σῶμαχόν σου μὲ πολυσιδῶς κατε-
 σκευασμένα βρώματα, καὶ μὴ τρώγῃς μὲ λαιμαργίαν· διότι
 πολλοὶ διὰ τῆς ἀμετρίας ἀπέθανον· Ὅστις ὅμως ζῆ μὲ με-
 τριότητα, αὐτὸς μακρύνει τὴν ζωὴν του.“

„Ὁ ὕψιστος Θεὸς ἀναβλασάνει ἐκ τῆς γῆς τὰ ἰατρικὰ,
 ὁ δὲ φρόνιμος καὶ νουνεχὴς δὲν τὰ καταφρονεῖ διὰ τοῦτο.“

„Ὅστις ἀμαρτάνει ἐνώπιον τοῦ δημιουργοῦ του (δηλα-
 δὴ ὅστις κατὰ μόνας καὶ κρυφίως, ὅπου μόνον ὁ Θεὸς τὸν
 βλέπει, πράττει ἔργα ἀχρεῖα, καὶ κακὰ πράγματα), αὐτὸς
 πίπτει εἰς τὰς χεῖρας τοῦ ἱατροῦ.“

„Ὅστις τρέφεται ἐκ τῆς ἰδίας του ἐργασίας, καὶ ἀρκεῖ-
 ται εἰς τὸ ὀλίγον, ἐκεῖνος ζῆ ἡσυχὸν καὶ ἀτάραχον ζωὴν—

— αὐτὸς χει ἐμέγισον θησαυρὸν παρὰ πάντας τοὺς θησαυροὺς.“

„Ὅστις φοβεῖται τὸν Κύριον, δὲν κατανατᾷ ποτὲ εἰς ἄλ-
λειψιν τῶν ἀναγκαίων — Καὶ ὅποιος ἔχει φόβον Θεοῦ, εὐρί-
σκει εἰς αὐτὸν παράδεισον, παρὰ Κυρίου εὐλογημένον.“

„Ὁ σολισμὸς τοῦ ἀνθρώπου, τὸ γέλασμα τῶν ὀδόν-
των του, καὶ τὸ περιπάτημά του φανερόνουσι τὰ περὶ αὐτοῦ.“

„Ὅστις εἶναι σοφὸς εἰς τοὺς λόγους του, (ἤγουν ἠξεύρει
τί λαλεῖ) αὐτὸς θέλει φθάσει εἰς μεγαλήτερα ἀξιώματα·
διότι πᾶς φρόνιμος ἄνθρωπος ἀρῶσκει εἰς ὅλους.“

„Ἐνας βασιλεὺς ἀπαίδευτος καὶ ἀμαθὴς ἀφανίζει καὶ
δυσυχεῖ τὸν λαόν του.“

„Καλλίτερον εἶναι νὰ κρύπτῃ τις τὴν μωρίαν του, παρὰ
τὴν σοφίαν του.“

„Απαίδευτος καὶ ἀμαθὴς λογίζεται ἐκεῖνος ὁ ἄνθρωπος,
ὅστις παρασέκεται ἀπ' ἔξω εἰς μίαν ξένην θύραν, καὶ ἀκροά-
ζεται τοὺς εἰς τὴν οἰκίαν λαλοῦντας.“

„Κάλλιον νὰ φροντίξῃ τις διὰ τὴν ἀποκτήσῃ ὄνομα κα-
λὸν, (ἐπειδὴ αὐτὸ διαμένει) παρὰ μεγάλους θησαυροὺς
χρυσίου.“

„Ὅστις προσεύχεται καὶ νηστεύει διὰ τὰς ἀμαρτίας του,
καὶ πάλιν μετ' ὀλίγον ἀμαρτάνει, αὐτοῦ τὴν προσευχὴν δὲν
ἀκούει ὁ Θεός. Ὅθεν εἰς μάτην αἱ προσευχαὶ καὶ αἱ νη-
στεῖαι.“

„Ὁ οἶνος πινόμενος ἐν καιρῷ δέοντι καὶ μετρίως, εἶναι
ἀγαλλίασις τῆς καρδίας, καὶ εὐφροσύνη τῆς ψυχῆς.“

Δὲν ἠμποροῦμεν νὰ τελειώσωμεν ὠραιότερα τὰς παροι-
μίας ταύτας, παρὰ μὲ τοὺς ἰδίους λόγους τοῦ συγγραφέως,
λέγοντος: „Μακάριος, ὅστις ἀκολουθεῖ καὶ ἐκπληρώνει τὰς
καλὰς ταύτας διδασκαλίας! Ὅστις ἐγχαράττει αὐτὰς εἰς τὴν
καρδίαν του, γίνεταί σοφός. Ὅστις πράττει καὶ πολιτευεταί

κατ' αὐτάς, θέλει εἶναι πρὸς πάντα ἐπιτήδειος. Διότι τὸ φῶς τοῦ Κυρίου φωτίζει τὰ ἔχνη αὐτοῦ."

Οἱ ἀδελφοὶ Μακαβαῖοι καὶ οἱ ἀπόγονοι αὐτῶν ἔμειναν καὶ εἰς τὸ ἐξῆς ἀκόμη ἰκανὸν καιρὸν κύριοι τῆς γῆς Ἰσραήλ. Τελευταῖον ἤρπασαν οἱ Ῥωμαῖοι, οἵτινες ἦσαν τὸ μέγιστον καὶ ἀνδρειότατον ἔθνος τοῦ τότε καιροῦ, τὴν κυριαρχίαν τοῦ Ἰουδαϊκοῦ βασιλείου. Ἐδιώρισαν ἐπ' αὐτοὺς ἑπαρχον. Ἐένος δέ τις, ὀνόματι Ἡρώδης, ἔφερεν ἀκόμη μὲ τὴν συγκατάθεσιν τῶν Ῥωμαίων τὸ ὄνομα τοῦ βασιλέως.

147. Ἰσορία τοῦ δικαίου Ἰώβ.

Ἦτέ ποτε εἰς τὴν Αὐσίτιδα χώραν εὐγενῆς τις ὑπέρπλουτος καὶ πανευτυχῆς Ἰώβ καλούμενος, πατὴρ ἑπτὰ υἱῶν καὶ τριῶν θυγατέρων, ἀνθρωπος ἀληθινός, ἀμεμπτος, δίκαιος, θεοσεβής, ἀπεχόμενος ἀπὸ παντὸς πονηροῦ πράγματος· οὗτος βλέπων τὰ τέχνα του σύμφωνα καὶ ἀγαπημένα ἀναμεταξύτων, ὅτι συνήρχοντο πολλάκις καὶ εὐωχοῦντο κατ' ἰδίαν, φοβούμενος μήπως εἰς ταῦτα τῶν τὰ συμπόσια διαλογίζονται κακὰ, καὶ ἀμαρτάνουσιν εἰς τὸν Θεὸν, ἐπρόσφερε συνεχῶς θυσίας ὑπὲρ ἀφέσεως τῶν ἀμαρτιῶντων. Ἀλλὰ διὰ νὰ δοκιμασθῇ καὶ νὰ λάμψη περισσότερον ἢ ἀρετὴ τούτου τοῦ σεβασμίου ἀνδρός, καὶ ἐπομένως νὰ βραβευθῇ μὲ τὸν ἀμαράντινον τῆς δόξης σέφανον, ἠυδόκησεν ὁ Θεὸς νὰ τὸν ἀφήσῃ νὰ ὑποπέσῃ εἰς θλίψεις μεγάλας καὶ δυσφορήτους, διὰ τῶν ὁποίων ἐδοκιμάσθη τῶντι ἡ ἀρετὴ του, ὡς χρυσὸς εἰς τὸ χωνευτήριον. Ἐπειδὴ, ἐν ᾧ μίαν ἡμέραν ἐκάθητο εἰς τὴν οἰκίαν του, λαμβάνει διὰ μιᾶς τέσσαρας τρομερωτάτας ἀγγελίας τὴν μίαν κατόπιν τῆς ἄλλης· τουτέστι πρῶτον παρέχσιν ἄξιται

εἰς αὐτὸν ἀγγελιαφόροστις καὶ τοῦ λέγει, „Κλέπται ὠρμησαν ἐκ τῆς Ἀραβίας, καὶ τοὺς μὲν βόας καὶ τοὺς ὄνους διήρπασαν, τοὺς δὲ δούλους κατέσφαξαν.“ Μετ’ ὀλίγας στιγμής φθάνει καὶ δεύτερος λέγων, „Πῦρ ἔπεσεν ἀπὸ τὸν οὐρανὸν καὶ κατέκαυσε καὶ τὰ πρόβατα καὶ τοὺς βοσκούς.“ Ἐν τοσοῦτω προφθάνει καὶ τρίτος καὶ τοῦ φέρει ἄλλην εἰδήσιν, ὅτι οἱ Χαλδαῖοι ἐπῆραν ὅλας τὰς καμήλους, τοὺς δὲ δούλους ἐφόνευσαν. Δὲν εἶχεν ἀκόμη αὐτὸς τελειώσει καὶ ταυτοχρόνως παρίσταται ἄλλος μὲ τὴν λυπηροτάτην ἀπ’ ὅλας τὰς ἄλλας ἀγγελίαν λέγων, ὅτι ὁ οἶκος, εἰς τὸν ὁποῖον εὐωχοῦντο τὰ τέκνα του, ἐκρημνίσθη ἕξαφνα ἀπὸ σφοδρὸν ἄνεμον καὶ τὰ κατεπλάκωσεν ὅλα. Τότε σηκωθείς ὁ Ἰώβ ἐξέσχισε τὰ φορέματά του, ἐκούρευσε τὰ μαλλία τῆς κεφαλῆς του, καὶ πεσὼν εἰς τὴν γῆν ἐφώναζε προσκυνῶν καὶ εὐχαριστῶν τὸν Θεὸν λέγων, „Ὁ Κύριος ἔδωκεν, ὁ Κύριος ἀφείλετο, ὡς τῷ Κυρίῳ ἔδοξεν οὕτω καὶ ἐγένετο· εἴη τὸ ὄνομα Κυρίου εὐλογημένον.“

Τοιοῦτους λόγους ἐξεφώνησεν ὁ μακάριος οὗτος ἄνθρωπος εἰς ταύτας τὰς φρικτὰς εἰδήσεις, χωρὶς νὰ προφέρῃ καὶ οὔτε λόγον ψυχρὸν πρὸς τὸν Θεόν. Πόσον λαμπρὰ δειγμάτια τῆς μεγαλοφυχίας, τῆς ὑπομονῆς καὶ τῆς πρὸς Θεὸν πίστεως τοῦ θεοσεβοῦς τούτου ἀνδρὸς δὲν εἶναι ταῦτα! Εἶθε νὰ τὸν μιμώμεθα καὶ ἡμεῖς εἰς ὅλας τὰς συμβαινούσας εἰς ἡμᾶς συμφορὰς καὶ δυσυχίας, καὶ νὰ μὴ μικροφυχώμεν καὶ ἀπελπίζώμεθα δι’ αὐτάς, ἡξεύροντες ὅτι ὅλα τὰ ἀγαθά μας μεγάλα, ἢ μικρά, εἶναι δῶρα τοῦ Θεοῦ, καὶ ὄχι τῆς ἀξιοτήτός μας ἀποκτήματα.

Ἄλλὰ καὶ εἰς ταῦτα (διὰ νὰ ἐπανέλθωμεν εἰς τὸ ὑποκείμενον τοῦ λόγου μας) τὰ τόσον σκληρὰ καὶ ἀνυπόφορα δεῖνα, δὲν εἶχον τελειώσει ἀκόμη αἱ δυσυχίαι τοῦ Ἰώβ· μάλιστα δὲ ἀπεδείχθησαν μικρὰ ταῦτα ὡς πρὸς τὸ ἐφεξῆς. Ἐπειδὴ μετ’ ὀλίγον, ἐν ᾧ ἦτο πλεον ὅλων του τῶν ὑπαρχόντων καὶ τῶν

τέκνων τερημένος, καὶ κατεβλίβετο ἀπὸ σκληρὰν ἔνδειαν, ἔγνων καὶ εἰς ὄλον του τὸ σῶμα πληγαὶ λέπρας ἀπὸ κεφαλῆς μέχρι ποδῶν, καὶ τόσον ὀδυνηραὶ, ὥςτε κατήντησε νὰ κάθηται ἐπάνω εἰς τὴν κόπρον ἔξω τῆς πόλεως, καὶ νὰ ξέχεται μὲ ὄσρακα· μὲ ὄλον τοῦτο ἐνεκαρτέρει καὶ εἰς ταύτην του τὴν τρομερὰν δυσυχίαν, μὲ γενναιότητα, πῆσιν καὶ πρὸς τὸν Θεὸν εὐχαρίστησιν. Ἄλλὰ καὶ ἡ γυνὴ του ἀντὶ νὰ τὸν παραμυθήσῃ, ἠὔξανε μᾶλλον τὴν συμφορὰν του προτρέπουσα αὐτὸν νὰ βλασφημήσῃ κατὰ τοῦ Θεοῦ. „Ἔως πότε, τὸν ἔλεγε, θέλεις ὑποφέρει, νὰ προσμένῃς ἐλπίδα σωτηρίας; ἰδοὺ ἠφανίσθη τὸ μνημόσυνόν σου ἀπὸ τῆς γῆς· οἱ υἱοὶ σου καὶ αἱ θυγατέρες σου ἀπέθανον ὑποκάτω εἰς τὰ ἐρείπια τοῦ οἴκου· τὰ κτήματά σου καθηρπάγησαν, ἡ ἔνδεια σὲ ἐδέχθη εἰς τὰς ἀγκάλας της, τὸ σῶμα σου κατατῆκεται ἀπὸ πληγᾶς· σὺ δὲ μὲ ὅλα ταῦτα, οὔτε ἀγανακτεῖς, οὔτε λόγον ψυχρὸν λέγεις ἐναντίον τοῦ Θεοῦ· βλασφήμησον κατ' αὐτοῦ, ὅστις σὲ ἐπισώρευσε τόσα δεινὰ, διὰ νὰ σοῦ σηκώσῃ καὶ ταύτην τὴν ἀθλίαν ζωὴν. „Εἰς τούτους τοὺς λόγους τῆς γυναικὸς ἀπεκρίθη ὁ Ἰώβ· “Διὰ τί λαλεῖς ὡς γυνὴ ἄφρων καὶ ἀνόητος; Καθὼς ἐδέχθημεν τὰ καλὰ ἐκ χειρὸς Κυρίου μετὰ χαρᾶς, οὕτω πρέπει καὶ ὑποφέρωμεν καὶ τὰ κακὰ μὲ σταθερὰν πίσιν! “ Ἀπόκρισις, ἀγαπητοῦ μου ἀναγνώσαι! ἀξία τρώντι τοῦ καρτερικωτάτου καὶ θεοσεβεστάτου Ἰώβ, καὶ ἐπιτήδειος εἰς τὸ νὰ γένη καὶ εἰς ἡμᾶς διδασκαλία ὠφελιμωτάτη, εἰς τὸ νὰ ὑποφέρωμεν τὰς θλίψεις τοῦ βίου μὲ ὑπομονὴν καὶ πεποιθήσιν σταθερὰν εἰς τὸν Θεόν, διὰ νὰ γενῶμεν καὶ τῆς αἰωνίου μακαριότητος μέτοχοι.

Μετὰ δὲ ταῦτα ἔρχονται πρὸς τὸν Ἰώβ καὶ τρεῖς φίλοι του, Ἐρφαῶν Ὁθωμανῶν βασιλεὺς, Βαχθαδ ὁ Σαυχεῶν τύραννος καὶ Σοφάρ ὁ Μιναίων Βασιλεὺς, διὰ νὰ τὸν παρηγορησωσιν· αἵτινες τὸν ἔλεγον πρὸς τοῖς ἄλλοις, ὅτι πρέπει νὰ ὁμολογήσῃ, ὅτι τιμωρεῖται δικαίως παρὰ τοῦ Θεοῦ, τοῦ δι-

καίου κριτοῦ· ὅς τις ὄχι μόνον τοὺς ἀσεβεῖς παιδεύει, ἀλλὰ καὶ τοὺς εὐσεβεῖς παλλάκις θέλων νὰ τοὺς δοκιμάσῃ. Ὁ δὲ Ἰὼβ ἔχων καθαρὰν συνείδησιν εἰς τὸ πολίτευμά του, ἐνόμιζε καὶ ἀναμάρτητον τὸν ἑαυτόν του· καὶ τοῦτο βέβαια ἦτον ἀμαρτία, ἐπειδὴ ἂν καὶ ὡς πρὸς τοὺς ἀνθρώπους ἦτον ἀμεμτος ὁ Ἰὼβ, ὄχι ὅμως καὶ ὡς πρὸς τὸν Θεόν· διὰ τοῦτο ἀφ' οὗ ἤκουσε τοὺς λόγους τῶν φίλων του, μὴ ὑποφέρων πλέον οὔτε τὰς παρηγορίας των ἐσράφη καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς: „Παύσατε σοῦ νὰ γίνεσθε ἀνυποφόρων κακῶν παρηγορηταί.“ Ἀγανακτήσας δὲ σφόδρα καὶ καθ' ἑαυτοῦ ἀπὸ τὴν ὑπερβολὴν τῶν κακῶν ἀναθεμάτισε τέλος πάντων τὴν ὥραν τῆς γεννήσεώς του, ἐν ᾗ ἕως τότε ὑπέφερε τὰ δεινὰ μεθ' ὑπομονῆς, σταθερῶς ἐμμένων εἰς τὴν εὐσέβειαν, καὶ τὴν πρὸς τὸν Θεὸν ἀγάπην· καὶ εὐθὺς ἠκούσθη διὰ τοῦ ἀέρος θεία φωνὴ λέγουσα πρὸς αὐτόν: „Μὴ θέλῃς νὰ γένης κριτὴς μεταξὺ ἐμοῦ καὶ σοῦ. „ Ὁ δὲ Ἰὼβ ὑπολαβὼν ἀπεκρίθη: „Πῶς ἤθελα δυνηθῆν ἐγὼ, δέσποτα, νὰ κάμω κρίσιν καὶ νὰ ἐλέγξω τὸν Θεόν μου, ἐγὼ, ὅς τις εἶμαι μηδὲν, μηδὲ κἂν λόγου τινὸς ἄξιος; Τίποτε ἄλλο δὲν δύναμαι νὰ εἶπω, εἰμὴ σιωπῶν νὰ θαυμάζω τὴν ὑπερόν σου σοφίαν. „ Ταῦτα λέγων ἐφράυλιζε τὸν ἑαυτόν του, διότι ἐνικήθη ἀπὸ τὰ κακὰ, καὶ ἠγανάκτησε κατὰ τοῦ ἰδίου ἑαυτοῦ του, καὶ παρεκάλεσε πάλιν τὸν Θεὸν ἐκ ψυχῆς νὰ τὸν συγχωρήσῃ. Ὁ δὲ Θεὸς ἰδὼν τὴν τοιαύτην του ἐγκάρδιον μετάνοιαν, ὄχι μόνον τὴν ἀμαρτίαν του ἐσυγχώρησεν, ἀλλὰ καὶ τὰ δεινὰ του κατέπαυσε, καὶ τὴν θλίψιν του μετέβαλεν εἰς χαρὰν, καὶ τὰς πληγὰς τοῦ σώματός του ἐθεράπευσε, καὶ ἄλλα τέκνα ἴσα μὲ τῶν πρώτων τὸν ἀριθμὸν τῷ ἐχάρισε, καὶ πᾶσαν τὴν ἄλλην εὐδαιμονίαν διπλασίαν τῆς πρώτης του τῷ ἀπέδωκεν, ἐπιμετρήσας ἱκανὰ ἔτη εἰς τὴν ζωὴν του, ὥσε καὶ υἱοὺς τῶν υἱῶν του εἶδεν ἕως τετάρτης γενεᾶς, ἔγιναν δὲ ὅλαι αἱ ἡμέραι τῆς ζωῆς του ἑκατὸν ἑβδομηκοντα ἔτη, ἐν οἷς

διετέλεσε δοξάζων καὶ ὑμνῶν τὴν πάνσοφον καὶ ἀκατάληπτον τοῦ Θεοῦ πρόνοιαν.

Ἰδοὺ, ἀγαπητοί μου ἀναγνώσαι! ὁ Θεὸς ἐξετάζει τὰς καρδίας τῶν πιστῶν του, καὶ δοκιμάζει τὴν πρὸς αὐτὸν ἀγάπην των καὶ πίσιν, ἀφαιρῶν ἀπὸ αὐτοὺς πρὸς καιρὸν τὰ ὅσα ἀγαθὰ τοὺς ἐχάρισε, διὰ νὰ κάμῃ εἰς αὐτοὺς ἔπειτα τὴν ἀμοιβὴν πολλαπλασίονα. Ὅθεν καὶ ἡμεῖς δὲν πρέπει ποτὲ νὰ ἀγανακτῶμεν καὶ νὰ βλασφημῶμεν διὰ τὰ ὁποῖα μᾶς σέλλονται παρὰ Θεοῦ κακὰ, ἀλλὰ νὰ ὑπομένωμεν μὲ σταθερὰν ψυχὴν, λέγοντες εἰς τὰς θλίψεις καὶ ἀνάγκας μας τοὺς λόγους τοῦ ὑπομονητικοῦ ἐκείνου Ἰωβ: „Ὁ Κύριος ἔδωκεν, ὁ Κύριος ἀφείλετο, εἴη τὸ ὄνομα Κυρίου εὐλογημένον.“ Καὶ χωρὶς νὰ ἐκκλίνωμεν ἀπὸ τὸν Θεόν, νὰ δοξάζωμεν αὐτὸν, καὶ νὰ ἐλπίζωμεν ἀδυσάκτως, ὅτι ἡ πάνσοφος αὐτοῦ Πρόνοια θέλει παρηγορήσει καὶ ἡμᾶς ἀφεύκτως, καθὼς ἐπαρηγόρησε καὶ ἤλεψε μετὰ ταῦτα καὶ τὸν ὑπομονητικὸν Ἰωβ.

148. Προσδοκία τοῦ Σωτῆρος.

Ἀγαπητοί μου ἀναγνώσαι! Ἠκούσατε ἕως τώρα μέγα μέρος τῆς ἱστορίας τῆς παλαιᾶς Γραφῆς. Ἄς ρίψωμεν τώρα ἀκόμη ἓν βλέμμα εἰς αὐτήν.

Ἡ κοινὴ δὲ ὅλους τοὺς ἀνθρώπους φιλόανθρωπος καὶ πατρικὴ πρόνοια τοῦ Θεοῦ, τὴν ὁποῖαν βλέπομεν εἰς πᾶσαν περίεσιν, φαίνεται πολὺ λαμπροτέρα καὶ ἐνδοξοτέρα ἐκ τῆς συνεχείας ὅλης τῆς ἱστορίας.

Ὁ Θεὸς ἐκλεξεν ἀπ' ὅλα τὰ ἄλλα ἔθνη τῆς γῆς τὸ ἔθνος τῶν Ἰσραηλιτῶν, διὰ νὰ ἀποκαταστήσῃ αὐτὸ θεοσεβῆ, ἅγιον καὶ εὐτυχῆ λαόν. Διὰ τοῦτο ἐκάλεσε τὸν Ἀβραάμ,

τὸν ἁγιώτατον ἄνδρα τοῦ τότε καιροῦ εἰς προπάτορα τοῦ ἔθνους τούτου, λέγων πρὸς αὐτόν: „Σὲ θέλω κάμει πατέρα ἑνὸς μεγάλου ἔθνους.“ Καὶ εἰς αὐτὸν τὸν ἴδιον λαὸν εἶπεν ὁ Θεὸς ἐπὶ τοῦ ὄρους Σινά: „Ἐὰν ἀκούσητε τῆς φωνῆς μου, καὶ φυλάξητε τὴν διαθήκην μου, θέλετέ μοι εἶσθαι λαὸς περιούσιος ἀπὸ πάντων τῶν ἐθνῶν τῆς γῆς, καὶ ἔθνος ἅγιον.“

Καὶ μὴ νομίσητε, ὅτι ὁ Θεὸς ἐκλεξε τοῦτον τὸν λαὸν, διότι εἶχε πρὸς αὐτὸν χωριστὴν κλίσιν, καὶ πρὸς τὰ λοιπὰ ἔθνη τῆς γῆς ὄχι τὰ αὐτὰ φιλάνθρωπα καὶ πατρικὰ φρονήματα. Αὐτὸς ἠθέλησε μόνον νὰ διαδώσῃ τὴν ἐπίγνωσιν τοῦ Θεοῦ, τὴν ἀγιότητα καὶ μακαριότητα εἰς ὅλα τὰ λοιπὰ ἔθνη τῆς γῆς δι' αὐτοῦ τοῦ λαοῦ. „Διὰ σοῦ, εἶπε πρὸς τὸν Ἀβραάμ, θέλουν εὐλογηθῆ ὅλα τὰ ἔθνη τῆς γῆς.“ Ὅ,τι εἶναι ἕνας ἱερεὺς, ὅστις θεωρεῖται ὡς καθιερωμένον εἰς τὸν Θεόν, ἱερόν πρόσωπον, διὰ τὸν εἰς αὐτὸν ἐμπιστευμένον λαὸν — τοῦτο ἔπρεπε νὰ εἶναι τὸ Ἰσραηλιτικὸν ἔθνος δι' ὅλα τὰ ἔθνη τῆς γῆς. Εἰς αὐτὸ τὸ ἔθνος, ὡς εἰς ἱερέα, ἐνεπιστεύθησαν, ἐν ταῖς ἀποκαλύψεσι, ταῖς νόμοις καὶ ταῖς ἐπαγγελίαις τοῦ Θεοῦ τὰ κειμήλια τῆς ἀνθρωπότητος — ἡ ἀλήθεια, ἡ ἀρετὴ καὶ ἡ μακαριότης. Τοῦτο τὸ ἔθνος ἐκλήθη ἱερεὺς εἰς διάδοσιν τῆς ἐπιγνώσεως καὶ λατρείας τοῦ Θεοῦ, τῆς ἀγάπης πρὸς τὴν ἀρετὴν καὶ τῆς μακαριότητος εἰς ὅλην τὴν γῆν. „Ἔμεῖς, εἶπεν ὁ Θεὸς πρὸς τοῦτο τὸ ἔθνος, θέλετε μοι εἶσθαι βασιλεῖον ἱεράτευμα.“

Ὅσον σκληροτράχηλος καὶ ἄν ἦτον ὁ λαὸς οὗτος, ὅσον καὶ ἄν ἐξέπεσε πολλάκις εἰς εἰδωλολατρείαν, εἰς ἀμαρτίαν καὶ τάλαιπωρίαν, ὁ Θεὸς ὅμως μὲ ὅλα ταῦτα κατώρθωσε πάλιν δι' αὐτοῦ τὸν ἀγαθὸν καὶ μέγιστον σκοπὸν του. Διὰ μέσου τῶν Ἰσραηλιτῶν ὄχι μόνον οἱ παλαιοὶ κάτοικοι τῆς ἐπαρχίας Χαναάν, καὶ ὅλα τὰ εἰς αὐτὴν γειτνιάζοντα ἔθνη, — οἶον:

Μαδιανῖται καὶ Μωαβῖται, Φιλιζῖνοι καὶ Σύριοι, Τύριοι καὶ Σιδωνιοὶ — ἀλλὰ καὶ τὰ πλέον δυνατώτερα καὶ μεγαλῆτερα βασιλεία τοῦ παλαιοῦ κόσμου ἐγνώρισαν τὸν ἀληθινὸν Θεόν. Ἡ τοποθεσία τῆς ἐπαρχίας Χαναάν, — ἣτις ἦτον ὡς κέντρον ἐν τῷ μέσῳ τῶν τριῶν μερῶν τοῦ κόσμου, πλησίον τῆς Τύρου καὶ Σιδῶνος, τῶν πρώτων ἐμπορικῶν πόλεων τοῦ παλαιοῦ κόσμου, — ἦτον ἀρμοδιωτάτη διὰ νὰ διαδοθῶσιν ἐκεῖθεν αἱ ἀποκαλύψεις τοῦ Θεοῦ εἰς ὅλην τὴν γῆν. Καὶ ὅτι ἡ φήμη τοῦ Θεοῦ ἐκτάμβη τρώντι καὶ ἕως εἰς τὰ μακρυνώτερα ἔθνη, τοῦτο μας τὸ ἀποδεικνύει π. χ. καὶ ἡ βασίλισσα τῆς Σαβᾶ, ἣτις ἦλθεν εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ μόνον καὶ μόνον διὰ τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου. Πῶς δὲ ὁ Θεὸς διὰ μετοικεσιῶν καὶ μετανασάσεων ἔφερε τὸ Ἰσραηλιτικὸν ἔθνος εἰς σχέσιν μὲ τοὺς Αἰγυπτίους, Ἀσσυρίους καὶ Βαβυλωνίους, πῶς ἐδοξάσθη διὰ τοῦ Ἰωσήφ καὶ Μωϋσέως ἐν Αἰγύπτῳ, διὰ τοῦ Ἰωνᾶ καὶ Τωβίτ εἰς τὴν Νινευῆ, διὰ τοῦ Δανιὴλ καὶ τῶν τριῶν αὐτοῦ φίλων ἐν Βαβυλῶνι — καὶ πῶς καὶ ὁ βασιλεὺς τῶν Περσῶν Κύρος, ὁ θεμελιωτῆς ἐνὸς νέου καὶ μεγάλου βασιλείου, ἐγνώρισε τὸν ἀληθινὸν Θεόν — ταῦτα πάντα, μοὶ φαίνεται, εἶναι ἀκόμη εἰς τὴν μνήμην σας, ἀγαπητοίμου ἀναγνώσαι! Τὰ ἔχνη τῶν ἀρχαιοτάτων ἀποκαλύψεων τοῦ Θεοῦ, αἱ ὁποῖαι ἦσαν ἐμπιστευμέναι εἰς τοὺς Ἰσραηλίτας, φαίνονται καὶ εἰς τὴν ἰσορίαν ἄλλων τῶν παλαιῶν ἔθνων. Οἱ Ἰσραηλίται ἠνώθησαν πρὸς τούτοις καὶ μὲ τὰ περιφημώτερα ἔθνη τῆς γῆς, δηλονότι, μὲ τοὺς Ἕλληνας καὶ μὲ τοὺς Ῥωμαίους, καὶ ἄρχισαν ἕκτοτε ἀκόμη νὰ ἔχωσιν ἐπίρροιαν εἰς αὐτὰ, τὸ ὅποιον ἔγινεν ὑπερώτερα πλέον δραστηριώτερον.

Τόσον ἐνδόξως ἐπληρώθησαν αἱ ἐπαγγελίαι τοῦ Θεοῦ. Ὅτι δὲ ὁ Θεὸς διοικεῖ ὅλον τὸν κόσμον κατὰ μίαν αἰώνιον καὶ ἀμετάβλητον βουλήν, πλήρη σοφίας καὶ ἀγαθότητος, ὅτι ὀδηγεῖ ὅλα τὰ συμβεβηκότα, ὅτι διορίζει τὰς τύχας ὅλων

τῶν ἐθνῶν — ὅτι δὲν εἶναι μόνον Θεὸς τῶν Ἰσραηλιτῶν, ἀλλὰ Θεὸς ὅλων τῶν ἐθνῶν, καὶ περιλαμβάνει ὅλους τοὺς ἀνθρώπους μὲ μίαν καὶ τὴν αὐτὴν ἀγάπην, καθὼς ὁ ἀμέτρητος οὐρανὸς περικυκλῶνει ὅλην τὴν γῆν, τοῦτο φαίνεται τῶρα προφανέστατα. Ἡ πρὸς τὸν Ἰσραηλιτικὸν λαὸν πρόνοια μᾶς φαίνεται ὅπως διόλου ὡς οἰκονομία καὶ προπαρασκευὴ τοῦ Θεοῦ πρὸς φωτισμὸν, βελτίωσιν καὶ εὐτυχίαν ὅλων τῶν ἐπὶ γῆς ἐθνῶν.

Ἄλλ' ὁ σοχασμὸς τῶν συμβεβηκότων, τὰ ὁποῖα ἤκουσαμεν ἕως τῶρα, μᾶς παριστάνει καὶ ἄλλην τινα θεωρίαν εἰς τὰ μέλλοντα πράγματα. Μάλιστα δὲ ὅλη ἡ ἕως ἐδῶ ἰσορροπία τῆς παλαιᾶς Γραφῆς, εἶναι προπαρασκευὴ μιᾶς πλείου θαυμασιωτέρας μελλούσης ἰσορροπίας. Ὁ Ἰσραηλιτικὸς λαὸς εἶχεν ἀκόμη ἐνδοξοτέρας ἐπαγγελίας, ἀκόμη μεγαλητέρας προσδοκίας. Τὸ κάλλιστον καὶ ὠραιότατον ἔμελλεν ἀκολούθως νὰ ἔλθῃ. Εἶναι ἄξιον λοιπὸν τοῦ ἡμετέρου κόπου νὰ ἐκθέσωμεν ἐνταῦθα ταύτας τὰς ἐπαγγελίας, τὰς ὁποίας ἤκουσατε ἕως τῶρα σποράδην:

Ὁ Θεὸς εἶπε πρὸς τὸν ὄφιν, ὅστις ἐξηπάτησε τοὺς προπάτοράς μας εἰς τὴν ἁμαρτίαν: „Ἐνας ἐκ τῶν ἀπογόνων τῆς γυναικὸς θέλει σοῦ συντρίψει τὴν κεφαλὴν — καὶ σὺ πάλιν θέλεις κεντῆσαι αὐτοῦ τὴν πτέρναν.“ Οἱ λόγοι οὗτοι πρέπει νὰ σαφηνισθῶσιν. Ὅτι ὁ ὄφιν οὗτος, ὅστις ἐλάλησε μὲ τοὺς προπάτοράς μας, καὶ μὲ τὸν ὁποῖον ἐλάλησεν ὁ Θεός, δὲν ἦτον ἀπλῶς φυσικὸς ὄφιν, τοῦτο ἡμπορεῖτε εὐκόλως νὰ τὸ σοχασθῆτε, ἀγαπητοί μου ἀναγνώσαι! Κατὰ τὴν κοινὴν δόξαν τῶν πατέρων τῆς Ἐκκλησίας μας, ἡ ὁποία θεμελιούται καὶ εἰς τὴν ἁγίαν Γραφὴν, ἐλάλησε διὰ τοῦ ὄφεως τούτου ὁ Σατανᾶς — τὸ πονηρὸν πνεῦμα, τὸ ὁποῖον ἀπὸ λαμπρότατος Ἄγγελος τοῦ Θεοῦ, μετεβλήθη διὰ τῆς ἁμαρτίας εἰς διάβολον. Ὅθεν ἡ ἔννοια τῶν ἀνωτέρω λό-

γων εἶναι ἢ ἄξιός: „Θέλει ἔλθει ποτε υἱὸς ἀνθρώπου, ὅστις θέλει ἐξαφανίσει τὴν δύναμιν αὐτοῦ τοῦ πονηροῦ καὶ ἐχθροῦ καὶ δαίμονος — πλὴν θέλει πάθει καὶ αὐτὸς πολλά.“

Ὁ Θεὸς εἶπε πρὸς τὸν Ἀβραάμ: „Θέλω πληθύνει τὰ τέκνα σου ὡς τὰ ἄστρα τοῦ οὐρανοῦ — καὶ οἱ ἐνόες τῶν ἀπογόνων σου θέλουσιν εὐλογηθῆ πάντα τὰ ἔθνη τῆς γῆς.“

Ταύτην τὴν μεγίστην ἐπαγγελίαν διεσάφησεν ὁ Θεὸς φρανώτερον εἰς τὸν Ἰακώβ, καὶ τοῦ ὀνόμασεν ἐκεῖνον ἐκ τῶν δώδεκα υἱῶν του, ἐκ του ὁποίου θέλει γεννηθῆ ὁ ἐπαγγελθεὶς, ἐδιώρισε δὲ καὶ τὸν καιρὸν, κατὰ τὸν ὁποῖον θέλει ἔλθει αὐτὸς εἰς τὸν κόσμον. „Τὸ βασιλικὸν σκῆπτρον, (ἐπροφήτευσεν ὁ Ἰακώβ ἀποθνήσκων) δὲν θέλει ἐκλείψει ἀπὸ τῆν φυλὴν τοῦ Ἰούδα, οὔτε ἠγούμενος ἀπὸ τοὺς ἀπογόνους του, ἕως οὐ νὰ ἔλθῃ ἐκεῖνος, ὅστις μέλλει νὰ σαλῆ. Καὶ ἐκ αὐτὸν θέλουσιν ἐλπίζει τα ἔθνη.“

Ταύτην τὴν ἐπαγγελίαν ἐπανάλαβεν ὁ Θεὸς πρὸς πάντα τὸν λαὸν Ἰσραὴλ διὰ τοῦ Μωϋσέως, ὅστις εἶπε πρὸ τοῦ θανάτου του: „Ὁ Θεὸς θέλει ἀναστήσει ἐκ τῶν ἀδελφῶν σας προφήτην, ὡς ἐμέ. Εἰς αὐτὸν πρέπει νὰ ὑπακούετε καθ' ὅλα, ὅσα θέλει σᾶς εἰπεῖ. Ὅστις δὲ ἐξ ὑμῶν δὲν ἠθέληεν ὑπακούσει εἰς αὐτὸν, μέλλει νὰ ἐξολοθρευθῆ ἐκ του λαοῦ.“

Ὁ Θεὸς ἐφανέρωσε τὴν ἐπαγγελίαν ταύτην καὶ εἰς τὸν βασιλέα Δαυὶδ μὲ λαμπρότερον φῶς. Ὁ Δαυὶδ ἐπρόσμενευ ἀπὸ τοὺς ἀπογόνους του ἕνα — ὅστις ἠθέληεν εἶναι υἱὸς τοῦ Δαυὶδ, καὶ ἐνταυτῶ αἰώνιος βασιλεὺς. Περὶ τούτου ὀμιλεῖ ὁ ἴδιος μὲ τόσον μεγάλον ἐνθουσιασμὸν, καὶ μὲ τόσον σέβας, ὥστε καὶ Κύριον αὐτοῦ τὸν ὀνόμασεν.

Περὶ αὐτοῦ τοῦ Ἐνὸς ὁμιλοῦσι τέλος πάντων καὶ ὅλοι οἱ προφῆται, οἵτινες ἐπερίγραψαν τὸ ὑψηλὸν αὐτοῦ ὑποκείμενον πρὸ πολλῶν αἰῶνων, καὶ ὠνόμασαν αὐτόν: „Θαυμαζόν“ „Θεὸν ἰσχυρόν“ „Θεὸν μεθ' ἡμῶν“ „Τὸν ὑψίστου“ Ἐκλεκτὸν τοῦ Θεοῦ, εἰς ὃν ὁ Θεὸς εὐδοκεῖ· Κύριον, δοθέντα ἡμῖν εἰς δικαιοσύνην· Ἅγιον τῶν Ἁγίων· Χριστὸν Κυρίου· Εὐλογίαν καὶ λύτρωσιν τοῦ ἀνθρωπίνου γένους· Ἄρχοντα εἰρήνης, ὅστις θέλει φέρει εἰς τοὺς ἀνθρώπους τὴν αἰώνιον εἰρήνην· Βασιλέα μέγαν, ὅστις θέλει κατάγεσθαι ἀπὸ τὸ γένος τοῦ Δαυὶδ, τοῦ ὁποίου ἡ βασιλεία θέλει ἐκταυθῆ εἰς ὅλην τὴν γῆν, καὶ θέλει διαρκέσει αἰωνίως — εἰς αὐτὸν θέλουσιν ἵποταθῆ πάντα τὰ ἔθνη, καὶ πάντες οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς θέλουσι κλίνει γόνυ ἐνώπιον αὐτοῦ. Οἱ Προφῆται προεῖπαν ἀκόμη καὶ ὅλα τὰ ἐπισημότερα, μάλιστα δὲ καὶ πολλὰ τῶν πλέον μικρῶν περιστατικῶν τῆς ζωῆς του. Οὕτω π. χ. προεῖπεν ὁ προφήτης Μιχαίας ἀκόμη καὶ τὸν τόπον τῆς γεννήσεώς του, λέγων: „Καὶ σὺ Βηθλεὲμ, γῆ Ἰούδα, δὲν εἶσαι οὐδαμῶς ἐλαχίστη τῶν ἡγεμονικῶν πόλεων τοῦ Ἰούδα· διότι ἐκ σοῦ θέλει ἐξέλθει ὁ ἡγούμενος, ὅστις θέλει ποιμάνει τὸν λαόν μου Ἰσραὴλ, τοῦ ὁποίου ἡ ἐξοδος εἶναι ἀπ' ἀρχῆς καὶ ἐξ ἡμερῶν αἰῶνος.“

Ὁ καιρὸς, καθ' ὃν ἔπρεπε νὰ φανῆ ὁ σωτὴρ οὗτος τοῦ ἀνθρωπίνου γένους, ἔφθασε τέλος πάντων. Τὸ σκῆπτρον τῆς βασιλείας τοῦ Ἰσραὴλ ἀφηρπάχθη ἀπὸ τὰς χεῖρας του, καὶ οἱ Ἰσραηλίται κατετήκοντο ὑπὸ ξένην διοίκησιν. Ὅχι μόνον ὁ Ἰσραηλιτικὸς λαὸς, ἀλλὰ καὶ ὅλος ὁ κόσμος εἶχε χρεῖαν, μάλιστα τώρα παρ' ἄλλοτέποτε, ἐνὸς σωτῆρος, διὰ νὰ τοὺς ἐλευθερώσῃ ἀπὸ τὴν πλάνην, ἀμαρτίαν καὶ ταλαιπωρίαν. Ὅχι μόνον οἱ Ἰσραηλίται, ἀλλὰ καὶ πολλὰ ἔθνη τῆς γῆς, εἰς τὰ ὁποῖα ἔγιναν γνωστὰί αἱ ἐπαγγελίαι τοῦ Θεοῦ διὰ τῶν Ἰσραηλιτῶν, ἐπεθύμουν ἐκ καρδίας τὴν ἐλευσίαν του.

Φίλτατοι καὶ περιπόθητοί μου ἀναγνώσαι! Αὐταὶ αἱ μεγάλαι ἐπαγγελίαι τοῦ Θεοῦ, αὐταὶ αἱ ὑψηλαὶ προσδοκίαι τοῦ Ἰσραηλιτικοῦ ἔθνους, εἶναι καὶ εἰς ἡμᾶς πολλοῦ ἄξια.

Πόσον μέγιστος καὶ πίστεως ἄξιος πρέπει νὰ φανῆ καὶ εἰς ἡμᾶς ἐκεῖνος, τὸν ὁποῖον ὁ Θεὸς ἤδη ἀπὸ κτίσεως κόσμου ὑπεσχέθη πολλάκις εἰς τοὺς ἀνθρώπους ὡς μεγίστην εὐλογίαν τοῦ κόσμου. Ἐκεῖνος, τὸν ὁποῖον ὅλοι οἱ μεγάλοι καὶ ἅγιοι ἄνδρες τοῦ Ἰσραηλιτικοῦ ἔθνους: Ὁ Ἀβραάμ, ὁ Μωϋσῆς, ὁ Δαυὶδ ἐπρόσμεναν ὡς σωτηρίαν τοῦ σύμπαντος κόσμου. Ἐκεῖνος, ὅστις ἦτον ἐπομένως τὸ τέλος ὅλων τῶν ἐπαγγελιῶν, ὅλων τῶν προπαρασκευῶν τοῦ Θεοῦ, καὶ ἡ εὐκταία καὶ ἀγαθὴ ἐλπίς τῶν γενναίων καὶ ἐναρέτων ψυχῶν!

Ἀγαπητοί μου ἀναγνώσαι! Ὅσον ὠραίως καὶ λαμπρῶς, πράως καὶ φιλανθρώπως ἐφάνερωσεν ὁ Θεὸς εἰς τὴν μέχρι τοῦδε ἰσορίαν τὴν ἀγαθότητάτου, τὴν ἀγιότητάτου καὶ τὴν φιλανθρωπίαντου, ὅλα ὅμως ἦσαν ἀμυδρὸν φῶς τῆς γλυκυτάτης ἀνατολῆς. Εἰς αὐτὸν, τὸν ἐπηγγελμένον, τὸν πρὸ πολλῶν αἰῶνων προσδοκώμενον, θέλει φανερωθῆ λαμπρότατα ἢ πρὸς ὅλους τοὺς ἀνθρώπους πατρικὴ τοῦ Θεοῦ ἀγάπη, ὡς ἥλιος ἀνατέλλων!

Καὶ τοῦτον τὸν προσδοκώμενον, τὸν ὁποῖον οἱ Ἰουδαῖοι ἐνόμαζον Μεσσίαν, ὀνομάζομεν ἡμεῖς — ἃς προφέρωμεν πῶρα πρώτην φοράν μὲ βαθύτατον σέβας τὸ ὄνομάτου —
ΙΗΣΟΥΣ ΤΟΝ ΧΡΙΣΤΟΝ.

ΠΙΝΑΞ.

	Σελ.
1. Ἀρχὴ καὶ Δημιουργία τοῦ παντός	1
2. Πλάσις τοῦ πρώτου ἀνθρώπου	5
3. Ὁ Παράδεισος	7
4. Πλάσις τῆς Εὐας.	9
5. Πρώτη ἁμαρτία	10
6. Τιμωρία τῆς πρώτης ἁμαρτίας	13
7. Ἡ πρώτη θυσία.	16
8. Ἀδελφοκτονία τοῦ Κάϊν.	17
9. Τιμωρία τοῦ Κάϊν	19
10. Διαφορὰ τοῦ πρώτου Κόσμου	20
11. Ἀπώλεια τοῦ πρώτου Κόσμου	22
12. Σωτηρία τοῦ Νῶε	24
13. Εὐχαριστήριος θυσία τοῦ Νῶε	26
14. Υἱοὶ τοῦ Νῶε, Σὴμ, Χάμ, καὶ Ἰάφεθ	27

ΟΙ ΠΑΤΡΙΑΡΧΑΙ.

15. Κλήσις τοῦ Πατριάρχου Ἀβραάμ	31
16. Φιλησυχία καὶ τραότης τοῦ Ἀβραάμ	32

17.	Φιλανθρωπία τοῦ Ἀβραάμ	34
18.	Δέσεις τοῦ Ἀβραάμ ὑπὲρ τῶν Σοδόμων	36
19.	Διαφθορὰ τῶν ἠθῶν τῶν Σοδομιτῶν	38
20.	Καταστροφὴ τῶν Σοδόμων	39
21.	Ἀποδίωξις τοῦ Ἰσμαήλ	41
22.	Θυσία τοῦ Ἀβραάμ	43
23.	Πατρικὴ ἐπιμέλεια καὶ φροντὶς τοῦ Ἀβραάμ	46
24.	Ῥεβέκκα καὶ Λάβαν	48
25.	Ἡ Ῥεβέκκα γίνεται γυνὴ τοῦ Ἰσαάκ	50
26.	Ἰσαῦ καὶ Ἰακώβ	52
27.	Ἡ κλίμαξ τοῦ Ἰακώβ	57
28.	Διατριβὴ τοῦ Ἰακώβ παρὰ τῷ Λάβαν	58
29.	Ἐπιστροφὴ τοῦ Ἰακώβ εἰς τὴν πατρίδα	62
30.	Ἀντάμωσις τοῦ Ἰακώβ μετὰ τοῦ Ἡσαῦ	65
31.	Ὁ Ἰωσήφ ὡς ποιμὴν προβάτων	67
32.	Ὁ Ἰωσήφ ἐν τῷ Λάκκῳ	69
33.	Ὁ Ἰωσήφ πωλεῖται ἀπὸ τοὺς ἀδελφούς του	70
34.	Ὁ Ἰωσήφ εἰς τὸν οἶκον τοῦ Πετεφρῆ	73
35.	Ὁ Ἰωσήφ εἰς τὴν φυλακὴν	75
36.	Ἐλευθέρωσις τοῦ Ἰωσήφ	78
37.	Ἰψώσεις τοῦ Ἰωσήφ	79
38.	Οἱ ἀδελφοὶ τοῦ Ἰωσήφ εἰς τὴν φυλακὴν	82
39.	Ἐπάνοδος τῶν ἀδελφῶν τοῦ Ἰωσήφ εἰς τὴν Χαναάν	84
40.	Ὀδοιπορία τοῦ Βενιαμὴν εἰς τὴν Αἴγυπτον	86
41.	Ἐλευσις τοῦ Βενιαμὴν εἰς τὴν Αἴγυπτον	88
42.	Τὸ ἀργυροῦν ποτήριον τοῦ Ἰωσήφ	90
43.	Γενναιοφυχία τοῦ Ἰούδα	91
44.	Ἀναγνώρισις τοῦ Ἰωσήφ μετὰ τοὺς ἀδελφούς του	94

	Σελ.
45. Χαρά τοῦ Ἰακώβ	97
46. Θάνατος τοῦ Ἰακώβ, καὶ τοῦ Ἰωσήφ	101

Μ Ω Τ Σ Η Σ.

47. Τὸ παιδίον Μωϋσῆς εἰς τὴν θύβην	104
48. Ὁ Μωϋσῆς εἰς τὸ φρέαρ	107
49. Ἡ καιομένη Βάτος	110
50. Τὰ θαύματα τοῦ Μωϋσέως	113
51. Ἐξοδος τῶν Ἰσραηλιτῶν ἐκ τῆς Αἰγύπτου	119
52. Ἀφανισμὸς τῶν Αἰγυπτίων	122
53. Ὡδὴ τοῦ Μωϋσέως	126
54. Ὁ οὐράνιος Ἄρτος	128
55. Ὑδωρ ἐκ τῆς πέτρας	131
56. Αἱ δέκα ἐντολαὶ τοῦ Θεοῦ	133
57. Χωρικοίτινες νόμοι	138
58. Νόμοι πρὸς ὄφελος τῶν πτωχῶν	142
59. Ὁ Χρυστοῦς Μόσχος	144
60. Ἡ Ὀρνυγομήτρα	149
61. Οἱ παρὰ τοῦ Μωϋσέως ἀπεσαλμένοι εἰς κατασκό- πευσιν τῆς γῆς Χαναάν	151
62. Θρηνητικὸς ὕμνος τοῦ Μωϋσέως	155
63. Τελευταία ὁμιλία τοῦ Μωϋσέως	158
64. Θάνατος τοῦ Μωϋσέως	161

Κ Ρ Ι Τ Α Ι .

	Σελ.
65. Κληῖσις τοῦ Γεδεών	165
66. Νίκη τοῦ Γεδεών	166
67. Οἱ υἱοὶ τοῦ Γεδεών	168
68. Θάνατος τοῦ Ἀβιμέλεχ	172
69. Σαμφών	174
70. Ἀληθῆς φιλία τῆς Ῥούθ	176
71. Εὐεργεσία τοῦ Βούζ	178
72. Γάμος τοῦ Βούζ μετὰ τῆς Ῥούθ	180
73. Ὁ μέγας ἱερεὺς Ἡλὶ καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ	181
74. Ὑπακοή καὶ ἀπλότης τοῦ Σαμουήλ	284
75. Ποινὴ τοῦ Ἡλὶ καὶ τῶν τέκνων αὐτοῦ	187
76. Θυσία καὶ νίκη τοῦ Σαμουήλ	189

ΒΑΣΙΛΕΙΣ ΤΟΥ ΙΣΡΑΗΛ.

77. Ὁ παῖς καὶ ποιμὴν Δαυίδ	191
78. Ὁ Δαυίδ παρὰ τὰ πρόβατα τοῦ πατρός του	194
79. Ὁ παῖς καὶ ποιμὴν Δαυίδ εἰς τὴν βασιλικὴν αὐλήν	198
80. Ὁ Γίγας Γολιάθ	200
81. Μάχη τοῦ Δαυίδ μετὰ τοῦ Γίγαντος Γολιάθ	203
82. Ὁ ἀγαθὸς βασιλόπαις Ἰωνάθαν	206
83. Ἡ εἰς Θεὸν ἐλπίς τοῦ Δαυίδ	210
84. Νάβαλ καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ Ἀβιγαία	213
85. Ἡ τελευταία τοῦ Δαυίδ μετὰ Σαοὺλ ἀντάμωσις	217
86. Προσαγὴ τοῦ Δαυίδ εἰς τὸ νὰ λατρεύηται ὁ Θεὸς δημοσίως	221

	Σελ.
87. Ψαλμὸς εἰς τὴν δημόσιον λατρείαν	224
88. Ἀμαρτία τοῦ Δαυὶδ	227
89. Μετάνοια τοῦ Δαυὶδ	229
90. Ἀποσασία τοῦ Ἀβεσσαλώμ	232
91. Φυγὴ τοῦ Δαυὶδ	234
92. Σεμεὶ καὶ Βερζελλί	236
93. Θάνατος τοῦ Ἀβεσσαλώμ	238
94. Ἐπιστροφὴ τοῦ Δαυὶδ εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ	241
95. Ψαλμοὶ τοῦ Δαυὶδ	243
96. Θάνατος τοῦ Δαυὶδ	247
97. Ὁ Βασιλεὺς Σολομῶνι	252
98. Ἡ σοφὴ ἀπόφασις τοῦ Σολομῶντος	254
99. Παροιμίαι Σολομῶντος	256
100. Ὁ Ναὸς τοῦ Σολομῶντος	261
101. Θάνατος τοῦ Σολομῶντος	265
102. Ἐλευθέρωσις τῆς πόλεως Βετυλούας διὰ τῆς Ἰουδῆ	269
103. Διαιρέσις τοῦ βασιλείου τῶν Ἰσραηλιτῶν	272

ΟΙ ΠΡΟΦΗΤΑΙ.

104. Ὁ Ἡλίας παρὰ τῷ χειμάρρῳ Χορράθ	274
105. Θυσία τοῦ Ἡλιοῦ	278
106. Ἀμαρτία καὶ τιμωρία τοῦ Ἀχαάβ καὶ τῆς Ἰε- ζάβελ	284
107. Θαύματα τοῦ Ἐλισσαίε	286
108. Ἐτερον θαῦμα τοῦ Ἐλισσαίε	290
109. Ὁ Γιεζί	294
110. Κάλεισις τοῦ Ἰωνᾶ	295

	Σελ.
111. Ὁ Ἰωῆς ἐν τῇ κοιλίᾳ τοῦ κήτους . . .	298
112. Τὸ πρὸς μετάνοιαν κήρυγμα τοῦ Ἰωῆ . . .	299
113. Νουθέτησις τοῦ Ἰωῆ	301
114. Ὁ Προφήτης Ἡσαΐας	303
115. Καὶ ἄλλαι τινὲς ὠραῖαι παραβολαὶ τοῦ Ἡσαΐου .	308
116. Ὁ προφήτης Ἰερεμίας	311
117. Ἰεζεκιήλ καὶ οἱ λοιποὶ Προφῆται	316
118. Αἰχμαλωσία τοῦ Ἰσραηλιτικοῦ λαοῦ	322

ΑΙΧΜΑΛΩΣΙΑ ΤΩΝ ΙΣΡΑΗΛΙΤΩΝ ΠΑΡΑ ΤΩΝ ΑΣΣΥΡΙΩΝ.

119. Ἀγαθοεργία τοῦ γέροντος Τωβίτ	325
120. Ὑπομονὴ τοῦ γέροντος Τωβίτ εἰς τὴν δυσυχίαν του	329
121. Νουθεσίαι τοῦ Τωβίτ πρὸς τὸν υἱὸν του	332
122. Ὀδοιπορία τοῦ νέου Τωβίου	334
123. Ὁ μέγας ἰχθύς	336
124. Γάμος τοῦ νέου Τωβίου	338
125. Ἐπιστροφὴ τοῦ Τωβίου εἰς τὴν πατρίδα του	341
126. Ἐλευσις τοῦ Τωβίου εἰς τὴν πατρικὴν του οἰ- κίαν	345
127. Ἀναγνώρισις τοῦ Ἀγγέλου	349
128. Θάνατος τοῦ Τωβίτ καὶ Τωβίου	352

Ἡ ἐν Βαβυλωνίαι Αἰχμαλωσία τῶν Ἰσραηλιτῶν.

129. Ὁ παῖς Δανιήλ	355
130. Εἰδωλολατρεία τῶν Βαβυλωνίων	359

	• Σελ.
131. Οἱ τρεῖς παῖδες εἰς τὴν κάμινον τοῦ πυρός	363
132. Ἡ Σωσάννα	367
133. Τὸ εἶδωλον Βήλ	371
134. Ὁ Δανιὴλ ἐν τῷ λάκκῳ τῶν λεόντων	373
135. Ἡ Ἀξίν καὶ ἡ Ἐσθήρ	377
136. Μαρδοχαῖος καὶ Ἀμάν	379
137. Ἡ Ἐσθήρ ἐνώπιον τοῦ βασιλέως	382
138. Ὑψωσις τοῦ Μαρδοχαίου	384
139. Θάνατος τοῦ Ἀμάν	388

ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ ΤΩΝ ΕΒΡΑΙΩΝ ΕΚ ΤΗΣ ΑΙΧΜΑΛΩ- ΣΙΑΣ.

140. Ἀνδικοδομὴ τοῦ ναοῦ τῆς Ἱερουσαλήμ	391
141. Ἀνοικοδομὴ τῆς πόλεως Ἱερουσαλήμ	394
142. Ὁ Ἐλεάζαρ	398
143. Οἱ ἑπτὰ Μακκαβαῖοι ἀδελφοὶ μετὰ τῆς ἐαυτῶν μητρὸς	400
144. Ματθαίας καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ	405
145. Θάνατος τοῦ Ἀντιόχου	408
146. Παροιμίαι τοῦ υἱοῦ Σιράχ	412
147. Ἱσορία τοῦ δικαίου Ἰώβ	418
148. Προσδοκία τοῦ Σατῆρος	422

Παροραμάτων διόρθωσις.

Ἄν καὶ ἐπάσχισα νὰ μὴ μείνωσιν, εἰ δυνατόν, σφάλματα εἰς τὸ βιβλίον, μὲ ἔφυγαν ὅμως, κακῆ τύχῃ, οὐκ ὀλίγα· ὅθεν διορθῶνων ἐνταῦθα τινὰ, ἀφίνω τὰ λοιπὰ εἰς τοὺς ἐμμενεῖς ἀναγνώσας καὶ διδασκάλους.

Σελίδι 2, Στίχῳ 12, Γράφει ἡ γῆ. — Σελ. 3, στ. 30, ἔργωντου. — Σελ. 4, στ. 24, ἐγείρεται. — Σελ. 10, στ. 6, αὐτῶν. — Σελ. 17, στ. 18, οὐδὲ. — Σελ. 31, στ. 22, ἦτον. — Σελ. 34, στ. 1, μία. — Σελ. 36, στ. 14, ἐπορεύοντο. — Σελ. 36, στ. 27, δίκαιοι. — Σελ. 37, στ. 9, εὖρω. — Σελ. 39, στ. 11, τὴν. — Σελ. 40, στ. 16, περίχωρον. — Σελ. 42, στ. 16, τοῦ. — Σελ. 50, στ. 24, οὐ. — Σελ. 62, στ. 20, μετὰ. — Σελ. 64, στ. 24, ἠθέλησεν. — Σελ. 65, στ. 6, συγγενειάν σου. — Σελ. 70, στ. 25, κακοῦ. — Σελ. 71, στ. 1, καταβαίνοντες. — Σελ. 72, στ. 26, ἤμπορῆτε. — Σελ. 80, στ. 2, Αἰγύπτου. — καὶ στ. 5, ἡ περίσσεια. — καὶ στ. 27, περιτριγυρίσωσιν. — καὶ στ. 31, θεία. — Σελ. 85, στ. 16, ὀφθαλμούς. — καὶ στ. 23 οὐ. — Σελ. 94, στ. 11, ἰδοῦ. — Σελ. 95, στ. 1,

ἡς. — καὶ στ. 23, ἄν. — Σελ. 105, στ. 30, θίβην.
— Σελ. 108, στ. 1, ἕνα. — Σελ. 118, στ. 26, κε-
ραυνοὶ. — Σελ. 120, στ. 23, αἷμα. — Σελ. 121, στ.
3, δὲν ἦτον. — Σελ. 129, στ. 27, θαυμασμόν. — Σελ.
137, στ. 24, αὐτοπροαιρέτως. — Σελ. 134, στ. 9,
ιεράτευμα. — Σελ. 135, στ. 6, ἕτεροι. — Σελ. 137,
στ. 27, φοβεῖται. καὶ στ. 31, ἀδιάλειπτος. — Σελ. 158,
στ. 3, ἐτών. — καὶ στ. 17, ὁμιλιῶν. — Σελ. 160,
στ. 23, εἰς. — Σελ. 168, στ. 27, ἡμῶν. — Σελ. 169,
στ. 2, ἡμᾶς. — Σελ. 171, στ. 21, ἀπὸ γλυκύτητα. —
Σελ. 176, στ. 1, ἀβωότησας. — Σελ. 187, στ. 20,
ἦ. — Σελ. 195, στ. 2, ὁ. — καὶ στ. 31, κόσον. —
Σελ. 199, στ. 20, ὠδᾶς. — Σελ. 203, στ. 1. ἔφθα-
σεν. — καὶ στ. 1, ἀκοᾶς. — στ. 10, εἶναι. — Σελ.
207, στ. 30, με. — Σελ. 218, στ. 14, ἄσπονδόν σου.
— Σελ. 225, στ. 27, ὄργανον. — Σελ. 227, στ. 4,
δυσυχεῖων του. — Σελ. 228, στ. 25, φθᾶση. — Σελ.
229, στ. 7, ἤθελε. — Σελ. 243, στ. 8, ἄς. — Σελ.
264, στ. 1, Θεὸν ἡμῶν. — Σελ. 265, στ. 8, ὅ,τι. —
Σελ. 267, στ. 23, καὶ τὸ λείψανον τοῦ πρὸ ὀλίγου κ. τ.
— Σελ. 273, στ. 14, συνηριθμήθη. — Σελ. 275, στ.
4, τοῦ. — Σελ. 280, στ. 8, συνήθροισεν. — στ. 9,
ὄρος. — Σελ. 281, στ. 30, ἔθηκεν αὐτόν. — Σελ. 286,
στ. 10, αὐτήν. — Σελ. 293, στ. 14, ἐδέχετο. — Σελ.
303, στ. 16, εὐσπλαγχνίζεται. — Σελ. 305, στ. 5
πορφυραὶ. — Σελ. 312, στ. 19, ἐνθυμοῦνται. —
Σελ. 317, στ. 21, αὐτόν. — Σελ. 319, στ. 13.
Τί. — Σελ. 323, στ. 14, ἀναγγεῖλει. — Σελ.
325, στ. κάτωθεν 9, γρ. 119. — Σελ. 331, στ. 23,
ἐυφροσύνην. — Σελ. 338, στ. 2, Τωβίας. — Σελ. 338,

στ. 27, ἑναρέτων. — στ. 29, ἀναμεταξύτων. — Σελ. 346,
στ. 31, τοιαύτην. — Σελ. 360, στ. 2, ἰδεῖ. — Σελ.
371, στ. 30, ταῦτα. — Σελ. 373, στ. 6, προσφερόμ.
— Σελ. 379, στ. 20, προκομμενεςέρως. — Σελ. 380,
στ. 15, Ἀρίαν. — Σελ. 393, στ. 6, ἀπό. — Σελ.
397, στ. 4, τοῦ Θεοῦ. — Σελ. 400, στ. 18, Μακκαβαῖοι.
— καὶ στ. 20, ἔμπροσθέντου. — Σελ. 406, στ. 31,
Ἀβραάμ. — Σελ. 410, στ. 24, εἰς τὸν Θεόν. — Σελ. 417,
στ. 1, ἔχει μέγισον. — Σελ. 425. στ. 27, ἦ. —

Κατάλογος τῶν μέχρι τοῦδε καταγραφέντων
 φιλοκάλων Συνδρομητῶν. Τῶν δὲ γενησομέ-
 νων τὰ ὀνόματα θέλουν καταγραφῆ εἰς τοὺς
 ἀκολουθοῦς Τόμους.

ΒΙΕΝΝΗΣ.

	Σώμ.
Ο' Πανιερώτατος Μητροπολίτης ἅγιος Δαλματίας κύριος Βενέδικτος.	2
Ο' Πανοσιώτατος καὶ φιλογενέστατος Ἀρχιμανδρίτης καὶ Καθηγούμενος τῆς ἐν Ἐλασσῶνι ἱερᾶς καὶ σεβασμίας Μονῆς τῆς Θεοτόκου κύριος Ἀρσέ- νιος διὰ τὸ συζαθὲν καὶ διατηρούμενον ὑπὸ τοῦ ἱεροῦ αὐτοῦ Μοναστηρίου Σχολεῖον.	50
Ο' Πανος. Ἀρχιμανδρίτης κύριος Ἀβράμιος.	2
Ο' Πανοσιολογιώτατος κύριος Θεόκλητος Φαρμακίδης.	5
Ο' Πανοσιολογιώτατος κύριος Μισαήλ Ἀποστολίδης.	5
Ο' Πανοσιολογ. Σύγκελλος κύριος Διονύσιος.	2
Ο' Εὐγενέστατος ἄρχων ἀντιπρέσβυς τῆς Κραταιᾶς τῶν 'Οθωμανῶν βασιλείας κύριος Ἰωάννης Μαυρα- γένης.	3
Ο' ἐν Πέτῃ ἐντιμ. καὶ χρησιμ. κύριος Ἀλέξανδρος Δορμούσης.	2

Ο' Ἐντιμ. καὶ χρησιμ. κύριος Μιχαὴλ Κούρτη.	2
Ο' Ἐντιμ καὶ χρησιμ. κύριος Θεμελῆς Χρίστου.	5
Ο' Ἐντιμ. καὶ χρησιμ. κύριος Ἰωάννης Μανούση.	2
Ο' Εὐγενέστατος κύριος Σύμων Γ. Σύνα.	2
Ἡ Εὐγενεστάτη κυρία Κατήγκω Γκίκα.	2
Ο' Ἐλλογιμ. κύριος Μιχαὴλ. Γ. Μποῦατζῆ.	2
Ἡ Εὐγενες. κυρία Μαρία Ἀδάμ.	1
Ο' Κωνς. Γ. Ἐμ. Γήκου.	1
Ο' Ἐλλόγιμος Κωνσαντῖνος Γ. Βεντούρας.	1
Ο' Ἐντιμ. καὶ χρησιμ. κύριος Δημήτριος Τζετήρη.	1
Ο' Ἐντιμολογ. κύριος Ζηρόβιος Κ. Πώπ.	1
Ο' Ἐντιμ. καὶ χρησιμ. κύρ. Κωνσαντῖνος Γκίρα.	1
Ο' Ἐντιμότητα κύρ. Δημήτριος Μαντζαρλή.	1
Ἡ Εὐγενεστάτη κυρία Μαρία Πέτροβιτζ.	1
Ο' Ἐντιμότητα κύριος Ἀναστάσιος Μαργαρίτου.	1
Ο' Ἐν Πέσῃ ἐντιμ. κύρ. Γεώργιος Ν. Τζάππα.	1
Οἱ Ἐντ. Ἀδελφοὶ Ῥάλλη.	1
Ο' Ἐντ. Σταῦρος Ἰωάννου.	1
Ο' Ἐντ. Κωνς. Κοτζίνουλους.	1
Οἱ Ἐντ. Αὐτάδελφοι Μιχαὴλ Δούμπα.	1
Ο' Ἐντ. κύρ. Ἀντώνιος Τζαντζαφύλλου.	1
Οἱ Ἐντ. ἀδελφοὶ Πρώϊ.	1
Οἱ Ἐντ. αὐτάδελφοι Γ. Κάρζια.	1
Ο' Ἐντ. Παῦλος Θεοχάρη ἐκ Κασορίας.	1
Ο' Ἐντ. Παντολέων Ι. Τριακοντάφυλλος.	1
Ο' Ἐντ. κύρ. Χριστόδουλος Μπουζήνου.	1
Ο' Ἐντ. Ἀναστάσιος Δήμου Δουδοῦμης.	1
Ο' Ἐντ. κύρ. Γρηγόριος Παππαφῆ Θεσσαλονικεὺς.	1
Ο' Ἐντ. Ἀναστάσιος Καζάνης.	1
Ο' Ἐντ. Κωνσαντῖνος Τζέγγος.	1

Σώμ.

Ο' Έντ. Νικόλαος Χρυσοχός.	1
Οι' Έντ. Αὐτάδελφοι Ζερτζούλη.	1
Ο' Έντ. Δημήτριος Σκουλούδης.	1
Οι' Έντ. Ἀδελφοὶ Ῥίζου.	1
Ο' Έντ. Σταμάτιος Κ. Βοῦρος.	1
Ο' Έντ. Χ. Μιχαήλ.	1
Ο' Έντ. Βασίλειος Δ. Πέρδικας ἐκ Κλεισούρας.	1
Ο' Έντ. Δημήτριος Φιτόκη.	1
Ο' Έντ. Γεώργιος Μαντζουράνης.	1
Ο' Έντ. κύρ. Κωνσταντῖνος Κάπρα.	1
Ο' Έντ. καὶ χρησιμὸς κύριος Θεόδωρος Μουσατζής.	1
Ο' Έντ. Δημήτριος Γαλάτης.	1
Ο' Έντ. Ἀναστάσιος Καζάσης ἐκ Νεούσσης.	1
Σκιλίτζης Ρογότη καὶ Ἰωάννου.	1
Ο' Έντ. κύριος Κύρος Νικολίτζης.	1
Ο' Έντ. κύριος Χαρίσιος Οἰκονόμου.	1

ΣΤΕΦΑΝΟΥΠΟΛΕΩΣ ΗΤΟΙ ΒΡΑΣΟΑΟΥ.

Σώμ.

Ο' Έκ Σλίμνου ἐντιμότατος κύριος Ἀντώνιος Ἰωάννου.	1
Ο' Έκ Δελθίνου κύριος Ἀθανάσιος Κρασσαῖς.	1
Ο' Έντ. κύριος Στέφανος Δημητρίου Τσερβενβεδελής.	1
Ο' Έκ Ρουχτσαυκίου κύρ. Ἄγγελος Ἀγγέλοβιτς.	1
Ο' Έντ. κύριος Δημήτριος Παναγιώτου Στέριου.	1

Σώμ.

Η' ἐκ Φιλιππουπόλεως κυρια Σμυράδα Χ. Βούλκου.	1
Ο' Ἐντ. κύριος Γεώργιος Καριαλέσσα.	1
Ο' Ἐντ. Κύριος Δημήτριος Λέκα.	1
Ο' Ἐλλογιμώτατος διδάσκαλος κύριος Σίλβεςτρος Κολόμβος.	1

ΒΟΥΚΟΥΡΕΣΤΙΩΝ.

Σώμ.

Ο' Πανιερώτατος Μητροπολίτης κύριος Διονύσιος μετὰ τοῦ ἱεροῦ Κλήρου τῆς αὐτοῦ Πανιερότητος.	20
Ο' Ἐντ. Ῥίζος Ῥεζεπάνου ἐξ Ἰωαννίων.	1
Ο' Ἐκ Ζαγορίου ἐντ. Ἰωάννης Ἀναστασίου.	1
Ο' Ἐντ. Δημήτριος Διαμάντη Δεέτου.	1
Ο' Ἐξ Ἰωαννίων ἐντ. Ἰωάννης Δημητρίου Ποντίκη.	1
Ο' Ἐκ τῆς χώρας τῶν Ἰωαννίνων Ζήξης παππᾶ Νικόλαος Γεωργιάδης.	1
Ο' Πανοσι. Ἀρχιμανδρίτης καὶ ἡγούμενος τοῦ ἀγίου Ἰωάννου κύρ. Σεραφεῖμ.	1
Ο' Ἐξ Ἰωαννίνων ἐντ. κύρ. Ἰωάννης Τριαντα- φύλλου.	1
Ο' Ἐξ Ἰωαννίνων Ἰωάννης Διαμάντου Καρίμου.	1
Ο' Ἐντ. κύρ. Στέφανος Δημητρίου Φουκιώτης.	1

ΙΑΣΙΟΥ.

Σώμ.

Ο' Αἰδεσιμώτατος κύριος παπᾶ Γεώργιος Δελβι- νακιώτης.	1

Ο' Τιμιώτατος Γεώργιος παπᾶ Ἡλιοῦ.	1
Ο' Κωνσταντῖνος Νικολάσκου.	1
Ο' Μιχαήλ Ἰωάννου Κωνσταντινουπολίτης.	1
Ο' ἐξ Ἀγιάσου τῆς Μιτυλήνης ἐντ. κύριος Νικόλαος Περπερίγου.	1
Ο' τοῦ Βενιαμῖν ἀνεψιὸς ἐλλογιμώτατος κύριος Ἰωάννης.	1
Ο' Ἐκ παλαιᾶς Πάτρας μουσικολογιώτατος Ἱεροδιά- κονος κύρ. Γρηγόριος.	1
Ο' Ἱεροδιάκονος Χριστόφορος Ἀργυροκασιτῆς.	1

ΟΙ ΕΝ ΤΗ ΣΧΟΛῃ ΤΟΥ ΙΑΣΙΟΥ ΛΟΓΙΟΙ.

Ο' Ἐλλογιμώτατος β. διδάσκαλος τῆς Ἑλληνικῆς σχολῆς κύρ. Καλλίας Σωτηρόπουλος.	1
Ο' λογιώτατος κύρ. Γεώργιος Δημητρίου Καρπενη- σιώτης.	1
Ο' Λόγ. Κωνσταντῖνος Κωνσταντζιώτης.	1
Ο' Λόγ. Δημήτριος Ἰωάννου Σακελαρόπουλος.	1
Ο' Ἐλλόγ. Ἱεροδιάκονος Ἱερεμίας Αὐγούση ἐξ Ἄνδρου.	1
Ο' Λόγ. Ἀγαθάγγελος Ἱεροδιάκ. Μωαηντερλής.	1
Ο' Λόγ. Κωσῆς παπᾶ Ἰωάννου Πελοποννήσιος.	1
Ο' Λόγ. Κωνσταντῖνος Ἀναστασίου Κασανιώτης.	1
Ο' Λόγ. Ἀθανάσιος Δημητρίου Αὐγούση ἐξ Ἰωαν- νίνων.	1
Ο' Λόγ. Ἰωάννης Νικολάου Τραπεζούντιος.	1

- Ο' Λόγ. Χριστόδουλος Κωνσταντινάδης Ζαγοραῖος. 1
 Ο' Πανοσιολογ. Ἱερομόναχος Γαλαζετιένης Τζαρι-
 τζανιώτης. 1
 Ο' Λόγ. Γεώργιος Ἰωάννου Ζαγοραῖος. 1
 Ο' Λόγ. Κωνσταντῖνος Ἀθανασίου Ἀγραφορνεῖος. 1
 Ο' Τῆς σχολῆς ἐφημέριος Χρῦσανθος Ζωγραφήτης. 1
 Ο' Τιμ. Ἀπόστολος Κ. Ζορζόπουλος ὑπειρώτης. 1
 Ο' Ἐλλογιμώτατος Ἱεροδιάκονος κύριος Νεόφυτος
 Κωνσ. Μιτυληναῖος. 1

ΦΙΛΙΠΠΟΥΠΟΛΕΩΣ.

- Ο' Πανιερώτατος ἅγιος Φιλικουπόλεως κύριος
 Παῖσιος. 3
 Ο' Θεαφιλέστατος ἅγιος Ἐπίσκοπος τοῦ ἁγ. Φιλικ-
 κύρ. Σεραφεῖμ. 1
 Ο' τοῦ ἁγ. Φιλικ. Πρωτοσύγκελλος κύρ. Θεοδόσιος. 1
 Ο' Ἐλλογ. τοῦ ἁγ. Φιλικ. γραμματικὸς κύρ. Παῖ-
 σιος Καμπάνης ἐξ Ἄνδρου. 1
 Ο' ἐν Ἱερομ. κύρ. Προκόπιος ἐκ Σηλυβρίας. 1
 Ο' τοῦ ἁγ. Φιλικ. Ἱεροδιάκονος κύρ. Ἰγνάτιος. 1
 Ο' Λόγ. κύρ. Ἰωάννης Βυζάντιος. 1
 Ο' Ἐλλογ. Πρωτοσύγκελλος τοῦ ἁγ. Τάφου κύρ.
 Ἀγάπιος. 1
 Ο' Πρωτοσύγκελλος τοῦ Θεοβαδίστου ὄρους Σινὰ κύρ.
 Σαμουήλ. 1
 Ο' Ἐλλογ. Οἰκονόμος Κωνσταντῖνος Ἱερεὺς. 1

Ο' Σκευοφύλαξ κύρ. Σήλβεσρος τῆς ἱερ. μονῆς Πασκόβ.	1
Ο' Καθηγούμενος τοῦ Ἐσφιγμένου κύρ. Νεόφυτος.	1
Ο' ἔξοχώτατος ἐν ἰατροῖς κύρ. Γεώργιος Ἀλεξάνδρου.	1
Ο' Ἐντιμ. κύρ. Πέτρος παππᾶ Σαούλ.	1
Ο' Ἐντιμ. κύρ. Παναγιωτάκης Δημητρίου.	1
Ο' Ἐντιμ. κύρ. Κωνσταντῖνος Χ. Γιαννάκη.	1
Ο' κύριος Δημήτριος Χυτζᾶ ταλόζη.	1
Ο' Γεώργιος Κωσμᾶ ἐκ Στενημάχου.	1
Ο' Χ. Νικόλαος Κουῖμτζῆς.	1
Ο' Χρυσάφης Γέλου.	1
Ο' Ἐν Ἱερεῦσι παπ. Στογιάννης.	1
Ο' Ἐν ἰατροῖς Χριστόδουλος Δήμου.	1
Ο' Κωνσταντῖνος Ἀποσόλου Φώτζογλου.	1
Ο' Χ. Μαργαρίτης.	1
Ο' Γεώργιος Κωνσταντίνου ΟΥΖ. Κούμτζουγλου.	1
Ο' Γεώργιος Τζορπατζῆς.	1
Ο' Λόγ Καθηγούμενος τῆς ἱερ. μονῆς τῶν ἀγ. Ἀ- ναργύρων κύρ. Μητροφάνης ἀνδρῖος.	1
Ο' Καθηγούμενος τῆς ἱερ. μονῆς τῆς ὑπεραγίας Θεο- τόκου κύρ. Μελέτιος Βεῤῥοιώτης.	1

ΑΔΡΙΑΝΟΥΠΟΛΕΩΣ.

Ο' Πανιερώτατος ἅγιος Ἀδριανουπόλεως κύριος Δω- ρόθεος Πρώτος.	3
Ο' πρῶην Κωνσταντινουπόλεως κύριος Κύριλλος.	2

Η' Ἐν Ἀδριανουπόλει Ἑλληνικῇ Σχολῇ.	2
Ο' Πρωτοσύγκελλος τοῦ Ἀγ. Ἀδριαν. Θεόκλητος.	1
Ο' Ἐλλογ. Γρηγόριος Καρύδης ἐκ Τρίκης διάκονος τοῦ Ἀγ. Ἀδριαν.	1
Ο' Ἐλλογ. Νεόφυτος ἐκ τῆς νήσου Κασελλορρίζου.	1
Ο' Ἱεροδιάκονος Ἀλέξανδρος Ἀρμένιος.	1
Ο' Σύγκελλος τοῦ Ἀγ. Ἀδριαν. Ἰάκωβος Ἀρξιμάνης	1
Ο' Λόγ. Δημήτριος Ζῶτος.	1
Οἱ Εὐγενέστατοι ἀδελφοὶ Χ. Σταναιῖται.	1
Ο' Λόγ. κύρ. Ἰωάννης Δαναμπάσης.	1
Ο' Τιμ. Χ. Θεοδωράκης Γαβριήλ.	1
Ο' Τιμ. Δημπεράκης Δημητρίου.	1

ΧΙΟΥ.

Ο' Πανιερώτατος Μητροπολίτης ἁγίας Χίου κύριος Πλάτων.	2
Ο' Σοφολογιώτατος διδάσκαλος κύριος Νεόφυτος Βάμβας.	1
Ο' Ἐλλογιμώτατος διδάσκαλος κύριος Ἀποσόλης Ψαρᾶς.	1
Ο' Ἱεροδιάκονος κύρ. Μακάριος Γιόμελος.	1
Ο' Ἐντ. παππᾶ κύρ. Αὐτώνιος ὁ Σακκελάρης.	1
Ο' Ἐντ. παππᾶ Μανόλης Ἀρφάνης.	1
Ο' Πανοσιώτατος Γρηγόριος Κοκκάλης.	1
Ο' Πανοσιώτατος Καλλίνικος Κρηστζούλας.	1
Ο' Πανοσιώτατος Ἀγάπιος Πασουμαγής.	1
Ο' Πανοσιώτατος Ἱερσμίας Δέλοψ.	1

Ο' Γεώργιος Γιάνναρις ἐκ Ψυρῶν.	1
Ο' Λυκάς Θεοχαρίδης Κύπριος.	1
Ο' Αναστάσιος Κουβαρᾶς Κεφαληναῖος.	1
Ο' Δημήτριος Νικολάρας ἐκ Ψυρῶν.	1
Ο' Ανδρέας Κορνήλιος Ζακύνθιος.	1
Ο' Αὐτώνιος Μυλωνᾶς.	1
Ο' Στυλιανὸς ἐκ Ραιδεσοῦ.	1
Ο' Ἰωσήφ Ἱερομόναχος Νικοδιόδης.	1
Ο' Νικόλαος Κωνσταντίνου Τζεσμελής.	1
Ο' Βασίλειος Φαλέρας.	1
Ο' Αἰδεσιμώτατος παππᾶ Κυριακὸς Βασιλάκης Τζεσμελής.	1
Ο' Σταμάτιος Τζεσμελής.	
Ο' Τιμιώτατος Σταμάτιος Πρώτος.	1
Ο' Πανος. Ἄνθιμος Βοῦρος.	1
Ο' Γεώργιος Χριστοφόρου ἐκ Ψυρῶν.	1
Ο' Αὐτώνιος Μαρκέλλου ἐξ Αἰγίνης.	1
Ο' Κωνσταντῖνος Παναγιώτου Τζολάκου Κορίνθιος.	1
Ο' Αναγνώσης Ἀντωνίου ἐκ Πόρου.	1
Ο' Ζαχαρίας Σιναΐτης ὁ Ἀμαρτωλός.	1
Ο' Απόστολος Ῥοδοκανάκης Βυζάντιος.	1
Ο' Αὐτώνιος Πετροκόκκινος.	1
Ο' Πανοσιώτατος Καθηγούμενος Σιναΐτης κύριος Ἄξαρίας.	1
Ο' Νικόλαος Οἰκονόμου Λεβαντῖνος ἐκ Θερμιῶν.	1
Ο' Γεώργιος Καντουιάρης.	1
Ο' Πανοσιώτατος Ἀρσένιος Λίγδας.	1
Ο' Πανοσιώτατος Καλλίνικος Κατλαῶς.	1
Ο' Πανοσιώτατος Λαυρέντιος Κατλαῶς.	1
Ο' Ἱεροδιάσκαλος Κύριλλος Καλαγγιάς.	1

Ο' Αντώνιος Ανδριάδης.	1
Ο' Πρωτοσύγκελλος τοῦ ἁγίου Τάφου κύριος 'Ανανίας.	2
Ο' Ζαννῆς Μόμουκας.	1
Ο' Νικόλαος Ζάννε Γουλιέλμου ἐκ Σαντορήνης.	1
Ο' Αντώνιος Κουλμάσης.	1
Ο' Κωνσταντῖνος Λαμπρυνούδη.	1
Ο' Αντώνιος Σέφης.	1
Ο' Μιχαήλ Οἰονόμου Πελοποννήσιος.	1
Ο' Μένεγος Δρακόπουλος Κεφαληναῖος.	1
Ο' Νικόλαος Κουερήνης Ἀντωνίου ἐκ Χάνδακος τῆς Κρήτης.	1
Ο' Γουλιέλμος Τζάννε Νικολάου ἐκ Σαντορήνης	1
Ο' Αντώνιος Γεωργίου Σιγαλαῶς ἐκ Σαντορήνης.	1

ΜΙΤΤΛΗΝΗΣ.

Ο' Πανιερώτατος Μητροπολίτης ἅγιος Μιτυλήνης κύριος Καλλίνικος.	10
Ο' Τοῦ ἁγ. Μιτυλ. πανοσιολογιώτατος Ἀρχιδιάκο- νος κύριος Παρθένιος.	5
Ο' Πρωτοσύγκελλος τοῦ ἁγ. Μιτυλ. κύριος Κω- σαντίος.	
Ο' Ἐλλογ. Ἱεροδιάκονος καὶ ἕξαρχος τοῦ ἁγ. Μιτυλ. κύριος Σωφρόνιος.	2
Ο' Πανοσιώτατος Ἀρχιμανδρέτης καὶ κοινὸς πνευ- ματικὸς κύριος Νικηφόρος ὁ Βρανᾶς.	2

- Ο' Πανοσιώτατος Πνευματικὸς κύριος Μακάριος
 Ἱερομόναχος ὁ ἐκ Σικύνου. 1
- Ο' Ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐντιμώτατος καὶ φιλογενέστατος
 κύριος Σπυριδάκης Μαῦρος. 6
- Ο' Ἐλλογ. Ἱεροδιάκονος τοῦ ἁγ. Μιτυλ. κύρ. Νεό-
 φυτος Καλαγάννης. 1
- Τὸ Ἑλληνικὸν Γυμνάσιον τῆς πόλεως Μιτυλήνης. 2
- Ο' Ἐν αὐτῷ διδασκαλικῶς προΐσάμενος σοφολογιώ-
 τατος κύριος Ἰγνάτιος. 2
- Ο' τοῦ Νοσοκομείου ἐφημέριος κύριος Κωσάντιος Ἱε-
 ρομόναχος. 1
- Ο' Ἐντ. καὶ χρησιμώτατος κύριος Δημητράκης Γρη-
 μάνη. 2
- Ο' Ἐντ. καὶ χρησιμ. κύριος Γεωργάκης Γρημάνη. 3
- Ο' Ἐντ. καὶ χρησιμ. κύριος Ἀναστάσιος Γρημάνη. 2
- Ο' Ἐντ. κύριος Σινόδης Ἰωάννου. 1
- Ο' Ἐντ. κύριος Μανόλης Ἀντωνίου. 1
- Ο' Ἐντ. κύριος Μανόλης Μουρνοέζου. 1
- Ο' Ἐντ. κύριος Παναγιώτης Κούμπα. 1
- Ο' Ἐντ. καὶ χρησ. κύρ. Παναγιώτης Χ. Ἄγγε-
 λέτου. 2
- Ο' Ἐντ. κύριος Δημήτρης Ἀθανασίου. 1
- Ο' Ἐντ. κύριος Βασίλειος Ἰωάννου. 1
- Ο' Ἐντ. καὶ χρησ. κύριος Κωνσταντῖνος Τζάνου. 1
- Ο' Ἐντ. κύριος Γιαννάκης Σκαμπαβία. 1
- Ο' Ἐντ. καὶ χρησ. κύριος Χ. Γεώργιος Μάνδρα. 1
- Ο' Ἐντ. κύριος Ἰάκωβος Ἀθανασίου. 1
- Ο' Ἐκ τῆς Κωμοπόλεως Μανδαμάδου κύριος Παρα-
 σπευᾶς Χ. Δρακούλη. 1
- Ο' Ἐντ. κύριος Ἀποστόλης Φωτεινοῦ. 1

Ο' Έντ. κύριος Δημήτριος Νικολάου Φωταίου.	1
Ο' Έντ. κύριος Τζάνος Έμμανουήλ Σκαρπαβία.	1
Ο' Έντ. κύριος Δημήτριος Μοζάλα.	1
Ο' Έντ. κύριος Μιχαήλος Χ. Γιαννάκη Τζάνου.	1
Ο' Τιμ. κύριος Δημητράκης Κούμπα.	1
Ο' Πανοσ. παππᾶ Μεθόδιος Ζαχαρίου.	1
Ο' Πανοσ. Ίερομόναχος κύρ. Γρηγόριος Δαφιώτης.	1
Ο' Πανοσ. κύρ. Καλλίνικος τοῦ Παλαμίδη.	1
Ο' Έντ. καὶ χρῆσ. Χ. Γιαννάκης Τζάνου.	1
Ο' Πανοσ. Ἀρχιμανδρίτης τοῦ παναγίου Γάφου κύρ. Δαμασκυνὸς Μιτυληναῖος.	5
Ο' Έντ. κύριος Δημήτριος καρὰ Παναγιώτου.	1
Ο' Τιμ. κύρ. Βασίλειος. Χ. Δημητρίου.	1
Η' Σχολή τοῦ Μολύβου.	2
Ο' Πανοσ. Ίερομ. κύρ. Συμεὼν Θεσσαλονικεὺς.	1
Ο' Πανοσ. Σακελιῶν κύρ. Γρηγόριος ἐκ τοῦ χωρίου Παμφύλλων.	1
Ο' Έντ. Παναγιώτης Κεφαλᾶ ἐκ τοῦ χωρίου Πα- λαιοκῆπου τῆς Γέρας.	1
Ο' Έντιμ. Δημήτρης Ἀποσόλου Παμπούρη.	1

ΤΗΣ ΕΝ ΤΗ ΜΙΤΤΛΗΝΗ ΚΩΜΟΠΟΛΕΩΣ
ΑΓΙΑΣΟΥ.

Η' Ίερά Ἐκκλησία.	2
Ο' Πανοσιολογιώτατος Πρωτοπαπᾶς τοῦ ἁγ. Μιτυλ. κύριος Χ. Βενέδικτος.	2

Ο' Σοφολογιώτατος Ἀρχιδιάκονος τοῦ ἁγ. Ἀθηνῶν κύριος Νεκτάριος.	1
Ο' Πανοσιώτατος ἐν Ἱερμ. κύρ. Παρθένιος Γεωρ- γιαδῆς.	1
Ο' Πανοσιώτατος ἐν Ἱερομ. κύρ. Νεόφυτος Πανα- γιωτάδης.	1
Ο' Πανος. ἐν Ἱερομ. κύρ. Ναθαναήλ Ἀντωνιάδης.	1
Ο' Ἐν ἱερεῦσιν αἰδεσιμώτατος κύρ. Σταμάτιος.	1
Ο' Ἐν ἱερ. Εὐλαβέσατος κύρ. Αὐτώνιος Δημη- τριάδης.	1
Ο' Πανοσι. Πνευματικὸς κύρ. Μελέτιος.	1
Ο' Μουσικολογιώτατος κύριος Λουκάς.	1
Ἡ σχολὴ τῆς κωμοπόλεως ταύτης.	5
Ο' Ἐν αὐτῇ διδασκαλικῶς προϊστάμενος σοφολογιώ- τατος κύριος Ἀκίνδυνος Ἱερδ. ὁ Θραῖξ.	1
Ο' Τιμ. καὶ μουσικολ. Χ. Προκόπιος Χ. Μιχαήλ.	2
Ο' Τιμιώτατος Νικόλαος Χ. Ἀποσόλου Μιτυ- ληναῖος.	1
Ο' Τιμ. καὶ χρησιμ. κύριος Χ. Σταυρινὸς Σκύρου.	2
Ο' Τιμιώτατος Ἀθανάσιος Μιχαήλ Σουσαδάρη.	1
Ο' Τιμιώτατος Χ. Βρανᾶς Χ. Βασιλείου.	1
Ο' Τιμ. καὶ χρησιμ. Δημήτριος Γεωργίου Σκορδαῖ.	2
Ο' Τιμιώτατος Αὐτώνιος Κωνσταντίνου Ἐσκιᾶ.	1
Ο' Τιμ. καὶ χρησιμ. κύρ. Βράνης Ἐσκιᾶ.	2
Ο' Ἐντιμώτατος Ἀναστάσιος Πασαούρας Μιτυ- ληναῖος.	1
Ο' Τιμιώτατος Κωνσταντῖνος Ἰακώβου.	1
Ο' Τιμιώτατος Αὐτώνιος Τζανετῆ.	1
Ο' Τιμιώτατος Χ. Παναγιώτης Χ. Βρανᾶ.	1
Ο' Τιμιώτατος Δουκάκης Συναδινουῖ.	1

Ο' Ἐλλόγιμος Ἰωάννης παναγιωτάδης Καρέ.	1
Ο' Ἐλλόγιμος Εὐσράτιος βασιλειάδης Ἀνασασέλη.	1
Ο' Ἐλλόγιμος Στηλιανὸς Νικολάου Μολλαδούλλας.	1
Ο' Ἐλλόγιμος Ἰωάννης Χ. Παναγιώτου Μπαρῆ.	1
Ο' Ἐλλόγιμος Χ. Μιχαήλ Χ. Γεωργίου Ἀνασασέλη.	1
Ο' Ἐλλόγιμος Χ. Δημήτριος Χ. Βασιλείου.	2
Ο' Ἐλλόγιμος Συναδινὸς Μιχαήλ Σουσαδάρη.	1
Ο' Ἐλλόγιμος Μῆτρος Θεοδοσιάδης Κακαβέλλας.	1
Ο' Ἐλλόγ. Χριστόφας Γρηγοριάδης ἐκ κόμης Ἀσωμάτου.	1
Ο' Ἐλλόγ. Ἰωάννης Φρατζῆ ὁ ἐκ κόμης Ἀσωμάτου.	1
Ο' Παλαιολόγος Βαϊανοῦ ὁ ἐκ κόμης Θερμῆς.	1
Η' Τιμιωτάτη Σύζυγος τοῦ μακαρίτου Χ. Ἰωάννου κυρία Βλωτίνα Καλαγάννη.	1
Η' Τιμιωτάτη αὐτῆς Θυγάτηρ κυρία Ἀγγελούδα.	1
Η' Τιμιωτάτη Μήτηρ τοῦ ἁγ. Πρωτοπαπᾶ κυρία Χ. Ῥήγενα Μανδάμα.	1

ΚΡΗΤΗΣ.

Ο' Ἐξοχώτατος ἐν Ἱατροῖς καὶ φιλογενέστατος κύριος Νικόλαος Ῥενιέρης Ἀνεψιός.	20

